הארץ

3.80 שקלים, יום ראשון י"ט בסיון התשנ"ד, 29 במאי 1994 VOL. 76/22753 MAY 29 1994
כולל מע"מ, באילת 3.25 שקלים

פתרונות בזמן!!!

לביא

* שעוני נוכחות ותוכנה לרישום שעות עבודה *

לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג. טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

רבין מתכוון להביא היום לאישור מרכז העבודה את מינוי אפרים סנה לשר הבריאות

גורם בעבודה: עם שובו של פרס לארץ, בעוד כמה ימים, יחליטו הוא וראש הממשלה על מינוי השר הנוסף שפרס מבקש – בורג או ביילין

מאת ירח טל ועדנה אריהוד

ראש הממשלה יצחק רבין יביא היום ככל הנראה לאישור מרכז מפלגת העבודה את מינוי ח"כ ד"ר אפרים סנה לתפקיד שר הבריאות.

ככל הנראה אין בכוונת רבין להביא לאישור המרכז, המתכנס היום, מינוי שר נוסף. הדבר מעורר תסיסה במחנה פרס במפלגת העבודה, התובע מינוי נציג מטעמו כשר, בנוסף לסנה, הנחשב נציג מובהק של מחנה רבין.

שני המועמדים מטעם מחנה פרס ומטעם "המשמיניה" בעבודה הם סגן שר החוץ ח"כ יוסי ביילין וח"כ אברהם בורג. רבין התקשר אמש בטלפון לפרס, ששהה בסוף השבוע בבית ידידים במיאמי, ועדכן אותו על החלטתו. לטענת גורם בעבודה, ששוחח אף הוא עם פרס, שר החוץ לא היה שבע רצון מהחלטת רבין, אך לא הטיל עליה וטו. הגורם הוסיף כי השניים סיכמו שעם שובו של פרס לארץ, בעוד כמה ימים, הם יחליטו על מינוי השר הנוסף שפרס מבקש לצרף לממשלה.

ראו עמוד 2א

גורם בכיר המקורב לפרס אמר אתמול כי פרס הגיב בזעם כאשר הובאה לידיעתו לראשונה הודעתו של רבין בלשכת העבודה ביום חמישי, על פיה הוא יביא היום לאישור המרכז את מינוי שר הבריאות. לדברי הגורם, פרס אמר כי מדובר ב"מחטף", וכי "הוא לא בן גוריון ואני לא משה שרת".

לטענת מקורבי פרס, בין פרס לבין ראש הממשלה הושגה הבנה, על פיה לא ימונה שר בריאות ללא התייעצות עם פרס, ובכל מקרה ימונו שני שרים – נציג לכל מחנה.

פרס סירב אמש להגיב בעניין. מקורביו אמרו כי הוא זועם על רבין, אך לא רצה להחריף את העימות עמו בעת שהותו בחו"ל.

אם אכן רבין יביא לאישור המרכז היום את מינוי סנה לשר הבריאות, ומינוי זה בלבד, הדבר יצביע [illegible] שרבין כפה על פרס [illegible] למהלך בעוד שהותו בחו"ל.

לאחר שרבין הבטיח לו לדון עמו בקרוב במינוי שר נוסף המקורב אליו. הבריק ברוח זו עשוי רבין להודיע במרכז היום, מתוך כוונה להרגיע את הרוחות ולהבטיח את אישור מינוי סנה.

"בוחרים את המרכז"

במחנה פרס שוקלים להחרים את כינוס המרכז, אם יתברר הבוקר כי רבין אכן יביא היום לאישור את מינוי סנה בלבד.

גורמים באגף היוני בעבודה מתארגנים לסיכול המינוי, כל עוד לא ילווה במינוי שר שני כנציג מטעמם.

בקרב המתנגדים במרכז העבודה, המונה כ-1,300, עורכים התגייסות כללית לקראת כינוס המרכז היום אחר הצהריים בבית ברל. האגף היוני במפלגה, התומך במינוי ביילין ו/או בורג לתפקיד שר, יום התהפכה על עמדתו הקוראת לעריכת הצבעה חשאית על אישור המינוי במרכז. בעבר זה תאים בכך איתות של אנשי המחנה, כי הם מתכוונים לפעול להכשלת המינוי כל עוד לא ימונה במקביל שר שני.

בקרב אנשי "המשמיניה", הבולטת את הח"כים חגי מרום, אברהם בורג, יעל דיין, נואף מסאלחה וסגן השר יוסי ביילין, שורר כעס על כוונת רבין. גורם אף אמר כי אם רבין ימנע במינוי איש מטעמם לתפקיד שר, הם עשויים לשקול הרצת מועמד נגד רבין בהתמודדות במפלגה לקראת הבחירות 1996.

אמש נודע כי אנשי המשמיניה הגיעו למסקנה שאפסו הסיכויים להכשיל את מינוי סנה, לאחר שפרס הסכים לביצוע המהלך. אנשי המחנה שיזה השאירו את פרס בהפקת אנשיה.

המשמיניה עשויה להקוף את רישות את רבין מעל במת מרכז הוי בורג, מרום אמר אמש כי "במפלגת

(סוף בעמוד 10א)

תצלום: איפי

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, [illegible] אבו אל-אדיב (מימין), במליאה הראשונה של הרשות הלאומית הפלסטינית. בניגוד להבנות עם ישראל, [illegible] מדינה פלשתינית עצמאית בשטחי חגיגה המערבית הראשונה עזה, שבירתה ירושלים

ישראל דורשת מאש"ף שלא יקים בירושלים מוסדות של הממשל העצמי

הממשלה צפויה לאשר כניסת 13 אלף פועלי בניין מהשטחים לעבודה בישראל

מאת אלוף בן, איתן רבין, גיא בכור, שלמה שמיר ודאלי מער

ישראל דורשת מאש"ף שלא יקים בירושלים מוסדות, שנועדו לשרת את הממשל העצמי בשטחים. אש"ף הסכים להוציא את משרד הרשות הכלכלית שלו (פקד"ר) ממלון אינטרקונטיננטל בירושלים, ולהעבירו לבית חנינא, מחוץ לשטח המוניציפאלי של ירושלים. עתה דורשת ישראל להעביר ממקומה גם את לשכת הסטטיסטיקה של הפלשתינאים, שנפתחה באוריינט-האוס במזרח ירושלים, ולמנוע את פתיחת המועצה הפלשתינית להשכלה גבוהה בשטח ירושלים.

ראו עמודים 4א, 5א

המוסדות הנתונים למחלוקת נועדו לשרת את הממשל העצמי בכל השטחים, לא רק בעזה ויריחו. ישראל מבקשת שהמוסדות הפלשתיניים יפעלו ביריחו, או לפחות באזור אחר בגדה, שמחוץ לשטח השיפוט של ירושלים. ישראל גם דורשת מהאיחוד האירופי, שביקשו להקים משרדי קישור בירושלים לסיוע לפלשתינאים, שיפתחו את המשרדים ביריחו.

גורמים מדיניים וביטחוניים בישראל מעריכים, כי הפלשתינאים ינסו לפתוח בירושלים כל מוסד אפשרי, כדי לקבוע עובדות מדיניות בעיר. הערכה זו הועלתה בדיון שקיים ביום חמישי ראש הממשלה, יצחק רבין, לשמיעת דיווח של הוועדה לביטחון ירושלים בראשות שר המשטרה משה שחל, על הפעילות הפלשתינית במזרח העיר.

היום יגיע לישראל השליח האמריקני לתהליך השלום, ויקטור פוסובליוק, אחרי ביקורים בסוריה וירדן. פוסובליוק יגיע את מהאחה של רוסיה, על שהסכימה לתאם את מהלכיה בתהליך השלום עם ארה"ב, אך האמריקאים אינם משתפים אותה בפרטי המשא ומתן, במיוחד בערוץ הסורי.

ביקורו של מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, בסוריה ובישראל שתוכנן ל-12 ביוני, עשוי להידחות לסוף יוני. מועד הביקור יושפע מתוצאות המגעים שמנהלת עתה ארה"ב עם סוריה בנושאים הדדיים ובראשם הסיוע הסורי לטרור ולסחר בסמים.

הממשלה צפויה לאשר היום את הצעת ראש הממשלה יצחק רבין להתיר כניסת 13 אלף עובדים מהשטחים לעבודה בבניין. על פי הסיכום שהושג הוחלט לאפשר יציאתם של 10,000 פועלי בניין מהגדה המערבית ו-3,000 מעזה. מתברר כי בכך יגיע מספרם של הפלשתינאים העובדים בישראל ל-27 אלף. עד כה הותר רק לפועלים פלשתינאים שעבדו בחקלאות ובתעשייה לעבוד בישראל.

ערב פינוי צה"ל מעזה ומיריחו יצאו לעבודה בישראל כ-50 אלף פועלים. לפי הקריטריונים שנקבעו תותר יציאתם לעבודה של פועלים מעל גיל 30, שעבדו בעבר בישראל ואין להם עבר ביטחוני. עתה צפויה העסקתם של 17 אלף פועלים מהגדה המערבית ו-10,000 מרצועת עזה.

כן נמסר כי על פי אישור של משרד האוצר ישראל תעביר את הדו של הפלשתינאים לחברת החשמל בסך 30 מיליון שקל. נודע כי בימים הקרובים תשלם ישראל את החוב ותקזז אותו מתשלומי מס הבריאה שקופת האוצר אמורה להחזיר לפלשתינאים, בהתאם להסכם הבכלכלי שנחתם בין הצדדים.

לפי דיווחים של מקורות צבא כבירים עולה כי המצב הכלכלי בעזה קשה אבל אין סימנים לרעב. יש עדה גורמים בינלאומיים שונים אבל הפלשתינאים עדיין מצפים להתרמות ממדינות בעולם. כן מתברר מהדיווחים של גורמי הצבא כי העבודה שהרשות הפלשתינית עדיין לא מדפקת מקשה על התארגנות בתחום הכלכלי. כן מתברר כי הפלשתינאים לא התחילו עדיין בגביית מסים.

ביריחו לעומת זאת המצב טוב יותר מאחר שהעיר קטנה יותר ובה הפלשתינאים התארגנו במהירות רבה יותר. ההנהגה הפלשתינית מינתה אנשים לעירייה ולמשטרות אחרים כמו ארגוני תיירות וסעד הדבר מקל על המצב הכלכלי.

בעקבות הודעת שרון כי יתמודד על ראשות הממשלה קורא לו נתניהו לעזוב את הליכוד

הודעת שרון מנוגדת לסיכומים שלו עם דוד לוי על שיתוף פעולה ביניהם

מאת ירח טל, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ אריאל שרון הודיע ביום שישי על כוונתו להתמודד על ראשות הממשלה בבחירות הבאות. בראיון לקול ישראל אמר שרון, כי יפעל לכך שהמחנה הלאומי יציג מועמד אחד מטעמו לראשות הממשלה. מועמד זה ייבחר בפריימריס פתוחים, שבהם ישתתפו כל חברי המפלגות הנוגעים הנמנים עם המחנה הלאומי, או כל מי שיצהיר כי הם תומכים בעקרונותיו.

ראו עמודים 3א, 4א

גורם המקורב לדוד לוי אמר בתגובה, כי הודעתו של שרון עומדת בניגוד לסיכום משותף שאליו הגיעו השניים. באותו הסיכום שרון ולוי על פתיחות מסע הסברה מטעמם בסניפי הליכוד ברחבי הארץ, אשר בו יותקפו את מדיניות הממשלה, אך גם ינסו להציג את עצמם כהנהגה אלטרנטיבית לבנימין נתניהו. בסודות מגיעות שקיימו, סיכמו לוי ושרון כי בשלב הבא ינסו להביא לקיום פריימריס מוקדמים בליכוד, או שיחליטו על הליכה משותפת מחוץ לליכוד, אם ייכשל המהלך לעריכת פריימריס מוקדמים.

לוי ושרון הסכימו לדחות עד למועד קרוב לבחירות את ההכרעה בשאלה, מי משניהם יציג את מועמדותו לראשות הממשלה. אחת ההצעות היא שאם לא יתקיימו פריימריס מוקדמים בליכוד, יכריזו שרון ולוי על הקמת תנועה חדשה, והמועמדות לראשות הממשלה ייקבע באחת משתי דרכים: פריימריס שייערכו בין כל מי שיתפקדו לתנועה החדשה, או לחלופין, על פי החלטה של מועצת אישים מכובדים מהימין, שיסתייעו על סמך סקרים שיזמינו.

למרות אי הנוחות שגרמה הודעתו של שרון במחנה לוי, אומרים מקורבים במחנה, כי לוי לא יחזור בו מהסיכום שאליו הגיע עם שרון, ויקיים אתו את מסע ההסברה המתוכנן.

הכרזתו של שרון בסוף השבוע החריפה את העימות בינו לבין בנימין נתניהו, וזה אף קרא לשרון לעזוב את הליכוד. בתגובה, מיוחס ליו"ר סיעת הליכוד, ח"כ משה קצב, הודעה שבה הביע התנגדות להצהרתו של שרון משורות המפלגה. גורמים בכירים נוספים בליכוד הביעו התנגדות מהדוקתו של שרון.

נתניהו אמר, כי הגורם היחיד ה מוסמך להחליט על הרוקת חבר מ שורות המפלגה הוא בית הדין של הליכוד. הוא סירב לומר אם יזום פנייה כזו לבית הדין, וציין כי יש עשרות אלפי חברים בליכוד, וכל אחד מהם יכול לעתור לבית הדין.

בתוך כך, נודע על הקמת פורום חדש של חברי כנסת מהעבודה ומהליכוד, אשר הגדירו כבצים מתונים. מדובר בארבעה חברי כנסת מהעבודה – גדליה גל, מיכה גולדמן, אדיר זאב ואלי גולדשמידט, וחמישה מהליכוד – דן מרידור, מיכאל איתן, אברהם הירשזון, עובדיה עלי ודוד מגן. המפגש הראשון של הפורום נערך ביום שישי בביתו של גדליה גל.

משתתפי הכינוס טענו, כי אין מדובר בהקמת פורום פוליטי חדש או ביוזמה שנועדה להביא להקמת ממשלת אחדות לאומית, אלא בהגבר ות ההידברות בין גורמים בעלי בסיס מדיני-ביטחוני משותף.

ג'יבריל רג'וב: לא נשקוט עד להקמת מדינה פלשתינית

עמ' 5א

המשפחות השכולות מאסון צאלים ב': פיטורי הסניגורים נועדו לפטור את הרמטכ"ל מלתת עדות

עמ' 6א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0310	+0.26%
שחר	3.06	—
סל		
יציג	3.2991	+0.15%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות ON-LINE אל פסק גמאטרוניק טל: 02-821777

המבקרת העבירה לבן יאיר ממצאים הקשורים במנכ"ל משרד השיכון

מאת צבי זרחיה

מבקרת המדינה, מרים בן פורת, העבירה שלשום אל היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, ממצאים מדו"ח הביקורת האחרון הקשורים במנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, אריה מרחי, ובהעסקת משרד הפרסום "כסלר", זאת בבקשה לבחון אם להעבירם למשטרה לצורך פתיחת חקירה פלילית.

הבעלים של חברת "כסלר" הם זוג נשוי. הבעל משמש גם כמנכ"ל של חברה אחרת הנמצאת בבעלותה של רעייתו של מרחי. בן יאיר העביר את הממצאים לידי פרקליטות המדינה על מנת שתבצע את הבדיקה.

בדו"ח הביקורת השנתי שפורסם לפני 11 יום מותחת המבקרת ביקורת חריפה על ההתקשרות עם חברת "כסלר". המבקרת מציינת כי בינוי 93' החליטה ועדת מכרזים של משרד השיכון להעסיק בלא מכרז את חברת הפרסום "כסלר" לצורך עיצוב הבי צע גראפי של דפי מידע ופרוספקטים שעסקו בסיוע לזכאים.

מסמכים שנגנבו מחברת החקירות "תשבץ" הגיעו לפי החשד לידי "מעריב"

"תשבץ" עבדה עבור "ידיעות אחרונות". המסמכים נגנבו בסיוע עובדת שתולה

מאת ראובן שפירא

מסמכים שנגנבו מתוך הכספת של חברת החקירות "תשבץ", שעבדה עבור "ידיעות אחרונות", הגיעו לפי החשד לידי "מעריב". אחד המסמכים הוצג בשבוע שעבר בתוכנית ערוץ 1 בטלוויזיה. המסמכים נגנבו מחברת החקירות "תשבץ" בסיוע "מרגלת" שנשתלה במקום. המשטרה עשויה לפתוח בקרוב בחקירת הפרשה.

ביום רביעי שעבר השבוע הטלוויזיה בתוכנית ערוץ 1 מסמך שכביכול נשלח לחיים רוזנברג מנהל המשק הביטחון ב"ידיעות אחרונות". המסמך מתייחס להצעות שנעשו על בניין הכשרת היישוב בתל אביב על ידי חברת החקירות "תשבץ", לבקשת דוד ספקטור בעל חברת "ספקטרום", העוסקת בבניית ריגול מסחרי ותעשייתי. ביום חמישי ציטט "מעריב" בהרחבה את המסמך שהוצג בטלוויזיה.

המסמך שהוצג בטלוויזיה וב"מעריב" הוא טיוטה פנימית שנשארה במשרדי "תשבץ" בלבד והמעולם לא נשלח. מסמך כזה לחיים רוזנברג מ"ידיעות אחרונות" ומעולם לא לא הגיע לידיו. המסמך מתייחס לעבודות שביצעה חברת החקירות "תשבץ" עבור דוד ספקטור שבאותה עת פעל מטעם "ידיעות אחרונות", בין היתר, כדי למנוע את המשך הריגול המסחרי שהופעל, לדעת אנשי העיתון, נגדם. המסמך שהוצג בטלוויזיה אינו תואם כלל את המסמך ההדוקות, שכן נשלחו על ידי "תשבץ". התקבלו אצל דוד ספקטור. המסמך שהוצג בטלוויזיה יכול היה להגיע לגורמים חיצוניים רק בדרך לא חוקית.

בחודש דצמבר 1992 השתלה עובדת של חברת חקירות מסוימת, כמזכירה ערב במשרדי חברת "תשבץ" ברחוב גאולה בתל-אביב. הקשר בין המזכירה שהושתלה לבין אביב פישביין, מבעלי חברת "תשבץ", נוצר באמצעות ידידתו שהיתה עובדת קבועה בחברת חקירות האחרת.

המזכירה המושתלה במשרדי "תשבץ" התבקשה על ידי שולחיה להוציא מידע שוטף והמסמכים על פעולותיה של חברת "תשבץ", במיוחד בכל הקשור לעבודתה של "תשבץ" עבור "ידיעות אחרונות". המזכירה פעלה כשלושה חודשים. הדיווח הוצא על ידה באופן שוטף מתוך משרדי "תשבץ" בחודשים דצמבר 92' עד סוף פברואר 93' והועבר לידי בעלי חברת החקירות האחרת.

לפי החשד, החומר שהוצא ממשרדי "תשבץ" הגיע לידי "מעריב" עוד בשנה שעברה. בפגישה שיזם דוד רד נן, בכיר לשעבר בשב"כ, הממונה על הביטחון בחברת הכשרת היישוב, המחזיקה ברוב המניות של "מעריב", עם דוד ספקטור, ושהתקיימה במשרד של ספקטור בתל-אביב לפני כשנה, ציין רונן כי ברשותו מסמך על פעילות "ידיעות אחרונות" נגד "הכשרת היישוב". המסמך הזה, שאת פרטיו הזכיר רונן, תואם את פרטי המסמך שהוצג ביום רביעי האחרון בערוץ 1 בטלוויזיה.

(סוף בעמוד 10א)

שוחט דן במינוי כונס מפעיל לקופת חולים

מאת צבי זרחיה ועדנה אריהוד

שר האוצר אברהם שוחט כינס אמש בלשכתו ישיבה מיוחדת לדיון באפשרות למינוי כונס מפעיל לקופת חולים הכללית, לנוכח שהחסדרות הכללית וקופת חולים לא ישלמו את חלקן בהסכמי ההבראה. בפגישה השתתפו בין היתר שר המשפטים דוד ליבאי, מנכ"ל משרד הבריאות מרדכי שני, היועץ המשפטי לממשלה, כונס הנכסים הממשלתי, פרקליטות המדינה.

בפגישה הוחלט לבחון שוב את סוגיית מינוי הכונס בהתאם להתפתחויות במו"מ עם ההסתדרות וקופ"ח. היום ימשכו המגעים בין הצדדים לצורך גיבוש הסדר מוסכם בעניין.

במשרד האוצר אמרו אתמול כי אם לא יושג בהקדם הסדר שיאפשר את המשך תפעול הקופה, לא תהיה ברירה אלא לפנות לה כונס מפעיל.

באוצר אמרו אמש כי קיים צורך בהשגת פתרון ביניים לקופ"ח עד לכניסת חיים רמון לתפקיד כמזכ"ל ההסתדרות.

בדיונים שימשכו היום בין האוצר להסתדרות וקופ"ח, ינסו הצדדים למצוא הסדר לסיוע חירום לקופה, בסכום של 400 מיליון שקל. כל סיוע ממשלתי יותנה בהעברת חוב ההסתדרות לקופ"ח, שעמד בסוף מאי על 230 מיליון שקל על פי הערכת הקופה. יו"ר ועדת הכספים ח"כ גדליה גל הודיע בסוף השבוע כי הוועדה לא תאשר סיוע ממשלתי לקופה כל עוד ההסתדרות לא תעביר את חובותיה לקופ"ח.

בסוף השבוע הסביר מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' מרדכי שני, לראש הממשלה יצחק רבין ולשר שוחט את חומרת מצבה הכלכלי של קופת החולים, הדורש פתרון מיידי בתוך 72 שעות. פרופ' שני אמר כי במצב שנוצר הוא לא יוכל להיות אחראי על 66% מאוכלוסיית המדינה המבוטחים בקופה.

מכון היצוא הישראלי מודיע:

ההרשמה להשתתפות במפגש לשיתוף פעולה עסקי בחסות הקהילה האירופית בין חברות ישראליות, מצריות, פלשתינאיות ואירופאיות, תסתיים ב-30/5/94.

המפגש Partenariat Ec Middle East, יתקיים בין התאריכים 5–6 בדצמבר בקהיר ויכלול את הענפים הבאים:

★ עבוד מזון ואריזה
★ בניה, תשתית וטכנולוגיות סביבתיות
★ טקסטיל
★ תיירות
★ אלקטרומכניקה
★ מתכת והנדסה
★ באלקטרוניקה
★ ציוד רפואי
★ פרמצבטיקה
★ פלסטיק

כל חברה משתתפת תקבל ביתן תצוגה ותפגש, בתיאום מראש, הן עם חברות מהקהילה האירופית והן עם החברות המשתתפות מהמזרח התיכון.

קטלוג עם הפרופילים של החברות הישראליות יופק ויופץ ב–60.000 עותקים באירופה לצורך גיוס חברות אירופאיות למפגש.

חברות מעוניינות, מתבקשות לפנות מיידית למיקי אדמון או לבטי זוילי, אגף שיווק, טל. 03–5142809.

מכון היצוא הישראלי ISRAEL EXPORT INSTITUTE

מכון היצוא הישראלי - הדרך הקצרה שלך לחו"ל

פוטר עוזר של הנשיא קלינטון שהשתמש במסוק צבאי כדי להגיע למשחק גולף

מאת עקיבא אלדר, שליח "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). תמונת יועצו של נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, אשר מלווה אותו מתקופת היותו מושל מדינת ארקנסו, נפסיקה להלום בנשיא. הפעם היה זה קצין המנהלה של הבית הלבן, דייוויד ווטקינס, שהמריא במסוק צבאי שנד לרשות הנשיא אל מגרש גולף ליד קמפ דייוויד.

צלם עיתונות לכד את ידידו הוד תיק של קלינטון, בעיסוקו מצלמתו, כאשר עשה דרכו אל מדרגות המסוק, בדרכו חזרה לבית הלבן.

בתגובה שדורה אין ספור פעמים ברשתות הטלוויזיה וקישטה את העמודים הראשונים של עיתוני סוף השבוע, נראה הייל מארינס מותח את גופו ומצדיע לווטקינס. הבכיר למשקע היו המוכיר הבכאי של הנשיא והקיד זוטר יותר בבית הלבן. שעה קלה לאחר שהידיעה הובאה לידיעתו של קלינטון, נתבקש הסי קינס להגיש את התפטרותו, והמוכיר הבכאי מצא על שולחנו מכתב נזיפה.

לפני כן, הספיק דובר הבית הלבן לשחרר הסבר, שנוסיף לספק תחמושת לסטיריקאים ולכותבי מאמרי מערכת. לדבריו, היתה זו משימה כשרה לחלוטין, שנועדה להכיר את התנאים במגרש הגולף, לקראת אפשרות שהנשיא ייענה להזמנה לשחק שם.

"וואשינגטון פוסט" הציג אתמול ברוח הטוטליסטית, כי במסגרת ההכנות לביקורו הקרוב של קלינטון בפאריס (לרגל אירועי הדי ביי בנורמנדיה), יקים הבית הלבן מסעות היכרות עם מסעדות יקרה בפאריס, על מנת לברר כמה זמן נחוץ לסיים ארוחה דשנה ואת השפעתו של יין בורדו על תוכניות האבטחה.

הבית הלבן הבודש תחילה כי משלם המסים האמריקאי נשא בהוצאות סיעתם של שני מסוקים אל מגרש הגולף במרילנד ולא אחר. לאחר בדיקה נוספת נמסרה הודעה שאבק לצורך "הסימולציה", גויס למבצע גם מסוק ליווי. עתה, כמו של ידידות, הרמו 15 פקידים בבית הלבן, בהם ראש הצוות, מייק מקלארטי, למגבית לכיסוי בוקו של קצין המנהלה המפטר (2,380 דולר כפול שניים). נמסר כי על פי הצהרת ההון שלו, ווטקינס "שווה" מיליון דולר.

משקיפים פוליטיים טענו אתמול כי הקנות הבנבית מתפרשת כתמיכה בהתנהגותו של ווטקינס, והיא מבבי

(סוף בעמוד 10א)

מסמך פנימי של משרד החינוך ממליץ לאסור עריכת מבחני פתע בבי"ס יסודי

מאת אור קשתי, סופר "הארץ" לענייני חינוך

נייר עמדה פנימי של משרד החינוך ממליץ לאסור על עריכת מבחנים שמשווים בין הכיתות בכיתות הנמוכות של בית הספר היסודי, ועל עריכת מבחני פתע בכיתות הגבוהות יותר בבית הספר היסודי. עוד ממליץ נייר העמדה על שינוי מקיף בעצם ההתייחסות המורים כלפי המבחנים ה מועברים לתלמידים.

ההמלצות הרשות אלה מבוססות על נייר עמדה שהגיש למשרד החינוך פרופ' צבי לם מהאוניברסיטה העברית. הנהלת משרד החינוך אמורה לדון בנושא הקרוב בהמלצות שגובשו על ידי האגף לחינוך יסודי.

מחברי נייר העמדה מבדילים בין מבחנים והערכות פנימיות שמכין המורה בשביל תלמידיו, לבין מבחנים אחידים והמבחנים המובנים על ידי גורמי חוץ, שאינם מכירים את התלמידים הנבחנים. בהם, הם קובעים כי "המורה בכיתה הוא אשר יקר ליט על מתכונת המבחן, על העיתוי להעברתו וכן על האופן בו תיעשה ההערכה, כלומר, בכתב או בעל פה (בשיחה בין התלמיד למורה), לכיתה כולה, לקבוצה או לתלמיד בודד", וכן כי "יש להיזהר מלהפוך את המבחנים והכלים הפורמאליים לכלי מיון הגבוה, אשר יקבעו את מעמדו והמקור של התלמיד בעולם החברתי של הכיתה, ושינותו אותו למסלול של הצלחה וכישלון".

נייר העמדה ממליץ כי "בכיתות א' עד ג', בהן החשובה יצירת מערכת יחסים שוויונית בין המורה לתלמידיו ליצירת יחס חיובי כלפי בית הספר, לחיזוק הביטחון העצמי ולאמון בכוחות העצמיים, יהיו המבחנים המקובלים את כלי ההערכה היחידים. כלים אלה יינתנו אך ורק על ידי מחנך הכיתה, ויהיו באחריותו הבלעדית".

"השימוש במבחנים הפנימיים ובהערכות יתמקד בשתי מטרות יסוד: אלה של רכישת השפה הכתובה, ואלה של רכישת שפת המתמטיקה. מטרת השימוש במבחנים היא בניית פרופילים התפתחותיים של תהליכי הלמידה, והערכת ההתקדמות התלמיד על פני רצף מלימוד בלתי מיומן ועד למיומן". המלצה נוספת של מחברי נייר העמדה היא פיתוח "תוכניות התערבות דידאקטית לתלמידים השונים, על בסיס הנתונים שיתקבלו מהמבחנים הבלתי פורמאליים".

עוד טוענים מחברי נייר העמדה כי "הביקורת של רבות השליטה בתה מתוך אותנו ליצר המורה אין כיוונה בהכרח שהמורה מלווה בלוקס מבחני, כלומר, בהודעה על כך שמה שעומד להיבחן הוא מבחן הכולל פעילות מסוימת של התלמידים המשקכת זמן קצוב, שעליה יקבל ציון או הערכה על בסיס קריטריון קבוע מראש. המטרה הבסיסית ביותר של כל הערכה והתוכנית היא הודאה אופטימאלית לכל הילדים. אמצעי הערכה הם לבי סיסיים כל עוד הם משרתים מטרה זו. הערכת התלמיד היא כלי משלים לתהליכי הלמידה".

"בבית הספר היסודי יש לראות בהליך הנקרא 'מבחן' סוג אחד של פעילות נומלין לימודית, הבודקת מה התלמיד כבר יודע ולא ביזון עוד לקרנו".

נייר העמדה מותח גם ביקורת על השיטה הנהוגה כיום בכיתות העליונות של בית הספר היסודי. "על התלמיד לדעת מראש איזה פרק ילמד יכלול במבחן, ומה עליו לדעת בפרק זה. יש לפסול 'מבחני פתע', שבמקרים רבים מתוך המורה כעונש על התנהגותם של התלמידים.

صكتا من الاهل

صكنا من الاهل

אנשי האגף היוני בעבודה: יהיה קרע במפלגה אם רבין לא ימנה נציג מטעמנו כשר

הערכה בעבודה: כדי לאשר במרכז מינוי ח"כ סנה כשר בריאות, יביא רבין גם למינוי איש מחנה פרס לשר

מאת ירח טל

הערתו של ראש הממשלה יצחק רבין ביום חמישי האחרון בלשכת מפלגת העבודה, כי לא אכפת לו "שכמה אנשים יתרוצצו קצת בסוף השבוע", התממשה, ובמלואה.

לא פחות משבעה רואים עצמם מועמדים ראויים לתפקיד שר הבריאות – חברי הכנסת ד"ר אפרים סנה, אברהם בורג, סגן שר החוץ יוסי ביילין, רפי אדרי, פרופ' יורם לס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס, ומנכ"ל משרד הבריאות פרופ' מרדכי שני. עד לכתיבת שורות אלה רבין עדיין לא הודיע לאף אחד מהמועמדים כי הוא האיש שבחר לתפקיד שר הבריאות, אך ההערכה הרווחת במפלגת העבודה היא כי המועמד המועדף עליו לתפקיד הוא ח"כ אפרים סנה. העיכוב במסירת ההודעה למועמד שנבחר נבע כנראה ממה שנראה כעימות המתפתח בין רבין לבין שמעון פרס בעניין זה. פרס שוהה בחו"ל, והודעתו של רבין בלשכת העבודה לא תואמה עמו.

מקורבי פרס, התומכים במינוי נציג מהאגף היוני – ביילין או בורג – לתפקיד שר, עדכנו שלשום את פרס על הודעת רבין בלשכה. לדבריהם, פרס הגיב בזעם, וטען כי מדובר בניסיון ל"מחטף". לטענת מקורבי פרס, טרם צאתו של פרס לחו"ל הוא סיכם עם רבין כי המינויים החדשים לממשלה לא יבוצעו ללא ידיעתו וללא תיאום עמו. פרס מתנגד בתוקף למינוי סנה לשר בממשלה. בעבר הטיל פרס וטו על מינויו לסגן שר, בגלל "עריקתו" של סנה ממחנה פרס למחנה רבין.

פרס היה מוכן לקבל את מינוי סנה, בתנאי שימונה במקביל איש מחנה פרס לתפקיד שר. לדברי מקורבי פרס, "עסקת חבילה" כזאת תבטיח את אישור המינויים במרכז המפלגה ללא כל קושי, אך אם יובא לאישור רק מינויו של סנה לשר, פרס ואנשיו עשויים לפעול להכשלת המינוי.

"הוא לא בן גוריון ואני לא שרת"

נודע כי בשיחה עם אחד ממקורביו ועם פרס כאשר נמסר לו על מהלכיו של רבין, אמר כי "הוא לא בן גוריון ואני לא משה שרת". לאחר שהדברים הגיעו לידיעתו של רבין, הוא החליט לעכב את זימונו של סנה כדי למסור לו על החלטתו להציע את מינויו לשר בריאות, עד לשיחה טלפונית שקיים עם פרס אמש, אך גם לאחר השיחה הוא לא זימן את סנה.

לטענת מקורבי פרס, בין פרס לבין ראש הממשלה הושגה אמש הבנה, על פיה לא ימונה שר בריאות ללא התייעצות עם פרס, ובכל מקרה ימונו שני שרים – נציג לכל מחנה.

על פי ההערכה, קיימת אפשרות כי רבין לא יביא היום למרכז העבודה בקשה לאשר את מינוי שר בריאות ושרים נוספים, אלא יעכב זאת עד לשובו של פרס.

עם זאת, רבין כבר עמד על הדחיפות במינוי שר בריאות בגלל מצבה החמור של קופ"ח, ולכן לא מן הנמנע כי יביא לאישור המרכז את מינויו של סנה יחד עם מינויו של נציג מחנה פרס, שיתמנה ככל הנראה לשר בלי תיק עם אחריות להסברה.

אנשי "החמישייה" ומקורביהם בחוג משוב ובכפר הירוק האשימו את רבין בניסיון לבצע מחטף. הם התריעו כי אם לא ימונה איש מטעמם לשר, הדבר יגרום לקרע במפלגה.

ח"כ חגי מרום, חבר החמישייה וידיד חוג הכפר הירוק, אמר כי "מי שחושב שיעשה הסיפת דיראגי במפלגה – טועה". מרום אמר אתמול כי אם רבין לא ימנה לשר את ביילין או בורג, ויסתפק רק במינוי סנה כשר, החמישייה תשקול להעמיד מועמד מטעמה לראשות הממשלה, שיתמודד מול רבין בבחירות הפנימיות לקראת הבחירות הכלליות ב־96'.

ביוזמת חברי האגף היוני במפלגה הוחל בהחתמת חברי מרכז על עצומה לקיום הצבעה חשאית במרכז. על פי ההערכה, בהצבעה חשאית יקשה על רבין להעביר מועמד שלא יהיה מוסכם על האגף היוני ומחנה פרס.

מי שפחתו ככל הנראה סיכוייו להתמנות, למרות שהוא היחיד שקיבל הבטחה מפורשת מרבין להתמנות לשר, הוא רפי אדרי. אדרי נמצא עתה בשליחות מטעם רבין במרוקו, וגורמים בעבודה העלו את הסברה כי רבין תכנן להביא לאישור שר בריאות בזמן שאדרי נעדר מהארץ, כדי למנוע ממנו להפעיל מסע לחצים ושתדלנים, בהם של ש"ס ושל אריה דרעי, התומכים באדרי בשל מאמציו להחזרת ש"ס לממשלה.

אם רבין ופרס יעדיפו את ביילין על פני בורג מהמחנה היוני, הדבר עלול לגרום לזעזוע בתוך המחנה היוני, שכן בורג רואה עצמו כמועמד המועדף בגלל התמיכה הגדולה (מקום שני) לה זכה בפריימריס.

עם זאת, רבין ופרס עשויים להעדיף את ביילין על פני בורג בשל הניסיון הרב שצבר ביילין, ובכלל זה סגנות שר במשרד האוצר ובמשרד החוץ.

תצלום ארכיון

ח"כ סנה (מימין) והשר פרס. פרס מתנגד למינוי סנה לשר בממשלה. בעבר הטיל וטו על מינויו לסגן שר, בגלל "עריקתו" ממחנהו למחנה רבין

האישים אשר שמותיהם הועלו כמועמדים לתפקיד שר הבריאות

מאת ירח טל ועדנה ארידור

● ח"כ ד"ר אפרים סנה. סנה, תת אלוף (מיל'), יליד שנת 44', בוגר בית הספר לרפואה של אוניברסיטת תל אביב, הוא מומחה ברפואה פנימית. שירת בצה"ל כרופא בחטיבת הצנחנים, פיקד על הצוות הרפואי במבצע אנטבה, היה מפקד יחידת הצנחנים בחזית הסינית במלחמת יום כיפור.

ב־'80–'81 היה קצין הרפואה של פיקוד צפון. ב־'83–'84 היה עמית מחקר במכון מחקר של הצבא האמריקאי בוואשינגטון בתחומים אלרגולוגיה ואימונולוגיה קלינית. ב־'84 היה מנהל מרפאות החוץ במרכז הרפואי איכילוב. תפקידו הבא היה מפקד יחידה באזור הביטחון בדרום לבנון. לאחר מכן כיהן כראש המינהל האזרחי בגדה. בתקופת כהונתו בגדה, ב־'85–'87, פעל לקידום מערכת הבריאות באזור.

● סגן השר יוסי ביילין. ממקורביו של שר החוץ שמעון פרס. מכלל המועמדים שהוזכרו הוא בעל הניסיון העשיר ביותר. ביילין כיהן כסגן שר האוצר כשפרס כיהן כשר אוצר, ובראשית הקדנציה הנוכחית הוא מכהן כסגן שר החוץ, והיה אדריכל הסכם אוסלו. בעבר, כאשר יחסי רבין ופרס היו בשפל, גם היחסים בין רבין לבין ביילין היו בשפל, ורבין אף הדביק לביילין את הכינוי המפורסם "הפודל של פרס".

באחרונה השתפרו מאוד היחסים בין רבין לבין פרס, והדבר על ציננך מה ביחסים בין פרס לבין ביילין. נודע כי רבין קירב אליו את ביילין, וכי ביילין נהג לדווח לו בעניינים מדיניים, גם תוך עקיפת פרס. ביילין הוא מראשי הזרם היוני במפלגת העבודה וראש חוג "משוב", והיה הראשון במפלגת העבודה שתמך בהכרה באש"ף, ובכך סלל למעשה את הדרך לאוסלו. ביילין נחשב לסיפור הצלחה פוליטי במפלגת העבודה, וצופים לו עתיד מזהיר במפלגה.

בורג. ילד הפלא

ביילין. ממקורבי פרס

● ח"כ אברהם בורג. נחשב לילד הפלא של מפלגת העבודה כזכות הישגו בפריימריס האחרונים שנערכו במפלגה – מקום שני, מיד לאחר פרס. אך בורג מכהן זמן קצר כחבר כנסת, ולא צבר מספיק ניסיון. בורג הצליח לרכז סביבו תמיכה גדולה בוועידת המפלגה ערב הבחירות האחרונות בזכות יוזמתו להביא להפרדה הדת מהמדינה.

בורג מכהן כיום כיו"ר ועדת החינוך של הכנסת, ביחד עם ביילין ויעל דיין הוא מראשי חוג משוב היוני במפלגת העבודה, וחבר בחמישייה שהפכה לרביעייה עם פרישתם של רמון, שמואל אביטל ועמיר פרץ מהמפלגה.

● ח"כ רפי אדרי. רבין הבטיח לאדרי למנותו כשר, אך למרות זאת, ספק רב אם הוא אכן ימונה לתפקיד. אדרי כיהן כשר בלי תיק בממשלת האחדות הלאומית. בעבר הוא ניהל את שיכון עובדים. אדרי חיזק את מעמדו בעיני רבין כשהיה למתאם מטעם המפלגה עם אנשי ש"ס. הוא התחבב מאוד על הרב עובדיה יוסף ועל ח"כ אריה דרעי, שהמליצו בפני רבין למנותו לשר.

פרס מתנגד למינויו של אדרי כשר, וגם האגף היוני והצעירים במפלגה אינם רואים בו מועמד ראוי, שכן הוא מייצג לדעתם את הדור הישן במפלגה, והכנסתו לממשלה לא תיצור לטענתם את הרענון שהיא כה זקוקה לו לאחר פרישת רמון.

● פרופ' מרדכי שני. שני, בן 56, מכהן כמנכ"ל משרד הבריאות מפברואר '93. שני הוא מומחה לרפואה פנימית ולמינהל מערכות בריאות. לפני מינויו למנכ"ל המשרד ניהל שני את המרכז הרפואי ע"ש שיבא. שני היה חבר בוועדת נתניהו שחקרה והמליצה על רפורמה במערכת הבריאות.

● ח"כ פרופ' יורם לס. לס, בן 48, הוא פרופסור מן המניין באוניברסיטת תל אביב וסגן דיקן בית הספר לרפואה שבמסגרתה. היה מנכ"ל משרד הבריאות בשנים '87–'88.

● מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס. שבס הוא את ודבר בראש ועד מתיישבי רמת הגולן, ומלווה את ראש הממשלה רבין עוד מתקופת כהונתו כשר ביטחון בממשלת הליכוד. נחשב לאחד האנשים המקורבים ביותר לרבין. היה מהצוות שהביא לבחירתו לראשות הממשלה ב־92'.

אמש הועלה שמו של סגן שר הביטחון ח"כ מרדכי גור כמועמד לתפקיד שר הבריאות. גור כיהן כשר הבריאות ב־84'–86', והיה שותף לגיבוש תוכנית ההבראה הראשונה של קופת חולים. גור הכחיש אמש כי הוא מועמד. לידיעה לא התקבל אישור מאף גורם מוסמך.

פרשנות / עדנה ארידור

הזיקה חוזרת בדלת האחורית

האישור הצפוי היום במרכז מפלגת העבודה, של "פשרת בייגה" לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, מהווה ניסיון של המפלגה להחזיר בדלת האחורית את הזיקה של קופת חולים הכללית להסתדרות, והפעם באמצעות חוק. שאלת הזיקה היתה סלע המחלוקת בין הממשלה להסתדרות, ובעטיה התפטר חיים רמון מתפקידו כשר בריאות, לאחר החלטות ועידת המפלגה בינואר השנה.

כזכור, קבעו החלטות הוועידה כי יש להמשיך ולקיים את הזיקה בין הקופה לבעליה, ההסתדרות הכללית, באמצעות המס האחיד, שיהפוך למס בריאות לאחר חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי; ולאפשר לקופות לגבות 50% בעצמן. לאחר המהפך בהסתדרות היה ברור לראש הממשלה כי לסיעתו אין רוב כדי להעביר גירסת חוק ביטוח בריאות בנוסח החלטות הוועידה, הוחלט לחזור לגירסה המקורית של החוק שגיבש רמון בתוספת "פשרת בייגה".

חוק בריאות המוצע קובע כי כל אזרח חייב לבטח עצמו בקופת חולים. מס הבריאות שיוטל מכוח החוק יעמוד על 4.8% מהשכר, ייגבה על ידי המוסד לביטוח לאומי, ויחולק בין הקופות על פי קריטריונים שייקבעו בתקנות ממשלה. "פשרת בייגה" קובעת כי בנוסף למס בריאות יחויב כל אזרח לשלם מס רווחת האדם (שם חלופי למס ארגון) בשיעור 0.8% מהשכר, שכספיו יועברו לקופות או לבעליהן.

משמעות הדבר היא כי מבוטח קופת חולים הכללית יהיה חייב להמשיך ולשלם מס ארגון להסתדרות, ובין אם הוא רוצה או לא רוצה, הוא יהפוך אוטומטית לחבר בהסתדרות הכללית. ואילו מבוטחי קופות החולים מכבי ומאוחדת ישלמו מס ארגון למרות שהן לא מייצגות ארגוני עובדים. חוק רווחת האדם יאפשר לגבות מכוחו חוק מכוח של 5.6% מהשכר, והקופה, שמבטחת כ־70% מאזרחי המדינה, תקבל רק כ־85% ממנו. כיום משלמים מבוטחי הקופה 5.1% מהשכר, וכ־25% מועברים להסתדרות. מאחר ששיעור המס הועלה, לא תפסיד ההסתדרות מהכנסותיה עקב צמצום חלקה הערכי, כי הכנסות ההסתדרות ממסי רווחת האדם בלבד יגיעו לכ־500 מיליון שקל. אז מה השתנה?

בסוף השבוע טען אברהם שוחט בישיבת סיעת העבודה כי ללא חוק רווחת האדם אין קיום להסתדרות. האם זו התשובה להבטחת העבודה בבחירות, לנתק את הבריאות מהפוליטיקה?

כשהממשלה אישרה ביוני '93 את הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי שביטלה את הזיקה, לא דיברו על פשרות; החלו לדבר עליהן כשההסתדרות החלה להכתיב לממשלה את מהלכיה בעניין. שר הבריאות לשעבר והמזכ"ל המיועד של ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, הטביד כי הוא תומך בפשרה מתוך ברירה, ורואה בו הסדר זמני עד שיחוקק חוק מס ארגון. הוא הדגיש כי בזמנו הוא הודיע כי הוא מוכן לדחות את ביצוע חוק בריאות עד לחקיקת חוק כזה.

אך ועדת השרים לחקיקה דחתה את הצעת החוק שהגיש בעניין ח"כ עמיר פרץ, על פיה כל עובד שכיר במשק חייב יהיה להיות מאורגן בהסתדרות ולשלם כדמי ארגון 1% מהשכר. אפשרות לחקיקת חוק מס ארגון נבדקה גם על ידי שרת העבודה והרווחה אורה נמיר. חוות דעת משפטיות שבידיה, שהוצגו גם לוועדת שרים לחקיקה, קובעות כי חקיקה כזאת יש בה פגיעה בזכויות הפרט. גם חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה אישרה זאת.

יוצא אפוא שלמליאת הכנסת יובא השבוע על ידי פרץ, יו"ר הוועדה שהכינה את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי שמנתקת כל זיקה בין קופת חולים לבעליה, ובמקביל יניח את חוק רווחת האדם, שמחדש את הזיקה.

שיחת היום / עם ד"ר איל בנבנשתי

על תביעת תושבי הכפר גבסייה שגורשו ב־1949 לשוב אליו

1.2 מיליון דונם הועברו לרשות המדינה

מהו מעמדם של תושבי כפרים ערביים שעזבו או גורשו מבתיהם לפני 1948 ולאחר מכן?

מבחינת הזכות לקניין נעשתה פעולה חוקתית שהעבירה את הבעלות על נכסיהם לאפוטרופוס לנכסי נפקדים ומשם לרשות הפיתוח, רשות שהוקמה בשנת 1950, המטפלת ברכוש של תושבים אלה והמקרקעין שלה הם חלק ממקרקעי ישראל. המעניין שחקיקה זו המעבירה את הקניין לא עוצרת בזמן. חוק נכסי נפקדים ממשיך לחול מאז כ"ט בנובמבר 1947 ועד סוף מצב החירום שהכריזה עליו מועצת המדינה הזמנית בפקודת סדרי שלטון ומשפט. חוק נוסף, חוק רכישת מקרקעין (אישור פעולות ופיצויים) תשי"ג 1953, חוק המסדיר תפיסת מקרקעין רבים בלי שהיה הליך פורמאלי להפקעתם או קרקעות שלא היה ברור מעמדן והיו בשליטת ישראל. החוק קבע שקרקעות אלה יעברו לקניינה של רשות הפיתוח והתנאים הם שאדמות אלה לא היו ב־1.4.52 בחזקת בעליהן, שהן הוקצו מאז מלחמת השחרור לתוכניות פיתוח או ביטחון או התיישבות ועדיין נדרשו למטרות אלו. כך קבע שר האוצר ראו ביוזם ל־1.2 מיליון דונם קרקעות והן הועברו לרשות הפיתוח. כ־325 אלף מתוך אדמות אלו היו אדמות פרטיות של כפרים ערביים האחרים.

> בנבנשתי מרצה למשפט ציבורי בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית

מה מעמדם של תושבי גבסייה, שנטשו את הכפר ב־48', שבו אליו וגורשו ממנו בשנת 1949? האם הם עקורים, נפקדים?

אותם תושבים שעברו ללבנון מחוץ לגבולות ישראל הרי הם נכנסים להגדרה של נפקדים. אשר לאלה שנשארו בשטחה של מדינת ישראל, אם אדמותיהם נכללו באדמות שעליהן הוכרז בשנת 1953, או גם אדמותיהם הוקנו לרשות הפיתוח. גם הנפקדים וגם אדמותיהם של אלה שהוכרזו בשנת 1952 יש להם זכות על פי החוק לפיצויים. אלה שהקרקע שלהם נתפסה וגרים בישראל יש להם זכות על פי החוק משנת 1953 לקבל קרקע חלופית.

מהי ההגדרה של נכסי נפקדים?

נכסי נפקדים הם נכסים בחזקתו של נפקד. נפקד הוא אדם שבין כ"ט בנובמבר 1947 ועד ליום שבו יתבטל מצב החירום במדינת ישראל היה בעלים של נכס בישראל או נהנה והחזיק בו. מצב החירום הזה קיים למעשה עד עצם היום הזה. אם באותה תקופה היה הנפקד אזרח של מדינה ערבית שלחמה בישראל, או נמצא באחת מארצות אלה או בשטח בשליטת מדינה ערבית שהיה בארץ ישראל.

האם יש בסיס חוקי לתביעותיהם של ערביי ישראל שאיבדו נכסים מאז מלחמת השחרור בבסיסיהם בחוק הישראלי או שדרישת הקיבוץ מיוחדת בכנסת?

המצב המשפטי הוא שכל אותם אנשים שאדמותיהם הועברו לרשות הפיתוח ולמעשה לשליטת מדינת ישראל זכותם העיקרית היא לפיצויים. אלה שאדמותיהם נרכשו על פי חוק ב־1953 יש להם זכות לתבוע קרקע חלופית. בפרק על יש נכונות לשחרר ארכות של נפקדים במקרים מיוחדים אבל זה נעשה – אם כבר נעשה – לפנים משורת הדין ובמקרים מיוחדים ובודדים. למעשה אין לתושבי גבסייה בסיס בחוק הישראלי הקיים לדרוש חזקה על אדמתם ולשוב לכפרם. בכל מקרה שינוי בחוק יצטרך לקחת בחשבון גם את אלה שנשארו בישראל וגם את הנפקדים שעזבו את המדינה מ־1947, אם כי ניתן יהיה לעשות הבחנה בין סוגי הנפקדים.

מאת גבי זהר

רקע / עדנה ארידור

הדירקטוריון לא עמד בציפיות

ההחלטה הצפויה היום במרכז מפלגת העבודה, לחדש את חקיקת חוק ביטוח בריאות כדי להציל את קופת חולים, לא תסייע לקופה באופן מיידי. החוק אמור להיכנס לתוקף כעשרה חודשים מיום חקיקתו, בגלל הצורך בהשלמת תקנות להפעלתו, כך שבמקרה הטוב ניתן יהיה להפעיל אותו במחצית הראשונה של 1995. עד למועד זה על הקופה לתת שירותים ל־3.2 מיליון מבוטחים, שחלקם הגדול תומכי העבודה.

עם התפטרות רמון מתפקידו כשר בריאות בפברואר האחרון, עברה האחריות על המשרד לראש הממשלה יצחק רבין. מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' מרדכי שני, ממשיך בניהול שוטף של הקופה, תוך קיום קשר הדוק עם ראש הממשלה. אך מצוקתה הפיננסית של הקופה מחייבת פעילות מיידית של הממשלה. התמוטטותה עלולה לגרום להתמוטטות כל מערכת הבריאות הממשלתית.

כדי לעצור את ההידרדרות יש לנקוט כמה צעדים, שההחלטה עליהם חייבת להתקבל בדרג של שר.

יש לקוות שהשר החדש שימונה לא יחזור על הטעות של קודמו בתפקיד, שנאלץ לפני 18 חודשים, בעקבות לחצים פוליטיים, להסכים למינוי דירקטוריון "מקצועי" לקופה, כחלופה למינוי כונס מפעיל.

הממשלה קיוותה להשיג פיקוח על השימוש בכספים שתידרש להזרים וניהול יעיל יותר של מערכת הבריאות הציבורית באמצעות גוף מקצועי, שהוכיח כי לא עמד במבחן הציפיות.

השיקול שהביא למינוי דירקטוריון מקצועי באוקטובר 1992 היה הברירות להסתדרות. גיבוש הסכם בין הממשלה לבין ההסתדרות, ומינוי הדירקטוריון, הושפע מחילוקי הדעות במפלגת העבודה בדבר המשך הזיקה בין הקופה להסתדרות. לשרי האוצר והבריאות לא היה רוב בקרב הבריה הסיעה בכנסת השרים בממשלה להביא לניתוק באמצעות מינוי מועצת מנהלים בלתי תלויה בהסתדרות או בממשלה. לאחר המהפך בבחירות להסתדרות, עמדות השרים והסיעה בכנסת השתנו.

כיום, לאחר 18 חודשים שבהם פיקח הדירקטוריון על הקופה, ניתן לקבוע בוודאות כי התוכנה הדומנת להבריא את הקופה, מאחר ששליטת ההסתדרות על הקופה הוציאה מידי הדירקטוריון את כל סמכויותיו – גם על ההכנסות וגם על ההוצאות.

אחת ההחלטות הקשות המצפות לשר הבריאות החדש עם היכנסו לתפקידו היא למנות כונס מפעיל לקופה בצו בית משפט. ברור שמהלך זה מחייב גם הקצאת משאבים ממשלתיים, אך במקרה כזה הפיקוח על השימוש בהם יהיה באחריות משרדי האוצר והבריאות – מה שלא נעשה בהזרמות הכספים לקופה בשנים האחרונות. בסיוע כונס מפעיל ניתן יהיה לארגן מחדש את הקופה, צעד הכרחי להבראתה.

עיריית תל-אביב-יפו

85 שנה לתל-אביב

ישיבה חגיגית של מועצת העירייה

במעמד:

פרופ' שבח וייס - יו"ר הכנסת

רוני מילוא - ראש העיר תל-אביב-יפו

הישיבה החגיגית תתקיים ביום שני, 30.5.1994 בשעה 18:30 בבניין המוזיאון לתולדות תל-אביב, רחוב ביאליק 27 תל-אביב

לקראת האירוע, החל משעה 12:00 ייסגר רחוב ביאליק לתנועה ולחניה.

עם התושבים הסליחה.

החברה הישראלית ללימודים סלאוויים ומזרח אירופיים

הכנס השבעה-עשר

יום שני, ה־30 במאי, 1994 – אולם הכנסים, הקמפוס החדש, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר-שבע

הדיונים יתורגמו סימולטנית לשלוש שפות: אנגלית – רוסית – עברית

09.00–09.30 הרשמה וקפה

09.30–10.00 אסיפה שנתית של החברה הישראלית ללימודים סלאוויים ומזרח אירופיים

10.00–10.15 דברי ברכה
אבישי ברוורמן – נשיא האוניברסיטה
אלכסנדר בובין – שגריר רוסיה בישראל

10.15–11.45 מושב ראשון
חברה אזרחית ברוסיה
יו"ר: שמואל גלאו, אוניברסיטת בן-גוריון
קונליי שצילו, המכון לתולדות רוסיה, מוסקבה
"האם היתה חברה אזרחית ברוסיה ערב מהפכת 1917?"
אברהם אשר, CUNY
"סטוליפין והיווצרות חברה אזרחית ברוסיה"
אולג זימרין, הוצאה לאור "פרוגרס-אקדמיה", מוסקבה
"התפתחות של חברה אזרחית ברוסיה כיום"

12.00–13.30 מושב שני
יהודי רוסיה בעידן של תמורות
יו"ר: עזרא מנדלסון, האוניברסיטה העברית
שאול שטמפפר, האוניברסיטה העברית
"הרבנות ברוסיה במאה ה־19"
מתדיינים:
גרשון בקון, אוניברסיטת בר-אילן
יוסף שלמון, אוניברסיטת בן-גוריון

13.30–15.00 ארוחת צהריים
הרצאת אורח:
שלמה אבינרי, האוניברסיטה העברית
"חברה אזרחית: רוסיה ומרכז ומזרח אירופה – היבטים השוואתיים"

15.00–16.30 מושב שלישי
שלטון וספרות ברוסיה
יו"ר: שמואל שוחטמן, האוניברסיטה העברית
ולדימיר חזן, האוניברסיטה העברית
"המהפכה החברתית כארכיטיפוס אסטתי" זאב ליויזן, האוניברסיטה העברית
"משורר ושלטון: מקסימיליאן וולושין בשנות ה־1920"
מתדיינים:
רומן טימנצ'יק, האוניברסיטה העברית
ולדימיר פפרני, אוניברסיטת חיפה

16.45–18.15 מושב רביעי
חברה אזרחית במדינות מרכז אירופה ומזרחה
יו"ר: מתתיהו מייזל, אוניברסיטת תל-אביב
ישעיהו ילינק, באר-שבע צ'כיה וסלובקיה
רפאל ואגו, אוניברסיטת תל-אביב הונגריה
ליביו רוטמן, אוניברסיטת תל-אביב רומניה

מזג האוויר

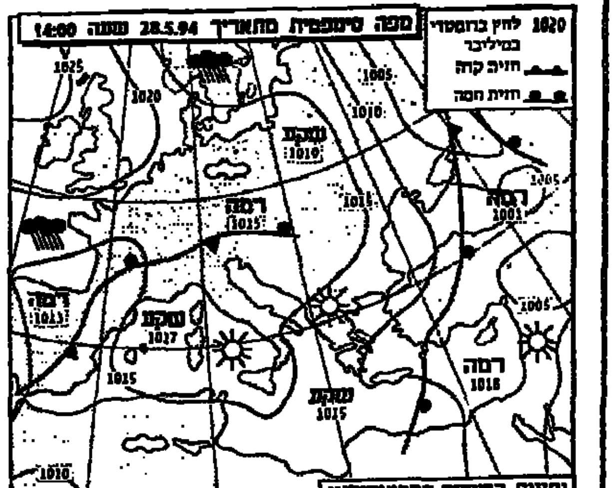

מעונן חלקית

היום יהיה מעונן חלקית עד בהיר. הים יהיה נח. גובה הגלים: מ־40 עד 70 ס"מ. טמפרטורת המים: 23 מעלות.

רוח מערבית עד דרום-מערבית תנשב במהירות של 25 קמ"ש, וישררו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: לחץ גבוה מעל בריטניה גורם למזג אוויר מעונן חלקית ברוב חלקי אירופה, עם טמפרטורות נמוכות מהרגיל בעונה. בסקנדינביה יירד שלג קל. חזית קרה גורמת לסופות רעמים ברוסיה. אפיק במזרח הים התיכון גורם אוויר קריר יותר לאזורנו.

התחזית להיום

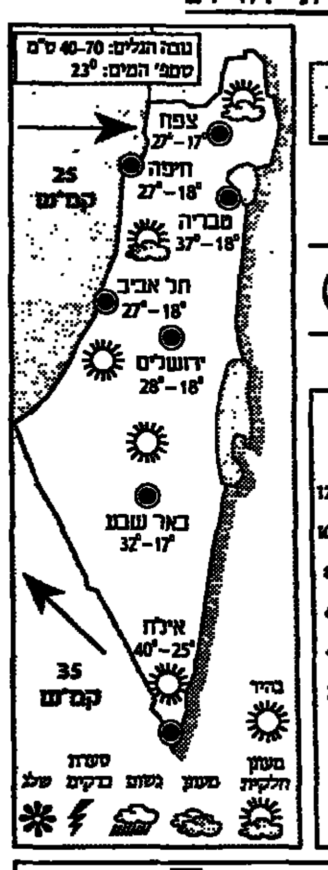

זריחת השמש – 05:36
שקיעת השמש – 19:39
זריחת הירח – 23:31
שקיעת הירח – 09:39

זיהום האוויר

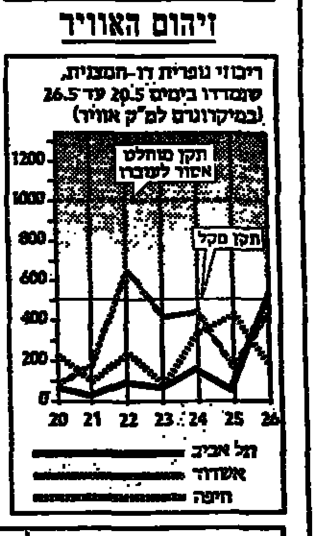

מפלס הכנרת

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	קל	בינוני	קל	קל
אזור חיפה	קל	בינוני	קל	קל
אזור ירושלים	קל	קל	קל	קל
אזור הגליל	קל	קל	קל	קל
אזור הכנרת	קל	כבד	בינוני	קל
צפון הנגב (באר שבע)	קל	בינוני	קל	קל
אזור אילת	קל	כבד	בינוני	קל

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	16	24	מעונן חלקית
אמסטרדם	8	13	גשם קל
אתונה	22	32	נאה
בודפשט	12	20	מעונן חלקית
בייג'ינג	• 15	• 30	בהיר •
בוקרשט	13	24	מעונן חלקית
בריסל	8	16	מעונן חלקית
ברלין	7	13	גשם
וינה	10	17	גשם
ורשה	7	13	גשם
ז'נבה	12	21	גשם קל
טורונטו	6	16	מעונן חלקית
יוהנסבורג	• 1	• 16	בהיר •
לונדון	8	15	מעונן חלקית
ליסבון	15	19	מעונן
מדריד	14	26	מעונן חלקית
מוסקווה	7	12	מעונן חלקית
ניו יורק	10	22	מעונן חלקית
ניירובי	• 15	• 24	מעונן •
פאריס	9	18	מעונן חלקית
פראג	10	15	גשם
פרנקפורט	7	17	מעונן חלקית
ציריך	8	17	גשם
קהיר	22	33	בהיר
קופנהאגן	9	15	גשם
רומא	12	25	מעונן חלקית

*טמפרטורות אתמול

דלתות מוסך ביתיות

מתרוממות

המבחר הגדול בארץ

מערכות לפיקוד מרחוק

אלטרון ELTRON

אלטרון בע"מ, רח' המסגר 14 א.ת. נוה נאמן הוד השרון

טל. 09-402622 פקס. 09-402414

שרון: "הליכוד לא מתפקד. הנהגתו מתעסקת בעניינים קטנים"

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ אריאל שרון הודיע בסוף השבוע על כוונתו להתמודד על ראשות הממשלה בבחירות ב-1996, תוך שהוא תוקף בחריפות את יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו. נתניהו הגיב בהתקפה נגדית קשה, וקרא לשרון לעזוב את הליכוד. הוא כינה את שרון "חתרן ואיש ריב ומדון".

בראיון לתוכנית "יומן השבוע" של קול ישראל אמר שרון, כי בכוונתו לפעול לכך שהמחנה הלאומי יציג מועמד אחד מטעמו לראשות הממשלה. מועמד זה ייבחר בפריימריס פתוחים, שבהם יטלו חלק כל חברי המפלגות והגופים הנמנים על המחנה הלאומי, או כל מי שיצהירו כי הם תומכים בעמדותיו. שרון ציין, כי אם ייקבעו בחירות כאלה, הוא יציג את מועמדותו, ואם לא ייבחר – יכבד את ההכרעה.

בשיחה עם "הארץ" הבהיר שרון, כי לא יוותר על דרישתו להביא לפריימריס מחודשים בליכוד על תפקיד יו"ר התנועה והמועמד לראשות הממשלה, והדגיש כי אם יימצא הרוב הנדרש (75%) לאישור החלטה כזו במרכז הליכוד, יתמודד בתוך התנועה. אולם, שרון העריך כי אפשרות כזו לא תתממש, היות שיהיה לו קשה להשיג את הרוב הנדרש במרכז להחלטה כזו, ולכן יתמודד על ראשות הממשלה גם מול נתניהו.

שרון הביע פליאה על התגובות החריפות שעוררה הודעתו, וציין כי כבר בעבר אמר לא אחת, כי בתנאים מסוימים ישקול להציג את מועמדותו לתפקיד ראש הממשלה. לדעתו, התנאים הללו – התגברות הסכנות שמציב התהליך המדיני, בצד חוסר התפקוד של הליכוד בהנהגתו הנוכחית – מתקיימים כבר עתה. שרון הביע דאגה בעיקר מן המתרחש בירושלים. לדבריו, הופכת מזרח ירושלים, למעשה, לבירת המדינה הפלשתינית, ואיש אינו מונע זאת. הוא טען, כי בניין אוריינט האוס הופך למשכן הממשלה הפלשתינית שבדרך, והאשים את יצחק שמיר כי עוד בהיותו ראש הממשלה החל תהליך זה, והוא לא מנע אותו, חרף העובדה שהוא, שרון, התריע על כך.

לדברי ח"כ שרון, המאבק נגד מדיניות הממשלה אינו מנוהל כפי שראוי היה להיות – בידי המפלגה הגדולה באופוזיציה, קרי הליכוד – אלא בידי מטה מאבק משותף, הכולל את מועצת יש"ע וגופים נוספים בימין. "הליכוד בהנהגתו הנוכחית מתעסק בעניינים קטנים, ולמעשה, עומד מנגד, כאשר מדינת ישראל והציונות נמצאות באחד מרגעיהן הקשים ביותר", אמר שרון. לדבריו, הדרך היחידה לחולל מהפך ולהחזיר את הימין לשלטון היא איחוד המחנה הלאומי כולו לחזית אחת, שתעמוד מאחורי מועמד אחד לראשות הממשלה, מבלי לבטל את המסגרות המפלגתיות הנפרדות. שרון ציין, כי בכוונתו להתמודד בכל מקרה, גם אם לא תתקבל הצעתו לערוך פריימריס לבחירת מועמד אחד.

בעקבות הודעתו של שרון, פירסם בנימין נתניהו הודעה חריפה, שבה אמר כי "שרון הוא חתרן קבוע, המעוניין רק בקידום האינטרסים האישיים שלו. הוא חתר תחת מנחם בגין, תחת יצחק שמיר ועתה הוא חותר תחתי". לדבריו, התרגות זו של שרון היתה בין הגורמים העיקריים לנפילת הליכוד ועליית מפלגת העבודה בבחירות האחרונות. "דעכשיו, אומר שרון, שכביכול מקונן על ממשלה זו ומזהיר מפני הסכנות האורבות ממנה, אפילו לא טרח לבוא ולהצביע נגדה ב-11 הצעות האי-אמון שהליכוד ומפלגות אופוזיציה אחרות הגישו נגדה", אמר נתניהו.

לדבריו, "שרון אינו מוכן להכיר בכל נורמה דמוקרטית, מתריס באופן קבוע כל פורום נבחר של הליכוד וזורע ריב ומדון. הגיע הזמן שאיש כזה יעזוב סוף סוף את הליכוד". לשאלה האם יזום מהלך להרחקת שרון משורות הליכוד, התחמק נתניהו מתשובה ישירה. הוא אמר, כי לליכוד יש כיום בית דין, ורק הוא מוסמך, על פי החוקה, להרחיק חבר משורותיו. "אם בית הדין יבקש שאציג את עמדתי, אעשה זאת בכבוד", אמר.

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ משה קצב, פירסם כבר הודעה כי הוא מתנגד להוצאת שרון משורות הליכוד. תחת זאת, מציע קצב להקים הנהגה קולקטיבית בראשות נתניהו, שתכלול גם את דוד לוי ואריאל שרון. שרון עצמו הגיב בביטול על קריאתו של נתניהו כי יעזוב את המפלגה. "אני שמח שהוא מוכן שלפחות אשאר במדינה. אני רואה עצמי כחלק מהליכוד, ואין לי כל כוונה לעזוב את שורותיו", ציין שרון. לדבריו של נתניהו, אשר האשימו בחתרנות כלפי כל מי שעמד בראש התנועה, אמר שרון: "זה מנהגו של אדם כמו נתניהו מעמיד את עצמו בשורה אחת עם אדם כמו בגין, או אפילו עם אדם כמו שמיר".

"אלוף העולם בטניס"

גורמים בליכוד פירסמו בסוף השבוע הודעות תמיכה בנתניהו. ח"כ בני בגין אמר, כי סיכוייו של שרון להיבחר לראשות הממשלה הם כסיכוייו להיבחר לאלוף העולם בטניס. הוא התריע, כי מהלכו של שרון מפצל את כוחו של הליכוד והימין כולו, ופוגע בסיכוייו לחזור לשלטון. ח"כ דן מרידור, אשר שמו הוזכר באחרונה כאחד המועמדים בהתמודדות מחודשת על ראשות התנועה, התייצב אף הוא לימין נתניהו.

יוזמתו של שרון לאחד את המחנה הלאומי תחת הנהגתו של מועמד אחד לראשות הממשלה עוררה הסתייגות גם במפלגות הימין האחרות. יו"ר צומת, ח"כ רפאל איתן, שלל את יוזמתו של שרון, ואמר כי עדיף מבחינתו של הימין להתמודד בשני ראשים. לדברי איתן, בכוונתו להתמודד על ראשות הממשלה כפי שהודיע בעבר.

יו"ר המפד"ל ח"כ זבולון המר – אשר באחרונה ניסה להביא לפיוס בין שרון ולוי לבין נתניהו, אך נכשל – פנה לראשי הליכוד ומפלגות הימין להתכנס בדחיפות על מנת "לכבות את השריפה ולמצוא דרך פעולה משותפת, שתכליתה להעמיד אלטרנטיבה לממשלה השמאלנית הכושלת המסוכנת". המר נמנע מלהגיב ישירות על מהלכו של שרון, אך הזהיר מפני "יצירת אווירה חמה של עימותים ויכוחים אישיים".

במפלגת העבודה הביעו שביעות רצון מהודעתו של שרון. השר עוזי ברעם אמר, כי "אם עד עכשיו חשב שנתניהו הוא המועמד הטוב ביותר שהליכוד יכול להעמיד מבחינת מפלגת העבודה, הרי עכשיו הוא חושב שיש מועמד טוב יותר – הוא שרון".

תצלום: רז פייגר

אריאל שרון בנאום שלשום בתל-אביב. בתגובה לדברי נתניהו אמר שרון: "אני רואה עצמי כחלק מהליכוד, ואין לי כוונה לעזוב את שורותיו"

אתמול בטלוויזיה / אברהם טל

פרידה יגעה

"סוף שבוע" עם רבקה מיכאלי, ערוץ 1, ליל שבת, 21.10.

במשך השבוע התריעו כלי תקשורת (בעיקר קול ישראל) על האירוע העומד להתרחש – רבקה מיכאלי ותוכניתה "סוף שבוע" עומדות להיפרד מאתנו. כגודל ההכנה, כן גודל הציפייה, וכגודל הציפייה כן גודל האכזבה: היתה זו פרידה בקול ענות חלושה, בתוכנית עייפה, שבמהלכה לא הזלנו דמעות: לא מרוב צער וגם לא מרוב צחוק. למיכאלי, שחקנית, קומיקאית, מראיינת חמדת – הכל מתגבר באינטליגנציה וחן – הגיע סיום מוצלח יותר, אם אמנם זה סיום: בפתח התוכנית הודיעה שזו תוכנית אחרונה בהחלט, אבל כבר היו דברים מעולם.

לשווא היה המאמץ המשותף של חבורת אמנים ותיקים, בחלקם ותיקים מאוד, שקובצו כדי לנסות ולהרים את התוכנית לגובה הבומבסט מהגיגיות ההרמנות. דורון נשר התאמץ להצחיק והקהל המנומס נענה לו ברגעיו הטובים, וגם באחרים; יוסי בנאי, אמן דגול המלא מעצמו ונוטה תמיד לעלות על גדותיו, הרבה מלל; דבי וגולי, מצחיקניות הלובשות ופושטות צורה, לא נתנו לשכוח לרגע שהן גלי ודבי; יפה ירקוני הנצחית המשיכה במאמץ להשתחרר מתחית "זמרת המלחמות", מאמץ שעליו לא תוותר עד שייעלם אחרון הזוכרים אותה כזאת, וטוביה צפיר עשה את המיניטום ההכרחי כדי שייכנס לרשימת התורמים לערב חגיגי זה.

הרגעים הקשים ביותר היו כאשר העניינים התנהלו ביגיעה בין מיכאלי, בנאי ונשר. בנאי התרפק כמנהגו על סיפורי משפחת בנאי והגותמללו, ומיכאלי תלתה בו עיני עגל מעריצות, כעוד התלת-שיח נופח מפעם לפעם את נשמתו. איפה היה הבמאי באותם רגעים?

כאשר שהאמנים המנויים לעיל לא יכלו להפיש הרבה לצופה הוותיק, התרכזה תשומת הלב בפנים חדשות. אודה, לבושתי, שהיתה לי זו הפעם הראשונה לצפות בשרון חזית. אמנם שמעתי את שמה, ידעתי שהיא פופולארית, אבל גם עכשיו לא ברור לי אם כרקדנית או כזמרת: מרוב ההתרכזות בכרסוריה, לא שמתי לב לזמרתה.

נהניתי ממיכאלי ביותר כאשר הפגינה הומור דק (למשל כעניין בתיזות הפנים שלה ושל ירקוני); התעצבנתי ביותר כאשר קדמה מכירות למוצרים סודיים, 4 פעמים: לתקליטים של גלן, ירקוני וקראוס ולספרים של בנאי (כבר מזמן עלה בי החשד, שרשות השידור משלמת כך שכר אמנים. קופתה לא חסרה, והאמנים פטורים ממס). בסוף התוכנית סלחתי לה גם על זה, כי איך אפשר לכעוס על נכס צאן ברזל של הבידור הישראלי בסיום פרק נוסף בקאריירה.

רקע / ירח טל

תולה תקווה במצביעי הימין הקיצוני

בסיס הכוח הפוליטי של אריאל שרון אינו בליכוד, אלא בקרב המתנחלים וגופי הימין הקיצוני. לכך יש להוסיף את יכולתו לגייס תרומות מיהודי ארה"ב, שהוא מרכיב חשוב בעידן הפריימריס והבחירות האישיות לראשות הממשלה. שרון הגיע כבר מזמן להכרה, כי לא יצליח להיבחר לראשות הליכוד ולהתמנות כמועמדו לראשות הממשלה, ולכן הוא מהמר על הרעיון של פריימריס פתוחים בקרב מצביעי המחנה הלאומי כולו, שם הוא מאמין שכוחו גדול יותר. זו גם דרך לעקוף את המגבלה שמציבה חוקת הליכוד, שלפיה נדרשים 75% מחברי המרכז כדי להביא לפריימריס חדשים על הנהגת התנועה. אפשרות כזו, גם אם היתה קיימת, הרי שהיא נעלמה לחלוטין בעקבות החלטת המרכז האחרון לאשר את מאות הצירופים למרכז של חברים המזוהים עם מחנה נתניהו.

בליכוד אומרים, כי על פי ניסיון העבר, גם הפעם לא מתכוון שרון לממש את הכרזתו, וכל מטרתו היא לכרסם במעמדו של נתניהו ולהביא להחלפתו בכל מועמד אחר. כך, מעריכים בליכוד, מקווה שרון להבטיח לעצמו את מימוש משאת נפשו האמיתית – תיק הביטחון בממשלת הימין, שעל פי אמונתו, יטהר אותו מהכתם הציבורי שהודבק לו בגלל מלחמת לבנון.

הקשר עם דוד לוי, שנראה בעיני רבים כבלתי מובן ולא מתקבל על הדעת, מובן בעיני מקורבי שרון, אשר טוענים כי שרון הוא פרגמטיסט והצגתו כקיצוני ימני היא תפיסה בסיס. לדעתם, פרגמטיזם זה מאפשר לשרון וללוי להגיע להבנות ולהסכמות ביניהם ולשיתוף פעולה הדוק בתחום הפוליטי.

הודעתו של שרון עוררה גם קריאה להרחיקו משורות הליכוד, משום שהוא אינו מקבל את הכרעות מוסדות התנועה ופועל במנוגד להן. דבריו של נתניהו, זה, כי על שרון לעזוב את הליכוד, אינם זוכים לתמיכה בצמרת התנועה. רבים מבכירי הליכוד טוענים, כי שרון יזיק יותר לליכוד אם יימצא מחוץ לתנועה, מאשר אם יימצא בתוכה. לדבריהם, אין גם בסיס משפטי להרחקתו של שרון. חוקת הליכוד קובעת שורה של תנאים להרחקת חבר, ובכלל זה התמודדותו ברשימה מתחרה לליכוד, או תמיכה ברשימה יריבה ללא אישור מוסדות הליכוד.

לאחר הבחירות האחרונות לרשויות המקומיות, הרחיק בית הדין של הליכוד כמה עשרות חברים משורות המפלגה, משום שרצו ברשימות יריבות או תמכו ברשימות מתחרות. גורם בכיר בליכוד, בעל רקע משפטי, אומר כי ניתן יהיה להפעיל סנקציה זו נגד שרון, רק אם יקים רשימה מתחרה או יציג בפועל את מועמדותו לראשות הממשלה שלא מטעם הליכוד. גורם אחר בליכוד טוען, כי קיים בכלל ספק אם ניתן יהיה להרחיק את שרון מהליכוד, אם יחליט להתמודד על ראשות הממשלה בעודו חבר ליכוד. הבחירות, כידוע, הן אישיות וכל מי שמצליח לאסוף את מכסת החתימות הנדרשת, רשאי להתמודד.

יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, אמר אתמול כי הגוף המוסמך להרחיק חבר משורות הליכוד הוא בית הדין של התנועה, ורק הוא. נתניהו סירב לומר אם יזום פנייה לבית הדין להרחקתו של שרון, אך הוסיף כי כל חבר בתנועה יכול להגיש עתירה כזו, ואם בית הדין ימצא לנכון לדון בה, מן הסתם יפנה אליו ויבקש שיציג את עמדתו. "אני, אומר את עמדתי בפני בית הדין", אמר נתניהו. הוא ציין, כי גם אם לא יינקט הצעד הזה באופן פורמאלי, הרי בהכרזתו ובמהלכיו החתרניים הוציא עצמו למעשה שרון אל מחוץ לשורות הליכוד.

שמיר: שרון יגמור את הביוגראפיה שלו בלי שיירשם כראש ממשלה

מאת גבי זהר

ראש הממשלה לשעבר, יצחק שמיר, תקף בסוף השבוע בחריפות את דבריו של אריאל שרון על כוונתו להתמודד על תפקיד ראש הממשלה בבחירות הבאות. בהרצאה במועדון הנוער בחיפה אמר שמיר, כי שרון טועה לעתים קרובות בקביעת המשימות שלו בחייו הפוליטיים. לדבריו, "אין לשרון שום סיכוי להיות ראש ממשלה, והוא אינו צריך להתמודד על התפקיד".

שמיר ציין, כי "שרון ניסה הרבה פעמים להתמודד על התפקיד, ונכשל. הוא אינו מסתדר עם מסגרות, והמסגרות בדרך כלל מעיקות עליו. במפלגה יש פריימריס, ואריק שרון אינו יכול להשלים עם המסגרות הקיימות. אם הוא רוצה להיבחר כמועמד לראשות ממשלה, הוא צריך להיבחר על ידי מפלגתו, ואין לו שום סיכוי לכך. מי שנבחר, ואני אינני חסיד גדול של פריימריס, צריך לעמוד בראש המפלגה ולהיות מועמדה לראשות הממשלה במשך כמה שנים.

"אי אפשר לדרוש מהליכוד, לאחר שבחר בביבי נתניהו, לעסוק כל השנים בבחירות חדשות של מועמדים לראשות הממשלה. לשרון אין ברירה אלא לקבל את הכרעת הרוב, ואם מישהו אומר לו שהוא אינו צריך להתמודד על ראשות הממשלה, הוא לא צריך להיעלב מכך. לכל אחד יש תחום שלו, ושרון יגמור את הביוגראפיה שלו בלי שיירשם בה שהוא ראש ממשלה. כדאי שהוא לא יבזבז את האנרגיה הרבה שיש לו, על דברים שאין לו סיכוי להגיע אליהם".

ראש הממשלה לשעבר התייחס גם לבנימין נתניהו, ואמר כי "לא היה לו ניסיון פוליטי רב, אבל תפקודו משתפר, ובכל שיעבור להוליך את רבין, כך ייטב למדינה. יגידו מה שיגידו על נתניהו, אני אשתמש במילים של יצחק רבין, זהו בבל"ת".

מיכאל קליינר, ממחנה לוי: שרון עשה צעד אמיץ והוכיח כי המלך נתניהו הוא עירום

הודעתו של ח"כ אריאל שרון על כוונתו להתמודד על ראשות הממשלה עומדת בסתירה להבנות שהושגו באחרונה בינו לבין ח"כ דוד לוי. כך אמר אתמול מקור בכיר במחנה לוי. על פי אותו מקור, וגם לדברי מקורבי שרון, בסדרת פגישות שקיימו באחרונה, גיבשו שרון ולוי מסגרת לשיתוף פעולה במטרה להביא להדחתו של בנימין נתניהו כיו"ר הליכוד ומועמדו לראשות הממשלה.

על פי המקורות, ההבנה בין השניים כללה הסכמה שלא לצאת כעת בהודעות מסוג זה. בשלב ראשון, סיכמו שרון ולוי על הופעות משותפות בסניפי הליכוד ברחבי הארץ, שבהן יציגו את עמדתם המדינית תוך ניסיון להחזיר לתודעת הציבור כאלטרנטיבה רצינית לנתניהו. השניים סיכמו, כי בשלב מאוחר יותר – קרוב למועד הבחירות – ייקבע מי מבין שניהם יוצג כמועמד להחליף את נתניהו או כמועמד המחנה הלאומי לראשות הממשלה.

במחנה לוי טוענים, כי שרון לא תיאם את הכרזתו עם דוד לוי. עם זאת, נודע כי ביום חמישי – לאחר הקלטת הראיון עם שרון – עשו מקורביו ניסיונות קדחתניים לאתר את לוי במקום שהותו בפאריס. לאחר שלא הצליחו בכך, עידכנו את בני משפחתו בבית-שאן, וביקשו מהם להעביר אליו את תוכן הדברים.

עם שובו מחו"ל סירב לוי להגיב על הודעתו של שרון, אך לדברי מקורביו, הוא מסתייג מהם ורואה בהם צעד שעלול לסכן את המהלך המשותף שתיכננו.

עם זאת, לוי אינו מתכוון כנראה לסגת מההבנות עם שרון, ויפעל ביחד. מקורבו של לוי, ח"כ לשעבר מיכאל קליינר, היה אחד הבודדים בליכוד שנמנעו מלגנות את שרון. בהודעה שפירסם קליינר נאמר, כי "שרון עשה צעד אמיץ, שבו הוכיח כי המלך נתניהו הוא עירום, ואולי בצעד זה יצליח להוליך את אשר רבים בליכוד ובמחנה הלאומי כולו כה מייחלים – החלפתו של נתניהו".

התיאום בין לוי לשרון החל כניסיון לגבש חזית משולשת – איתן, שרון ולוי – שתהווה משקל נגד לנתניהו, ותתמודד כמייצגת "הימין האמיתי" בבחירות הבאות לכנסת. התיאום בין השלושה הופסק, בעקבות המגעים שניהל איתן להצטרפות לממשלה, ובאחרונה בשל ההתקרבות שחלה בינו לבין נתניהו. עם זאת, שרון ולוי הוסיפו לתאם ביניהם עמדות, וקיימו סדרת פגישות בארבע עיניים. כאשר נשאלו לפגישותיהם, אמרו כי עסקו בעניינים מדיניים בלבד, אך הכחישו תיאום פוליטי.

הקמת תנועה חדשה

קליינר אמר ל"הארץ", כי שרון ולוי הגיעו להבנה שאם לא יצליחו להביא לפריימריס מחודשים לראשות הליכוד לפני הבחירות לכנסת, הם לא ישללו הקמת תנועה פוליטית חדשה בראשותם. הוצעו כמה דרכים לקבוע מי מהם יעמוד בראש הרשימה – כמו, פריימריס בשיטה שהציע שרון, פריימריס בתוך התנועה החדשה שתוקם, או הכרעה על סמך סקרי דעת קהל שיוזמנו כחצי שנה לפני הבחירות.

בינתיים, ממשיך לוי לנקוט בטקטיקה שבה בחר מאז ראשית המשבר עם נתניהו. הוא נמנע מלצאת בפומבי נגד נתניהו, אך גם לא מביע תמיכה גלויה בצעדי שרון. על פי ההערכה, יקבע לוי את מהלכיו כאשר יתברר מעט עתיד תהליך השלום.

בליכוד מציינים, כי למרות התיאום בין שרון ולוי, ממשיכה לשרור ביניהם יריבות, וכי הקואליציה שיצרו עשויה להתפרק ככל שיתקרב מועד הבחירות הכלליות. עוד מעריכים בליכוד, כי מהלכיו של שרון יגרמו לדן מרידור להציג את מועמדותו לראשות הליכוד.

ירח טל

יש לך עסק עם
תמי 4UV בר
מטהר המים
המוביל בישראל

תמי בר –
בר המים היחיד
בישראל
בעל תו התקן

- מים טעימים ובריאים גם חמים וגם קרים – בחינם.
- טיהור מים מעולה כולל מערכת U.V. לקטילת חיידקים.
- עשרות אלפי לקוחות מרוצים.
- מעורך שרות ייחודי ואמין עם נסיון ורמה מקצועית מעל כולם.

מרכז הזמנות: 03-5711666

רעננה 09-912108 ● חיפה 04-347222
ירושלים 02-511774

תנה
טיפה מעל כולם

מבית קיבוץ נתיב הל"ה

הרבסט.מאיר.קולפר

صكنا من الامل

صكانا من الاعمل

רבין: כל מרכזי השלטון של הרשות הפלשתינית יהיו ביריחו, כמתחייב מהצהרת העקרונות עם אש"ף

"בתקופת הביניים לא תהיה לפלשתינאים סמכות כלשהי על ירושלים". בסוף מאי יפסיק המינהל האזרחי לשלם משכורות ל-25 אלף פלשתינאים

(עט). ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר שלשום, כי לא מן הנמנע שישראל תשאיל למשטרה הפלשתינית מתקנים מגנטיים, שיסייעו לה לבדוק את היוצאים לעבודה בשטחי ישראל. רבין, שהופיע בפני הנהלה לבירור נושאים מדיניים במלון "רמת אביב", אמר כי אנו ניצבים רק בתחילת ביצוע הסכם עזה ויריחו ואמנם יש תקלות, אך הדבר החשוב הוא יישומו בשטח. לדבריו, ניתן להגדיר יישום זה כ"סביר".

"המבחן האמיתי לא יהיה בסקרי דעת קהל, אלא בתוצאות וביכולת של אש"ף להשתלט על המציאות", אמר. רבין ציין, כי גם ישראל לא מצליחה תמיד למצוא את מבצעי הפיגועים, ולעתים הדבר לוקח שנה ויותר. ראש הממשלה גילה, כי הקצין הפלשתינאי שעצר את מפקד האוגדה, תא"ל דורון אלמוג, הוכנס למעצר בידי מפקדיו הפלשתינאים הדגיש, כי הוא שבע רצון מתגובה זו.

> "אין לי ספק שבמרוצת השנים חלו כמה תופעות בתוך ירושלים, שעדיף שלא היו מתרחשות"

רבין הזהיר, כי אף פלשתינאי אינו מצטרף למשטרה הפלשתינית, ללא הסכמה ותיאום עם ישראל. בהקשר זה הוסיף, כי ישראל התנגדה לכמה מאות מועמדים שהוצעו למשטרה הפלשתינית וכתוצאה מהתנגדותה, נמנע גיוסם. ראש הממשלה מנה את העקרונות העיקריות עליהן עמדה ישראל בניהול המו"מ עם אש"ף. בינהן הדגיש, כי בתקופת הביניים לא תהיה לפלשתינאים סמכות כלשהי על ירושלים. הוא חזר על כך שאין עקירת יישובים, שביטחון החוץ יהיה בידי צה"ל ושהמשטרה הפלשתינית מבוססת על כוח אדם שלא היה בשטחים בתקופת האינתיפאדה.

ראש הממשלה חזר בדבריו על עמדתו נגד הקמת מדינה פלשתינית ונגד ניסיונות הפלשתינאים לקבוע עובדות בירושלים. "אין לי ספק שבמרוצת השנים חלו כמה תופעות בתוך ירושלים, שעדיף שלא היו מתרחשות. אני מאמין שאנחנו עושים דברים, שיבטיחו את הכתוב בהסכם הצהרת העקרונות שכל מרכזי השלטון של הרשות הפלשתינית יהיו ביריחו. לכן, הם ואנחנו הסכמנו והתחייבנו", אמר.

ראש הממשלה טען, כי לפלשתינאים אין עדיין הנהגה ואין להם כסא. הוא סיפר, כי בסוף חודש מאי יפסיק המינהל האזרחי לשלם משכורות ל-25 אלף עובדים פלשתינאים, ביניהם 18 אלף שעבדו בעבודות יזומות. רבין הדגיש, כי הוא התנגד לנסיגה עד צרית מעזה, משום שצעד זה היה עלול להיראות כניסיון להרעיב את התושבים שם וליצור מצב של תוהו ובוהו, רעב ומלחמת אזרחים.

ראש הממשלה הביע אכזבה מעמדתה של ירדן למו"מ לשלום. הוא אמר, כי קיווה שזו תהיה המדינה הראשונה או לפחות השנייה שתחתום אתנו על הסכם שלום, אך כיום אין רואות בכך. "לירדן היו הזדמנויות בעבר והיא החמיצה אותן", הוסיף.

> "הדברות והאקטים הסמליים בקרב מנהיגי אש"ף אינם רלוואנטיים"

בהתייחסו לסוריה טען, כי זו מגלה עמדה מאוד קשוחה. הוא אמר, כי הפערים בינינו לבינה עדיין עמוקים, וחזר על אמירתו כי יהיה מוכן לנסיגה מסוימת ברמת הגולן.

"אנחנו עדים לתופעה של גל של פונדמנטליזם בעולם המוסלמי", אמר. הוא ציין, שמקורו של גל זה נעוץ באיראן, אך הוא קיים גם באלג'יריה, סודאן, ירדן, הפלשתינאים וגם בקרב ערביי ישראל.

לדבריו, תפישתם של הפונדמנטליסטים מתבטאת במתן פירוש קיצוני לקוראן כאשר מסביב למסגדים נבנים גני ילדים ומרפאות, שנשענים על מצוקות כלכליות וחברתיות. "בחלבר פעל לפני 10 שנים מסגד אחד והיום פועלים בה 300 מסגדים".

ראש הממשלה חזר על כך ש"הדברות" והאקטים הסמליים בקרב מנהיגי אש"ף אינם רלוואנטיים כעת. הוא ציין, כי כשיישבו לשולחן הדיונים על הסדר הקבע, יוכלו הפלשתינאים להעלות כל נושא שימצאו לנכון, לאחר שיוכיחו את יישומו המוצלח של שלב עזה ויריחו.

רבין דירג את סדר העדיפויות הלאומי שלו לגבי השטחים, החל מירושלים דרך חלקים מיהודה ושומרון, רמת הגולן ולבסוף עזה. בתשובה לשאלתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי ("מולדת") שנכח באולם, אמר ראש הממשלה כי ד"ר אחמד טיבי אינו מייעץ לערפאת בנושאים ביטחוניים, ולא קיים שום חוק שאוסר עליו לייעץ לארגונים ולמדינות.

רבין אמר עוד, כי אי אפשר היה לתת למשטרה הפלשתינית רק אקדחים, אלא היה צורך לצייד אותם ברובים, משום שאי אפשר להתמודד מול החמאס עם אקדחים ומשום ש"בעולם הערבי מי שיש לו רובה הוא בעל הבית".

תצלום: [illegible]

רבין בכנס בת"א. "בחלבר פעל לפני 10 שנים מסגד אחד והיום פועלים בה 300 מסגדים"

הורי אורי מגידיש תובעים ללכוד את רוצחיו ברצועה

מאת רויטל בריבה

בני משפחתו של אורי מגידיש, שנרצח לפני כשנה על ידי מחבלים, הפגינו שלשום בצהרים בפתח בית מלון בתל-אביב בו נאם ראש הממשלה, יצחק רבין. בני המשפחה טוענים כי שני רוצחיו של אורי מגידיש גויסו למשטרה הפלשתינית. בני המשפחה דורשים שהממשלה תתן הוראה לצה"ל להיכנס לרצועת עזה, ללכוד את הרוצחים ולהביאם לדין.

ב-8 במארס 93' יצא אורי מגידיש (38), לעבוד בחממה שלו ביישוב גדאור שבגוש קטיף. שני מחבלים, שפרצו לחממה מצוידים בסכין, רצחו אותו. לפני כחודש וחצי, התאבד אחיו של אורי מגידיש, יואל מגידיש, בתלייה. בני המשפחה טוענים כי התאבד בשל הזרת רצחו של אורי לביתם.

בני משפחת מגידיש, ההורים, עמוס ומזל, תשעת האחים והאחיות וארבעת ילדיו של אורי מגידיש הפגינו אתמול, כשהם נושאים את תמונותיהם של אורי ויואל מגידיש. סיגל מגידיש, האחות בת ה-24, אמרה שלשום בהפגנה כי "ההפגנה היום היא הטראגדיה השלישית במשפחה. המידע על כך שרוצחי אורי גויסו למשטרה הפלשתינית גרם לנו לכאב ועצב. פנינו מספר פעמים לגורמים צבאיים וקיבלנו הבטחה שצה"ל יעשה הכל כדי ללכוד את הרוצחים.

"יש לנו תחושה שיש מדיניות מכוונת לא לנסות ללכוד את הרוצחים של אורי, כדי לא לסכן את תהליך השלום. אנו דורשים שצה"ל ייכנס לעזה וילכוד את הרוצחים ויביאם לדין. אי לכידתם עומדת בסתירה להבטחת הממשלה להביא לדין צדק את הרוצחים", אמרה סיגל מגידיש.

אביו של אורי ויואל מגידיש ביקש להיכנס ולדבר עם ראש הממשלה, הכוחות המשטרה, שהיו במקום, ביקשו למנוע ממנו לעשות זאת. "אבותנו לא קובעים את פגישותיו של ראש הממשלה, כדאי שתפנה למשרד הביטחון, שם יענו בוודאי לבקשתך", אמרו לו השוטרים.

נצי העבודה נפגשו בחשאי עם ח"כים מהליכוד

גל: לא פורום פוליטי

איתן: נתניהו הסכים

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

כמה חברי כנסת ממפלגת העבודה, הנמנים עם הקו המרכזי במפלגה, נפגשו ביום ששי עם קבוצת ח"כים מהליכוד בעלי עמדות מדיניות מתונות. הפגישה, שמשתתפיה ניסו לשמור על חשאיותה, נערכה בביתו של ח"כ גדליה גל במושב כפר-ויתקין.

מצד מפלגת העבודה השתתפו בפגישה: גדליה גל - יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, אורי אור - יו"ר ועדת החוץ והביטחון, סגן שר החינוך מיכה גולדמן, ואלי גולדשמידט. ח"כ אפרים סנה, שאף הוא הוזמן לפגישה, לא השתתף בה. על פי ההערכה, לא רצה סנה לפגוע בסיכוייו להתמנות לשר בריאות. מצד הליכוד השתתפו בפגישה חברי הכנסת דן מרידור, עוזיה עלי, דוד מגן, אליעזר הירשזון ומיכאל איתן. משתתפי ההתכנסות החליטו לחזור ולהיפגש.

ההתכנסות היא יוזמה של חברי הכנסת גדליה גל ומיכאל איתן, ומראש הוחלט כי ישתתפו בה חמישה ח"כים מכל צד, על פי קביעת השניים. גל מסר, כי "אין מדובר בהקמת פורום פוליטי חדש, אלא בהתכנסות של ח"כים משתי המפלגות הגדולות, להחלפת דעות בעניינים המדיניים והביטחוניים שיעצבו את פני המדינה בעתיד". עיקר הדיונים בפורום יעסקו בהסדר הקבע עם הפלשתינאים וההסדר בגולן. אחד המשתתפים אמר, כי מדובר בהתכנסות של חברי כנסת נציגים מתונים, שכוונתם לנסות ולהגיע להידברות ולהבנות בעניינים הנוגעים לשלבים הבאים בתהליך המדיני, ולהשפיע על עיצובם.

לדברי ח"כ גולדשמידט, המכנה המשותף לכל משתתפי הפגישה הוא העמדה, שבכל הסדר חייבת ישראל, מטעמי ביטחון, להשאיר בידיה את רמת הגולן, בקעת הירדן וירושלים רבתי. אולם, בעוד הח"כים מהעבודה מחזיקים באותה עת בכוונות לפשרה טריטוריאלית בגדה, הרי כלל לא ברור אם עמדה זו היא גם נחלת אנשי הליכוד. גולדשמידט ציין, כי הוא ינסה להשפיע על עמדת אנשי הליכוד לתמוך במדיניות רבין.

ח"כ גל אמר, כי אין כוונה לפעול להקמת ממשלת אחדות לאומית. עם זאת, ציין בשיחה עם "הארץ" כי לא הסתיר את דעתו, שחולשתה של ממשלת רבין היא בחסרונה של כנף אחת מהמגוף הימני של המפה הפוליטית. בעניין זה יש, לדעתו, לפעול לצירוף צומת לממשלה. מיכה גולדמן סיפר, כי הפגישה לא תואמה עם ראש הממשלה רבין, אך ציין כי מהלך זה, אם יצליח, יחזק את המדיניות של רבין. ח"כ מיכאל איתן ציין, כי הפגישה נערכה בידיעתו ובהסכמתו של יו"ר הליכוד, בנימין נתניהו.

במפגש שהתקיים ביום ששי, לא התקבלו כל סיכומים. המשתתפים אשר ציינו את האווירה הטובה ששררה בו, הציגו בקצרה את הציפיות שלהם מהמפגשים אלה, ואת עמדותיהם המדיניות-ביטחוניות. טרם נקבע מועד ומקום למפגש הבא.

"שיחות מזנון משופרות"

גם בליכוד וגם בעבודה מתחו בסוף השבוע ביקורת על הפגישה. גורמים יוניים בעבודה האשימו את גל וחבריו במהלך שנועד להחליש ולפגוע במהלכי השלום של הממשלה, על ידי הרגשת הקו הנצי.

במקביל, ציינו גורמים בכירים בליכוד, כי הסכמתם של חברי כנסת מהליכוד - בהם דעות מרכזיות כמו דן מרידור - נותנת לגיטימציה למהלכי הממשלה. ח"כ צחי הנגבי, המקורב לנתניהו, אמר כי השתתפותם של אנשי הליכוד בפגישה היא מהלך מוטעה. "דווקא בימים שבהם מתממשות כל אזהרות הליכוד, אין צורך לרוץ למרשאות כפר-ויתקין, כדי לחפש קונסנזוס מזויף עם מפלגה שפשטה את הרגל", אמר.

יחד עם זאת, גורמים בכירים אחרים בשתי המפלגות מייחסים חשיבות מועטה להתכנסות, וטוענים כי "מדובר בהתכנסות קצת יותר משופרת של שיחות מזנון הכנסת".

האוניברסיטה הפתוחה

לימודים לתואר בוגר אוניברסיטה B.A.

קו פתוח

להיכרות עם האוניברסיטה הפתוחה

הציבור מוזמן להפנות שאלות בימים:
שני 30 במאי 1994
שלישי 31 במאי 1994
בין השעות: 09:00–20:00
לטלפון: 03-6460713

קרן קימת לישראל

לקראת המאה ה-21

כינוס עולמי של ראשי קק"ל

ירושלים, י"ט - כ"ג בסיון תשנ"ד, 29.5.94 - 2.6.94

קרן קימת לישראל מקדמת בברכה את פעיליה וראשיה שהגיעו מ-25 מדינות ברחבי תבל כדי להשתתף בדיוני הכינוס ובסיורי הלימוד.

לקראת דיוני הכינוס העולמי הנפתח היום בירושלים, סוקרת קק"ל את פעילויותיה והשגיה מאז הכינוס העולמי הקודם בדצמבר 1990.

מפעלי מים וניקוז
הוקמו 30 מאגרי מים בעלי כושר קיבול כולל של למעלה מ-25 מליון מ"ק, מהרי נפתלי בצפון דרך עמק בית-שאן ועד לנגב.
מפעל ניקוז רחב ידיים החזיר פוריות לשטחי אדמה נרחבים שהומלחו בעמק יזרעאל ובבקעת יבנאל.

סיוע לפתרון מצוקת האבטלה
תוך היענות לקריאת הממשלה מעסיקה קק"ל כ-3,500 עולים חדשים ויוצאי צבא שהיו מובטלים, ובעזרתם שיקמה והקימה עשרות חניונים ואתרי נופש בכל רחבי הארץ. במבצע תעסוקה זה שופר הנוף, לאורך עשרות קילומטרים, לצידם של צירי תנועה ראשיים בצפון, במרכז ובדרום. (בשיתוף עם מע"צ ושירות התעסוקה).

מפעל פיתוח החולה
הושלם שלב א' במפעל פיתוח החולה. נחפרו כ-2 מיליון מ"ק עפר, שוקם ושוחזר ערוץ הירדן ההיסטורי, הוקם גוף מים חדש על פני 1,000 דונם, נחפרו עשרות קילומטרים של תעלות. מטרת המפעל לשפר את איכות מי הירדן הזורמים לכנרת, לטייב ולהשביח את השטחים החקלאיים וליצור מקורות פרנסה נוספים לתושבי האיזור. (בשיתוף עם משרד החקלאות ומנהל מקרקעי ישראל).

תשתיות למפעלי תיירות
הורחבה הפעילות בהכנת תשתיות למפעלי תיירות היוצרים מקורות פרנסה למאות משפחות בכל רחבי הארץ, מפארק גורן ומעלות בגליל המערבי, דרך חופי הכנרת וגני חוגה בעמק בית-שאן, ועד לדרך הנוף בנחל בשור שבנגב המערבי.

הסדרת נחלים ושיקומם
עשרות פרוייקטים בוצעו ע"י קק"ל לשיקום נחלים ולהסדרתם. גדות נחלים טופלו ודופנו. ערוצי נחלים נוקו והוסדרו ונמנעו נזקי שטפונות החורף. פינות ני ונופש טופחו לאורך חלק מהנחלים.

ייעור
נוספו כ-7.5 מיליון עצים שניטעו על פני כ-83 אלף דונם. שטח היער הנטוע בישראל הגיע לכ-800 אלף דונם שעליהם נטועים כ-200 מיליון עצים.
כ-12 מיליון מבקרים נימנו מידי שנה באתרי קק"ל וביערותיה.

המאבק בתהליכי המידבור
יושמו שיטות חדשות לנטיעות באיזורים צחיחים. על ספר המדבר ניטעו שטחים נרחבים תוך מאמצים לדחיקת המדבר וכחלק מן המאבק לעצירת תהליכי המידבור.

תשתיות קרקעיות למגורים ולחקלאות
קק"ל הכשירה קרקעות לבנייתן של כ-87 אלף יחידות דיור בלמעלה מ-50 אתרים ברחבי הארץ ועל ידי כך סייעה בקליטתם של מאות אלפי עולים חדשים וחסרי דיור. במגזר החקלאי הוכשרו כ-7,500 דונם.

חינוך ונוער
כ-40 אלף בני נוער מהארץ ומחו"ל שהו בעונת הקיץ במחנות היער ובמרכזי השדה של קק"ל, וזאת בנוסף לפעילות החינוכית השוטפת במהלך שנת הלימודים.

משלחות ומבקרים
למעלה מ-80 משלחות, שמנו כ-5,000 פעילים של קק"ל ואוהדיה, מכל רחבי תבל, ביקרו בארץ ביוזמת לשכות קק"ל בחו"ל.
תיירים ומבקרים נטעו כ-120 אלף עצים בעת שהותם בארץ.

משרד החינוך התרבות והספורט | משרד המדע והאמנויות

יום המוסיקה והמחול בישראל

499 מופעים במערכת החינוך ובכל רחבי הארץ

ביום חמישי 2.6.1994

בערב יום המוסיקה והמחול, יום ד', 1.6.1994 יתקיימו האירועים המרכזיים

בהיכל התרבות העירוני של כפר סבא (תזמורות מקהלות נוער),
בבנייני האומה (תזמורת נושפים)
ובבית ספרא בירושלים (חבורות זמר).

וביום המוסיקה והמחול, יום ה', 2.6.1994 יתקיימו האירועים המרכזיים

במוזיאון תל-אביב (גמר תחרות מקהלות נוער),
בנווה אליעזר (קונצרטים לחינוך המיוחד),
במועצה האיזורית מגידו (יום המחול הארצי),
בג'יסר אל זרקא (הופעת הבלט הישראלי ואנסמבל "בת-שבע"),
בקלנסואה (הופעות מחול לתלמידים),
בהיכל התרבות בתל-אביב (התזמורת הפילהרמונית בקונצרט שחרית לתלמידים),
במוזיאון תל-אביב (התזמורת הקאמרית הישראלית).

אירועים מיוחדים ליום המוסיקה והמחול יתקיימו

גם בעכו, בית אריה, בת ים, הגליל העליון, יואב, שער הנגב, רמלה, ראשל"צ, רעננה, כרמיאל, נס ציונה, נצרת, תל שבע, חיפה, טבריה, נצרת עילית, קרית שמונה, פתח תקוה, דפנה, גן, גבעת ברנר, כוכב יאיר, מעלה אפרים, בני ברק, יהוד, מטה יהודה, באר שבע, בקה אל גרביה, דבוריה.

הטלוויזיה החינוכית וקול ישראל יקדישו משדרים מיוחדים לאירועי יום המוסיקה והמחול.

בשיתוף אמנות לעם יפתחו לקהל גם סדנאות האמנה ויצירה במוסיקה ובמחול. במרבית בתי הספר, גני הילדים, המתנ"סים, בתי התרבות, אולמות הקונסרבטוריון והמרכזים הקהילתיים ברחבי ישראל יתקיימו אירועים המאורחים אמנים ולהקות, חבורות נוער, צעירים ותלמידים, עולים וותיקים מכל מגזרי החברה והתרבות הישראלית, זמרים, מנצחים ומקהלות, תזמורות, חבורות-זמר, מלחינים, מרצים, שחקנים, רקדנים וכוריאוגרפים מסגנונות חרמים מגוונים.

פרופ' אמנון רובינשטיין, שר החינוך, התרבות והספורט והגב' שולמית אלוני, שרת המדע והאמנויות, מכריזים על יום המוסיקה והמחול בישראל בפתח אירוע שנתי ראשון.

מנהל התרבות האגף לתרבות ואמנות ● אמנות לעם ● החברה למתנ"סים ● מנהל חברה ונוער ● תרבות ואמנות בשכונות

תברת החשמל

הודעה לציבור הנהגים בנתיבי איילון

לרגל ביצוע עבודות לשיפור רשת החשמל הכרוכות בהצבת כלים כבדים, ציוד ועבודת צוותים בשטח

ייסגר לתנועה כביש נתיבי איילון

בקטע מחלף לה גרדיה - מחלף קיבוץ גלויות

בלילה שבין יום ראשון 29.5.94

ליום שני 30.5.94 משעה 24:00 עד 04:00 לפנות בוקר

הנהגים מתבקשים לנסוע בדרכים חלופיות

אנו מתנצלים על אי הנוחות הנגרמת לציבור

בתום ויכוח קשה בתוניס הוסכם כי הוועד הפועל של אש"ף יהיה מקור הסמכות של רשות השלטון העצמי

מאת גיא בכור
כתב "הארץ" לענייני ערבים

בניגוד להבנות בין ישראל לאש"ף קבעה אתמול הרשות "הל־אומית" הפלשתינית בחוק היסוד שלה כי יעדה הוא הקמת המדינה הפלשתינית העצמאית, בכל שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה, ואשר בירתה תהיה ירושלים; כך מסרו אמש מקורות פלשתיניים בתוניס, בעת דיוני הרשות הפלשתינית. דיונים אלה נמשכים בתוניס מאז אמצע השבוע שעבר.

אתמול סוכם חוק היסוד של ה־רשות הפלשתינית, לאחר דיונים קשים בין חברי ההנהגה של אש"ף, וכן חולקו מספר תיקים בין החברים. ישיבות הרשות בתוניס אמורות להסתיים עד היום בבוקר אם לא יתגלעו קשיים. כמו כן אמורה להס־תיים היום מלאכת חלוקת התיקים במועצה.

בחוק היסוד של הרשות הפלש־תינית נקבע כי מקור סמכותה יהיה הוועד הפועל של אש"ף. סעיף חש־וב זה הושג לאחר ויכוחים קשים בין נציגי השטחים ברשות הלאומית ל־בין הפונקציונרים הבכירים של אש"ף, ששבו ניצחו. משמעות הדבר היא כי בניגוד לציפיות ישראל, ה־וועד הפועל של אש"ף אינו מתפרק כלל, אלא להפך, יפקח על פעילות הרשות הלאומית הפלשתינית, יתן לה הוראות, וכל זאת, כאשר הוא ממשיך לשבת ולהתכנס בתוניס.

בכך יצרו ערפאת ואנשיו בקרה כשלטרוזק על פעילות הרשות הלאומית הפלשתינית. משמעות נוספת של הכפפה זו לוועד הפועל היא שכל הארגונים והמוסדות הכפ־פיפים את אש"ף יוסיפו להתקיים ולינוק את תקציביהם מתקציבי ה־רשות הלאומית בשטחים, אשר תהיה את המנגנונים בתוניס ובעו־לם הערבי.

כדי להתגבר על התנגדות תוש־בי השטחים לניהול מרוחק, ולהגי־עיבות הצפויה בענייני הרשות הלאומית, נקבע באותו חוק יסוד כי "מקור הסמכות של הרשות הלאו־מית הוא הוועד הפועל, אך לא יוחז־ר אל הוועד הפועל בכל בעיה, כל עוד פעולת הרשות בהתאם לסמכו־יותיה", כפי שמסר באופן בלתי פורמאלי מקור פלשתיני. זהו ניסוח רחב דיו כדי לאשר את מעורבות

אבו עלא. כלכלה וסחר

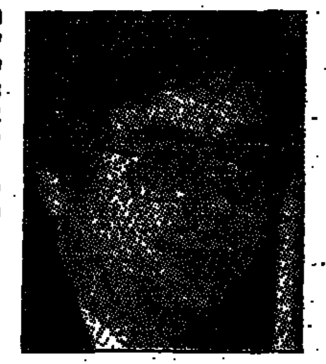
נוסייבה. עדיין לא הסכים

הוועד הפועל בכל עניין ועניין, ול־בטוף את סמכויות הרשות הלאומית הפלשתינית. מה גם שיו"ר אש"ף יאסר ערפאת יהיה גם יו"ר הרשות הלאומית הפלשתינית. הוא ימשיך להיות בעל הבית בשני גופים אלה, דבר שיבטיח את הסטטוס קוו הקיים של הצמרת בתוניס בכל התחומים.

כן קובע חוק היסוד של הרשות הלאומית הפלשתינית, וגם זאת בנ־מסר מקורות פלשתיניים, כי הרש־ות קובעת לה כיעד לאומי את הקמת המדינה הפלשתינית העצמ־אית על כל שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה, לאחר שישראל תסוג מאלה בצורה מלאה. גם זו נחשבת הפרה של רוח הסכם אוסלו, ושל כל ההסכמים שנעשו עד כה עם ישר־אל, שכן משמעות שלב הביניים ה־נוכחי היא לעקוף את הכרזת המדינה הפלשתינית, עד שייקבעו עקרונות של דו קיום ניסיוני בשטח בחמש השנים הקרובות.

כן קובע החוק הבסיסי כי הרשות מתחייבת לבצע את כל ההסכמים שנחתמו עם ישראל מאז ה־13 בספ־טמבר 1993, או בחתימת הצהרת העקרונות בוואשינגטון בידי יו"ר אש"ף יאסר ערפאת וראש ממשלת ישראל יצחק רבין.

בישיבות סוף השבוע בתוניס נמ־סר כי ערפאת חילק תיקים מיניסט־ריאליים לחברי הרשות שכבר נקבעו. חבר נוסף, ה־20 במספר, ד"ר עבד אל־עזיז אל־חאג' אחמד, יהיה האחראי על תיק התחבורה. שמה של ד"ר חנאן עשראווי הוזכר כאחראית על תיק ההסברה, אך מ־קורות פלשתיניים מסרו כי עדיין לא הושגה הסכמתה המלאה לתפ־קיד זה. כן נמסר כי עדיין לא הוש־גה הסכמתו של ד"ר סרי נוסייבה להיות חבר מועצת הממשל העצמי.

ד"ר סמיר רושה, חבר הוועד הפוע־ל של אש"ף וחבר הרשות הלאומית ציין, כי עשראווי צפויה להעניק את תשובתה סופית כאשר תשוב ליר־ושלים.

בסך הכל יהיו ברשות הלאומית פלשתינית 24 חברים וחברות, ועד כה נקבעו 20 שמות. מתוך ה־24, 22 יהיו בעלי משרות מיניסטריא־ליות ביצועיות. חלק מן החברים, כנראה כמו ד"ר סמיר רושה יהיו חברים כלליים, ללא סמכות ביצו־עית.

מרשימת המחזיקים בתיקי המי־נהל העצמי ברצועת עזה וביריחו שפורסמה שלשום בלילה, מתברר כי אבו עלא קיבל את תיק הכלכלה והסחר. סמיר רושה, שקיבל את תיק העבודה והרווחה אמר בשבת כי בין יתר "השרים" שמונו נביל שעת, שקיבל את תיק התכנון ושיתוף הפ־עולה הכלכלי, וחבר הנהגת אש"ף, מוחמד זוהדי נשאשיבי, שקיבל את תיק האוצר.

להלן רשימת התיקים והמחזיקים בהם, לפי ההודעה מתוניס: כלכלה וסחר – אבו עלא; אוצר – מוחמד זוהדי נשאשיבי; תכנון ושיתוף פעו־לה כלכלי – נביל שעת; שיכון – זכריה אל־אגא; תקשורת – עבד אל־חאפז אל־אשהב; חינוך – יאסר עמרו; תרבות ואמנות – יאסר עבד ראבה; משפטים – פרייח אבו מדיין; עבודה – סמיר רושה; רווחה – אינ־תיסאר אל־וזיר (אום ג'יהאד); מ־משל עצמי – סאיב עריקאת; נוער וספורט – עזמי אל־שועייבי; תיי־רות ואתרי תיכון – אליאס פרייג'; בריאות – ריאד אל־זענון.

המשטרה הפלשתינית עצרה פעיל בג'יהאד בחשד לפיגוע במחסום ארז

כרוז של הארגון: "המעצר מבשר מלחמת אחים". נמנעה חדירה לנוה־דקלים

מאת איתן רבין ועמירה הס

המשטרה הפלשתינית עצרה בסוף השבוע לראשונה פעיל מהג'יהאד ה־איסלאמי, החשוד בהשתתפות ברצח שני החיילים הישראלים משה בוק־רא וארז בן ברוך, בפיגוע במחסום ארז לפני כשבועיים. החשוד הוא הא־ני עאבד והוא מלמד במכללה הטכ־נולוגית בגאזריונג. כעת הוא כלוא בכלא עזה.

בעקבות המעצר, פירסם ארגון הג'יהאד האיסלאמי כרוז ובו נכתב כי המעצר מלמד על תחילתה של מלחמת אחים בה פתח השלטון הפ־לשתיני החדש. "חשבנו שהקיפוח וה־שול בגמר עם סיום השלטון הישראלי, אבל מסתבר כי יש להם המשך מצד השב"כ הפלשתיני", נא־מר בכרוז. למרות מה שנכתב בכרוז, אמר אחד מראשי הג'יהאד האיסלא־מי כי לא תהיה מלחמת אחים וכי הבעיה תיפתר באמצעות הידברות עם המשטרה והשב"כ הפלשתיניים.

בידיעה שהתפרסמה אתמול בעי־תון "אל קודס" אמר מוחמד דחלאן, ראש מנגנון "הביטחון המסכלי" בע־זה, שהוא אינו יודע על מה מדובר בחברת של הג'יהאד. אך נאסר יוסף, מפכ"ל כוחות הביטחון הכללי (כל זרועות המשטרה והביטחון), אישר שעבאד נעצר.

אמו של האני עבאד הורשתה אתמ־מול בצהריים לראות לזמן קצר את בנה. פעילי זכויות אדם בעזה חוששים שישראל תדרוש את הסגרתו של האני עבאד.

שלושה פלשתינאים חמושים בכ־רובים ניסו לחדור בסוף השבוע לי־ישוב נוה דקלים. הם נתקלו באיש ביטחון של היישוב שזיהה את נשקם והבריחו אותם. במקום נערכו סריקות של כוחות צבא. אחד הפלשתינאים החשודים במעשה נורה. במהלך ניסי־ון לעצור אותו, תקף אביו את אחד משוטרי מג"ב באמצעות אבן גדולה. בתגובה הוא נורה, בעוד בנו מצליח להימלט. האב נפצע באורח בינוני עד קשה. הוא הוטס במסוק לבית החולים לקבלת טיפול. פרטי התק־רית נחקרים.

ביום ששי נרצחו שני חשודים ב־שיתוף פעולה עם ישראל בשכונת זיתון בעזה. גופותיהם התגלו אתמ־מול. ארגון החמאס לקח אחריות על הרצח. זו פעם ראשונה מאז הסכם בקהיר שהחמאס לוקח אחריות על רצח משתפי פעולה. גורם ביטחוני אמר כי יש הבטחה מצד הפלשתינ־אים לאבטחת החשודים בשיתוף פעולה והרצח מהווה הפרה של ההבטחה. ה־משטרה הפלשתינית פתחה בחקירה.

השוטר הפלשתינאי, שעצר בש־בוע שעבר במחסום את תא"ל דורון אלמוג, מפקד כוחות צה"ל ברצועה, קטף הבקו הירוק, ולא איפשר לו להיכנס לתחום הרשות הפלשתינית, נמצא כעת במעצר ויישפט בפני קצינים פלשתינאים, כך מסרו גור־מים במשטרה הפלשתינית וגורמי צבא בישראל. לעומת זאת, הטוהר אתמול נאסר יוסף, ראש הביטחון הכללי הפלשתיני (כל זרועות ה־משטרה הפלשתינית) כי "אף קצין שלנו אינו נמצא במעצר". הוא ויתר בכינוס של לשכת עורכי הדין ברצו־עה, התייחס לעניין בתשובה לשא־לת אחד מעורכי הדין שנכח בקהל בנוגע לתקרית עם תא"ל דורון אל־מוג. עוד קודם לכן הביעו אנשי חוק פלשתינאים את ספקותיהם לגבי הי־דיעה שפורסמה בכלי תקשורת יש־ראליים, לפיה המשטרה עצרה את הקצין שמנע מתא"ל דורון אלמוג לעבור במחסום נצרים. "המשטרה הבבאית לא התחילה לעבוד; בתי ה־משפט עדיין לא מתפקדים; בבית הסוהר אין אפילו נייר פתקי", אמרו.

השוטר הפלשתינאי עצר את תא"ל אלמוג באחד המחסומים ליד השטח שבשליטת הפלשתינאים ולא איפשר לו להיכנס. רק בהתערבות קצינים בכירים במשטרה הפלשתי־נית הותר לתא"ל אלמוג להיכנס והפלשתינאים התנצלו על כך.

תקרית נוספת בין המשטרה הפ־לשתינית לבין כוחות צה"ל אירעה בסוף השבוע כאשר שוטרים פלש־תינאים דרכו את הנשק שלהם לעבר קצין ישראלי. התקרית הסתיימה תוך דקות ללא נפגעים. המקרה אי־רע ביום ששי בתחנת הדלק, סמוך למחסום ארז, כאשר חיילים ישרא־לים עצרו משאית שבה היו שוטרים פלשתינאים. אחד השוטרים ירד וד־רך את נשקו לעבר סגן מפקד מלוגה. לפי דיווחים של גורמים פלשתיניים, גם חיילי צה"ל דרכו את נשקם. למ־קום הגיעו כוחות נוספים של המשט־רה הפלשתינית וצה"ל והם מנעו את התפתחות התקרית.

מפה משותפת לכוחות צה"ל בר־צועת עזה ולפלשתינאים הופצה ב־ימים האחרונים. זאת פעם ראשונה זה 27 שנים שצה"ל מפיץ מפה בשיתוף עם הפלשתינאים. המפה כתובה בעברית, אנגלית וערבית והיא כול־לת סימון של הכוחות, המפקדות, השטחים בהם מסיירים הסיורים המ־שותפים.

חברת השקעות מארה"ב תנהל את כספי הסיוע לאוטונומיה

מאת מרית גילת ועמירה הס

החברה הכלכלית האמריקאית "מורגן סטנלי" תנהל את כספי ההשקעות שיתקבלו ברשות האוטונומיה מתרומות והלוואות שיגויסו בעולם. על כך הוחלט השבוע בין הארגון לבין אנשי החברה.

את כספי הסיוע, בסך 2.5 מיליארד דולר שאמורות מדינות המערב להזרים לישות הפלשתינית, תנהל למעשה חברה בת של מורגן סטנלי לניהול השקעות "אסט מנג'מנט". המחזיקות מנהלת כיום נכסים ב־50 מיליארד דולר.

העיתונות העולמית הגיבה אתמול בגימה חיובית למינויו של גורם פיננסי מקצועי לניהול כספי הקרן.

על פי התכנון המקורי, תפקיד זה היה אמור להיות מופקד בידי אנשי הרשות הפלשתינית הכלכלית, שנוסדה בהתאם להמלצות הבנק העולמי.

מורגן סטנלי הוא אחד משלושה או ארבעה הבנקים להשקעות הגדולים בניו־יורק. מורגן סטנלי נחשב לבנק הידוע בקשריו ההדוקים עם מדינות המפרץ הפרסי.

עם זאת, בתקופה האחרונה פיתח הבנק פעילות גם עם ישראל.

מורגן סטנלי שימש כיועץ של ממשלת ישראל בהנפקת אגרות החוב המגובות בערבויות של הממשל האמריקאי, והיה גם אחד ממנה־לי ההנפקה השניה של האג"ח מסוג זה.

סלאח עבד אישאפי, כלכלן מעזה, ציין בסוף השבוע, כי בחתימת החוזה יש משום עידוד על מעמדה של הרשות הכלכלית הפלשתינית. הרשות ספגה לאחרונה ביקורת קשה מצד גורמים כלכליים בעולם, כיוון שיו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, החזיק בתפקיד יו"ר ועד המנהלים שלה.

עבד אישאפי העריך כי בחתימה על החוזה מקווה ערפאת לזרז את התורמים במערב לממש את הבטחותיהם לתרום ולסייע לכלכלת האוטונומיה.

בשבוע שעבר ביקרו בישראל שניים מהאישים הבכירים בחברה, סר פרנסיס מוד, לשעבר שר התעשייה וההפרטה של בריטניה וריצ'רד צ'ייני, חבר דירקטוריון מורגן סטנלי ולשעבר שר ההגנה של ארה"ב.

למורגן סטנלי אין קשרים עסקיים עם מדינות ערב להן גבולות עם ישראל.

מורגן סטנלי היא חברה ציבורית הנסחרת בבורסה. היו"ר שלה הוא ריצ'ארד פישר, דמות ידועה בוול סטריט.

יש לה גם קרנות השקעה המשקיעות ישירות בחברות והיא פעילה מאוד בימים אלה בסין העממית.

ג'יבריל רג'וב: לא נשקוט עד להקמת מדינה פלשתינית

מאת אמנון יוסף

"לא נשקוט עד להקמתה של מדי־נה פלשתינית, ועל הישראלים לד־עת את ממורה ירושלים, שהיא בירתנו. ירושלים היא קו אדום בשבילנו ומ־קום קדוש. שידעו הישראלים, כמו שאנחנו מוכנים לקיים את ההסכם, שגם הם יקפידו לקיימו", אמר שלש־ום ראש שירותי הביטחון ביריחו ובג־דה המערבית, ג'יבריל רג'וב, בכנס תמיכה שערכו הבדואים בנגב לכבוד ההנהגה הפלשתינית, בעקבות ההס־כם בין אש"ף לישראל.

כ־3,000 איש באו ביום ששי למגרש הכדורגל של העיירה הבדו־אית לקיה, מצפון לצומת שוקת, כדי להשתתף באירוע. רובם פעילים פו־ליטיים ערבים ובדואים צעירים, המ־זוהים עם מפלגתם של הח"כים עבדול אל־והאב דראושה וטאלב א־סאנע, תושב המקום. כלשר בהצדים שיחים ונכבדים המזוהים עם מפל־גות העבודה והליכוד.

הדגלים הירוקים־שחורים־לבנים של אש"ף הונפו כמעט בכל פינה באיצטדיון הכדורגל, על בימת הנ־שיאות וכן בכניסה ליישוב. דגל ישראל לא נראה בשום מקום ברחבי האיצטדיון. שניות אחדות לפני תחי־לת האירוע, כנראה בעקבות לחץ של גורמים מתונים בקרב משתתפי הכ־נס, ניגש לבימה שייח חסן א־סאנע, המאמין בחיזוק הזיקה בין בדואים לפלשתינאים, כשבידו דגל כחול לבן ישראלי. אחר כך הונף הדגל משמאל לבימה. "הבאתי את הדגל הכחול לבן, כי ישראל היא בכל זאת מדינתנו", הסביר השייח.

העצרת החלה בקריאת דומייה לזכר חללי האינתיפאדה. לאחר מכן נוגן ההמנון הפלשתיני, על ידי תזמורת שניצבה על הבמה, שכל הקהל עומד בזמן נגינתו. ההמנון קידם את פניהם של המנהיגים הפלשתינאים, אשר שילבו ידיהם והניפו אותם אל על, מול הקהל שמילא את האיצטדיון והריע להם. הבולטים שבין המנהי־גים – ג'יבריל רג'וב, האחראי על שירות הביטחון הכללי של הפלש־תינאים ביריחו ובגדה, מוחמד דחלן, האחראי על שירות הביטחון הכללי בעזה, עבדאללה אבו סמהדנה, לשעבר מראשי "ועדת ההלם" בעזה.

מארגן הכנס, ח"כ טאלב א־סאנע, קרא להקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל. "רבין אמר שעזה תט־בע בים ואנו אומרים שעזה מטביעה את הכיבוש בדרך להקמת מדינה פלשתינית. ננהל מאבק עד הסוף, עד הקמת המדינה הפלשתינית שבירתה מזרח ירושלים", אמר ח"כ א־סאנע.

ג'יבריל רג'וב העלה את זכרו של מוחמד אבו ג'מע מרהט, שנהרג מידי שוטרים בעקבות הסכה במבחן, ואת זכרו של מוחמד אל עביד, שנהרג לפני חודשים אחדים על ידי בלש משטרה בעיירה שגב שלום. הוא קרא להם "שהידים" (חללים קדושים). "אנחנו עשינו את המהפכה, את ה־אינתיפאדה וזאת מתוך ראייה לעם שלנו. עשינו את השלום בידינו, בין היתר, כדי להחזיר את המגורשים. הסכם השלום הוא צעד ראשון לקרי־את הקמת המדינה", אמר. רג'וב הד־גיש כי אש"ף מתחייב להסכם, מלה במלה. הוא התחייב כי אם מתנגדי ההסכם [illegible] – "נצביע להם". ביקורת קשה מתח רג'וב על המתנגדים. "אותם מתנגדים שמבי־עו את הסכם [illegible], שילכו לאן שהם רוצים ואפילו לגיה־נום", אמר.

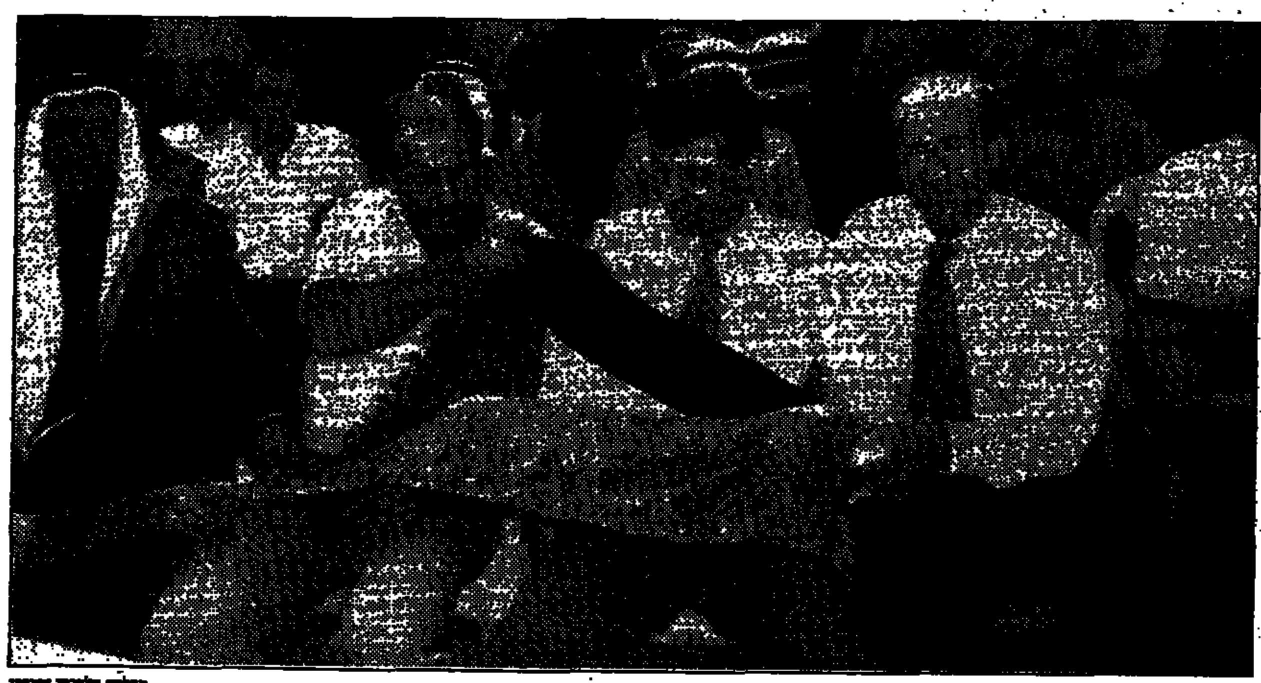
תצלום: אלברט דנקנר

(מימין לשמאל) ח"כ טלאב א־סאנע, ראשי שירותי הביטחון הפלשתיניים, מוחמד דחלן וג'יבריל רג'וב בעצרת ביישוב הבדואי לקיה שבנגב

כל אחד רוצה להופיע בטלוויזיה

בערב אתה בשידור אצל דן שילון, למחרת כל המדינה מדברת עליך. קוראים לזה "אימפקט". אם תקשיב טוב תשמע את הקופות מצלצלות. אצל האחרים. שלושים שניות זה כל הסיפור. וסיפוק מיידי זה שם המשחק. מדינה שלמה יושבת עם שלט-רחוק ביד מחפשת ריגושים. פתאום צריך לדעת לגמור מהר. עכשיו יותר מתמיד אתה צריך להשען על הנסיון והאחריות. אנחנו מבקשים גם על אומץ לב. אם אתה מנהל שיווק ויש לך תקציב פרסום של מליון שקל, אם אתה רוצה "ללכת" לטלוויזיה אבל מחפש את הדרך, אתה מוזמן לצפות בתשדירי הפרסום. לנוחיותך מופיע שמו של משרד הפרסום בחלק השמאלי התחתון של המרקע. "שמלוק רבן תמיד" - בוא להופיע אתנו, בטלוויזיה.

שמלוק רבן תמיד ♣

صورة من الأصل

המשפחות השכולות מאסון צאלים ב': פיטורי הסניגורים נועדו לפטור את הרמטכ"ל מלתת עדות

הורים שכולים מפגינים בכניסה לבית הדין הצבאי

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

משפטם של שני הקצינים מסיירת מטכ"ל, רב סרן ק' וסרן א', הנאשמים בגרימת מוות ברשלנות של חמישה חיילים, בפציעתם של שנה אחרים ובשימוש בלתי זהיר בנשק באסון צאלים ב', התחדש שלשום, כאשר לראשונה הופיעו שני הנאשמים ללא ייצוג משפטי של עורכי דין.

המשפט התנהל תחת אבטחה כבדה של המשטרה הצבאית, בדלתיים סגורות וללא אפשרות של סיקור עיתונאי זאת על פי צו של ראש אגף כוח אדם במטכ"ל, אלוף יורם יאיר. מקור משפטי אמר ל"הארץ" כי הנושא של תרגיל צאלים הוא מסווג ביותר, ואם ייוודע לציבור יפגע באמת בביטחון המדינה.

ביום ששי נמשכו עדויותיהם של עדי התביעה. הפעם העידו חיילים וקצינים מסיירת מטכ"ל. רב סרן ק' וסרן א' שאלו מספר שאלות אך לא נכנסו לעימות עם עדי התביעה.

העדויות של עדי התביעה נסבו בעיקר על הנושא של ההכנות לתרגיל, ועל כך כי הם לא היו מעורבים בתהליך קבלת ההחלטות. לסופר "הארץ" נודע שגם ראש מחלקת בטיחות באימונים במטכ"ל, אל"מ מתי רביבי, צפוי להעיד במשפט צאלים, ועדותו תסוב בעיקר בנושא של בטיחות בצה"ל הנהלים שהיו בשימוש עד התאונה, וכן מה שהשתנה בתחום מאז.

מתי יתחדש המשפט

לסופר "הארץ" נודע כי מחר יימשך משפטם של שני הקצינים ותימשך שמיעת עדויותיהם של עדי התביעה.

בין עדי התביעה שיופיעו בשבועות הקרובים יהיו אלוף עמירם לוין ששימש כמרכז התרגיל בצאלים וכן אלוף אורי שגיא. נודע כי שני האלופים אשר הוזמנו מטעם התביעה לא יתעמתו עם רב סרן ק' וסרן א' ואף ינסו לסייע להם.

הערכה היא שבתוך מספר שבועות יסתיים שלב העדויות ויתחיל שלב ההגנה.

בשלב זה לא ברור אם יוליכו הקצינים לזמן את כל עדי ההגנה כפי שתיכננו להם עורכי הדין שיימן וייגרוס, ולא ברור אם בסופו של דבר יוזמן הרמטכ"ל כעד הגנה.

הקצינים הודיעו בשבוע שעבר כי הם פוטרים את עורכי דינם, עו"ד שיימן ועו"ד וייגרוס, מלייצג אותם במשפט, מאחר והם אינם רוצים להיתעמת עם הבירים כי הדבר אינו מתיישב עם התשתית הערכית המחייבת אותם כמפקדים ביחידה. כמו כן הם טענו שהם מעוניינים להפחית ככל שניתן את השלכותיו הקשות של ההליך המשפטי על מרקם היחסים שבינם לבין חייליהם.

הפגנת המשפחות

גם הפעם הפגינו מחוץ לאולם בית הדין משפחות שכולות אשר דרשו להוציא מידי צה"ל את החקירות בנושא תאונות אימונים. מקור משפטי אמר כי אין טעם להוציא את החקירות בנושא תאונות אימונים מידי צה"ל. לדבריו, צה"ל ממצה את הדין בכל חקירה כזאת והעונשים בבתי הדין הצבאיים בנושא זה חמורים יותר מבתי משפט אזרחיים.

גם הפעם לא נכחו באולם המשפט המשפחות השכולות. המשפחות מסרו ל"הארץ" כי התפטרותם של עורכי הדין מתיק צאלים "אינה מקרית". לטענת המשפחות מסתתרת מאחורי התפטרות זו טאקטיקה מסוימת, כדי שבסופו של דבר לא ייאלץ הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק, לתת עדות בבית דין, דבר שלטענתם יגרום למעורבות ולפגיעה ברמטכ"ל.

הצעת החוק בנושא הוצאת החקירות מצה"ל נמצאת לפני סיום. עו"ד פרופ' שנשכר על ידי המשפחות השכולות הכין הצעת חוק לפיה יש להוציא את חקירת התאונות מצה"ל. ההצעה כבר הועברה לעיונם של חברי כנסת.

משרד הבריאות: אין חשש למגפת חיידק הסטרפטוקוקוס

בבריטניה מת פעוט בן שנתיים מתקיפת החיידק

מאת דפנה חריר ועדנה אריזור

משרד הבריאות הודיע בסוף השבוע, כי אין חשש לפריצת מגפה של חיידק הסטרפטוקוקוס A. מהמשרד נמסר, כי פעילות החיידק מוכרת, והטיפול במחלה מיושם זה שנים בבתי החולים. המקרים שבהם פעילות החיידק קטלנית נדירים, ואין חשש להדבקה.

פרופ' רון דגן, מנהל היחידה למחלות ילדים זיהומיות בבית החולים סורוקה, אמר כי חיידק הסטרפטוקוקוס A נפוץ מאוד. "זאת קבוצת חיידקים שגבוהים במגע הרעלנים שהם מפרישים. הרעלים יכולים לגרום למחלת השנית, להזיק לדם ולגרום לזיהום עד כדי הרעלת דם, ודרך הדם להזיק לרקמות ולגרום לנמק בשרירים".

לדבריו, החיידק היה, לפני עשרות שנים, אחד הגורמים לזיהומים קשים אחרי לידה. אחר כך, במשך 30 שנה הצטמצמה פעילותו. בשש השנים האחרונות מתגברת פעילותו, אך היא נבלמת מאחר שהחיידק עדיין רגיש לפניצילין.

פרופ' דגן מבהיר, כי "לא כל המקרים של זיהומים שגורמים לנמק בשרירים הם תוצאה של פגיעת החיידק. מתוך כ-20 מקרי מוות בשנה שנגרמים כתוצאה מזיהום, רק עשרה נגרמים על ידי חיידק הסטרפטוקוקוס".

בבית חולים ביילינסון מאושפזת בת 50, שנזקקה לניתוח השתלת עור, לאחר שהחיידק גרם לנמק ולקילוף עור ברגלה. ד"ר סילביו פיטליק, מנהל מחלקה פנימית ג' בבית החולים ומומחה למחלות זיהומיות, מספר כי לפני כחודש התלוננה האשה על כאב גרון, החלה בטיפול אנטיביוטי, וקיבלה, כתוצאה מכך, פריחה. היא הפסיקה את הטיפול, ולאחר עשרה ימים חשה כאב ברגלה והתברר כי היא סובלת מדלקת מוגלתית. מצבה הידרדר, כתוצאה מחדירת החיידק לדם.

7 מקרים בשנתיים

לדברי ד"ר פיטליק, "בשנתיים האחרונות טופלו בבית החולים שבעה מקרים, בהם שני ילדים, שנפגעו מהחיידק". לטענתו, מדו"ח שקיבל ממשרד הבריאות עולה, כי ברבעון הראשון של '94 לא חלה עלייה במספר הנפגעים מהחיידק לעומת תקופות מקבילות בשנים '92–'93.

משרד הבריאות הבריטי קרא בסוף השבוע לכל הרופאים לגלות ערנות מוגברת, לאחר שפעוט בן שנתיים, שקיבל טיפול לקוי באבעבועות רוח, מת כתוצאה מתקיפת חיידק הסטרפטוקוקוס, שזכה לכינוי "אוכל הבשר".

ד"ר ראינה זלפורד, מנהלת המעבדות לבריאות הציבור, אמרה אתמול, כי מספר הנפגעים מהחיידק בבריטניה עד כה הוא קטן מאוד. המחלה עדיין נדירה, אמרה זלפורד, ואין מקום להתייחס אליה כאל מגפה קטלנית.

קופנהאגן (ע"ר). 35 דנים מתו בשנה האחרונה כתוצאה מפגיעה של חיידק הסטרפטוקוקוס A, אך אין כל סימנים למגפה בדנמרק או בסביבתה. כך אמר שלשום ד"ר יורגן הנריקסן, ראש המכון למחקר בקטריולוגי בדנמרק. לדבריו, "אין כל חדש במחלה הנגיפית הזו ואין מה להיבהל. התקשורת ניפחה זאת למימדים של סיכון בריאותי חדש, שלמעשה אינו פוגע בחלק הגדול של האוכלוסייה".

ירידה חדה במספר המשכילים בין העולים; עלייה במספר הקשישים

מאת ראלי סער
סופרת "הארץ" לעלייה וקליטה

ועדת השרים לעלייה וקליטה תתכנס היום לדיון בצמצום העלייה מחבר המדינות. מראשית השנה ועד סוף אפריל, עלו לישראל מחבר המדינות 18,246 יהודים, ירידה של 15.1% לעומת השליש הראשון של השנה הקודמת. לפי תחזיות של גורמים ממלכתיים, יעלו השנה כ-60 אלף יהודים מהרפובליקות של בריה"מ לשעבר. זהו היקף העלייה הנמוך ביותר, מאז החל גל העלייה הגדול ב-1990.

לוועדת השרים יוצגו הצעות להתמודד עם הצמצום הנמשך בעלייה, ועם השינוי בהרכב אוכלוסיית העולים. שר הקליטה, יאיר צבן, יציע להקים ועדה בין-משרדית, שתתאם את העברת המידע ליהודים בחבר המדינות, כדי למסור להם תמונה אמינה של אפשרויות הקליטה בישראל ושל תוכניות הפיתוח והתעוזות הכלכליות של הממשלה לשנים הקרובות. הוא יציע להקים מטה הסברה אחיד, בהשתתפות כל הגורמים העוסקים בעלייה מחבר המדינות – לשכת הקשר, הסוכנות, משרד החוץ ומשרד הקליטה.

ראש מחלקת העלייה והקליטה בסוכנות, אורי גורדון, יציג לוועדת השרים תוכנית שגיבש לרפורמה בפעילות העלייה של הסוכנות בחבר המדינות. לדברי גורדון, "גל העלייה מחבר המדינות הגיע לנקודת הכרעה. אם נתעשת ונפעל כראוי נוכל להגדילו, ואם לא – צפויה העלייה להמשיך ולהצטמצם".

גורדון כותב כי העיסוק האינטנסיבי בלוגיסטיקה של העלייה גרם להזנחת הפעילות השיווקית בקרב קהלי יעד, שהם מאגרים מבורים לעולים. לדבריו, יש במדינות חבר המדינות כמיליון יהודים שביקשו בקשות לעלייה, ופרטיהם מצויים בידי הסוכנות – אך לא נעשה שימוש במאגר מידע זה.

לפי תזכירו של גורדון, ניתוח אופי העלייה מלמד כי חלו שינויים גדולים בהרכב הגיאוגראפי, המקצועי וגילאי העולים.

חלה ירידה משמעותית בשיעור המהנדסים, הרופאים והאמנים מקרב העולים, וחלקם של הקשישים מעל גיל 65 גדל, לעומת ירידה בשיעור העולים המצויים בגילאי 19–44. בין 1990 ל-1993 ירד שיעור המהנדסים בין העולים ב-37%, ושיעור הרופאים ב-42%.

מחקר של המרכז לחקר המשפחה: 40% מהעולים אינם שבעי רצון מהחיים בישראל

מאת גבי זהר

מחקר חדש של המרכז לחקר ולימוד המשפחה באוניברסיטת חיפה מגלה כי כמעט מחצית מהעולים שעלו מארצות חבר העמים אינם שבעי רצון מהחיים בישראל.

בהשוואה שנעשתה בין העולים לבין קבוצות מישראל, עולה כי העולים נמצאים ברמת דיכאון השווה לקבוצה הדיכאונית ביותר מקרב הקבוצות הישראליות הנחשבות למשפחות מצוקה, משפחות הנזקקות לטיפול המחלקה לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.

מהמחקר שאותו ריכז פרופסור שלמה שרלין, ראש המרכז באוניברסיטת חיפה, ושנערך בקרב אוכלוסיה של 210 משפחות עולים, עולה כי 40% מהגברים ו-37% מהנשים אינם שבעי רצון מהחיים בישראל. רק שליש מהעולים דיווחו כי הם שבעי רצון מהחיים בארץ.

יחד עם זאת נתון נוסף שעלה במחקר הוא כי 60% מהעולים אמרו כי גם אילו היה להם המידע שיש להם כיום על תנאי החיים בישראל הם היו בוחרים לעלות ארצה למרות כל הקשיים.

המחקר מגלה גם נתונים קשים על מצבן של משפחות העולים לאחר העלייה. מהנתונים עולה, כי בכל משפחה חמישית הורעו היחסים בין בני הזוג, בכל משפחה שלישית גברו הקשיים בגידול הילדים, ולכ-40% מהעולים בעיות שונות עם דור ההורים. אצל 44% מהעולים גרים שלושה דורות תחת אותה קורת גג.

המחקר מגלה עוד כי כשליש מהנשים העולות אינן עובדות וכ-14% מהגברים העולים אינם עובדים. כמחצית מהגברים עובדים במקצוע שבו עסקו בברה"מ לשעבר ופחות ממחצית הנשים העולות עוסקות במקצוען הקודם.

מחקר: להכשרה מקצועית השפעה מוגבלת על קבלת עבודה

מאת ראלי סער
סופרת "הארץ" לעבודה ורווחה

62% מבין מקבלי דמי אבטלה, שהשתתפו במחקר של המוסד לביטוח הלאומי, אמרו כי קבלת דמי האבטלה משפיעה לרעה על מידת השקעתם בחיפוש עבודה. 41% מהמשתתפים אמרו שאנשים "משקיעים פחות מאמץ בחיפוש אחר עבודה כשהם זכאים לדמי אבטלה", ו-21% מהנשאלים ענו שמקבלי דמי אבטלה "אינם משקיעים כל מאמץ בחיפוש אחר עבודה".

דליה גורדון ואסתר טולדנו ממינהל המחקר והתכנון במוסד לביטוח לאומי בדקו במחקר על "מקבלי דמי אבטלה בהכשרה מקצועית", אם מקבלי דמי אבטלה, שעברו קורסי הכשרה מקצועית מטעם משרד העבודה והרווחה, מצאו עבודה מהר יותר ממי שלא עברו הכשרה מקצועית.

החוקרות מטילות ספק ביעילותה של הכשרה מקצועית בהתמודדות עם שוק העבודה: "במצב האבטלה השורר במשק, כאשר על כל משרה שמציע שירות התעסוקה מתמודדים בממוצע ארצי שלושה עד חמישה דורשי עבודה – כוחה של ההכשרה המקצועית מוגבל".

במחקר השתתפה קבוצת ניסוי של מקבלי דמי אבטלה מהמוסד לביטוח לאומי, שהשתתפו בקורסי הכשרה המקצועית, שכללה 619 מרואיינים, וקבוצת בקרה, שלא עברה קורסי הכשרה מקצועית, וכללה 309 מרואיינים. הראיונות למחקר בוצעו במחצית השנייה של '92.

כ-50% מהמרואיינים למדו בקורסים שהכשירו לעבודות מקצועיות בתעשייה ובבנייה: חשמל, אלקטרוניקה, מכונאות, תפירה, דפוס ונהיגה. כ-27% למדו מקצועות מנהליים כמו פקידות, מזכירות, תכנות מחשבים והנהלת חשבונות. 16% למדו בקורסים בענפי השירותים – מלצרות, טיפול בקשישים וגננות.

מהמחקר עולה, כי ההכשרה המקצועית השפיעה על שיעור ההשתלבות בעבודה אצל נשים יותר מאשר אצל גברים. יותר נשים (47% בקבוצת הניסוי, לעומת 36% בקבוצת הבקרה) עבדו במקצוע שלמדו. החוקרות מסבירות ממצא זה, באומרן כי יותר נשים היו חסרות מקצוע לפני שעברו הכשרה מקצועית.

מי שעברו הכשרה מקצועית אמנם עבדו בשיעורים גבוהים יותר מהאחרים, אך ההבדל בין לומדי מקצוע לקבוצת הבקרה לא היה גדול – 90% לעומת 80%, בהתאמה. ואולם מהמחקר עולה כי מקבלי ההכשרה המקצועית עבדו תקופות ארוכות יותר, מצאו עבודה מהר יותר, השתלבו בעבודות יותר מקצועיות והיו שבעי רצון מעבודתם יותר ממי שלא למדו בתקופת אבטלתם.

החוקרות ממליצות: "רצוי לתת עדיפות בהכשרה מקצועית לחסרי מקצוע, מאחר שהם מפיקים, לפי ממצאי המחקר, תועלת רבה יותר מההכשרה, ובעיקר נכון הדבר לגבי נשים".

איך לוקחים צ'אנס?

הוראות מילוי כרטיס צ'אנס - המשחק היומי החדש של מפעל הפיס:

1. בוחרים את סוג הצ'אנס - צ'אנס 1, או צ'אנס 2, או צ'אנס 3, או צ'אנס 4, או רב צ'אנס ומסמנים בטבלה.

אופן ההשתתפות

רב צ'אנס	צ'אנס 1	צ'אנס 2	צ'אנס 3	צ'אנס 4
♣♦♠♥	1	2	3	4

2. בהתאם לצ'אנס שבחרתם מנחשים את הקלפים ומסמנים קו אחד בכל שורה אופקית. (לדוגמא, בצ'אנס 1 יש לסמן קו אחד, בשורה אחת מתוך 4 שורות). זכור, לא יותר מארבעה קוים בכל הטבלה.

♠	7	8	9	10	J	Q	K	A
♥	7	8	9	10	J	Q	K	A
♦	7	8	9	10	J	Q	K	A
♣	7	8	9	10	J	Q	K	A

רב צ'אנס - מנחשים 4 קלפים ומסמנים קו אחד בכל שורה אופקית, בכל אחד מארבעת הקלפים (מתחת לסימן אותו תבחרו).
- ★ ניחשתם את כל הארבעה - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 1,000.
- ★ ניחשתם 3 קלפים מהארבעה - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 30.
- ★ ניחשתם 2 קלפים מהארבעה - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 2.

צ'אנס 4 - מנחשים 4 קלפים ומסמנים קו אחד בכל שורה אופקית, בכל אחת מארבעת הקלפים שניחשתם.
ניחשתם את כל הארבעה - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 2,000.
לא ניחשתם את כל הארבעה - קחו צ'אנס חדש.

צ'אנס 3 - מנחשים 3 קלפים ומסמנים קו אחד בכל שורה אופקית, בכל אחת משלושת הקלפים שניחשתם.
ניחשתם את כל השלושה - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 300.
לא ניחשתם את כל השלושה - קחו צ'אנס חדש.

צ'אנס 2 - מנחשים 2 קלפים ומסמנים קו אחד בכל שורה אופקית, בכל אחת משני הקלפים שניחשתם.
ניחשתם את שניהם - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 30.
לא ניחשתם את שניהם - קחו צ'אנס חדש.

צ'אנס 1 - מנחשים קלף 1 ומסמנים קו אחד בלבד בשורה אופקית אחת.
ניחשתם אותו - זכיתם בסכום ההשקעה כפול 4.
לא ניחשתם - קחו צ'אנס חדש.

3. מחליטים כמה להשקיע, לרשותכם 7 אפשרויות לבחירה.

מחיר ההשתתפות במשחק						
2 ש"ח	5 ש"ח	10 ש"ח	30 ש"ח	50 ש"ח	100 ש"ח	200 ש"ח

קח צ'אנס

המשחק החדש של מפעל הפיס
יום יום הגרלה

קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון

כפר בלום **1994**
23.7-30.7 תגיגרת עשור

25 קונצרטים ובהם: קונצרטים קאמריים
תאטרון מוסיקה
תכניות בארוק
רסיטלים: השיר האמנותי
תכניות ג'ז

וכן: סדנאות
חזרות פתוחות לקהל
וקפה קונצרט

רכישת כרטיסים החל מ: 10.6.94
"קסטל" – רח' אבן גבירול 153 תל-אביב, טל' 03-5467085 ביום ו' 9.00–13.00 ובמשך השבוע 9.00–17.00
כרטיסי אשראי בטל' 03-5440633 החל משעה 10.00
"קופת חיפה" – רח' בורוכוב 11 חיפה, טל' 04-662244 16.00–19.00, 9.00–13.00
"בימות" – רח' שמאי 8 ירושלים, טל' 02-240896 א'-ה' 9.00–19.00 וב ו' 9.00–13.00
"קלעים" – רח' שמאי 12 ירושלים, טל' 02-256869 א'-ה' 9.00–19.00 יום ו' 9.00–13.00
"סיאסטה" – (במשרדי מידע 8) רח' הירדן 1, קרית-שמונה, טל' 06-959777 ביום ו' 9.00–12.00 ובמשך השבוע 16.00–18.00, 9.00–13.00

פרטים בטלפון: 06-947311 24 שעות ביממה ובמשרד כרטיסים "קסטל" תל אביב, טל: 03-5467085
מידע מעודכן בטלטקסט דף 478

"קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון" מתקיימים בחסות:
עיתון הארץ | ויטה

ובסיוע:
קרן תרבות אמריקה ישראל
משרד התיירות
אמנות לעם
המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
הסוכנות היהודית
טולמנס טולמנס

קול ישראל רשות השידור | משרד המדע והאמנויות מנהל התרבות המחלקה למוסיקה | מועצה אזורית הגליל העליון

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
המנהיש חד-צדדית וכפולה • חשבוניות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי
אלפי משתמשים · קלה ופשוטה להפעלה · מאושרת ע"י מס-הכנסה
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקסס 03-496119
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל-אביב טל' 03-6471486

אוניברסיטת תל-אביב

טקס הענקת
מלגות מקרן מחקר ע"ש יורן-שניצר בהיסטוריה של עם ישראל

לזכר הוריהם
חנה ושמואל שניצר-רייכרט

דברי פתיחה
פרופסור דניאל קארפי
ראש המכון לחקר הציונות ע"ש חיים ויצמן

הרצאה
ד"ר פליציה קראי
המאבק על הקיום של אסירי המחנה סקרז'יסקה-קמיינה

ביום שלישי, כ"א בסיון תשנ"ד, 31 במאי 1994, בשעה 18:30
באולם ז' א' הופין, בניין טרובוביץ למשפטים
קרית האוניברסיטה, רמת-אביב

כניסה דרך שער דוניסאנו (4)
הציבור מוזמן

טולמנ'ס שותפים לחיים טובים יותר...

פתוח במוצ"ש בהרצליה 19.30–21.30 דהיטים וכלים
יעוץ ותכנון איתך ובביתך צלצל/י 03-6053135, 09-544390

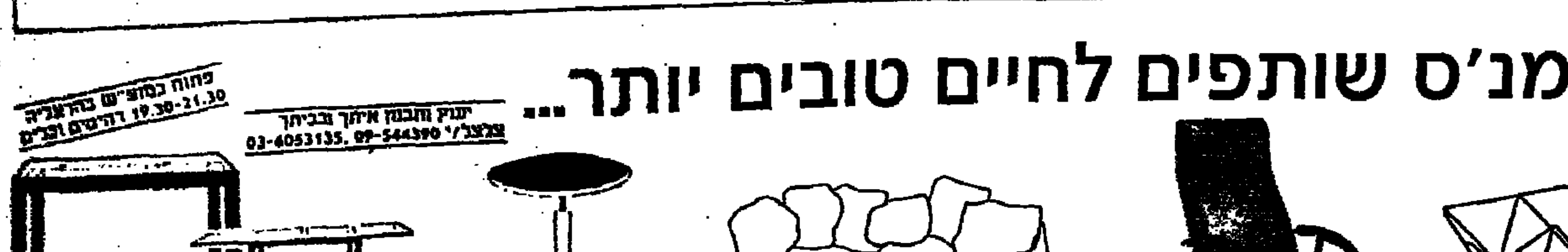

שולחן קפה פלטה קריסטל על בסיס מתכת שחורה או ברום ניקל.
100×100 725 ש"ח
80×80 520 ש"ח

כורסת טלויזיה מעור משובח. מסתובבת עם 6 מצבי שכיבה כולל שרפרף
1570 ש"ח

ספה/מיטה 200×100 ופתחת לשתי סיפות בגודל זה עם מזרן אורטופדי ו- 6 כריות
2195 ש"ח

שולחן עגול 0.80 קוטר פלטה שחורה, עץ דובדבן מסביב עם רגל בשילוב עץ ומתכת
595 ש"ח

שולחן אוכל קריסטל משפריה
90×90·250 2140 ש"ח
90×125·250 2350 ש"ח
90×145·250 3430 ש"ח

טולמנ'ס
כל המחירים למזומן אפשרות לתשלומים נוחים
הרצליה פיתוח, מדינת היהודים 87, 09-544390; תל-אביב, ה' באייר 72, 03-6053135; מפרץ חיפה, מקלף 5, 04-413729; ירושלים, הסדנה 4 תלפיות, 02-723223; פתוח רצוף 09.00-20.00

נדחה הערר של משולם וחסידיו; הם כינו את השופט "נאצי"

מאת רויטל בריכה

שופט בית המשפט המחוזי בתל-אביב, אמנון המינר, דחה שלשום את הערר של עוזי משולם ו-19 ממאמיניו, שביקשו להשתחרר ממעצרם. במהלך קריאת ההחלטה כינה משולם את השופט "נאצי", "פושע" והוסיף ואמר "מדינה נאצית ושופטים נאצים". כשהשופט ביקש לכלול דברים אלה בפרוטוקול קרא משולם: "לא נאצים, סופר נאצים. עוד יושפטו פושעים ממוגה, פושע, תתבייש לך. והרייך השלישי האמתי בדים לכם". בהחלטתו ציין השופט כי "דבריהם של חלק מהעוררים, והתנהגותם במהלך הכתבת ההחלטה, חיזקו את דעתי כי אין מקום להיעתר לבקשתם ולשחרר אותם".

עוזי משולם ועוד 19 מחסידיו הגישו ביום רביעי האחרון לבית המשפט המחוזי בקשה לערער על החלטת סגן נשיא בית משפט השלום בתל-אביב, דן ארבל, להאריך את מעצרם ב-10 יום, על פי בקשת המשטרה. באי כוחם, עורכי הדין ד"ר חיים משגב ושמואל פלישמן, טענו בערעור כי מרשיהם עצורים יותר מ-15 יום, ולמרות זאת נחקרו רק פעמיים. לטענת המערערים, גם המשטרה הודתה כי לא יוגשו כתבי אישום בפרשה נגד כל העצורים. לדבריהם, הודתה המשטרה כי אינה מייחסת את השרותיה לכל העצורים, וכי עמותת "משכן אוהלים" אינה, כשלעצמה, התאגדות אסורה.

עוד נאמר בערר, כי למרות הפעילות האסורה, כדברי המשטרה, הרי בפועל לא נפגע אף שוטר, אלא להפך, אחד מהאנשים שהיה בביתו של משולם ביהוד נורה בגופו ומת מפצעיו, כשלא קיבל טיפול רפואי מיידי.

עו"ד משגב טען שלשום כי בית המשפט שגה בדבר מרכזי אחד, בכך שהוא התייחס לכל אחד מהחשודים כאל קבוצה. "זו אינה קבוצה", אמר משגב, "כולם אמנם חובשי כיפות, אך זו אינה קבוצה. איש מהעצורים לא שהה במשך כל הזמן ולא עשה כל הזמן פעולות אסורות". עו"ד משגב פירט את פעילותו ומעורבותו של כל אחד מהעצורים.

על עוזי משולם אמר משגב כי הוא סובל מנכות קשה מאוד ברגל, נכות של 60%. "הרב עוזי משולם נאבק במשך שנים למען מטרה מסוימת, למאבק שלו הצטרפו מאות ואלפים, גם אנשי ציבור. במשך שנים של מאבק הרבה אנשים לא אהבו את מה שעשה, לא אהבו את מאבקו, הרי בה אנשים התנגדו להקים ועדת חקירה ממלכתית. ככל שאנו דשים בפרשה יותר ויותר אנשים קמים ואומרים: נכון, גם לי גנבו, גם למשפחתי גנבו ילדים, גם למשפחתי נעלמו ילדים".

עו"ד משגב הוסיף כי למשולם יש כל הכוונות לכבד את הצווים של בית המשפט ולהיאבק בדרכים לגיטימיות להקמת ועדת חקירה ממלכתית. "מה התכלית בהמשך מעצרו? במה המשך מעצרו תורם לחקירה, במה המשך מעצרו גורם להרגעת הרוחות. אם צריך בכלל להרגיע את הרוחות, הרוחות רגועות. הוא אדם לא צעיר, לא בריא, אב למשפחה ענפה".

בשם המשטרה, פקד אריה סילברמן טען כי מדובר בפעילות קבוצתית. סילברמן הגיש חומר סודי לבית המשפט והוסיף שהמשטרה עצרה עד כה כ-100 חשודים בפרשה, שרובם שוחררו. "בעוררים שבמצבים היום אנו רואים את הגרעין הקשה", אמר.

השופט קבע בהחלטתו כי "לא מצאתי שום פגם בהחלטתו של בית המשפט קמא, אשר היתה מנומקת כראוי". השופט גם דחה את בקשת משולם לשחררו ממעצר ליום אחד לניהול טקס חתונת אחיו. "אינני סבור שיש להיעתר לבקשה זו, כי הרי אל נשכח שהוא היה המנהיג". משולם קרא לעברו של השופט בעת שאמר שהוא המנהיג ש"כן, מנהיג נגד הנאצים, נגד הנאצים. אני גאה בכך".

השופט הוסיף כי "לכל אזרח מוקנית הזכות לעמוד על דעתו ולהילחם למען מטרותיו, אולם גם מלחמה כזו מוגבלת באמצעים והיא, ויש לנהלה אך ורק בדרך דמוקרטית שהיא המנחה אותנו, ומקום שבו מלחמה כזו חורגת מדרך הדמוקרטיה, אנחנו בדרך לאנארכיה".

"בנסיבות כאלה סבורני כי לא טעה בית המשפט קמא כאשר התייחס אל כל העוררים כאל קבוצה מאורגנת אחת שפעלה, כגוף אחד, לשם קידום מטרות מסוימות בדרך האסורה בחוק. בנסיבות אלה הרי אין כל משקל לנסיבות האישיות של העוררים. יש לראות אותם בשלב הנוכחי כקבוצה אחת, אשר מעלה במשותף לעניין אותם מעשים ועבירות שבהם הם חשודים".

צלום: חיים ...

החשודים הקטינים בבית המשפט המחוזי בתל-אביב לפני הדיון בערר של משולם ו-19 מחסידיו

חיפושים נרחבים אחר תושב ערד שנעדר מביתו מאז יום חמישי

מאת אמנון יוסף

כוחות גדולים של צבא, משטרה, אנשי יחידת חילוץ, ואזרחים רבים, מחפשים מאז יום חמישי האחרון את לב רבינוביץ', בן 36 מערד, שיצא לריצת בוקר ומאז נעלמו עקבותיו.

ביום חמישי בשעה 6.00 בבוקר יצא לב רבינוביץ' כהרגלו לריצת בוקר ארוכה מערד לכיוון המצדה, מרחק של כ-30 ק"מ. מסלול הריצה שלו עבר בכביש ערד-סקורום.

לב רבינוביץ' לא שב מהריצה ומשפחתו המודאגת פנתה בשעה 9.00 בערב לתחנת המשטרה בעירה, והודיעה על העדרו. מיד עם קבלת ההודעה התארגנה המשטרה לחיפושים, ולמקום הוזעקו גם צוותי החילוץ של המשמר האזרחי ושל עין גדי, כדי לחפש אחר הנעדר.

לב רבינוביץ'

שלשום בבוקר חודשו החיפושים בכוחות גדולים כשאליהם הצטרפו גם חיילים ואזרחים תושבי ערד. כל יחידות החילוץ גויסו אף הם. במשך כל יום שישי נמשכו החיפושים עד רדת החשכה. למחפשים הצטרפו גם שני מסוקים, של צה"ל והמשטרה, שריחפו מעל אזור מסלול הריצה וגם באזור מצדה.

למשימת החיפושים גויסו כ-30 ג'יפים של מרחב הנגב ושל יחידות החילוץ, הנהל"ל השתתפו בחיפושים כ-135 איש.

חשש לחייו

גורמים במשטרת מרחב הנגב הביעו חשש לחייו של רבינוביץ' ככל שהשעות עוברות והחיפושים לא מעלים דבר. אתמול הוקם בי משטרת ערד חפ"ק משטרתי בפיקודו של מפקד מרחב הנגב, תנ"צ יוסי אבני. החיפושים התרכזו באזור בתי המלון שבמצדה, שם לפי הערכה רץ רבינוביץ'. בחפ"ק המשטרתי נערכות מדי פעם הערכות מצב לגבי המשך החיפושים.

אתמול בשעות הצהרים הגיע לחפ"ק המשטרה בערד מפכ"ל המשטרה, רב ניצב אסף חפץ, שקיבל מתנ"צ אבני תדרוך לגבי החיפושים הנערכים בשטח.

המשטרה פנתה לציבור בבקשה לעזור לה בזיהוי לאתר את הנעדר. לב רבינוביץ', גבוה ומוצק, שיערו כסוף, לבש חולצה ירוקה עם כתוביות, מכנסי ספורט שחורים, ולרגליו נעלי ספורט. המשטרה תוקית בכל הכיוונים האפשריים.

בן יאיר וביניש שוקלים לערער על קולת עונשו של ראש עיריית ראשל"צ

ניצן הורשע ב־2 עבירות של הפרת אמונים. השופט קבע כי אין במעשיו קלון

מאת צבי הראל

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, ופרקליטת המדינה, דורית ביניש, מתלבטים אם להגיש ערעור על גזר־הדין שהוטל לפני כחודש על ראש עיריית ראשון־לציון, מאיר ניצן. לבן־יאיר וביניש נותרו עוד 15 יום להחליט בעניין, מפני שעד אז יחלפו 45 יום ממתן גזר־הדין (החוק קבע, כי אפשר להגיש ערעור רק עד 45 יום ממתן גזר־הדין).

ניצן הורשע בשתי עבירות של הפרת אמונים. הוא נידון למאסר על־תנאי ולקנס כספי של 10,000 שקל. חלק הארי בגזר־הדין עסק בשאלה אם יש לראות בעבירות ובמעשיו של הנאשם בחוגת קלון. קביעה כזו, לפי פקודת העיריות, היתה גורמת להרחקתו לאלתר של ראש העירייה.

השופט, עודד מודריק, קבע בהחלטתו, כי אין בעבירות ובמעשיו של הנאשם קלון, למרות שכתב בהכרעת הדין המרשיעה, כי ניצן עשה "בקרפת העירייה כבקניינו הפרטי" מינה אדם לתפקיד מנהל התזמורת העירונית בלא הכשרה מתאימה ובלא מכרז, ועדף עם הסוד התקשרות ביוזרי הדרים", כלשון השופט. כמו־כן ציין השופט, כי אינו מאמין לדבריו של ניצן.

ניצן. מאסר על־תנאי וקנס

קולת העונש, ובמיוחד ההחלטה הנוגעת להעדר קלון, עוררה ביקורת חריפה ביותר בקרב משפטנים מפרקליטות המדינה ומחוצה לה.

בין היתר, טענו המשפטנים כי השופט לא הסיק את המסקנות מתוקף ביעות התמורות הנכללות בהכרעת־הדין המרשיעה.

הדבריהם של ביניש ובן־יאיר סייבו לפרט את הסיבות להתלבטות אם להגיש ערעור לבית המשפט העליון.

יצוין, כי התובע שטיפל בתיק, עו"ד משה שלה, הודיע מיד לאחר מתן גזר־הדין, כי אין מנוס מלהגיש ערעור לבית המשפט העליון, בגלל ההשלכות המסוכנות הטמונות בגזר־הדין של השופט מודריק.

כמאה תלמידים מחיפה חשודים במעורבות בסחר ובשימוש בסמים

בנות 12 ו-13 איימו להתאבד עם חשיפת הפרשה

מאת גבי זהר

מעצרם של שלושה קטינים החשודים בסחר בסמים בקרב בני נוער בחיפה, הוארך בסוף השבוע. אחד מהם חשוד כאונס נערה בת 12.5, בשנה שעברה, כחלק ממערכת האיומים שהופעלו עליה כדי שתשתמש ותסחר בסמים.

הרדה באמצעות איומים

ביום שישי הובא לבית משפט השלום בחיפה תלמיד בן 17, שנחשד בניסיון להדיח נערה באמצעות איומים מלשתף פעולה עם המשטרה על פרשת הסמים. השופט, אורי קיטאי, קבע, כי החשוד ישוחרר בערבות של אלפים שקל, וישהה במעצר בית במשך עשרה ימים.

חשוד נוסף בסחר בסמים ובאונס הנערה נעצר לחמישה ימים נוספים. לטענת החשוד, הנערה קיימה אתו יחסים מרצונה. מעצרו של תלמיד י"ב, החשוד כהרות חבריו לספסל הלימודים לשימוש בחשיש ומריחואנה, הוארך בשלושה ימים.

ראש מחלק הנוער במשטרת מרחב חיפה, פקד ביצה כהן, מסרה אתמול כי עד כה נחקרו 40 תלמידים מחטיבות הביניים ובתי הספר התיכוניים בחיפה, בפרשת הסחר והשימוש בסמים.

אזורים יוקרתיים

החקירות יימשכו השבוע, ולפי הערכת המשטרה עוד כ-40 תלמידים ייחקרו על מעורבותם בפרשה. המשטרה מעריכה, כי יותר ממאה תלמידים, מכיתות ז' עד י"ב, מלפחות שבעה בתי ספר תיכוניים בחיפה מעורבים בפרשה.

רוב התלמידים החשודים באים משכבה סוציו־אקונומית בינונית ומעלה, מתגוררים באזורים יוקרתיים בכרמל ולומדים בבתי ספר הנחשבים טובים.

לפי החשד, נערות בגילאים 12.5 ו-13 קיימו יחסי מין תמורת סמים במשך תקופה ממושכת, ולפחות אחת מהן נאנסה על רקע זה.

המשטרה אישרה אתמול, כי כמה תלמידות בנות 12 ו-13, הלומדות בכיתות ז' וח' בבתי ספר בחיפה, איימו בשבוע שעבר להתאבד לאחר שנחשפה מעורבותן בפרשת הסמים השונות. המשטרה בודקת קשר בין כמה ניסיונות התאבדות שהתבצעו בשנה שעברה, בעיקר על ידי בליעת כדורים, על ידי בנות בכיתות ז' עד ט' בבתי ספר בחיפה לבין סחר ושימוש בסמים.

המשטרה תעביר לפרקליטות במשך השבוע את חומר החקירה על מרדכי בן כליפא ואלי חן, החשודים בסחר בסמים לבני נוער. השניים נעצרו בשבוע שעבר בפרשה זו, לצורך הגשת כתבי אישום נגדם. עוד עצורים שלושת הקטינים החשודים בשימוש וסחר בסמים.

קוקאין והרואין

המשטרה וגורמים חינוכיים בעירית חיפה מציינים, כי לא מדובר במקרים בודדים ובשימוש בסמים קלים, מסוג חשיש ומריחואנה בלבד, אלא בשימוש נרחב של סמים קשים, בכלל זה קוקאין והרואין. עוד סופרים, כי התלמידים נהגו להשתמש בסמים גם בשעות הלימודים.

המשטרה וגורמי החינוך בעיר מודים מהלחצים שהופעלו על התלמידות שהיו מעורבות בפרשה. האיומים בהתאבדות הדריכו את הטיפול בפרשה, שכן חלק מהאיומים נבעים מלחצים שהופעלו על בערים ... תערות לאחר שנחשפה פרשת הסמים.

יו"ר "אל־סם" מאשים את הרשות למלחמה בסמים בקיצוץ תקציבי האגודה

דובר הרשות: מדבריו נודף ניחוח גימוקים זרים

מאת ראלי מער, סופרת "הארץ" לעבודה ורווחה

יו"ר אגודת אל־סם, זאב ביילסקי, האשים את הרשות למלחמה בסמים בקיצוץ בתקציבי האגודה השנה. לדבריו, אף שתקציבי הרשות הוגדל השנה ל-28.5 מיליון שקל, קוצץ תקציב אל־סם ב-120 אלף שקל.

ביילסקי, המכהן כראש עיריית רעננה מטעם הליכוד, ציין, כי ב-93', כשתקציב הרשות למלחמה בסמים היה 19.4 מיליון שקל, קיבלה אגודתו 770 אלף שקל, בעוד השנה הקציבה הרשות למלחמה בסמים לאגודה רק 650 אלף שקל.

אגודת אל־סם היא הגוף המרכזי בארץ הפועל לחינוך נגד סמים ולמניעת השימוש בהם בקרב בני נוער. לדברי ביילסקי, "על מנת לזכות לעזרה בישראל עדיף להיות מכור לסמים, משום שמשקיעים בנרקומנים יותר מ-50% אחוז מתקציבי הרשות, ולנושא המניעה נותרים רק פירורים". ביילסקי הוסיף, כי "אין מחלוקת בחשיבות השיקום, אולם במניעה מתוקנת יש להשקיע את רוב המשאבים במניעה בשלבים המוקדמים של חיי ילדינו, בטרם נחשפו לסכנה".

ביילסקי מסר, כי אגודת אל־סם, המפעילה כ-14 תחנות ברחבי הארץ, נאלצה לסגור בשנה האחרונה כמה תחנות בערים, "ולצמצם באופן דראסטי פעולות במקומות רבים, למרות הגידול במספר הפניות והמטופלים בתחנות השונות". לדבריו, ב-92' פנו לאגודה 1,600 בני נוער, לעומת 6,000 ב-93'.

לטענת ביילסקי, הממשלה מגלה אוזלת יד בכל הקשור למאבק בסמים. "ממשלה זו, שעם הקמתה הניפה על נס את דגל השינויים בסדרי העדיפויות, מגלה אטימות לנושאים חברתיים חשובים".

בתגובה לנתונים שמסר השבוע יו"ר הרשות למלחמה בסמים, בני ארד, לפיהם חמישה אחוזים מהתלמידים בארץ צורכים סמים, וכ-30 אלף בני אדם בארץ מכורים לסמים, אמר ביילסקי כי "הנתונים נחשפו לפני שנתיים על ידי ועדת הסמים בכנסת. אני בספק רב אם נתונים אלה משקפים את המציאות העכשווית".

דובר הרשות למלחמה בסמים מסר בתגובה, כי "הטענה של ביילסקי בקשר לתקציב הנמוך שקיבל השנה נכונה רק בחלקה. נכון שאל־סם קיבלה עד עכשיו 650 אלף שקל, אבל היא תקבל סכומים נוספים במשך השנה".

עם זאת ציין דובר הרשות, כי "אל־סם הוקם בראשיתו כגוף התנדבותי, שהתחייב לגייס תרומות בעצמו לצורך פעילותו, אך הוא אינו מצליח בכך. מההתקפה של ביילסקי על הרשות למלחמה בסמים נודף ניחוח של גימוקים זרים. יש ארגונים רבים שמטפלים בנרקומנים שאינם מקבלים תמיכה ממשלתית. על ביילסקי להשיג כספים גם בדרך צינורות אלה".

מי עדן
השמפניה של הטבע
מי עדן בר
לבית
ולמשרד
שירות ואספקה
קבועים של מים
מינרלים טבעיים
צלצל והזמן:
03-6458888

מנהל יקר,
האם אתה שולח עובדים לחו"ל?
האם אתה דואג לבריאותם ?
חברת קלי - בית הביטוח הפנסיוני,
מתכבדת להזמינך לסמינר מיוחד בנושא :
ביטוח רפואי
לישראלים המוצבים בחו"ל
ולמנהלים בארץ
הנושא יוצג ע"י מר בורגי, מנכ"ל חברת ASN
משווייץ, המתמחה, בין השאר, בביטוחי
בריאות בינלאומיים.
הסמינר מיועד למנהלים בכירים, מנהלי
משאבי אנוש ולעוסקים בנושא הצבת עובדים
בחו"ל.
חלק מההרצאות תינתנה באנגלית.
הסמינר יתקיים במלון הולידיי אין, ת"א,
בתאריך 7.6.94.
ההשתתפות, כולל ארוחות צהריים,
ללא תשלום.
מאחר ומספר המקומות מוגבל, נבקשך לאשר
השתתפותך בטלפון : 03-381758, לגבי ריטה לוי.
קלי - בית הביטוח הפנסיוני
רח' הסטנר 12 ת"א, 67774 טלפון: 381758 פקס: 381773

להקת בת-שבע
31, 30 במאי בשעה 21:00
אמפי וואהל - גני יהושע (פארק הירקון)
בתכנית נדירה:
★ מלכות גולוב / אוהד נהרין
ירדו... / אוהד נהרין
...
בת-שבע - לא רק מחול

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למדעי הרוח
החוג לאנגלית
טקס הענקת מלגה
ופרס לימודים
על שם נדב ורדי
הרצאה:
פרופסור ג'יליאן ביר
אוניברסיטת קמבריג', אנגליה
"Re-writing Crusoe: the bounds of the island"
ביום חמישי 2.6.94 בשעה 17:00, בנין גילמן
חדר 496 קרית האוניברסיטה, רמת-אביב
כניסה דרך שער רמסיאנו (4)
בציבור מוזמן

טסים אל על
ו"משלמים מתי שרוצים"
ב-ישראכרט
ישראכרט שמחה לבשר ללקוחותיה שהחל מ-15.6.94
ניתן לרכוש אצל סוכני הנסיעות כרטיסי טיסה
בחברת אל על ולשלם בישראכרט.
התשלום בישראכרט אפשרי בתשלום אחד כרגיל
(חיוב ב-2 לחודש העוקב), או בישראקרדיט – כולל
במסלול "משלמים מתי שרוצים".
ההסדר אצל כל סוכני הנסיעות בארץ יופעל בהדרגה.
הכי טוב ישראכרט
OFFICIAL CARD WorldCupUSA94

עולם מלא אפשרויות חדשות
ב-31.5.94
מסתיים מבצע
מגה בונוס:
עד $130 לזוג
בקש את חוברת מגה
מסוכן הנסיעות שלך
והרשם עוד היום.
MEGA
מגלים עולם בשבילך
מגה משפחתי באירופה
טיולים מיוחדים להורים וילדים באיטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה
בטיולי מגה כל הכייף כבר בפנים:
✓ שני אנשי צוות מנוסים
✓ טיול אופניים בוורסאי
✓ פארק מים מדהים בשוויץ
✓ עליה למגדל אייפל
✓ כניסה ליורו דיסני
✓ שייט על הסיין
✓ סיור בעיר המיניאטורית
✓ זמן חופשי להורים
מגה-דרייב
טיולי מכוניות בארה"ב. 5 מסלולים לבחירתכם החל מ-$1255 למשפחה
(שרותי קרקע ל-2 מבוגרים + ילד)

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1. מכבי חיפה (1)	38	27	11	–	26–93	92
2. מכבי תל אביב (2)	38	26	7	5	36–78	85
3. הפועל באר שבע (3)	38	18	11	9	37–54	65
4. בית"ר ירושלים (4)	38	19	7	12	57–73	64
5. הפועל תל אביב (5)	38	16	6	16	55–60	54
6. מכבי נתניה (6)	38	13	10	15	67–62	49
7. הפועל פתח תקוה (10)	38	11	12	15	54–49	45
8. צפרירים חולון (7)	38	11	12	15	63–42	45
9. מכבי פתח תקוה (9)	38	10	14	14	46–36	44
10. בני יהודה (8)	38	12	8	18	65–47	44
11. עירוני אשדוד (12)	38	9	11	18	55–53	38
12. מכבי הרצליה (11)	38	9	11	18	52–36	38
13. הפועל כפר סבא (13)	38	7	11	20	60–35	32
14. הפועל חיפה (14)	38	6	13	19	78–35	31

(בסוגריים – מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

מלך השערים

1. אלון מזרחי (מכבי חיפה)	28
2. איציק זוהר (מכבי ת"א)	22
3. ג. קודריצקי (בני יהודה)	20
4. מוטי קקון (הפועל פ"ת)	19
5. ו. גרשנייב (בית"ר י-ם)	18
6. עמיר תורג'מן (אשדוד)	17
7. אלי אוחנה (בית"ר י-ם)	16
-. אמיר אביגדור (באר שבע)	16
9. רונן הרזי (בית"ר י-ם)	15
10. רומן פילימצ'וק (נתניה)	13

במחזור הבא

כפר סבא – מכבי חיפה	(0-0,1-1)
הפועל ת"א – הפ. חיפה	(2-3,2-0)
אשדוד – מכבי ת"א	(5-2,1-0)
מכבי פ"ת – באר שבע	(0-0,3-0)
בני יהודה – בית"ר י-ם	(2-1,1-3)
הפועל פ"ת – מכבי נתניה	(0-3,2-2)
מכבי הרצליה – חולון	(2-0,1-0)

העיתון הטורקי פוטו ספורט: חיפה תשחק בגביע האלופות

לפי השיקלול שנעשה על ידי העיתון מדורגת חיפה במקום ה־22 באירופה שיבטיח לה הופעה בטורניר

מאת עודד דן ואיזק אביזרור

עיתון הספורט הטורקי הנפוץ "פוטו ספורט" פירסם אתמול דירוג של 24 הקבוצות, אשר לפי כתב העיתון ישחקו בגביע אירופה לאלופות. ה־עיתון ערך שיקלול של הישגי כל האלופות של אירופה, על פי מה שי־דוע לכותבי העיתון בהתאם לקריטריונים החדשים של אופ"א.

השיקלול הטורקי הוא בבחינת הערכה, מכיוון שהדירוג הרשמי של אופ"א יתפרסם רק בתחילת יוני. לפי הידיעה הטורקית מדורגת מכבי חי־פה במקום ה־22 ברשימה, ולכן תשחק בגביע האלופות.

אלופת טורקיה, גאלאטסראי, נמצאת במקום ה־13 ברשימה והבי־קורה נגד מי עשויה האלופה הטור־קית להתמודד נכתב, כי "צריך לקוות שגאלאטסראי לא תיפול בסי־בוב הראשון נגד האלופה הישראלית מכבי חיפה. זו קבוצה מסוכנת מאוד בעונה שעברה הפתיעה את פארמה בפארמה, רק מזל בבעיטות עונשין מ־11 מטר העלה את פארמה שלב".

שמונה האלופות שיעלו אוטו־מטית כבר מוכרות, אחרי הזכיה של בנפיקה באליפות פורטוגל באמצע השבוע. אלה השמונה: מילאן, מנצ'סטר יונייטד, אייאקס, באיירן מינכן, בנפיקה, אנדרלכט, ברצלונה וספרטק מוסקווה.

סוכן שחקנים ומאמן אנטוורפן עקבו ברמת גן אחרי איציק זוהר

מאת אשר גולדברג

במשחק בין מכבי תל אביב למכבי פתח תקוה, אתמול באיצטדיון ברמת גן, נכחו ביציע מאמן קבוצת אנטוורפן הבלגית מצמרת הליגה בארצה וסוכן שחקנים, אחד הידועים באירופה, שעקבו אחרי איציק זוהר ואבי נימני.

מתברר שהמאמן הבלגי שוקל להחתים את אחד משני קשרי מכבי תל אביב לקבוצתו, שנוצחה בשנה שעברה בגמר גביע אירופה למחזיקות גביע על ידי קבוצת פארמה והוא נעזר בסוכן ברנארד גירברס.

המאמן הבלגי סיפר, כי את הקבוצה עזב קשר הגרמני שעובר לקבוצת לוורקוזן והקבוצה מחפשת לו מחליף.

במידה שהמו"מ יעלה יפה נראה שמכבי תל אביב תדרוש עבור זוהר סכום של 500 אלף דולר.

ביום שישי שוחחו השניים עם איציק זוהר בביתו. הם הודיעוהו, כי ימשיכו לעקוב אחריו גם במשחק ה־ליגה נגד עירוני אשדוד וכן במשחק גמר הגביע נגד הפועל תל אביב. אתמול לא הרשימו זוהר ונימני ומשחקם הוגדר כבינוני.

אברהם גרנט, מאמן מכבי תל אביב, אמר אתמול, כי השבוע עומ־דים לנחות בארץ שניים, או שלושה שחקנים שייבחנו בקבוצה. גרנט לא נקב בשמם, אך אמר שאחד מהם הוא מאפריקה, אחר ממערב אירופה ואחר מאוקראינה. שני השחקנים שגרנט עקב אחריהם בשבוע שעבר באוקראינה לא הרשימוהו.

רמלר יאמן את הכח

מאת אשר גולדברג

רג' רמלר, שהיה מועמד לאמן את הפועל כפר סבא, חתם אתמול בקבוצת הכח רמת גן מהליגה הארצית. בעקבות הצלחתו במאמציו להשאיר את הקבוצה בליגה הארצית, סוכמו אתמול תנאיו הכספיים של המאמן והובטח לו לחזק את הקבוצה במספר שחקנים כדי שתתמודד בעונה הבאה על זכות העלייה לליגה הלאומית.

יו"ר עירוני ראשל"צ הודיע לראש העיריה על התפטרותו

מאת רוני בראון

חיים קופיטו, יו"ר עירוני ראשון לציון, העולה החדשה לליגה הלאו־מית, ואורי יורסקי סגנו, הודיעו לר־אש עיריית ראשל"צ מאיר ניצן, המשמש כפטרון הקבוצה, על כוונתם לסיים את תפקידם במועדון.

ההודעה המפתיעה הגיעה מיד ב־תום משחק ההפסד 2–0 למכבי יבנה ביום שישי. המיפגש שהיה למעשה משחק ההכתרה הרשמי של ראשל"צ, הזל בטקסים והופעות, אבל בסיום חיכו כמה עשרות אוהדים ליו"ר חיים קופיטו, ירקו עליו וקראו לו להתפטר. קופיטו נאלץ לעזוב את המגרש בסיוע בחוות משטרה.

למרות שראשל"צ עלתה תוך שני־תיים מליגה א' לליגה הלאומית, דרשו האוהדים לא לחדש את החוזה של המאמן גדעון דמתי. באחרונה הורעו היחסים בין ההנהלה לבין ה־אוהדים, לאחר שההנהלה החליטה לשחרר את יקיר האוהדים הקפטן איתן שלום.

ביום שישי הצגה כפולה בבלומפילד

במחזור הליגה האחרון של הלוגה הלאומית תהיה ביום שישי הקרוב הצגה כפולה באיצטדיון בלומפילד: בשעה 4 תארח בני יהודה את בית"ר ירושלים, בשעה 6 בערב תארח הפו־על תל אביב את הפועל חיפה. משחק זה הוא שיקבע אם הקבוצה מחיפה תרד לליגה הארצית או שתצליח לח־מוק ברגע האחרון מהמקום האחרון כדי לשחק במבצר ההישרדות בלי־גה הלאומית.

כפר סבא תארח את מכבי חיפה בשבת

הפועל כפר סבא הודיעה אתמול לקיים את משחק הליגה האחרון, נגד האלופה מכבי חיפה, בשבת בשעה 17.00 בכפר סבא. המאמן נסים בכר הבהיר, שכדי להפיג את הלחץ, הוא מעדיף לראות כיצד יסתיים ביום שישי המשחק בין הפועל תל אביב להפועל חיפה.

בכפר סבא כועסים מאוד על אי־גוד השופטים וביחוד על השופט יצ־חק בן יצחק, ששפט ביום שישי במשחק בו הפסידה כפר סבא להפו־על חיפה 4–3. אנשי כפר סבא טוע־נים, כי בן יצחק קיפח אותם, התעלם מהזמנות הרגל של הקוונים ובמהלך המשחק אף הוליך את הקוונים, שבהמשך קיפחו את הקבוצה. כפר סבא מתכוונת לפנות למודיעין או־ר כדי שיחקור את אירועי המשחק.

טוטו: רק אחד ניחוש 15

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים נמצא רק מנחש שריק ב־15 תוצ־אות. 14 ניחשו ב־14 תוצאות; 145 ב־13; 1,185 ב־12; 7,628 ב־11.

הניחוש הנכון: 1, x, x, 1, 1, 2, 1, 2, 1, 2, 1, 2, x, 2.

● טוטו תיקו. שום מנחש לא הצליח לדייק בכל 7 המשחקים. 3 ניחשו 6; 165 ניחשו 5; 2,841 ניחשו 4.

הטספרים הזוכים: 2, 3, 14, 21, 23, 27, 28.

זועבי דחה את ההכרעה לשבת האחרונה

במשחק דרמטי ורב תהפוכות כבש חלוץ הפועל חיפה שער ניצחון לרשת כפר סבא, בדקה ה־80, 4–3

מאת דרור מרשלקוביץ'

הפועל חיפה והפועל כפר סבא, שתי הקבוצות התלושות בליגה הנ־מועמדות לירידה, היו שותפות ביום שישי למשחק ש־6,000 לא ישכחו אותו זמן רב. לא ברור אם חיפה, לאחר נצחונה 3–4 תישאר בלאומית עונה נוספת, אך לפחות במשחקה הביתי האחרון העונה, היא הוכיחה לאוהדיה, כי ניסתה לעשות את המקסימום, במשחק ה־ישרדות.

כפר סבא שהגיעה לחיפה במט־רה לחלץ נקודה, שהיתה מבטיחה את כניסתה למבחנים, בשאלה כבר בדקה ה־19 בעשרה שחקנים. למ־רות זאת הצליחה לכבוש שלושה שערים, מאמן שאמור היה להספיק. אך הבעיה שלה היתה הפעם השוער גיורא אנטמן, שהיה חלש אף יותר מפציבאלוב הזיפאי. נתון זה מס־ביר כיצד הובקעו שבעה שערים במשחק, שכל קשר בינו לכדורגל איכותי, מיקרי בהחלט.

החיפאים פתחו מצויין וכבשו בדקה ה־17, אחרי שבצה מסובי בעט כדור מ־25 מטר לפינת שערו של אנטמן שלא היה עירני ורק נגע בכדור בדרכו לרשת. כעבור שתי דקות, הורחק הבלם הכפר סבאי אלגנטין מוסקבין בעקבות פגיעה ללא כדור בשומר, דני מלכין.

בתום הכבד ששרר ביום שישי ולמרות עדיפותה המספרית, לא הצליחה חיפה לנצל את היתרון לשליטה במשחק, בגלל משחק מ־פוזר של הקשרים אביבי זוהר, גב־רוד רזואלס ובנאדי גרישין.

דקה לסיום המחצית הצליחה כפר סבא להשוות בשער מקרי. יורי מרוזו בעט כדור עונשין מ־23 מטר, פציבאלוב רכן כדי לקלוט את הכדור הלא חזק במיוחד, אך כמי שקרה לו מספר פעמים העונה, המק הכדור בין ידיו לרשת.

הקהל החיפאי, שהיה עסוק בתב־נון סידורי הנסיעה לאיצטדיון ב־להמפילד בשבת הבאה (נגד הפועל תל אביב), היה בהלם.

בפתיחת המחצית השניה הפך מבכס של החיפאים לנואש, לאחר שתמיד בן חיים הגביה כדור (50) ושמואל קורצקי הקדים את אחרי גרופר ובעט מהטווח פנימה, 1–2 לכפר סבא.

חיפה היתה זקוקה לשני שערים כדי למנוע סיום העונה כבר במש־חק זה. שמונה דקות לאחר ספיגת השער, הניף הקוון גבאדי סלובצקי את דגלו לנבדל. השופט יצחק בן יצחק סימן להמשיך והגנת כפר סבא שקפאה במקומה איפשרה לע־רן כהן לבעוט מ־16 מ', אנטמן הדף ברשלנות ושלומי אלבז, שהחליף את גרופר אחרי השער השני, בעט מקרוב לרשת.

הפעם הצליחו החיפאים לנצל את הבלבול בשורות הדירבה ועלו ליתרון. אביבי זוהר הגביה כדור קרן, ומורוז נגח לשער קבוצתו, 3–2 לחיפה.

זה עדיין היה רחוק מסיום, על אף ההצלה ביציעים. בדקה ה־59 כדור קרן לכפר סבא. הגנת חיפה התקשתה בהרגלה להרחיק ומייקל יפה גילגל את הכדור מקרוב ל־רשת, 3–3.

במשחק היו הרבה אירועים מד־רים, אך הבולט שבהם היה כאשר בן יצחק רגע על קוונו סלובצקי של־יוזה את התקפות חיפה והניף במעט בלי הפסקה את הדגל לנבדל, ללא קשר לאירועים במגרש. בן יצחק עצר את המשחק ולתדהמת השחק־נים והצופים הורה לקוונו להחליף צדדים.

בדיקות שנותרו עד לסיום, לא נותרה ללבקוביץ' ולזוהרה ברירה, והם שילבו בהרכב את דני ניראון כחלוץ רביעי. הקבוצה החלה לתק־קף עם כל שחקניה שהשתלטו על מחצית המגרש של כפר סבא.

בדקה ה־80 פרץ אביבי זוהר משמאל, הגביה כדור לרחבה והיש־אם זועבי, שהגיח מאחור נגח לקר־קע ופנימה, 3–4 לחיפה.

בן יצחק הוליס להוסיף עשר דקות. בפרק זמן זה הורחק בלם חיפה, דוד לוי, בגלל בזבוז זמן, הרחקה שלא שינתה את יחסי הכד־חות ואת התוצאה, אך עלולה לפ־גוע בהפועל חיפה באופן משמעותי, בשבת הקרובה.

● הפועל חיפה: פציבאלוב, גרופר (אלבז) לוי (הורחק), מלכין, גבעול (ניראון), ערן כהן, רזואלס, גרישין, אביבי זוהר, מסובי, זועבי. המנהל המקצועי: אמציה לבקוביץ'; המאמן: רוני דורה.

● הפועל כפר סבא: אנטמן, בן דיין, מורוז, סהר, קורצקי, דה סיל־בה, תמיד בן חיים, ספיר, יפה (אר־פיר בן חיים), יניב כהן (נמרוד אלבז), מוסקבין (הורחק). המאמן: נסים בכר.

שפט יצחק בן יצחק, 6,000 צו־פים, בקרית אליעזר.

צילום: רוני שיצר

כך ייעשה להלוך הישאם זועבי, כובש שער הניצחון

בן יצחק: בזבוז 10 דקות

מאת דרור מרשלקוביץ'

בסיום המשחק בין הפועל חיפה להפועל כפר סבא, לא הבין השופט יצחק בן יצחק את הטענות נגדו. בעניין הוספת 10 הדקות בסיום, אמר השופט: "הקבוצות בי־זבזו זמן ואני לוקח זמן עם סטופר, לכן הוספתי בדיוק כמה זמן שהיה צריך בגלל הבזבוזים".

לגבי החלפת הקוונים בד־קה ה־80 אמר בן יצחק: "ה־קוון סלובצקי שגה מספר פעמים וגם הקהל בצד שלו הלחיץ אותו, כך שהחלטתי להחליף בין הקוונים".

גבעול: בשבת הקרובה תחגוג עוד קבוצה חיפאית

מאת דרור מרשלקוביץ'

בהפועל כפר סבא היו בהלם בסיום המשחק ביום שישי. רבים מאנשי הקבוצה הקיפו את השופט בן יצחק בטענות לקיפוח. דווקא המאמן נסים בכר שמר על רוח ספורטיווית. "אם אסתכל על המשחק מבחינה אובייקטי־בית ולא כמאמן שהפסיד, הרי שזה היה משחק יוצא מן הכלל. השחקנים נתנו 100 דקות של קצב רצחני ואפשר רק להתמוגג להם. היינו במיעוט מספרי מדקות הפתיחה ולמרות זאת הצלחנו להפוך פיגור ליתרון. כשהר־בלנו קרה המקרה של הקוון שהניף דגל והשופט לא שרק. ברור שכבשנו כתוצאה מכך. אז גם קרה המהפך. אני מעריך שלמרות מה שקרה במשחק הזה, נישאר בליגה".

ניסמוד אלבז: "אסור לספוג שערים בקלות כזאת. אם הספגו במשחק חשוב ארבעה שערים, אז כנראה שההגנה שלנו לא תיפקדה. סבל אני מאמין שנצליח להישאר בליגה".

מייקל יפה: "בתום שהיה במגרש ובנוחיות מספרית היה קשה מאוד ולמרות זאת היינו יריב שקול לחיפה. חבל שלא הצלחנו לשמור על התוצאה, אבל אסור להישבר כי הכל עוד פתוח".

הגיבור של חיפה היה כמובן כובש שער הניצחון, הישאם זועבי: "ההר־גשה אחרי השער היא כזו שאי אפשר לתאר במלים זה הגול הכי חשוב בקריירה שלי ואני מבקש להקדיש אותו קודם כל לרוני דורה והוא יודע למה. אני מקווה שזה יהיה הגול שישאיר אותנו בליגה. אם חזרנו פעמיים למשחק, סימן שאנחנו קבוצה טובה. בשבת הבאה כפר סבא לא תצליח להוציא ממכבי חיפה יותר מנקודה ולכן אם ננצח נישאר בליגה".

אמציה לבקוביץ': "שום דבר עוד לא נגמר. היום עברנו רק את אמצע הדרך החולק הקשה מצפה לנו בשבוע הבא. אני לא מבין למה בן יצחק האריך כל כך את המשחק. עוד מעט היינו מדליקים ביחד נרות שבת. אנחנו כמו תלמיד שלא הלך כל השנה לבית ספר ובא רק לבחינות. כעת נשארה לנו עוד בחינה אחת".

ירון גבעול: "עוד לפני המשחק ידענו שאנחנו מסוגלים להישאר בליגה ועכשיו הדרגשה הזאת רק התחזקה. נשארו לנו עוד 90 דקות שבהן נצטרך לתת את הכל ואני מקווה שבשבת הקרובה תהיה עוד קבוצה חיפאית שתחגוג העונה".

אוהדי האלופה החזיקו מעמד רק 84 דקות

מכבי חיפה, עדיין בלתי מנוצחת (1–1 נגד עירוני אשדוד), חגגה את האליפות החמישית בקרנבל מרשים

מאת משה הרינגשט

במכבי חיפה עברו בשבועות האחרונים ל"תורנות קיץ". התברר, כי בתקופה זו של העונה אין צורך להפעיל במלוא הקצב את המערכת היקרה ביותר בכדורגל הישראלי, המורכבת כולה מכוכבים זוהרים. אפשר להסתפק בשיטה הסכמתית ויעילה יותר, שעוברת בצורה הכ־את. מאפשרים לירבה להחזיק יותר בכדור, להשתעשע במסירות מדוי־קות בתרכז המגרש וליצור יתרון אופטי כלבד של עליונות והכתבת קצב המשחק.

אלא שבמצב כזה, ברגעים מסו־יימים במשחק שלא נקבעו מראש, עוברים שחקן או שניים ושלושה מוזמנה להילוך המישי, עוקפים את הדירג התורים להתעלה.

לפני שבועיים הבריקה השיטה את עצמה בניצחון ביתי רחוק על בני יהודה, 1–0, משער של אלון מזרחי, שאיפשר לשמור על הפער הגדול ממכבי תל אביב. לפני שמו־נה ימים זה עבר במשחק החוץ נגד מכבי פתח תקוה ברמת גן, והפעם הבקיע אייל ברקוביץ' שער יקר (1–1), שנתן עוד חותמת לאליפות החמישית של חיפה.

אתמול, מול יציעים הומים בק־רית אליעזר, זה הספיק גם נגד עי־רוני אשדוד, במשחק הפרידה הביתי העונה, כאשר שער יתרון של ברקוביץ' סגע את קלקול התגי־גה הגדולה, שכללה זיקוקי דינור, השמעת שיר האליפות, הקפת־תור־דה של השחקנים במגרש לפני תחילת המשחק ופריצה של אלפי אוהדים לכר הדשא, כאשר לסיום המשחק נותרו שש דקות.

עירוני אשדוד, שרק לאחרונה הבטיחה לעצמה עונה נוספת בליגה הלאומית, ראויה למחמאות על המאמצים שהשקיעה, בלי להתחשב בפסטיבל בירוק סביבה, בנסיון להבקיע בפעם הראשונה העונה את החיפאים. חוליית הקישור, שכללה את הלב, טלקר וטלסניקוב, שיחקה בסבלנות רבה ועבדה באופן רצוף כדי להגיע לעמדות סיכון.

בעוברי אשדוד היו היתרונות הטבעיים של שחקני מכבי חיפה, שבאו לביטוי כמעט בכל משחק. מהירות עצומה, בעיקר של אלון חזן, יציאה להתקפות מהירות וסי־כון מתמיד של שער אשדוד, כוכבת היכולת האישית היוצאת דופן בכ־דורגל הישראלי של אייל ברקו־ביץ', ראובן עטר והפריצות של אלון מזרחי, שהפעם הסתיימו בלא כלום ובהחלפתו במהלך המחצית השניה.

כבר בעשר הדקות הראשונות היו למזרחי שתי הזדמנויות, אך ה־שוער בוני גינצבורג, שניהל עימות סמוי עם חברו לנבחרת, הדמשי רפי כהן, שלושה ימים לפני משחק של נבחרת ישראל נגד ארגנטי־נה, היה מצויין, בעיקר בתוש היקום ועירנות שמנעו כמה שערים.

בדקה ה־16 לחצה חיפה על הד־רשה והתירה את הגנת אשדוד הס־רת אונים. אלון חזן פרץ מימין, השאיר את שומריו מאחור, מסר במדוייק למרכז וברקוביץ' בקור רוח האופייני לו, בעט מקרוב בכ־דור שעבר את הק. 0–1.

שחקני אשדוד לא נבהלו המשי־כו במאמציהם לכבוש שער משוה. בדקה ה־30 בעט שופר טלקר מימין לפינה הנגדית הרחוקה והבקיע את רפי כהן, 1–1.

בתחילת המחצית השניה היה נדמה שזו משוה בחיפה, אך גינצבור־רג מנע ממזרחי לנצל שני מצבי הבקעה קורצים. בהמשך הצ'יל גי־נצבורג את שערו פעם נוספת מבי־עיטה של עטר ובעבר השני הדף רפי כהן לקרן כדור של טלסניקוב.

● מכבי חיפה: רפי כהן, אהרו־ני, חרזי, כבארה, גלאם, רוני לוי, ברקוביץ', עטר, חזן, בנקו (הולצ־מן), מזרחי (צבר ודניאלי). המנהל המקצועי: גיורא שפיגל.

● עירוני אשדוד: גינצבורג, אלון כהן, רביבו, אזואס, קרה, טל־קר, חולב, אלמושנינו, טלסניקוב, תורג'מן, גלילי (שושני). המאמן: זאב זלצר.

שפט אריה פריסט, 16,000 צו־פים, בקרית אליעזר.

צילום: קוני סוד

כדורגלני מכבי חיפה, אלופים בפעם החמישית, מקיפים את המגרש לצהלות אוהדיהם, במשחק האחרון העונה בקרית אליעזר

ברקוביץ' הגיע מעולף לחדר ההלבשה

מאת דב אריאל

ב־17:30, חצי שעה לפני תחילת המשחק, יצא יעקב שחר מן המנהרה המוליכה מחדרי ההלבשה למגרש. שחר אמנם לא כובש כמו מזרחי, לא מבשל כמו ברקוביץ' ואפילו לא מלהטט כמו עטר. פרטים קטנים עבור הקהל החיפאי שבעונה האחרונה הפך את שחר ליקיר העדה. "שחר, שחר, שחר, איזה הולך יש לשחר", שרו 16,000 אוהדים בלהט בים בירוק. "יום חג לחיפה כולה ולמכבי חיפה", אמר שחר. "אפילו אבל האיש שקרר רוחו הוא שמר השנה, גיבורת התרגשות. "איזה קהל נפלא", הפטיר ורץ לארגן לאמנון מור מיסורבארט בעיטת פתיחה. מי ששר הרי צריך לדאוג לעונה הבאה.

אתמול, בניגוד לכללים המקוב־לים, קיבלנו היסטוריה בקרית אליעזר. זה התחיל מ־10:30 בבוקר בהתנהלות של משפחות אוהדים שהקדימו והוליכו מגלים בבנים שליד האיצטדיון. ב־14:00 הם כבר מהודרות ונכנסו פנימה. לאליפות כנראה לא מתרגלים, לפחות לא בחיפה. זה הקהל היחיד בארץ שחוגג היום אליפות חמישית בעשר שנים ואפילו ממוצע נדיר של אלי־פות כל שנתיים לא מנע מהם ל־בוא על נשיהם וטפם לאיצטדיון.

לצלילי הימנון האליפות עורכים האלילים בירוק הקפת אליפות. כל כך איטית ההקפה עד שכבודה שנוערו כמו אלון חזן מרגיל לש־רוף את הדשא, עלול להפוף התבור־צות שרירים כתוצאה מאיטיות יתר.

היה לנו גם משחק, אבל מי שם לב חוץ מפרוסט. ביום שישי הוסיף באן יצחק בן יצחק 10 דקות. את־מול התקנו איתו פרוסט ששרק ל־סיום 8 דקות לפני הזמן, רגע לפני שראובן עטר נאלץ לבחור בין רג־לי האוהדים שפרצו למגרש. הסדר־קה של פרוסט נתנה את ההתעוררות.

אפילו גולן זורעי ובני בליטי, ספסלני צמרת, נחכפים ומונפים ב־אויר. רפי כהן במצב קשה, הכבפות והמלצה כבר מזמן איננו ועוד רגע הקהל העצום קורע לו גם את הדי־ים. אייל ברקוביץ' מגיע מעולף לחדר ההלבשה, לסם נכנס שי הד־לגמן בתחתונים בלבד. לקחו לו הכל. בדקות הראשונות עדיין קיים איפוק, אבל הוא נשבר עם ברקו־ביץ' שהתאושש מהעילפון. אייל תופס בקבוק שמפניה ומבעל לפ־תר הפתעה ששום עובד חולו לא היה מעז. פשוט מרוקן את הבקבוק על ראשו של הבוס הבופתע הצועק לחברים "תעמודו, תשמחו".

מכאן ואילך הופך חדר ההלבשה לבית מרחץ של בירות ושמפניות. אחר כך ידימו האלופים הבשפופות כוסית ויתפנו לבשר להקבוצות ב־שוחה שבכפר סבא לא יאהבה: "זה קדיין לא נגמר, יש לנו כתר משר־בות, האחת לסיים את הליגה בלי הפסד והשניה לנסות לעזור להפו־על חיפה להישאר בלאומית".

באר שבע לא ניצלה ההזדמנויות

הפועל באר שבע – בני יהודה 3–0 (3–0)

מאת יגאל פלג

הקבוצות שיחקו פתוח והאורחים מבני יהודה לא הסתגרו ברחבה ויזמו פריצות לשער באר שבע שהיו חסרות נחישות. מנגד היתה הגנת בני יהודה פרוצה ואיפשרה לבאר שבע מצבי הבקעה רבים שרק שלושה מהם נוצלו.

הבאר שבעים הציגו יכולת טכנית גבוהה ותקפו בלי הרף את שער בני יהודה. רק פזיזות ועייפות במחצית השניה מנעו הגדלת התוצאה.

השער הראשון נכבש בדקה ה־27. אמיר אביגדור פרץ ושלח כדור על קו ה־16 של בני יהודה שם המתין גדי חוזה שבעט מ־16 מטר לרשת. אחרי 5 דקות (32) גשלה כדור עונשין באר שבעי לתיבת ה־5 ואביגדור התרומם ונגח לרשת. בדקה ה־43 שוב כבש אביגדור שער כשניצל כדור שקיבל ופרץ עימו לרחבה ומ־12 מטר בעט פנימה.

בני יהודה שיחקה ב־30 הדקות האחרונות ב־10, בגלל יציאת גרסימץ שנפצע אחרי שנעשו שתי ההחלפות, ולא ניתן היה להחליפו בשחקן אחר.

● הפועל באר שבע: רחמים, ברוך דוד, דודי, אילת, בישון, חוזה, חפר (אבקריא, מורה (ריק), אלימלך, אביגדור, סקנטאיי. המאמן: ויקו חדד.

● בני יהודה: גילודי, שרעבי, לוי, שיטרית, פרץ, מזרחי (אוטצ'יג), אבוקסיס (פטריסיו), אחמידלי, עובד, גרסימץ, אייזנברג. המאמן: רמי לוי.

שפט (טוב) אריה חלף, 3,000 צופים, בבאר שבע.

הירושלמים גידפו את המנצחים

בית"ר ירושלים – מכבי הרצליה 1–0 (0–0)

מאת דב בריאל

זה היה משחק סוף עונה טיפוסי ובית"ר ירושלים כבר חשבו על העונה הבאה. במכבי הרצליה כבר מיהרו לים, ורק ביציעים היו אוהדים שהשתלחו במנהל הקבוצה הירושלמית, אברהם לוי.

שני מאמנים היו אתמול מרוצים באיצטדיון טדי. שניהם עומדים להחליף קבוצות: דרור קשטן ואמציה לבקוביץ', שזכו בסוף השבוע עם קבוצותיהם, בית"ר ירושלים והפועל חיפה, בנצחונות. עבורם זה היה ניצחון כפול.

אבל מלבד שני המאמנים, לא היה אפשר להיות שבעי רצון מרמת המשחק. לבית"ר עוד היה חשוב המשחק, כדי להותיר בידיה סיכוי לשחק בגביע אופ"א, אבל להרצליה לא היה חשוב אלא רק לסיים את העונה.

במחצית הראשונה כמעט לא ראינו יכולת כולכת של שחקנים או מבצעים יפים. במחצית השניה השתפר מעט המשחק כשגם ירושלים וגם הרצליה הגיעו למספר הזדמנויות, שהטובה בהן לא הוחמצה על ידי ולאדימיר גרשנייב בבעיטת 11 (79), לאחר ששמואל לוי הוכשל בידי קודצקי.

גם בסיום, למרות הניצחון, לא הפסיק הקהל לגדף את מנהלי בית"ר.

● ירושלים: אסייג, ש. לוי, טרסיאק, אלהרר, א. מזרחי (שוויג), קודש, שוורץ (שמואלי), קשלוק, גרשנייב, הרזי, אוחנה. המאמן: דרור קשטן.

● הרצליה: מגא, י. כהן, לסה, קורצקי, אלברט (סוקריסטוב), יצחקוב, רניאל, ניסן כהן, נסים כהן, אמסלם (א. מרדכי), אוחנה. המאמן: אלי כהן.

שפט יהושע לויה, 2,000 צופים, באיצטדיון טדי בירושלים.

מהפך דרמטי של ז'אנו ודהן

מכבי נתניה – הפועל תל אביב 3–2 (0–2)

מאת גד לבנון

במשך כל העונה וגם במשחק זה הוכיחה נתניה שאופי ומוטיבציה יכולים לחפות על העדר נסיון וכישרון. מפיגור 0–2 במחצית הצליחה לכבוש שלושה שערים במחצית שניה מצויינת ולהיפרד מהקהל הביתי באווירה אופטימית לאחר עונה מוצלחת.

נתניה והפועל ת"א פתחו בהרכבים חסרים. בפתיחה לפחות, נראה כי הסוכלת העיקרית מכך היא נתניה שספגה שני שערים. מאמניה פרלמן ולביא, שרצו למנוע הפסד במשחקם הביתי האחרון בקבוצה, הכניסו (30) את ז'אנו שהביא למהפך. הוא ודראפיץ' הובילו למתקפה על שערו של באקו שלמרות 3 השערים שספג, הציג יכולת טובה.

אך כדי להכריע את המשחק, נזקקו הנתניינים לשרותיו של שלומי דהן, שבשתי בעיטות מדוייקות מרחוק סגר עניין. בהפועל, שחושבת על גמר הגביע בשבוע הבא, צריכים להיות מודאגים מיכולתה של ההגנה שקרסה במחצית השניה.

שירזי כבש שער ראשון בדקה ה־12. רביבו הגביה כדור לרחבה ושירזי נגח פנימה. כעבור עשר דקות הגביה שירזי ואבי אדרי הצעיר קבע 0–2 להפועל כשנגח מקרוב לרשת.

בדקה ה־55 צימצם שקודירין ל־1–2, כאשר ניצל הריפה לא טובה של באקו ומקרוב דחק לרשת. שלומי דהן הבקיע את שערו הראשון בדקה ה־68 כשמ־20 מטר בעט לפינה הימנית, 2–2. 13 דקות לסיום מסר שקודירין לדהן שבבעיטה מ־25 מטר חתם את התוצאה, 3–2.

● מכבי נתניה: באורון, מלכה, חסב, חלפון, בארון, דראפיץ', דהן, גבאי (משען), פרינגס (ז'אנו), שקודירין, ברוך יוסף. המאמן: שמואל פרלמן.

● הפועל תל אביב: באקו, תמרה, בן דב, דבח, אוסטבסקי, מזרה, רביבו, יניב ירון, בן עמי (אודר), (חגי לזוק, אודרי, שירזי. המאמן: משה סיני.

שפט אייל צור, 1,800 צופים, בנתניה.

ז'ידקוב הורחק ופ"ת חגגה

צפרירים חולון – הפועל פתח תקוה 1–4 (1–1)

מאת מנחם כהן

מאמן חולון איפשר לשבעה משחקני ההרכב הראשון לנוח, ושיתף מצטיי־נים מקבוצת הנוער. גם פ"ת שיתפה שחקני ספסל. תוצאת התיקו 1–1 משני שערים מקריים בדקות הפתיחה, נראתה אופיינית למהלך האירועים ולא נראה כי נחזה בנצחונות הגדולות במחצית השניה.

אבל בדקה ה־67 הוכיח שוער חולון, ז'ידקוב, כי אם משהו חייב להשתבש הוא אכן ישתבש. קקון קיבל כדור בעמדת נבדל, השופט שרק אבל קקון המשיך ובעט לרשת. הדבר לא מצא חן בעיני ז'ידקוב והוא פגע בקקון ללא כדור והורחק. מאמן חולון נאלץ להחליף שחקן שדה כדי להכניס את שוער המילואים, ישראל. הוא נכנס למשחק ללא חימום והתוצאות לא איחרו לבוא. שלושה שערים מהירים מרגלי שחקני פ"ת הפכו את המשחק המשעמם למעניין עבור הקהל ומביש עבור התולתים. 1–4 בסיום.

בדקה ה־6 בעט בלאס מ־16 מטרים, הכדור נגע ברגלו של החלוץ אבי שאולי, היטעה את השוער קורנפיין וחדר לרשת, 1–0 לחולון. בדקה ה־13 פרץ קוושווילי מימין ובעט חלושות, ז'ידקוב הזל את מופעי־האימים שלו, כאשר שמט את הכדור הפשוט לרגלי מאיה שהישווה ל־1–1.

בדקה ה־75 פרץ אורחם קייסי, מסר למרכז הרחבה ומאיה הבקיע מקרוב את שערו השני. בדקה ה־84 היתל מישיש בהגנת חולון וכבש את השלישי. שלוש דקות לסיום מסר קופל כדור לקקון בעמדת נבדל, וזה, שלא חשש עוד ממוראו של ז'ידקוב וגם ממשרוקיתו של השופט, בעט פנימה 1–4.

● צפרירים חולון: ז'ידקוב (הורחק), משעל, כהן, קונסטנטין, קלוטובקין, מור, בלאס, א. זיתוני, חפיף, שאולי (מאיה), חיים ידמיה (ישראל). המאמן: אלי גוטמן.

● הפועל פתח תקוה: קורנפיין, קוושווילי, ברמכר, בריה, א. קייסי, קופל, מישיש, י. לוי, עודה, קקון, מאיה (רביבו). המאמן: אלי מחפוד.

שפט מאיר לוי, 700 צופים, בחולון.

בלי מענקי נצחון – ובצדק

מכבי תל אביב – מכבי פתח תקוה 1–1 (1–1)

מאת צחי ברזילי

למכבי פתח תקוה נתנו אגודים – מכבי תל אביב מחזרת ההגנה בלי אלכסנדר אובארוב – אבל שיניים אין לה, כך שירון מליקה אולי סובל עד עכשיו מזימזומים באוזניים, בגלל הכדורים ששרקו ליד שערו, אבל בסך הכל הוא ספג רק כדור אחד מהרשת.

זה קרה בפתיחה (5), כשפלוקרוב איבד כדור ברשלנות ועופר דגמי דייק מקרוב (1־0).

מכבי פתח תקוה של יהושע פייגנבוים לא יודעת אגישות מהי, גם כאשר המשחק מסקרן כמו ספר הטלפונים של טוקיו. פיטוסי, ביא יצחק ואבי קישק נען במרץ, ועודד צחי לא ויתר על הצעותו ומאיצת פשרות לאיציק זוהר. גולן מלול נגע שירון בשתי הדיפות (7, 24). לפני שאבי נימני השיוה 1־1 (36).

מכבי תל אביב, שחסרה גם את קליגנר ואבי כהן, סבלה מחולשת צפירה, בן חמו ווילנצ'יק, ומיעטה לסכן את גולן מלול. אלון ברומר, נרעם שתהם ויקבע הלל (טובים) ואגנו לשירון כוחות, ובסופו של דבר מענקי נצחון לא יצאו מהשעמום הזה.

● מכבי תל אביב: ירון מליקה, וילנציק, פולוקרוב, גדי ברומר, הלל, קוהם, בן חמו, נימני, זוהר (מקניקי), אלון ברומר (רפאלה), מליקה. המאמן: אברהם גרנט.

● מכבי פתח תקוה: מלול, שרון צופין, רן בן שמעון, רבינוביץ, אבי קישק, צחי, פיטוסי, ביא יצחק, בגלייבטר (לוזון), אסי בן שמעון, דיגמי (אלקסלסי). המאמן: יהושע פייגנבוים.

שפט יעקב בן חמו, 1,000 צופים, ברמת גן.

שמשון תל אביב במבחנים

גברה 2–0 במשחק המכריע על הפועל בת ים. עמר מאשקלון הבקיע רביעיה לשער אשדוד

מאת אילן פריש

שמשון תל אביב תמתין למחזור האחרון בליגה הלאומית, כדי לדעת מי תהיה יריבתה במשחקי המבחן, הפועל כפר סבא או הפועל חיפה. במחזור האחרון גברה אתמול שמשון 2–0 על הפועל בת ים, בהתמודדות שקבעה מי משתיהן תקבל את ההזדמנות להתמודד על הזכות לשחק בעונה הבאה בלאומית.

שלוש העולות ללאומית איבדו נקודות. עירוני ראשל"צ נוצחה במגרשה 0–2 בידי מכבי יבנה דווקא במשחק ההכתרה הטקסי. בית"ר תל אביב הופתעה 0–1 ע"י היורדת לליגה א' דליית אל כרמל. הפועל בית שאן הסתפקה בתיקו 1–1 עם הכוח ר"ג.

שלומי עמר מהפועל אשקלון היה סודה בסוף השבוע, כשהבקיע את ארבעת השערים בניצחון 4–0 על הפועל אשדוד.

שמשון ת"א – הפועל בת ים 2–0 (1–0)

השערים: יוסי אלפיה (23), חיים סידרוקין (89 בבעיטת 11 מ')
המצטיין: אריק שריקי

שמשון במבחנים. כך נקבע בתום משחק בינוני בו בלט הניסיון של השמשונים הוותיקים, שרובם כבר שיחקו בלאומית. בבת ים שיחקו צעירים יחסית, כשרונים אמנם, אבל תמימים.

ההזדמנות הראשונה היתה של בת ים. דניק מיססקי עמד מול אייל וקראוס שוער שמשון (מצוין), אבל השופט חיים ליפקוביץ' פסק נבדל, בניגוד לדעת קונו. בדקה ה-23 עלתה שמשון ל-1–0. אריק שריקי מסר ליוסי אלפיה, הגנת בת ים קפאה על מקומה ואלפיה הקדים את השוער משה מרקוביץ' והגביה מעליו לרשת.

בדקה ה-34 הגיע דודי סמולפר לעמדת מול וקראוס, אבל אבינועם עובדיה הבינלאומי לשעבר, חילץ ברגע האחרון. בדקת הסיום של המחצית הראשונה שוב היה סמולפר מול וקראוס שמנע שער בטוח.

במחצית השניה תיגבר המנהל המקצועי של בת ים, גיל לנדאו, את התקפת קבוצתו, אך למעט הזדמנות טובה אחת בדקה ה-65 (שוב סמולפר מול וקראוס שחילץ), המשיכו השמשונים לשמור על היתרון ודקה לסיום הבקיעו את השער השני. דרור אורונוב הכשיל את אבינועם עובדיה ברחבה, סידרוקין בעט היטב את בעיטת ה-11, 2–0.

שמשון תמתין עד למחזור האחרון בליגה הלאומית כדי לדעת מי תתייצב מולה במבחנים.

שפט חיים ליפקוביץ', 2,000 צופים, באיצטדיון רמת גן.

מנחם זיגל

עירוני ראשון לציון – מכבי יבנה 0–2 (0–0)

השערים: ניסים אביטן (58, 86)
המצטיין: רונן מלכה

מכבי יבנה הצליחה תוך תצוגת כדורגל מהנה לקלקל לאלופת הליגה הארצית את משחק ההכתרה. לפני המשחק היה באיצטדיון טקס ארוך, אבל על כר הדשא הגנו דווקא האוהדים מיבנה.

בדקה ה-50 כבש ניסים אביטן. שלומי כנפו בעט מ-20 מטרים, הכדור נהדף לא טוב על ידי השוער שביט אלימלך, ואביטן דחק מקרוב פנימה, 1–0.

ראשון לציון הירבתה לתקוף אבל יחד עם זאת גם הירבתה להחמיץ. בדקה ה-85 החמיץ הקפטן איתן שלום במשחקו האחרון בקבוצה בעיטת 11 מטרים, שנהדפה בידי השוער הצעיר רונן מלכה. דקה אחר כך "העניש" אביטן את ראשון לציון בשער שני שנכבש בפריצת יחיד.

שפט ראובן דנה, 2,000 צופים, בראשון לציון.

רוני בירמן

דליית אל כרמל – בית"ר ת"א 1–0 (0–0)

השער: ויסאם עיסמי (57)
המצטיין: רביע זידאן

בית"ר תל אביב שכבר הבטיחה את עלייתה לליגה הלאומית היתה שאננה, ושחקני דליית אל כרמל, שירדו לליגה א', מילאו אחר בקשתו של מאמנם מרעי באמר אדיין שביקש ניצחון פרידה מתוך מהליגה הארצית.

שער הניצחון הובקע בדקה ה-57. עטאן חלבי הגביה מימין ויסאם עיסמי הבקיע מקרוב בנגיחה את רז חיים.

שפט אבנר כהן, 200 צופים, בדליית אל כרמל.

מכבי עכו – הפועל ירושלים 3–1 (0–2)

השערים לירושלים: מרדכי ועקנין (25, 60), עידן טל (40). לעכו: דוד חלפון (63)
המצטיין: מישל דיין

בדקה ה-25 בעט מרדכי ועקנין מק' ה-16 כדור חופשי שנגע בחומה ונכנס. חמש דקות מהפסקה שנתה הגנת עכו ועידן טל דוחק מקרוב פנימה, 0–2 לירושלים במחצית הראשונה. ירושלים עלתה בדקה ה-60 ל-3–0. מישל דיין הגביה כדור קרן ועקנין כבש מ-10 מטרים.

בדקה ה-63 נקבעה בעיטה חופשית מ-16 מטרים לזכות עכו ודוד חלפון הקטין ל-1–3. ארבע דקות מהסיום נקבעה בעיטת 11 מטרים לזכותה של מכבי עכו והגי אבוטבול שהוכשל הוא שבעט מהנקודה הלבנה. שוער ירושלים רמי מור עצר את הכדור.

שפט רמי ברזה, 200 צופים, בעכו.

מכבי יפו – הפועל חדרה 0–3 (0–0)

השערים: יעיש סיסה (67, 68), אייל עמר (88)
המצטיין: יעיש סיסה

אחרי מחצית שקולה החלו החדרתים להשתלט על המגרש ובדקה ה-67 עלו ל-1–0. אייל עמר מסר ליעיש סיסה שהבקיע. כעבור דקה פרץ סיסה לרחבה ומ-15 מטרים קבע 2–0. שבע דקות מהסיום מסר סיסה לאייל עמר שקבע 3–0.

שפט אקים זועבי, 200 צופים, ביפו.

טבלת הליגה הארצית

1.	עירוני ראשל"צ	30	27–53	60
2.	הפועל בית שאן	30	20–28	51
3.	בית"ר תל אביב	30	32–37	50
4.	שמשון ת"א	30	31–39	49
5.	הפועל טייבה	30	25–31	44
6.	הפועל בת ים	30	33–39	43
7.	מכבי יבנה	30	32–34	43
8.	הפועל חדרה	30	27–48	42
9.	הפועל ירושלים	30	32–32	39
10.	הפועל אשקלון	30	35–36	38
11.	ס.ב. נס ציונה	30	41–41	36
12.	מכבי יפו	30	29–21	35
13.	הכח רמת גן	30	26–45	33
14.	הפועל אשדוד	30	30–16	30
15.	מכבי עכו	30	48–31	25
16.	ד.א. כרמל	30	69–21	18

מלך השערים

1. ניר שיקורה (ראשל"צ)	14
2. ניר לוי (נס ציונה)	13
3. דני משה (נס ציונה)	12
4. רועי גיאן (הכח ר"ג)	11
–. יובל מילום (בית"ר ת"א)	11
–. אסף טובי (שמשון ת"א)	11
–. אייל עמר (חדרה)	11
–. יוסי אלפיה (שמשון)	11
–. יעיש סיסה (חדרה)	11

הפועל אשדוד – הפועל אשקלון 0–4 (0–2)

השערים: שלומי עמר (35, 40, 55, 73)
המצטיין: שלומי עמר

בפעם הראשונה העונה הבקיע שחקן בליגה הארצית ארבעה שערים במשחק אחד. כל המתמצאות לקשר הפועל אשקלון שלומי עמר, שהבקיע שער ראשון בדקה ה-35 לאחר מסירה של אבי מלול. כעבור 5 דקות שלח דניאל דרמיטרסקי את עמר לקבוע 2–0 מקרוב. בדקה ה-55 חזר המבצע על עצמו: דרמיטרסקי מסר ועמר הבקיע. בדקה ה-73 פרץ עמר לרחבה ומ-10 מטרים קבע את תוצאת המשחק.

שפט דוד מלכה ב', 200 צופים, באשדוד.

הפועל טייבה – ס.ב. נס ציונה 0–3 (1–0)

השערים: באשר עזם (6), רמי דוד (51), ואהיב ג'בארה (80)
המצטיין: צבאאת מחה

בדקה ה-6 שלח שאהין דנייב את באשר עזם לקבוע 1–0. דנייב היה מעורב גם בשער השני בדקה ה-51, כשמסר לרמי דוד שקבע מקרוב 2–0. בדקה ה-80 מסר עזם לואהיב ג'בארה שקבע 3–0.

שפט שי אוסרון, 200 צופים, בטייבה.

הפועל בית שאן – הכוח ר"ג 1–1 (0–0)

השער לבית שאן: שמעון דנן (75). להכוח: שימי זאן (61)
המצטיין: יצחק מזרחי

במחצית הראשונה בלט יתרונה של הכוח. שימי זאן האורח קבע 0–1 בדקה ה-61 ממסירה של יצחק מזרחי. בדקה ה-75 מסר אלמוג חזן לדנן שהשווה.

שפט חיים יעקב, 2,500 צופים, בבית שאן.

בעיטה חופשית

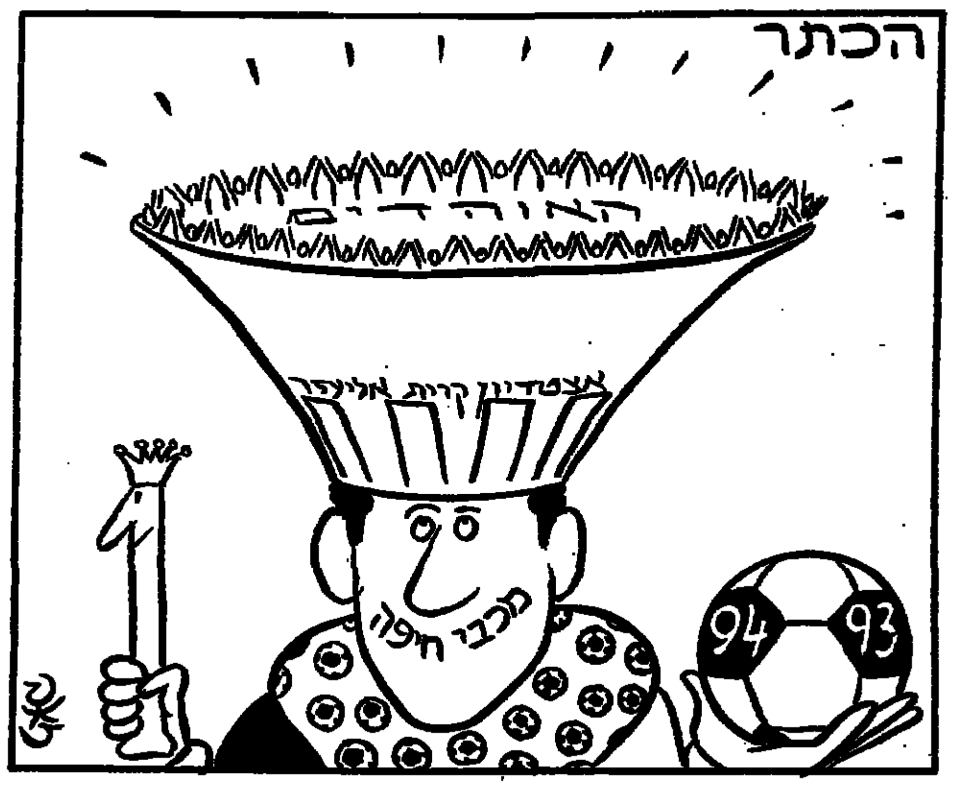

גם צ'אנג, מוסטר, מרטין וקרייצ'ק בחוץ

שיא שלילי ברולאן גארוס: רק 5 מ-16 המדורגים עלו לשמינית הגמר

צילום: איי.פי
חיימה איזאגה מפרו בדרך להפתעה נוספת ברולאן גארוס: הטניסאי הפרואני הדיח את מייקל צ'אנג בחמש מערכות באליפות צרפת.

פאריס (סוכנויות הידיעות). המדורגים ברולאן גארוס הודחו בזה אחר זה גם בסיבוב השלישי, שנערך אתמול ושלשום. רק חמישה מדורגים מתוך 16 העפילו לשמינית הגמר, שיא שלילי של כל הזמנים.

במשחק הדרמטי ביותר הפסיד בשבת המדורג שמיני, מייקל צ'אנג מארה"ב, לחיימה איזאגה מפרו. צ'אנג, שזכה בטורניר בגיל 17, פיגר 2–0 במערכות, הצליח להשוות ל-2–2, אך בסופו של עימות מתיש שנמשך ארבע שעות ו-20 דקות הפסיד 6–2, 6–3, 5–7, 6–1, 5–7. "זה משחק כבר היה בכיסי, אבל שמטתי אותו שוב", אמר צ'אנג המאוכזב.

המדורג תשיעי, האמריקאי טוד מרטין, נוצח בידי מגנוס לארסון השבדי 7–6 (5–7), 6–3, 6–0, 6–1, 3–6. המדורג 11, האוסטרי תומאס מוסטר, הפסיד שלשום לאוסטרלי פטריק ראפטר 6–4, 7–5, 3–6, 3–6 ואילו המדורג 16, ריצ'ארד קרייצ'ק מהולנד, הודח על ידי השוודי מיקאל טילסטרום 6–7, 2–6, 3–6.

המדורג ראשון, פיט סמפראס, עלה בקלות יתרה לשמינית הגמר אחרי שהביס את פול האארהויס מהולנד 6–1, 6–4, 6–1 בשעה ו-39 דקות. סמפראס שיחק מצויין ונראה יותר ויותר כמועמד לתואר. אחרי המשחק אמר סמפראס: "זה היה ללא ספק משחקי הטוב ביותר בטורניר, ואולי הטוב ביותר אי פעם על החמר". אנדריי מדבדב (4) נתקל בקשיים נגד הקנדי גרג רוסדסקי, אך ניצח בחמש מערכות 2–6, 6–2, 6–3, 4–6, 3–6. סרג'י ברוגרה (6) ניצח את באלד אלנד מהאיטי 6–3, 6–3, 6–3, ואילו ג'ים קורייר (7) הביס בקלות את יונאס ביורקמן השוודי 6–1, 6–3, 6–1.

המדורג חמישי, גוראן איוואניסביץ', ניצח את אלכס קורטחה מספרד 7–6 (7–3), 3–6, 6–1, 6–2, 6–3. במפגש בין שני הבחורים העולים על החמר ניצח אלברטו בראסטגי הספרדי את יבגני קפלניקוב מרוסיה 6–3, 6–3, 6–2. ארנו בוטש הצרפתי פרש באמצע המערכה השניה במשחק מול האיטלקי אנדריאה גאודנזי, במצב של 1–6, 1–2.

גם בקצב הנשים עפו כמה מדורגות. מרי ג'ו פרננדז (10) מארה"ב, פיינליסטית השנה שעברה, נוצחה 6–4, 6–1 בידי הרומניה אירינה ספירליאה (המדורגת 71 בעולם). הצ'כית הלנה סוקובה (15) הפסידה בקרב דרמטי לארגנטינית אינס גורוצ'אטגי 7–6 (10–8), 7–6 (7–1). לינדזי דאוונפורט (9) הפסידה 6–4, 6–2 לג'ולי האלארד.

שתי הראשונות בדירוג עלו לשמינית הגמר. שטפי גראף קשה, יחסית, איבדה מערכה מול ינטה קרוגר מדרום אפריקה 6–0, 6–4, (2–6) ואילו אתמול גברה ארנצ'ה סאנצ'ז (2) על הגרמניה ברברה ריטנר 6–4, 6–2.

האמריקאית שון סטאפורד, שהדיחה את אנה סמשנובה בסיבוב השני, ניצחה את בת ארצה אן גרוסמן 6–7, 6–3, 6–3 והיא היחידה בין 22 האמריקאים והאמריקאיות שפתחו בטורניר שהגיעה לשמינית הגמר. עוד תוצאות בין הנשים: נטליה זוורווה (7) – ג'ודית ויסנר 7–5, 7–5; מארי פירס (12) – להרי מקניל 6–0, 6–0; אנקה הובר (11) – ליילה משקי (גרוזיה) 6–1, 6–4.

● פיט סמפראס תרם גביע זהב בשווי 700 אלף דולר לאגודה למלחמה באיידס על שם ארתור אש. סמפראס קיבל את הגביע לפני כמה חודשים, אחרי שזכה בטורניר ליון שלוש פעמים ברציפות.

אולאג'ואן קלע 29, אך יוטה גברה 95–86 על יוסטון; 0–2 לניקס על אינדיאנה

יוטה ג'אז 95

שחקן	דק	שדה	עונ	ריב	אס	נק
מלון	45	22–8	9–6	16	5	22
הורנאסק	35	12–5	6–6	6	7	17
האמפריז	27	10–6	2–1	5	1	15
בנוואה	27	8–6	2–2	5	–	14
סטוקטון	34	10–4	6–4	4	11	13
צ'יימברס	18	7–4	2–2	4	–	10
ספנסר	32	9–2	–	7	–	4
קורבין	21	6–0	–	6	1	–
האנסארד	1	–	–	–	–	–
סה"כ	240	84–35	27–21	53	25	95

שלשות: 4 (האמפריז 2, הורנאסק 1, סטוקטון 1)
חסימות: 7 (בנוואה 2, מלון 2, ספנסר 2, הורנאסק 1)
איבודים: 9 (סטוקטון 3, הורנאסק 3, בנוואה 2, ספנסר 1)
חטיפות: 5 (בנוואה 1, מלון 1, סטוקטון 1, הורנאסק 1, האמפריז 1)
41.7% מהשדה 77.8% מהעונשין

יוסטון רוקטס 86

שחקן	דק	שדה	עונ	ריב	אס	נק
אולאג'ואן	46	23–10	15–9	13	5	29
מקסוול	32	17–7	–	–	2	17
קסל	28	9–2	10–9	2	4	14
תורפ	41	5–3	4–3	10	3	9
אורי	35	11–4	–	5	2	9
סמית	23	5–1	2–1	2	3	4
קיורטון	8	1–1	–	4		2
בולארד	1	–	2–2	–	–	2
אלי	21	7–0	–	2	–	–
בראון	4	–	–	1	–	–
ברוקס	1	–	–	–	–	–
סה"כ	240	78–28	33–24	39	19	86

שלשות: 6 (מקסוול 3, אורי 1, סמית 1, קסל 1)
חסימות: 5 (אולאג'ואן 4, קסל 1)
איבודים: 10 (אולאג'ואן 4, מקסוול 2, קיורטון 2, אורי 1, תורפ 1)
חטיפות: 7 (אולאג'ואן 4, אורי 2, סמית 1)
35.9% מהשדה 72.7% מהעונשין

תוצאות הרבעים				
יוטה	25	27	26	17
יוסטון	20	20	27	19

סאלט לייק סיטי, יוטה (איי.פי). יוטה ג'אז השיגה אתמול ניצחון ראשון בסידרת הגמר, 95–86 על יוסטון רוקטס, ועתה המאזן בסידרה 1–2 ליוסטון.

אקים אולאג'ואן תרם את חלקו הסטאטיסטי בנקודות, ריבאונדים, חסימות ואסיסטים, אבל זה היה מאוחר מדי כיוון שיוטה הובילה בביטחה. אולאג'ואן לא קלע אף נקודה ברבע הראשון. גם קלעי החוץ של יוסטון כמעט ולא קלעו במשחק הזה (אלי סיים בלי נקודות). מנגד, הציגה יוטה משחק מאוזן מאוד, ושישה משחקניה קלעו 10 נקודות ויותר. יוטה גם שלטה מתחת לסלים ללא עוררין, בעיקר קארל מלון, שסיים את המשחק עם 16 כדורים חוזרים.

יוטה שלטה במשחק מתחילתו, והובילה במחצית ב-12 נקודות, 52–40. הקצב האיטי נשמר גם במחצית השניה, בה הצליחה יוסטון רק לצמצם את הפער. "אני חושב, שהג'אז שיחק בחוכמה", אמר אולאג'ואן בסיום המשחק. הוא גם שיבח את שמירתו של פלטון ספנסר, שעצר את צעדיו במחצית הראשונה. "הוא עושה עבודה נהדרת בכל הסידרה. אתמול השופטים הקלו עליו, וזה עזר לו מאוד".

מאמן יוטה, ג'רי סלואן, ינסה לעצור את אולאג'ואן גם במשחק הרביעי הערב (שידור ישיר של המחצית השניה בערוץ 2, החל מ-23.35). "ניסינו כל סוג של שמירה, אבל הוא קלע את הנקודות שלו. הוא החטיא מספר זריקות, אבל בכל זאת הגיע ל-29 נקודות. אני עדיין לא יודע אם ספנסר הוא האיש שינסה לעצור אותו גם בהמשך הסידרה".

ניו יורק ניקס – אינדיאנה פייסרס 78–89 (ניו יורק מובילה 2–0 בסידרה). ניו יורק שומרת על מאזן בית מושלם העונה בפלייאוף, תוך הצגת הגנה משובחת, עצרה שלשום את אינדיאנה על 78 נקודות בלבד.

דריק הארפר, שחקן החוץ של ניו יורק, שיפר את יכולתו לעומת המשחקים הקודמים בפלייאוף (7.8 בממוצע נקודות עד כה), כשסיים עם 18 נקודות כולל שתי שלשות. הארפר גם דייק בכל שלוש ברבע השלישי, שהעלה את ניו יורק ליתרון 62–64, אותו שמרה עד הסיום. "בדרך כלל, תפקידי למסור את הכדור לשחקנים האחרים. במשחק הזה ראיתי מספר הזדמנויות לקלוע, ולקחתי את הכדור אל הסל", אמר הארפר בסיום.

המשחק היה צמוד עד סיום הרבע השלישי. ברבע האחרון ניצחה ניו יורק 16–23, ושמרה על המסורת שעל פיה אינה מאפשרת ליריבותיה לפתח את משחקן הרגיל בדקות האחרונות.

פטריק יואינג היה הבולט בניו יורק עם 32 נקודות ו-13 ריבאונדים. מאמנו פט ריילי, אמר עליו "יואינג פשוט לא נתן לנו להפסיד. הוא כוכב על". בלטו באינדיאנה: רג'י מילר 23, ריק סמית'ס 22.

שאשבסקי בדרך לאן.בי.איי.

מאמן דיוק עשוי להפגש השבוע עם המפקח שטרן לשיחה על אפשרות לאמן בפורטלנד

דורהאם, צפון קרולינה (איי.פי). מייק שאשבסקי, מאמן מכללת דיוק (סגנית האלופה) ואחד מגדולי מאמני הכדורסל בכל הזמנים, עומד לאמן באן.בי.איי. כך דיווח שלשום "הראלד־סאן" היוצא לאור בדורהאם, צפון קרולינה.

העיתון ציטט מקורות המקורבים למשפחת שאשבסקי, לפיהם הסיכויים שהמאמן יעבור לאמן את המקצוענים הם 50%. המקורות ציינו, כי שאשבסקי יעבור לאן.בי.איי. לאחר שדייוויד שטרן, המפקח הכללי של הליגה, יבקש ממנו לאמן קבוצה.

"אני מצפה להזדמנויות נוספות לאמן בהן, אבל זה לא קשור לבעיות אקדמיות של אחרים משחקני במכללה", אמר שאשבסקי.

שאשבסקי ורעייתו, מיקי, אמורים לפגוש השבוע במיאמי את דייוויד שטרן, שלדברי העיתון יציע למאמן משרה בליגה המקצוענית. הנהלת האן.בי.איי. הכחישה את דבר ההצעה הצפויה.

שאשבסקי הוליך את מכללת דיוק לשתי זכיות רצופות באליפות המכללות, ב-'91 וב-'92. לפני שנה חתם על חוזה פירסום ל-16 שנים עם חברת "נייקי" (NIKE), ותמורתו הוא מקבל 6.6 מיליון דולר. החוזה הסתיים עתה, ונראה שלא יחודש אותו.

אם יגיע שאשבסקי לאן.בי.איי., נראה שזה יהיה לפורטלנד, שם יחליף את ריק אדלמן. גם ניו ג'רזי נטס ולוס אנג'לס קליפרס מחפשות מאמן.

מחלוקת במכבי ת"א בעניין צ'ורצ'יץ' או דאוקינס

בגלל שיקולים כספיים: ההנהלה תומכת בשחקן הסלובני, הצוות המקצועי מעדיף את דאוקינס

מאת אלי פרוזי

הנהלת מכבי תל אביב והצוות המקצועי קיימו שלשום ישיבה לדיון באיוש סגל הקבוצה בעונה הבאה. ראשי הקבוצה לא החליטו אם צ'ורצ'יץ' או דריל דאוקינס יחליפו את ספנסר דאנקלי.

בין הבעיות העומדות בפני הנהלת מכבי גם הפערים בסכומי הכסף שדורשים השחקנים. דאוקינס השתכר בעונה האחרונה בפורלי כ-620 אלף דולר ואינו מעוניין לרדת בהרבה מרמת השכר שלו בשנתיים האחרונות. בדאוקינס תומכים רוב חברי הצוות המקצועי של הקבוצה. חברי ההנהלה שתומכים בצ'ורצ'יץ' קבעו ששכרו נמוך בהרבה (350 אלף דולר לעונה).

השבוע יימשכו השיחות שמקיימים ראשי מכבי ת"א עם הסוכנים המייצגים את שני השחקנים. נראה שאם דאוקינס יירד מדרישת השכר שלו הוא ייחתם בקבוצה.

הנהלת הקבוצה לא קיבלה החלטה אם עודד קטש יהיה הרכז השני של הקבוצה, או שישראל אלימלך הרכז הנוכחי ימשיך עוד עונה. ככל הנראה קיימת נטייה שקטש, שהצטיין העונה במכבי ר"ג, ישחק במכבי ת"א בעונה הבאה, וזאת עקב חולשת רכזי מכבי העונה בכל האמור למשחק ההתקפה בעוד שאלימלך ייהפך לשחקן חופשי.

● בייתכן מרי ישחק כנראה בעונה הבאה בהפועל חולון. מרי ששיחק בשנתיים האחרונות בהפועל נהריה, אמור להשתכר בחולון כ-120 אלף דולר בעונה. מרי שיחק בחולון בסוף שנות השמונים ולאחר מכן עבר להפועל ת"א. בדצמבר 1991 החליטה הנהלת חולון להעזיב את מרי וחברו קיט בנט מהקבוצה במהלך העונה. הבאת מרי לחולון אמורה לחפות על עזיבת קובי בלול ואולי גם של אחיו אלי, המבוקש על ידי כמה קבוצות כמו מכבי ירושלים והפועל תל אביב. מינוי צפוי בקבוצה הוא החזרתו של עופר יו"ר לתפקיד יו"ר הועדה המקצועית בקבוצה, במקום קבנאי שטריקס.

● רוחם אפליק, ימשיך עונה נוספת בהפועל הרצליה – כך סוכם בסוף השבוע בפגישה בין השחקן לבין יו"ר הקבוצה זאב מאטס. קשיים נתגלעו במו"מ של הרצליה עם קורדן אמישה. הרצליה הודיעה בסוף השבוע לאמריקאי כי היא יורדת מהדרישה שאמיר כך ישחק רק בהרצליה בעונה הבאה ודורשת זכות השוואה לכל סיכום של אמיר כך עם קבוצה אחרת.

● הפועל הרצליה, לה הופחתו 6 נקודות בפתיחת העונה הבאה, עשויה לעמוד שוב לדין משמעתי. בפסק הבורר בעניין החוב לעופר פליישר צויין שבנוסף להורדת 6 הנקודות על הרצליה לשלם את החוב (17 אלף דולר) לפליישר בתוך 45 יום, ואם לא תעמוד שוב הרצליה לדין. בסוף השבוע תמו 45 הימים שהקציב הבורר להרצליה לשלם את החוב ויוסי גייר פרקליטו של פליישר, עשוי לתבוע בימים הקרובים להעמיד את הרצליה לדין.

● אפי בירנבוים, יעזיב העונה בבית רני את אימון הבכורה שלו כמאמן נבחרת העתודה, המתכוננת לאליפות אירופה שתהיה בתחילת יולי. הנבחרת קיימה עד כה אימונים בפארק הירקון וכיום תחל באימוני כדורסל. עדיין לא נקבע מי יהיה עוזרו של אפי בירנבוים. נודע שקיימים כמה מועמדים: מאיר קבנסקי, חיים קיטלמן, עופר הרותי ועופר ברקוביץ'.

● אנדרו קנדי, ששיחק בהפועל גליל עליון לפני שנה, הוא המועמד העיקרי לשחק בעונה הבאה בהפועל אילת, במקומו של ג'ו דאוסון.

הולנד הביסה 1–3 את סקוטלנד

מאת אריק אבירוד, אמסטרדם

הולנד גברה על סקוטלנד 1–3 באוטרכט, במשחק הכנה לגביע העולמי.

בריאן רוי (17), פיטר ון וסן (61) ושער עצמי (71) היקנו להולנדים יתרון 3–0. דאנקן שירר צימק בדקה ה-81. רוד חוליט ערך הופעה מחודשת בהולנד והרשים מאוד. הוא ביצע את השער הראשון וחילק כמה מסירות מעולות.

● איטליה ניצחה את פינלנד 2–0 בפארמה, במשחק הכנה לגביע העולמי. סיניורי (24) וקאזיראגי (66) הבקיעו.

תאונה בברצלונה: הנהג האיטלקי מונטרמיני נפצע

בעוד שראשי ההתאחדות לספורט מוטורי ונהגי מירוץ ממשיכים לדון בהנהגת אמצעי בטיחות חדשים, אירעה תאונה נוספת בפורמולה 1 – והפעם במירוצים המוקדמים של הגרנד פרי בברצלונה. האיטלקי אנדריאה מונטרמיני איבד שליטה, והתנגש בגדר מפרידה ומכוניתו התפרקה. מבית החולים נמסר כי הפציעה אינה רצינית, כי מצבו יציב ואין סכנה לנזק מוחי.

למונטרמיני זה היה אמור להיות הגרנד פרי הראשון, אחרי שהחליף את רונלד ראצנברגר, שנהרג בסן מארינו ב-30 באפריל. בפול פוזישן זכה בפעם השניה ברציפות מיכאל שומאכר.

מכבי ת"א מארחת היום אליפות אירופה באתלטיקה למועדונים

מאת אריה ליבנת

אליפות אירופה באתלטיקה למועדונים בדרג ג', בהשתתפות אלופות בלגיה, לוקסמבורג, סלובניה, סלובקיה, בלארוס וישראל תיערך היום (החל מ-16.30) באיצטדיון בהדר יוסף, לראשונה בארץ.

התחרות תימשך יום אחד ותכלול ריצות שונות, מרוצי שליחים, קפיצות לרוחק, לגובה, משולשת ובמוט; זריקת דיסקוס, כידון והדיפת כדור ברזל. האתלטים הבולטים שייצגו את אלופת ישראל, מכבי ת"א: נתום רוגל במשולשת, אלכס פינגרט בכידון, יובל מקנין בקפיצה לגובה, אידו אברבוך בכדור ברזל ועמית באמן ב-1,500 מטר.

את האטרקציה בתחרות אמור לספק איגור אסטפקביץ' מאלופת בלארוס, ברחוואי מינסק, בעל מדליית הכסף באולימפיאדת ברצלונה ביידוי פטיש.

הרוסי קוחטין עובר ממטה אשר לעמקים

סרגיי קוחטין, כוכבה הרוסי המצטיין של האלופה הפועל מטה אשר, עובר לקבוצת הפועל העמקים/זבולון וישחק בשורותיה בעונה הקרובה.

באקלר בולוניה שוב אלופה

באקלר בולוניה זכתה אתמול בפעם השניה ברציפות באליפות איטליה בכדורסל. בולוניה ניצחה במשחק החמישי את סקאווליני פזארו 68–79 (28–33) וניצחה בסידרת הגמר 2–3.

בבולוניה הצטיין הסרבי פרדראג דאנילוביץ' שקלע 33 נקודות, ראס שיניי 11 ואוגוסטו בינלי 10. קארלטון מאיירס קלע 23 נקודות לפזארו ששיחקה את שלושת המשחקים האחרונים בסידרה ללא הגארד ג'ורג' מקלאוד שהורחק במשחק השני. שתי הקבוצות הן שייצגו בעונה הבאה את איטליה באליפות אירופה לקבוצות, אחרי שפיב"א צימצמה את נציגות איטליה בגביע האלופות משלוש לשתי קבוצות.

פחתו סיכויי האיחוד בכדורסל ברמת גן

מאת אריה ליבנת

סיכויי איחודן של קבוצות הכדורסל של מכבי ובית"ר ר"ג פחתו אמש למינימום, אחרי שנציגי שתי הקבוצות לא יצרו קשר בניסיונן להגיע להסדר לגבי סגל השחקנים של הקבוצה המאוחדת.

שתי הקבוצות יחלו הבוקר בנפרד בהכנותיהן לעונה הבאה. השחקנים הישראלים במכבי ר"ג, מלבד עודד קטש ודרור כהן, שעדיין לא ברור אם יושאלו ממכבי ת"א לעונה נוספת, כבר חתומים בקבוצה. לגבי הזרים עדיין אין החלטה. המאמן יהיה אלי קבסי.

את בית"ר ר"ג יאמן יוסי בן־שושן ובימים הקרובים ייווצר קשר עם רוב שחקני הסגל מהעונה שעברה, כולל שני הזרים מילטון ואנגר ואדי פיליפס, וכן עם מספר שחקנים פנויים.

לימור מזרחי עשויה לעבור לרמת השרון

מאת אריה ליבנת

לימור מזרחי עשויה לעזוב את אליצור חולון ולעבור לא.ס. רמת השרון, כאופציה ראשונה, או לאליצור רמלה.

שתיים מבין שלוש העולות החדשות לליגה הלאומית, מכבי ת"א והפועל נהריה, עדיין לא החלו בהכנותיהן לעונה הבאה.

השייטים ניר ורן שנטל במקום ה-3 בהולנד

השייטים ניר ורן שנטל מדורגים במקום השלישי במפרשיות 470 בתחרות הבינלאומית הגדולה בבמסא, הולנד, שבה משתתפים 41 כלי שייט מ-22 מדינות. עד כה נערכו 9 זינוקים והאחרון יהיה היום. טל בכור ואורי שמש מדורגים במקום שביעי.

מראדונה: גם במונדיאל בארה"ב תוכיח נבחרת ארגנטינה שהיא מעצמת כדורגל

המאמן שרף ניפה מהסגל את זוהר. הזמין 18 לאימון היום ברמת גן

מאת אשר גולדברג ואלכס פייבמן

מאמן נבחרת הכדורגל שלמה שרף זימן אתמול 18 שחקנים לאימון שיהיה היום לקראת המשחק נגד נבחרת ארגנטינה, ביום שלישי בשעה 19.00 באיצטדיון רמת גן. שרף הפתיע כאשר ניפה מהסגל את קשר מכבי תל אביב איציק זוהר. ארבעת המנופים האחרים הם שחר אלימלך, אמיר תורג'מן, יעקב שחרר ומוטי בלבול.

לאימון שיתקיים היום ב-17.00 באיצטדיון רמת גן זימן המאמן את אלי אוחנה, רן בן שמעון, אייל ברקוביץ', בוני גינצבורג, משה גלאם, אלון חרזי, רונן חרזי, אלון חזן, רפי כהן, רוני לוי, אבי נימני, ראובן עטר, ניר קלינגר, חיים רביבו, רוני רוזנטל, שמעון ביטון, ארתור קיזי וטל בנין, שהגיע בסוף השבוע מקאן שבצרפת. הנבחרת תתאמן גם מחר בבוקר, ואחרי האימון יקבע שרף את ה-11 שיפתחו בהרכב.

כבר עכשיו ברור, שאלון חזן – קשר התקפי כל ימות השנה במכבי חיפה – יתפקד בעמדת המגן הימני. ניר קלינגר יהיה הבלם האחורי, כאשר בכוונתו של שרף להציב שני בלמים שישמרו אישית על קלאודיו קאניג'ה ודייגו מראדונה. שרף מתכוון להציב בשער במחצית הראשונה את בוני גינצבורג, שיוחלף בהמשך על ידי רפי כהן. רק לאחר שני אימונים יחליט שרף את מי להעמיד בקישור – ראובן עטר או חיים רביבו. חוד ההתקפה יורכב מרוני רוזנטל ואלי אוחנה. בהרכב ישתתף גם טל בנין, שאחרי המשחק יחזור לצרפת.

מראדונה: ביקורים קודמים בישראל הביאו לנו מזל

נבחרת ארגנטינה הגיעה אתמול לישראל בטיסה ישירה מניו יורק, שם קיימה מחנה אימונים קצר. בנמל התעופה בן גוריון התקבלו האורחים באולם האח"מים ובתום החתמת אשרות הכניסה יצאה הנבחרת למלון בתל אביב.

דייגו מראדונה אמר כי הנבחרת הנוכחית נופלת ביכולתה מנבחרות קודמות שייצגו את ארגנטינה, "אך כמו שרבים לא כיבדו אותנו במקסיקו '86 וזכינו בתואר העולמי, אני מאמין שגם בארה"ב נוכיח שאנחנו מעצמת כדורגל. אני שמח שבאתי לישראל לפני המונדיאל. שלושת הביקורים הקודמים שלי כאן הביאו לי הרבה מזל".

המאמן אלפיו באסילה אמר כי המשחק עם נבחרת ישראל יאפשר לו לאתר ליקויים בנבחרת, לפני שובה לארה"ב. מראדונה ובאסילה אמרו כי אינם מתרגשים מהפסד 1–0 לאקוודור ביום חמישי.

אמש קיימה ארגנטינה אימון שארך כ-60 דקות באיצטדיון בלומפילד. המשחק ברמת גן מעורר התעניינות רבה בארגנטינה. נודע כי ערוץ הספורט של הטלוויזיה בכבלים יעביר שידור חי בשתי ניידות, כאשר אחת מהן תשדר את המשחק לארגנטינה.

צילום: רג צייגר
דייגו מראדונה בתל אביב, שעה קלה לאחר נחיתת נבחרת ארגנטינה.

חשש באורלאנדו ממיתקפה של חוליגאנים

שמועות על "איחוד כוחות" בין אוהדים שיגיעו מאנגליה להולנדים קיצונים

מאת עודי דן

גביע העולם ארה"ב 94 –19

מפקד משטרת אורלאנדו ויו"ר הועדה המארגנת של טורניר גביע העולם הכחישו את הידיעות הרווחות, כאילו חוליגאנים אנגלים והולנדים מתכוונים לאחד כוחות, ללכת יחדיו ולגרום להתפרעויות במשחקים שיהיו בחודש הבא באורלאנדו.

ה"גארדיאן" הלונדוני דיווח על כך לפני ימים אחדים, ובעקבות זאת פורסמה ידיעה דומה ביום שישי ב"טאמפה טריביון". ראשי הועדה המארגנת באורלאנדו כינסו מסיבת עיתונאים דחופה והכחישו בתוקף את הידיעות.

ה"גארדיאן" ידע לספר כי חוליגאנים אנגלים מתכוונים לחבור עם קבוצות של הולנדים קיצונים שיגיעו לגביע העולם, למרות שאנגליה לא העפילה למשחקים. לפי ה"גארדיאן", המשחק בין הולנד לבלגיה באורלאנדו ב-25 ביוני הוא מטרתם העיקרית, ואם הכל ילך כפי שזה מבחינת הציפיות, הרי המשחק הצפוי בין גרמניה להולנד יהיה המטרה השניה.

בראזיל הגיעה – הקרנבל מתחיל

שחקני נבחרת בראזיל נחתו ביום שישי בנמל התעופה של סאן חוזה שבקליפורניה, אחרי טיסה בת 13 שעות מריו דה ז'אנירו, והתקבלו על ידי להקת ג'ז מקומית, קרנבל בראזילאי ויותר ממאה אוהדי כדורגל בראזילים שהתקיימו בזאם ובמיטב המסורת ערכו קרנבל קטן בשדה התעופה ושיבשו את מסיבת העיתונאים.

"זה הביקור השישי של הנבחרת בארה"ב בשנתיים האחרונות, אבל הפעם ההרגשה שונה לגמרי", אמר המאמן קרלוס אלברטו פריירה. "זה רגע חשוב ביותר מבחינת הכדורגל בבראזיל, אנחנו נעשה את מיטב יכולתנו". פרישת מושב המטוס של רומאריו עמדה במרכז מסיבת העיתונאים, אבל פריירה הסביר כי בסופו של דבר היו על המטוס 44 חברי משלחת ו-230 מקומות, כך שכל אחד ישב היכן שרצה.

פריירה הוא המאמן הראשון שכבר חילק מספרי חולצות לשחקניו. הוא הבהיר כי מספרי החולצות מ-1 עד 11 מרמזים על ההרכב שבו הוא מבקש לפתוח, אבל מה לעשות שההרכב המשוער של בראזיל תואם בדיוק את 11 המספרים הראשונים.

ואלה המספרים: טאפארל (1), ז'ורז'יניו (2), ריקארדו רושה (3), ריקארדו גומס (4), מאורו סילווה (5), בראנקו (6), בבטו (7), דונגה (8), זיניו (9), ראי (10), רומאריו (11), זטי (12), אלדאיר (13), קאפו (14), מרסיו סנטוס (15), לאונרדו (16), מאזיניו (17), פאולו סרג'יו (18), מילר (19), רונאלדו (20), ויולה (21), גילמאר (22).

מרוקו מתכננת חומת ברלין חדשה

כל חובב כדורגל מקווה, שבמונדיאל הקרוב נראה כדורגל טוב יותר והתקפי יותר מזה שהיה באיטליה 90', אבל אם לשפוט על פי מאמן מרוקו לגביע העולמי – לא בטוח כי זה מה שצפוי. עבדאללה אג'רי, המאמן המרוקאי, אמר כי הוא מתכוון לשחק עם הגנה מוגברת נגד הולנד ובלגיה. "אנחנו נבנה חומת ברלין חדשה", אמר המאמן במסיבת עיתונאים לפני יציאת נבחרת מרוקו למחנה אימונים בקנדה. "המשחק הראשון נגד בלגיה חשוב ביותר מבחינתנו, ואנחנו נעשה כל מאמץ שלא להפסיד בו. בכלות הכל, בלגיה והולנד לא באו לאמריקה לראות את פסל החירות אלא לנצח אותנו".

בטקס רשמי בהשתתפות המלך חסאן נפרדה מרוקו מהנבחרת, ובטקס הודיעה ההתאחדות המרוקאית על המענקים שהובטחו לשחקנים. עליה לשמינית הגמר, כמו ב-1986, תזכה כל שחקן ב-11 אלף דולר. זכיה בגביע העולמי תעשיר את חשבון הבנק של כל שחקן מרוקאי ב-140 אלף דולר.

אילגנר יגן שוב על שער גרמניה

ברטי פוגטס, מאמן נבחרת גרמניה, השיב בסוף השבוע על השאלה שהעסיקה רבים מהעיתונאים וחובבי הכדורגל בגרמניה: מי יהיה השוער הראשון בנבחרת. פוגטס נקב בשמו של בודו אילגנר, שוער פ.צ. קלן שהגן על שער גרמניה בגביע העולם 90', כשוער הראשון. אילגנר ואנדריאס קפקה מנירנברג התחלפו ביניהם בשנתיים האחרונות פעמים רבות בשער הנבחרת.

"זו היתה ההחלטה הקשה ביותר שלי כמאמן הנבחרת", אמר פוגטס, שנועץ בין השאר גם בשוער הנבחרת שזכתה בגביע העולם ב-74, ספ מאייר. "השיקול הקובע היה בסופו של דבר הניסיון של אילגנר מהטורניר ב-90". אז, אגב, עמד אילגנר בתחרות קשה מול ריימונד אומנן, שוער באיירן, אך נבחר על ידי בקנבאואר כשוער הראשון והצדיק את הבחירה. קפקה המאוכזב אמר: "זו גלולה מרה מאוד. האכזבה קשה, אבל המאמן הוא הקובע".

صكنا من الاهل

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של
אשתי אמנו וסבתנו היקרה

כרמלה (קוני) נצר

ההלויה תתקיים **היום** יום ראשון
י"ט בסיון תשנ"ד 29.5.94 בשעה 16:00
בבית העלמין בקרית טבעון

המשפחה האבלה

מועצה אזורית עמק חפר
חבריה ועובדיה
משתתפים בצערם של ראש המועצה –
עמוס דגני ומשפחתו, על מות האם

בתיה דגני

ההלויה תצא מבית יד לבנים,
היום – יום ראשון 29/5/94
בשעה 18:30 לבית העלמין בכפר ויתקין

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
האם, הסבתא והאחות

שרה קרול

ההלויה תצא מבית העם במושב בית חרות לבית העלמין המקומי, ביום א' יט' בסיון 29.5.94 בשעה 15:30

המשפחה

א ז כ ר ה

לאיציה (יצחק) ברנוב ז"ל

במלאת שנתיים לפטירתו
נפגשים מוקירי זכרו
ביום רביעי 1.6.94, כב' סיון תשנ"ד
בבית העלמין, שדה יהושע, חיפה,
בשעה 4.15 אחה"צ – ליד שער מס' 1.

ה מ ש פ ח ה

לשכת עורכי-הדין - חיפה והצפון
לחברנו **עו"ד אבנר אבנרי**
אתך באבלך במות

אביך ז"ל

תנחומינו למשפחה

פרס ביקר במקסיקו; ייפתח מו"מ להקמת אזור סחר חופשי בינה לבין ישראל

מאת אלוף בן, מופרו המדיני של "הארץ"

שר החוץ, שמעון פרס, סיים שלשום ביקור של יומה במקסיקו, והיום יגיע לביקור בקולומביה. בסוף השבוע התארח פרס בפלורידה, אצל ידידו איש העסקים דן אברמס.

במקסיקו נועד פרס עם הנשיא קארלוס סלינאס ועם שר החוץ, עמנואל סלו, והרצה בפני כ-2,800 מאנשי הקהילה היהודית.

בפגישות עם סלינאס וסלו הוחלט על פתיחת משא-ומתן להקמת אזור סחר חופשי בין מקסיקו לישראל, בדומה להסכם הסחר החופשי בין ישראל לארה"ב. ההחלטה על ההסכם עם מקסיקו התקבלה לאחר הקמת אזור הסחר החופשי של צפון אמריקה (נאפט"א), ובמקביל להסכם דומה שישראל תחתום עם קנדה. במשרדי התמ"ס הוחוץ כבר נערכת בדיקה לקראת גיבוש ההסכם עם מקסיקו.

בפגישה ביקש סלו מפרס לקבל לידיו את הסכם ישראל-ארה"ב מ-85', כבסיס לדיונים. בנוסף, הוחלט לורד את היטלים על אמנה למניעת כפל מס.

ועדת מומחים מישראל וממקסיקו תדון בהקמת קרן משותפת למחקר ופיתוח, בעיקר בתחומי האנרגיה והביו-טכנולוגיה. בתחום קשרי התרבות הוחלט שכל צד יבחר עשרה ספרים לתרגום, ומקסיקו הבטיחה להפיץ את התרגומים לספרדית בכל אמריקה הלטינית.

4 הרוגים בתאונות סוף השבוע

מאת גבי זהר וקתיים

ארבעה אנשים נהרגו בסוף השבוע בארבע תאונות דרכים בדרכי הארץ. שלושה מההרוגים היו הולכי רגל. שלושה נפצעו קשה.

כאמל כאמל, בן 42, מהכפר דלית אל כרמל נהרג בליל שבת בתאונת דרכים. ילדו בן ה-12 נפצע קשה. עוד שלושה בני אדם שנסעו במכונית נפצעו באורח בינוני וקל. כל הפצועים פונו לבית החולים הלל יפה בחדרה.

בעכו נדרסה למוות פרידה אופינג, בת 63, שחצתה את הכביש ורכב פרטי פגע בה וגרם למותה.

גופתו של שמואל יוספוב בן 36 נמצאה אתמול ליד המושב באר טוביה. הוא נהרג כנראה בתאונת "פגע וברח". ההרוג הוא מקרית מלאכי, עולה חדש, אב ל-3 ילדים.

נהגת מכונית פרטית נפצעה שלשום באורח קשה בראשה בתאונת דרכים בגוש-ציונה ונמסר כי קיים חשש לחייה.

ילד פלשתיני נהרג אתמול בכביש אריאל מסתה. סיבות התאונה לא מסרה יותר פרטים.

רוכב אופנוע, שגיא יהלום, בן 23, נפצע פצעים קשים מפגיעת משאית שלשום בצהרים בכביש גהה.

לעזרא ובועז הראל
אתכם באבלכם הכבד
עם מות אמכם

שושנה ז"ל

תולי, משה
ובית גמולב נדלין

לאריה מועלם
עזרא הראל
בועז הראל

אתכם בצערכם בהלקח מכם היקרה מכל

שושנה מועלם ז"ל

תעשיות רוגוזין בע"מ

אתמול בפסטיבל / ציפי שוחט

פולקלור בולגרי

מקהלת הנשים הבולגרית, "מסתרי הקול הבולגרי", הלהיבה את הקהל בהופעת הבכורה, שהתקיימה בסוף השבוע בירושלים. הופעת הלהקה חתמה את אירועי השבוע השני בפסטיבל, שהיה גדוש בפולקלור.

הלהקה, שביקרה בעבר בארץ וקנתה לה כבר את קהל אוהדים, הגישה שירת פולקלור בולגרית אותנטית, עם עיבודים מורכבים לעתים. ייחודה הוא בזוהר הליטוש של הקולות, היוצר תחושה של מסע לכפרים ולהרים של בולגריה.

מנצחת המקהלה, דורה כריסטובה, שהיא, אגב, אינה זמרת ואינה יודעת לשיר, מסרה במסיבת עיתונאים, שקיימה שלשום, כי את סגנון השירה הזה אפשר היה לשמוע עד השנים האחרונות רק בכפרים, ואילו כיום מלמדים אותו בשלושה בתי ספר למוסיקה בבולגריה.

על השאלה מדוע גברים אינם משולבים במקהלה, ענה פרופ' קופמן, מוסיקולוג יהודי ומלחין, ספק ברצינות, ספק בהומור: "אצלנו הגברים שרים רק על השולחנות ובמאבים". הוא ציין, כי "הצליל הגרוני, הטבעי, הפתוח המחוספס של המקהלה מקשה על זמרים זרים, שאינם מבולגריה, להצטרף אליה". לדבריו, אין לומדות הכשרה מוסיקאלית, וגם בבתי הספר המיוחדים, הפועלים כעת, לא מלמדים פיתוח קול, אלא רק את סגנון הלהקה. אך באחרונה החלה המקהלה לפזול למערב, והופיעה בקונצרטים מיוחדים עם מוסיקאים מעולם הפופ, בהם קית בוש, פט מתיני וג'ורג' האריסון.

מסמכים שנגנבו

(סוף מעמוד 1א)

השתלת המזכירה-המרגלת בחברת החקירות "תשבץ" וגניבת המסמכים ממשרדי החברה נחשפו על ידי חברת "ספקיורטי" עוד בשנת 1993. המזכירה המושתלת הודתה בעבודת השתלתה ב"תשבץ" מטעם חברת החקירות מרחוב אבן גבירול ובהוצאת המסמכים מ"תשבץ". היא הודתה כי מסרה למפעיליה את מפתחות המשרדים והכספת של חברת תשבץ לצורך שכפולם.

בבדיקת פוליגראף שנעשתה בחודש אוגוסט 1993 נמצאה המזכירה המושתלת דוברת אמת בכל הקשור לעבודות השתלתה, הוצאת מסמכים ומידע, שכפול המפתחות וקבלת תמורה עבור שירותיה מחברת החקירות ששלחה אותה למשימתה.

על פי המשתמע מהמידע והעובדות שפורסמו, עולה לכאורה חשד כי "מעריב" החזיק בנכסים גנובים או ביגור לסעיפים 411, 412 ו-413 לחוק העונשין ולסעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות.

נוכח הממצאים הנחשפים עתה על גניבת המסמכים מחברת "תשבץ", שפרטים עליהם ידועים כבר למשטרה, עשויה המשטרה כבר בקרוב לפתוח בחקירת הפרשה ולברר, בין השאר, כיצד הגיעו המסמכים הגנובים לידי הטלוויזיה. זאת גם נוכח הודעתו של אביב פישביין, מבעלי "תשבץ", שהצהיר ביום ששי האחרון כי הוא מתכוון להתלונן במשטרה על הפרשה.

פישביין אמר לסופר "הארץ": "חברת החקירות 'תשבץ' מאשרת שהיא עבדה עבור 'ידיעות אחרונות' ונשכרה לצורך גילוי האמנות סתר שהתבצעו נגד העיתון על ידי גורמים מתחרים. אני מתכוון להגיש תלונה למשטרה על פריצה וגניבת מסמכים ממשרדנו בתל-אביב. המסמך שהוצג בטלוויזיה בשבוע שעבר הוא מסמך גנוב ממשרדנו".

דוד ספקטור אמר אתמול ל"הארץ" כי ככל הידוע לו אין לארגון מוסד ול"ידיעות אחרונות" כל מעורבות בביצוע האמנות סתר כלפי אנשי "מעריב", "אך לצערי אין אני יכול להיות משוכנע כי אין קשר בין עופר נמרודי לבין חברת אנ"ם והאסמת בביצוע האמנות הסתר כפרשה זו, והבוררה המגמתיות שבפרסום המעות לעניין זה, כמו גם פעילות ופרסומים מגמתיים אחרים".

לגופו של עניין אמר ספקטור: "במסגרת תפקידי, פעלתי למיגון ולאבטחת לקוחותי ולמניעת הריגול המסחרי שנעשה כנגדם. בין היתר, ניסיתי למנוע ולחשוף את דרכי דליפת המידע. על פי מידע שהתקבל, היה חשש כי חברת אנ"ם מבצעת פעילות נגד "ידיעות אחרונות" ו/או נמצאת בקשר עם עופר נמרודי, העורך הראשי של "מעריב". ביקשתי מחברות חקירה מסוימות לבצע פעולות של אימות הקשר שבין "מעריב" לאנ"ם ועל פי דיווחיהן ומידע שהתקבל – אכן כך היה. הואיל והתבצעה חקירה משטרתית אני מאמין כי חקירה זו תחשוף את הקשר שעל פי החשד קיים בין "מעריב" לאנ"ם".

העורך הראשי של "מעריב", עופר נמרודי, סירב להגיב.

עו"ד ורונבלום מוסיפה: מנכ"ל רשות השידור, מרדכי קירשנבאום והיועצים המשפטיים של הרשות, עו"ד נתן כהן ועמית שכטר, שהו בחו"ל בעת פרסום המסמך הזה הסוד כבגובע בערוץ 1. בתשובה לשאלה, אם נבדק מקור המסמך לפני השידור, אמר אתמול מנהל הטלוויזיה, יאיר שטרן, כי הוא יודע מי מסר אותו לכתבת אילה חסון "ומה שחשוב הוא מה שכתוב בו".

מועצת העיתונות קוראת למשטרה לחקור בדחיפות ובמהירות את התלונות על האזנות הסתר הבלתי חוקיות, ולעשות כל מאמץ לסיים את החקירה ללא דיחוי, במיוחד בכל הקשור לחשד לגבי מעורבותם של עיתונים בפרשת ההאזנות. זאת כדי להעמיד לדין את האשמים, אם ישנם, או להפריך ולהלוזין את החשדות.

אולמרט מביע סיפוק מהודעת שחל כי ערפאת לא יורשה לבוא לירושלים

מאת נדב שרגאי

ראש עיריית ירושלים אהוד אולמרט הביע ביום ששי סיפוק מהודעת שר המשטרה משה שחל, לפיה לא תותר כניסתו של ערפאת לירושלים. "המסע הציבורי בו פתחתי לפני כמה שבועות אכן נשא פרי ואני שמח לשמוע שממשלת ישראל הבינה כי אסור לה לאפשר את כניסתו של ערפאת לירושלים", אמר אולמרט. הוא הדגיש כי אין כל קשר בין זכות הפולחן במקומות הקדושים לבין רצונו של ערפאת לבקר בירושלים. "ערפאת הוא הרשתקן חסר אחריות גם על דעתה של ממשלת ישראל. אדם כזה, המדבר על ג'יהאד בירושלים, לא ניתן לו להיכנס לעיר", אמר אולמרט.

אפשרות ביקורו של ערפאת בירושלים עלתה כפי עם הראשונה בצורה רשמית, בישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים לפני כמה חודשים. במעמד זה לא הסתייגו מהרעיון ראש הממשלה יצחק רבין ושר החוץ שמעון פרס. מאוחר יותר בירון הנושא פעמיים בישיבות של הוועדה לביטחון ירושלים. השב"כ התבקש להבין תוכנית אבטחה לקראת אפשרות שהביקור ייצא לפועל.

מגנר, החל הימין לארגן הפגנת ענק שבה יהיו אמורים להשתתף מאות אלפים. גורם תקציב מיוחד מכספי תרומות בסך 1.5 מיליון דולר מתוך כוונה לפתוח במסע ציבורי נגד ויתורים בירושלים ונגד ביקור ערפאת בעיר. בין היתר תוכנן להשבית את המסחר בירושלים ובחוצי הארץ ביום הביקור ולנסות להסום פיזית את כניסת ערפאת לעיר.

בסוף השבוע אמר סגן שר החוץ יוסי ביילין כי גם אם היתה כוונה לאפשר לערפאת לבקר בעיר, הרי שההתארגנות נגד הביקור והורידה את הנושא לפחות עכשיו מעל הפרק.

בעיריית ירושלים הביעו ביום ששי פליאה על שראש הממשלה לא מצא לנכון להזמין את ראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, לישיבה המיוחדת שבה נידונה ביום חמישי בלילה המדיניות כלפי העיר כת מזרח ירושלים למרכז שלטוני של אש"ף.

לראשונה מאז נחתם ההסכם הרג החמאס שני חשודים בשיתוף פעולה

מאת עמירה הס
כתבת "הארץ" ברצועת עזה

גופותיהם של שני תושבי עזה, שנחטפו באמצע השבוע בגלל שנחשדו בשיתוף פעולה, נמצאו אתמול בשכונת סג'עייה. חסאם דרוויש, בן 31, ועבד אל ראזק ראזי, בן 35, נהרגו בתליה, ועל גופותיהם היו סימני צריבה.

בהלוויתם, שהתקיימה אתמול, השתתפו רשמית נציגי המשטרה הפלשתינית. כמה חשודים ברצח עצורים ומובאים למשפטם, לכשתתארגן מערכת המשפט. בקריאות מרמקולים במסגדים לקחה תנועת החמאס אחריות למעשה. בכך הושם קץ להסכם שנחתם ב-22 באפריל בין עזבר אדרין אל קסאם של החמאס וכוח הפתח, ושהכריז על השעיית הרג משתפי פעולה למשך חודש.

באצר יוסף, ראש הביטחון הכללי של עזה-יריחו, הביע אתמול את התנגדותו להריגת משתפי פעולה וקרא למצוא דרכי ענישה אחרות, שיותאמו לרוח האיסלאם. הוא הדגיש: "לא נפרוץ לאף בית כדי לחפש נשק". בכינוס שנערך אתמול לשכת עורכי הדין ברצועה, אמר יוסף כי המשטרה לא תמנע מרעולי פנים לכתוב סיסמאות על קירות, אך תמנע מאנשים להסתובב חמושים.

בכינוס לפעמים קודמות, שבהן צוינו ארבע זרועות, פירט יוסף חמש זרועות ביטחון: כוח הביטחון – שנועד להגן על מוסדות ציבור שונים; משטרה אזרחית – שנועדה, לדבריו, להגן על חיי האדם (הוא ציין במפורש את משטרת התנועה); מתבראת (שירות ביטחון) – שמתפקידו לפעול נגד פשעי סמים, פשע ואלימות והבריאה שעומד אמין אל הנדי; הגנה אזרחית; והביטחון מסכל, שבראשו עומד מסבה סאקר והמודר דהלאן. יוסף לא פירט את תפקידי שתי הזרועות האחרונות.

פוטר

(סוף מעמוד 1א)

עה על ליקויים ברגישות הציבורית בסביבתו הקרובה של קלינטון. יצוין כי ווטקינס היה פעיל מאוד בפרשת פיטוריהם של שבעת עובדי משרד הנסיעות של הבית הלבן בפברואר אשתקד. ווטקינס אמר להוקרים פרואליים כי פעל על פי הנחייתה של הילרי קלינטון להחליף את הצוות ב"אנשי שלוננו".

לפני חודשים התפטר ידיד נעורים אחר של הזוג קלינטון, לאחר שהתברר כי לא שילם ביטוח לאומי עבור מטפלת.

רבין מתכוון

(סוף מעמוד 1א)

העבודה לא יהיו מתפסים נוסף מהסוף דיראגי". מנגד, מקורבי רבין בטוחים ביכולתו להעביר ללא קושי רב את המינוי של המועמד שיקבע. הם הדעיטו בעקף המשבר לכאורה המתפתח בין פרס ומתנגנו לבין רבין, האומר כי הבעיה תיפתר כאשר רבין ימנה בקרוב שר נוסף – נציג מחנה פרס.

יו"ר הוג וחד דור ההמשך ומוכר העבודה, משה כהן, פרסם אמש הודעה בה קרא לרבין שלא להיכנע ללחצי הרוגים היונים במפלגה, ו"לא לתת פרסים לגורמים צעקנים ואינטרסנטיים במפלגה".

מרכז מפלגת העבודה המתכנס היום אמור לאשר את עמדת המפלגה בדיוני הכנסת במהלך שבוע זה בעניין חוק ביטוח בריאות ממלכתי וחוק רווחת הארגון. במרכז צפוי דיון סוער בעניין זה.

החוק שיובא לאישור שונה מההחלטות ועידת המפלגה שהתקבלו בינואר השנה, המחייבות את הבשך היוקה בין קופת חולים לבין ההסתדרות ובניית הלקית על ידי קופות החולים.

בקרב חברי הכנסת שורדים חילוקי דעות באשר לצורך ביום בתוספת של חוק רווחת הארגון.

העובדים הסוציאליים מבקשים מרה"מ לפסול את גרניט מניהול המו"מ

מאת ראלי סגר
כתבת "הארץ" לעבודה ורווחה

מנכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים, אלי בדברא, וראשי האיגוד הגישו אתמול לראש הממשלה, יצחק רבין, מכתב שבו הם דורשים ממנו לבדוק האם אין מקום לפסול את הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט, מלשבת במו"מ אתם, בשל עמדותיו בנושא העבודה הזרוחית.

המו"מ בין העובדים הסוציאליים לאוצר התפוצץ ביום חמישי שעבר, והכיח על "נתק מוחלט", לאחר שגרניט אמר לראשי ארגון עובדים הסוציאליים, כי "הציבור התרגל לסביבתו ובתרציליה פיתוח לא צריכים עובדים סוציאליים".

תאילנד מבקשת לעצור 2 איראנים: "ניסו לפגוע בשגרירות ישראל"

בנגקוק (ע"צ). משטרת תאילנד הודיעה שלשום כי הוציאה צווי מעצר נגד שני איראנים החשודים במעורבות בניסיון פיגוע נגד שגרירות ישראל בבנגקוק, באמצעות מכונית תופת, בחודש מארס האחרון.

האיראנים, שזוהו כמוחמד לטופולאה הוסיין שדיאר דישאר, בסביבות גיל ה-40, יצאו כבר את תאילנד, מסרה המשטרה, שביקשה את סיוע האינטרפול כדי לאתרם.

כנס בינלאומי

המשפחה על סף המאה ה-21: מגמות והשלכות

מלון הולידיי אין, ירושלים ● 1.6.94-30.5.94
אוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר שבע ● 2.6.94
בחסות משרד המדע והאמנויות

המרצים בכנס:

Rivka Bar Yosef
Israel W. Charny
Philip & Carolyn Cowan
Solly Dreman
W. Dumon
Don Edgar
Frances K. Goldscheider
Antonio Golini
Tamara K. Hareven
Larissa Lomnitz
Yoav Lavee
Salvador Minuchin
David H. Olson
Yochanan Peres
David Reiss
Eitan F. Sabatello
Shlomo S. Sharlin
Arlene Skolnick
Peter Steinglass
Anna F. Steyn
Yona Teichman
Sylvia Viljoen
Annette B. Weiner

נותר מספר מקומות למעוניינים ● הרשמה במקום בשעה 08:30

מחבטי טניס וסקווש
"פישר" במבצע בחנויות
"פישר". ניצחון הטכנולוגיה
FISCHER
היבואן: בש-גל, טל: 03-6961121

קשר לישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
לכל העיתונים

קרא ביום שני בידחון
מוסף "הארץ"
מרקחתון לבריאות
▪ אלכוהול ושיכרות - מדריך לקושש
▪ פעילות ספורטיבית וסוכרת
▪ מחלות מערכת הדמעות
▪ קורות משפחת הרוקחים לבית אונילקמא
▪ הסימון התזונתי במוצרי המזון
ועוד בגליון – חומר רב ומגוון וכל המדורים הקבועים.

הפקולטה למדעי הרוח
החוג לאנגלית

טקס הענקת מלגה ופרס לימודים על שם נדב ורדי

הרצאה:
פרופסור ג'יליאן ביר
אוניברסיטת קמבריג', אנגליה
"Re-writing Crusoe: the bounds of the island"
ביום חמישי 2.6.94 בשעה 17:00, בנין גילמן
חדר 496 קרית האוניברסיטה, רמת-אביב

כניסה דרך שער רמסיאנו (4)

הציבור מוזמן

הטכניון - המכון הטכנולוגי לישראל
ביה"ס ללימודי מוסמכים · הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

החל משנה"ל תשנ"ה מציעה הפקולטה תכנית מגיסטר במינהל עסקים (MBA)

רישום סטודנטים לתכנית זו מתקיים עד תאריך 14.6.94.

מועמדות נרשמים לתכנית הלימודים
תחת השם הקודם "ניהול תעשייתי" תשקל אוטומטית
ואין צורך ברישום נוסף.

מידע נוסף ניתן לקבל במזכירות לימודי מוסמכים בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, טל. 04-294403.
טופסי רישום ניתן לרכוש בסניפים הראשיים של רשת "סטימצקי" או בחנות הספרים "מכלול" בקמפוס הטכניון.
יש להעביר את הטפסים המלאים למזכירות לימודי מוסמכים, הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, קרית הטכניון, חיפה 32000.

לצבי לפידות
איתך באבלך במות

האם

חנה ושמעון אולמן
רחל ועמי כספי
אבי ויוחאי ריכטר

העיר תל אביב - יפו
אבלה על מותו של

חזי לסקלי ז"ל

משורר ועתונאי

רוני מילוא
ראש העיר
וחברי מועצת העיר

אהובנו

גרשון ריבלין

הלך מאיתנו

ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ט בסיון תשנ"ד (29.5.94)
על מועד ומקום ההלויה בטלפונים: 03-6355382 03-6726031
השבעה ברחוב הפטמן 4 - רמת-גן

אבלים:
רעיתו: עליזה
בנותיו: דורית ואמנון אורון
גוני ואבנר צור
אורי ומנחם שניר
הנכדים והנינים

ליו"ר מועצת המנהלים – עזרא הראל
לאריה מועלם
ולכל המשפחה

אתכם באבלכם הכבד
במות

שושנה מועלם

ע.ר.מ. רעננה לבניה והשכרה בע"מ
ההנהלה והעובדים

חדשות חוץ

פסק דין שהוציא שופט ביוהאנסבורג קובע:

כוחות הביטחון בדרום־אפריקה רצחו ב–85' ארבעה פעילים נגד האפרטהייד

יוהאנסבורג (אי־פי). שופט בדרום אפריקה פסק אתמול כי כוחות הביטחון של המדינה רצחו ב–1985 ארבעה פעילים נגד האפרטהייד. קרובי משפחותיהם של הקרבנות קראו לאשמים להסגיר את עצמם.

"לדעתי, יש הוכחה לכך שאנשי כוחות הביטחון הם אלו שביצעו את מעשי הרצח של מתאו גוניווה, פורט קלאטה, ספארו מקנטו וסיסלו מלאוולי", אמר השופט נויל זיגמן בפסק הדין שניתן בבית הדין בפורט אליזבת.

אך זיגמן, שופט מחוזי שחקר מקרה זה במשך שנה, לא יכול לנקוב בשמם של האנשים שרצחו את הארבעה, ואמר כי התובע הכללי צריך לקבוע אם יש להעמיד מישהו לדין.

חקירת המקרה הסתיימה בשעה שהממשלה שהוקמה עם תום משטר האפרטהייד, בראשותו של נלסון מאנדלה, קראה לפיוס בין לבנים לבין שחורים בדרום אפריקה.

מפלגת הקונגרס האפריקאי הלאומי (אי־אן־סי) ובעלות בריתה מאמינות כי כוחות הביטחון הרגו אלפי פעילים ותומכים בעת פעולות נגדם בשנות ה–70 וה–80. אך חקירות רשמיות שנעשו בזו אחר זו לא הצליחו להוכיח כי יש זיקה בין המעשים לבין פקידים בכירים.

האי־אן־סי, בראשותו של מאנדלה, הציע חנינה לאנשים שיודו כי ביצעו מעשי אלימות לשם קידום מטרות פוליטיות לפני דצמבר 93', לאחר שהוסכם כי הגיע ליישוב המחלוקת עם הממשלה בדרכי שלום.

לפי הצעה של האי־אן־סי, שהוגשה שלשום לפרלמנט, תוענק חנינה לכל מי שיתוודה כי ביצע פשעים על רקע פוליטי לפני 5 בדצמבר 93'.

"לא יהיו כל משפטים בנוסח משפטי נירנברג: לא נקמה, לא ציד מכשפות, לא השפלה", אמר למחוקקים שר המשפטים החדש. אך הוא הוסיף: "לא תוענק כל חנינה ללא גילוי הפשעים".

האי־אן־סי עצמו גילה כי חבריו, המגונים על מחנות הכשרה מחוץ לגבולות המדינה, ביצעו מעשי זוועה, כולל עינויים.

ארבעת הנרצחים נדקרו ולאחר מכן שפכו עליהם נפט והם הוצתו. גופותיהם נמצאו מפוחמות בשיחים בפרברי פורט אליזבת, כ–1,000 ק"מ דרומית ליוהאנסבורג.

חקירה בפרשה זו, שנעשתה ב–88', הסתיימה ללא תוצאות. אך נשיא דרום אפריקה לשעבר, פרדריק דה קלרק, הורה במארס 93' על פתיחת התיק מחדש, לאחר שעיתון דרום אפריקאי הדליף מסמך צבאי סודי שקרא ל"סילוק קבוע מהחברה" של ארבעת הנרצחים.

הקולונל בדימוס לורנס דו פלסיס, שקיבל חסינות מפני תביעה, העיד כי "הסילוק הקבוע" במסמך היה פקודה לרצח, שפורסמה על ידי גנראל יופל ואן דר וסטהאוזין, שהיה אז המפקד הצבאי הבכיר באזור שסביב פורט אליזבת.

במשך החקירה טען וסטהאוזין, שפרש מהצבא באחרונה לאחר ששימש ראש המודיעין, כי בהחלט אפשרי שניתנה הוראה להרוג מתנגדים פוליטיים. לדבריו, הוראה זו ניתנה על ידי פקידים בכירים, ככל הנראה שרי קבינט.

המדרשה הליברלית ע"ש ד"ר י. פורדר | קרן פרידריך נאומן | המפלגה הליברלית העצמאית

הזמנה

להרצאתו של:
שר התקשורת מר יעקב צור
בנושא: התקשורת ותהליך השלום
מנחה: מר יהודה שערי, יו"ר המדרשה הליברלית ע"ש ד"ר פורדר
דברי פתיחה - מר יצחק בר־לבב, מזכיר ארגון מושבי העובד הציוני

ההרצאה תתקיים היום, יט' סיון תשנ"ד, 29.5.94,
בשעה 18:00, בבית סוקולוב, רח' קפלן 4 תל־אביב.

הציבור מוזמן

משרד החינוך, התרבות והספורט
המוקד לפניות הציבור
קו פתוח למידע
על מערכת החינוך
ממשיכים לשפר את השירות לציבור
ביום שני, כ' בסיון תשנ"ד, 30.5.94
יתקיים קו פתוח לציבור לבירור שאלות עקרוניות בנושא:
תמריצים לעובדי הוראה באזורי עדיפות
בהשתתפות: מר יצחק וייצמן – מנהל המחלקה לתמריצים.
גב' אהבת בנימין – המחלקה לתמריצים.
הקו הפתוח יפעל בין השעות 15:00–17:30
טלפונים לפניות: 02-292711
177-022-1212 (שיחה חינם)

רגיעה בקרבות בקיגאלי; חיילי האו"ם פינו 500 איש מבירת רוואנדה

אנשי הטוטסי תקפו את מטה ממשלת המעבר של בני ההוטו בגיטארמה; חיילי הממשלה נסוגים מקיגאלי

ניירובי, קיה (אי־פי). חיילי האו"ם, מעודדים מההפוגה בקרבות, תיכננו אתמול פינויים נוספים של אזרחים מבירת רואנדה וביקשו הגנה לשיירות המובילות אזרחים בקווי החזית.

מקורות באו"ם מסרו כי במערב תקפו מורדי הטוטסי את ממשלת המעבר של בני ההוטו בגיטארמה. חיילים של הממשלה ושל מיליציות התומכות בממשלה נסוגו בכביש הראשי היחיד המוביל מהעיר, שאינו נמצא בידי המורדים.

מקלט ממעשי הטבח

דובר האו"ם, עבדול קביה, אמר כי חיילי האו"ם פינו אתמול יותר מ–500 בני אדם, שבמשך השבועות האחרונים נאלצו לחיות בסיוע מנות אספקה זעומות של מזון ומים במלון ובאיצטדיון בקיגאלי. שלשום הוצאו בשלום 480 בני אדם משני האתרים.

קרוב ל–7,000 בני אדם היו באיצטדיון הלאומי וה–345 במלון מילס קולינס. האנשים חיפשו מפלט מהתנגשויות ומעשי הטבח שאירעו בעיר.

קביה אמר כי האו"ם קיבל "אישורים בעל פה" משני הצדדים לכך שלא תיפתח אש ישירה על שיירות הפינוי. פינוי כל האנשים עשוי להימשך שבועות. לדבריו, הלוחמה בעיר התמתנה אתמול בכמה הפגזות מרגמה ובירויות בודדות.

חברים רבים בכנופיות הקשורות לממשלה נסוגו מקיגאלי, בעת שכוחות המורדים התקדמו לעברה. כנופיות אלו סיכלו ניסיונות קודמים של האו"ם לפנות אזרחים.

"אנו מאוד רוצים לפנות מספר רב ככל האפשר של אנשים כל עוד הקרבות אינם כה עזים", אמר קביה.

המפונים – משבט הטוטסי

כל האנשים שפונו מהמלון שלשום היו בני שבט טוטסי, שבוצעו להם הפניות למקומות הנמצאים בידי המורדים. רוב המפונים מהאיצטדיון היו בני שבט ההוטו, שהגיעו לאזורים הנמצאים בידי הממשלה. קביה אמר כי בנוסף לשיירות האו"ם, כ–1,500 בני אדם יצאו שלשום מהאיצטדיון.

חיילי האו"ם הסיעו את המפונים בכלי רכב פתוחים, אך האו"ם ביקש מארה"ב לספק לו נגמ"שים. לא נודע אם ארה"ב תיענה לפנייה זו.

המורדים הקימו את אתריהם בעיר גיטאראמה שבמערב המדינה, המהווה צומת אסטרטגית בין שני כבישים ראשיים חשובים.

מקורות באו"ם מסרו כי המורדים תוקפים ממזרח וממערב ומשאירים רק נתיב בריחה צר. עשרות אלפי חיילים בצבא הממשלה ובעלי בריתם נמלטו מהאזור בימים האחרונים.

הצעה להפסקת אש

קביה אמר כי עדיין קיימות תוכניות לקיים מגע שיחות בין הסיעות הלוחמות. השיחות יתקיימו בקיגאלי, בחסות האו"ם.

ההצעה להפסקת אש כוללת סעיף הקובע כי נמל התעופה בקיגאלי יעבור לשליטת האו"ם, כך שניתן יהיה להנחית לשם את משלוחי הסיוע ואת 5,500 חיילי האו"ם האמורים להגיע למדינה. אתמול הגיע למקום מטוס הרקולס קנדי, שנשא אתו אספקה.

חיילים רוסים שבו שלושה מחוטפי האוטובוס בקווקאז

מוסקווה (אי־פי). חיילי קומנדו רוסים שבו שלשום שלושה מבין ארבעת האנשים שחטפו אוטובוס בצפון הקווקאז, ושיחררו את החטופים ללא פגע.

לאחר השחרור אמרו פקידים בכירים במשרד הפנים כי החוטף הרביעי נהרג בניסיון הבריחה, אך אתמול מסר דובר משרד הפנים, יורי רשטניקוב, כי החוטף הרביעי לא נהרג. לדבריו, החוטף נמלט אל היערות לאחר שהמסוק של החוטפים נחת בצ'צ'ניה, אזור הררי בדרום רוסיה שהכריז על עצמאות.

לדברי רשטניקוב, הצבא ומתנדבים בצ'צ'ניה מחפשים אחרי החוטף. כל ארבעת החוטפים זוהו כתושבי צ'צ'ניה.

רשטניקוב אמר כי שלושת החוטפים האחרים, דמי הכופר וארבעת בני הערובה הושבו שלשום לעיר מינראלניה וודי, שבדרום רוסיה.

סוכנות הידיעות איטאר־טאס"ס מסרה כי קיבלה דיווחים סותרים על גורלו של החוטף הרביעי. בחלק מהדיווחים נמסר כי החוטף נפצע, אך הוא ממשיך להימלט מרודפיו, ובאחרים נאמר כי הוא נפצע ולאחר מכן נשבה.

הדראמה החלה ביום חמישי, כשהאנשים החמושים חטפו אוטובוס נוסעים. הם שיחררו חלק מהחטופים, כולל שמונה ילדים שהיו באוטובוס, תמורת רובים ותרופות, ואז נסעו למינראלניה וודי.

אלכסנדר סולז'ניצין בביקור בשוק בולאדיווסטוק
תצלום: אי־פי

סולז'ניצין: "רוסיה רחוקה מדמוקרטיה; יש להתחיל ברפורמות חדשות"

ילצין: כשרונו וניסיונו של הסופר יוכלו לסייע בשיקום רוסיה

ולאדיווסטוק (אי־פי). "רוסיה עדיין רחוקה מדמוקרטיה, ועדיין יש להתחיל ברפורמות חדשות", אמר אתמול הסופר אלכסנדר סולז'ניצין, במסיבת העיתונאים הראשונה שקיים מאז שב למולדתו.

סולז'ניצין, שיצר באורח הבוטה שהביא להגלייתו מבריה"מ לשעבר ב–1974, שאל: "איפה הדמוקרטיה שלנו? האנשים כאן משוללי כוח. הם אינם רוצים לשלוט על גורלם. הם אינם רוצים לשלוט על שום דבר. אין לנו דמוקרטיה. כפי שכבר אמרתי פעמים רבות בעבר, זוהי פסאודו־דמוקרטיה".

הסופר בן ה–75 סירב לענות לשאלות לגבי נשיא רוסיה, בוריס ילצין, ששלח לו מברק ברכה שבו נאמר כי "כשרונו וניסיונו" של סולז'ניצין יוכלו לסייע בשיקומה של רוסיה.

סולז'ניצין אמר כי יש לו הרבה מה לומר על הרשויות הנוכחיות ברוסיה, אך הוא אינו רוצה לנצל את דבריו לפני היום השני של ביקורו במולדתו.

חתן פרס נובל לספרות ואשתו, נטאליה, הגיעו לולאדיווסטוק שלשום, לאחר מסע בן 38 שעות מביתם בקאוונדיש, ורמונט. הם ובניהם, ידמולאי וסטפאן, מתכננים לנסוע יותר מ–8,000 ק"מ עד מוסקווה, שם תקים המשפחה את ביתה החדש. מטרת המסע היא לשוחח עם בני העם ברוסיה ולהכיר את רוסיה החדשה. היכרות זו לא היתה כה קלה אתמול. לא היו מים חמים במלון שבו שהה הסופר, והוא נתקע במעלית. הוא נפגש גם עם מוכרי המזון בשוק של ולאדיווסטוק, שבו ביקר.

כאשר סולז'ניצין הביע את תדהמתו לנוכח המחירים הגבוהים של הירקות, הציע אחד הרוכלים כי הוא ישוב לקנות. "המחירים יהיו גבוהים אף יותר משהם היום", אמר הרוכל בחיוך.

במסיבת העיתונאים אמר סולז'ניצין כי הפיקוח על המחירים בוטל ועסקים ורכוש ממשלתיים נמכרו, אך הרפורמה האמיתית עדיין לא החלה. לדבריו, ההפרטה הפכה למסע נתינה מאסיבי, שגרם ל"ביזת" אוצרותיה של רוסיה.

"הרפורמה היא שיטה קונסטרוקטיבית, מחושבת, של אמצעים הקשורים זה לזה. אין כאן שום רפורמה", אמר סולז'ניצין.

הסופר הביע את התנגדותו להעתקת מסורות דמוקרטיות מערביות לרוסיה. לדבריו, מסורות אלו "פותחו במשך מאות שנים במערב ונובעות מסורות, מנהגים ודרכי חשיבה, ורוסיה אינה צריכה להעתיק את המערב".

הוא הוסיף כי הרוסים חייבים ליטול את האחריות על גורלם. "לא נוכל להשיג דבר עד שנבין שאנו אחראים לגורלנו. רק כך נוכל להתחיל לבנות את רוסיה, מלמטה כלפי מעלה".

4,000 מפגינים ציינו את יום השנה להצתת מעון המהגרים בסולינגן

מאת סופר "הארץ" בגרמניה והסוכנויות הידיעות

בון. מאות גרמנים וטורקים הוליכו מהלומות בעיר הדרום־גרמנית מגנהיים, לאחר שסכסוך בין משפחה טורקית למשפחה גרמנית הפך לקרב על רקע גזעי.

שלשום בערב סטרה נערה גרמנייה לילדה טורקייה. אביה של הילדה הטורקייה היכה בתגובה את הנערה הגרמנייה. בעקבות זאת יצאו לרחוב בני שתי המשפחות והחלו להתגושש.

תוך שעה קלה הצטרפו להתגוששות מאות מתושבי העיר, חלקם גרמנים וחלקם ממוצא טורקי. אנשי הימין הקיצוני ניצלו את ההזדמנות לקריאת סיסמאות העטולה ארסיות נגד זרים.

רק לאחר שעה ארוכה הצליחו שוטרים לעצור 12 מהמתפרעים ולהפריד בין המחנות.

כ–4,000 מפגינים בסולינגן ציינו אתמול את יום השנה הראשון להצתת מעון של מהגרים טורקים בעיר, אירוע שבו מתו חמישה מהגרים.

הקהל הורכב ברובו מגרמנים תושבי העיר והמהגרים טורקים. המפגינים צעדו במרכז העיר כדי לכבד את זכר קרבנות התקפה, שהיתה החמורה ביותר בשורשרת מעשי אלימות של הניאו־נאצים מאז איחודה מחדש של גרמניה ב–1990.

אלפי שוטרים ואנשי משמר הגבול הקיפו את המפגינים ובדקו מכוניות ואוטובוסים בחיפוש אחר כלי נשק, כדי למנוע את הישנות ההתגוששויות שהיו בשנה שעברה בין קבוצות טורקים לבין גרמנים.

לוח העיר
הלוח הנפוץ ביותר בגוש דן

הודעות בענין תכנון ובניה

עיריית בת־ים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים בקשה לאיחוד וחלוקה של חלקות מסמך 26, 25, רחוב במש שנת ברחוב העצמאות, בגוש מתכונת ואיחוד מתוכנת חלקה ארעית מספר 3 ששטחה 858 מ"ר. על פי תכנית מפורטת...
יוסף כהן
מהנדס הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מזרחי שוקים שוק קיזוני עמק
הודעה לסעיף 2 ב' (3) לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) התשל"א-1970 ...
בכבוד רב,
מלק קרול
מהנדס הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שבנא הצפונית"
...
באנק לאוזה
יו"ר הועדה

עיריית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807
...
ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

עיריית אילת יחידת הנדסה הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת
הודעה עפ"י סעיף 155 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ...
שמואל פילוס
יו"ר הועדה המקומית

עיריית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807
...
ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה "זמורה" רחוב ולפסון 10
...
ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

הודעה לפי סעיף 157 א' לחוק המקרקעין התשכ"ט-1969
...
שושנה פיסק
רשמת המקרקעין, ת"א

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שבנא הצפונית"
...
באנק לאוזה
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שבנא הצפונית"
...
משה אדורי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "הוכרכי"

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראש העין
...
יגאל יוסף
יו"ר הועדה המקומית ראש העין

עיריית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807
...
ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

עיריית כרמיאל
...
עדי אלדר
ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה, כרמיאל

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן-1990 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי באר שבע
...
שלום דניאל
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המערבי
...
אפרים קיסלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן-1990 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים
...
שלום דניאל
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן-1990 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים
...
שלום דניאל
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן-1990 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי מבוא העמק
...
אפרים קיסלר
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז צפון

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה) התש"ן-1990 חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שדרות
...
שלום דניאל
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

هكذا من الأصل

صكتا من الاهل

השיחות בין הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית ובין צפון קוריאה הסתיימו ללא תוצאות

ואשינגטון מאיימת כי תפעיל סנקציות כלכליות נגד צפון קוריאה

מאת עקיבא אלדר וסוכנויות הידיעות

פקידי ממשל בוואשינגטון הזהירו בסוף השבוע כי סילוק הדלק מהכור הצפון קוריאני, בניסיון להעלים עדויות על תוכנית גרעינית-צבאית, לא ישאיר בידי ארה"ב ברירה אלא להפעיל סנקציות כלכליות נגד צפון קוריאה.

הקוריאנים הודיעו כי הטלת סנקציות תיחשב להכרזת מלחמה, אך לאחר שנשיא ארה"ב, ביל קלינטון, החליט לשמור על מעמדה של סין כמדינה מועדפת לצורכי סחר, נשקף סיכוי שבייג'ין תתמוך במהלך אמריקאי תקיף מול ממשלת פיונגיאנג ותסיר את האיום להטיל וטו על הצעה להטלת סנקציות מטעם מועצת הביטחון.

פקידי ממשל בכירים הביעו פסימיות ביחס לסיכוי להגיע להסדר בדרכים דיפלומטיות, והצביעו על העדר התקדמות במגעים האחרונים עם הממשלה הקומוניסטית.

החלטתה של צפון קוריאה להחיש את קצב הוצאת הדלק מהכור הגרעיני שלה התקבלה בוואשינגטון כמהלך של התגרות. בממשל קלינטון קיבלו את הידיעה בהפתעה, שכן חלפו רק ימים ספורים מאז הציעה ארה"ב לפתוח בפיונגיאנג במשא ומתן בדרג גבוה.

הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית אמרה אתמול כי צפון קוריאה דחתה את כל ההצעות שיאפשרו למשקיפי האו"ם לאמת אם היא מסירה מוטות אורניום לשם הרכבת כלי נשק גרעיניים.

השיחות הסתיימו שלשום בפיונגיאנג ללא כל תוצאה, וצוות הבודקים הבכירים מהסוכנות הבינלאומית שב אתמול לווינה. שניים מאנשי הצוות יישארו בצפון קוריאה, כדי לפקח על התפתחויות נוספות.

מוטות האורניום מוסרים בקצב מהיר

שלשום אמר ראש הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית, במכתב למועצת הביטחון של האו"ם, כי יש סיכון לאפשרות לבדוק את יכולתה של צפון קוריאה לייצר כלי נשק גרעיניים, בשל הקצב המהיר של הסרת מוטות אורניום מהמכבה הגרעיני ביונגביון.

האו"ם חושד כי צפון קוריאה מסירה פלוטוניום מכור המחקר הקטן לשם ייצור כלי נשק גרעיניים. צפון קוריאה מכחישה האשמות אלו, אך מסרבת לאפשר לצוות הבדיקה לרדת את כל מתקניה הגרעיניים או לפקח על החלפת מוטות האורניום בליבת הגרעין.

הסוכנות הבינלאומית רצתה לבדוק את המוטות שמוצאים כעת מהכור, כדי לבדוק אם הם מגלים הסטוריה. אך צפון קוריאה טוענת כי הסירה מוטות אורניום ספורים בלבד ב-89', וכי זו כמות קטנה מכדי שתניב די פלוטוניום לייצור כלי נשק גרעיניים. אך רבים חוששים כי קודם לכן הוצאה והוחלפה כמות גדולה של מוטות.

הסוכנות אמרה כי במשך שלושת ימי הדיונים בפיונגיאנג, צפון קוריאה דחתה את כל ההצעות שהעלתה הסוכנות במטרה לשמור על היכולת לבחור מוטות אורניום למדידות מאוחרות יותר, כדי שאפשר יהיה לבדוק את ההיסטוריה של הליבה".

בהודעה נאמר כי הסוכנות לא יכלה לקבל את הצעתה של צפון קוריאה, משום שהיא לא היתה מאפשרת לבודקים לאמת את ההיסטוריה של ליבת הכור. לא נמסרו פרטים נוספים.

חששות בדרום קוריאה

דרום קוריאה הביעה אתמול חששות עמוקים נוכח פעולתה המהירה של צפון קוריאה להסרת מוטות אורניום מהכור ביונגביון, אך סוכנות הידיעות הרשמית של צפון קוריאה אמרה כי אין כל תוכניות לעצירת התהליך.

הסוכנות ציטטה פרשן צפון קוריאני כאומר: "לא הגיוני להלחיץ לומר לנו להשעות את תדלוק מחדש של הכור".

משרד החוץ של דרום קוריאה בירך על הפגישה שקיימו שלשום בלילה נציגי ארה"ב עם נציגי חברות קבועות אחרות במועצת הביטחון של האו"ם, כדי לדון במצב.

"צפון קוריאה מתכננת שיגור ניסיון של טיל חדש"

כלי תקשורת יפאניים דיווחו אתמול שצפון קוריאה מתכננת שיגור ניסיוני של טיל מסוג חדש.

שני עיתונים יפאניים דיווחו כי ממידע שנאסף על ידי לוויין ריגול אמריקאי והועבר לממשלה היפאנית, עולה שהטיל החדש יהיה מהדורה משופרת של טיל מסוג רודונג 1, שנבחן במאי 93'.

העיתונים ציטטו מקורות צבאיים בטוקיו כאומרים כי הלוויין צילם משאיות וענורן המשמש לשיגור טילים, ושנראה כי ספינות מתפשות נקודה במפרץ שלשם יהיה אפשר לשגר את טיל הניסיון ולאתר אותו לשם בדיקה.

עלבון רוסי

ברית נאט"ו ורוסיה התקרבו בעמדותיהן, לאחר שבבריסל עמדו על הצורך בדיאלוג מואץ עם מוסקווה כדי להעניק לה את מעמדה הראוי ביחסים עם הברית. הרוסים ראו בעלבון מסוים את העובדה שעד כה ניסתה נאט"ו ליישם במסגרת יחסיה עם מוסקווה את מתכונת ההשתלבות ההדרגתית שסוכמה לכינוי "שותפות למען השלום" באותה צורה שעשתה זאת עם גמדים כמו סלובקיה או ליטא.

במוסקווה טוענים ויש לכך הד גם במערב, שעקב עוצמתה של רוסיה, מעמדה הצבאי, המקום שהיא תופסת בזירה הבינלאומית, ומעל לכל – האתגר שהיא מציבה בפני מדינות נאט"ו, יש ליישם כללים שונים לחלוטין להידוק הקשר בינה לבין ברית נאט"ו. עם זאת, במטה בבריסל מתקשים לגבש מסמך יסוד מיוחד לרוסיה, ממש כפי שבמסגרת הברית עצמה חתומה ארצות-הברית על אותו מסמך כמו פורטוגל למשל, למרות כל ההבדלים ביניהן.

ברוח זו הבהיר סגן מזכ"ל נאט"ו כי רוסיה תחתום על "השותפות למען השלום" ללא שינויים. הוא הדגיש כי לא יהיה שום מסמך מיוחד להגדרת היחסים עם רוסיה. שר ההגנה הרוסי, גנראל גראצ'ב, אמר אמנם מספר פעמים שארצו מוכנה להצטרף ל"שותפות למען השלום" אך היא מבקשת גם פרוטוקול נפרד. נראה שבימים הקרובים עשויה להימצא פשרה ברמת "הכרזה" שתספק את מוסקווה אך לא תהיה בבחינת הסכם נפרד שעלול לעורר מורת רוח בקרב השותפות החדשות במזרח אירופה. אלה מביעות חשש גלוי מכוונותיה העתידיות של מוסקווה.

נראה כי בנאט"ו מבינים שהדרך היחידה לנטרול החששות האלה היא באמצעות הקמת מערכת ביטחון אירופית חדשה, שבה חייב להיות מקום נכבד ומרכזי לרוסיה. במסגרת היחסים הנרקמים כעת יאלץ המערב לקחת בחשבון את האינטרסים המיוחדים של רוסיה בים הבאלטי ובים השחור כמו גם ביוגוסלוויה לשעבר, משום שבסופו של דבר, תסיסה לאורך הגבולות החדשים במזרח עלולה לאיים על כל "הסדר החדש" הנשען בינתיים על יסודות רעועים למדי.

ניצן הורוביץ

צילום: איפי

פקחי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית, דימיטרי פריקוס (משמאל) ואולי היינונן, בהגיעם לשדה התעופה בבייג'ינג לאחר שיצאו מצפון קוריאה

מרצים סינים גולים לא הורשו להשתתף בסמינר על הדמוקרטיה בהונג קונג

בייג'ינג (רויטר). סוכנות הידיעות הסינית הרשמית, שינהואה, דיווחה כי שלשום גירשה סין כתב טלוויזיה דרום קוריאני ושלושה מאנשי צוותו, בטענה שדיווחו מסין ללא רשות.

לי סאנג יול, ראש המשרד בבייג'ינג של רשת הטלוויזיה הדרום קוריאנית MBC, שאליה שייכים המגורשים, הודה כי הכתב, קון הא-נג סון, המתרגם שלו ושני אנשי צוות גורשו, אולם לדבריו מאחורי צעד זה לא הסתתרו שום שיקולים פוליטיים. "הצוות הזה פשוט לא הכיר את התקנות הסיניות", הסביר לי.

הוא אמר כי קון ואנשי צוותו נכנסו לסין באופן חוקי ב-21 במאי, כדי לדווח על השקעה הדרום קוריאנית בעיר הנמל ינטאי, שבמחוז שאנדונג, אך הם יצאו מינטאי ונסעו לדאנג'ינג, בירת מחוז לייאונינג, כדי לדווח על טקס שיתקיים ב-30 במאי ובו תוכרז דאנג'ינג כעיר תאומה של סאיוון.

כיוון שקון ואנשי צוותו לא דיווחו על מסעם ולא ביקשו רשות לדווח על הנגיעות בדאנג'ינג, הם נמצאו אשמים בהפרת התקנות הסיניות לגבי איסוף ידיעות, ואשרות השהייה שלהם בוטלה. שלשום הם נשלחו בחזרה לסיאול.

הונג קונג (איפי). שני מרצים סינים גולים המתגוררים בארה"ב לא הורשו להשתתף בסמינר על הדמוקרטיה, שהתקיים בהונג קונג. כתבים מסרו כי לשניים – רואן מינג וליו ביניאן – נאמר שבקשותיהם לאשרות ביקור נדחו.

דווח כי רואן אמר למארגני הסמינר שפנייתו נדחתה, משום שפג תוקפו של הדרכון הסיני שלו, אף שהן לו והן לליו יש אישורים לשוב ולהיכנס לארה"ב. הוא צוטט כאומר שפעולתה של הממשלה "הפרה את חופש החילופים האקדמיים ואת זכויות האדם".

שני המרצים הגיעו לארה"ב לפני המתקפה הסינית על התנועה הפרו-דמוקרטית ב-1989. הם היו אמורים לשאת דברים בסמינר בהונג קונג, שאורגן על ידי פעילים מקומיים למען הדמוקרטיה, לציון יום השנה החמישי למאורעות כיכר טיאנאנמן.

נראה כי בריטניה אינה רוצה לייצר פרובוקציות נגד סין, בשלוש השנים האחרונות לפני שהונג קונג תחזור לריבונות סינית.

סין בירכה ביום שישי על החלטתו של נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, להאריך את מעמדה כמדינת סחר מועדפת, אולם דחתה מה שכינתה האשמות "לא מבוססות" בהפרות זכויות האדם.

דובר משרד החוץ הסיני, וו דיאמין, קרא הצהרה שממנה עלה כי ארצו לא תתייחס בסבלנות למה שכינה "התערבות בעניינים סיניים פנימיים". ביום חמישי שעבר הודיע קלינטון כי יאריך את מעמדה המיוחד של סין, על אף שלא מילאה במלואן את דרישות ארה"ב בתחום זכויות האדם, שהוצבו כתנאי לקבלת המעמד המיוחד.

קלינטון אמר כי היה עליו לבחור בין סיכון של "יחסי סחר בהיקף של 40 מיליארד דולר, שנודעת להם חשיבות עצומה לביטחון המדינה ולאינטרסים הכלכליים" של ארה"ב לבין "קידום נושא זכויות האדם באמצעות מדיניות של מגע, של התחייבות, שבה אנו לוחצים לקידום זכויות האדם אך לא באמצעות איום על סיכון היחסים כולם".

שיחות השלום בקמבודיה יתחדשו באמצע יוני

פנום פן (רויטר). שיחות השלום בקמבודיה, שהתקיימו בבירת צפון קוריאה, פיונגיאנג, הסתיימו אתמול ללא סימן לפריצת דרך. עם זאת, הצדדים הסכימו לשוב ולהיפגש בחודש הבא בפנום פן.

המשא ומתן בין ארגון המחתרת הקמר רוז' ובין ממשלת קמבודיה, שאורגן ע"י המלך סיהאנוק במאמץ להביא לסיום מלחמת האזרחים במדינה, הוחל ביום שישי והיה אמור להימשך עד יום שלישי השבוע.

בהודעת סיכום שנמסרה עם תום השיחות נאמר כי המשתתפים מסכימים להקים ועדת ביניים, "כדי לפתור את כל הבעיות ברוח של פיוס ואחדות לאומית".

בהודעה נאמר גם כי ישיבת העבודה הראשונה של הוועדה תתקיים ב-15 ביוני בפנום פן.

בפגישה בפיונגיאנג השתתפו שבעה נציגים מטעם הקמר רוז', שני ראשי הממשלה של קמבודיה, הנסיך נורודום ראנאריד ויו"ר האסיפה הלאומית, צ'י סים. בראש הפגישה ישב סיהאנוק.

בדיווח של סוכנות הידיעות הסינית מבירת צפון קוריאה נמסר כי למרות דיווחים קודמים על אווירה פסימית בשיחות, הדיונים הסתיימו ב"אווירה של הרמוניה". על פי הדיווח, כל הצדדים הסכימו על העקרונות להפסקת אש, שלום ופיוס לאומי בקמבודיה.

נציגי הקמר רוז' הציעו תוכנית להפסקת אש שתידון בפגישה ביוני, ומסרו רשימה של 10 מדינות שיכולות לשמש מפקחות על הפסקת האש. אולם דיפלומט בפנום פן אמר בתגובה: "אי אפשר לבחור רשימה של מדינות פחות מתאימות לפיקוח על הסכם הפסקת אש".

פעילות מוגברת להשגת שלום בתימן; קרבות מקומיים באזור עדן

עדן (ע"ר). קרבות מקומיים פרצו בשבת בסביבות עדן בין צבא דרום תימן וצבא צפון תימן, למרות המאמצים שעשו מדינות ערב לכנס את מועצת הביטחון, בניסיון לסיים את מלחמת האזרחים.

מפקדים של צבא דרום תימן בקו החזית הסמוך לאל-עבאר, 43 ק"מ צפונית לעדן, אמרו כי יריביהם שלחו טילי קרקע-אוויר לעבר מטוסי הדרום. "זו הפעם הראשונה שהם ירו טילים כאלה. שלושה טילים התפוצצו מעלינו, אך אף אחד ממטוסינו לא נפגע", אמר בריגדיר סלח סאמאת, המפקד על מבואותיה הצפוניים של עדן.

קצינים מצבא הדרום אמרו כי חייליהם התקרבו במשך הלילה לאל-עבאר, כדי לבנות שם ביצורים. משאיות הנושאות גושי בטון נראו נוסעות לשם מעדן.

בקצרה

● ניו דלהי. סוכנויות הידיעות דיווחו אתמול כי מורדים בני שבט הבודו, הלוחמים למען הקמת מדינה עצמאית בתחומי מדינת אסאם בצפון הודו, שרפו למוות לפחות 17 בני אדם ופצעו כ-100 אחרים בהתקפות על כפרים באזור. ראש הממשלה של מדינת אסאם, היטסוואר סאיקיה, אמר כי חיילים הודים הובהלו לעשרות הכפרים שהמורדים העלו באש שלשום בלילה. אזור זה נמצא כ-1,375 ק"מ מזרחית לניו דלהי. בשש השנים האחרונות הרגו המורדים לפחות 1,000 בני אדם כשתקפו שוטרים, חיילים, פקידי ממשלה בכירים ותושבים שאינם בני שבט בודו. (אי-פי)

● לאגוס. השלטון הצבאי בניגריה הכריז על סיבוב שני בבחירות לאסיפה המחוקקת, למרות ההשתתפות הנמוכה בסיבוב הראשון של הבחירות. המצביעים בוחרים 273 צירים, האמורים לייצג את המחוזות שלהם באסיפה המחוקקת שתתכנס בחודש הבא. הממשלה טוענת כי האסיפה המחוקקת תחליט על שיטת הממשל הפוליטי שהניגרים רוצים בו. ניגריה היתה תחת שלטון צבאי ברוב השנים מאז קיבלה עצמאות. (ע"ר)

● אלג'יר. 23 קיצונים איסלאמיים חמושים נהרגו בידי כוחות הביטחון של אלג'יריה בשלושה מבצעים שונים שהיו בין הימים רביעי לשישי. דובר כוחות הביטחון באלג'יר מסר כי 13 קיצונים נהרגו ביום חמישי בתגובה לרציחתו של סוכן כוחות הביטחון, תשעה נהרגו ביום שישי בחילופי ירייות עם כוחות הביטחון וביום רביעי נהרג קיצוני אחד כאשר ניסה להימלט מביתו. (ע"צ)

הקוטג'יים של שופ בגבעת פולג. נתניה.

הפרוייקט הנמכר ביותר ברמת פולג

באזור מקסים וירוק, עם גישה נוחה לכביש החוף, קוטגיים דו משפחתיים בני 6 חדרים, חצר פרטית גדולה, חניה מקורה, מרפסת ומטבחי "הביטאט". מהחברה ש"עשתה" את גבעת פולג. בואו להיות בין הראשונים.

שופ
לגור בטופ
שיכון ופיתוח לישראל

אתר הבניה פתוח: ימים א'-ה' 11:00-18:00, ו' 10:00-13:00. טל. 050-243209. סניף ראשי: רח' החשמונאים 121, ת"א טל. 03-5632710

ג'יגה שיווק בע"מ
GIGA
מקבוצת ג'יגה
עכשיו
קנה נייד
IBM THINKPAD 750C

הספקה מיידית!
לפרטים והדגמה טלפון: 03-5181666
ג'יגה שיווק בע"מ בניין מרכזי: דרך בן צבי 84 ת"א

הארץ
כלכלה
יום ראשון 29.5.94 העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

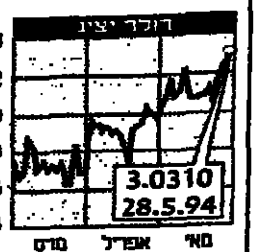

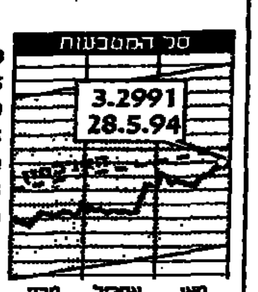

בעולם

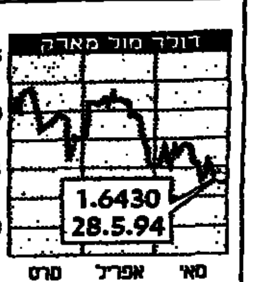

שערי המטבעות המרכזיים מול הדולר ביום ששי בניו יורק: מארק – 1.6430, +0.33%; לישט"ש – 1.5107, +0.03%; ין – 104.30, +0.38%.

"50% מהירקות מהשטחים שנועדו לחרדים מועברים לשווקים אחרים"

מאת עמירם כהן

שר החקלאות, יעקב צור, יכנס מחר לדיון דחוף את כל הגורמים במשרדו העוסקים ביבוא תוצרת חקלאית לחרדים שומרי שמיטה. על הדיון הוחלט בעקבות הכתבה ששודרה ב"יומן" בטלוויזיה ביום ששי האחרון, שחשפה הברחות בהיקף גדול של תוצרת חקלאית מהשטחים לישראל, באמצעות ועדות השמיטה של החרדים.

מנכ"ל מועצת הירקות, אברים שלום, אמר בסוף השבוע ל"הארץ" כי להערכת המועצה, יותר מ–50% מהירקות המיועדים לחרדים שומרי שמיטה מועברים לשווקים אחרים. לדבריו, "זליגת" תוצרת המיועדת לחרדים בלבד נובעת מקיומן של 11 ועדות שמיטה של העדות השונות, שאינן מוכנות לשתף פעולה ביניהן.

צור: יישום ההסכם החקלאי עם האוטונומיה יעוכב

מאת עמירם כהן

שר החקלאות, יעקב צור, הודיע בסוף השבוע כי לא יאפשר את יישום ההסכם החקלאי עם תושבי האוטונומיה – שאמור היה להתחיל בו השבוע – לפני שיושג הסכם על מתן פיצויים למגדלי הירקות.

כזכור, איימו החקלאים כי מתחילת השבוע יעצרו כל מכונית שתנסה להעביר תוצרת לישראל, על רקע המחלוקת בין האוצר למשרד החקלאות על גובה הפיצוי למגדלי הירקות.

שר החקלאות ונציגי מגדלי הירקות ייפגשו עם שר האוצר שוחט ביום רביעי הקרוב.

צבי זרחיה מוסיף: ח"כ דן תיכון (ליכוד) יכנס השבוע את ועדת המשנה לצרכנות, כדי שתפעל למניעת כניסת תוצרת חקלאית מעזה לישראל. לדבריו, התוצרת לא עומדת בתקנים בריאותיים.

שוק ההון

אחרי שבוע של ירידות, השתנתה המגמה במסחר במניות הישראליות בוול-סטריט. איי-אס-איי רשמה עלייה של 6% ומדד של 2.1% (עמוד 4ג)

הממשלה תאשר היום צעדים להוזלת הדיור

מאת צבי זרחיה

הממשלה תתבקש הבוקר לאשר את תוכניתם המשותפת להוזלת מחירי הדיור של שר האוצר, אברהם שוחט, ושר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר. זהו הדיון השלישי של הממשלה בדיור בתוך שבוע, לאחר ששתי ישיבותיה האחרונות בעניין הסתיימו בלא הכרעה.

נקודת המחלוקת העיקרית בין שוחט לבן אליעזר, שבה תכריע הממשלה, היא הצעתו של שר השיכון, לפיה הקבלנים יוכלו לרכוש קרקעות באזורי ביקוש, שייקבעו בידי משרד הבינוי והשיכון, במחיר של 51% מערכן כפי שיקבע אותו השמאי הממשלתי. הקבלן יתחייב לבנות במחצית הדירות לזכאים, והזכייה במכרז תיקבע לפי המחיר הנמוך.

לדברי שוחט, הצעה זו תיצור לחצים וביקושים גבוהים מצד זכאים לרכוש את הדירות המוזלות בפרויקטים אלה, ותשבש את הבנייה.

תוכנית שוחט ובן אליעזר

אלה עיקרי התוכנית:

● משרד הבינוי ומינהל מקרקעי ישראל יפעלו לשיווק קרקע במכרזים פומביים ב–'94 ו–'95, לבניית 50 אלף יחידות דיור לפחות בכל שנה באזורי הביקוש. במכרזים אלה לא ייקבעו מחירי מינימום, והקבלן או היזם יתחייבו בחוזה להתחיל את הבנייה בתוך ארבעה חודשים מיום הזכייה במכרז. כן יתחייבו על מועד גמר בנייה ומועד אכלוס הדירות.

● באתרים שייקבעו בידי משרד הבינוי יוקצו עד 25% מהדירות לבנייה לזכאי המשרד. דירות אלה יהיו בגודל של עד 90 מ"ר, וימכרו במכירה חופשית לזכאים בלבד, עד חודש ממועד סיום הבנייה.

● שר השיכון, בתיאום עם שרי הביטחון, הפנים, העבודה והאוצר, יהיה אחראי על גיוס עובדים לענף הבנייה. הממשלה תאשר יבוא של 20 אלף עובדים זרים לענף.

● תופעל תוכנית לביטוח סימני תיק האשראי לבנייה למגורים, לפיה כבר בימים הקרובים יקבלו הבנקים ערבות מדינה בשיעור של 10% מהיקף האשראי שיינתן לקבלנים.

● יינתנו תמריצים לזירוז הבנייה למגורים. צוות משותף למשרד האוצר ולמשרד הבינוי יקבע עד סוף מאי '94 את מתכונת ההפעלה, גובה התמריצים, היקפי הבנייה וסוגי הבנייה שיזכו זכאים להם.

● משרד האוצר יפרסם בקרוב את דו"ח "ועדת פוגל", בראשות מנכ"ל האוצר אהרון פוגל, בעניין הפיכת קרקע חקלאית לקרקע למגורים. באוצר אומרים, כי הקרקע החקלאית תשמש עתודה עיקרית לממשלה לבנייה למגורים באזורי הביקוש.

● שר הבינוי יקבע לפחות 10 אתרים בזמינות מיידית לבנייה למגורים באזורי הביקוש, ב–500 יחידות דיור בכל אתר.

● מנכ"ל משרד רה"מ יעמוד בראש ועדת היגוי בין-משרדית מטעם רה"מ, שתעקוב אחר פעולת כל משרדי הממשלה בתוכנית.

● משרד הבינוי והשיכון ומינהל מקרקעי ישראל ידאגו להפעלת כלי בקרה ופיקוח על העבודות באתרים ולתיאום בין המבצעים השונים.

● משרד הבינוי והמינהל ידאגו לביצוע עבודות התשתית הנדרשות באתר ולסיומן במקביל לסיום בניית יחידות הדיור בידי הקבלן.

● הממשלה תפעל להשוות תקנים ישראליים לבינלאומיים בתחומי חומרי גלם ומוצרים בנייה מוגמרים.

תוכנית שבס

עוד תדון הבוקר הממשלה בהצעה לרפורמה באישור תוכניות הבנייה, שגובשה בימים האחרונים בידי מנכ"ל משרד רה"מ, שמעון שבס, ומנכ"ל משרד הפנים, עמרם קלעג'י.

ההצעה נועדה להביא להגדלת היקף הבנייה בזמן קצר. אלה מרכיביה:

● אישור תוכניות בנייה הנמצאות בוועדות התכנון והרישוי, בהיקף של 25 אלף יחידות דיור ב–45 יום.

● היתרי בנייה לתוכניות דיור יוצאו בתוך 120 יום ממועד אישורן.

● הטיפול בתוכניות בנייה חדשות יחל בתוך חודש מיום הגשת התוכנית לוועדה המוסמכת.

● יצירת עתודה תכנונית מספקת לבנייה בחמש השנים הבאות.

לפי הצעתם של שבס וקלעג'י, יוקם מטה מיוחד לפניות של משרדי ממשלה, ראשי רשויות, קבלנים ויזמים לשחרור תוכניות המטופלות בוועדות השונות. יוקם צוות בין משרדי משותף למשרדי הפנים, האוצר, השיכון והרה"מ, שיעקוב אחר עבודת הוועדות המקומיות. הצוות יוסמך לקבל החלטות בכל הקשור למערכת היחסים בין רשויות התכנון המקומיות והמחוזיות.

תוכניות בנייה שאישורן בוועדות המקומיות מתעכב בלא סיבה מוצדקת יועברו להכרעה בוועדות המחוזיות. תוכניות מאושרות שלא ימומשו בפרק זמן מסוים, בגלל ספקולציות של המחזיקים בקרקע, למשל, יבוטל תוקפן. לכל ממונה על מחוז במשרד הפנים ימונה סגן, שיהיה יו"ר הוועדה המחוזית בפועל וידאג לכינוס הוועדות. הוא יהיה אחראי לביצוע החלטות הוועדה המחוזית. לצד כל ועדה מחוזית יוקמו ועדות משנה לאישור תוכניות. כן מוצע לתגבר את הוועדות המחוזיות בכוח אדם מקצועי.

משרד הבינוי והמינהל יגישו בתוך 30 יום למועצה הארצית לתכנון ובנייה הצעה לגבי היקף עתודות הקרקע הדרושות. לפי החלטות המועצה הארצית יוגשו תוכניות לבנייה ועד אוקטובר '94 הן יקבלו טיפול מועדף.

יומן

סודות בנק ישראל

בשבוע שעבר פורסם הדו"ח השנתי של בנק ישראל, שהוא בעיקרו הדו"ח השנתי של מחלקת המחקר של הבנק. כרגיל, נעשתה בדו"ח עבודה יסודית ואובייקטיווית – האלמנט האחרון בא לידי ביטוי מיוחד בפרק על המדיניות המוניטרית, שבו מתוארות גם תוצאותיה הפחות סימפטיות של המדיניות המרוסנת שהפעיל הבנק במחצית השנייה של 1993, שעזרה לנפח את בועת הבורסה. מי שרוצה יכול לראות בכך ביקורת עצמית, אם כי לא מפורשת ומובלעת מאוד.

בהזדמנות זו של דו"ח שנתי – המסמך החשוב ביותר שמגיש הבנק במרוצת השנה – מתעוררת גם שאלת ניהולו הפנימי של הבנק. כאשר דוד הורוביץ המנוח הכין את חוק בנק ישראל, הוא דאג לוודא שהמוסד יהיה לא רק עצמאי ככל האפשר, אלא גם חופשי מהתערבות חיצונית בענייני ארגון וכספים (אפילו ביקורת מבקר המדינה הוגבלה). כתוצאה מכך אין הציבור יודע על נושאים אלה כמעט לא כלום.

שלא כתקציב משרד מבקר המדינה למשל, תקציב בנק ישראל אינו מובא לאישור גורם חיצוני לבנק, אפילו לא ועדה של הכנסת (לעניין זה, הוועדה המייעצת של הבנק, שוועדת משנה שלה מאשרת את התקציב, אינה גורם חיצוני). שלא כבבנקים המסחריים, הדו"ח הכספי המפורט ומנתח את ההוצאות המינהליות של בנק ישראל אינו מתפרסם לציבור. שלא כחברות ציבוריות, השכר של חמשת בכיריו נשאר סוד כמוס.

דיווח נאות ומפורט על תקציב ההוצאות המינהליות חשוב במיוחד במקרה זה, שכן לבנק ישראל אין מגבלת אמצעים כפי שיש לכל גוף אחר. הכנסותיו, שחלקן הניכר נובע מריבית על אשראי שהוא "מייצר" ללא עלות, הן בסדר גודל של מאות מיליונים, ומועברות לאוצר אחרי ניכוי הוצאותיו. בתנאים אלה, קל לגלוש לרוחב לב ובזבזנות.

במסיבת העיתונים לרגל הגשת הדו"ח השנתי של הבנק, בשבוע שעבר, נשאל הנגיד, פרופ' יעקב פרנקל, בעניין שכר עובדי הבנק, שעליו מתהלכות בירושלים אגדות זה שנים (וקודם לכן נמסר על חתימת הסכם עבודה בבנק ישראל – כמובן ללא כל פירוט). השאלה הועלתה על רקע האזהרות החוזרות ונשנות של נגיד הבנק מפני פריצת מדיניות השכר במגזר הציבורי. גם נגיד זה, כקודמיו, הצליח לחמוק מתשובות מלאות, ואחד הסודות השמורים ביותר בירושלים נשאר כמוס בין קירות הבנק (משרד האוצר מכיר כנראה את הנתונים אך אינו מפרסם אותם).

היימצא חבר כנסת אשר יתבע – בשאילתא לנגיד בוועדת הכספים או לשר האוצר (כאחראי פרלמנטרי לבנק) במליאה – להסיר את הלוט מהמידע, שחייב כל גוף ממלכתי אחר להעמיד לרשות הציבור?

אברהם טל

ההסתדרות דורשת לעכב פרסום דו"ח ועדת פוגל על מערכת הפנסיה

מאת חיים ביאור

יו"ר האגף לביטוח סוציאלי בהסתדרות, שלום הכשוש, יפנה היום לשר האוצר, אברהם שוחט, בדרישה לעכב את פרסום דו"ח ועדת פוגל על מערכת הפנסיה. לדברי הכשוש, הדרישה נובעת מכך שההסתדרות מסתייגת מחלק מההמלצות הכלולות בדו"ח, וכן עקב המהפך הפוליטי בהסתדרות.

"למרות שוועדת פוגל פועלת כבר יותר משנה, נציגי ההסתדרות לא הופיעו בפניה באורח רשמי כדי להציג את עמדתם, פרט לשיחות בלתי רשמיות שקיימתי עם יו"ר הוועדה, אהרון פוגל, ועם הממונה על שוק ההון הביטוח, מאיר שביט, על עתיד קרנות הפנסיה ההסתדרותיות", אמר הכשוש.

הכשוש ציין שההסתדרות מתנגדת לקביעתה של ועדת פוגל, לפיה 60% מכספי הצבירה של קרנות הפנסיה בגין עמיתים חדשים יושקעו בבורסה ורק 40% מהכספים ייהנו מתשואה מובטחת של 5.5%. ההסתדרות מתנגדת לכך שבהדרגה, תוך 10 שנים, 20% מצבירת הקרנות בגין עמיתים חדשים יושקעו בבורסה, וגם זאת היא מתנה בקביעת רשת ביטחון למבוטח מפני הפסדים אפשריים של הקרנות בבורסה.

ההסתדרות מתנגדת גם לקביעת ועדת פוגל, לפיה יופקע מסלול ההפרשה של המעסיקים לקרן פיצויים בשיעור 2.3%. כן היא מתנגדת לכך שקרנות פנסיה פרטיות, המקבלות מבוטחים לפי עיקרון שונה מזה של הקרנות ההסתדרותיות, ייהנו מתשואה זהה.

הכשוש הוסיף שוועדת פוגל אינה מציינת חד משמעית כי על הממשלה לממן את הגירעון שייגרם לקרנות הפנסיה היציבות יחסית עקב מיזוגן עם הקרנות החלשות "וגם זה עניין שאנו רוצים להבהיר בטרם יפורסמו ההמלצות".

גורמים הקרובים לנושא מעריכים שעקב דרישות אלה, ספק אם הדו"ח יישם כבר ב–'94.

הבנק לפיתוח התעשיה – ירידה חדה ברווחיות בעקבות הפסד בחברה הבת

מאת מרית גילת

הרווחיות של הבנק לפיתוח התעשיה נפגעה ברבעון הראשון של '94 כתוצאה מהפסד של החברה הבת "חברת השקעות לפיתוח התעשיה", שבה מחזיק הבנק 50%. ההפסד גרע 1.1 מיליון שקל ברבעון הזה לעומת תרומה של חצי מיליון שקל לרווח הנקי ברבעון המקביל אשתקד. בדו"ח הדירקטוריון, שבראשו עומד אריה שר, מוסבר ההפסד בעיקר בירידת ערכם של ניירות ערך סחירים.

הרווח הנקי של הבנק הסתכם ב–4.5 מיליון שקל בהשוואה ל–6 מיליון שקל ברבעון הראשון של '93 – ירידה של 25%. התשואה להון ירדה ל–8.5% במונחים שנתיים, לעומת 11.3% אשתקד. ברווח הבנק מפעולות רגילות לאחר מסים חלה דווקא עלייה של 7.2% – ל–3.6 מיליון שקל. לגידול זה תרמה עלייה של 17.2% ברווח המימוני – ל–10.2 מיליון שקל – וכן הכנסה חד פעמית של חצי מיליון שקל ממימוש מניות של כור.

מנגד רשם הבנק ירידה של 19.2% בהכנסות מעמלות – ל–2.1 מיליון שקל, וכן גידול של 25% בהוצאות השכר, שהסתכמו ב–5.9 מיליון שקל. חלק של גידול זה נבע מהשלמות פיצויים בגין הסכם השכר שנחתם בתחילת '94.

צווארון לבן / צבי הראל

"לנדאו הבטיח לרדוף אותי 40 שנה"

טוען יוסי עובד, לשעבר מנכ"ל החברה העירונית לפיתוח התיירות בהרצליה, בעדותו במשפט על הקמת המרינה. לדבריו, ראש העירייה אלי לנדאו, המואשם בהפליה לטובה של היזמים, לחץ עליו לאפשר להם לסטות מתנאי המכרז, וממשיך להתנכל לו גם לאחר שסירב והתפטר

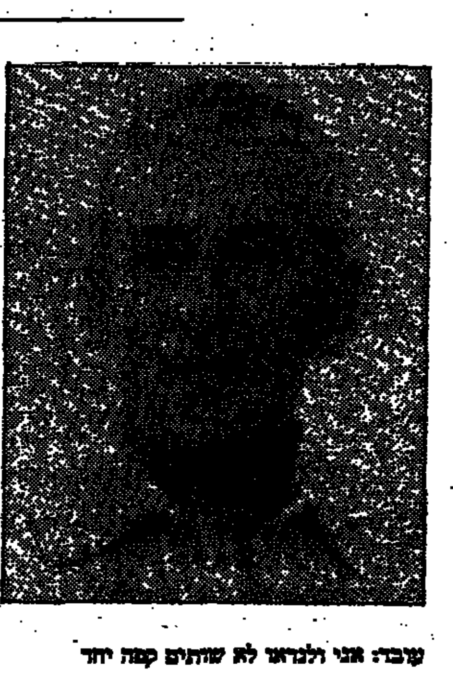
עובד: אני ולנדאו לא שותים קפה יחד

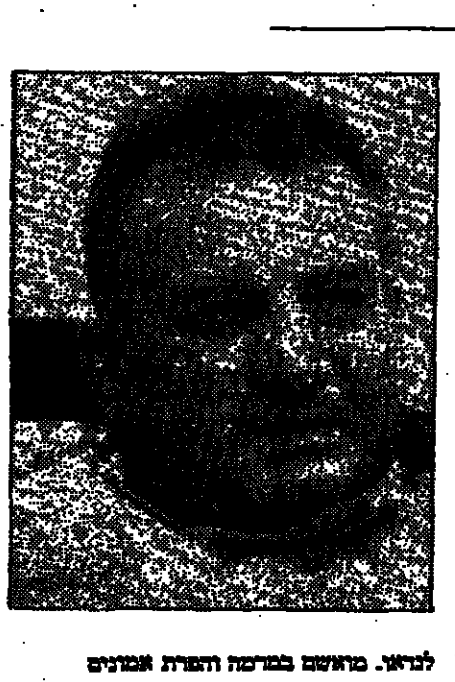
לנדאו. מואשם במרמה והפרת אמונים

משפטו של ראש עיריית הרצליה אלי לנדאו בפרשת הקמת המרינה בהרצליה נמצא בימים אלה בשלב מתקדם של שמיעת ראיות התביעה. לנדאו אינו הנאשם היחיד במשפט, המתברר בפני שופטת בית משפט השלום בתל-אביב, מרים סוקולוב. בנוסף ללנדאו יושבים על ספסל הנאשמים עוד ארבעה: מהנדס העירייה משולם גרנות ושלושת הזוכים במכרז להקמת המרינה: חברת מרכזי שליטה ומנהליה, מרדכי זיסר ושמואל סמוכה. בעוד שני עובדי הציבור, לנדאו וגרנות, מואשמים בעבירת מרמה והפרת אמונים, מואשמים זוכי המכרז בקבלת דבר במרמה.

אחד המוטיבים המרכזיים שאותם מנסה התובע, עו"ד שלמה נסים, להוכיח הוא, כי במעשיו ובמחדליו גרם לנדאו להפלייתם לטובה של הזוכים במכרז להקמת המרינה וכי הם היו מעורבים בהליכים המוקדמים לפרסומו. המעורבות המוקדמת הנדונה באה בקבלת מידע ונתונים מהעירייה לפני פרסום המכרז ואף בקבלת טיוטת מסמכיו. לגבי לנדאו נטען, כי לא יידע את ועדת המכרז של מינהל מקרקעי ישראל (בעלת הקרקע) ואת העירייה בדבר המעורבות המוקדמת של מרכזי שליטה בהליכי המכרז.

הזכייה במכרז המרינה הקנתה ליזם הזוכה זכויות בנייה משמעותיות בשטח חוף הרצליה. בתמורה לבניית המרינה מכיסו, קיבל זכויות בנייה בשטחים שעליהם יוכל לבנות בעתיד בתי מלון ובתי דירות.

במשפט ייוחד מקום רב לדיון בחומר שממנו נבנה שובר הגלים במרינה. בין תנאי המכרז נקבע, כי שובר הגלים ייבנה מאבן טבעית. לטענת התובע, מרכזי שליטה הסתייגה לאחר זכייתה במכרז מתנאי מהותי זה והחלה לבנות תכנון חלופי לבניית שובר הגלים מדולוס (גושי בטון יצוקים). התובע טוען, כי חומר זה נופל בטיבו מאבן טבעית וגם זול ממנה במידה ניכרת. ביוני 1988, לאחר הזכייה במכרז, נעשתה פנייה של היזם לשינוי תנאי מהותי זה, בנימוק שיש קושי בהשגת אבן טבעית. בסופו של דבר נבנה שובר הגלים משילוב של דולוס ואבן טבעית. התביעה גורסת, כי אילו היתה מתקבלת הצעתם המקורית של היזמים (בנייה מדולוס בלבד), היו חוסכים כמה מיליוני שקלים.

יוסי עובד (64), ששימש כמנכ"ל החברה העירונית לפיתוח התיירות בהרצליה, הוא אחד מעדי התביעה המרכזיים במשפט. החברה העירונית שניהל עובד היתה אחראית לתיאום בין הגופים השונים שעסקו בהקמת המרינה, לרבות מינהל מקרקעי ישראל. הוא התפטר מתפקידו אחרי חילוקי דעות קשים עם לנדאו, שהיה יו"ר הדירקטוריון של החברה. היום משמש עובד כממונה הארצי על המעגנות בישראל מטעם משרד התחבורה ומתגורר בתל אביב. על עצמו סיפר, כי הוא איש ים, ריכז במשך חמש שנים את תחום החינוך הימי של אגודות הספורט הימיות בארץ ועל רקע זה הכיר את לנדאו.

בעשרות הימים האחרונים נחקר עובד במשך חמש ישיבות על תוכן העדות. מעדותו ניתן ללמוד על ההיכרות המוקדמת בין לנדאו וזיסר. עובד סיפר, כי לנדאו הכיר את זיסר כשלוש שנים לפני פרסום המכרז.

> **כשנשאל מדוע לא התריע כי זכייתה של מרכזי שליטה במכרז פסולה, השיב עובד: "איני יודע למה"**

כך סיפר העד בנושא זה: "פעם ראשונה ששמעתי על קיום מרכזי שליטה, היה זה מפיו של יו"ר הדירקטוריון, אלי לנדאו. זה היה באפריל 1985, כאשר המליץ בפני להתקשר לחבר טוב שלו, מוטי זיסר, שבאמר לי אז שהוא עומד בראש חברה שנקראת מרכזי שליטה. הוא סיפר לי שזיסר הוא בעל יכולת עצומה, בעל ניסיון רב, ויכול להבנות את עיריית הרצליה ואותי בכל נושאי ההכנה של פרויקט גדול, וזה יהיה לכבודנו ולכבוד עיריית הרצליה שנוכל להיעזר במאגר האינפורמציה והניסיון האישי שלו. אלי לנדאו ביקש ממני בצורה ברורה ומפורשת לדאוג להעביר מאגף מהנדס העיר תוכניות כפי שידרשו להם לצורך הכנת הפרוגרמה של פיתוח חוף הרצליה מצפון לדרום, ובתוך זה גם את פרויקט המרינה. אמנם נפגשנו עם אנשי הקבוצה המקצועית של מרכזי שליטה, שאותם אני לא זוכר. אני זוכר את ראשי מרכזי שליטה, מוטי זיסר וסבינו סמוכה".

בחקירתו התעכב עובד על פגישה שבה השתתף זיסר, זמן קצר לפני הגיבוש הסופי של טיוטת המכרז (סמוך לתחילת 1988). לדבריו, לפני פרסום המכרז הוזמן לביתו של לנדאו ובפגישה זו השתתפו בין היתר זיסר ועו"ד יצחק מירון (שייצג את מרכזי שליטה). לדבריו, ביקש ממנו לנדאו להכניס תיקונים והערות לנוסח המכרז. בחקירתו הנגדית אישר העד, כי בחקירתו במשטרה לא אמר אמת לגבי מקום קיום הפגישה. בעוד שבמשטרה אמר כי הפגישה נערכה בעירייה, בבית המשפט אמר העד כי הפגישה נערכה בביתו של לנדאו, שהיה חולה באותו יום. עובד הסביר כי במשטרה אמר שהפגישה נערכה בעירייה משום שלא הרגיש בנוח (במשטרה), כי באותה פגישה "שתיתי מים ואכלתי לחם בביתו ויש לי כבוד לבן אדם".

עובד התלונן על ראש העירייה, כי לנדאו נהג להתערב בנושאים מקצועיים. לדבריו, הוא לא התנגד להחלפת האבן הטבעית בדולוס אולם בתנאי שיקבל על כך אישור וייעוץ של מהנדסים ימיים. עוד אמר עובד, כי כאשר נודע לראש העירייה שהמהנדסים הימיים אינם מסכימים להחלפת האבן הטבעית, אמר לו לנדאו לפטר אותם.

> **"אמרתי ללנדאו שלא נסכים לשוברי הגלים כפי שהיזם רוצה בלי אישור מהמהנדסים... הוא ביקש ממני לפטרם"**

באותו עניין אמר עובד: "אני כתבתי את מכתב ההתפטרות בכאב לב, מתוך דאגה מכמה אספקטים. קודם כל אני לא שולל את מידת ההכרות שהיתה ביני לבין אלי לנדאו. קוויתי כל הזמן שאלי לנדאו יקשיב לדברי, שבלי אישור והסכמה של מהנדסים ימיים אנחנו לא נסכים לשוברי הגלים כפי שהיזם רוצה. כי אשר ראש העירייה מחליט על דעת עצמו, על אף כל האזהרות שאנחנו מזהירים אותו... זה לא רק שאלה כספית, וידעתי שזה הפרש של מיליון דולר – זה גם סיכון חיי אדם. אם הוא לוקח על עצמו את האחריות. האומר שהם יבנו רק מדולוסים, אני שואל את עצמי אם זו לא התערבות בדבר מקצועי מובהק.

"באחד הימים קיבלתי שיחת טלפון מראש העירייה שבה אמר לי, בזו הלשון, שהוא מאוד מאוכזב מאתנו, מאוד מאוכזב מהמהנדסים הימיים, ושהם מפריעים בקידום ובהמשך הפרויקט. הוא ביקש ממני לפטר אותם. תשובתי היתה באופן מיידי שאני לא אפטר אותם. כעבור כמה דקות קרא לי ללשכתו ובה נאמרו דברים קשים. בהמשך העביר אלי גם איום באמצעות חבר משותף, שאמר לי שהוא ירדוף אותי 40 שנה. ולרדיפה הזו יש סימנים בשטח.

"הפגישה הזאת היתה בימים האחרונים לפני התפטרותי. אחרי שהתפטרתי חיפשתי דרך הלאה. הוצעו לי עבודות אחרות. נמרודי הציע לי איזו שהיא עבודה. בהתערבותו של אלי לנדאו לא התקבלתי. אני הועסקתי על-ידי מינהל מקרקעי ישראל בפרויקט המרינה באשדוד. עבודתי בזה חודשים מספר. ועוד פעם, בהתערבותו של לנדאו החוזה לא חודש איתי.

"היו עוד מקרים: גם במשרד התחבורה לנדאו ניסה להתערב שימנעו את קבלתי. כיום אני אחראי על המעגנות ואיני מגע במרינה בהרצליה. ביקשתי מהשר לשחרר אותי מכל נגיעה בכך. גם לנדאו אמר לי שכף רגלי לא תדרוך במרינה בהרצליה ואני מגשים את דבריו.

"עלילות הרשע לא פסקו: לנדאו הגיש נגדי תלונה במשטרה וזומנתי לחקירה ביחידה לחקירת פשעים חמורים. התלונה נגדי היתה שאני לקחתי מסמכים מהחברה העירונית, או כפי שהתבטא החוקר 'גניבת מסמכים', מסמכים מקוריים. מעניין שהתלונה נגדי נתמכה בעדות של עו"ד שפתח וישב באותה עת בבית הכלא – עו"ד אריה שחם. תוצאות החקירה היו שזומנתי לפני כשנה למשטרת פתח תקוה, ונאמר לי שהתיק נסגר מחוסר אשמה".

בחקירתו הנגדית נחקר עובד בעיקר על-ידי סניגורו של לנדאו, עו"ד רם כספי. כספי ביקש ממנו להסביר מדוע כאשר נודע לו כי מרכזי שליטה זכתה במכרז, לא דאג לדווח על כך למינהל מקרקעי ישראל ולהתריע כי הדבר פסול, כפי שהוא סבור היום.

על כך השיב עובד: "לא אמרתי לאף אחד שום דבר. פשוט לא אמרתי. איני יודע למה. אין לי הסבר לכך. לא אהבתי את ההשתתפות של מרכזי שליטה במכרז אבל שתקתי, והם גם לא אהבו אותי. בזמן אמת התעלמתי מכל הנושא, העדפתי להתעלם. מה שאני אגיד עכשיו זה יישמע כדיעבד. אני אעשה חטא לעצמי. גם אז לא מצאתי לנכון להגיד במכתב ההתפטרות למשה גת, סמנכ"ל המינהל, שמרכזי שליטה היו מעורבים בתכנון המרינה. כשהגשתי את מכתב ההתפטרות לא רבתי עם לנדאו. לא היה לי ריב אישי איתו. היה ויכוח ענייני בינינו. לנדאו ואני לא ביחסים טובים. אנחנו לא שותים קפה ביחד".

בן יקר גת חברה להנדסה ובנין בע"מ

(בתשקיף זה - "החברה")

הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, בדבר פרסום

תשקיף

הנפקה של

סדרה של 30,450,000 ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה ב) רשומות על שם עומדות לפרעון ב-6 תשלומים חצי שנתיים שווים ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר בשנים 2000 עד 2002 (כולל), נושאות ריבית בשיעור של 3% לשנה, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אפריל 1994 (להלן: "אגרות החוב"). אגרות החוב ניתנות להמרה בכל יום עסקים בנקאי למעט מ- 11 ביוני עד 30 ביוני של השנים 2000 עד 2002 ומיום 12 בדצמבר עד 31 בדצמבר של השנים 2000 עד 2001 החל מיום רישומן למסחר בבורסה וכלה ביום 11.12.2002 במניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע"נ של החברה, באופן שכל 240 ש"ח ע"נ אגרות חוב יהיו ניתנים להמרה למניה רגילה אחת של החברה (24,000%).

ושל

225,000 כתבי אופציה (סדרה 2) רשומים על שם, הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מיום רישומם למסחר בבורסה ועד ליום 30 במאי 1998 (כולל). למניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א, כך שכל כתב אופציה ימומש למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע"נ (כפוף להתאמות - ראה סעיפים 2.13.8 ו-2.13.9 בתשקיף), כנגד תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 55 ש"ח (5,500%) לכל כתב אופציה, צמוד לשער היציג של הדולר של ארה"ב. כתב אופציה אשר לא ימומש עד ליום 30 במאי 1998 ועד בכלל יפקע ולא תהא למחזיק בו זכות כלשהי כלפי החברה (להלן "כתבי האופציה (סדרה 2)" או " כתבי האופציה").

הצעה לציבור

ניירות הערך הנ"ל מוצעים לציבור ב-75,000 יחידות כשהרכב ומחיר כל יחידה הינו:

400 ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה ב) במחיר מינימלי של 1 ש"ח לכל 1 ש"ח ע"נ (100%) ובמחיר מינימלי כולל של:	400 ש"ח
3 כתבי אופציה (סדרה 2) ללא תמורה	- ש"ח
סה"כ המחיר ליחידה	400 ש"ח

היחידות הנ"ל מוצעות לציבור בשלב א' בדרך של מכרז על מחיר היחידה שיערך ביום 29 במאי 1994. היחידות אשר לא תרכשנה בשלב א', אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור בשלב ב', בדרך של מכרז ביום 30 במאי 1994 במחיר שלא יפחת מן המחיר המינימלי. המחיר המינימלי ליחידה במכרז הינו 400 ש"ח. לא נקבע מחיר מירבי ליחידה במכרז.

450,000 ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה ב) ימכרו לב.י.ג.ט. חברה לייעוץ וניהול בע"מ (חברה בת) (להלן: "ב.י.ג.ט.") וב.י.ג.ט תפקיד את אגרות החוב שתרכוש בידי סוחר (ניירות ערך) בע"מ לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות חוב, כאמור בסעיף 2.12 לתשקיף.

המחיר האפקטיבי של כל 1 ש"ח ע"נ מניות בחברה אשר ינבע מהמרת אגרות החוב (סדרה ב) הוא כ-218.7 ש"ח (כ-21,870%) ואילו הערך הכלכלי של כל כתב אופציה (סדרה 2) הוא כ- 37.17 ש"ח (3,717%) מחושב על בסיס שער מניה של 5,596 נקודות אשר היה שער הסגירה של המניה בבורסה ביום 19 במאי 1994.

להלן פירוט התוצאות העסקיות של החברה (באלפי ש"ח):

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993	1992	1991
מחזור הפעולות[1]	90,854	290,333	148,294
רווח (הפסד) נקי	(2,426)	11,555	9.038

להשפעת צמצום היקף הפעילות של החברה במסגרת הפרוגרמה ראה סעיף 6.3.2(ז) בתשקיף. לניתוח תוצאות עסקיות ראה סעיף 6.11 בתשקיף.

1) ללא השפעת תוצאות חברת הבת יקר גת מלונאות ונופש בע"מ.

בעקבות הסכם הפרוגרמה שנחתם עם משרד הבינוי והשיכון התקשרה החברה בשנת 1991 עם חברה זרה מיוגוסלביה בקשר לפרוייקט בניה באשקלון. החברה הזרה עזבה את אתר הבניה בעיצומה של העבודה. לענין ההשלכות האפשריות של כוונת מפרק החברה הזרה להגיש תביעה נגד החברה וטענת החברה בדבר זכות הקיזוז כנגדה וזכות השיפוי מהמדינה וחוות דעת משפטית בקשר לכך, ראה סעיף 10.4.1 בתשקיף.

בין החברה לבין בעלי עניין התבצעו עסקאות, ראה סעיף 8.2 לתשקיף.

בכוונת החברה לפרוע בכספי תמורת ההנפקה יתרות חוב בבנקים עד לסך של 29 מיליון ש"ח וזאת מבלי לבטל את מסגרות האשראי העומדות לרשותה. סך כל ההתחייבויות הכספיות של החברה (לבנקים ובגין אגרות חוב שהונפקו) הינו 71 מיליון ש"ח, מתוכם כ- 37 מיליון ש"ח לקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ*) (חברה אם של אחד ממנהלי הקונסורציום) וכן כ-37 מיליון ש"ח נוספים כערבויות. אם וכאשר תקבע החברה יעודים ספציפיים לשימוש בכספי ההנפקה ישמשו סכומים אלה לפעילותה העיסקית של החברה כפי שיקבע על ידי דירקטוריון החברה מעת לעת.

החברה מתכוונת לפעול לאחר ההנפקה להסרת הערבויות הבלתי מוגבלות בסכום שנתנו בעלי ענין בחברה לחובות החברה בבנק.

להבטחת הסכומים שהתחייבה החברה לשלם למחזיקי אגרות החוב (סדרה ב) היא תשעבד בשעבוד סימלי קבוע ראשון בדרגה סך של 1 ש"ח שיופקד בידי נאמן. החברה התחייבה כי כל עוד יהיו במחזור אגרות החוב, היא לא תיצור בעתיד שעבוד צף כלשהו על רכושה להבטחת כל חוב או התחייבות כלשהי, אלא אם תיצור בעת ובעונה אחת שעבוד צף בדרגה שווה להבטחת תשלומי סכומי הקרן, הריבית והפרשי ההצמדה על אגרות החוב מהנפקה זו. לזכות החברה ליצור שעבודים נוספים, ראה סעיף 2.10.2 לתשקיף . לגבי התחייבויות הקשורות בגין אגרות חוב (סדרה א) ראה סעיף 1.4 בתשקיף. יתרת ההתחייבויות המובטחות על ידי שעבודים ליום 31.12.93 הינם כ-33 מיליון ש"ח (וליום 17.5.94 הינם כ-47 מיליון ש"ח), לא כולל ערבויות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974, בדק וביצוע ואחרות בסך של כ- 28 מיליון ש"ח (וליום 17.5.94 בסך של כ-46 מיליון ש"ח).

ההון העצמי של החברה ליום 31 בדצמבר 1993 הינו 20,902 אלפי ש"ח. ההון העצמי של החברה לכל 1 ש"ח ע"נ הינו 31.67 ש"ח.

סך כל עמלות החיתום, ההפצה, ההשתתפות, ניהול ההנפקה, הטיפול, הריכוז וההוצאות האחרות של ההנפקה הן כ-12.73% מהתמורה עבור ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף זה.

מנהלי קונסורציום החתמים להנפקה: לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ, (*) צמיחה ניהול הנפקות וחיתום בע"מ, אפיקים חיתום (1993) בע"מ, אנטבה התמיות בע"מ, אקסלנס חיתום (1993) בע"מ, אלטשולר שחם ניהול חיתום והשקעות בע"מ, משתנים חיתום (1993) בע"מ, נמרוד למפרט בע"מ, כללי חתמים בע"מ, ספנות - מנפיקים וחתמים בע"מ, י.ל.ר. חיתום והשקעות (1993) בע"מ, רבבות חיתום בע"מ, ו.ש.פ. קפיטל חיתום והנפקה בע"מ, אפריל חתמות (1993) בע"מ, להבה חתמים בע"מ, ב.מ.ד. חיתומים ויזום השקעות בע"מ, איפקס - שיא ניהול הון בע"מ ושחק חיתום והשקעות בע"מ.

הנאמן לאגרות החוב: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ.

עותק מהתשקיף והעתק מהיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף. ניתן להשיג עותקים מן התשקיף ולהגיש הזמנות לרכישת ניירות הערך המוצעים בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ.

תאריך התשקיף: 23 במאי 1994

(*) יתרת ההתחייבויות החברה לקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ, חברה אם של אחד ממנהלי קונסורציום החתמים, הינה ליום 17.5.94 כ-74 מיליון ש"ח וליום 31 בדצמבר 1993 כ-49 מיליון ש"ח.

03-563

תפן – צמיחה ועודפי מזומנים

בינואר '94 גייסה החברה 15.8 מיליון שקל מהציבור ובהשלמת הון ערב ההנפקה. על רקע העובדה שפחות מעשירית מהון זה איפשרה את צמיחת החברה במשך ארבע שנים טרם ההנפקה, נראה תמוה שחברה שאין לה צורך בהשקעות זקוקה לכמויות מזומנים כה גדולות

חברת תפן, הנדסת תעשייה וניהול וניתוח מערכות בע"מ (להלן – תפן) מרעקת לאחרונה את ציבור המשקיעים. מניות החברה מוצעות תריג בשוק ההון המאכזב של '94. מניית החברה רשמה עלייה של כ-25% ממועד הנפקתה, סוף ינואר '94. תשואה זו היא התשואה הגבוהה ביותר שנרשמה בענף "מקבילה שירותים", הענף שאליו משויכת החברה. יותר מ-80% מניירות הערך בענף מקבילה שירותים רשמו השנה ירידות שערים. לגורמי העלייה במחיר המניות קשר ישיר לנתוני דו"חותיה הכספיים.

החברה והחברות הבנות (להלן – הקבוצה) עוסקות במגוון פעילויות רחב המשלב שירותי הנדסת תעשייה וניהול ומתן פתרונות ממוחשבים הן ברמת ניתוח מערכות ממוחשבות, והן ברמת התכנות עצמו.

פעילות מייסדי הקבוצה החלה ב-'82. מייסדי הקבוצה היו שלושה מהנדסי תעשייה וניהול בני 27. מגוון השירותים של הקבוצה כולל תכנון מפעלים וקווי ייצור, ייעול מפעלים קיימים, תכנון מריכוזות מלאי ואפיון, ליווי ולעתים פיתוח של מערכות מחשב.

יישום מערכי איכות

החברה תומכת בחברות גדולות בתכנון ויישום מערכי איכות מסוג תקן ישראלי 2000. תקן זה מקביל לתקן ISO-9000 שהוא התקן האירופי המוביל בנושאי בקרת איכות. חברות ומפעלים ישראלים העוסקים ביצוא נדרשים לרוב על ידי לקוחותיהם בחו"ל לעמוד בדרישות התקן הנ"ל. החברה מסייעת למפעלים לעמוד בבחינות מכון התקנים הישראלי, המוסמך לאשר עמידה בתקן הנ"ל בישראל. כמו כן, מסייעת החברה גם ביישום תקן איכות אחר – TQM (TOTAL QUALITY MANAGEMENT).

העלייה במניית החברה מוסברת בכך שבניגוד לחברות רבות אחרות העלייה ברווח המשיכה גם בדו"חות שלאחר ההנפקה. בתשעת החודשים הראשונים של '93, הדו"חות המייצגים בתשקיף הציגו רווח של 977 אלפי שקלים. רווחי '93 שמרו על מגמה זו, עם רווח של 1.3 מיליון שקל, ואילו רווחי הרבעון הראשון של '94 הציגו רווח של חצי מיליון שקל.

הרווח ברבעון הראשון גבוה פי 2.5 מהרווח שנרשם אשתקד, ומייצג רווח בגילום שנתי של שני מיליון שקל. הצמיחה מרשימה אף יותר בהתחשב בעובדה שלקבוצה הפסד מתיק ניירות הערך שלה, שהסתכם ב-230 אלף שקל, הפסד שיש להניח כי לא יאפיין את תוצאות הפעילות בשנים הבאות.

בסקירת ההנהלה שנחתמה ב-18 במאי מצהירה החברה: "להערכתנו מגמת הגידול בהיקפי הפעילות השוטפים של החברה תימשך".

ההון העצמי של החברה בספטמבר '93 הסתכם ב-1.5 מיליון שקל. בינואר '94 גייסה החברה מהציבור ובהשלמת הון ערב ההנפקה 15.8 מיליון שקל.

על רקע העובדה שפחות מעשירית מהון זה הספיקה לאפשר את צמיחת החברה במשך ארבע שנים טרם ההנפקה, נראה תמוה ביותר, שחברה שאין לה צורך בהשקעות זקוקה לכמויות מזומנים כה גדולות.

דו"חות רווח והפסד מאוחדים
מותאם לשקל של חודש מרס 1994

	ל-3 החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 1994	1993	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח מתואמים (למעט נתוני רווח למניה)		
הכנסות מביצוע פרוייקטים הנדסיים	4,520	2,149	11,295
הוצאות הפעלה	2,404	1,273	6,512
רווח גולמי	2,116	876	4,783
הוצאות מכירה ושיווק	132	94	284
הוצאות הנהלה וכלליות	853	284	2,091
רווח תפעולי לפני מימון	1,131	498	2,408
הוצאות מימון, נטו	109	79	213
רווח תפעולי לאחר מימון	1,022	419	2,195
הפסד מניירות ערך	230	–	–
רווח לפני מסים על ההכנסה	792	419	2,195
מסים על ההכנסה	291	216	852
רווח נקי לתקופה	501	203	1,343
רווח למניה ל-1 ש"ח ע.נ. בש"ח מתואמים	0.23	0.12	0.80

יתרות מזומנים גבוהות

על רקע עיסוקה של הקבוצה, יתרות המזומן וניירות הערך של החברה, שהסתכמו ליום ה-31 במארס בכ-15 מיליון שקל, ומהווים כ-70% מסך נכסיה, נראות מיותרות.

חברות רבות טוענות כי גיוס כספי ההנפקה יביא בטווח הקצר לדוחות בתוצאות המימון. העולם מאחר שלחברה לא היו התחייבויות בהיקף משמעותי לבנקים, ומאחר שחלה שחיקה אינפלציונית של יתרות המזומן, היקף הוצאות המימון ברבעון הראשון לא רק שלא ירד, אלא עלה ב-40%.

בנוסף, הפסידה החברה כ-230 אלף שקל בניירות ערך, סכום לא גבוה בהתחשב בעודפי הנזילות שעמדו לרשותה, ובתוצאות חברות אחרות.

נראה כי הקבוצה תיאלץ לחפש אפיקי השקעה לכספים אלו בתחומים חדשים. מאחר שתחומים אלו עלולים לחרוג מתחום עיסוקה הנוכחי, עלול הסיכון הגלום בתוצאות פעילותה לגבור.

תוצאות הפעילות

הכנסות החברה ברבעון הראשון של '94 הסתכמו ב-4.5 מיליון שקל, גידול של 114% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. עקב העלייה בכמות ההכנסות והעלייה בשיעור הרווח הגולמי מ-41% לכ-47%, עלה הרווח הגולמי בכ-1.2 מיליון שקלים (140%), והסתכם בכ-2.1 מיליון שקלים.

הוצאות ההנהלה של הקבוצה עלו ביחס לרבעון המקביל אשתקד, ושמרו על היחס השנתי של כ-22% מהכנסות. הגידול שחל בהוצאות ההנהלה ביחס ל-'93 (853 אלף שקל, לעומת 522 אלף שקל בממוצע אשתקד), נבע להערכתי מגידול משמעותי בשכר המנהלים הבכירים שבוצע (כמתואר בתשקיף) בינואר '94.

מאחר שהוצאות ההנהלה כוללות גרעין של הוצאות קבועות, יעלה בעתיד שיעור הצמיחה ברווח התפעולי על שיעור הצמיחה במחזור.

רווחיה התפעוליים של הקבוצה הסתכמו ברבעון ב-1,022 אלף שקל לעומת 419 אלף שקל בתקופה המקבילה ב-'93. רווחיה הנקיים, למרות הפסד מניירות ערך, עלו מ-200 ל-500 אלף שקל.

נכסים והתחייבויות

ברכוש השוטף חלה עלייה שנבעה מההנפקה ומעלייה של 42% בחובות הלקוחות. יתרות הלקוחות, המכסות את כ-2.7 חודשי אשראי לעומת כ-3 חודשי אשראי בדו"ח השנתי, מעידות כי הצמיחה אינה תוצאה של הקלה בתנאי אשראי ללקוחות. שינוי מהותי אחר במאזן, הוא קיטון בשיעור ההתחייבויות השוטפות – מ-3.2 מיליון שקלים בדצמבר '93 ל-2.8 מיליון שקלים (12%).

ככלל, ככל שהמכפיל גבוה יותר כן קטן שיעור התשואה של המשקיע.

בהתאם למחיר המינימום בתשקיף יצאה הקבוצה לציבור במכפיל לאחר הנפקה 22, מכפיל הנחשב בימים אלו כבלתי ניתן להשגה. בהנפקה נהנתה החברה מביטול המחיר המרבי למניה, וגייסה 13.3 מיליון שקל, כ-75% יותר ממחיר המינימום. המכפיל בו החלה להיסחר היה 139.

על רקע המכפילים שבהם יצאה המניה לציבור, נראית העלייה בשערי המניות מרשימה ביותר.

מכפיל החברה הנוכחי הוא כ-30. במצב של קיפאון בצמיחה, מכפיל הנחשב כמאפשר תשואה מקובלת למשקיעים הוא כ-15 עד 20. כלומר, כדי להצדיק את מחיר המניות הצריך הנהלת החברה להבטיח המשך הצמיחה ועלייה מתמדת ברווחיה.

השוואה לאמנת

עיסוקה של הקבוצה תואם את תחומי פעילותה של חברת אמנת, שמניותיה ירדו בינואר '94 בכ-50%.

מאחר שלשתיהן יש לקוחות עיקריים בהיקפים של יותר מ-50% ממחזור הפעילות, נראה כי במידה רבה גם הסיכון העסקי שלהן דומה.

אמנת בניגוד לתפן איכזבה את ציבור המשקיעים שנתן בה את אמונו. דו"חותיה השנתיים הציגו רווח מאכזב של 2,661 אלף שקל, לעומת כ-2,400 אלף שקל בתשעת החודשים הראשונים של '93. נראה כי אכזבה זו נתנה את אותותיה במחיר מניותיה.

מחזורה של אמנת, 8.7 מיליון שקל ברבעון הראשון, גבוה בכ-90% ממחזור תפן. ברבעון הראשון של '94 הציגה אמנת רווח נאה של 850 אלף שקל. אם יימשך קצב רווחים זה גם ברבעונים הבאים, יגדלו רווחיה בכ-25% לעומת אשתקד, צמיחה שתשפיע לטובה גם על מחיר מניותיה.

גורמי הסיכון

הסיכון העיקרי בקבוצה הוא מאפייני לקוחותיה. מספר לקוחותיה מצומצם, כ-80 בלבד בתשעת החודשים הראשונים של '93. מרבית הפרויקטים אינם מגובים בהתקשרות חוזית מחייבת לטווח ארוך.

לחברה כמה לקוחות עיקריים המהווים אחוז משמעותי מנפח עסקותיה. קבוצת אינטל העולמית נעזרת בשירותי הקבוצה. ב-9 החודשים הראשונים של '93 הסתכמו הכנסותיה מחברות אינטל בארה"ב ובישראל בכ-40% מהכנסותיה.

"כמו כן אגף המכס והמע"מ הנהיג לאחרונה בסיוע הקבוצה מיני מהפכה ממוחשבת. אחוז ההכנסות מהאגף הסתכמה בכ-15% מהכנסות.

הפסקת העבודה עם אחד הגופים הנ"ל תגרום מכה אנושה לרווחיות הקבוצה ולתוצאות פעילותה. גורם סיכון אחר הוא היקף עודפי הנזילות האדיר. אופן ניצולם של עודפים אלו יקבע במידה רבה את פני הקבוצה ותוצאות פעילותה בעתיד.

הכותב הוא רואה חשבון

מאזנים מאוחדים
מותאם לשקל של חודש מרס 1994

	ליום 31 במרס 1994	1993	ליום 31 בדצמבר 1993
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח מתואמים		
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים	6,244	43	43
בטוחות סחירות	8,829		
לקוחות	4,027	1,644	2,834
חייבים אחרים ויתרות חובה	670	274	940
מלאי עבודות בביצוע	48	–	168
	19,818	1,961	3,990
רכוש קבוע			
עלות	1,867	1,212	1,600
בניכוי פחת שנצבר	501	282	452
	1,366	930	1,148
רכוש אחר			
פיתוח תוכנה	110	20	110
מסים נדחים	312	67	300
הוצאות נדחות	130	–	145
	552	87	555
	21,736	2,978	5,693

	ליום 31 במרס 1994	1993	ליום 31 בדצמבר 1993
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח מתואמים		
התחייבויות שוטפות			
אשראי לזמן קצר וחלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך	110	490	885
זכאים ויתרות זכות	2,672	1,455	2,285
מקדמות מלקוחות בניכוי מלאי עבודות בביצוע	–	6	–
	2,782	1,951	3,170
התחייבויות לזמן ארוך			
הלוואות לזמן ארוך		88	
התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד נטו	785	189	634
	785	277	634
התחייבויות תלויות והתקשרויות			
הון, קרנות ועודפים			
הון המניות	2,414	1	1
קרנות	14,781	64	64
יתרת רווח	974	685	1,824
	18,169	750	1,889
	21,736	2,978	5,693

אנשים ועסקים

שוחט. מירב לדבר על הבורסה

אלדרוטי. חגג 68 שנה

בן אליעזר. הגיב באיפוק

רבין: לגיל יש פחות משמעות

ראש הממשלה, יצחק רבין, היה בין שרי העבודה שהשתתפו במסיבת יום הולדת ה-68 של יו"ר השקם, צבי אלדרוטי, שהתקיימה בסוף השבוע במוזיאון ארץ ישראל בתל-אביב.

רבין העדיף לשוחח עם האורחים אתו על תהליך השלום וסירב בתוקף להתייחס לשאלה, את מי הוא מתכוון להציג היום כמועמד לתפקיד שר הבריאות. "תמתינו בסבלנות עד יום ראשון", הפטיר בקוצר רוח.

רק בנאום הברכה שלו לחתן המסיבה היה, אולי, רמז לאוקטובר ליה. רבין התייחס למאבקי הכוח בין הזרות במפלגות ואמר, "לגיל יש פחות משמעות. מה שקובע הם בוחים הפוליטיים, כמו בתחומים אחרים בחיים, הם הכישורים והיכולת".

אנשי משק שנכחו במקום ביקשו להציל מפי שר האוצר, אברהם שוחט, תגובה על מצב הבורסה. "שר האוצר איננו מגיב על נושאי הבורסה", השיב שוחט.

גם שר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר, הגיב באיפוק בשיחותיו עם אנשי חברות בנייה וקבלנים על הפתרונות למחירי הדיור. "תוכניות יש מכאן ועד לסוף העולם, אך על התוכנית הסופית יוחלט רק בעוד ימים", אמר.

זוהר בלומנקרנץ

הטיסות לז'נבה אינן מלאות

חברת סוויסאייר הצטרפה אתמול למבצעי ההוזלות במחירי כרטיסי הטיסה.

מסוף השבוע הבא יירדו מחירי כרטיסי הטיסה בקו ת"א-ז'נבה ביותר מ-40%. מה-4 ביוני ועד סוף ספטמבר תגבה סוויסאייר עבור הכרטיסים סך של 353 דולר, לעומת 580-620 דולר, המחיר הנוכחי.

דוד אייזנמן, המנהל המסחרי של סוויסאייר בישראל, אמר אתמול, כי חברת התעופה השווייצית החליטה על ההוזלה כדי לעודד את הטיסות מת"א לז'נבה, שיוצאות שלוש פעמים בשבוע.

מחיר כרטיס הטיסה בקו ת"א-ציריך (טיסה מדי בוקר) לא ישתנה. לדבריו, הטיסות לז'נבה אינן מלאות ולכן הוחלט על ההוזלה, במסגרת הסכם מיוחד עם סיטונאי הנסיעות "סנצ'ורי 2000".

עוד נמסר אתמול מחברת סוויסאייר כי החל משנה זו משמשת החברה בביצועה של רשת "אינטרהום", העוסקת בהזמנת דירות נופש. כך תתאפשר הזמנה מיידית של דירות הנופש באמצעות מערכת ההזמנות של סוויסאייר בישראל.

לדברי אייזנמן, המנגנון שבאמצעות סוויסאייר כולל 3,500 דירות.

לדברי המנהל המסחרי של סוויסאייר, מחירי החדרים סבירים. לדוגמה, מחיר דירת נופש של שני חדרים בגשטאד נע מ-654 פרנקים שוויציים לשבוע ביוני, ל-1,114 פרנקים לשבוע ביולי-אוגוסט.

אילן שחורי

16,500 ק"מ חינם

חברת דוד לובינסקי, יבואנית מכוניות פז'ו וסיטרואן, הודיעה ביום חמישי על מבצע לעידוד מכירות דגמי סיטרואן ZX. ביוני יקבל כל הרוכש מכונית מדגם זה תלושים לתדלוק בתחנות חברת דלק, למרחק של 16,500 קילומטרים. התחשיב מבוסס על נסיעה של 50% בשטח עירוני ו-50% נהיגה בינעירונית.

מינוי

● שלמה ארליך מונה למנהל התפעול בביפקום ישראל, העוסקת בפיתוח תוכנת שו"ב לניהול רשתות תקשורת.

קיפאון בשיחות הסחר החקלאי עם ארה"ב

מאת עמירם כהן

בשיחות הסחר החקלאי בין ישראל לארה"ב שהתנהלו בשבוע שעבר בארה"ב לא חלה כל התקדמות, כך מסר שר החקלאות, יעקב צור.

ישראל תובעת מארה"ב לאפשר לה להטיל מכסות על היבוא החקלאי. על פי הסכמי גאט"ט, שישראל חתומה עליהם, מינואר '95 יבוטלו כל המכסים על הסחר החקלאי בין שתי המדינות. מאחר שמכסות היבוא מארה"ב כבר בוטלו, על סמך הסכם הסחר החופשי שנחתם לפני כמה שנים, חוששת ישראל שביטול שתי ההגנות יגרום להצפה של יבוא חקלאי זול מארה"ב, בעיקר פירות, תפוחי אדמה ומוצרי חלב.

צור ציין, כי ניסה לשכנע את נציגות הסחר האמריקאית, כי הפרשנות שהיא נותנת להסכמים אינה אפשרית מבחינת ישראל. "ניסינו להסביר שכל אחד מההסכמים לבדו מקנה לנו הגנה מסוימת, אך השילוב ביניהם בלתי אפשרי מבחינתנו. הודענו לאמריקאים שביטול שתי ההגנות לא יכול להיות מקובל עלינו בשום תנאי". לדבריו, ישראל תדרוש להטיל מכסות על היבוא מארה"ב.

צור ציין, כי לא נקבע מועד להמשך הדיונים, אך הם יימשכו בקרוב.

הנהלת תדיראן משביתה המפעל בחולון לזמן בלתי מוגבל

מאת חיים ביאור

הנהלת קבוצת הקשר של תדיראן החליטה להשבית החל מהיום את המפעל בחולון לזמן בלתי מוגבל, בתגובה לשיבושים שנוקטים 1,000 העובדים זה שבוע.

העובדים מכנסים אסיפות במחאה על החלטת ההנהלה לפטר את יו"ר ועד העובדים, מוטי גל, ולהשעות את שלושת חברי הוועד מוריס זגורי, חיים דהאן ויורם הלוזנסקי.

ועד העובדים קרא לעובדים להגיע היום מול שערי המפעל.

בהודעה שהוציא בסוף השבוע שעבר לעובדים, הודיע מנכ"ל קבוצת הקשר, משה קליינמן, שהוועד יחודיע להפסיק את העיצומים במפעל, מאחר שאין אפשרות להמשיך בהעלות קווי הייצור במקטש.

הסכסוך בקבוצת הקשר פרץ על רקע התנגדות העובדים להעלות מכונה לשטיפת מעגלים מודפסים. העובדים טוענים שהמכונה תגרום לרעש "בלתי נסבל".

ההנהלה הביעה נכונות לפעול להפחתת הרעש.

כדורי תקים מפעל לייצור מערכות שילוט עם חברה מהודו

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת שלטי כדורי חתמה על הסכם עם PDR VIDEOTRONICS INDIA PVT, להקמת מפעל משותף בבומביי, לייצור מערכות שילוט הכוונה ממוחשבות, בהשקעה של 500 אלף דולר.

החברה הישראלית תספק את הידע, ואילו החברה ההודית תייצר את מערכות השילוט.

הכנסות כדורי, הנסחרת בבורסה, הסתכמו ב-'93 ב-21.5 מיליון ש' לעומת 13 מיליון ש' ב-'92. רווחה הנקי ב-'93 הסתכם ב-4 מיליון ש' לעומת 420 אלף ש' ב-'92.

התפלגות בעלי המניות: יצחק כדורי, בעל החברה – 24.68%; אברהם כדורי, דירקטור ומנהל ייצור – 24.68%, ויחזקאל כדורי, דירקטור ומנהל עבודות חוץ – 21.16%. השאר בידי הציבור.

מנהל עמותת התיירות בגליל: הממשלה מזניחה את הצפון

מאת אילן שחורי

סדר העדיפויות של הממשלה ומשרד התיירות בכל הנוגע להקצאת משאבים לפיתוח תיירותי – מוטעה וגורם לנזקים. כך טוען מנהל עמותת התיירות בגליל העליון, משה עטיה.

עטיה אינו מבין, לדבריו, מדוע הממשלה מקצה משאבים רבים לפיתוח הנגב, שתיירים כמעט אינם פוקדים אותו, ואילו לגליל – שבו מבקשים לבקר המונים – היא מעבירה פרורים, כלשונו.

המדיניות המוטעית, לדבריו, גורמת נזק לפיתוח התיירותי בצפון ולכך שהפוטנציאל התיירותי הגדול הטמון באזור לא מנוצל.

"הממשלה, דרך משרד התיירות, מקציבה לי רק 90 אלף שקל בשנה. זה לעג לרש. אמנם משרד התיירות מעביר עוד 100 אלף שקל לאירועי תיירות, אך הכספים הללו מגיעים ישירות למימון אירועים, לא עוברים דרכי ולא מנוצלים לשיווק ולפרסום.

"בשנים האחרונות התפתח באזור סוג חדש של תיירות – תיירות הצימרים", אומר עטיה. "רבים מתושבי הקיבוצים מפעילים את ענף התיירות הכפרית, כרגע בעסק משני. יש לנו בגליל העליון כיום 1,780 חדרים, אבל הבעיה היא שהתפוסה השנתית היא רק 30%, משום שאין לנו אפשרות לפרסם ולשווק בגלל העדר תקציבים. אין לי ספק שמערכת שיווק נמרצת יכולה לפתח את המוצר התיירותי הנפלא הזה ולהביא תוך זמן קצר לניצול של 40%-50% מהתפוסה".

מנהל המחלקה לתיירות פנים במשרד התיירות, אמנון ליפצין, מסר אתמול בתגובה, כי משרד התיירות אינו מקפח מבחינה תקציבית את אזור הגליל העליון. "אנו יוצאים בכך רוב במסע פרסום ארצי לאזור הצפון ולתיירות הכפרית דרך בתי הארחה בקיבוצים, אך המדיניות המוצהרת של משרד התיירות היא להוריד כספים ותקציבים לתיירות חוץ מאשר לתיירות פנים". לדבריו, בימים אלה עורך משרד התיירות סקר רחב לבדיקת מדיניות שיווק תיירות הפנים הארצית, ובעקבותיו יוסקו המסקנות המתאימות.

גלקום מערכות תקשורת (ישראל) בע"מ
הודעה על אסיפה שלא מן המניין

ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפה שלא מן המניין של בעלי המניות בחברה שתתקיים ביום ראשון, כ"ו בסיון תשנ"ד, 5 ביוני 1994, בשעה 8.00, במשרדי החברה ברחוב תוצרת הארץ 16 תל-אביב.

על סדר היום:

מתן הלוואה לחברה האם, גלקום נטוורקינג בע"מ.

בעל מניות או תאגיד הרוצה למנות שלוח או מיופה כוח, להצביע במקומו יפקיד במשרדי החברה לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני המועד הקבוע לעיל את כתב המינוי ויפוי כוח, או העתקים מהם מאושרים על ידי עורך דין. בהעדר הפקדה כזו לא יהא למינוי כוח תוקף.

יוסף אדיר, יו"ר הדירקטוריון

תקד אינווסטמנטס בע"מ
(להלן: "החברה")

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה תתכנס במשרדי החברה ברחוב המצודה 24, אזור, ביום 5.6.94 בשעה 15.00 ועל סדר יומה ההחלטות הבאות:

1. אישור הדו"חות הכספיים.
2. מינוי הדירקטוריון וקביעת שכרו.
3. מינוי רו"ח וקביעת שכרו.
4. שונות.

בעלי מניות שיבקשו להשתתף באסיפה באמצעות יפוי כח, יידרשו להפקיד את יפוי הכח במשרדה הרשום של החברה לא יאוחר מ-36 שעות לפני המועד לקיומה של האסיפה האמורה.

בשם הדירקטוריון

הפרעות והפסקות חשמל?!
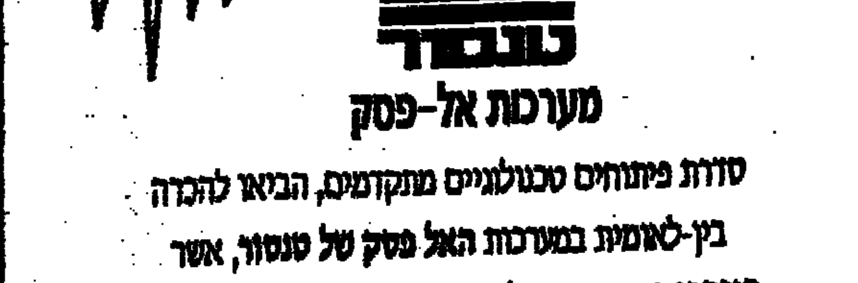
טנסור
מערכות אל-פסק
סדרת פיתוחים טכנולוגיים מתקדמים, הביאו להכרה בין-לאומית במערכות האל פסק של טנסור, אשר הוכתרו כמערכות האל פסק מהמתקדמות ביותר בעולם (לפי סקר PC MAGAZINE)
טנסור-חשמל ללא הפסקה
טל: 09-556110

שוק סלקטיבי!
תן לנו להפיק את המקסימום מתיק השקעותיך
אפריל ניירות ערך
צלצל: 09-919076
וקבל את היחס האישי בו רגילים לקוחותינו
אפריל נ"ע והשקעות בע"מ
סניף ראשי: א. יפה 5 רעננה 09-919076
סמילנסקי 4 נתניה 09-349462
חובבי ציון 5 ירושלים 02-821511

עו"ד רוח
שירותי המפעיל לשרותך (מאז 1962)
בכל הקשור ברשם החברות
רישום חברות חדשות רשומים במחשב הרשם + מידע מחשב
מרכז כלל חדר 1227 מתחת למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

הצרות באות מבית...
80% מארועי נזק למערכות ממוחשבות
נגרמו ע"י עובדים מורשים,
לפי נתוני האיגוד הלאומי האמריקאי לאבטחת מידע (NCSA)

אנו נתפור עבורך חליפת אבטחת מידע לפי מידה.
טלפון 177-022-8393
ElisShim

צרכנות

עורכת לאה פורת

חשיפה לצפון

חור בכיס

אברהם טל

בתחילת החודש הזלטנו לטייל בגליל בשנים יצפו בטיילים ובנופשי-ים של חג השבועות ובתקווה שנצ-פיק לתפוס את האביב בזנבו; אבל המידע שצברנו יפה גם לחודשי הקיץ. תחנתנו הראשונה היתה באכזיב, באתר המוחזק בידי רשות הגנים הלאומיים והוא מטופח ונקי (כשאר האתרים של הרשות שבהם ביקרנו) עם קטע חוף קטן ואינטימי. למקום היסטוריה עשירה, אבל במ-תחומים המגודרים שלידם תקוע שלט "עתיקות" אין ראיות רבות, למ-עט שרידי מזרחות פיקניק.

משם לראש הנקרה. אודה ולא אבוש, מעולם לא ירדתי לנקרות. הנקיקים המהוללים, הים הגועש והי-ונים המקננות בסלעי הגיר המבה-קים משובבי בולות, עשו את המסע ואת דמי הכניסה הלא מבוטלים (20 שקל למבוגר) בעד הירידה ברכבל לכדאיים. אתר זה משתווה בכבוד לאתרים דומים בחו"ל. יהיה צורך לעשות שינויים אחרים במקום כי אשר תחודש תנועת הרכבות קהיר-תל אביב-ביירות, אבל התנאי כיסו-דו קיים ומכוון ליום הגדול.

המשכנו מזרחה וירדנו מכביש הצפון בהסתעפות לארמית. הנה הרשה למי שלא היו כאן זמן רב: יש צפוני מכביש הצפון, מארמית מזר-חה, בנקודה מסוימת, המשכנו צפונה הוסף לדרך המערכת. המשכנו, כי אף אחד לא עצר אותנו והשלטים מנוסחים באופן דו-משמעי, כלומר אין בהם איסור מוחלט. בת זוגי קצת התעצבנה, אבל אני אמרתי שכל עוד הגדרות נמצאים משמאל, אין מה לדאוג. בנקודה מסוימת התגלו גדרות גם מימין, וספגתי מבטי תוכ-חה אבל אלה גדרות מסוג אחר, ולא היו סימנים להיתקלויות בשטח, אם כי הכפרים הלבנוניים באזור הביט-חון נצפים כמטחווי זריקת אבן. הנ-נופים מהממים ביופיים.

סטינו מדרך המערכת ונכנסנו לנטועה כדי לראות אחרי שנים רבות את מושב הספר הזה. כרגיל, יש בתים הנראים על יותר הצלחה, ויש הנראים על פחות. מקצת הגל-לים נטושים. האם חוק הגליל לא הגיע לכאן?

חזרנו לכביש הצפון המקורי, נסענו לאורך רכס נפתלי ונתקענו בשעת בין ערביים במטולה. איפה בלון? החיבע עצמו. באמצעי שיטת ה"צימרים" עצרנו ליד שני שלטים סמוכים: גלילה כהן ויפה שורק. במי נבחר? בניגוד לצוותים, שבעלי הכניסה המפורסמים במטולה גם הם. בעודנו מהססים, יצאה גלילה כהן לקראתנו והכתה. חדרנו היה פשוט מאוד, עם כל השירותים (כולל טל-וויזיה) ברמה האלמנטרית. התחרות כאן עזה (כ-80% מהתושבים משכי-רים חדרים) באמצע השבוע מעטים המבקרים, והמחירים סבירים. התב-קשנו לשלם 100 שקל כולל ארוחת בוקר, אם כי למחרת, בעת התשלום, הגב' כהן לא זכרה שהמחיר היה אמור לכלול ארוחת בוקר. לבסוף הסכימה לסמוך על זכרוננו.

במטולה סעדנו ארוחת ערב פשוטה, טובה וזולה בפונדק הגבול: מרק שעועית בטעם אקזוטי (11), קב-אב ומג'דרה (11), שישליק וצ'יפס (11), סלטים ופיתות – סה"כ 44 שקלים. המבשלה והמלצרית הן לבנוניות מהכפר קליעה, המגיעות מדי יום וחוזרות לכפר אחרי השקיעה. "לא מפחדות?" שאלנו, "ממה יש לפחד", השיבה. שימחנו אותן במחמאה על הבישול.

למחרת השתבשה התוכנית לרדת לנחל עיון וללכת לאורכו עד לתנור: אין תחבורה מסודרת, מתח-נו למטולה. יש שתי אפשרויות (מלבד טרמפ): לבוא בשתי מכוניות או להזמין מונית מקריית שמונה. הסתפקנו בביקור בתנור – המכביד והולך – והצעידה בקטע של הנחל.

משם נסענו לכפר העלאווי רג'ר (או רג'ה), שבו ביקרנו בפעם האחרו-נה ב-1968. אחד מתושבי הכפר, שפגשנו בהזדמנות אחרת – "מנהל כוח אדם" (היינו, קבלן עובדים או "ראיס" בעברית מדוברת) עם פלא-

גשר רומאי עתיק על החצבני

פון סלולרי 1994 – המליץ לבוא ולראות איך התפתח המקום. אכן, אין להכירו. הכפר יושב על הגדה המזרחית של החצבני, וממנו מבט בהדר לנחל (אין גישה מסיבות ביט-חוניות). השטח היה סורי, אולם תושבי הכפר, שלא כרוב הדרוזים ברמת הגולן, קיבלו אזרחות ישרא-לית ומקווים להישאר בישראל. הד-גל הלאומי מתנוסס בגאון על בניין המועצה.

התחנה הבאה – קיבוץ הגושרים, לביקור חוזר במסעדת הקמה היפהפי-יה, ששוחזרה בידי חברי המשק ומו-פעלת בידי יזבל קסון; ומשם צעידה בשביל נחל קורן, היוצר במבקר אשלית ג'ונגל ומסתיים במסעדת "בוש", הממוקמת במבנה קורות פיני ויוצרת אשלית קוטב צפוני. למודי ניסיון אנו מסתפקים בהזמנת מרק בצל, המוגש כאן בתוך כיכר לחם שחור קל, טעים ומשביע. היה מקום עוד לפלה אבטיח המוצע בתפריט, אבל המצפון הצרכני לא מרשה ל-השלים עם המחיר המופקע (11 שק-לים).

מכאן נסענו לגינון המעיין, כדי לטייל בחצבני, טיול שבמבע מאתנו ברעה. בגינון מחלקים עלון שהכין לב גולן, איש מעין ברוך, שליד-עוד יוסף. בעלון מתואר המסלול לאורך שדות המשק עד לגשר הצי-נורות, ודרכו אל מעבר לנהר וכחוד-רה לאורך גדתו השמאלית; יופי של טיול, שכרוך במאמץ קל בלבד. וכ-די שלא תתבלבלו כמונו: הטיול לא מסתיים ב"דג על הדף"; המשך את המשך הנכון בעלון ובשטח ותגיעו לנקודת המוצא, הבין המעיין.

היתה לי משימה אישית באותו: להגיע לגשר הרומי על החצבני, שד-בר לי מן העבר הרחוק מאחד של שירותי הבבאי. ובדתי שעל הגשר נפגשים גבולות ישראל-לבנון-סו-ריה, נקודה אסטרטגית למי שרוצה להשקיף (או אמרנו: להשי-) על שלוש הארצות בבת אחת ומקרוב. אבל איך מגיעים לשם?

נסענו למעיין ברוך, עצרנו בשער למולנו, היה שם קיבוצניק צעיר, שאחר כך נודע לנו כי שמו פיליפ, והוא הסביר במבטא אמריקאי כבד: "הדרך הפשוטה להגיע לגשר היא על דרך המערכת. לצערי זה בלתי אפשרי, הצבא לא מרשה. אבל אני יכול להגיד לכם איך בכל זאת תוכ-לו להגיע לגשר". הוא אמר. פנינו לאחור, חיפשנו את הפנייה שמאלה לפי השלט "חוצה מבריכות", ירדנו לשולי מטע אפרסקים, ואחרי כקי-לומטר וחצי הגענו לגשר.

מאז ראיתי אותו באחרונה ב-1952, כשהיה בלתי עביר מסיבה פוליטית (והרוס בחלקו), נעשו בו שינויים. וזה הסיפור: מיד אחרי מלחמת ששת הימים החליט מפקד מקומי להרוס את החורבה ולבנות במקומה גשר עביר. ברגע האחרון טילפן מישהו לשר הביטחון משה דיין. הודות לכך ניצל הגשר, חוזק, ומעליו נבנתה תשתית למעבר כלי רכב כבדים. לא יפה, הגשר עכשיו, אבל שמור לימים טובים יו-תר. לגשר שלוש קשתות שהגנו עליו במשך כ-2,000 שנים מזרם בימי גאות המים. בנחל פורלים, שחיילי המוצב הסמוך תופסים ב-משך היום לצורך ארוחת הערב. מי-לואים במקום יפהפה זה – צלפר אמיתי. בערב סעדנו במסעדת "דג על הדף", שהיתה למעין סטקי-יה דגים. מחיר דג ותוספת 38 שק-לים לא כולל שירות. מכרנו כי ברוזים מערב גרמניה, בין הרים ובין גחלים, אכלנו ארוחה דומה במסע-דת פורלים, שגם בה נהג להביא את הדגים הישר מחוות הגידול הס-מוכה. מחיר צלחת לא פחות מרשי-מה במסעדה זו היה 17 מ"ג (1993), כלומר 30 שקל בלבד. טוב, מה יש להשוות, בגרמניה מסתפקים בפ-חות.

(המשך בשבוע הבא)

המחיר עולה עם הצריכה

יותר מדי מפגעים תברואיים, כלורידים, מלחים וחנקות במקורות המים, ומעט מדי מודעות לחיסכון במים מאפיינים את ישראל

מאת הדרה ירושלמי

מבוסס על מגזין WHICH

המחיר שמשלמות הרשויות המקומיות בעבור המים שהן מספקות לאזרחים הוא כ-1 שקל למ"ק. המחיר שמשלם הצרכן העירוני, לרבות עלויות הובלה, פחת, ביוב, תפעול ותחזוקה נע (במספרים מעוגלים) בין 1.5 ל-4 שקלים למ"ק, כלומר, הצרכן משלם ב-50%–300% יותר ממה שמשלמות הרשויות המקומיות. יתרה מזאת, מחירי המים לצריכה ביתית מדורגים בניגוד לכל היגיון כלכלי והצדאלה: ככל שמשתמשים ביותר מים, המחיר לכל מ"ק עולה.

וזה מבנה התעריפים: בעד 16 המ"ק הראשונים המ-חיר הוא 1.77 שקל למ"ק; בעד 14 מ"ק נוספים – 2.61 שקלים; בעד כל מ"ק נוסף המחיר הוא 4.09 שקלים. נוסף לכך משלם הצרכן אגרת ביוב שהתעריף שלה שונה מרשות מקומית אחת לאחרת. בתל אביב, לדוגמה, המחיר הוא 1.07 שקל לכל מ"ק. עד כאן תעריפים ביתיים. לעסקים המחירים שונים, ולכל סוג עסק נקבע תעריף אחר. התעריף הזול ביותר הוא לסק-טור החקלאי המשתמש בשני שלישים – כ-1.250 מי-ליארד מ"ק מכ-1.8 מיליארד מ"ק מים. רק 500 מיליון מ"ק הם מים שפירים, כלומר, מי שתייה, ו-120 מיליון מ"ק הם מים לתעשייה.

ההסבר הרשמי למחיר המדורג הוא, כמובן, הצורך לעודד צמצום בצריכה. אבל בעניין זה קיימים חילוקי דעות גם בין הגורמים הקשורים לתחום. יצחק לוין, מנהל המחלקה למים עירוניים בנציבות המים, גורס שאין היגיון במחירי המים השונים לצרכנים שונים, ובוודאי אין צורך תבותי בדירוג, שכן משפחות גדולות, שהן במקרים רבים משכבה סוציו-אקונומית נמוכה, צורכות יותר מים ומשלמות איפוא בהתאם למדרגה השנייה והשלישית. לעומתו, ישראל הכוולד, הממונה על ההכנסות בעיריית תל אביב טוען שהתעריף המדורג תורם לחיסכון. ואשר למשפחות גדולות, הן מקבלות הקצבה נוספת של 6 מ"ק לחודשיים בתעריף א', הזול יותר.

אבזורים חוסכי מים

הדרך ההגיונית יותר לצמצום הצריכה במים היא שימוש באבזורים חוסכי מים, אך משום מה הפסיקו לעודד את הצריכה בהם. גם המודעות של הצרכנים לצורך בחיסכון באה לביטוי רק כשקובה מי הכנרת מתקרב אל הקו האדום. על פי הערכת מומחים, מתוך צריכה ממוצעת בישראל של 135 ליטר לנפש ליום אפשר לחסוך, באמצעות האבזורים הללו, 25 ליטר. משפחה ממוצעת שבה ארבע נפשות צורכת, על פי נתונים אלה, 16,200 ליטר בחודש ויכולה לחסוך 3,000 ליטר בלא מאמץ. בזולת עוד מכון התקנים מבצע של הכנסת אבזורי חיסכון הגיע לחיסכון של 16.5%, אף מבלי שכל האוכלוסייה השתתפה במבצע.

אף על פי שלא נעשות פעולות הסברה בציבור ואין מתקינים תקנות להכנסת אבזורי מים לבתים פרטיים, כלל משרד השיכון את אבזורי המים במפרטים שלו. פעולות הסברה נעשות רק בקרב צרכני מים גדולים, כמו בתי מלון, פנימיות וצה"ל. יונה כהנא, העומד בראש המרכז הישראלי לאבזורי מים במכון התקנים, גורס שהדגש וההסברה לחיסכון במים, כאורח חיים בישר-אל, חייבים ללוות אותנו כל הזמן. בין הדרישות תקנות למניעת דליפה בצנרת הפנים-ביתית ולשימוש במכשי-רים ביתיים הצורכים פחות מים. לדוגמה, מכונות כבי-סה בעלות ציר אופקי (מילוי כביסה קדמי) צורכות כשני שלישים מן המים שצורכות מכונות בעלות ציר אנכי (מילוי כביסה עליון). בחישוב שעשו במכון התקנים מצאו שאפשר להגיע לחיסכון של יותר מ-5 מיליוני מ"ק לשנה במכונות כביסה.

גם במדיחי כלים יש מדיחים יותר חסכוניים. למשל, האירופיים חסכוניים יותר מהאמריקאיים, והארץ מייצ-רת אמסקד מדיחים חסכוניים עוד יותר.

בשוק מצויים היום אבזורים שונים שהכנסתם לשימוש עשויה לחסוך 20% עד 30% מכמות המים הנצרכת. אבזורים כמו מכלי הדחה דו-כמותיים בבתי שימוש חוסכים כ-15% מן המים הנצרכים במכלי הדחה רגילים, וסתי ספיקה ("חסכמים") לראשי מקלחות ולבר-זים בכיורי רחצה ומטבח יכולים לחסוך כ-10%. לדברי כהנא ממכון התקנים, ברז רגיל פולט 20 ליטר בדקה. התקנת וסת ספיקה מסוג חסכמים (יש לוודא שהם מיוצרים בהתאם לתקן, ולא, הם עלולים לגרום לסתי-מה) תביא לכך שהברז יפלוט רק 8–10 ליטרים בדקה. אם במקלחת רגילה, הנמשכת 4–5 דקות, משתמשים ב-100 ליטר מים, בעזרת וסת ספיקה אפשר לחסוך כ-50 ליטר (לרחצה באמבטיה נדרשים 100–150 ליטר). תקנות התכנון והבנייה מחייבות כבר היום להתקין בבניינים חדשים מכלי הדחה בתכולה מצומצמת – 9 ליטרים לשטיפת מוצקים ו-4 ליטרים לשטיפת נוזלים (במקום 20 ליטר, כפי שהיה מקובל). באירופה מייצרים כבר אסלה הנשטפת ב-6 ליטרים. אצלנו עוסקים בפי-תוחה.

הטיפול במערכת אספקת המים, בביוב ובמי השופכין הוא מתחומן של הרשויות המקומיות אשר גובות אגרת ביוב. תפעול ראוי של הביוב עשוי למנוע זיהום מי שתייה ומי תהום וכן לחסוך מים רבים. על כל 1,000 ליטר מים שפירים מוחזרים 700 ליטר לביוב. השבת מי שפכים לרמת מים שניוניים, השונים להשקאות ולתע-שייה, באמצעות מפעלי טיהור – תוספת הרבה למשק המים הלאומי.

אך לא כל העיריות משתמשות למטרות אלה בכס-פים הנגבים בגין המים. עיריות תל אביב, ירושלים וכפר סבא, למשל, משתמשות, לדברי אליעזר שלף מנציבות המים, בכספים בצורה יעילה. אך עיריות רבות משתמשות בכספי המים, שהם כספים ייעודיים, למטרות שאינן קשורות במים, הגם שעל פי התקנות חייב משק המים להיות משק סגור ולשמש בלעדית מטרות של טיפול במים.

גורמים רבים מטפלים במים בישראל: נציבות המים במשרד החקלאות, האחראית לאספקת המים, איכותם וחלוקתם לצרכנים הראשיים; משרד הבריאות, האחראי לקביעת התקן לאיכות מי השתייה ולמערכת הבדיקות; הרשויות המקומיות, האחראיות לבדיקת איכות המים, אספקתם לצרכנים, וטיפול בביוב, בשפכים ובהחזרתם לרמת מים מוחזרים; המשרד לאיכות הסביבה, המופקד על הבטחת איכות המים.

מרדכי פליישר, מהנדס תברואה היועץ לרשויות מקומיות ולארגון הבריאות הבינלאומי, סבור כי איכות המים בישראל טובה: לא פחות מאשר בניו יורק או בלונדון, ואולי אפילו טובה יותר. לא כל שכן מאשר בצרפת. גם רמי הלפרין, מהנדס ראשי לבריאות הסביבה במשרד הבריאות, קובע שמי הברז העומדים בתקן הם באיכות טובה ובטוחים מבחינה בריאותית. לדבריו, מש-רד הבריאות קובע את התקן למי שתייה על פי התקנים בארצות מפותחות – ארה"ב, הקהילה האירופית והמל-צות ארגון הבריאות העולמי. התקן מתעדכן מפעם לפעם ומתבסס על ממצאים במחקרים מדעיים ועל פיתוחם של אמצעי בדיקה המאפשרים לגלות ריכוזים מזעריים של מזהמים במים. קידוחים שאינם עומדים בבדיקות הדגימות התדירות – נסגרים, עד שיטוהרו, אומר הלפרין.

סינון על ידי ספק המים

האם יש צורך במכשירי סינון ביתיים? חד משמעית לא, אומר פרופ' גדליה שלף מהטכניון. הסינון חייב להיעשות על ידי ספק המים, ולא בכל בית. הפילטרים הביתיים חלקם יעילים פחות או יותר, ואילו חלקם מזיקים ועלולים אפילו לגרום מחלות, אם אינם מוחל-פים בתדירות הנכונה. הוא גם אינו מצדד בשתיית מים מינרליים, שכן מי השתייה בארץ מכילים די מינרלים. נוסף על כך, המים המינרליים יקרים פי אלף: 1–2 שקלים לליטר, לעומת 1–2 שקלים למ"ק מי ברז.

רמי הלפרין מציין שתי בעיות עיקריות במים בארץ: האחת – רמת מציאותן של חנקות (ניטרטים) במים. חומר זה מצוי במים בכל מקום, אלא שהוא מצוי בכמוי-ות גדולות גם בסוגי מזון שונים. החמרת התקן על פי תקן הקהילה האירופית תפסול קידוחי מים בכמה מקו-מות. הבעיה השנייה היא בעיה לאומית: צמצום מקורות המים כתוצאה מזיהום. כשמקור מים מזוהם חדלים לספק מי שתייה ממנו. אנשים ממשיכים לשתות מים טובים, אך משאבי המים מצטמצמים.

בעיות זיהום נגרמות לא רק בשל שפכי תעשייה ודישון לא מבוקר, אלא כתוצר לוואי מחיטוי המים, אומר אליעזר שלף, ראש האגף לאיכות המים בנציבות המים. הכלור מוסף למים לשם הגנה מפני אורגניזמים גורמי מחלות, כמו כולירה ודיזנטריה. אך עצם החיטוי בכלור יוצר טריאלומתנים – תרכובות החשודות בכך, שבריכוזים גבוהים הן עלולות לסרטן. ואולם אין עדיין ממצאים המאששים הנחה זו. סינון מי המוביל הארצי, המתוכנן לשנת 1996, יקטין מאוד את כמות חומר החיטוי שיש להוסיף למים.

אורי מרינוב, לשעבר מנכ"ל המשרד לאיכות הסבי-בה, אומר שגם אם יש שיפור במצב המיקרוביאלי, אין שיפור במצב הכימי. כמות הבדיקות הכימיות לא עלתה, אף כי הקרקע, בעיקר מעל מאגר החוף, רווה בכימיק-לים משפכים (מטוהרים ולא מטוהרים) ומאתרי האשפה הפזורים באזור החוף. הוא עצמו משתמש במכשיר סינון ביתי שיש בו גם רכיב של פחם פעיל, כדי להפחית את כמות הכימיקלים, ובכלל זה הכלור.

ראוי גם להתייחס לדברי מבקרת המדינה בפרק איר-כות מי השתייה בדו"ח האחרון שלה. דברי הביקורת מכוונים לכל הגורמים העוסקים במים, כלומר, משרד הבריאות, נציבות המים, הרשויות המקומיות והמשרד לאיכות הסביבה. מן הדו"ח משתמע, כי ריבוי הרשויות העוסקות בניהול משק המים גורם לפיצול סמכויות ולחילוקי דעות, המעכבים קבלת החלטות וטיפול בתחו-מים חשובים. להלן קטע מתוך הפרק איכות מי השתייה: "... איכות המים במקורות הטבעיים הולכת ומידרדרת בגלל מפגעים תברואיים שונים ובגלל עלייה בריכוז הכלורידים והמלחים המומסים במים. עד סוף 1993 לא הותקנו מתקני חיטוי בכל המקומות שבהם הדבר נדרש. כמו כן נוצרו בעיות בהפעלתם ובתחזוקתם של המתק-נים שהותקנו. בעשרים השנים האחרונות עלה ריכוז החנקות במי התהום בארץ. הבעיה חמורה במיוחד באזור החוף. הצטברות הנובעת של חנקות במי השתייה יש בה סכנה בריאותית לאוכלוסייה המשתמשת במים אלה...".

עשירות ומוצקות

טעמים / דניאל רוגוב

כמה קוראים כתבו אלי ושאלו איך מעריכים מוצר כמו גלידה. הב-כן, הכלי החשוב ביותר בהערכתו של כל מוצר הוא ההשוואה. כשמ-דובר בגלידה יש לבחון אותה על פי שבע אמות מידה לפחות: הטעם, המרקם, המתיקות, תכולת השומן, החספוס, הרוחות, והצורה שהגלי-דה נמסה בה בפה. כמו כן יש לבדוק אם החומרים שהמוצר עשוי מהם טבעיים לגמרי או שרק חלק מהם טבעי, ואם נעשה שימוש בחומרי צבע, טעם וריח – המחשבים מיותו-רים בקרב יצרני הגלידה הטובים בעולם.

כמו יינות, שיש להם שנות בציר טובות, בינוניות ורעות, כך גם גלי-דות. השנה, להוציא יצרן מקומי אחד, לא תהיה שנה טובה במיוחד לאוהבי הגלידה. זה כמה שנים הוב-רה המקומית הזוהרה המפגינה מוד-עות מתמדת לכך שגלידה אמורה להיות מוצר טעים ומבנה היא "בן אנד ג'רים". הגלידות שלהם מבוס-סות על מוצרים טבעיים לחלוטין, יש בהן 16% שומן לפחות, הן עשי-רות וחלקות. מלבד זאת, הן גם דחו-סות, במיוחד (משקל הגלידה בכל מכל של 473 מיליליטר הוא 400 גרם) – יש בהן הרבה פחות אוויר מאשר בגלידות אחרות מתוצרת מקומית, המרקם שלהן מוצק. הקד חברה מציעה שלושה טעמים חדש-ים: "ריינפורסט קרנץ'" – גלידת שמנת וניל עם אגוזי קשיו ברזי-לאיים מצופים קרמל, "שוקולד בר-אוניס" – גלידת שמנת בטעם שוקולד עם עוגיות בראוניס; ו"בצק עוגיות" – גלידת שמנת עם בצק עוגיות שוקולד צ'יפס. מחירם של הטעמים הרגילים הוא 13.30 שקל ל-473 מ"ל, ושל גלידה עם תוספות – 13.90 שקל. זה לא זול, אבל בד-כות האיכות הגבוהה התמורה מל-אה. מלבד בתצורות הרשת, הגלידות של בן אנד ג'רים נמכרות גם בנקו-דות שיווק בכל חלקי הארץ.

לבד מאלה, הגלידה היחידה הס-בירה באמת שנתקלתי בה בטעימו-תי היתה גלידת "מונקו" של שטראוס. גם הגלידות האלה ע-שויות על טהרת המוצרים הטבעיים, תכולת השומן שלהן היא 16% לפ-חות, והן מוצעות במבחר טעמים. השנה הוסיפה החברה לטעמים הר-גילים – שוקולד בלגי, וניל ושוקו-לד עם פירורי שוקולד – כמה טעמים חדשים. אפשר שהם צירוף מקרים ותו לא, אבל הטעמים החד-שים מזכירים מאוד את הטעמים החדשים של בן אנד ג'רים. ואולי רק במקרה מכלי מונקו החדשים דומים לאריזות הפיינט של בן אנד ג'רים. הטעמים החדשים בסדרת מונקו, כל אחד מהם עם שתי תוספות, הם גלידות וניל מרכון עם ריפל קרמל ושקדים מסוכרים, ושוקולד בלגי עם שברי עוגיות בראוניס ואגוזים סיניים. מרקמן מוצק פחות מזה של בן אנד ג'רים, הן נעימות פחות ל-חיך ומעט מתוקות מדי, במיוחד כשהן נמסות בפה. למרות זאת, יהיו מי שיעדיפו את הגלידות של מונקו, ומומלץ לערוך טעימות מקבילות כדי לגלות מהם התוצרת והטעמים החביבים עליכם. מחירן של גלידת מונקו, הנמכרות באריזות של 500 מ"ל, כ-11.70 שקל.

שטראוס מציעה טעם חדש בסד-רת "פנטזיה", אבל גם אחרי כמה טעימות אני סבור שהגלידות בסד-רה זו מאכזבות. "פנטזיה", התלויה בעיקר בטכנולוגיה מודרנית, היא למעשה גלידה רב שכבתית, שנר-אית כמו עוגה מתוצרת בית. הגרסה שטעמתי היתה מורכבת משכבות שורות של גלידת שמנת בטעמי שוקולד בלגי ווניל שהייצרי עם צי-פוי המכיל שוקולד חלב בזוק באגו-זים. אמנם המראה היה יפה לעין, אבל הגלידות היו מתוקות מדי ומ-רקמן דומה למרקם של מרגרינה. במחירים הנעים בין 12.90 ל-14.60 שקל לחבילה של 900 מ"ל שמשק-לה 450 גרם צריך לקבל גלידה טעימה הרבה יותר.

לצערי, לא נמצאה אפילו גלידה אחת שמצאה חן בעיני מהגלידות החדשות של טבא נגה, סנוקרסט או ויטמן. כולן איכזבו אותי, גם משום שהן מכילות חומרי טעם וריח, וגם משום שהן מתוקות הרבה יותר מדי ולא דחוסות. גלידת השמנת "גלי-דה נגה" של טבא נגה, למשל, משוו-קת באריזות של 900 סמ"ק השוקלות כ-450 גרם בלבד (מוצית האוויר, כלומר, פי שניים אוויר מאשר בגלידות של בן אנד ג'רים או של מונקו של שטראוס). מלבד זאת, שני הטעמים שטעמתי בסדרה זו – וניל עם חרובים מסוכרים וגלידת שמנת בטעם פיסטוק אגוזים, שניהם במחיר 12.50 שקל – התזירו בי את הרושם, שגם אם גלידות כאלה היו מתקבלות בארץ לפני 15 שנה, עכשיו מקומן כבר לא יכירן כאן. טבא נגה גם מציעה סדרות של גלי-דות שמנת רגילות, בלא תוספות, ומחירן 8.80 שקלים.

גלידות מאכזבות במיוחד היו הב-כירות מסדרת "נמס בפה" של סנו-קרסט. לטענת היצרנים, אחד היתרונות הגדולים של הגלידות האלה הוא שהן רכות כבר ברגע הוצאתן מהמקפיא. ואמנם קל מאוד להוציא את הגלידה בכף מהאריזה, אך הגלידה שאני טעמתי לא היתה רכה בדיוק, אלא יותר חלקלקה במ-רקמה הלא מהנה ומתוקה מדי. מחיר הגלידות בסדרה זו הוא 17.90 שקל לאריזה של שני ליטרים.

התאכזבתי מאוד גם מהסדרה החדשה "סנוקרסט זהב". הגלידות בצורת רולדות משווקות בשני טע-מים – שוקולד וניל ושוקולד פקאן, שניהם בציפוי שוקולד ופירורי פק-אן מסוכר. שתי הגלידות יפות למר-אה ומשווקות באריזות יקרות בצבע זהב, אך טעמן דל, מתיקותן בלתי נסבלת, והתחושה שהן מותירות ב-חיך אינה נוחה. הן אמנם דחוסות קצת יותר מרוב שאר המוצרים בשו-ק (משקלה של אריזה בת 900 מ"ל הוא 600 גרם), אך אינן מתקרבות לדחיסות של גלידה טובה באמת. חפיסת סנוקרסט גולד עולה 24.90 שקל, ולדעתי אין זו בכלל עסקה טו-בה.

גלידות סנוקרסט הרגילות שב-דקתי אף הן לא השביעו רצון. אף אחד מהטעמים בגלידת השמנת המ-עורבת שוקולד-וניל-תות לא היה עשיר, ולא מהנה מכל בחינה אחרת. מחירי הגלידות בסדרה זאת אמנם סבירים (8.80 שקלים ל-900 גרם), ורוב הילדים יאהבו אותן בוודאי בג-לל צבעיהן העזים, אך אפשר להניח שמבוגרים מבינים דבר ירתעו במק-צת מהצבעים ומהטעם הסינתטי משהו.

לסנוקרסט גם סדרה נוספת, הנ-חשבת בעיניה ליוקרתית ביותר, ובה גלידות שמנת עם תכולת שומן ב-שיעור 16%. גלידת פקאן בסדרה זו עומדת אמנם שלב אחד גבוה יותר בסולם האיכות, אך גם היא מכילה חומרי טעם וריח. הגלידות בסדרה המיוחדת עולות 13.90 שקל ל-900 גרם.

הגלידות בסדרה החדשה של ויט-מן, "גלידת שמנת איטלקית", היו אלי המאכזבות ביותר. בסדרה שלושה טעמים: שמנת נוגט, שמנת קפוצ'ינו ושוקולד-וניל, כולם במ-חיר 10.95 שקל לאריזה של 900 מ"ל (450 גרם). כל הגלידות שט-עמתי בסדרה זו היו מתוקות מדי, בעלות מרקם דומה למרגרינה, וב-עדרות כל מעלה של גלידה טובה ועשירה. הופתעתי גם משום שלמ-רות שם הסדרה, אין לגלידות האלה דבר וחצי דבר עם הגלידות שהצי-או לאיטליה מוניטין.

אפליה בין לקוחות בזק

דיו פרוטה

לאה פורת

שוב עינויי בזק. כל לקוח חדש של בזק המזמין טלפון לביתו מק-בל טלפון לחיצים (דמיר) כעובדה מוגמרת מאליה. הלקוח הוותיק עדין ארומי מבית חרות סבר שאותה זכות עומדת גם לו, וביקש להחליף את טלפון החוגה שברשותו בטלפון לחיצים, כדי שגם הוא יו-כל ליהנות מכל השירותים הנוס-פים שזוכים בהם בעלי טלפון הלחיצים (שיחה ממתינה, שיחת ועידה, "עקוב אחרי", וכל הכוכבי-ות למיניהן). במשרד בזק אמרו לו שיהיה עליו לשלם 87.75 שקל, כולל מע"מ, בעבור ההחלפה. מ-דוע עלי לשלם בעד מכשיר שכל לקוח חדש מקבל ללא תשלום נו-סף? תהה ארומי (והוא הרי כבר שילם פעם בעד טלפון). הפקיד השיב לו שהוא משלם תשלום סמלי ולפיכך לא כדאי לו לעשות עניינים.

דובר בזק, זכריה מירוצקי, איר-שר את העובדות, אך ציין שאין לראות בגביית התשלום בעד החלפת טלפון מדגם ישן בדגם חדש אי צדק. לדבריו, הלקוח שי-לם בעת התקנת קו הטלפון שלו את המחיר המתאים למה שקיבל, ואף אחד לא התחייב שבכל פעם שייצא דגם חדש של מכשיר טל-פון הוא יקבל את הדגם החדש, ואגב, גם דגם הוותיק עומד להתח-לף בקרוב.

אמרנו לדובר בזק שלנו דווקא נראה שיש כאן לא רק אי צדק, אלא גם אפליה בין לקוחות בזק. האפליה נובעת הן מדרישת תש-לום נוסף, שבו לא מחויבים לקו-חות חדשים, והן מהעובדה שמחלק מהמנויים נמנעים שירו-תים נוספים. מירוצקי אמר שאני לא רציני, ופתח בתיאור מפורט של כל ההשקעות שהשקיעה בזק כדי שהציבור ייהנה מטכנולוגיה מודרנית. הוא סיכם את דבריו במלים הבאות: חברת בזק תשמח מאוד להחליף בחינם טלפון ישן בחדש, בתנאי שיהיה מי שיגיד לה על חשבון מה לעשות את זה. לא ברור לי אם הוא היה רציני.

כמה מים בבשר

10% בלבד – זה השיעור המר-בי של מים שמותר להוסיף לבשר מעובד, על פי תקנות של משרד הבריאות שנכנסו לתוקף ב-13.4.93. משרד הבריאות החליט לפרסם את התקנות המגבילות את כמות המים בבשר לאחר שצ-רכנים רבים התלוננו על כמויות גדולות של מים בבשר. במציאות התבטא הדבר בכך שבמהלך הביש-ול, או הצלייה, של בשר כזה נותר בסיר נתח בשר מצומק ששחה באמבט של מים. איזה צורך יש בבשר מעובד ולשם מה המים? אנשי הענף הסבירו שהיות שה-בשר הקפוא המיובא לארץ אינו מאיכות טובה, התחילו יבואנים ומפעלי בשר לשפר אותו על ידי תוספת פוספטים ומים. דעות הצ-רכנים על תוצאות השיפור חלו-קות. אבל כולם הסכימו כי כמויות המים הגדולות, שמגדי-לות את נפח הבשר ומנפחות את כיסי היצרנים, הן הונאה גדולה של הצרכן.

שירות המזון במשרד הבריאות, המופקד על יישום התקנות, קבע ליצרנים תקופה של כשנה כדי להיערך לתהליך ייצור המגביל את כמות המים המוספים. באחרו-נה ערכו פקחי השירות בדיקות אצל 26 יצרנים ונטלו 82 דגימות. ברוב המקרים ניטלו שלוש דגי-מות ממוצר אחד של כל יצרן. התוצאות נקבעו על פי ממוצע של שלוש הדגימות. הממצאים הראו שהמצב רחוק מלהשביע רצון.

מבין 82 דגימות, ב-40 (48%) נמצאו חריגים וב-24 (28%) נמצ-או אחוזי פוספט מעל המותר. מ-בין 26 היצרנים שמוצריהם נבדקו נמצא ש-12 מוסיפים יותר מ-10% מים מוספים.

תגובות המפעלים שנמצאו אצלם כמויות חריגות של מים נעו מהודאה במעשה והבטחה כי יקפידו על החוק להבא ועד הכ-חשה כוללת של הממצאים. היו גם כאלה שטענו נגד שיטות הב-דיקה. באחד המפעלים אמר אדם שהציג את עצמו כמנהל העבודה, שיצרן אינו יכול לעמוד בכמות מרבית של 10% מים, שכן בכך ייבצר ממנו לעמוד במחיר המרבי לצרכן שקבעה הממשלה. כיוון שנמצאו גם מפעלים שכמות ה-מים המוספים אצלם היתה על פי התקנות, נראה לנו שתגובותיהם של היצרנים האחרים, שלא היו מוכנים לקבל את ממצאי משרד הבריאות, מופרכות.

מתוך כוונה לעודד את המפע-לים הפועלים על פי חוק, הנה שמות המפעלים שאצלם נמצא ששיעור המים המוספים היה מת-חת ל-10%: ספקטור ובניו, רח' החלוץ 1, לוד; תמ"ז, דרך הרצוג 7/8, לוד; אמסצא, אזור התעשייה גדרה; אסקלום, אזור התעשייה עטרות, ירושלים; פיקנטי, אזור התעשייה בני ברק; רוזנברג, קוק הסקמנאים 3, תל אביב; בלדי, רח' יום טוב, תל אביב; סיבון ויל, טירת כרמל; מעדני הגליל, אזור התעשייה, קרית שמונה.

מה נחשב בריאותי

יצרני מרגרינה "כוולה" הח-דשה, קבוצת תב"י (ועוצרת בוון ישראליות), מבקשים לקדם את הערך ה"בריאותי" שלה ומסכבים על האריזה שהיא עשירה בחומ-צות שומן בלתי רוויות (65.5% חומצות שומן בלתי רוויות ו-16.4% חומצות שומן רוויות), אי-נה מכילה כולסטרול ועשירה בק-רוטן ובוויטמינים A ו-D.

הבה נעמיד דברים על דיוקם: חומצות שומן בלתי רוויות אכן נחשבות ליותר בריאות מחומצות שומן רוויות. כעיקרון, שומנים ממקורות צמחיים עשירים בחומ-צות שומן בלתי רוויות, ושומנים שמקורם מן החי (בשר, חלב ומוצ-ריו, ביצים) עשירים בשומן רווי. לכאורה כל המרגרינות שמקור ה-שומן שלהן הוא מן הצומח (רובן עשויות מגרגרי סויה, כוולה ע-שויה מגרעיני נבט חיטה) אינן אמורות להכיל שומן רווי, אבל בתהליך הייצור של המרגרינה מוסיפים לשומן מימן לשם הקשי-יתו, ואז הוא נהפך למעשה לשו-מן רווי. התוצאה היא שחלק מהשומן במרגרינות הוא רווי.

במה שונה איפוא מרגרינה כוו-לה? לדברי מנהלת המותג של המרגרינות בקבוצת תב"י, בינה רוזנבלסקי, במרגרינה כוולה שי-עור השומן המוקשה קטן יחסית, ולכן יש בה פחות שומן רווי ויותר שומן לא רווי. כשביקשתי נתונים להשוואה, השיבה שאין לה כאלה. הדיאטנית רות קרייצ'ר-ביב מס-כימה שבמרגרינה כוולה יש יותר חומצות שומן לא רוויות, אבל לדעתה אין מדובר בכמויות משמעותיות.

אשר לשאר התכונות, אין הב-דל בין המרגרינות – בכולן אין כולסטרול, מפני ששומן צמחי אי-נו מכיל כולסטרול, וכולן עשי-רות בקרוטן, ובוויטמינים A ו-D שהיצרן מוסיף.

תעודת אחריות לא חוקית

תלונה

שנתיים לאחר שא"ש מתל אביב רכשה מקרר "אמנה" יצא המדחס (קומפרסור) מכלל פעולה. על פי תעודת האחריות שקיבלה מחברת אמנה ישראל, אחראית החברה למשך שנה על כל קלקול והחלפת חלקים במקרר החדש. בסעיף נפרד נאמר, כי החברה תהיה אחראית למשך שנתיים נוספות לתיקון או להחלפת המד-חס. כלומר, שלוש שנים בסך הכל. לגבי האחריות הנוספת נא-מר עוד כי היא אינה כוללת הוצ-אות שכר עבודה הכרוכה בתיקון או בהחלפת יחידת הקירור, אינה כוללת הובלה ואינה כוללת מכס, מסים, היטלים ואגרות.

א"ש הזמינה תיקון אצל נותני השירות של מקררי אמנה, חברת פאר-אל, והופתעה כשנדרש ממ-נה, תמורת החלפת המדחס, סכום של 650 שקל. כשביקשה בחברה מהי הסיבה לסכום הגבוה, נאמר לה כי הוא בעד העבודה והמסים. כל זה קרה בחודש אוגוסט 1992.

כתבנו למנהל "סלון מרכזי" ה-מייבא את מקררי אמנה, טוביה גרב, וביקשנו הסבר לסכום שנ-דרשה הלקוחה לשלם. לבד משיחת טלפון שבה הבטיח גרב לטפל בתלונה, לא הגיעה כל תשובה.

כעבור כמה חודשים פנינו לד"ר ליאון ארגז, מנכ"ל חברת פאר-אל סחר, שהציג עצמו במודעות בעי-תונים כנותן השירות הבלעדי למקררי אמנה. גם ממנו לא הגי-עה תשובה במשך כמה חודשים. פנינו איפוא אל נתנאל לירם, מי ששימש עד לאחרונה כמנכ"ל לעניני סחר-פנים במשרד התע-שייה והמסחר. מתשובתו התברר שתעודת האחריות שניתנה למת-לוננת לא התאימה לנוסח שבצו הפיקוח הנוגע למקררים חשמלי-ים.

בנוסח תעודת האחריות המצור-ף לצו, שהוא חלק בלתי נפרד ממנו, נאמר בין השאר: "תקופת האחרי-ות לגבי מערכת הקירור היא לפ-חות שלוש שנים... מערכת קירור היא: יחידת הקירור האטומה של המקרר הכוללת יחידת מנוע, מד-חס, לוחות קירור, מעבה מאוורר, גז קירור, וכל הצנרת המחברת את חלקי המערכת השונים... התמ-ורה היא בעד כל חלקי החילוף שיהיו דרושים לתיקון המקרר, או להחלפת חלקים בו, והובלת המק-רר במקרה הצורך..." מכאן ברור, כתב לירם, כי לא היה מקום לג-בות כסף מהלקוחה, שכן התיקון שנעשה אצלה מתייחס למערכת הקירור, ולגביה הצו מחייב מתן אחריות מלאה לשלוש שנים. בה-משך כתב לירם כי יפנה לחברה, כדי שתחזיר למתלוננת את הכסף ששילמה, וכן ידרוש ממנה לשנות את נוסח התעודות הניתנות לל-קוחות בהתאם לצו. אם הפנייה לא תיענה, יועבר החומר למשרד המחוזי לצורך פתיחת תיק וחקי-רה על פי הצורך.

כעבור חודש לערך כתב לירם במישרין אל המתלוננת ומסר כי טוביה גרב מחברת פאר-אל מוכן להחזיר את הסכום שנגבה ממנה בטעות. מאז עברה שנה שבמהל-כה פנינו אליו מספר פעמים, בלא תוצאות. באחת השיחות הטלפוני-ות הבטיח גרב, שאם הלקוחה תפ-נה אליו בכתב ותצרף את מכתבו של לירם, היא תקבל את ההחזר מיד. היא עשתה כך, אבל ללא הועיל.

אולי פירסום הכתבה יועיל, וה-מתלוננת, שהחליטה כי תתרום את הכסף למטרות צדקה, תקבל אותו סוף סוף.

במקביל אנו מצפים שמשרד התעשייה והמסחר יבדוק אם תעו-דות האחריות שגרב ונציגו מת-אים לאמור בצו הפיקוח על מקררים.

صكنا من الاصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

גיוס של 61.2 מיליון שקל ב-4 הנפקות השבוע מתוכננות ארבע הנפקות, אליהן מצטרפות שתי הנפקות בשלב ב' שלהן. היום תתקיים הנפקתה של חברת בן יקר גת. החברה מתכננת לגייס 30.45 מיליון שקל בהנפקת אג"ח להמרה ואופציות. אליה מצטרפת חברה ים עיני, המקיימת היום שלב ב'. עיני תנסה למכור את 28% מהיחידות שלא הוחנו בהנפקה ביום ו' שעבר. מחר תתקיים הנפקת נוד פרסום וחוצות. נוד תנסה לגייס 15.85 מיליון שקל (לפי מחיר המינימום) תמורת מניות בלבד. מחר יתקיים גם שלב ב' של הנפקת תשלח בבסיס.

ביום ג' מתוכננת הנפקת האופציות של גולד בונד. בגיוס המיידי מתוכננת גולד לגייס 1.7 מיליון שקל. מהמרת האופציות עשויה גולד לקבל 18.6 מיליון שקל נוספים. ביום ד' תצא בהנפקה משוב שיווק, חברה בת של משוב. על ידי הנפקת מניות ואופציות מקווים במשוב לגייס 13.2 מ' ש' לפי מחיר המינימום.

הפועלים – הרמה סבירה להשקעה. במשך כמה שבועות ממליץ בנק הפועלים בסקירתו השבועית שלא להגדיל את רכיב המניות בתיק ההשקעות. עתה, לאחר הירידות החדות שפקדו את השוק בשבוע שעבר, כותבים כלכלני הבנק כי הרמה סבירה להשקעה: "עד כה פירסמו חלק מן החברות דו"חות לרבעון הראשון. תופעה מאוד בולטת היא ההפסדים מני"ע, המשפיעים לרעה בצורה משמעותית על השורה התחתונה בדו"חות (הרווח הנקי הרבעוני). מרכיב זה בדו"חות לא היה אמור להשפיע כעת על המניות שהחברות כבר הודיעו בדו"חות השנתיים ל-93' על הנזקים שנגרמו להן. בשוק משוכלל עובדות אלה היו צריכות להיות מגולמות במחירי המניות של אותן חברות, אך לאור תגובות השוק בשבועות האחרונים נראה כי לא כך היה בבורסת ת"א. כן יש לציין את ההטיה הבלתי סבירה והמשמעותית כלפי מעלה של מכפילי הרווח של החברות, המוצגים על סמך הדו"חות הרבעוניים (חזרה על ההפסדים במחירי גודל אלה בחישוב שנתי, דהיינו פי 4 מאלו שנרשמו ברבעון הראשון של 94' אינם נראים בעינינו סבירים). בסיכומו של דבר, רמת המחירים בשוק, הטיה של המכפילים כלפי מעלה והנתוני המקור הטובים מביאים למסקנה כי כעת הרמה סבירה להשקעה. עם זאת, תיקון חד כלפי מעלה בפרק זמן קצר יכול לגרום לשינוי המגמה וחוסר יציבות בשוק".

לאומי: רוב החברות נסחרות מתחת לשוויין. הסקירה השבועית של בנק לאומי מנסה להביא כמה הסברים לירידות בשבוע שעבר. לצד ההסברים מביא הבנק מדגם של חברות בורסאיות לפי מודל N.C. "ניתוח החברות על פי מודל N.C נותן בידינו אינדיקציה טובה על הנעשה בשוק, לפחות לגבי אותן חברות שבחרנו לכלול בו. המודל כולל 64 מתוך 98 החברות הנסחרות ברשימת המשתנים (65%). כמו כן כלולות גם 121 חברות מתוך כ-510 חברות מרשימת הכד"ם (22%). מנתוני המודל נראה כי 165 מניות (75%) במדגם נסחרות מתחת לשווין הכלכלי; 72 נסחרות בסביבות השווי (12.5%) ורק 27 נסחרות מעל לשווין. להערכתנו, ברמת השערים היום, יכול משקיע לטווח ארוך, שאינו חושש מאי הוודאות המגויות, לבחור בצורה סלקטיבית את השקעותיו מתוך מגוון רחב של מניות".

מועדים בבורסה

29.5	בן יקר גת	הנפקה לציבור של אג"ח ואופציות.
	ים עיני תעשיות	שלב ב' להנפקה לציבור
	יום מסחר אחרון באופ'	לבידי אשקלון 3, איתם 4, אבגול 1, פיבה 1,
	פירעון אחרון – 31.5.94	שקי 1, מנוסל 1, אמפוריפר א, רציו 1, מרכזית 1, כד 1, אליאנס 1, שלמת 3, נכסי אורים 3, פעלים אל"ד 2.
30.5	נוד פרסום וחוצות	הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
31.5	גולד בונד	הנפקה לציבור של אופציות.
	ישראלום אג"ח א	אקס ריבית ופדיון חלקי, תשלום 30.6.94.
1.6	משוב מחשבים שיווק	הנפקה ראשונה לציבור של מניות ואופציות.
	בית הזהב	אקס דיווידנד 3.11%, תשלום 22.6.94.
	תק"ם אג"ח 1	אקס ריבית ופדיון חלקי, תשלום 30.6.94.
2.6	חלפסון אג"ח 1	אקס ריבית ופדיון חלקי, תשלום 30.6.94.
	כרמיאל	אקס דיווידנד 9.5%, תשלום 22.6.94.
5.6	אלביט	אקס דיווידנד 6%, תשלום 4.7.94.

*מקור: בנק המזרח

מתחזקת מגמת העליות
אי.סי.איי – +6%
טבע – +2.1%

וול סטריט
צבי רבין

לאחר תקופה ארוכה חזרו המשקיעים במניות הישראליות לניו-יורק, לאחר שהן רשמו עליות – לעתים אפילו חדות. גם המניות הבכורות רשמו עליות; הבולטת ביניהן היתה אי.סי.איי, גם בהיקף המחזורים וגם בעליית השער.

הבורסות בארצות הברית היו בלתי יציבות גם בסוף השבוע. לאחר ירידות בראשית השבוע המסחר בעקבות חולשה בשוק איגרות החוב, סיים מדד דאו ג'ונס את יום המסחר בעלייה קלה. שאר הבורסות ירדו בדעיפות במשך מרבית שבוע המסחר, וכך היה גם בסוף השבוע.

אי.סי.איי טיפסה ב-6% למחיר של 17.75 דולר למניה, לאחר שבמשך היום הגיע שערה גם ל-18.25 דולר, במחזור של כמיליון מניות. מניית אינקינגה המשיכה להיסחר בסוף השבוע במחיר 18 דולר והמחזור בה ירד ל-201 אלף מניות, לעומת מליון מניות ביום הקודם. המניה עדיין אינה מותרת להשקעה לישראלים, עד שבתחום התקופה הראשונית לאחר ההנפקה, אז תהפוך המניה ל-MARGINABLE, וניתן יהיה לרכוש מניות ולשלם עליהן מס.

אפי – בעלי עניין ממשיכים למכור מניות ב-4.3 מליון דולר

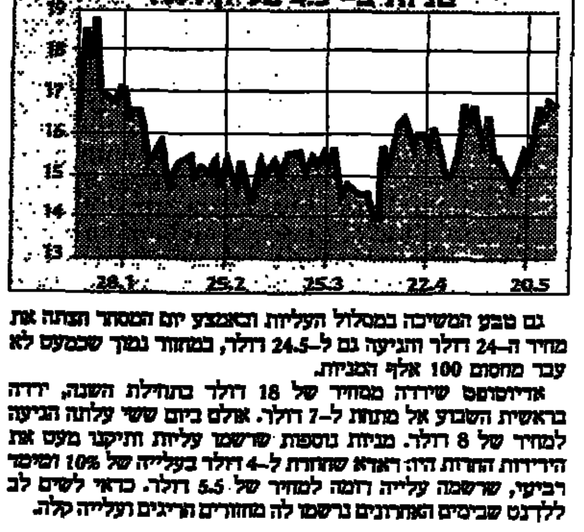

גם טבע המשיכה במסלול העליות ובאמצע יום המסחר הצתה את מחיר ה-24 דולר והגיעה גם ל-24.5 דולר, במחזור נמוך שכמעט לא עבר מחסום 100 אלף המניות.

אדיוסופס שירדה ממחיר של 18 דולר בתחילת השנה, ירדה בראשית השבוע אל מתחת ל-7 דולר. אולם ביום שישי עלתה הגיעה למחיר של 8 דולר. מניות נוספות שרשמו עליות ותיקנו מעט את הירידות החדות היו: ראדא שחזרה ל-4 דולר בעלייה של 10% ורביעי, שרשמה עלייה דומה למחיר של 5.5 דולר. כדאי לשים לב ללדנט שבימים האחרונים נרשמו לה מחזורים חריגים ועלייה קלה.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר סגירה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במליוני דולרים
אי.סי.איי	⇧	17.7	+5.9%	16.8
סאייטקס	⇧	16.1	+0.8%	4.4
טבע	⇧	24.2	+2.1%	2.9
ג'אוטק	⇧	9.5	+2.7%	2.0
ראדא	⇧	4.0	+10.3%	0.1
מדד דאו ג'ונס	⇧	3757	+0.1%	
מדד נאסד"ק	⇧	744	+0.2%	

מחיר מניית אפי ממשיך לנוע סביב ה-17 דולר זה תקופה ארוכה, למרות התוצאות הכספיות הטובות וההמלצות הרבות. אחת הסיבות לדשדוש זה טמונה בעובדה כי בעלי העניין אוהבים למכור מניות, במיוחד נשיא החברה, אפי אורדי. ביום שישי הודיעה אורורגין כי היא מעוניינת למכור 20 אלף מניות אפי. בנוסף לה הודיעו 6 בעלי עניין נוספים כי הם רוצים למכור כ-231 אלף ממניות אלה.

על ההשפעה החיובית של נפילת הבורסה על המשק

השבוע בבורסה
גיא רולניק

הכלכלן אשר סבור שיש לבטל את הפטור ממס על רווחי בורסה מסביר כי אפליית מס, מכל סוג, גורמת ל"הקצאת מקורות לא יעילה במשק". למעשה תורת הכלכלה כולה עוסקת בהקצאת מקורות יעילה, וכמעט בכל דיון כלכלי יהיה מי שישא את דגל ה"הקצאה היעילה".

הבעיה היא שלעתים קשה למחוקק, האזרח או איש המשק לראות דוגמה מוחשית לאותה הקצאה לא יעילה, להצביע על הנקודה בה המקורות של המשק זרמו להשקעה הלא נכונה – ובכך פגעו בתוצר ובצמיחה הכוללת.

כשנפלה הבורסה בחודשים פברואר-מארס התעורר הדיון "מה תהיה השפעת המפולת הפיננסית על השוק הריאלי?" שאלה זאת מורכבת מכמה סוגיות: מה תהיה ההשפעה של קיצוץ 30 מיליארד שקל מ"עושר הציבור" על הצריכה במשק? מה תהיה השפעת הפסדי החברות בני"ע על פעילותן? כיצד ישפיע השפל בשוק המשני על יכולת החברות לגייס הון בשוק הראשוני? כיצד משפיעה התולשה בבורסה על המצב רוח בסקטור העסקי ומכאן על ההשקעות שלו? כיצד יגיבו המשקיעים הזרים נוכח ירידה כה מהירה במחירי ניירות הערך בבורסה?

התייחסות של אנשי קהילת שוק ההון, המשקיעים ובפרט הסקטור העסקי בכלל, לשאלה הזאת, נגועה לעתים באינטרסנטיות. כך למשל, יהיה מי שיטען כי לנפילת הבורסה תהיה השפעה דרמטית שלילית על המשק רק כדי לנסות להשפיע על החלטות הממשלה – "אם תטילו מס, הבורסה תקרוס – המשק ייעצר" או "אם לא תורידו את הריבית, הבורסה תמשיך לרדת והצמיחה תיפגע".

נגיד בנק ישראל פרופ' יעקב פרנקל אמר בשבוע שעבר כי לאירועים בשוק ההון לא תהיה השפעה על הצמיחה במשק. הנגיד לא הרחיב בנקודה זאת, אולם אין ספק כי גם הוא מודע לכך שיהיו ענפים, תהליכים וחברות שבטווח הקצר ייפגעו מהאירועים בשוק הפיננסי. אבל – אנחנו מחפשים את התוצאה הכללית על המשק. לא רק את הדוגמאות לאותם ענפים בהם דיווח

המנהלים שנפילת הבורסה הקטינה את הביקושים: לא רק את החברות שאלצו לגנוז את תוכנית ההנפקה שלהן, שנשענה על גיוס הון.

כמו תמיד, לאחר הנפילה מגיעה ההתפכחות. הנה לפתע במדד 192 יש כמעט קונצנזוס כי במדד 256 היו מחירי מרבית החברות גבוהים ואולי צריך לומר גם "מנופחים". זאת הנקודה המרכזית שצריכה לעמוד לנגד עינינו בדיון על השפעת המפולת בשוק הפיננסי על השוק הריאלי.

משום שאם אנחנו טוענים כי נפילת השוק הפיננסי תגרום לציבור להקטין את הצריכה ולחברות להקטין את ההשקעות – אזי ברור לנו כי הדבר בלתי נמנע. שהרי אנחנו לא מעוניינים שהביקוש של הציבור ייזון מעושר הנשען על מחירי נכסים פיננסים מנופחים.

אם נבחן את כל אחת מהשאלות שהעלינו למעלה על בסיס אותה הנחה לגבי מחירי המניות, נגיע בוודאי למסקנה כי ההשפעה של נפילת הבורסה על המשק לא תהיה בעלת אופי פרמננטי.

> האנליסטים נוהגים להיתפס למחיר השוק של החברה כאל "עוגן" כלשהו. כך למשל, יש סיכוי טוב כי מחיר השוק של חברת אראדקום היווה עוגן כזה למנתחים של חברת אד"סי כאשר הם העריכו את החברה

אבל הנקודה היותר מעניינת, ובה אנו מבקשים לעסוק היא התרומה שתהיה לנפילת הבורסה לפעילות העסקית במשק. וזה מה שמחזיר אותנו לאותה "הקצאת מקורות יעילה". הטענה שלנו היא שהתנפחות מחירי המניות בשנה שעברה פגעה, ובשיעור מהותי, באותה הקצאה. כדי להוכיח טענה זאת עלינו לחזור ולבחון עסקות שונות שבוצעו בבורסה ובסביבתה בשנה שעברה. נדמה לנו, שבמקרים רבים קל יהיה להצביע ביצור ההתנפחות הפיננסית גרמה לקבלת החלטות מוטעות. ובאופן יותר ספציפי: רמות המחירים הגבוהות בבורסה, היכולת להפיק רווחים גדולים בני"ע ואותה קלות בלתי נסבלת של גיוסי הון מהציבור גרמו למנהלים רבים לחשוב "בורסאית" במקום עסקית.

> היכולת לגייס סכומי כסף אדירים, השקולים לרווחים של עשרות שנים, באבות הנפקה אחת הסיטה משאבים ניהוליים רבים מהפעילות הריאלית לפעילות פיננסית

זה מתחיל בשורה ארוכה של רכישות שביצעו חברות בורסאיות וגרפי השקעות שנים על בסיס תוכנית של הנפקה ציבורית. במקום לבדוק את שוויה האמיתי של החברה, העסק או הפרויקט הם התמקדו רק בשאלה: "מתי ובאיזה מחיר אפשר יהיה להנפיק את זה". בעגה הבורסאית קוראים להנפקה הראשונה לציבור EXIT. ובשנה האחרונה ראינו, כי בכל עסקה רק דבר אחד מטריד את המנהלים – "איפה היציאה".

כאשר רוב החברות הקטנות והבינוניות נסחרות בבורסה במכפילים של 20, 25 ו-30 – נעה כל עקומת המכפילים במשק למעלה. הון כל החברות, הפרויקטים, עסקים ואפילו רעיונות ופטנטים מוצעים למכירה ביוקר.

החברות מבצעות השקעות לא יעילות מרצון או מכורח, והסכנות הציבור מתוכנים למניות של חברות הנסחרות במחירים יקרים וגרוע מכך – מי שמתעקש שלא להיגרר ולשלם את המחירים האלה – מגלה שהוא נשאר מחוץ לעסק – איש לא מוכן לעשות איתו עסקים בסדרי הגודל של מחירים שהוא מוכן לשלם.

זאת ועוד. היכולת לגייס סכומי כסף אדירים, השקולים לרווחים של עשרות שנים באבות הנפקה אחת הסיטה משאבים ניהוליים רבים מהפעילות הריאלית לפעילות פיננסית. המנהלים נטשו את רצפת הייצור, הניחו את מנהל השיווק ואת הלקוחות לנפשם, והתרכזו בפעילות המו-מונית. כמעט כמו בימי ההיפר-אינפלציה – הפכה מחלקת הכספים בחברה למרכז הפעילות ולעתים למרכז הרווח. המכפילים הגבוהים, קצות ההנפקות, רווחי הבורסה הקלים – כל אלה עיוותו את החשיבה של מנהלים רבים. העיוות הבורסאי הקרין לכל חלקי המשק.

אחת הנקודות המעניינות ביותר היא מדוע הצליחו המחירים הגבוהים בבורסה לפגוע בקבלת ההחלטות של המנהלים. התשובה הראשונה אותה הוכחנו כבר, היא שבד"כ היה קשר ישיר בין ההחלטה לבין מחיר הבורסה. גם אם ידע המנהל שהמחיר שהוא משלם יקר – הוא לא היה מודאג. מחר הוא ינפיק את העסק לציבור במחיר כפול – כך שהוא מנצח בכל מקרה. דוגמה מצויינת לכך היא מכירת השליטה בחברת מגן. עו"ד חיים כצמן ואלי מכבי מחברות גזית ודנבאר שילמו מחיר יקר עבור החברה. אבל מיד לאחר שרכשו את המניות הם מכרו חלק מהן בשוק במחיר משולש. הם ניצלו את המחיר המטופש שהשוק נתן למניה כדי לגרוף רווח מהיר.

אבל במרבית המקרים אי אפשר לממש את הרווח מיד דרך הבורסה, שכן חלק גדול מהעסקות הן לטווח ארוך ורק במיעוטן ניתן לשתף מיד את הציבור במחיר כה גבוה, שמבטיח רווח.

ובכל זאת – ראינו כי מחירי הבורסה גרמו להם לקבל החלטות לא נכונות, החלטות לא ראציונליות. המלה הזו מביאה אותנו אל אחת התיאוריות בפסיכולוגיה של הכלכלה. כידוע, התיאוריה הכלכלית מניחה, כי הפרטים הם ראציונליים. הפסיכולוגיה של הכלכלה טוענת, כי במקרים רבים הפרטים יסטו מאותה ראציונליות בשל סיבות שונות.

אחד המנגנונים הגורם לפרטים לסטות מדפוסי חשיבה ראציונליים קרוי "היוריסטיקה של עיגון". הפרופסורים עמוס טברסקי ודניאל כהנמן, שפיתחו את התיאוריה הזו, מסבירים כיצד הפרטים מקבלים החלטות לא על פי שיטות חשיבה סטטיסטיות או מדעיות, אלא פועלים בשיטה של "קירוב".

במחקר שלהם הוצגו לשתי קבוצות של נבדקים שתי שאלות. את הקבוצה הראשונה שאלו תחילה "האם נהר המיסיסיפי הוא קצר או ארוך יותר מ-750 ק"מ?". את הקבוצה השנייה שאלו "האם הוא ארוך או קצר מ-7,500 ק"מ?". השאלה השנייה שהוצגה לשתי הקבוצות היתה זהה "מה אורכו של המיסיסיפי" ממוצע התשובות של הקבוצה הראשונה היה 1,500 ק"מ ושל השנייה 3,500 ק"מ. כלומר, התשובה של הנחקרים היתה מוטה לכיוון של העוגן שניתן להם בשאלה הראשונה, למרות שאין בכך כל היגיון.

> רמות המחירים הגבוהות בבורסה, היכולת להפיק רווחים גדולים בני"ע ואותה קלות בלתי נסבלת של גיוסי הון מהציבור גרמו למנהלים רבים לחשוב "בורסאית" במקום עסקית

וזה מזכיר לנו תופעה ידועה בענף הניתוח של ני"ע. האנליסטים נוהגים להיתפס למחיר השוק של החברה כאל "עוגן" כלשהו. כך למשל, יש סיכוי טוב כי מחיר השוק של חברת אראדקום היווה עוגן כזה למנתחים של חברת אד"סי כאשר הם העריכו את החברה. הם קבעו, כי שווי החברה הוא 120 מיליון דולר כאשר המניה נסחרה במחיר דומה. נדמה לנו כי יש סיכוי טוב שבמקרה שאראדקום היתה נסחרת לפי שווי של 30 מיליון דולר – אזי ההערכה של אד"סי היתה הרבה יותר נמוכה.

לא רק אד"סי לוקה באותה היוריסטיקה של עיגון. כנראה שאצל מנתחים, מנהלים ומשקיעים רבים הפך מחיר השוק לעוגן, שסימא את עיניהם ופגע בהחלטות שקיבלו. מובן, כי אין זאת אלא הכללה. אין ספק, כי יש גם מנהלים שהתעלמו ממחירי השוק, וביצעו את עסקיהם רק על בסיס הערכות כלכליות ראציונליות המנותקות ממחיר הבורסה.

הבורסה נפלה, עקומת המכפילים התפכחה, רווחי ני"ע קלים כבר אי אפשר להפיק – ולנו נדמה כי בטווח הארוך המשק כולו רק ייצא נשכר.

חוף אלמוג – האם התבלבל יגאל עופר מהעוגן הבורסאי או שהשוק טועה היום והמחיר שעופר שילם הוא הנכון?

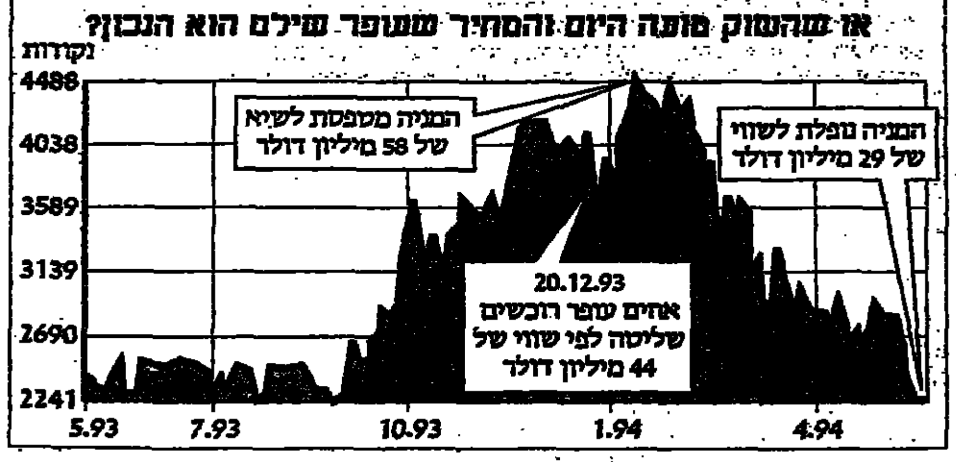

ניו־יורק / 27.05.94

שם המניה	מחיר מניה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-94'	נמוך ב-94'	אחוז שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח שנתי (במליוני דולרים)	מכירות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל
מדד דו"ג	3757	+4	+0.1	3757	3739			3979	3552						
מדד נ"ס	1120	+23	+2.1					1676	1078	-33					
סאייטקס	16 1/4	+ 1/4	+0.8	16 1/4	15 3/4	275300	4439213	26 7/8	15 1/2	-35	731.0	74.4	643.9	689	9
אי.סי.איי.	17 3/4	+1	+6.0	18 1/4	16 3/8	951500	16889125	28 1/2	14 3/4	-31	268.6	66.1	316.7	1351	20
טבע	24 1/4	+ 1/2	+2.1	24 1/2	23 1/2	119800	2905150	34 1/2	22 5/16	-20	283.9	61.0	528.2	1334	22
אלביט	28 1/4	+ 3/4	+2.7	28 1/4	28 1/4	1600	45200	44 1/4	26 1/2	-34	283.3	35.9	638.8	526	15
אלסינט	2 1/2	—	0	2 1/2	2 3/8	67600	169000	5 1/8	2 1/4	-47	167.0	24.9	235.1	199	8
אלרון	13	+ 1/8	+1.0	13 1/2	13	600	7800	21 1/4	12 7/8	-37	162.4	8.7	636.9	226	26
לנט	7 3/8	+ 3/8	+5.4	7 3/8	6 7/8	28700	211663	12 3/4	6 1/2	-37	73.1	4.9	54.9	80	16
תדיראן	17 5/8	—	0	17 5/8	17 1/2	3700	65213	26 1/2	17 1/8	-33	200.8	46.9	766.4	346	7
אינטרפארם	21 7/8	—	0	21 7/8	21 3/4	1300	28438	23 1/2	11	+4		4.3	51.4	137	32
בית ממגל	3 1/8	- 1/8	-3.8	3 3/8	3 1/8	81300	254063	5 7/8	2 3/8	-40	21.7	-19.5	14.3	115	
מי תורה	44 1/2	+ 1/2	+1.1	44 1/2	44 1/2	200	8900	46 5/8	7/8	+4	139.1	10.6	249.5	169	16
פי.אי.טי.	27 3/4	—	0	27 7/8	27 1/8	11800	327450	34 3/4	27 1/8	-11	326.9	42.1	68.9	522	12
הטקומ	5 5/8	+ 1/2	+10.3	5 3/8	4 7/8	2100	11288	24 1/2	4 1/2	-77	44.7	0.9	22.8	59	68
מאטרקס	4 11/16	+ 1/16	+1.4	4 3/4	4 5/8	19300	90478	23 1/4	3 7/8	-75	34.8	-1.8	48.3	57	
אי.איי.אס.	7 5/8	+ 1/8	+1.7	8	7 3/8	9500	72438	26	6 29/32	-71	76.0	9.1	105.5	108	11
אורבוטק	8 1/2	+ 1/8	+1.5	8 5/8	8 3/8	4600	39100	45 1/2	8	-36	32.8	4.9	102.0	108	22
פלנונה	13 1/2	+ 1/8	+0.9	13 3/4	13 1/2	12500	168750	18	12 7/8	-23	51.5	9.8	39.0	140	14
לאורוטיקה	8	+ 1/8	+1.6	8 1/4	7 1/2	18000	144000	18 3/4	7	-56	32.5	3.8	16.5	48	13
אמפל	8 3/8	+ 1/8	+1.5	8 3/8	8 1/4	12400	103850	13 1/8	8 1/8	-27	173.0	5.7	77.1	154	27
חב' השקע	18 1/2	—	0					30 1/4	17 1/2	-29	124.1	3.8	156.0	168	44
גילת	10	+ 1/8	+1.3	10 1/8	9 1/2	20100	201000	15	8	-26	35.6	4.6	18.4	84	18
מגל	6	+ 1/2	+9.1	6	6	600	3600	9 3/8	4 7/8	-38	13.0	1.0	11.3	28	28
מכתשים	4 3/4	- 1/8	-2.6	4 3/4	4 1/2	13000	61750	12 3/4	4	-46	29.9	-1.1	17.7	38	
קומברס	9	+ 3/8	+4.3	9	8 3/8	100800	907200	15 5/8	8 1/8	-36	93.3	12.8	77.4	186	15
אירונטיקס	5 1/2	—	0					14	5	-60	15.9	-0.1	8.7	33	
תאוריטם	5 11/16	+ 11/16	+13.8	5 3/4	5	37500	213300	8 5/8	4 1/2	-27	10.3	0.7	30.8	58	87
תא"ס	2 3/4	- 1/8	-4.3	2 15/16	2 3/4	8000	22000	3 7/8	5/16	-24	43.3	-2.8	123.0	65	
אי די בי טק	1 3/8	+ 1/16	+4.7	1 3/8	1 3/8	2000	2750	3 3/4	1 1/16	-58	10.2	-0.5	7.9	14	
סביק	10 3/8	- 3/8	-3.5	10 1/2	10 1/4	5900	61213	17 3/4	10 1/4	-27	19.3	2.0	18.4	42	21
אלוויין	6 5/8	—	0	6 5/8	6 5/8	100	663	10 1/4	5 3/8	-17	11.1	1.6	4.8	28	18
אי.אם.בי.	3 1/4	—	0	3 1/4	2 7/8	200	650	45 1/2	2 3/4	-64	11.8	1.5	3.9	15	10
ראדא	4	+ 3/8	+10.3	4 1/8	3 5/8	35400	141600	10 1/8	3	-57	13.0	0.2	33.0	23	147
עין לבנד	8 5/8	+ 1/8	+1.5	8 3/8	8 1/4	900	7538	15 3/4	7 1/8	-42	21.1	2.6	100.2	25	10
עין לבנד א	7 1/4	—	0					11 7/8	6 5/8	-32	21.1	2.6	100.2	25	10
שיטם	2 5/8	- 1/4	-8.7	2 5/8	2 5/8	2900	7613	6	2 3/8	-43	10.2	-1.3	27.9	18	
בי.טי.אר.	8	—	0	8	7 5/8	12900	103200	19 5/8	7 1/2	-58	14.7	0.8	17.4	47	60
ת' ליינר	5 7/8	- 1/4	-4.1	6	5 7/8	5200	30550	9 3/4	5 1/2	-37	7.3	2.8	33.2	35	13
אירוטופס	8	+ 13/16	+11.3	8	7	30300	242400	19	6 1/4	-44	15.3	1.6	9.6	37	23
ברמל	9	—	0	9	9	1100	9900	11 7/8	8 1/2	-11	13.7	1.9	68.5	23	12
תאות מכבל	4	- 1/4	-5.9	4 5/8	4	76800	307200	8 5/8	2 7/8	-51	11.4	2.4	16.1	35	15
די.אס.אס.אי	7 1/8	—	0	7 1/4	7	27300	194513	13 3/4	6 3/4	-44	31.2	1.8	66.1	44	25
אגריסטמס	5 3/8	- 1/8	-2.3	5 1/2	5 1/4	16000	86000	14	5 1/4	-61	7.6	-2.8	1.5	30	
הלת' קר	2 1/4	—	0	2 5/16	2 3/16	18300	41175	3 5/8	1 3/4	-25	10.5	0.4	5.8	26	68
אזית	2 1/2	—	0					6 3/4	2 1/2	-57	8.5	-3.6	17.7	20	
נאמטק	9 1/2	+ 1/4	+2.7	9 1/2	9	220300	2092850	16	8 5/8	-40	96.3	-64.7	55.6	460	
פטיטל	6 5/8	+ 1/8	+1.9	6 5/8	6 3/8	11000	72875	13 5/8	5 1/4	-45	5.1	-2.2	0.7	56	
סליקום	4 1/2	- 1/8	-2.7	4 5/8	4 1/2	6500	29250	6	4	-8	6.2		1.2	18	450
רוסופטיקס	2 13/16	+ 3/16	+7.2	2 7/8	2 5/8	10500	29537	8 3/4	1 5/8	-64	2.7	-3.1	9.4	12	
אלקטו שיל	11 5/8	+ 1/8	+1.1	11 3/4	11	24000	279000	12 7/8	8	-10	23.5	0.2	3.7	92	384
עידן	5/8	+ 1/32	+5.2	11/16	9/16	68700	42938	1 15/16	1/2	-62	14.5	-0.2	12.2	17	
ישטק	7/8	—	0	15/16	7/8	41300	36138	2 9/16	7/8	-58	10.3	1.2	0.9	9	7
פי.די.ג'י.	2 1/4	—	0	2 3/8	2	20000	45000	4 5/8	1 7/8	-42	7.0		0.4	12	1154
מלונר	4 7/8	+ 1/8	+2.6	4 7/8	4 7/8	1000	4875	10	4 1/4	-50	7.0	-0.1		15	
אג"ח כור	99	—	0							-6					
איי.אס.אל.	14	+ 1/8	+1.8	14	13 5/8	5600	78400	20 1/4	13 5/8	-10					

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו.

השבוע שעבר – נתונים עיקריים

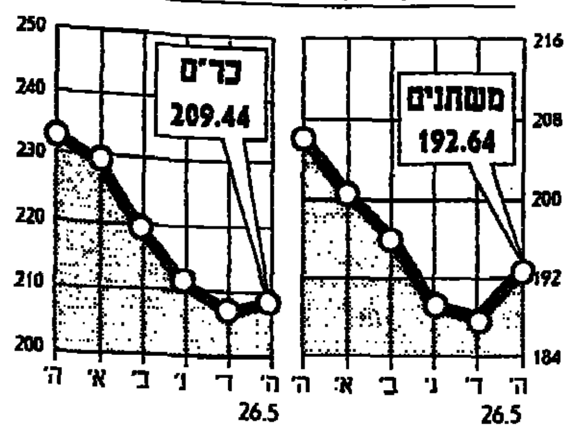

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. אגרי אינווסט	+14%	1. אראקום	-73%
2. דורלון	+10%	2. שלודות	-48%
3. סינטק	+10%	3. כרמיאל	-46%
4. מליסרון	+9%	4. מ.ג.ן 1	-44%
5. תא"פ	+8%	5. תקד	-39%
6. פוכטונגר 1	+7%	6. רובוטרום	-36%
7. אמנת	+6%	7. אורורגין השק'	-36%
8. אלישב	+6%	8. מ.ג.ן 5	-36%
9. פריקלאס	+5%	9. כנרת	-33%
10. עד	+5%	10. לביש	-33%

*מקור: בנק הפועלים

שבוע וול סטריט בתל אביב

שוק המניות הזה בשבוע שעבר מניות רבות בשיעורים חדים, והראה כי גם הבורסה בתל אביב יכולה להתנהג כמו אחותה הגדולה בוול סטריט. הדוגמה הקלאסית לכך היא, כמובן, מניית אראקום, שהתמוטטה השבוע ב-73%.

שתי מניות נוספות שנחתכו חדות היו שלודות וכרמיאל. כרמיאל מציגה זה זמן רב דו"חות כספיים מאכזבים, אולם למרות זאת המשיכה כל העת לעלות. בסופו של דבר הכלכלה הכריעה, והמניה צללה בשבוע שעבר ב-46% – משווי שוק של 116 מיליון שקל לשווי שוק של 63 מיליון שקל.

את העליות החזקות שרשמו המניות ניתן לחלק לשני סוגים: דורלון, למשל, רשמה עלייה ללא כל הסבר כלכלי נראה לעין. לעומתה, כמה מניות עלו על רקע דו"חות כספיים טובים או הודעות חיוביות. כך היה המצב באמנת, מליסרון ותא"פ.

מחירי ה-PVC מינואר השנה. אולי הם מסבירים את העליה בתא"פ

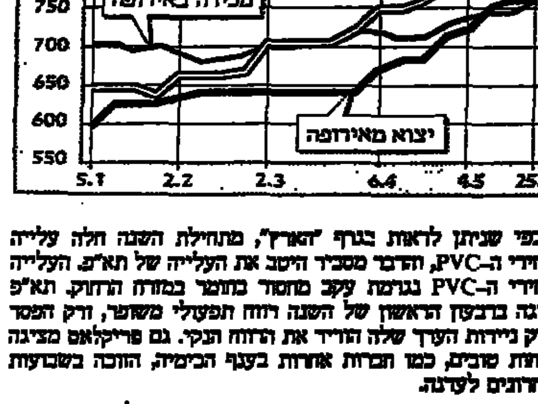

כפי שניתן לראות בגרף "הארץ", מתחילת השנה חלה עלייה במחירי ה-PVC, והדבר מסביר היטב את העלייה של תא"פ. העלייה במחירי ה-PVC נגרמת עקב מחסור בחומר במזרח הרחוק. תא"פ הציגה ברבעון הראשון של השנה רווח תפעולי משופר, ורק הפסד בתיק ניירות הערך שלה הוריד את הרווח הנקי. גם פריקלאס מציגה דו"חות טובים, כמו חברות אחרות בענף הכימיה, הזוכה בשבועות האחרונים לעדנה.

שוקי ההון באירופה מפגינים חולשה

מדד	סגירה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,757.14	-0.24	+0.08
אס אנד פי (ניו יורק)	457.33	+0.53	-1.97
אמקס (ניו יורק)	440.94	+0.63	-7.60
נסדק קומפ' (ניו יורק)	733.24	+0.89	-5.62
פייננשל טיימס (לונדון)	2,966.4	-5.15	-13.22
דקס (פרנקפורט)	2,140.99	-4.88	-5.55
ניקיי (טוקיו)	20,777.16	+2.14	+19.29
האנג סנג (הונג קונג)	9,470.13	-1.68	-20.34
סי.איי.סי (פאריס)	2,050.67	-4.86	-9.58
מיבטל (מילנו)	11,632	-3.92	+16.32
אס.בי.אס (ציריך)	2,711.9	-0.76	-8.32

בורסות בעולם
טל הראל

בשבוע שחלף שוב נגלתה שבריריותם של שוקי ההון האירופיים. למעט ציריך, צנחו מדדי המניות בכל הבורסות המובילות בכ-5%. גרמו לכך החשש, כי קיצוצי הריבית בגרמניה ובמדינות אירופיות אחרות הגיעו לקצם, וחוסר היציבות בשוקי ההון בארה"ב.

את מבשר הרע ניתן כבר ביום שני, כשהצהיר נגיד הבונדסבנק כי תם עידן הקיצוצים המתמשכים בריבית בגרמניה. עקב כך הלכו מחירי האג"ח הממשלתיות הגרמניות לסגת והוסיפו לצנוח בימים שלישי ורביעי. גם הבורסה בפרנקפורט הגיבה עם פתיחתה ביום שלישי בהתאם, ומדד דאקס נפל ב-2.26%.

החשש כי שיעורי הריבית באירופה קרובים לרמת המינימום מעורר דאגה בעיקר לאור העובדה כי הדו"חות שפירסמו חברות רבות לרבעון הראשון של 94' (במיוחד בבריטניה ובגרמניה) אינם עונים על הציפיות. זה איתות כי אירופה עדיין לא עלתה על דרך המלך של יציאה מהמיתון והיא זקוקה לתמריץ של שיעורי ריבית נמוכים.

בנוסף לכך, אין האינפלציה בכמה מדינות אירופיות (במיוחד בריטניה וגרמניה) מרוסנת במידה שהבנקים המרכזיים היו רוצים לראות. ביום שני התפרסמו נתוני ה-M3 בגרמניה לחודש אפריל, שעמדו על 15.8% במונחים שנתיים – הרבה מעבר ליעד המרבי של 6% שקבע הבונדסבנק.

ביום רביעי הצטרפו לבורסה בפרנקפורט, שירדה ב-1.82%, שאר הבורסות המובילות באירופה. בלונדון ירד מדד פייננשל טיימס ב-2.21%, בפאריס ירד מדד סי.איי.סי ב-2.29% ובמילאנו ירד מדד מיבטל ב-2.58%.

ביום חמישי התאוששו במקצת המחירים בבורסות אירופה, לאחר שקיבלו עידוד מעלייה קטנה במחירי איגרות החוב בארה"ב. ביום שישי התחדשו הירידות – הפעם בשל התיקון כלפי מעלה שעשה משרד המסחר האמריקאי בהערכת הצמיחה בארה"ב ב-94'. תיקון זה השפיע לרע על שוקי ההון בארה"ב.

בסיכום שבועי, נראית התמונה באירופה עגומה: המדדים המובילים צנחו בכ-5% בממוצע, והגיעו בלונדון ובפאריס לרמתם הנמוכה ביותר השנה. מעט יוצא דופן לטוב מצבה של הבורסה במילאנו. מדד מיבטל ירד בסיכום שבועי ב-5.92% – יותר מכל מדד מוביל אחר – אך כאן נפתחו בעיקר עליות המחירים

הספקולציות שהחלו באפריל לאחר הקמת הממשלה החדשה. המדד עדיין גבוה בכ-9% מרמתו בפברואר, ובסיכום שנתי עלה יותר מהמדדים בבורסות האחרות. מדד מיבטל הוא היחיד הנמצא כעת מעל לנקודה שבה היה בראשית ינואר.

גם השבוע העיב הדולר המעורער על שוק איגרות החוב (ולהפך). לכך נוספה מכה ברמת עלייה חדה במחירי הסחורות בארה"ב. מדד המכון לחקר סחורות (CRB), הכולל 21 סחורות מובילות ומשמש אינדיקטור מוביל למידת שיעור האינפלציה בארה"ב, הגיע בראשית השבוע לרקיע שחקים, לאחר שבחודש האחרון עלה ביותר מ-6%. עלייה שבאה בעקבות עלייה חדה במחירי הגרעינים (בשל מזג אוויר חם שאיים על היבולים), והתבות היקרות הנפט.

אף שביום שישי נמחקו העליות שחלו השבוע במדד זה, הן הספיקו לעורר פאניקה מחודשת מפני התלקחות אינפלציונית והביאו לירידות מחירים בשוק איגרות החוב. המועקה חלחלה לבורסה בוול סטריט, שהגיבה ביום שני בירידה במדד דאו ג'ונס ב-0.64%. במשך השבוע דשדש המדד בין עליות לירידות מזעריות, כאשר ביום רביעי הוא חוצה את נקודת האפס ארבע פעמים.

ביום שישי העיב על שוקי ההון גם השינוי שעשה משרד המסחר האמריקאי בהערכות הצמיחה בארה"ב ב-94', מ-2.6% ל-3%.

בסופו של דבר, ננעל המדד בירידה שבועית של 0.24%, כשהמדדים הרחבים יותר, מדד סטנדרד אנד פורס ונסד"ק, רושמים עליות קטנות של 0.53% ו-0.63% בהתאמה.

תמונה אופטימית בהרבה היתה השבוע במזרח. בטוקיו נסגר מדד ניקיי בעלייה שבועית של 2.14%. השוק קיבל תמריץ חיובי מההודעה שהתפרסמה ביום שני על חידוש שיחות הסחר בין ארה"ב ויפאן.

מדד סי.איי.סי. (פאריס)

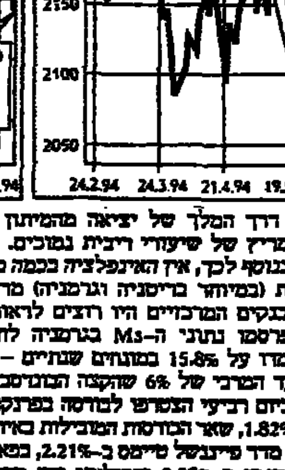

מדד דקס (פרנקפורט)

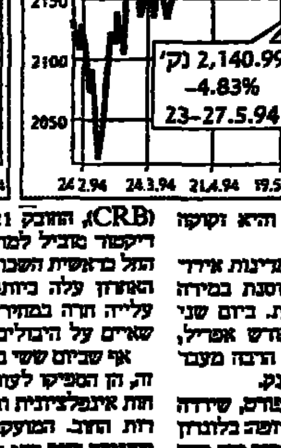

מדד פייננשל טיימס (לונדון)

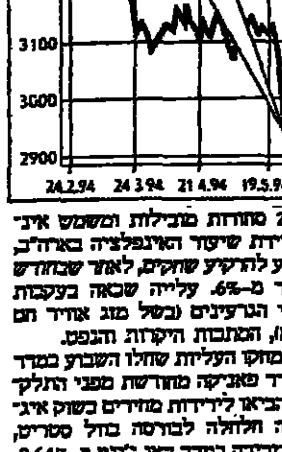

TEXAS JACK'S
חדש בארץ! הטקסס ברביקיו האמיתי היחיד בארץ!
ספר ריבס עקסני אותנטי מעושן!
בכל יום ו' ב-23:00: להקת קאונטרי
מינימום הזמנה 25 ש"ח
ארוחה עסקית מלאה כולל תוספות + שתיה + קינוח:
22 ש"ח - נקניקיה 1/4 מטר
25 ש"ח - 300 גר' המבורגר
35 ש"ח - 250 גר' בקר ברביקיו
א.ת. הרצליה פיתוח, משכית 27 (בית קורקס), טל. 09-561144

נוף הים, האווירה האקזוטית והשקט - בחינם!
ארוחה עסקית: סלטים+פנים +קמפו+בקלאווה: 45 ש"ח
עם פירות ים: 55 ש"ח
הסוכה הלבנה
מסעדת דגים ופירות-ים מובחרת
• אירועים באווירה ייחודית עד 250 איש בתפריט עשיר
• ביום שישי בצהריים - קוקטייל מתירגה • חניה חינם בשפע
• מוסיקה רקע ימית
• פתוח בכל ימות השבוע
קדם 72 יפו, טל. 6136044

הציבור זרק קרנות הקרנות זרקו אג"ח

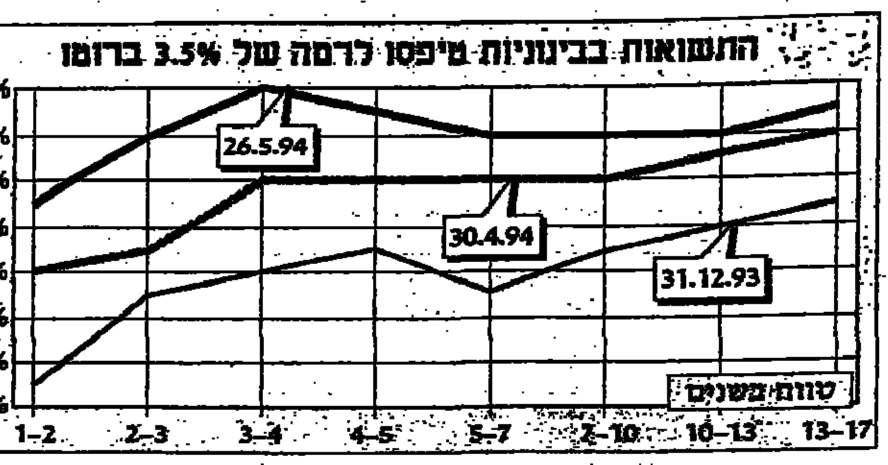

מחיר הכסף

מרית בילת

החולשה של שוק האג"ח בשבוע החולף היתה לעובדה מוגמרת כבר ביום שני, כאשר הודיע בנק ישראל על העלאת הריבית בחצי אחוז נוסף. אם בתחילת מאי התייסר הנגיד פרנקל לפני קבלת ההחלטה, הפעם פעל בנחישות. כהרגלו, הפתפק השוק בהודעה ולא חיכה להוות הוריבית בפועל: עוד בתחילת השבוע עברו תשואות המק"מ תיקון מהיר, שסחף אחריו גם את הצמודים.

על-פי הערכות ראשוניות, הממשלה צפויה לסיים את מאי בגירעון של חצי מיליארד שקל, שיקוזז רק במעט את הספיגה של 2.3 מיליארד שקל שביצעה בחודשים שלפניו

אלא שלערכון הריבית היה – מעבר להשפעתו הישירה על הסולידיים – גם השפעה עקיפה, בגלל תרומתו לאווירת הנכאים בבורסה. וכפי שקרה לא אחת בעבר, הירידות החדות בשוק המניות גררו איתן גם את שוק האג"ח. הציבור המיואש פדה בשבוע האחרון קרנות נאמנות בסכום משוער של כ-300–400 מיליון שקל. בגלל הקשי לממש מניות בלי לדרדר את השערים עוד יותר, בחרו הקרנות לזרוק תחילה את איגרות החוב. מקורות בשוק ההון ציינו, כי קרנות הנאמנות של בנק לאומי הופיעו כמוכירות גדולות במיוחד של סחורה סולידית.

התוצאה היתה ירידה של קרוב לתשע עשיריות האחוז בשערי האג"ח, בצמודים שהגיעו לשיאם בימים ג'-ד' – 60 מיליון שקל ביום. התשואות עלו בשיעור ממוצע של כ-0.25%, ועקום התשואות טיפס לרמות שלא ראינו כמותן זה תקופה ארוכה – 3% ברוטו בקצרצרות, עד 3.5% בטווח הבינוני ו-3.4% בארוכות ביותר.

את העובדה שהתשואות הבינוניות טיפסו מעל הארוכות אפשר להסביר רק בנוכח ההשפעה של העלאת הריבית השקלית הן בגוש הסחורה שהחזיקו באמתחתן קרנות הנאמנות.

נזכיר כאן את הערכה הרווחת בשוק, לפיה שיעור תשואה ריאלית של 3% הוא שיעור תשואה של שווי משקל לזמן ארוך – לא רק אצלנו, אלא גם בעולם. מכאן, שאג"ח בתשואות של עד 3.5% היא השקעה אטרקטיבית. ואכן, נדמה שהשחקנים מסכימים עימנו. ביום חמישי התהפכה המגמה באג"ח ונרשמו עליות שערים כמעט בכל הסדרות.

הכוחות האחרים הפועלים על השוק מושכים בכיוונים מנוגדים: מחד גיסא, למרות חששות בנק ישראל מפני האצה באינפלציה, ברור שעליית המחירים בחודשי הקיץ תהיה נמוכה מזו שראינו בארבעת החודשים הראשונים של השנה. הערכה לגבי חודש מאי גורסת עליית מדד של פחות מאחוז (לעומת 2% באפריל), ומשם אמור הקצב להמשיך להתמתן.

מן הסתם, כדי לעמוד ביעד של 8% ב-94', דרושים לבנק ישראל מדדים קרובים לאפס בקיץ, אולי גם מדד שלילי או שניים. אבל את שחקני שוק ההון מעניינת לא האינפלציה של השנה הקלנדרית, אלא האינפלציה בהסתכלות קדימה. לכן, שכוח קצב עליית המחירים נמצא בירידה בטווח הקצר, והבאז – שהמשיכה של הצמודים קטנה.

מאידך, לאחר שבנק ישראל העלה את הריבית באחוז שלם בחודש מאי, בנוסף להעלאה של 1.3% שביצע בסוף השנה, הוא קיזז כמעט את מלוא הורדת הריבית של אוגוסט 93', שעליה הביע חרטה. יש להניח שנוכח רצונו לרכוא את הלחצים האינפלציוניים שמאיימים להתפרץ, לא יוריד חזרה את הריבית לפחות עוד כמה חודשים. מצד שני, התחושה בשוק היא שקלושים הסיכויים שיעלה אותה השנה בשלישית.

השוק הראשוני ממשיך גם הוא לשחק כרגע לידי שוחקי האג"ח. על-פי הערכות ראשוניות, הממשלה צפויה לסיים את מאי בגירעון של חצי מיליארד שקל, שיקוזז רק במעט את הספיגה של 2.3 מיליארד שקל שביצעה בחודשים שלפניו. לכן, התוכנית להפיץ את הגיוסים תצטרך להמתין עוד קצת. השבוע יגייס האוצר 200 מיליון שקל, 40 מיליון ש' מכל סוג אג"ח. אם ימשיך בקצב זה, הגיוס החודשי הכולל יהיה במיליארד שקל, מול כ-675 מיליון באפריל.

כמעט מיליארד שקל נוספים יונפקו באג"ח לארטוזר, זאת מול פדיונות כוללים של 2.4 מיליארד שקל. לפיכך, יוותר חור של כמיליארד שקל ללא כיסוי, שיצטרף לגיוס נטו שלילי של 1.9 מיליארד שקל שביצעה הממשלה מאז תחילת השנה.

ואולם, למרות החוסר הזה, לא נראות קופות הגמל, השחקניות המרכזיות בשוק האג"ח, מתנפלות על הסחורה. הסבר חלקי לכך טמון בעובדה שאפריל-מאי-יוני הם מסורתית חודשים של פדיונות עוגנים בקרנות ההשתלמות. מעבר לכך, 94' התגלתה מבחינת קופות הגמל – שרשמו בשליש הראשון של השנה פדיונות נטו בראשונה בתולדותיהן – כשנת משבר. מאחר ש-50% מנכסים שלהן מוחזקים באפיקים לא סחירים, והמניות קשה בימים אלה למכור, ייתכן שהן מעדיפות שלא למכור חלק מהאג"ח, ולשמור על נזילות גבוהה מתוך חשש לבאות.

לפני שנעבור לאפיק השקלי, כדאי עוד כי השבוע, כפי שדיווחנו בעבר, עוברות האג"ח הממשלתיות להיסחר בנקודות בורסה, במקום בקבוצות. מעתה, מי שרוצה דוקא את סדרה 5406ש יוכל להיות בטוח שיקבל אותה ולא אחרת.

באשר לאפיק השקלי, בעקבות התיקון הגיעו התשואות במק"מ לכ-11.5% – שיעור מעניין לפרי לאור המדדים הנמוכים של הקיץ. למשקיעים סולידים שמחפשים מקלט לטווח קצר (שהבנקים מחייבים אותם בעמלות), כדאי להציץ גם בפיקדונות השקליים, שעלו לרמות של 11%-10.5% לתקופות של כ-3 חודשים. נזכיר, כי זוהי ריבית נומינלית, והריבית האפקטיבית גבוהה יותר.

התשואה השקלית הגבוהה ביותר שייכת היום לגילון – 12%. אולם, נדגיש שוב, כפי שהדגשנו בעבר הריבית בגילון היא ריבית משתנה מדי חצי שנה. במידה שהריבית במשק תרד אחרי המדדים הגבוהים של הקיץ, במקרה של המק"מ יהנו המשקיעים ממלוא רווחי ההון ואילו בגילון חלקם יקוזו בשל עדכון ריבית התלוש כלפי מטה.

התשואה בגלבועים הגיעה כבר ל-5.8%, לאחר שלמרות עליית הדולר ביחס לשקל, המשיכו השערים באפיק הדולרי לנזול מטה, ובמחזורים גדולים. לכן, על אף התשואה הנאה, קשה להמליץ על הדולריות, במיוחד נוכח המרווים שהאכילו את המשקיעים בשנים האחרונות. מאידך גיסא, מן הראוי לציין, כי הערכות של בנקים בעולם (כפי שצוטטו ע"י בנק הפועלים) מצביעות על יציבות עם נטייה להתחזקות של הדולר מול המארק. עוד נציין, כי גם המסחר בגלבועים עבר השבוע שינוי טכני, עם מעבר למסחר בבר"ם.

ריבית בנק ישראל	
מכרז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	11.50%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	11.12%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	13.54%
אשראי בריבית קבועה, אקסטרי	14.20%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אקסטרי	17.98%
ריבית קרדיטורית	
פח"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.73%
פח"ק ליום – חצי מיליון ש"ח	9.11%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	9.76%
מק"מ לחודשיים	11.40%
מק"מ לשנה	11.25%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (גמ)	1.00%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (גמ)	2.20%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (גמ)	1.80%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.625%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.188%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.205%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הבריים	-34.64%	-37.78%
מניות המשתנים	-22.22%	-25.95%
אג"ח צמוד מדד	2.66%	-2.26%
אג"ח צמוד מט"ח	0.91%	-3.93%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ועד היום (הערכה) ב-5.05%)

בן יקר גת – ממשיכה לגלגל את החובות לציבור

הנפקה על הכוונת

יורם גביזון

שלוש שנים לאחר שגייסה בהנפקת אג"ח 22 מיליון שקל, חוזרת בן יקר גת אל הציבור, והפעם ברמות שונה לגמרי. במאי 91' רכבה החברה על גל הבנייה למגורים במסגרת הפרוגרמה. היא העסיקה 700 עובדים ומחזור ההכנסות שלה באותה שנה הסתכם ב-148 מיליון שקל. היום עומדים ישראל בן יקר ודוד גת בראש 100 עובדים בלבד והיקפי הפעילות הצטמצמו מאוד. הסיום החטוף של תוכנית הפרוגרמה עקב המהפך השלטוני ביוני 92' מצא את החברה שעסקה עד אז בלעדית בבנייה יזמית, בלתי מוכנה.

רמתן הגבוהה של הוצאות ההנהלה והכלליות נובעת משכר של 50 אלף ברוטו המוענק לשלושת מנהלי החברה בנוסף למענק של 239 אלף שקל בגין רווחי 92'

נדרשה יותר משנה לראשי החברה להתאים את עצמם לשינוי למציאות החדשה שנוצרה בענף. בן יקר גת בונה כמה פרויקטים, והשתתפה במספר רב של מכרזים כקבלן מבצע, אך מיעטה בהשקעות – בשל רמת המחירים הגבוהה מחד גיסא והתחרות הגדולה בין הקבלנים המבצעים מאידך גיסא. כמשקנה מלקחי הפרוגרמה התחילה בן יקר גת לגוון את פעילויותיה על ידי כניסה לתחום התיירות והנופש, בנייה לתעשייה ועבודות בנייה בתחום התשתית וההנדסה האזרחית כקבלן מבצע. בן יקר גת רכשה ב-93' 74.9% ממניות מלון יערות הכרמל, שכלל 98 חדרים תמורת 6 מיליון דולר. פרויקט אחר של החברה הוא הקמת פארק תעשייה של 38.3 אלף מ"ר ביבנה ופארק תעשייה ומסחר באשדוד בשטח של 17 אלף מ"ר. החברה חידשה את פעילותה כקבלן מבצע למרות הרווחיות הנמוכה בענף, על רקע הערכתה כי שפרור מסיבי של קרקעות לבנייה יגרום בעתיד הלא רחוק למחסור בכושר ייצור ולשיפור הרווחיות בענף. בשלב זה בונה בן יקר גת 20 אלף מ"ר עבור ויסלגו בפרויקט ויסאפל-ויסלגו ברמת החייל, מרכז קניות בהיקף של 27 אלף מ"ר בכפר סבא עבור החברה הכלכלית לירושלים, והיא מבצעת עבודות הנדסה אזרחית בהיקף של 27 מיליון שקל לחברת החשמל בפרויקט הקמת טורבינות גז באתר חגית. באחרונה זכתה החברה במכרז של מינהל מקרקעי ישראל לרכישת שטח של 70 דונם בעיר מודיעין, המיועד להקמת 511 דירות, מהן 131 קוטג'ים והיתר בבנייה רוויה. בן יקר החברה המחזקת ק"י אף זכו במכרז של המינהל להקמת 40 דירות בגבעת משואה בירושלים. כאמור, נכס אחר של החברה הוא החזקתה ב-14% ממניות חברת הנדל"ן ק"י, המבצעת כיום 5 פרויקטים בתחום הנדל"ן, ביניהם בניית 60 יחידות דיור בסמוך לקריית שאול בת"א, וכן 192 דירות באילת. ענף אחר של החברה הוא הבנייה המשפחתית. בעלי עניין בבן יקר גת רכשו בשנתיים האחרונות 8 דירות, שתי חנויות מחברה מוחזקת וביצעו עסקות של רכישת מכוניות ביואיק וסיאט מהחברה. עסקות מסוג זה זוכות כידוע, לאישור של ועדת הביקורת. יש להניח, כי לפחות לחבר אחד בוועדה יש גישה אוהדת כלפי בעלי העניין. מדובר בדירקטור אבי חפץ. חברה בשליטתו של חפץ מעניקה לבן יקר גת שירותי ייעוץ להנפקה תמורת 40 אלף דולר.

בן יקר גת מקווה לגייס היום 30.4 מיליון שקל, המיועדים בעיקר לפירעון חובה לבל"ל המשמש גם כחתם ההנפקה. החברה מחליפה למעשה הלוואות לא צמודות בריבית של 11.5% לזמן קצר בסכום של 25.7 מיליון שקל, בחוב לציבור לזמן ממוצע של 7 שנים בריבית צמודה של 3%. הנפקת האג"ח תגדיל עוד יותר את המנוף הפיננסי של החברה הממונפת – ההון עצמי שמממן 22.5% מהמאזן. אין זו הפעם הראשונה שבן יקר מגלגלת חוב: גם הנפקת האג"ח להמרה הראשונה שלה שימשה לפירעון חובות לזמן ארוך. עקביות ניתן למצוא גם בהוצאות ההנהלה והכלליות של החברה. למרות הירידה החדה במחזור ההכנסות שלה – מ-291 מיליון שקל ב-92' ל-94 מיליון שקל ב-93', גדלו הוצאות ההנהלה והכלליות שלה מ-7.9 מיליון שקל ל-8.3 מיליון שקל ב-93'.

רמתן הגבוהה של הוצאות ההנהלה והכלליות נובע משכר של 50 אלף ברוטו המוענק לשלושת מנהלי החברה בנוסף למענק של 239 אלף שקל בגין רווחי 92'. השכר הגדיל קיבל את אישורה של האסיפה, אולם עורר התנגדות של נציג קופות הגמל של בל"ל, המחזיקות ב-4.3% מהון החברה. נציג הקופות טען באסיפה שהתקיימה, כי ההחלטות על השכר המוענק התקבלו בניגוד לפקודת החברות, הקובעת כי בעניין רוב חברי האסיפה המאשרים, צריך שלפחות שליש מהמצביעים יהיו בעלי מניות שאין להם עניין אישי בהחלטה.

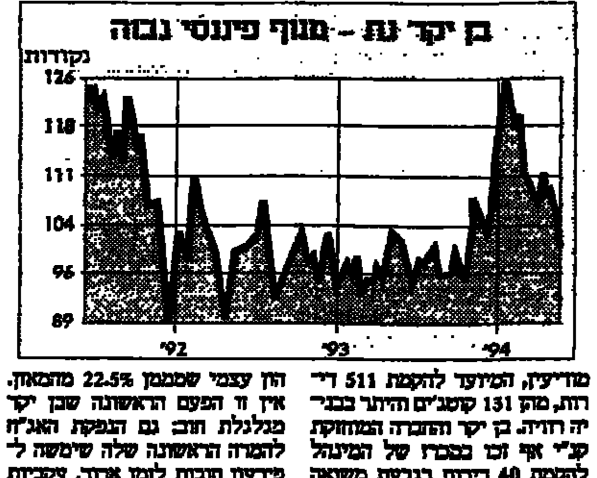

הוצאות ההנהלה והכלליות היוו 8.8% ממחזורה של החברה ב-93', ומחקו את הרווח הגולמי שלה, שהיה 7.8 מיליון שקל ב-93' (8.3% מהמחזור). בן יקר גת מסבירה את הרווחיות הגולמית הנמוכה בתוספת הוצאות שנגרמו לה בפרויקט אשקלון, כתוצאה מעזיבת חברת הבנייה הקראוסית, קניג. אולם, מבט בניתוח הרווחיות הגולמית של החברה, שנעשה על ידי חברת מעלות, מגלה כי ב-92', כאשר הרווח הגולמי של החברה הגיע ל-13.3 מיליון שקל (4.9% מהמחזור), הסתכמו מענקי הזירוז שקיבלה ממשרד השיכון והבינוי ב-20.2 מיליון שקל, כך שניתן לומר שרווחיות החברה נמוכה יחסית.

בעלי עניין בבן יקר גת רכשו בשנתיים האחרונות 8 דירות, שתי חנויות מחברה מוחזקת וביצעו עסקות של רכישת מכוניות ביואיק וסיאט מהחברה

לקראת הנפקת האג"ח קבעה מעלות, החברה לדירוג ני"ע, כי דירוג האג"ח מסדרה 1 שכבר הונפקו ומסדרה 2, המונפקות היום, הוא BBB. האג"ח להמרה מונפקות בשער המרה של 240% נושאות ריבית צמודה של 3%.

היחידה המוצעת למשקיע כוללת שתי אופציות ששוויין לפי נוסחת בלק ושולס 37.2 שקל, כך שהתשואה האפקטיבית למשקיע כולל ההטבה הגלומה באופציות מגיעה ל-7.8% – קצת יותר מהתשואה הנוכחית (7.6%) על האג"ח להמרה מסדרה 1 שכבר נסחרות. אג"ח אלו צמודות למדד תשומות הבנייה והסבו נזק למשקיעים בה, כפי שניתן לראות בגרף. עד לא מכבר נסחרו רוב האג"ח להמרה במסלול המנייתי, אולם הזעזוע שעבר שוק ההון החזיר רבות מהן למסלול האג"חי – תופעה האמורה להרש את העניין ביכולת הפירעון של האיגרות. למרות שהאג"ח אינן מובטחות בשעבוד, סבורה מעלות כי יכולת החזור של החברה סבירה, אך תלויה ביכולת ההנהלה להגדיל את הרווחים בשנים הקרובות. ברמת המחירים הנוכחית בשוק הנדל"ן – זו עלולה להיות משימה לא פשוטה.

בן יקר גת תמצית נתונים כספיים (באלפי שקלים)

	93	92
הכנסות	93976	290,933
רווח גולמי	7,807	33,441
רווח תפעולי	(1,054)	23,662
רווח נקי	(2,426)	11,555

נתונים אחרים

	לפני הנפקה	אחרי הנפקה
התחייבויות שוטפות	54,492	45,492
התחייבויות לז"א	26,336	56,786
הון עצמי	20,902	20,902
סך מאזן	92,730	123,180

דו"חות כספיים לרבעון הראשון של 94'

אלקטרה – ירידה בהוצאות הנהלה צימצמה את העלייה בהוצאות המימון

ברבעון הראשון מציגה אלקטרה ירידה קלה בהכנסות ובפעילות. החברה, שעוסקת במגוון רחב של תחומים בהם מערכות מיזוג, מעליות, מערכות חשמל ועבודות אלקטרו מכניות, רשמה ירידה בהכנסות מ-119.4 מיליון שקל לרמה של 112.8 מיליון שקל. למרות הירידה בהכנסות הצליחה אלקטרה לשמור על רמתו של הרווח הגולמי, שהסתכם ב-14.2 מיליון שקל ברבעון הראשון של השנה.

אלקטרה (במליוני שקל)

הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	112.8	119.4
רווח גולמי	14.2	14.6
הוצאות מכירה הנהלה	5.7	6.6
רווח תפעולי	8.5	8.0
הוצאות מימון	1.3	0.8
רווח נקי	3.1	3.5
רווח למניה (ש"ח)	1.84	1.19

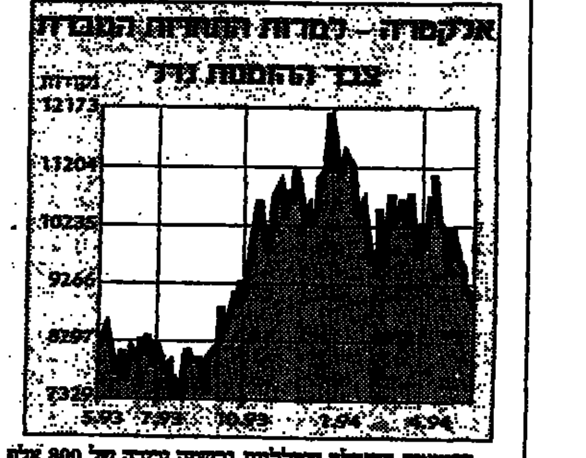

בהוצאות ההנהלה והכלליות נרשמה ירידה של 800 אלף שקל ל-5.7 מיליון שקל, אולם הוצאות המימון עלו חדות – בעקבות הפסדי בורסה של 860 אלף שקל על תיק נכסים פיננסיים של 44 מיליון שקל. הירידה בהוצאות ההנהלה צימצמה את העלייה בהוצאות המימון, ושורת הרווח הנקי ירדה מרמה של 3.5 מיליון שקל ברבעון המקביל אשתקד ל-3.1 מיליון שקל ברבעון הראשון של 94'.

צבי רבין

ליפמן – הרעה משמעותית בפעילות

לא ברור מדוע ליפמן מגישה דו"ח ללא סקירת מנהלים. אולי למנהלי החברה אין הסברים לדו"חות הגרועים שהיא מציגה ואולי הדבר נובע סתם משיכחה או מאי תשומת לב. עם זאת, הדו"חות שהחברה הגישה ביום חמישי לבורסה, בהחלט יכולים להחשב לקטסטרופליים. לצד ירידה קלה בהכנסות החברה מציגה ליפמן עלייה גבוהה מאוד בעלויות המכירות והייצור. התוצאה – ירידה תלולה בשיעור הרווח הגולמי. לעומת 58% מהמכירות ברבעון הראשון של 93' היה שיעור הרווח הגולמי ברבעון הראשון השנה 41% בלבד. גם הוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות טיפסו מעלה, וכמעט הכפילו עצמן. הוצאות אלה הסתכמו ב-1.2 מיליון שקל במקביל אשתקד, והן גדלו ל-2.3 מיליון שקל ברבעון הראשון השנה. רק בהוצאות המחקר והפיתוח חלה ירידה. הסעיף הבולט ביותר בדו"ח הוא הוצאות המימון. ליפמן, שלא מצאה ייעוד ריאלי לכספי ההנפקה, השקיעה אותם בבורסה, ואת התוצאה של פעולה זו יודעים עם המפולת בבורסה מרגישים היטב. לעומת סקירת מנהלים – שלא צורפה, מגישה ליפמן יחד עם הדו"ח ביאורים. באחד הביאורים מצוין, כי ברבעון השני של השנה נחתם חוזה בין המועצה להסדר ההימורים בספורט (הטוטו) לבין החברה, שבמסגרתו יושם השימוש במכשירים שפותחו בחברה, המאפשרים לשגר טופס טוטו ישירות מבתיהם של המשתמשים במכשירים אל תחנת טוטו ממוחשבת, שהוקמה ומופעלת לצורך זה על ידי החברה.

שלמה פרידמן

ליפמן (באלפי שקלים)

הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	4,949	5,868
רווח גולמי	2,023	2,962
הוצאות	2,291	1,225
רווח תפעולי	(366)	1,548
הכנסות מימון	(2,644)	12
רווח נקי	(3,010)	1,383
רווח למניה (ש"ח)	(0.63)	0.36

חבס – ההשקעות טרם בשלו והחברה ממשיכה להפסיד

מיד לאחר הנפקתה בבורסה, לפני כשנה וחצי, בשער של 2,000 נקודות, החלה מניית חבס לעלות בחוזקה. בזמן שחלף מאז ההנפקה הודיעה הנהלת החברה על בארבע עסקות מהותיות, שרק יתנו את פירותיהן רק בעתיד. בינתיים עסוקה החברה בהקמת הפרויקטים, והיא גם ממשיכה להפסיד.

הדו"ח לרבעון הראשון מצביע על הוצאות הנהלה וכלליות בסך 257 אלף שקל ועל הוצאות מימון של 337 אלף שקל. הוצאות המימון נובעות ברובן מאיגרות החוב שהונפקו לציבור והמרתן השקעה ברובה בנכסי נדל"ן – שחלקם עדיין אינם מניבים בשלב זה.

כל אלה הביאו את החברה להפסד נקי של 516 אלף שקל. בתקופת הדו"ח השלימה החברה הבת את מימושן של מלוא האופציות לרכישת מבנים וקרקעות באזור התעשייה בחולון בתניה. לגבי מבנים אלה מובטחת תשואה שנתית מינימלית בשיעור 4.5%, לפרק זמן של 10 שנים.

חבס (באלפי שקלים)

הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	112	39
רווח גולמי	99	39
הוצאות הנהלה	257	4
רווח תפעולי	(158)	35
הוצאות מימון	337	35
הפסד נקי	516	-
רווח למניה (ש"ח)	(0.45)	0.04

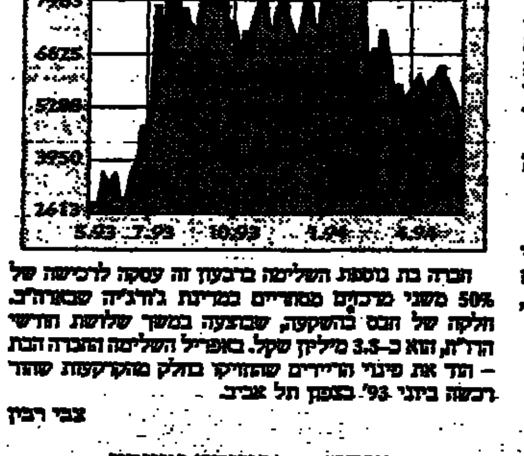

חברה בת נוספת השלימה ברבעון זה עסקה לרכישת של 50% משני מרכזים מסחריים במדינת ג'ורג'יה שבארה"ב. חלקה של חבס בהשקעה, שבוצעה במשך שלושת חודשי הדו"ח, הוא כ-3.5 מיליון שקל. באפריל השלימה החברה הבת – הוד את פינוי הדיירים שהחזיקו בחלק מהקרקעות שהוד רכשה ביוני 93' בצפון תל אביב.

צבי רבין

אנדין – מרוויחה ומצפה לפתיחת המסחר

מניות אנדין רשומות אמנם למסחר בבורסה, אך המסחר בהן טרם התחדש מאז שהחברה נקלעה לקשיים. ברבעון הראשון של 94' החלה החברה בביצוע הפעולות הדרושות לצורך חידוש המסחר במניותיה, ובכוונתה לבצע גיוס הון נוסף לפעילותה בעתיד. בינתיים פירסמה אנדין את דו"חותיה לרבעון הראשון. על פי הדו"חות, מחזור ההכנסות של החברה ברבעון זה הסתכם ב-142 אלף שקל, והרווח היה 30 אלף שקל.

באפריל החליטה אנדין על ביצוע הנפקה פרטית של כ-12 מיליון מניות לבעלות עניין בחברה. בעקבות ההנפקה יגדל ההון העצמי שלה, ויתאפשר חידוש המסחר במניותיה. בכוונת החברה גם לרכוש מהחברה האם שלה, תיא, את כל פעילותה בתחום תקשורת המחשבים.

ביצוע העסקה כפוף לקבלת כל ההסכמות והאישורים הנדרשים, לרבות אישורי ועדות ביקורת, דירקטוריונים ואסיפות בעלי מניות.

צבי רבין

אנדין (באלפי שקלים)

הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	142	95
רווח גולמי	81	55
הוצאות הנהלה	54	47
רווח תפעולי	27	8
רווח נקי	30	64
רווח למניה (ש"ח)	0.002	0.002

נורדן – הקידוחים עוד רחוקים

נורדן חיפושי נפט גייסה בינואר השנה סכום של 39.1 מיליון שקל ומתוכם כבר הוצאו ברבעון הראשון של השנה 810.5 אלף שקל, מבלי שהחל ולו קידוח אחד. עד עתה הספיקה נורדן לרכוש קווים סייסמיים ולעבד את הקווים הימיים והיבשתיים. עוד ביצעה נורדן סקר סייסמי מפורט בעזרת יועצים מארה"ב וקנדה. השותפות הוליכה להגדיל את היקפי הסקר ובסך הכל הסתכמו הוצאותיו ב-680 אלף דולר. נורדן מסרה לציבור את תוצאות הסקר; השלב הראשוני של עיבוד הנתונים החל ב-9 במאי ואמור להסתיים בתוך ארבעה חודשים. עוד ביקשה נורדן ממשרד האנרגיה, להאריך את תוקף ההיתר שקיבלה לששה חודשים נוספים, לנוכח הזמן הנדרש לניתוח הכמות הגדולה של הנתונים הסיסמיים שנאספו.

שתי פעולות נוספות שביצעה השותפות: החל באיסוף נתונים על ציוד לביצוע עבודה סיסמית משלימה בקרבת החוף, וגם על ציוד קידוח ימי, כדי שיהיה אפשר להתחיל בקידוחים באביב 95'.

שלמה פרידמן

נורדן (באלפי שקלים)

הרבעון הראשון	'94	'93
הוצאות הנהלה	181	-
חיפושי נפט	324	-
עבר	137	-
הפסד מהשקעות	168	-
הפסד נקי	810	-
הפסד למניה (ש"ח)	0.02	-

מגן – ממשיכה להפסיד בבורסה

נראה שספקולציית המגן תיזכר עוד זמן רב בבורסה של תל אביב – מניה אשר עלתה משער של 15 אלף נקודות עד לשיא של 65 אלף נקודות, ללא כל הצדקה כלכלית. החברה אינה פעילה כלל, ולמרות שמה, אשר משייך אותה לסקטור הנפט, החברה לא פעילה אף בענף זה. לאחר שהתפוצצה בועת המגן היא הוזלה לקרוס, וכיום נסחרת המניה בשער של 10 אלף נקודות ולפי שווי שוק של 12 מיליון דולר בלבד. בסקירת המנהלים מודיעה מגן, כי בכוונתה להמשיך להשתתף בחיפושי נפט וגז. עוד באמור שם, כי הבעלים החדשים של החברה, גזית ודנבאר, שוקלים כמה אפשרויות באשר לפעילות עתידית של החברה.

מגן (באלפי שקלים)

הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	14	109
הוצאות חיפוש נפט	41	12
הנהלה	85	81
הפסד מני"ע	555	716
הפסד נקי	667	838
הפסד למניה (ש"ח)	2.29	2.88

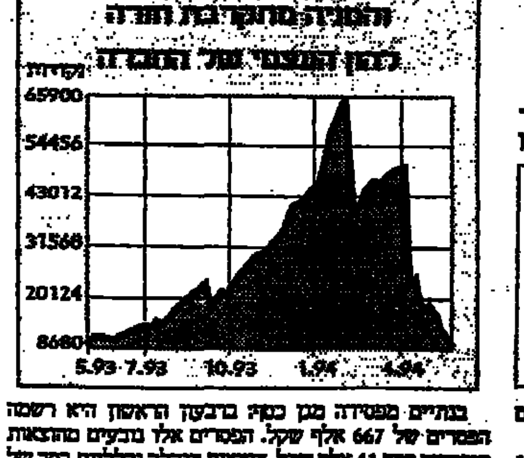

בינתיים מפסידה מגן כסף: ברבעון הראשון היא רשמה הפסדים של 667 אלף שקל. הפסדים אלו נבעו מהוצאות חיפושים בסך 41 אלף שקל, הוצאות הנהלה וכלליות בסך של 84 אלף שקל והפסדי בורסה של 554 אלף שקל.

צבי רבין

משרד התעשייה והמסחר

עסקים קטנים הם עסק גדול

כמו בעולם המערבי כך גם בישראל, עסקים קטנים הם כוח עולה במשק. עסקים קטנים הינם גורם מרכזי ביצירת מקומות עבודה חדשים, והם המסלול המהיר לצמיחה כלכלית וחברתית, מקור לחדשנות והעזה, ומרכיב מרכזי בכלכלה המודרנית. הרשות לעסקים קטנים שהוקמה ביוזמת משרד התעשייה והמסחר מעמידה לרשות היזם ובעל העסק הקטן את כלי הסיוע הבאים:

- קרן הלוואות בערבות מדינה בהיקף של 600 מיליון ש"ח.
- הקמה והפעלה של מוקדי סיוע וקידום לעסקים קטנים (מס"ק) ברחבי הארץ.
- הוונכות עיסקית וניהולית לעסקים קטנים ובינוניים (ע"י מינהל המימון) בהיקף של 10 מיליון ש"ח.
- הכשרה יזמית לניהול וחדשנות איכותי בהיקף של 3 מיליוני ש"ח.

כל אמצעי הסיוע וההדרכה מרוכזים מעתה בכתובת אחת המספקת מידע, מפעילה שירותי ייעוץ והוונכות, ומפנה למקודות המימון השונים.

כי גם ההזדמנות שלך!

חייג "טלצמיחה לעסקים"
03-5760050
(24 שעות ביממה)
ותקבל מידע נוסף בפקס או בדואר

לקחנו את הצמיחה בידיים

לשנת הפרסום הבינלאומית

משרד התעשייה והמסחר

שווקים בעולם

שוב ירידות מחירים חדות באירופה

תיקון בהערכות הצמיחה בארה"ב ב־94' העיב על הטרז'רי בונדס, הדולר והבורסות באירופה

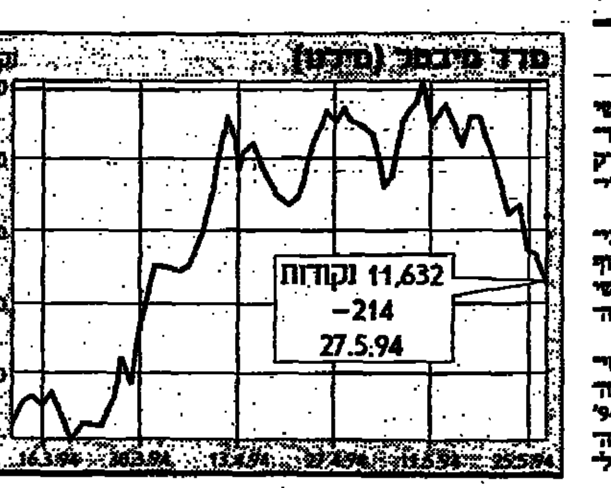

למרות שמדד מיבטל צנח בשבוע שעבר יותר ממדדים מובילים אחרים באירופה, עדיין הוא נמצא ברמתו הגבוהה ביותר בהשוואה לראשית השנה

וול סטריט

בוול סטריט נמשך ביום ששי רשרוש הבורסה המסחר היה הד־ליל ביותר מאז ראשית השנה – רק כ־185 מיליון מניות החליפו ידי־ים.

נפח המסחר הדליל נבע מהיצי־אה של סוחרים רבים לחופשת סוף שבוע ארוכה ומשום שביום ששי התקיים המסחר באג"ח רק עד הצה־ריים.

שוק האג"ח הושפע לרעה מהשי־נוי שביצע הממשל האמריקאי בהע־רכות הצמיחה הכלכלית ל־94' מ־2.6% ל־3%. הציפיות היו שה־תיקון בהערכות הצמיחה יהיה כל־פי מטה ולא מעלה.

בנוסף לכך נמנעו משקיעים מ־ליטול עמדות לקראת הפרסום הש־בוע של מספר אינדיקטורים כלכליים. ביום רביעי יתפרסם המד־ד של ארגון מנהלי הרכישה וביום ששי – נתוני התעסוקה בארה"ב לחודש מאי.

למרות שמדד דאו ג'ונס נסגר בעלייה קטנה של 0.1% השוק היה עדיין מודכך מהירידות הנמשכות במחירי הטרז'רי בונדס. יחס המני־ות העולות לירודות היה 11 ל־9.

נקודת האור היחידה היתה הד־יעתה של חברת מקדולנדס אשר אישרה חלוקה מחדש של המניות והעלאה של הדיבידנד הרבעוני ב־12%.

למרות שקיימת עצבנות רבה לקראת פרסום נתוני התעסוקה ב־חודש מאי, בכל זאת יש אנליסטים הסבורים כי גם אם תחול ירידת מחירים חדה בשוק האג"ח לא יציבו הבורסות בוול סטריט באותה מידה.

הסיבה לכך היא שחברות רבות הנסחרות בבורסות הראו עלייה יפה ברווחיות ברבעון הראשון של 94'. בין מניות אלו בולטים מגזרי הכימיקלים, הנייר והמגזרים המספ־קים חומרי גלם, כגון ברזל.

הבורסות בארה"ב יהיו סגורות מחר לרגל יום הזיכרון האמריקאי. המסחר יתחדש כרגיל ביום שלישי.

אירופה

באירופה היתה ביום ששי מגמה מעורבת. בעוד שבמספר בורסות החלו המחירים להתאושש, כמו ב־ציריך, בבורסות אחרות נמשכו ירידות המחירים ואף הוחרפו, במי־וחד בלונדון ובפאריס.

ירידות המחירים החדות נבעו מ־השינוי שביצע משרד האוצר האמ־ריקאי ביום ששי בהערכות הצמיחה בארה"ב ל־94', מ־2.6% ל־3%, מנפח המסחר הנמוך בבורסות רבות לקראת סוף השבוע הארוך ומבציעות המחירים החדות בחלק מהבורסות האירופיות.

תיקון הערכת הצמיחה כלפי מעלה מעלה את החשש כי עלייה נוספת בריבית בארה"ב תתרחש מוקדם מאשר היה בצפה קודם לכן. הפדרל רזרב העלה רק לפני שבו־עיים את הריבית לטווח קצר ואת ריבית הניכיון בארה"ב ב־50 נקו־דות בסיס.

בלונדון הגיע מדד פייננשל טיי־מס לרמתו הנמוכה ביותר השנה לא־חר שצנח 1.77% ביום ששי ויותר מ־5% במהלך של שבוע שעבר.

נראה כי ספקולנטים בחוזים עתי־דיים ניצלו את המסחר הדליל, עקב יציאתם של סוחרים רבים לחופשה לקראת סוף השבוע הארוך, כדי ללי־חוץ את מחיר החוזים העתידיים ומ־ניות הספט מטה.

בתנאי מסחר דלילים יש צורך ב־מימושים מעטים כדי להביא לירידת מחירים משמעותית. מאוחר יותר, כ־אשר הביקוש לחוזים עתידיים עולה, הספקולנטים מרוויחים בשל ביצוע מימושים בנפח גדול הרבה יותר.

ירידת המחירים החדה של יום ששי מדאיגה את האנליסטים משום שציפו כי השוק יתאושש לאחר הנביחה של יום רביעי, וכן משום שמדד פייננשל טיימס ירד אל מתחת לרמת התמיכה של 3,000 נקודות. למרות שמניות רבות נראות בעת זולות, המצב עלול להשתנות אם יעלו ה־ריבית בבריטניה.

הבורסה של לונדון תהיה סגורה מחר לרגל חג ותיפתח למסחר ביום שלישי.

בפרנקפורט היתה התאוששות מ־סוימת ביום ששי ומדד דקס נסגר בעלייה של 0.50%, אך המחירים הח־לו שוב לרדת בחדות לאחר סגירת המסחר הרשמי.

נראה כי בנוסף לחדשות הצמיחה מארה"ב השפיע השוק לרעה גם מ־ירידות המחירים החדות בלונדון.

בפאריס נסגר מדד סי.איי.סי בי־ריזה של 1.97% למרות שהיום החל בעליות מחירים, עקב הירידות הד־חדות בשוק החוזים העתידיים לאחר פרסום נתוני הצמיחה בארה"ב.

במילנו ירד מדד מיבטל ב־1.81%, אך לקראת סיום המסחר הח־לו המחירים להתאושש. לדברי סוח־רים, ייתכנו עליות מחירים ביום שני בשל סגירתם של שוקי לונדון וני־יורק לרגל חג. היעדר משקיעים זרים ישאיר את הזירה לכוחות השוק המ־קומיים ומשמעות הדבר היא שיהיו פחות מימושים.

למרות שירידת המחירים במילנו נראית חדה כמו זו שבלונדון, פאריס ופרנקפורט יש לזכור כי היא באה אחרי עליות תלולות שחלו במחירים באפריל ובמאי עקב בחירת הממשלה החדשה באיטליה. המחירים כעת עדיין גבוהים יותר מרמות המחירים ששררו בבורסה בסוף מארס, בניגוד למצב בבורסות אחרות.

מזרח רחוק

רוב השווקים במזרח נסגרו ביום ששי בעליות מחירים לאחר ששער הדולר בשוקי המטבעות והמחירים בבורסה של טוקיו עלו.

מדד ניקיי בטוקיו עלה ב־1.37% ונסגר ברמתו הגבוהה ביותר השנה לאחר שביום חמישי ירד עקב מימו־שי רווחים.

השוק ממשיך לקבל עידוד מדוח"ות משופרים של חברות עבור השנה הפיסקלית החולפת ומהערכות רווחים טובות ל־94'.

בהונג קונג נסגר מדד האנג סנג בירידה קטנה של 0.1%.

המסחר נפתח בעליות לאחר שנו־דע כי ארה"ב האריכה את מעמדה של סין כמדינת סחר מועדפת. אך מאוחר יותר שחקו מימושי רווחים את העליות.

ההודעה לא העלתה את המחירים בצורה חדה משום שהיתה צפויה.

מטבעות

הדולר נסגר ביום ששי בשער נמוך יותר מול המארק והין עקב השינוי כלפי מעלה בהערכות הצ־מיחה בארה"ב.

בראשית היום עלה שער הדולר עקב דבריו של יו"ר הפדרל רזרב כי הוא מודאג ממצבו של המטבע בשוקי ההון הבינלאומיים. בטוקיו נסגר הדולר בשער 104.53 ין, עלי־יה של 0.38 ין לעומת יום חמישי.

אך בהמשך היום פרסם משרד האוצר האמריקאי תיקון להערכת הצמיחה בארה"ב ב־94', מ־2.6% ל־3%.

דבר זה העלה שוב את החשש מאינפלציה והעיב על האג"ח הממ־שלתיות ועל מטבע האמריקאי.

המסחר היה דליל ביותר לקראת סוף השבוע הארוך בארה"ב ובב־ריטניה.

ריביות

ביום ששי המשיכה היחלשות המחירים של הטרז'רי בונדס על רקע מסחר דליל. המסחר נסגר בשע־ה 14:00 לקראת סוף השבוע האר־וך. מחר יהיה השוק סגור לרגל יום הזיכרון האמריקאי.

ביום ששי העיב על השוק השי־נוי שביצע משרד אוצר האמריקאי בהערכות הצמיחה הכלכלית ל־94', מ־2.6% ל־3%. שינוי זה מע־לה, כמובן, את החשש מאינפלציה בארה"ב. זאת, למרות שההערכות לרמת האינפלציה לאותה תקופה לא שונו והן עדיין עומדות על 2.6% במונחים שנתיים.

מטבעות

שערי חליפין במערכת המוניטרית האירופית

מטבע	שער מול המארק	מצב לעומת המטבע החלש
לירה אירית	2.4385	6.23%
גילדן הולנדי	1.1215	5.53%
פרנק בלגי	20.59	5.23%
מארק גרמני	1.000	5.04%
פרנק צרפתי	3.4170	3.10%
כתר דני	3.9130	2.39%
פזטה ספרדית	82.43	0.82%
אסקודו פורטוגלי	103.90	0.00%

שערי חליפין ניו יורק
מכירה: 23:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה / מכירה
מארק	1.6420/30
פרנק שווייצרי	1.4022/32
ליש"ט*	1.5097/07
ין	104.25/30
דולר קנדי	1.3863/70
פרנק צרפתי	5.6195/25
אקו*	1.1713/16
ד' אוסטרלי*	0.7320/25
ד' הונג קונג	7.7230/40
ד' סינגפור	1.5338/48
באט תאילנדי	25.19/21
לירטה	1597.25/.25
כתר שוודי	7.7515/65

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון
מכירה: 20:00 שעון ישראל

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	4.625%	5.000%	5.516%
שטרלינג	5.188%	5.438%	5.938%
ין	2.188%	2.250%	2.375%
פר"ש	4.271%	4.271%	4.292%
מארק	5.188%	5.170%	5.223%
אקו	6.125%	6.000%	6.016%
פר"צ	5.625%	5.629%	5.742%
גילדן	5.180%	5.180%	5.220%
ד' קנדי	6.280%	6.810%	6.252%
ד' אוסט'	4.835%	5.028%	

ריבית בניו־יורק

פריים רייט: 7.25%

יורודולר – פרנקפורט
מכירה: 20:00 שעון ישראל

מיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	4.58%	5.200%
6 חודשים	4.97%	5.150%
1 שנה	5.50%	3.200%
3 שנים		6.063%
5 שנים		6.500%

תשואה על שטרי אוצר ואג"ח בניו יורק

3 חודשים	4.27%
שנתיים	5.98%
10 שנים	7.12%
30 שנה	7.39%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3,757.14	+3.86
	S&P 500	457.33	+0.27
טוקיו	ניקיי 225	20,777.16	+281.36
לונדון	פיננשל טיימס 100	2,966.4	-53.3
הונג קונג	האנג סנג	9,470.13	-11.58
פרנקפורט	דקס	2,140.99	+10.74
פאריס	CAC 40	2,050.67	+41.22
מילנו	MIBTEL	11632	-214

סחורות

מתכות וסחורות רכות – לונדון
מכירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2,214	-14
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,565	+40
עופרת ספוט (דולר לטונה)	484	+9
אבץ ספוט (דולר לטונה)	948	+3
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,330	+7
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6,260	-82
קפה יולי (דולר לטונה)	1,986	-48
קקאו יולי (ליש"ט לטונה)	988	-22
גומי יולי (פני לק"ג)	71.00	+0.50

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	16.10	–
ברנט (אוגוסט)	16.20	+0.20
דובאי (אוגוסט)	14.95	+0.25
[illegible] (ספוט)	14.00	-0.05

מוצרים מוגמרים
דולרים לטונה. אספקת ים תיכון.
(מקביל לאספקה לחודש)

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	191	+1
נפטא מנ"ב	149	+1

מתכות יקרות – לונדון
מכירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקיה)	386.20	+0.70
כסף (סנט לאונקיה)	550.00	–
פלטינה (דולר לאונקיה)	399.50	+4.50
פלדיום (דולר לאונקיה)	135.25	+0.75

מתכות יקרות – ניו יורק
מכירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב מאי (דולר לאונקיה)	386.71	+0.51
כסף מאי (סנט לאונקיה)	545.4	+0.4
פלטינה יולי (דולר לאונקיה)	399.9	+2.9

סחורות רכות – ניו יורק
מכירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים יולי (סנט לליברה)	97.75	+1.20
כותנה יולי (סנט לליברה)	85.33	+0.54
קפה יולי (סנט לליברה)	121.30	+3.50
קקאו יולי (דולר לטונה)	1,386	+6
סוכר יולי (סנט לליברה)	11.79	-0.22

גרעינים שיקגו
מכירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
פולי סויה (יולי) סנט לבושל	674	+1.75
חיטה (יולי) סנט לבושל	318	-3.75
תירס (יולי) סנט לבושל	264.75	+2.25

שערי מטבע חוץ / 27.5.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שיעורי השינויים: שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה	שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.96	3.10	2.97	3.18	2.96	3.09	3.0114	3.0539	3.0137	3.0562	3.0111	3.0529	3.0310	0.36%	1.89%	1.51%	-4.39%
1 מארק גרמני	1.80	1.88	1.81	1.89	1.80	1.88	1.8279	1.8537	1.8305	1.8564	1.8298	1.8553	1.8393	-0.04%	2.08%	6.89%	1.73%
1 לירה שטרלינג	4.46	4.67	4.49	4.69	4.46	4.67	4.5440	4.6085	4.5458	4.6100	4.5392	4.6025	4.5757	0.27%	0.94%	3.64%	-1.36%
1 פרנק צרפתי	0.52	0.52	0.52	0.55	0.52	0.55	0.5349	0.5424	0.5355	0.5431	0.5355	0.5430	0.5383	0.09%	2.28%	6.26%	1.13%
100 ין יפני	2.83	2.96	2.84	2.97	2.83	2.97	2.8790	2.9196	2.8820	2.9227	2.8814	2.9215	2.8965	-0.25%	-2.26%	8.48%	3.29%
1 גילדן הולנדי	1.60	1.68	1.61	1.68	1.60	1.68	1.6295	1.6595	1.6316	1.6547	1.6271	1.6498	1.6394	-0.09%	2.09%	6.37%	1.43%
1 פרנק שווייצרי	2.11	2.20	2.12	2.21	2.10	2.20	2.1418	2.1720	2.1446	2.1755	2.1376	2.1676	2.1550	-0.19%	1.57%	6.80%	1.75%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3896	0.3951	0.3901	0.3957	0.3900	0.3955	0.3919	0.05%	3.05%	9.32%	4.84%
1 כתר נורבגי	0.41	0.43	0.42	0.44	0.41	0.45	0.4218	0.4278	0.4224	0.4284	0.4215	0.4274	0.4248	0.02%	2.19%	6.95%	1.79%
1 כתר דני	0.46	0.48	0.46	0.49	0.46	0.48	0.4667	0.4733	0.4676	0.4745	0.4674	0.4740	0.4699	0.00%	2.31%	6.50%	1.37%
1 מארק פיני	0.55	0.57	0.55	0.58	0.54	0.57	0.5566	0.5645	0.5571	0.5651	0.5577	0.5655	0.5603	2.39%	3.86%	8.48%	3.25%
1 דולר קנדי	2.14	2.24	2.14	2.24	2.13	2.23	2.1735	2.2042	2.1748	2.2056	2.1703	2.2005	2.1888	0.17%	0.70%	-2.42%	-3.01%
1 דולר אוסטרלי	2.15	2.27	2.14	2.29	2.14	2.27	2.2074	2.2385	2.2118	2.2423	2.2053	2.2360	2.2210	-0.14%	3.06%	9.78%	4.40%
1 ראנד דרא"פ	0.48	0.66	—	—	0.48	0.64	0.8230	0.8346	0.8324	0.8414	0.8227	0.8342	0.8287	0.02%	-2.45%	-4.59%	-16.24%
10 פרנק בלגי	0.87	0.91	0.87	0.92	0.87	0.92	0.8875	0.9001	0.8891	0.9018	0.8887	0.9015	0.8934	-0.05%	1.99%	8.87%	3.86%
10 שילינג אוסטרי	2.55	2.67	2.56	2.68	2.55	2.68	2.5968	2.6327	2.6008	2.6367	2.6006	2.6347	2.6152	-0.06%	2.02%	6.85%	1.60%
1000 לירה איטלקית	1.85	1.95	1.86	1.97	1.86	1.95	1.8890	1.9156	1.8926	1.9194	1.8913	1.9177	1.8988	0.16%	0.92%	8.09%	3.53%
100 פזטה ספרדית	2.16	2.31	2.20	2.34	2.18	2.29	2.2192	2.2505	2.2218	2.2552	2.2215	2.2524	2.2339	0.16%	1.04%	4.72%	1.57%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.5203	3.5708	3.5199	3.5696	3.5133	3.5621	3.5423	0.03%	1.44%	6.25%	1.13%
1 דינר ירדני	4.20	4.46	4.18	4.46	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2434	0.35%	-0.04%	1.51%	—
10 לירה לבנונית	0.17	0.18	0.01	0.02	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0178	0.00%	1.14%	1.14%	—
1 לירה כצרית	0.86	0.91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9095	0.26%	1.05%	-3.15%	—
1 סל מטבעות	—	—	—	—	—	—	3.2780	3.3250	3.2811	3.3274	3.2787	3.3243	3.2991	0.13%	1.08%	3.62%	-4.33%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 27.5.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6627	1.6477	1.0464	1.4065	5.6307	1.8488	1.5963	3.3927
1 לירה שטרלינג	1.5090	—	2.4865	1.5791	2.1225	8.4969	2.7900	2.4088	5.1197
1 מארק גרמני	0.6069	0.4022	—	0.6351	0.8536	3.4172	1.1221	0.9688	2.0590
100 ין יפני	0.9556	0.6333	1.5746	—	1.3441	5.3808	1.7668	1.5254	3.2421
1 פרנק שווייצרי	0.7110	0.4712	1.1715	0.7440	—	4.0033	1.3145	1.1349	2.4121
1 פרנק צרפתי	0.1776	0.1177	0.2926	0.1858	0.2498	—	0.3284	0.2835	0.6025
1 גילדן הולנדי	0.5409	0.3584	0.8912	0.5660	0.7607	3.0455	—	0.8634	1.8338
1000 לירה איטלקי	0.6265	0.4151	1.0322	0.6555	0.8811	3.5274	1.1582	—	2.1254
10 פרנק בלגי	0.2948	0.1953	0.4857	0.3084	0.4146	1.6597	0.5450	0.4705	—

קבוצת לודזיה רוטקס

הודעה על אסיפה כללית

ניתנת בזה הודעה כי ביום א' 12.6.94 בשעה 10.00 תתקיים במשרדיה הרשום של החברה ברח' המנור 2 אזור התעשיה חולון, האסיפה הכללית השנתית הרגילה של בעלי המניות בחברה.

על סדר היום:
1. דוח המנהלים
2. אשור הדוחות הכספיים של החברה לשנת 1993
3. בחירת מנהלים וקביעת תנאי שכרם והעסקתם
4. מנוי רואה חשבון וקביעת שכרו.
5. שונות.

הדוחות הכספיים של החברה נתונים לעיון במשרדי החברה, בשעות העבודה הרגילות.

לודזיה רוטקס חברה לטקסטיל בע"מ

תור פון – מרכז מידע לאומי

בלעדי למנויי הארץ

לינה, מסעדות, אתרים

בכרטיס אשראי טל. 03-5323777

נכסים "יזום ופיתוח (נ.י.פ.) בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית רגילה של החברה

ניתנת בזה הודעה לכל בעלי המניות בחברה כי ביום 5.6.94 בשעה 10:00 בבקר תתקיים במשרדי החברה ברח' המסגר 38, תל־אביב אסיפה כללית שנתית רגילה של החברה.

על סדר היום:
1. אישור דו"ח הדירקטוריון לשנת 1993.
2. אישור הדו"חות הכספיים של החברה ליום 31.12.93.
3. בחירת חברי הדירקטוריון.
4. קביעת שכרם של דירקטורים מקרב הציבור.
5. מינוי רואי החשבון של החברה והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם.

בעל מניות הרוצה להיות מיוצג ע"י מיופה כח יפקיד יפוי כח מתאים במשרדי החברה בכתובת לעיל, לפחות 36 שעות לפני מועד האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון

נור פרסום חוצות – (יצור והפקה) בע"מ
("החברה")

הודעה בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח–1968, בדבר פרסום

תשקיף

הנפקה של

2,856,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע"נ כל אחת (להלן: "המניות")

המניות מוצעות לציבור כדלקמן

המניות מוצעות לציבור ב־56,000 יחידות, בדרך של מכרז על מחיר היחידה, במגבלה של מחיר מינימלי ליחידה שלא יפחת מ־ 283.05 ש"ח (להלן: "המחיר המינימלי") וללא מגבלה של מחיר מירבי, בהרכב ובמחיר מינימלי כדלקמן:

51 מניות במחיר של 5.55 ש"ח (555%) למניה ובמחיר כולל של	283.05 ש"ח
סה"כ המחיר המינימלי ליחידה	283.05 ש"ח

הצעת היחידות בדרך של מכרז תתקיים ביום 30 במאי 1994.

מחיר היחידה שיקבע במכרז עשוי להיות גבוה מהמחיר המינימלי.

הנפקה זו הינה הצעה ראשונה לציבור על ידי החברה והמניות המוצעות תרשמנה למסחר ברשימה המקבילה בבורסה.

יו"ר הדירקטוריון משמש כמנכ"ל החברה.

בין בעלי מניות בחברה קיים הסכם בדבר הצבעה במשותף באסיפות כלליות של החברה, לרבות לענין בחירת דירקטורים בחברה, וכן בדבר זכות סרוב ראשונה במכירה וברכישה של מניות בחברה (ראה סעיף 3.4.3 בתשקיף).

החברה לא קבעה יעוד ספציפי לכספי תמורת ההנפקה. החברה תייעד את תמורת ההנפקה על פי החלטות דירקטוריון החברה למימון פעילויות החברה ותברות הבת שלה כפי שיהיו מעת לעת.

בדבר עיסקאות החברה עם בעלי ענין בה ראה סעיף 8.3 בתשקיף.

הדו"חות הכספיים של החברה לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 1993, 1991 ו־1990 תואמו בדרך של הצגה מחדש על מנת לשקף בהם למפרע תיקון של התחייבויות בשל סיום יחסי עובד־מעביד ותיקון הוצאות פרסום (ראה חוות דעת המבקרים ובאור 2ט' לדו"חות הכספיים).

סך כל העמלות וההוצאות הנוספות הקשורות בהנפקה מוערך על ידי החברה בכ־17.3% מהתמורה המינימלית עבור ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף זה.

עותק מהתשקיף ועותק מן ההיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.

ניתן להשיג עותקים של התשקיף ולהגיש הזמנות לניירות הערך המוצעים בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

רשימת החתימות ליחידות המוצעות לציבור תפתח ביום 30.5.94 בשעה 08:30 ותסגר בשעה 12:30 באותו יום.

מנהלי קונסורציום החתמים: הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ, כלל מנפיקים בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות בע"מ, לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ, דיסקונט - חיתום וקידום עסקים בע"מ, מזרחי חברה לחתמות בע"מ, כללי חתמים בע"מ, אייל ניירות ערך והנפקות (1988) בע"מ, י.ל.ר. חיתום והשקעות (1993) בע"מ, איפקס - שיא ניהול הון בע"מ, י.א.צ. השקעות ונכסים בע"מ, סלע חיתום ויעוץ להנפקות בע"מ, זינגר ברנע ושות' - חיתום והנפקות בע"מ, נשואה חתמים בע"מ, רבבות חיתום בע"מ.

תאריך התשקיף: 23 במאי 1994

סוגרים עסקה באפריפו
רמת אביב ג'

אם את/ה שותה 3 כוסות קפה ביום. וגם ליטר וחצי מים [כמו שהרופא ממליץ] - את/ה לא חייב לקחת...משכנתא

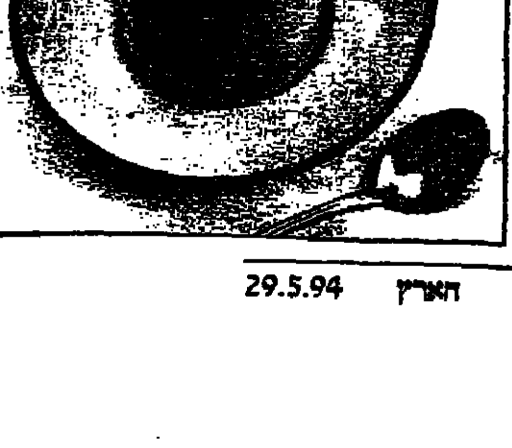

מתקני המים מהסוג הישן (כן, אלה עם המיכלים) דומים למשכנתא - תשלום חודשי (תמורת המים), גבוה ואינסופי. מילא, אם היית מקבל/ת דירה תמורתם...

אין ספק, עדיף AQUAMAT

כי עם AQUAMAT יש לך את כל הטוב:
- מים חמים מאוד להכנת קפה ותה.
- מים בריאים, צלולים וטעימים.
- מים ללא הגבלה בלי תלות במיכלים ומובילים.
- מים חינם, בשפע ובטעם משגעעעע...

צלצלו עכשיו,
כי אסור לתת למים לעמוד.

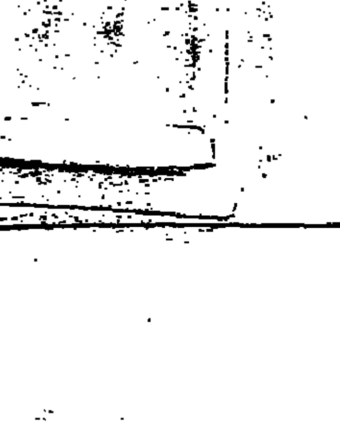

AQUAMAT

מרכז מכירות ארצי: ...
רח' שפע-טל 12, ת"א
טל: 03-5627336, פקס: 03-5626021

למי־הבריאות יש טעם משגע

בעולם

יוצאים מן החממה

חברת מערכות המחשבים אי־די־אס בוחנת את החיים אחרי רוס פרו וג'נרל מוטורס

Newsweek

המבנה הלבן והבוהק משתרע על פני הערבה הטקסנית כמו רקע לסרט מתח כלכלי סוריאליסטי. לאורך כביש הגישה הפרטי מופיעה על פני המסך של עמדת שמירה אלקטרונית דמותה של פקידת קבלה. בפנים מחלקות שורות של מדרגות נעות את הבניין לשני חלקים שווים.

הבניין החדש של אלקטרוניק דאטה סיסטמס (אי־די־אס) בפלאנו, טקסס, הוא יותר מאשר תרגיל במותרות. זהו קו מפריד בן 8 קומות בין המורשת של המייסד רוס פרו ועתידה של החברה. כאשר ניהל פרו את אי־די־אס בפרבר המרוחק כמה קילומטרים ממרכזה החדש, הוא דמה לבסיס צבאי. 8 שנים אחרי עזיבתו את החברה נראה הבית כמו חלום ארכיטקטוני מהמאה ה־21.

בשבוע שעבר נפרדה אי־די־אס מחלק אחר בעברה ואישרה שקרוב לוודאי שג'נרל מוטורס תמכור אותה והיא תתמזג עם ספרינט. כידוע רכשה ג'נרל מוטורס את אי־די־אס מפרו ב־1984.

העסקה, אם תצא אל הפועל, תיצור ענק בן תערובת של טלקומוניקציה ושירותי מחשב, שיוכל באחד הימים לכתוב מחדש את החוקים בעסקי המידע. לגבי אי־די־אס זה יגשים חלום ניתוק קשריה עם יצרנית המכוניות בשביל סיכוי להתחרות בזירה המשגשגת, אך המעורפלת, של המולטימדיה.

החברה בעלת מחזור עסקים של 9 מיליארד דולר בשנה מוליכה כבר היום ב"עבודות חוץ", שבהן שוכרות חברות את עבודות המחשב שלהן למומחים מבחוץ. מאז 1986, כאשר פרו הסכים למכור את השליטה בחברה לג'נרל מוטורס כדי לסיים מריבה איתה, הוכיח יורשו, לסטר אלברתאל, שאי־די־אס מסוגלת לשגשג גם בלי המיליארדר הכריזמטי ולהתקיים בשלום עם דטרויט.

עכשיו, זו הפעם הראשונה ב־32 שנים, תעמוד החברה בפני העולם האמיתי ללא עידודו של פרו או עוצמתה של יצרנית המכוניות הגדולה בעולם.

מנהלי אי־די־אס אומרים שניתוק הקשרים הללו – ויצירת קשרים חדשים עם ספרינט – הם הצעדים הבטוחים ביותר לגדולה. תוכניתם היא להצטרף לשורות של אי־טי־אנד־טי וטיים־וורנר – שליטי העולם בטכנולוגיות משותפות. אי־די־אס כבר התחילה להיכנס לתחום עבודת וידיאו. המיזם המשותף שלה ספקטרום־הולוזיין מביא לחדרי בתי מלון סרטים לפי דרישה. יחד עם חברת המחשבים אפל היא תציע לצרכנים קניות ביתיות מקטלוגים של דיסקים CD-ROM. בשל מומחיותה ברשתות מחשבים מקווה החברה להיות שחקן בתנועה המוכשר ביותר בזוך האינטראקטיביות.

אפילו פרו לא היה מסוגל לחזות מה יתפתח מהחברת עיבוד הנתונים הזעירה שהקים ב־1962 בהשקעה של 1,000 דולר. פרו, קצין צי לשעבר שמכר מחשבים בשביל יבמ, שכר את מרבית עובדיו הישר מן הצבא. הוא שילם להם מעט, קבע כללי לבוש נוקשים ואסר עליהם "לחיות בחטא". כאשר מכר חלק מן החברה לג'נרל מוטורס תמורת 2.5 מיליארד דולר, היו לאי־די־אס הכנסות בסך 800 מיליון דולר לשנה ומוניטין בשיפוץ מחשבים של חברות גדולות.

אבל ההתמזגות עם ג'נרל מוטורס היתה קשה מלכתחילה. המנכ"ל רוג'ר סמית קנה את אי־די־אס לשימושה הפרטי של ג'נרל מוטורס – כדי לאחד את כל מערכותיה ברחבי העולם. החזון זה מעולם לא התגשם. אי־די־אס תיאמה בין מחשביה של ג'נרל מוטורס, אבל לא היתה מסוגלת לתת שירות למכונות ברצפת המפעל. והיה גם פרו עצמו, שהתחיל לספר לעולם באוזני צורה גרועה מנוהלת ג'נרל מוטורס. אפילו אחרי ששילמו לו כדי שיסתלק, הוא סיפר לעיתונאים שאותם 700 מיליון דולר נגנבו מבעלי המניות.

למרות שאחדים מחברי הצמרת הבכיר עזבו יחד עם פרו, נשארו מרביתם בחברה ועמדו בפני האשמות חוסר הנאמנות שהאשים אותם. ג'נרל מוטורס בחרה באלברתאל, אחד מאנשיו של פרו שהגיע למשרת נשיא החברה, כמנכ"ל החדש שלה. התברר שהוא הניגוד הגמור לפרו. הוא בריא גוף ובעל הופעה של פרופסור, מתרחק מתשומת לב ומבלה את סופי השבוע בפרברים המעטים שלו בחווה, שם הוא מגדל בקר וחוסר קרקעים בריה. הוא החליף את סגנון הניהול האוטוקרטי של פרו בהנהלה בת 9 חברים המפקחת על 28 מנהלים בכירים.

"רוס לעולם לא היה מוותר כך על כוחו", אומרת מתן סקוחפסקי, שעבדה עם פרו ועכשיו מנציגה לאנר עולם של הענק. אי־די־אס צמצמה את תלותה בחוזים של ג'נרל מוטורס, שהיו בעלי שולי רווח נמוכים יותר מאשר חוזים חיצוניים. כאשר פרו עזב נבעו יותר מ־70% מהכנסותיה של אי־די־אס מיצרנית המכוניות. היום מהווים עסקיה של ג'נרל מוטורס רק שליש מן ההכנסות.

בכל זאת, אי־די־אס מבוססת במעט כפי שרוס פרו עזב אותה. זה לא מפתיע. עדיין מנהלים אותה בעיקר אנשי צבא לשעבר שגדלו תחת הסמכות של פרו, ורק 2 מתוך 40 מנהלים בכירים הן נשים. כללי הלבוש הנוקשים לגברים – חליפות כהות, חולצות לבנות, נעליים שחורות ואיסור על שיער פנים – שוב אינם נכתבים בכתב לעובדים חדשים, אבל אלה הרוצים להתקדם ממלאים אחריהם בקפידה. נשים עדיין לא מעזות ללבוש מכנסיים.

בראשית שנות ה־90 היה אלברתאל מודאג מכך שלחברה אין זהות מן התקופה שלאחר פרו, לכן יצר מסע פרסום אופנתי בטלוויזיה שהראה את העולם הולך במהירות מלוהה של מכונית. אבל פרסומי הפרסומת, כמעט שלא הזכיר את שמה של החברה ולא הצליחו להוציא אותה מאלמוניותה. כדי לשפר את רוח היזירה הוא אפילו הרכיב משקפי שמש מטופשים בסרט פנימי של החברה, ושר "העתיד כה זוהר שעלינו להרכיב משקפי שמש". אבל בסופו של דבר הוא שב לסגנון שלו. "הוא נראה אדם מתוך", אומר מנהל לשעבר. "אבל הוא נוהג לכסות את קירות משרדו בבריישים".

אלברתאל יהיה זקוק לאינסטינקט הרג כדי לקדם את החברה אם היא תיפרד מג'נרל מוטורס. היא עומדת בפני תחרות גוברת, בעיקר מצד מחלקת שירותי המחשב של יבמ. והיא אינה עומדת בקצב של רשתות מחשבים אישיים, המחליפות במהירות את המחשבים המרכזיים. המיזוג עם ספרינט צפוי לתת לה תנופה, בעיקר אצל לקוחות המחפשים מקור יחיד הן לטלקומוניקציה והן לשירותי נתונים.

אבל משקיפים אחרים, המאוכזבים מכישלון העסקה בין ריי סמית מבל אטלנטיק וג'ון מאלון מטלקומוניקיישנס, אומרים שזה לא יתרחש לעולם. הם מפקפקים שאלברתאל וויליאם אסרי, היו"ר של ספרינט, ימצאו דרך להתחלק בשלטון ביניהם. במקום זאת הם צופים שהמיזוג יצומצם להסכם חוזי צנוע יותר או החלפת מניות בקנה מידה קטן.

אנשים המקורבים לחברה, לעומת זאת, אומרים שאלברתאל מאמין שמיזוג מלא חיוני לעתידה של אי־די־אס. לא רק כדי לחזק את מעמדה במקום הראשון בעבודות חוץ, אלא גם לצמוח לחברה ציבורית "למידע" בעשור הקרוב.

הזמן לעסקה מסוג זה כבר הגיע, עד כמה שהדברים אמורים בג'נרל מוטורס. בעת המיתון התחייבה החברה לא להעניק לעד לם חירות ליחידה הרווחית שלה. עכשיו זו עזרה לתחל מיזוג פוטנציאלי עם בריטיש טלקום בשנה שעברה. אבל מקורות בתעשייה אומרים שעכשיו, כשאנשים שוב קונים מכוניות, רוצה ג'נרל מוטורס לקבל את אישורה של שלטונות מס הכנסה למכירה פטורה ממס של אי־די־אס, כדי שתוכל להשתמש בחלקה בתקבולים לסתום גירעון גדול בקרן הפנסיה שלה.

התמורות הללו יקנו את חירותה של אי־די־אס. ג'נרל מוטורס אפילו הסכימה לחתום על חוזה ל־10 שנים לעבודות חוץ כדי לספק מרווח נשימה בעת המעבר. אי־די־אס עשויה סוף סוף להיפטר מן המסורות שקשרו אותה. אבל עכשיו אין לה רוס פרו או ג'נרל מוטורס להאשים אם לא תצליח להמריא גבוה מספיק כדי להישאר בפסגה.

המיניואן של אייאקוקה

איך הצליחה קרייזלר ליצור את אחד מן המוצרים הרווחיים ביותר בתעשיית המכוניות הגלובלית בעשור האחרון

FORTUNE

אם תצליחו להתגנב אל מסלול הניסויים של קרייזלר באובורן היל, מישיגן, אולי תראו במבט חטוף את דגם המיניואן ל־1996. אבל זה לא יעזור לכם. כי החברה נקטה אמצעי הסוואה רבים ושינתה כליל את רשותה של המכונית.

אם אתם חושבים שזו מלאכה מיותרת, משום שמכונית היא בסופו של דבר קופסה על גלגלים, אינכם מבינים את אחד ממוצרי הצריכה הרווחים ביותר שיוצרו אי־פעם. מנהלי קרייזלר מכנים את המיניואן אחד מיהלומי הכתר שלהם – ובצדק. המיניואן בעלת ההנעה הקדמית, התכנון המקורי הראשון של כלי־רכב מאז הוכנס הג'יפ לשימוש אזרחי ב־1945, החזיקה את קרייזלר בחיים במשך אחדות משעותיה הקשות ביותר ב־11 השנים האחרונות. היום מהווה המכונית רבע ממכירות המכוניות של קרייזלר ואפשר ששני שלישים מרווח השיא שלה בסך 918 מיליון דולר ברבעון הראשון.

לפי כל הסימנים נמשכת העלייה במכירות של המיניואן. אוטופסיפיק, חברת ייעוץ לעסקי המכוניות מקליפורניה, מעריכה שמכירות המיניואן של כל היצרנים, הצפויות להגיע ל־1.2 מיליון ב־1994, יעלו בעוד 40% עד סוף העשור.

מאז הופעתה של המיניואן ב־1983 שלטה למעשה קרייזלר בשוק למכוניות אלו בעלות 7–5 מקומות ישיבה לנוסעים במחירים של 15–29 אלף דולר. אבל זה לא היה חייב להיות כך. הן פורד והן ג'נרל מוטורס התמהמהו בשלהי שנות ה־70 והחמיצו את ההזדמנות להקדים את קרייזלר, והיפאנים טעו מאז בהערכת השוק.

אפשר ללמוד הרבה מן המיניואן לגבי יצירתיות וחדשנות בארגונים גדולים. הסיפור מדגיש את יתרונה הגדול של קרייזלר על פני מתחרותיה בראשית שנות ה־80 – גמישות ניהול, חוסר מוסומים ממסדיים, מנהיגות חזקה ותחושת שליחות. וכמו תמיד, מזל, תזמון ואישיות מילאו גם הם תפקיד. אבל יותר מכל דבר אחר הצלחתה של המיניואן נבעה מחקר שוקים מעולה והאינסטינקטים היוצאים מן הכלל של לי אייאקוקה לגבי רצון הצרכנים. הוא תמך בתפיסה בשתי חברות, שכנע את המשאבים כדי לפתח אותה ונלחם להצלחתה.

המיניואן שכבה אייאקוקה נבדלת מסיפורי הצלחה אחרים של דטרויט בכמה דרכים חשובות. ראשית, כוח משיכתה של המכונית מבוסס כמעט לחלוטין על שימושיות, לא על סגנון או שיווק. בצורתה, תפקודה והמכניקה שלה היא מהווה פריצת דרך אמיתית של יעילות. גובה הגבה מקל על הכניסה והתערוכת של מושבים כמו של משאית והתנהגות כמו של מכונית מקילה על התמרונים בה. אף שהיא משמשת בעיקר להובלת נוסעים, יש בה מספיק מקום, כאשר מוציאים את המושבים האחוריים, למטענים ששום סטיישן ואגון ורק טנדרים קלים מעטים יכולים להתמודד בו.

המיניואן היא הדגם הרווחי ביותר בדטרויט. היא נמכרת בכמויות גדולות ובמחירים גבוהים והשתנתה רק מעט מאז יציאתה לשוק. אנליסטים של הענף מעריכים שקרייזלר הרוויחה רווח גולמי ממוצע של 6,100 דולר על כל אחת מ־569,449 המכוניות שמכרה בשנה שעברה בצפון אמריקה (במחיר ממוצע של 19,000 דולר למכונית. הרווח הגולמי על גרסאות של מותרות מגיע ל־10,000 דולר.

הרעיון של מכוניות מסחריות (ואן) המסיעות נוסעים התחיל בשנות ה־30. בשנות ה־60 התחילו פורד וג'נרל מוטורס לפתח מכוניות מסחריות בצורת קופסאות שנועדו לנוסעים ולמטענים, אף שתרמוקם המסוקות הקשיים בהוגוה במן הרחיק אותן משוק מכוניות הנוסעים.

בשנות ה־70 התחילו כל 3 יצרניות המכוניות האמריקניות לבנות למודרניזציה של המכוניות המסחריות הקיימות שלהן, בצמצום גודלן והגדלת כוח המשיכה שלהן. עליית מחירי הדלק וחוקי חיסכון בדלק ממשלתיים סיפקו את מרבית התנופה לכך. אבל לאותן מכוניות בעלות הנעה אחורית היו כמה חסרונות בולטים ככלי תובלה משפחתיים. קשה היה לנהוג בכלי הרכב הארוכים והכבדים ולא היה אפשר להנמיך אותם. התמסורת, שהעבירה את הכוח מן המנוע אל הגלגלים האחוריים,

לי אייאקוקה מציג את המיניואן הראשונה ב־1984

הצריכה רצפה גבוהה, ולפיכך הקשתה על הכניסה והיציאה מן המכונית. כתוצאה מכך התחילו המהנדסים לבחון אפשרויות של הנעה קדמית.

המאמצים למצוא פתרון היו דומים בכל שלוש החברות, אבל בכל אחת מהן עוצבו מאמצי הפיתוח על ידי מערכת נפרדת של ציוויים, חישובים אסטרטגיים ונטיות. תוכניתה של ג'נרל מוטורס היתה הפחות ממוקדת, מאחר שהחברה עסקה אז במסע יקר לצמצום צי מכוניות הנוסעים שלה. אבל בשלהי שנות ה־70 יצרו מתכנני ג'נרל מוטורס מיניואן זהה לחלוטין לזו של קרייזלר. דבר קיומה לא היה ידוע לעולם הרחב עד לאביב השנה, כאשר תצלום שלה משנת 1981 התגלה בתיקי מרכז התכנון של ג'נרל מוטורס. "שוק המיניואנים היה שלנו", מקונן וינסנט באראבה, מנהל שיווק בכיר בג'נרל מוטורס, שגילה את התצלום כאשר חיטט בארכיון התכנון של החברה.

מה קרה? באראבה טוען שזה מקרה ברור של קדימויות מוטעות. "לג'נרל מוטורס היה חקר השווקים שתמך ברעיון המיניואן. אבל ב־1979 אבותנו ברקנו משפחה שלמה של מכוניות בעלות הנעה קדמית, יחד עם הואן, ומשום שהמשאבים היו מוגבלים הואן לא עברה לשלב הבא. היא הומתה בעולם התכנון".

בעוד מגבלות מוסדיות עיכבו את הואן בג'נרל מוטורס, התפרצות של אישיות להוגות עצרה אותה במקום אבל פורד. הקבוצה התומכת בואן כללה את אייאקוקה, שהיה אז נשיא פורד, והאורולד ספרליש, מהנדס ייצור. לרעיון התנגד הנרי פורד השני, יו"ר, מנכ"ל והבעלים.

אחרי שובה ב־1964 בתואר "אבי המוסטנג" חיפש אייאקוקה הצלחה חדשה. בערך ב־1973 הוא גילה שספרליש ועוד שני מתכננים – ג'ין בורדינאט ודון דהלרוסה – ייצרו מכונית מסחרית קטנה המבוססת על מכונית קטנה חדשנית בעלת הנעה של 4 גלגלים בשם הנוכן "ג'אבי". כדי להרחיק מעיניו של היו"ר השמרן של החברה אותנה המכונית "במחתרת", לדברי אייאקוקה, "כפי שהיה עלינו לעשות עם הנרי, אחרת היה מפסיק את הדברים". שמה היה מיני/מאקס – גודל מינימלי ומקסימום מרווח.

מאחר שלפורד לא היתה יחידת הנעה קדמית מתאימה, הורכב אבטיפוס של מיני/מאקס ב־1974 עם מנוע ותמסורת של הונדה. אייאקוקה זוכר שנהג במכונית מביתו למשרדו בבלומפילד הילס, צפונית לדטרויט. "אהבתי אותה משום שהיתה כל כך רחבה ומרווחת, אבל היא רעדה כל הזמן, לא הייתי מסוגל להחליף הילוכים ולא חשבתי שאצליח לייצר אותה". אייאקוקה ניסה לקבל מהונדה 30,000 יחידות של הנעה קדמית בשביל הואן, ואפילו נתן לסואיצ'ירו הונדה, מייסד החברה, מכונית מוסטנג במתנה כדי להקל על המשא ומתן, אבל העסקה נכשלה.

ספרליש רצה שפורד תייצר בכל זאת את הואן, אבל לא הצליח למכור אותה להנהלה הבכירה: הנרי עדיין חשש אחרי כשלונה של האדסל 20 שנה קודם לכן. חוץ מזה, המכונית היתה יקרה. פיתוחו של המוסטנג, שעשה שימוש בחלקים של הפלקון, עלה רק 75 מיליון דולר. בניגוד לכך יעלה פיתוח המיני/מאקס 600 מיליון דולר, משום שהיה צורך לתכנן את כל חלקי ההנעה הקדמית. אחרי התנגשויות רבות עם הנרי פורד, נאלץ ספרליש לעזוב. ב־1977 הוא עבר לקרייזלר. שנה לאחר מכן הלך אייאקוקה בעקבותיו, אחרי שהנרי החליט שהוא לא יוכל לרשת אותו כעומד בראש החברה המשפחתית.

כאשר הגיע אייאקוקה לקרייזלר בשלהי 1978, היה מצבה הכספי של החברה בכי רע. אבל בבעלותה היה הדבר החסר במיניואן: מנוע הנעה קדמית ותמסורת שבהם השתמשה בדודג' אומני ופלימות הוריזון.

ספרליש, שעבר יחד עם מתכנניו של קרייזלר, התחיל להפוך את הסטיישן ואגון שלה למיניואן. הוא יישם במהירות את מה שלמד בפורד לגבי גודל האריזה ואיחד זאת עם רכיבי ההנעה הקדמית של החברה.

קרייזלר היתה זקוקה לכ־700 מיליון דולר כדי לפתח את המיניואן וכן להרחיב את מפעלה באונטריו, שם תיוצר המכונית. אייאקוקה, המנכ"ל החדש, התקשה למצוא את הכסף הדרוש. הוא ניסה להציע לפולקסוואגן חצי מן הפרויקט, אבל היו"ר שלה, קארל האן, סירב בטענה שהמכונית לא תימכר באירופה ותשחוק את השוק של המיקרובוס של פולקסוואגן. לפיכך החליט אייאקוקה להפנות את הכסף שנועד לתוכנית לחידושו של הטנדר דודג' ראם. (זו היתה אחת מהסטות רבות של כספים מתוכנית הראם. כאשר סיימה קרייזלר סוף סוף לחדש את הטנדר, היה קודמו בן 23 שנה.)

כאשר החלו ההכנות הרציניות לפיתוח המכונית, סיפק המחקר תמונה ברורה בצורה יוצאת דופן של צורכי הלקוחות. מאחר שקרייזלר ראתה במיניואן מעין מכונית סטיישן מעולה, היא ניסתה לעשות אותה ידידותית לבעלים. הגג היה צריך להיות נמוך מספיק כדי שהמכונית תתאים למוסכי הבתים, את מכסה המנוע צריך לראות מן המושב הקדמי והמנוע צריך היה להיות ממוקם לפני הנהג. במכוניות מסחריות היה המנוע ממוקם בין שני המושבים הקדמיים והותיר לפני הנהג רק לוח מחוונים ומעט פח, הגנה בלתי מספיקה במקרה של תאונה חזיתית. קרייזלר רצתה שהמנוע, לא הנהג, יגיע ראשון לאתר התאונה.

הקשבה ללקוחות עזרה לקרייזלר להימנע משתי טעויות חמורות של תכנון שפגעו לאחר מכן ביצרנים אחרים. היא דחתה צללית בעלת חרטום ארוך חד, משום שנהגים, בעיקר הנמוכים בהם, לא יכלו לראות את קצה מכסה המנוע. ג'נרל מוטורס, לעומת זאת, יצרה ב־1989 שלישיית ואנים בעלות חרטומים חדים, שנדחו על ידי השוק. קרייזלר גם ביטלה דגם שהניח את המנוע מתחת לרצפה, משום שהוא מנע את מעבר הנוסעים מן המושבים הקדמיים לאחוריים. טויוטה השתמשה בתכנון זה מן הואן שלה ב־1983 ועד לדגם הנוכחי, פרביה – וזכתה על כך לביקורות רבות.

ככל שהתקדמה העבודה על המיניואן, היתה הבעיה הכספית המכשול הגדול ביותר שעמד בפני אייאקוקה. הפרויקט התעכב למשך שנה שלמה, בחלקו בשל מחסור במזומנים. גרוע עוד יותר, מאחר שהחברה לא יכלה להרשות לעצמה לפתח מנוע של 6 צילינדרים, הוגבל אורכה של הואן ל־4.5 מטרים – השווה לזה של מכונית קטנה – שנראה האורך המירבי המתאים למנוע בן 4 צילינדרים מדגם אומני/הוריזון. קרייזלר לא הציעה דגם של 4.80 מטרים עד 1987, כאשר רכשה מנועי 6 צילינדרים ממיצובישי. המנוע שלה מסוג זה הופיע בשוק רק ב־1990.

קרייזלר התחילה לחשוף בזהירות את המכונית החדשה חודשים אחדים לפני הבכורה הרשמית לשוק בסתיו 1983. לרווחתו של אייאקוקה היו הדיבורים בענף חיוביים כמעט כולם. "קאר אנד דרייבר" הרבה בשבחים על שימושיותה של המיניואן וכינה אותה "דוגמה נוצצת" לחשיבה חדשה של דטרויט. בעוד הדגם של 1984 לא תפס מיד את הקונים, התחילו המכירות להתחזק בתוך חודשים אחדים ועד מהרה עבד המפעל בווינדזור במלוא כושר הייצור שלו.

בתוך זמן קצר הבינו מנהלי קרייזלר שיש בידיהם יותר מאשר הצלחה של מכירות. הם תפסו שזה אינו רק תחליף למכונית הסטיישן אלא סוג חדש של כלי רכב ושל שוק, קרוב לוודאי גדול יותר מכפי שחשבו.

כאשר מכירות המיניואן זינקו לעבר 190,000 ב־1984, היתה הבימה מוכנה לדיון שייחרט בזיכרון משתתפיו כמר ביותר בהיסטוריה של המיניואן. המפעל בווינדזור התקרב לשיא כושר הייצור שלו ולא היתה כל דרך להגביר את הייצור. יהיה על קרייזלר להשקיע מאות מיליוני דולרים לציוד מפעל שני שיוכל לייצר עוד 250,000 מיניואנים בשנה. אם יתברר שהמיניואן היא אופנה חולפת, תלך ההשקעה לאבדון.

הוויכוח על המפעל השני היה שעתו היפה ביותר של אייאקוקה. נזכר סטפן שארפ, שעמד בראש פעילות הייצור של קרייזלר: "אייאקוקה עמד מאחורי המכונית. זהו לי. הוא מסוגל לטעות לעתים, אבל כאשר הוא צודק, הוא באמת צודק". בדיוק היסס. לדבריו הסרים לחברה כספים היו דרישות רבות גם של מוצרים אחרים. החששות הגדולים ביותר היו לגבי יכולתה של קרייזלר למכור את הייצור הנוסף. אבל אייאקוקה היה משוכנע שיש לו רב־מכר גדול והעביר את תוכנית המפעל השני למרות התנגדות מצד כל הכספים לו.

היכן היו היפאנים בסיפור הזה? כמעט בשום מקום. טויוטה הקדימה למעשה את קרייזלר בשוק ב־1983 עם מכונית מסחרית שבה הנהג ישב כמעט על הגלגלים הקדמיים במקום מאחוריהם, אבל היא נמכרה רק בכמויות קטנות. מאמצה המאוחר יותר של טויוטה, פרביה, יחד עם אקסס של ניסן, MPV של מזדה והואן של מיצובישי היו קטנים מדי, אטיים מדי ובאחרונה גם יקרים מכדי למשוך קונים רבים. אף לא אחת מהן העתיקה את הגודל המבנה הפנימי של הואן של קרייזלר, ככל הנראה משום שהיא היתה גדולה מדי לכבישי יפאן. אבל היפאנים לא נכנעו. עכשיו תורה של הונדה.

יום רע לגולף

הגשם ביטל את משחק הגולף של דייוויד פראנטה, והעלה אותו על הנתיב לבניית אופיס דיפו הזעירה לחברה של מיליארדים בתוך 6 שנים בלבד

Forbes

דייוויד פראנטה, אז בן 41, לא היה מעוניין מאוד באותו יום ב־1987 כאשר צייד גולגלות, ולאחר מכן אחד מן המשקיעים, ניסו לגייס אותו למשרת המנכ"ל של רשת אספקת ציוד משרדי חדשה, בעלת 10 חנויות, בשם אופיס דיפו. ייסדו אותה שלושה שותפים שרצו ליישם לציוד משרדי את הטכניקות שעשו את הום דיפו מצליחה כל כך בעסקי שיפוץ הבתים: חנויות ענקיות בעלות מלאי גדול במחירים זולים.

אבל פראנטה סיים זה עתה ביצוע תפנית בחנויות הצבעים שרווין־וויליאמס והיה מרוצה מעבודתו בחברה העצומה מקליבלנד. "אמרתי להם, תראו, אני עומד לשחק גולף. אם יירד גשם אסע לפורט לודרדייל ואציץ בחנות שלכם. ירד גשם", הוא נזכר.

ופראנטה קיבל את המשרה. "ראיתי את החנות הראשונה – זה היה ביום ראשון אחרי הצהריים, והיא היתה מלאה לחלוטין. לא יכולתי להאמין למראה עיני", הוא אומר.

הוא הבין שלאופיס דיפו יש תפיסה מצליחה בצורה יוצאת מן הכלל, תפיסה שפראנטה הגשים מאז בהצלחה גדולה. כאשר קיבל לידיו את החברה היה מחזור המכירות שלה 34 מיליון דולר. בשנה שעברה הגיע מחזור המכירות ל־2.6 מיליארד דולר והרווח הנקי ל־63 מיליון דולר, או 67 סנט למניה. 10 החנויות גדלו ל־362, אבל התפיסה לא השתנתה: חנויות מטיפוס מחסן, ללא קישוטים ומותרות, המוכרות מותגים מפורסמים של ציוד משרדי בהנחה של 30%–60% מן המחיר הקטלוגי של היצרן. אופיס דיפו גדולה כמעט כפליים מן המתחרה הקרוב ביותר אליה, אופיס מאקס, חברה בת של קיימארט.

פראנטה נקרא למלא את מקומו של אחד משלושת המייסדים – שהיה בעל הניסיון הפיננסי – שמת מלוקמיה. שני האחרים, ג'ק קופקין וסטפן דוהרטי, החליטו להמשיך ולפעול. "ראינו שבלוק כתיבה נמכר בחנות המקומית בדולר. אנחנו יכולנו למכור 12 בלוקים ב־4 דולרים", אומר קופקין. אבל הם היו זקוקים למנכ"ל בעל ניסיון פיננסי וחזון אסטרטגי. הם מצאו את פראנטה.

אבל לפראנטה היה חיסרון פסיכולוגי בשבילם. גם הוא חלה פעם בסרטן. חמש שנים קודם לכן התגלה גידול סרטני מסביב לאחת העצמות ברגלו הימנית, וחייב את כריתת הרגל. זה אינו מונע מפראנטה לשחק גולף, אבל הדאיג את המשקיעים. אבל בכל שבוע כך נראה פראנטה טוב יותר. הם שכרו אותו.

פראנטה הבין שקל לחקות את הרעיון הבסיסי של חנות־מחסן של אופיס דיפו, ושדבר זה מחייב התרחבות בקצב מהיר ביותר כדי להקדים את המתחרים. הוא ייכנס ל־10 שווקים חדשים בשנה ויוסיף 50 חנויות חדשות בשנה – שאיפה גדולה לרשת בעלת 10 חנויות.

כדי לממן את הצמיחה הנפיקה אופיס דיפו בפעם הראשונה לציבור ב־1988 וגייסה 18 מיליון דולר. עליהם נוספה השקעה בסך 41 מיליון דולר של רשת מרכולי הענק הצרפתית קארפור. ב־1991 השקיעה קארפור עוד 40 מיליון דולר. זו היתה השקעה חכמה. חלקה באופיס דיפו שווה עכשיו 350 מיליון דולר ומהווה 18% מן הבעלות. בעל מניות שקנה מניות בסך 1,000 דולר בהנפקה הראשונה מחזיק היום במניות בשווי 16,000 דולר.

אבל האנליסטים היו ספקנים. הם חשבו שפראנטה נע במהירות גדולה מדי. גם יצרני ציוד משרדי מיהרו למתוח ביקורת. הם אמרו לפראנטה שההנחות הקבועות הקיימות והמפיצים המקומיים מחזיקים בידיהם את השוק. "הביקורת היתה מבוססת על הדיעה הרווחת", אומר פראנטה, שלימד פעם שיווק באוניברסיטת קייס וסטרן ריזרב. "אנחנו היינו אלה שפעלו בניגוד למקובל".

פראנטה ביסס את גישתו המנוגדת למקובל על ההבנה שיוכל להרשות לעצמו צמיחה מהירה משום שבחנויות שלו בגודל מחסנים בגודל של 2,250 מ"ר יש רק מעט ציוד אופנתי, והיו רק סיכויים קלושים שיתקעו עם סחורות שאי אפשר למכור. כדי לטפל ביעילות בצמיחה הוא השקיע סכומים גדולים במחשוב כדי להגיע למעקב אחרי מכירות ומלאי. קידוד, למשל. לפני חמש שנים לא השתמשו בקידוד בענף צורכי המשרד, אבל פראנטה יישם את מערכת חנויות המכולת לשימושה של אופיס דיפו.

בתחילה התנגדו היצרנים לעלויות הנוספות, אבל הם לא יכלו לעמוד בפני כוח הקנייה הגדל במהירות של החברה. פראנטה חיבר את אופיס דיפו לממשק נתונים אלקטרוני עם הספקים שלו, בסגנון של וול־מארט.

כדי לזרז את הצמיחה הקים פראנטה ב־1991 את אופיס קלאב, רשת של 59 חנויות לחברים עם מחזור מכירות שנתי בסך 280 מיליון דולר, תמורת מניות של אופיס דיפו בסך 246 מיליון דולר, דבר שהקנה לו זו הפעם הראשונה כניסה לתוך המערב.

פראנטה מתכנן להכפיל בתוך 5 השנים הקרובות את מספר החנויות שלו.

בנק החקלאות לישראל בערבון מוגבל וחברה־בת שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 במרס 1994
מותאם לאשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1994
(באלפי שקלים חדשים)

	31.3.94 בלתי מבוקר	31.3.93 בלתי מבוקר	31.12.93 מבוקר
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,914	3,001	1,718
ניירות ערך	-	3,571	990
אשראי לציבור	490,319	535,447	503,253
אשראי לממשלה	89,505	105,547	87,385
השקעות בחברות־בנות	300	299	300
בנין הבנק וציוד	873	816	673
נכסים אחרים	3,203	4,883	4,616
סך הכל נכסים	587,114	653,564	598,935
התחייבויות וגרעון בהון			
פיקדונות הציבור	7,031	18,294	6,910
פיקדונות מבנקים	73,630	86,446	76,869
פיקדונות הממשלה	348,375	365,350	347,535
התחייבויות אחרות	7,524	8,131	8,637
	436,560	478,221	439,951
פיקדונות ממשלה נדחים	249,914	237,408	247,412
שטרי הון נדחים -			
בידי הציבור	30,029	33,308	30,424
בידי הממשלה	47,483	45,868	47,820
מניות מבוכרות שאינן משתתפות ברווחים	11	12	11
גרעון בהון	(176,883)	(141,253)	(166,683)
סך הכל התחייבויות וגרעון בהון	587,114	653,564	598,935

תמצית דו"ח רווח והפסד - מאוחד
לתקופה שנסתיימה ביום 31 במרס 1994
מותאם לאשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1994
(באלפי שקלים חדשים)

	לשלושה חודשים שנסתיימו ב־31 במרס 1994 בלתי מבוקר	1993	לשנה שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1993 מבוקר
רווח (הפסד) מפעולות מימון			
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים(*)	(2,617)	2,903	(15,833)
קיטון (גידול) בהפרשה לחובות מסופקים	(4,251)	583	117
רווח (הפסד) מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים	(6,868)	3,486	(15,716)
הכנסות תפעוליות ואחרות			
עמלות	53	67	208
הכנסות אחרות	21	31	117
סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות	74	98	325
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נלוות	1,423	1,557	5,221
הפרשה מיוחדת בגין פיצויי פיטורין	1,000	-	-
פחת על בנין וציוד	45	50	193
אחזקת בנין וציוד	425	425	1,655
הוצאות אחרות	513	518	1,937
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	(3,406)	(2,550)	(9,006)
רווח(הפסד) לתקופה	(10,200)	1,034	(24,397)
(*)רווח(הפסד)מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, ריבית בגין פיקדונות ממשלה לשטרי הון נדחים	(886)	3,477	(233)
דיבידנד בגין פיקדונות ממשלה לשטרי הון נדחים	(1,731)	(574)	(15,600)
רווח(הפסד)מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים	(2,617)	2,903	(15,833)
רווח(הפסד) למניה ל־1 ש"ח ערך נקוב של מניה רגילה ולמניה מבוכרת א' (ש"ח)	(48.7)	4.9	(116.6)

תמצית דו"ח מאוחד על השינויים בהון העצמי (גרעון בהון)
לתקופה שנסתיימה ביום 31 במרס 1994 - בלתי מבוקר
מותאם לאשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1994
(באלפי שקלים חדשים)

	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס: 1994 הון וקרנות הון	1994 עודפים (גרעונות)	1993 הון וקרנות הון	1993 עודפים (גרעונות)
יתרה לתחילת התקופה	706,368	(873,051)	706,368	(848,655)
רווח (הפסד) לתקופה	---	(10,200)	---	1,034
יתרה לסוף התקופה	706,368	(883,251)	706,368	(847,621)

א. אמיא - יו"ר הדירקטוריון   ש. אלדואי - מנהל כללי בפועל   ל. מטלובסקי - סמנכ"ל

22 במאי 1994

באורים

1. שטרי ההון הינם נדחים לגבי התחייבויות מובטחות ולגבי התחייבויות שבתנאיהן נקבע כי הן עדיפות על פני שטרי ההון.
2. הדו"חות הכספיים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדו"חות הכספיים ליום 31 בדצמבר 1993.
3. דו"חות הביניים ליום 30 ביוני 1993 ולתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה באותו תאריך, נסקרו על ידי רואי־החשבון של הבנק. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי־החשבון בישראל ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים ולכן לא חיוו רואי־החשבון דעתם עליהם.
4. הבנק נושא בהפסדים חמורים ובקשיים בעיקר עקב התפרשה לחובות מסופקים במיגזר החקלאי והתוצאה מכך נוצר גרעון בהון.

פעילות הבנק מבוססת על המשך התמיכה האשראי המיוחד ע"י בנק ישראל הודעתו לבנק מיום 31.1.92 התמיכה לקיום התחייבויות הבנק כלפי מפקידים ומימון התמיכה שוטפות. וכן על המשך קיום הודעת הממשלה לבנק מיום 28.1.92 להורים לבנק פיקדונות לפי התחייבויותיה במסגרת הסדרים הקיימים במיגזר החקלאי ובמושבים והסדרים המעודדים במיגזר החקלאי יחיד ולכמי שישולו מעת לעת.

דו"חות הביניים של הבנק בימנחים לעיון במשרדי הבנק והעתק של הדו"חות לכל דורש.

מודעה

הפתעה כשרה

מסעדות

דניאל רוגוב

[illegible]

פורסם ב הארץ ב־ 31.3.94

صكنا من الاصل

صكنا من الاعمل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

ארבעה שווקים אחוזי־תזזית

בהעדר שעירים לעזאזל זמינים לתירוץ התהפוכות האלימות שפקדו בשבוע שעבר את שוקי הקפה, הקקאו, פולי הסויה והכסף ברחבי העולם, תוהים פרשנים אם תורד הוידק הקטלן גם לזירות המסחר

בשבוע שחלף עמדו נשיאי־סחר ברומו של עולם. בפעם המי־ליון־כמה, "הסכסוך" יפאן וארה"ב ל־תוכנית־מסגרת, האמורה להביא גאולה ליחסי המסחר ביניהן.

אף שמדובר בליברליזציה, נרתעה יפאן, כרגיל, מכישלונה של יעדי־"יבוא" – שבין כה וכה, אין נודעת להם חשיבות מעשית רבה; למעט עסקות בין־ממשלתיות וה־רשאה להשתתף במכרזים ממשלתיים, אין כוח בעולם שיכול לכפות על צרכנים ומשווקים יפאניים לרכוש מוצרים זרים.

גם הארכת מעמדה של סין כ־שותפת־סחר מועדפת של ארה"ב (המקנה הקלות־מכס ליצוא סיני לארה"ב) היתה צפויה מראש: לו היה נשיאה של ארה"ב עומד בדיבורו ומונע מסין מעמד זה, בגלל הפרת זכויות־האדם בסין, היו נשכרות מכך שותפות־סחר אחרות של סין, כצרפת, גרמניה ובריטניה.

מסתבר שבהתמודדות בין זכויות־אדם לאינטרסים כלכליים פרגמטיים, חזקה על הראשונים שתהיה ידם על התחתונה.

הגמול הסיני על החלטתה של ארה"ב לא בושש לבוא: הזמנה בשווי של כחמישה מיליארד דולר מחברת בואינג האמריקאית.

נתונים משופרים

הנתונים מארה"ב ומאירופה מוסיפים להצביע על קצב־צמיחה משביע רצון, הגם שעדיין אין לעת עתה סממנים אינפלציוניים.

בארה"ב עלה התוצר הגולמי המקומי ברבע הראשון של השנה ב־3%, בעוד שהיקף ההזמנות למוצרים בני־קיימא (כמקררים וטלוויזיות, שתוחלת־חייהם יותר משלוש שנים) עלה ב־0.1%. באיטליה תפח היצוא התעשייתי ב־0.7% בחישוב שנתי. בצרפת העפילו התחלות־הבנייה בינואר–אפריל ב־20% בחישוב שנתי.

בבריטניה עלה התוצר המקומי הגולמי ב־2.6% בחישוב שנתי. בגרמניה עלה מדד המחירים לצרכן ב־2.1% בחישוב שנתי. בשווייץ היה שיעור העלייה במדד 1.3%.

בגרמניה הצטמקה האינפלציה, לראשונה מאז אפריל 1991, לרמה הנמוכה מ־3% בשנה. העודף החודשי במאזן־סחורות היה 7.4 מיליארדי מארקים, או 19 מיליארד מארקים בחישוב שנתי. שיעור הגידול החודשי באמצעי התשלום הכוללים במשק, 15.8%, עדיין גבוה הרבה מן היעד השירותי שהציב לו הבונדסבנק (4%–6%), תוקף לפעילות כלכלית הכרוכה באיחוד הגרמניות. לעלות מימון האיחוד אפשר לזקוף גם את הגירעון במאזן התשלומים, שהסתכם ב־82 מיליארד מארק ברבעון הראשון של השנה.

רגיעה בטרם סערה?

בשוקי החליפין, נע המטבע האמריקאי בשבוע שעבר בטווחי־מסחר צרים למדי (בין 1.6395 ל־1.6570 מול המארק) וחתם את המסחר בניו־יורק, לקראת סוף־שבוע ארוך, ברמות קרובות לאלה שביום ששי הקודם. שערי־הנעילה של הדולר בניו יורק מול המטבעות המובילים היו: 1.6430 מארק, 1.4050 פרנק שווייצי, 104.30 ין ו־1.51 דולר ללי"ש.

יוסי פריימן, הנסמך על חישובים טכניים־מחזוריים, סבור כי רגיעה חשודה זו עשויה לרמוז על תפנית כלפי מעלה בשערו של הדולר – שתתאשר אם וכאשר יבקיע את מחסום 1.4380 מול הפרנק השווייצי.

להערכתו של ד"ר בועז בריק, לא ירחק היום שבו ישובו שיקולים בסיסיים השוואתיים בין רמות־צמיחה, אינפלציה, ריבית וכדומה (שנדחקו באחרונה מאחורי הקלעים) להכתיב לשוקי החליפין את כיוונם.

בורסות רכאוניות

החברה המוהלת כי תמה, או קרובה לקצה, הגיגת קיצוצי־הריבית באירופה לא היטיבה עם מדדי המניות ביבשת.

בלונדון נבעל מדד פיננשל טיימס מנחות לרף 3,000 הנקודות, מאז פברואר, השיל מדד זה 15% מערכו ונסוג לרמתו הנמוכה ביותר מאז ספטמבר אשתקד.

במילאנו הסתכמה הירידה השבועית ב־5.8%, בפרנקפורט ובפאריס ב־4.8%, באמסטרדם ב־2.7%. מדד דאו־ג'ונס בניו יורק ננעל ב־3,757 נקודות, ירידה שבועית ב־9 נקודות (0.25%).

יצא מן הכלל מדד־ניקיי בטוקיו, שטיפס בשבוע שעבר ב־2.1% ל־20,777 נקודות, וממשיך עכשיו לרמתו הגבוהה ביותר השנה, כשהוא נכון לתקוף את מחסום ההתנגדות האורב לו בסביבות 21,000 הנקודות.

סחורות מתנדנדות

עליות סחרוריות בשערי הקפה, הקקאו, פולי הסויה והכסף נרשמו בשני ימי המסחר הראשונים של השבוע: הקפה הרקיע לשיא של 1.4550 דולר לליברה, הקקאו – ל־1,466 דולר לטונה, פולי הסויה – ל־7.3250 לבושל, והכסף – ל־5.80 דולר לאונקיה. בשלב זה נסוגה הבועה הספקולטיווית, והסוף השבוע עמד שער הקפה על 1.2155 דולר לליברה, שער הקקאו – על 1,335 דולר לטונה, שער פולי הסויה – על 6.74 דולר לבושל, ושער הכסף – על 5.4550 לאונקיה.

בהעדרם של שעירים לעזאזל זמינים לתירוץ התהפוכות האלימות שניחתו בשבוע שעבר על שווקים אלה, תוהים פרשנים אם מתבל הוידק הקטלן התורן סטרפטוקוקוס א' בתפקודם של הסוחרים.

קרובה להתבצע עסקה לרכישת חברת התרופות מקסון

הרוכשים המיועדים: גלקסו או ג'ונסון אנד ג'ונסון

ניו יורק (רויטר). סביר כי בקרוב תירכש חברת מקסון תמורת 5 מיליארד דולר על ידי חברת התרופות הבריטית גלקסו, או על ידי ג'ונסון אנד ג'ונסון בעסקה משותפת עם גלקסו. כך אמרו אתמול אנליסטים ומקורות בענף הרפואה.

כמה מקורות אמרו כי נודע להם שעסקה לרכישת חברת התרופות והביטוח הרפואי, שמרכזה בסן פרנסיסקו, עשויה להיחתם עוד היום.

אחד האנליסטים אמר כי נמסר לו ממקורות המקורבים לגלקסו, ג'ונסון אנד ג'ונסון ומקסון, כי צפויות ידיעות על עסקה כזו בסוף השבוע.

עקב הציפיות לרכישת החברה עלו מניותיה שלשום ב־3.375 דולר ושער הסגירה שלהן היה 84.75 דולר, לאחר עלייה של 8.625 דולר ביום חמישי. לפי השמועות, הצעות לרכישת החברה הגיעו ל־125 דולר למניה.

אנליסטים אחרים אמרו כי נודע להם ממקורות בענף הרפואה שהעסקה לרכישת מקסון תושלם בתוך שבוע או שבועיים.

דוברי גלקסו, ג'ונסון אנד ג'ונסון ומקסון סירבו להגיב על הדיווחים.

אנליסט מביר סטרנס אמר כי הוא סבור שגלקסו עשויה לרכוש את מקסון, לנוכח הפתרון האפשרי של נושא מס שעיכבו את העסקה.

הוא אמר כי בהתבסס על מידע שקיבל ממקורות בענף הרפואה, גלקסו מעוניינת כעת ברכישת חברת מקסון כולה, ולא רק את חטיבת PCS שלה.

גלקסו רצתה תחילה לרכוש רק את PCS, החטיבה העוסקת ברכישת אמצעי בריאות שונים, כדי להשיג שליטה גדולה יותר על מחירי התרופות בסביבת טיפול הבריאות האמריקאית, המשתנה במהירות. אך כאשר החלו להופיע הידיעות כי גלקסו מנהלת מגעים עם מקסון לגבי רכישת החברה, אמרה מקסון כי לא תמכור את PCS בנפרד.

אנליסטים אחרים אמרו כי גלקסו חשה לחץ לפעול מהר לנוכח הצעות מתחרות מחברות תרופות אחרות.

מקור בוול סטריט ציין שמועות לפיהן ג'ונסון אנד ג'ונסון הגישה את ההצעה הגבוהה ביותר – 125 דולר למניה. אך אנליסט אחר ומקור אחר בענף הרפואה אמרו כי נמסר להם שסביר שג'ונסון אנד ג'ונסון תהיה חלק בעסקה משולשת עם גלקסו.

גרינספאן מגן על העלאות הריבית

וואשינגטון (איי־פי). יו"ר הפדרל רזרב, אלן גרינספאן, אמר שלשום כי הבנק נאלץ להעלות השנה את שיעור הריבית כדי למנוע התפרצות אינפלציה שעלולה היתה לסכן את הכלכלה המתאוששת של ארה"ב.

גרינספאן, שהופיע בפני ועדת הבנקאות של הסנאט, הגן בתקיפות על החלטת הבנק להעלות את שיעור הריבית לטווח הקצר ארבע פעמים מאז פברואר. הוא אמר כי הפדרל רזרב שמר בסוף 1993 על שער נמוך במיוחד של הריבית, כדי להבטיח התחלה טובה להתאוששות הכלכלה. אך הוא הוסיף כי "העבר מוכיח ששמירה על ריבית כזו עלולה לגרום לסיכונים של לחצים אינפלציוניים הולכים וגוברים, שרצינו מאוד להימנע מהם".

גרינספאן, שכינוי המפלגה הדמוקרטית בקונגרס מותחים עליו ביקורת בשל החשש כי שערי הריבית הגבוהים יותר יבלמו את התאוששות הכלכלה, טען כי הבנק המרכזי פעל להעלאת שערי הריבית כדי למנוע את התמורת האינפלציה. אך אמר כי בעתיד ישתדל להימנע מהעלאת שערי הריבית.

לדברי גרינספאן, אילו הפדרל רזרב היה ממתין עד להתפרצות האינפלציה, "היינו נאלצים לבסוף לרסן עוד יותר את מדיניותנו המוניטארית, אולי אף לסכן את המשך התרחבות הכלכלה".

גרינספאן הוסיף וטען כי הוראת הפדרל רזרב להעלות את שערי הריבית "לא תפגע בצמיחה כלכלית מספקת, אלא תסייע להגברת הצמיחה". אך חברי הוועדה הביעו ספקנות בקשר לדברים אלה.

"האם אנו עומדים להעלות את שערי הריבית בכל פעם שיש מעט צמיחה במשק, וכך לרסן את הכלכלה", שאל הסנאטור פול סרבאנס ממרילנד, סגן יו"ר הוועדה הכלכלית המשותפת.

כמו כן נמתחה ביקורת על הפדרל רזרב על כך שגרם לחששות בשוקי הכספים והעלה את שערי הריבית לטווח הארוך, כמו למשל הריבית המגבית על משכנתאות. אך גרינספאן טען כי אף שלפעולות הפדרל רזרב היה חלק בעלייה של שערי הריבית לטווח ארוך, הגורם החשוב יותר היה שהשוק חשש שצמיחה כלכלית תוביל לאינפלציה.

"שערי הריבית לטווח הארוך היו עולים לבסוף באופן משמעותי אילו הפדרל רזרב לא היה עושה דבר השנה", אמר גרינספאן. הוא אמר כי שלוש ההעלאות הראשונות של הריבית השנה היו תגובות קטנות של רבע אחוז, שנועדו למנוע ככל הניתן אי יציבות בשוקי ההון.

"רבים מאתנו חוששים שצעד גדול ומיידי בשערי הריבית ייצור אי־וראות גדולה כדי, שתערער את יציבות המערכת הפיננסית", אמר גרינספאן, שהוסיף כי לנוכח הטפיחה שהתגלגלה בשווקים, "נראה כי חששותינו היו מוצדקים". אך לדבריו, בעת ההעלאה הריביתית והאחרונה עד כה של שערי הריבית, ב־17 במאי, קבעו מעצבי המדיניות כי השוק יוכל לעמוד בהעלאה של חצי אחוז.

חברת היינץ רוכשת חברה בריטית לייצור מזון מבוגרים וילדים

פיטסבורג (איי־פי). חברת היינץ מסרה שלשום כי הסכימה לרכוש את עסקי המזון למבוגרים ולילדים של חברה בריטית, כחלק מהרחבת פעילותיה באירופה.

רכישת חברת פארלי של בוטס טעונה אישור של רשויות הפיקוח.

"רכישה זו תהפוך את היינץ לאחת החברות המובילות באירופה לייצור מזון תינוקות", אמר יו"ר היינץ, אנתוני או'ריילי.

פארלי מציעה מגוון רחב של מוצרים להזנת תינוקות, החל בחלב מלאכותי ובביסקוויטים לאחר גמילה מהנקה וכלה בדגנים ובארוחות מוכנות. כמו כן מוכרת החברה מזון למבוגרים, תחת המותג קומפלאן.

כ־70% ממכירותיה של פארלי הן בבריטניה, אך החברה מוכרת בסכומים גדולים גם באירלנד, פקיסטאן, ניו זילנד והמזרח הרחוק.

חברה סקוטית לייצור ויסקי זכתה במשפט זכויות יוצרים בהודו

ניו דלהי (רויטר). יצרני הוויסקי הסקוטיים וילאם גראנט אנד סאנס זכו בתביעה על הפרת זכויות יוצרים בהודו, שהגישו עקב חיקוי התווית שלהם לוויסקי לתת גלנפידיש.

בית הדין הגבוה בדלהי הוציא צו האוסר על יצרני הוויסקי ההודיים מקרוואל להשתמש בתוויות ובאריזות דומות לוויסקי לתת המקומי שהם מייצרים.

השופט מהינדר נראיין הורה למקרוואל לא למכור או לפרסם את ויסקי הלתת שהיא מייצרת "באריזות, כולל בקבוקים, תוויות ומכלים, שהם חיקוי מדויק של תווית גלנפידיש של התובע".

ויליאם גראנט טען כי ויסקי לתת של מקרוואל, המיוצר כולו בהודו, נמכר באריזות הדומות מאוד לסמל של גלנפידיש – מגילות, איילים וורדים.

ממשלת ברלוסקוני אישרה תוכנית לעידוד הכלכלה האיטלקית

מאת תולדה ליברנומה

בישיבתה ביום ששי לפנות ערב אישרה הממשלה האיטלקית תוכנית לעידוד הכלכלה והתעסוקה ברוח הבטחותיו של ראש הממשלה ברלוסקוני ליצור בתוך שנה מיליון מקומות עבודה חדשים.

א. הממשלה תעודד את מגזר הבנייה על ידי הקפאת יישום הפיקוח על עבודות ציבוריות עליו החליטה הממשלה הקודמת בתקווה למנוע שערוריות, פיקוח שהשבית את העבודה במקומות רבים.

החלטת הממשלה החדשה תביא *להחזרת המצב שקדם לגל השערוריות שהביא לסופה של הרפובליקה* הראשונה, והיא מהווה חזרה לעבודות ציבוריות בהיקף של 72 טריליון לירטות (45 מיליארד דולר), עם תעסוקה מיידית ישירה ל־60 אלף עובדים ותעסוקה עקיפה ל־120"100 אלף עובדים נוספים.

הממשלה הבטיחה לאשר לא יאוחר מראשית 1995 תקנות חדשות למכרזים כדי למנוע שערוריות כספיות.

ב. מפעלים וחברות יוכלו לקבל לעבודה עד 15 עובדים בהליכים פשוטים ממה שהיה נהוג עד כה וללא הודעה מראש ללשכות העבודה.

ג. הממשלה החליטה לעודד יזמים צעירים על ידי סיוע בהיקף כולל של 500 מיליארד לירטות.

ד. הוחלט על מתן סיוע לדרום החקלאי בסכום כולל של 2–4 טריליון לירטות.

ה. באשר לתוכנית ההפרטה החליטה הממשלה להבטיח במועצת המנהלים ייצוג למשקיעים קטנים וכן קבעה גג מקסימלי של 5% להשקעת יחיד או השקעה בהסכם עם גורמים אחרים.

החלטה זו תופסת כבר לגבי תוכנית הפרטת חברת הביטוח INA שבבעלות האוצר. החברה אמורה להתחיל למכור את מניותיה בשוק ב־26.6.94. החברה חולשת כיום על 11% מהיקף העסקים במגזר הביטוח באיטליה.

בו זמנית החליט הבנק המרכזי להוריד את שיעור הרזרבה הנדרשת מהבנקים מ־17.5% ל־15%. פירושו של דבר שחרור של לא פחות מארבעים טריליון לירטות. כמו כן הוחלט לבטל את הרזרבה לגבי בנקים קטנים עם סך פקדונות בסכום של פחות מ־200 מיליארד לירטות. בחוגי התעשייה מקווים עכשיו לירידה נוספת בריבית הבנקאית.

קבוצת מחקר קובעת: תימשך הצמיחה בענף הגומי

קולומבו, סרי לנקה (רויטר). קבוצת המחקר הבינלאומית לחקר הגומי אמרה אתמול כי מחירי הגומי הסינתטי והטבעי ימשיכו לעלות השנה, במקביל להתאוששות הכלכלה העולמית. במסמכים שפירסמה הקבוצה לאחר אסיפה שנמשכה ששה ימים נאמר כי הביקוש לגומי ברחבי העולם יעלה השנה ב־2.5% ל־14.6 מיליון טונות, עקב העלייה במכירת מכוניות ומשאיות ולנוכח התאוששות הכלכלה האמריקאית והתאוששות הצפויה בכלכלה האירופית והיפאנית.

הקבוצה הוסיפה כי עליית הביקוש, בעיקר מצד יצרנים אמריקאים, גרמה לעליית מחירי הגומי.

ההתאוששות החזקה של הכלכלה האמריקאית ברבעון האחרון של 1993 גרמה לא רק לעליית הביקוש האמריקאי למוצרי גומי, אלא גם הפריצה את הביקוש מיצואניות גומי חשובות אחרות כמו קוריאה הדרומית וטייוואן.

הנציגים בוועדה אמרו כי מחירי הגומי היו נמוכים עקב ייצור היתר בעולם, במצב של מיתון כלכלי.

המחירים היו נמוכים גם עקב ההגמוניה בשוק של כמה יצרני צמיגים מארה"ב, יפאן ואירופה, בנוסף לרכישות ישירות מהיצרנים.

הקבוצה מסרה כי הצריכה הכוללת של הגומי ירדה ב־1993 בכ־4.2% ל־14.2 מיליון טונות, ומכירות הגומי הסינתטי ירדו ב־6.4%, בהשוואה לירידה של חצי אחוז בלבד בצריכת הגומי הטבעי.

הוועדה אמרה כי ההתאוששות של מחירי הגומי הטבעי, שעלו מאוד השנה, צפויה להאט אך להימשך בהדרגה. לדבריה, עליית מחירי הגומי הסינתטי, שהחלה באפריל, צפויה אף היא להימשך. כ־350 נציגים ממדינות המייצרות והצורכות גומי הגיעו לאסיפה ה־35 של 25 המדינות החברות בקבוצה.

צ'ילה השלימה את הפרטת חברת התעופה שלה

סנטיאגו, צ'ילה (איי־פי). ממשלת צ'ילה השלימה ביום חמישי את הפרטתה של חברת לאן־צ'ילה, חברת התעופה הגדולה ביותר בצ'ילה, על ידי מכירת 23.82% מהמניות שהיא עדיין החזיקה בבעלות עליה בבורסה.

לאן אמרה כי אנריקו קואטו, משקיע פרטי צ'יליאני שמחזיק כבר בבעלות על 21.47% ממניות לאן, שילם 10.7 מיליון דולר על המניות שמכרה הממשלה.

לאן היתה החברה הממשלתית הראשונה שממשלתו של הנשיא אדוארדו פריי, המכהנת והחדשים כלבה, ייעדה להפרטה. שתי החברות האחרות הן חברת הספנות אמפרמאר, והחברה הבת שלה מראנה קונטיינר וחברת חשמל גדולה המספקת חשמל לאזור גדול בצפון מרכז המדינה.

מרדוק רוצה לרכוש עוד תחנות טלוויזיה של הרשתות הגדולות

סידני (רויטר). איל התקשורת ממוצא אוסטרלי, רופרט מרדוק, אמר אתמול בראיון כי הוא רוצה לרכוש תחנות טלוויזיה נוספות הפועלות עכשיו עם שלוש רשתות הטלוויזיה הגדולות בארה"ב בשביל רשת הטלוויזיה שלו, פוקס.

פוקס, שהיא חברה בת של קבוצת התקשורת העולמית של מרדוק, ניוז קורפוריישן, הדהימה את שלוש רשתות הטלוויזיה האמריקאיות הגדולות – CBS ABC ו־NBC – כשרכשה השבוע 12 תחנות מחברת ניו וורלד קומיוניקיישן, תמורת 500 מיליון דולר.

"אנו פרוסים כעת בכ־98% משטחה של ארה"ב, אך אנו רוצים תחנות נוספות וטובות יותר", אמר מרדוק לכתב בוואשינגטון של העיתון היומי אוסטרליאן.

מרדוק צוטט כאומר: "היום אכלתי ארוחת צהריים עם אדם שמחזיק בבעלות על שתי תחנות שמשדרות שידורים של רשת אחרת, ששוקל לעבור לעבוד אתי".

"אנו נודיע על רכישת תחנה נוספת בתוך חודש, כך שאנו נאסוף את התחנות האלו – רכישת 15 תחנות היא יעד צנוע למדי – במהלך השנה הקרובה", אמר מרדוק. "אך יידרשו שנתיים או שלוש עד שנוכל לומר כי אנו באמת משתווים לרשתות הגדולות ויש לנו ולהן אותו מספר של תחנות VHF".

העיתון מסר כי 12 התחנות – שמונה נלקחו מ־CBS, שלוש מ־ABC ואחת מ־NBC – משדרות בתדר VHF.

אותות VHF מעניקים תמונה ברורה יותר ויש להם טווח ארוך יותר מזה של אותות UHF שפוקס, שנכנסה מאוחר לשוק, נאלצה להשתמש בהם משום שברוב הערים בארה"ב יש רק שלוש תחנות VHF.

מרדוק אמר כי הצלחתה של פוקס לזכות בתחרות מול CBS על שידור המשחקים של ליגת הפוטבול היתה המפתח להצלחתה למשוך תחנות ששידרו שידורים של הרשתות הגדולות.

פוקס שילמה 1.4 מיליארד דולר על הזכות לשדר את המשחקים בליגת הפוטבול, סכום שנראה לרבים באותה תקופה כמגוחך מאוד.

"פוטבול ב־CBS היה מוצר לאומי, וכל תחנות השידור המסונפות להם הרוויחו כסף רב ממכירת פרסום מקומי", אמר מרדוק. "כל הכסף הזה מופנה עתה לתחנות שלנו".

מרדוק הוסיף כי "הפוטבול העניק לנו אמינות כרשת שידור גדולה, שאינה תלויה בתוכניות של תוכניות טלוויזיה הוליבודיות קטנות. חשבתי על כך כשקניתי את הזכויות לשידור משחקי הפוטבול, אך לא חשבתי שזה יקרה כה מהר".

במכוניות קוראים לזה טורבו, במדפסות קוראים לזה

EPSON SQ-870

מדפסת הזרקת דיו SQ-870 מהירה פי 2 מכל מדפסת הזרקת דיו אחרת, עכשיו במחיר של מדפסת סיכות!

עכשיו זה ברור, במחיר של מדפסת סיכות, יש לך רק אפשרות אחת, EPSON SQ-870 מדפסת הדיו המהירה ביותר בעולם, במחיר מבצע מיוחד אתה מקבל את המדפסת האופטימלית למשרד ולעסק:

- מהירות שיא של 660 CPS.
- טכנולוגית הזרקת דיו ייחודית.
- איכות הדפסה 360 X 360 dpi.
- אפשרות להזנת 4 סוגי נייר בו־זמנית (2 רציף ו־2 בדיד).
- זכרון פנימי – 128K.
- 10 סוגי כתב (כולל כתב יד).
- לא תמצא שקטה יותר.

להזמנות ומידע נוסף על דגמי ומבצעי אפסון צלצל 03-9212180

EPSON

לא תמצא מדפסת טובה יותר!

אומניטק איכות בע"מ
החברה המובילה בשיווק מחשבים שירות וייעוץ מקצועי

הארץ
יום ראשון י"ט בסיון התשנ"ד
29 במאי 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים תל אביב, רחוב אלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב הסוללה 2, טל' 02-254245, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס' 02-254249
חיפה: רחוב מוריה 20, טל' 04-6231667, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 04-670715
שירות חלוקה למנויים 5121333, 03-5121344 מדורת לוח הדרושים 03-6382020

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב אלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסטרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

חוקה בטרם עת

אין לבטל את פרסומה של טיוטה לחוקה של מדינת פלשתין בעיתון הפאריסאי "לה פיגארו" כעוד אירוע תקשורתי אבל נטול משמעות פוליטית. ראש הממשלה אמנם ביקש לגרוע ממשקלה, אולם הידיעה נותנת כי עורך הדין הצרפתי האחראי לניסוחה של הטיוטה לחוקה – אפילו נניח כי רדיפה אחר פרסומת אישית נמנית עם מניעיו – הקדים לידע את יאסר ערפאת על הפרסום – אם ראש אש"ף לא יזם אותו בעצמו. מכל מקום יש להתייחס אל מתן פומבי זה למסמך כאל הפגנה מדינית – מה גם שהדבר נעשה זמן קצר אחרי נאומו של ערפאת ביוהנסבורג.

עם זאת, אין להסכים לחוות דעתם של "גורמים מדיניים בכירים בירושלים" שגרסו כי הכנת החוקה היא "ההפרה החמורה ביותר של הסכם עזה ויריחו, שנעשתה עד כה בידי ערפאת" ("הארץ", יום ו'). היה נחוץ למחות באופן נמרץ על קריאתו של ערפאת למוסלמים באשר הם "לקום להילחם מלחמת ג'יהאד כדי לשחרר את ירושלים"; קריאה זו סותרה בבירור את ההבטחה שבמכתבו של ערפאת לראש הממשלה, שם התחייב לראות במסמך העקרונות "מבוא לעידן חדש של דו־קיום בשלום, חופשי מכוונות וכל שאר פעילויות שיש בהן כדי לסכן שלום ויציבות".

לא פחות מאשר על הפרה גלויה זו של מחויבות מפורשת, צריך היה להתרעם על מה שהשתמע מן האזכור של הפרת ההסכם עם שבט בני כורייש: כאילו דוגמתו של מוחמד הנביא עשויה להצדיק גם הפרתם של הסכמי אוסלו וקהיר. אם הרמז ההיסטורי הזה לא פגע בלשון ההסכמים – הוא בוודאי פגע ברוחם.

אולם צולע הניסיון להוקיע פרסום של חוקה למדינת פלשתין כהפרת הסכם קהיר. נכון הוא כי הסכם זה איננו עוסק אלא בריבונות עזה והאזור יריחו לבדם; אבל אין בו – או בהסכם אוסלו – שום איסור שימנע מאחד הצדדים להתכונן למה שהוא מקווה להשיג במשא ומתן על הסדר של קבע. אם ראש אש"ף, אשר בוודאי ינחה את נציגיו במשא ומתן זה להיאבק למען הסכמה ישראלית לכינונה של מדינה ערבית־פלשתינית, עוסק עכשיו בהכנת חוקה למדינה זו, מן הראוי להצביע בו שימוסר להקים את המועצה המנהלת לעזה ויריחו במקום להקים את המאוחר; אבל הפרת הסכם קהיר אין בעיסוק הזה.

הניסיון המוצא הזה מעורר התרגשות יתרה בשל סעיף מספר 5 בחוקה המוצעת, שעל פיו "ירושלים היא בירת פלשתין". הסכם אוסלו מוציא את ירושלים אפילו ממסגרת המשא ומתן על הסדר הביניים; סעיף 5, סימן 3, בהסכם אוסלו מכיר את ירושלים בין נושאים אחרים השמורים לדיון על הסדר של קבע, שנועד להיעשות "בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר מראשית השנה השלישית של תקופת הביניים".

הפלשתינאים אינם מפירים הסכם אם הם יוצאים מן ההנחה או האמונה כי בירת מדינתם – אם אמנם תקום – תהיה ירושלים (המזרחית); אם בסעיף 5 לטיוטת חוקתם יש משום הפרת הסכם אוסלו – מה דינם של דברי שרינו ומדינאינו המצהירים חזור והצהר כי ירושלים הבלתי מחולקת היא בירת ישראל? כלום אין גם בהצהרות אלה משום קביעה חד צדדית לגבי תוכנו של הסדר הקבע?

אם ערפאת אינו מוכן לוותר על חלומו – הסיכוי היחיד להגשמתו נעוץ בהסתגלות סבלנית ללוח הזמנים של הסכם אוסלו. דיבורו לעבר הסדר של קבע רק עשויה להביא סימן שאלה על סיכויי מימושו של הסדר הביניים.

ירושלים על ראש שמחתו

מאת עוזי בנזימן

הסיפור הזה כבר סופר פעם: ב־1970 זימנה ראש הממשלה, גולדה מאיר, את יועצה, ד"ר יעקב הרצוג, וביקשה ממנו לגבש הצעה לפתרון בעיית ירושלים לקראת דיון אפשרי עם העולם הערבי על הסדר הסכסוך עם מדינת ישראל. הרצוג קרא לעזרתו את מיכאל פרגאי, הממונה על עניינים כר־סיוניים במשרד החוץ, והשניים הציגו מתווה ידיהם המלצה: לד־חות את הדיון על מעמד ירושלים לסוף תהליך ההתפייסות; אם הנו"מ לשלום יוזל במיקוח על עתיד העיר הקדושה, הוא מנוף להתרסקות מהירה שתסכל כל אפשרות ליישב מרכיבים אחרים בסכסוך הישראלי־ערבי.

יאסר ערפאת לא קרא את הדו"ח הזה, אם כי התפיסה הרגו־לת בדחיית ההכרעה על ירושלים לסוף הנו"מ הישראלי־פלשתיני ידועה גם לו. במגנון האופייני לו הוא מעלה בימים האחרונים את ירושלים על ראש שמחתו: בהש־ראתו מודיעים הממונים על ה־משטרה הפלשתינית בעזה וביריחו כי יציבו שוטרים גם במז־רח ירושלים; הוא עצמו מצהיר על כוונתו לבוא להתפלל במסגדי הר הבית; האוריינט האוז מקבל, ב־השראה פלשתינית, מעמד מקביל לבנייני הסוכנות היהודית ערב הקמת מדינת ישראל.

מבקורת מבט פורמלית יש לער־פאת על מה לסמוך, לפחות בחל־לק מבעזיה: שום דבר בהסכם אוסלו אינו מונע ממנו לבוא ול־התפלל על הר הבית. אדרבה, אם תנסה ישראל למנוע זאת ממנו, היא תידחק לפינה: היא תצטייר כמי שמפירה במו ידיה את אחד העקרונות היסודיים של מדיניותה מאז מלחמת ששת הימים – הבט־חת חופש הפולחן לבני כל הדתות בירושלים. ספק גם אם יש עילה פורמלית להתערבות ישראלית בפעילות המתרחשת באוריינט הא־אוז.

יתרה מכך, בהסכם אוסלו מוזכ־רת ירושלים שלוש פעמים בהקש־רים הנותנים בידי אש"ף עילה מספקת לכרוך את המאבק על עתידה בדיונים על המשך תהליך השלום: פעמיים מצוין שהמו"מ על הסכם הקבע יכלול גם את מע־מד ירושלים ופעם נקבע שלפלש־תינאים תושבי ירושלים תהיה זכות להשתתף בתהליך הבחירות למועצת האוטונומיה, בהתאם להסכם בין שני הצדדים.

ישראל תטען, הדאי, שכאשר הסכימה לכלול את שאלת ירוש־לים בדיונים על הסדר הקבע לא התכוונה ליותר מאשר לאפשר לפלשתינאים להעלות אותה, לה־ציב מולה עמדה מגובשת הבכך ל־הדיר את הסוגיה מסדר היום. לא בטוח שגישה כזו תואמת את לשון ההסכם ואת רוחו. בניגוד להסכם קמפ־דייוויד, שבו הופיעה שאלת ירושלים רק באופן עקיף, הסכם אוסלו יצר פתח מעשי להגשת תביעה פלשתינית לדון באופן מ־משי על מעמד העיר.

ערפאת מציב את ירושלים בקדמת ההתדיינות שלו עם ישר־אל כחלק משיטתו להטעין את תהליך השלום בלחצים. במקום ל־השרות אווירה של רגיעה על יחסי הישראלים והפלשתינאים, לאפ־שר להסכם עזה ויריחו לצאת אל הפועל, להמתין בשקט ולקצור את פירות התהליך (שיתבטאו, יש לה־נית, בהרחבה מסיבית של מתייש־בים אל תחומי הקו הירוק), מעדיף ערפאת לגבב בישראל ולדרבן או־תה להאיץ את נסיגתה מיהודה ושומרון. הוא אינו יוצא נגד פעו־לות הטרור של ארגוני הסירוב, בגיבוי בשטח מצהירים כי לא יעצ־רו מבצעי המאבק לתקוף ישרא־לים, הוא מתבטא באופן המשקף כמיהה לחיסולה של מדינת ישר־אל והוא נוקט פעולות המתיימ־רות להעניק לרשות הפלשתינית סמכויות של מדינה ריבונית כבר עכשיו.

קשה לרדת לסוף דעתו של ערפאת, אלא אם כן מעריכים שהוא מבין כי "ישראל מבינה רק שפה של כוח". נראה שעל פי הג־יונו, רק אם ימשיכו הפלשתינאים בפיגועי טרור יסכימו הישראלים לפנות את הגדה המערבית, ורק אם אש"ף יציק לישראל בירושלים (בפעולות תבלה ובמעמדי מוסדה האוטונומיים, כמו עלייה לרגל של ערפאת והמוני מוסלמים), היא תי־אות להתחשב בתביעותיו על ה־עיר.

האתגר שמציב ערפאת למדי־נת ישראל בסוגיית ירושלים אינו פשוט. לא נכון לפטור אותו בזל־זול בנוסח יצחק רבין: "הבל ודב־רים"; ספק גם אם חכם להתמודד אתו במגננה של אהוד אולמרט: עימות רבתי בין רבבות מוסלמים המלווים את ערפאת להר הבית לבין המוני יהודים מחוגי הימין וישע המבקשים לחסום אותם בדרכם הוא חזיון בלהות שהתמוד־דות הקודמות של המדינה ושל העירייה השכילו למנוע.

רצוי לדבוק בהמלצות הרצוג ופרגאי ולכפות גישה זו גם על ערפאת: לא לאפשר לו לחסום בעד צב הציש של ירושלים כבר עתה; לתבוע ממנו לעמוד בהתחייבוי־תיו להנהיג צעדים בוני אמון ולה־חיל תקופה של רגיעה ביחסי הישראלים והפלשתינאים שתקל על הדיון שיתקיים בבוא היום על מעמד ירושלים.

אלכס ליבק / עזה, מפקדת האוגדה, 18 במאי '94

הרמז האחרון

מאת צבי בראל

נוסעים הרגילים לטוס תכופות לשהות קצרות נוהגים לשים כמה חפצים קלים בתוך תיק גמיש ש־אפשר להניחו בתוך המטוס ולהפ־ליג למסעותיהם. יום בשיקאגו, יומיים בניו יורק, כנס באינדיאנה, חזרה לניו יורק. אלה הם ה"לייט פלאיירס", הנוסעים הקלים.

כשהודעה הספורים של הת־נחלות נצרים התרגמו מדבריו של רבין, הם סגרו את היישוב ועלו לירושלים להפגין. כמה צידניות, כמה תרמוסים, סידורי תפילה, מ־כונית מסחרית ועוד שתי מכוניות פרטיות, והנה הם בירושלים. מת־נחלים קלים. דווקא הגרעין הקשה של המתנחלים, חובשי הכיפות, דגלני האידיאולוגיה, הם מתנח־לים קלים. צריך להקים מחסומים – הם שם; להפוס את בית הכנסת ביריחו, או את קבר יוסף בשכם – הם באים. תמיד מצוידים לשהייה של ימים או שבוע עד שיבוא המחסר המזוליף. מנסים כל הזמן לאחוז בשולי השטחים מן יישבם מיירגם אינה אתר, אינו גבעה. הנ־נה בא ראש הממשלה ושומט מידי־הם הגמונות.

על מה ייצא קצפם של מתנחלי נצרים: על סגנונו של רבין, או על הרמז הטבוי בה תושבי נצרים – יישוב או לא יישוב – יודעים שנצרים הפכה מזמן לנקודת אחר־זה מגרות השיבת שהיה תלויים בינתיים במחויבותו של רבין שלא לעקור יישובים. נצרים, דוגית, נעמה ועוד עשרות יישובים שהוקמו בתנופה מאבדים במהירות את התירוץ להמשך ישיבתם במ־קומם. ראשי יש"ע, שאמר מהם ני־סה להסביר את התבטאותו של רבין בעזרת אמצעי המחשה פסי־כולוגיים, אינם כועסים. הם מודא־גים. הם מבינים שהמסלול שקבע הסכם עזה־יריחו מכתיב כי בעוד חודשים מספר יעברו כל השטחים לניהולה של מועצת האוטונומיה, ואל הנסר ביטחונם האישי של המתנחלים יצטרף הטרטור הכרוך בנייה, ברשיונות המעבר ובליווי הכבד והצמוד שצה"ל יאלץ להצ־מיד לכל תושב המבקש להגיע לסניף הדואר הקרוב או לבריכת השחייה ביישוב הסמוך.

ראשי יש"ע רואים גם כיצד ההתנהלות של רבין אליהם מת־חילה להעיק עליו יותר ויותר. אם קיווה כי תחילת היציאה מעזה תרומה לנסיגה מלבנון, האם חשב כי כמו בלבנון יוכל להחזיק את ק־הנסיגה ולעצירה בקו הגנה ביותר לישראל, הוא מתחיל לגלות את והגבלים. כל עוד נמצאים יהודים בשטחים ימשיך צה"ל להיות בשטחים, וכל עוד יהודים וצה"ל נמצאים בשטחים הם ימשיכו להי־יות מטרות לאש מחבלים. אם קיי־מת הצדקה להמשיך ולהחזיק את רצועת הביטחון בלבנון, היא אי־נה קיימת בשטחים. ההבטחה כי נכונו לנו לפחות עוד חמש שנות טרור, שהשמיע בסוף השבוע מפכ"ל המשטרה, נשענת על או־תה תפיסה.

הגישה היא שעד תום חמש שנים, או קצת יותר, לכשתעבור האוטונומיה אל השלב הבא ותגי־שים את ההסדר הסופי, תוחל הד־גירה תורה לישראל את רוב ההתנחלויות הישראליות ועמן יעזרו גם רוב הכוחות הצבאיים. מטרות הפיגוע יוסרו כמעט מאלי־הן.

רבין, בסגנונו, מתחיל להכשיר את הלבבות לקראת תקופה זאת. יתכן שהוא אפילו מוכן לקצר את מסלול ההגעה אליה. למתנחלי רמת הגולן הוא כבר הבהיר, בעדי־נות רבה יותר, כי בכל שיתקדם המשא ומתן עם סוריה יתקצרו חייהם של יישובי הרמה. ממתנח־לי השטחים הוא מתחיל לנטרל את העטנת נגדו. הנאום על צבא הכיבוש שנשא במסיבת העיתו־נאים לרגל הטיפתו של דיראני לא היה מקרי. ההסברים הפסיכולו־גיים על אבדן הדרך, אובדן עשי־תונות, משבר אמצע התקופה, התמוטטות עצבים ומה לא, אינם יכולים לחפות על העובדה שרבין אמר את מה שהוא התכוון לו באו־מת.

בעיניו אין התנחלויות אלא מפגע. יצורים מלאכותיים, שלא רק שאינם תורמים לביטחון, הם גם מכרסמים בו. מטרות שמוצפות אליהם חיילים רבים מדי. קלפי מיקוח במשחק שבו למי שיש יותר קלפים כאלה – מפסיד.

אחרי שאמר את דעתו על מת־נחלי חברון, על בית הכנסת ביריח־חו, על התנחלויות רמת הגולן ועל נצרים, אין מתנחלי השטחים זקו־קים לפירוש נוסף של השקפת עולמו של רבין. עכשיו גם לא יוכלו לבוא אליו עוד בטענות שהוא הבטיח ואינו מקיים. אמנם אף התנחלות לא זזה ממקומה ב־ניית ממשלה, ומשום אזרח יש־ראלי לא נמנעה עדיין רכישת בית חדש בשטחים, אבל העדה האוהדת נרשמה בשבוע שעבר מ־פיו של ראש הממשלה: מי שעדיין מתגורר בשטחים ומי שרוצה לע־בור אליהם, יידע שמחויבות ה־ממשלה היא זמנית.

פרשננו יצחק רבין

מאת גדעון לוי

רעמי הצחוק בחדר הכינוסים שבמרומי הקומה השביעית של משרד הביטחון בתל אביב הלכו וגברו: ראש הממשלה היה במה שנקרא "מיטבו": הכל "בבל'ת", "אקועלד", "קשקוש", "קנלאגר" ופנינים נוספות שפעו מפיו. דברי רבין באו בסופו של יום עיון מאלף בהשתתפות כל הצמרת הביטחונית, שהשמיעה הערכות מצב שר־אוי להאזין להן, אבל הכל בחדר ידעו שהנושא המרכזי מחר שוב יהיה סגנון דיבורו של רבין.

עכשיו, משששקו קפי העגה של רבין, צריך לעיין בדבריו ביתר כובד ראש. השבוע שעבר היה לר־בין שבוע עתיר דיבורים. עיון בדבריו מראה שבין השתלחויותיו ביטא ראש הממשלה כמה מהדב־רים הנבונים והאמיתיים ביותר שיצאו אי פעם מפיו. אלא שדווקא דבריו האמיצים הללו של ראש הממשלה מעלים סימן שאלה כבד מדוע הוא לא פועל בהתאם לדב־ריו שלו.

ראשיתו של השבוע בישרה את אחריתו, וכבר במוצאי שבת שעב־רה נקט רבין לפתע לשון שהיתה עד לאחרונה נחלת שולי השמאל בלבד. באכסדרה של מלון סמר תל אביבי הוא גילה שדם החיילים נשפך בעבור שלטוננו בעזה, ולא למען שום מטרה אחרת. לפ־תע גם אמר שהוא מקווה שצה"ל יחדל להיות צבא כיבוש. אחד הב־כירים באנשי משרדו לחש על אוזני בהמשך השבוע, שזו היא "תחילת תהליך הדה־קולוניזציה".

אבל כלום אין מסקנות מע־שיות מגילויו של ראש הממשלה אם דם החיילים נשפך אך ורק בעבור השלטון בעם אחר, כלום הלם המחיר את התמורה? ארבעה ימים אחר כך בא "נאום הבבל'ת" במשרד הביטחון, שבו קבע כי "ה־חיילים משלמים על עיקרון של אי עקירת יישובים". ראש הממש־לה אומר דברים שכאלה, האיש א־נו חורש ממנו לערוך את המאזן הלאומי האמיתי ולבחון אם העיק־רון הזה, שהופר לחלוטין בהסדר עם מצרים והכל יודעים שעוד יו־פר כמה וכמה בהסדרים הבאים, מצדיק את המחיר שנגבה מחיי־לים.

למעשה, רבין אומר שהמדינה תובעת מחייליה לשלם מחיר אי־שי כבד מנשוא בעבור עיקרון שלא רק שאינו נכלל בקונסנסוס לאומי כלשהו, אלא הוא גם עקרון סרק. והוא ממשיך: "לא ישיבה ולא נסיגה היו בבית הכנסת ביריחו לפני חתימת ההסכם". אם כן, מ־דוע לא הורה שר הביטחון לפנות את קומץ המתנחלים מתחומו ולהד־סך בכך נקודת חיכוך מסוכנת ומיותרת. רבין אומר שהוא יודע שהכל פרובוקציה, ובכך מסתיים תפקידו כראש הממשלה. לשיא של הפגנת חוסר אונים הוא הגיע כשאמר: "מולנו (שהמתנחלים) לא טיפלו בבית הכנסת בעזה". במי־לים אחרות, רבין מודה בפה מלא ששיגיונות המתנחלים הכתיבו לו מהלכים מדיניים מכריעים. הדטר־מיניזם הזה של רבין, שמסקותו בוד־סר אונים חסר פשר, בא לביטוי גם בדרך הטיפול ביישוב דומה אחר, נצרים. לקול צחוקו הוא אמר שאם נצרים היא יישוב, אז הוא מיסב. משעשע מאוד.

אבל כלום לא ראוי לשאול או־תו, אם נצרים אינה יישוב, לכמה הוא לא פינה את הפרובוקציה ה־זאת מעל פני האדמה, כפי שנהג הקיבוץ הדתי שנטש משם חצי שנה לפני חתימת ההסדר? הרי אם לא ביישוב מדובר, כהגדרת ראש הממשלה עצמו, אין אפילו פגיעה בעיקרון המקודש כביכול של אי פינוי יישובים. בנצרים תגבה הרבה דם ויזע של חיילים, ראש הממש־לה יודע שזו שגיאה נוראה להו־תיר אותה על מכונה, והוא רוחץ בניקיון כפיו. כך גם בהמשך: רבין משתלח במתנחלים. "אני מכיר את הקליינטים האלה", הוא אומר, אבל הוא מעולם לא ידע מה לע־שות בהם. "אם ניתן לכל ישראלי לנוע ביריחו, אתם מתארים לכם את חגן פרת, רומב, כל הסקציה של קרית ארבע, תפוח, מסתובבים עם נשק לעסקים ביריחו?" שאל ראש הממשלה.

השאלה נכונה מאין כמוה, אבל זה הרי אותו ראש ממשלה שכמעט לא נקט צעד תקיף כלש־הו כנגד ה"קליינטים" הללו כשהם השתוללו בערי הגדה האחרונות: זה אותו ראש ממשלה שחייליו לא ידעו אם מותר להם לירות במתפ־רעים; זה אותו ראש ממשלה שלא היה מסוגל לעקור את הפור־עים היהודים מחברון.

רבין מתגלה שוב כפרשן הר־עין. אחרי הרבה שנים הוא אפילו מכנה את ההתעלמות מאש"ף כ"נשף מסכות" שהיה צריך להפ־סיק, אף שהוא היה מבוחלי ה־נשף.

אבל רבין, צריך להזכיר לו, הוא אחד מהחזקים שבראשי ה־ממשלה שהיו לנו בכל הזמנים. רבות מהתופעות שעליהן הוא קו־בל בשבוע שעבר יכלו להיראות אחרת לגמרי לו רק השכיל לשלב בין דברי התבונה והקינה שלו גם כמה פעולות נמרצות. נצרים, "שלום על ישראל" וה"קליינטים" מחברון אינם גזירה משמים. כולם בידיו של רבין, אלא שהדיבורים ידי יצחק.

בינתיים / אמנון דנקנר

כן אלמן ישראל?

הצל היחיד המעיב על הידיעה שתוחלת החיים של הגבר הישראלי היא מהגבוהות בעולם הוא, שהישראליות עדיין חיות יותר מהבעלים שלהן

אני מבין שהידיעה באה לרבים כהפתעה ולכמה כותבות פמיניס־טיות כהלם לא נעים, אבל העוב־דות המדעיות הן עובדות: תוחלת החיים של הגבר הישראלי, על פי מחקר שהתפרסם בסוף השבוע שעבר, היא מהגבוהות בעולם – השנייה, ליתר דיוק, אחרי היפאנ־נים – ובממוצע צפויות לנו 75 שנים. זאת קרן אור ראשונה בהד־יה אפלה למדי שהקיפה אותנו, הגברים הישראלים, בשנים האח־רונות, שבהן השתלטו על כמה דפים חשובים בעיתונים כותבות נשיות תוקפניות, שמצאו סיפוק משונה בהתעללות מילולית קשה בכל דבר שריח גברי נודף ממנו.

כך יצא שהגבר הישראלי זכה בהדרגה לשינוי מפליג בתדמיתו: מבעד השעשועים האמיץ, הזקוף השרירי, הגבר העשוי ללא חת, הנאה, הזקוף והעומד על שלו בעוז בלתי מצוי, הוא הפך לדמות גלוע־נת, כרסתנית, זוללת חומוס, מ־עשנת בעצבנות, אגרסיווית באורח לא נעים ולא בריא, דלת בישור, נמוכת מצח ושוביניסטית הרואה את עצמה למצבי לחץ מיותרים המקצרים את ימיה.

על פי התיאור המפלצתי הזה, תוחלת החיים של הגבר הישראלי היתה צריכה לעמוד איפשהו בין בנגלדש לזאמביה ולא להיתמר בהדרגה מעל שלושים ומשהו, הד־נה, פלאי פלאים, אנחנו בכל זאת בסוד זה מוסמך. הטבע, כידוע, אינו מתרשם מתדמיות אלא נותן חיים ארוכים למצליחים ולחזקים, וזה סימן מובהק לכך שאנחנו לא מה שניסו לעשות מאתנו.

בעצם אנחנו בעלי תוחלת הח־יים הגבוהה מכל גברי העולם, מ־שום שהיפאנים לא ממש נחשבים – בתרבות היפאנית הרי לא קיים הגורם המרכזי המטיל צל על תוח־לת החיים הגברית, היינו האנו־סיוזיות הנשית. בהתחשב בעובדה שהיפאניות מדברות אל הבעלים שלהן בהשפלת עיניים ובקול חרי־שי מאוד, מתירות להם לבלות עם ביישות ומעריצות לבצע תוקידי מאושר להולם אפילו לשלוח את הבעל ב־11 בלילה לקנין כדי להביא שני יוגורט וחצי קילו ענב־בית, זה פלא שהיפאנים לא חיים עד 300, 350 שנה.

הגבר הישראלי, לעומת זאת, עובר את 18 השנים הראשונות לחייו כשהוא נתון לשליטתן של אמהות הסובלות מעודף אסרטי־ויות, גננות ומורות המדברות אליו בסגנון שבו אורה נמיר מדב־רת אל המקידים שלה, ואחרי הפר־גה קצרה שבה הוא נתנה בצבא, הוא נולש שוב אל מותנת לעול הנשי. כל מי ששמע כיצד גבר מנסה לספר סיפור כלשהו בנוכ־חות אשתו (זה בכלל לא היה ככה, אתה מבלבל את הכל), כל מי שר־אה בחנות בגדים בעל המנסה לק־נות חולצה ביחד עם אשתו (אל תגיד לי שאתה באמת חושב שזה מתאים לך, תחזיר את החולצה ה־זאת מיד למדף, אתה נראה נורא זול בכזה, יודע על מה אני מדבר). אם אנחנו מגיעים בתנאים האלה ל־75, אנחנו באמת עשויים מחומ־רים מוצקים מאוד.

הצל היחיד המעיב על הנתונים המעודדים האלה הוא שבכל זאת, תוחלת החיים של הישראליות עדיין גבוהה מזו של בעליהן. כל בעל משרד שידוכים, כל סוכן בי־טוח וכל ג'יגולו יאמרו לכם שהד שוק רווי אלמנות. אלמנים, לעומת זאת, הם בעצם מושג ספ־רותי ולא יצירים ממשיים. במשפ־חה שלי, למשל, יש רק אלמנות, וכיוון שדוסטוייבסקי כבר אמר שכל המשפחות המאושרות דו־מות, אני מניח שכך זה אצל כולם.

הסיבה שנשים במערב, וגם ב־ישראל, חיות יותר מבעליהן דומה לסיבה לאריכת ימיהם של ראשי ממשלה ונשיאים – השלטון הוא סם חיים יעיל ומבריא. נכון שה־עיתונים מלאים בסיפורים רעים על גברים המכים את נשותיהם, אבל זה רק משום שהעיתונות עוסקת מטבעה בחריגים. למעשה מריבות אלימות כאלה הן חריגות יחסית ורוב הגברים משלימים ב־רוח נמוכה עם היותם האישיות הפחות דומיננטית במשפחה.

אם למרות כל זה הגענו למקום שהגענו בדירוג העולמי ואם הפ־ער בינינו לבין הנשים הולך ומצ־טמצם, הגיע הזמן לעזור מאמץ קטן כדי שנחלוף על פניהן. אני יודע שאתם מסוגלים לכך, חברים, אם רק תרצו. קצת יותר ברזל ב־נשמה, קצת יותר התעקשות על עקרונות יסוד ואל תשכחו לקבוע את העלצות שלכם בלי ליווי ה־אשה, ואתם עוד תראו – סוף סוף אפשר יהיה לפגוש אלמנים.

אולי מתנת פרידה

מאת עקיבא אלדר

וואשינגטון

אלפי מלים נשפכו בבירות עמדה והבירות מלומדים שב־בקשים להלך את המשא והמתן בין ישראל לסוריה מהסבך שיצר סי־רובו של הנשיא אסד להכניס נור־מליזציה מלאה לפני שראש הממשלה, יצחק רבין, יבטא את המלים נסיגה מלאה, או להיפך. התרת הסבך הזה היא תנאי הכרחי להסכם שלום עם סוריה, הכרחי אך לא מספיק. למשוואה הישרא־לית־סורית יש שני מרכיבים נוספים המעריכים טיפול יסודי: הגורם האמריקאי והתיקים המצרי.

בלכתו למדריד נענה אסד ב־ראש ובראשונה להזמנתו של ג'ורג' בוש. הנשיא מובארק דיבר גם הוא על לבו, בהצביעו על הד־מורה הסוריתי־ואלית השלמה וההישגים הכלכליים והמדיניים שמצרים הפיקה מ"אסטרטגיית השלום". הסכם קמפ־דייוויד הציב את הרף להסכם השלום בין ישר־אל לשאר שכנותיה. מצרים מסבי־רה בישראל שתימנע מלהעניק לסוריה הנחות בלוח הזמנים לנור־מליזציה. רבין מבקש נורמליזציה עכשיו ומציע לפרוס את הנסיגה על פני חמש שנים, בעוד נמנע מלנקוב בהיקפה. ראש המשלחת הישראלית, השג־ריר איתמר רבינוביץ, כבר הדגיש שעקרונותיה של הצעה אינם ניתנים למיקוח. והעורף האמריק־אי – סוריה עוקבת בעניין אחר הידיעות המצטברות בדבר מגעים בין ישראל למנהל על פיצוי מיד־תר בכין יוותר על שטחים בגולן. הדעת נותנת שלאוזניו של א־סד הגיעו גם המלים ששמעו שני דיפלומטים ערבים בבירים בוואר־שינגטון מפי בכיר בכיר ביותר של הבית הלבן, לאמר: "סוריה דבקה בתהליך הדיפלומטי כיוון שהדבר משרת את האינטרסים שלה. לא מגיע לה על כך שום פרס". באמ־רו פרס, התכוון לאפשרות הוצא־תה מרשימת המדינות התומכות בטרור, סוחרות בסמים ופוגעות בזכויות האדם. כל עוד היא ברשי־מה זו, אין אסד יכול להציג התקר־בות ביחסים עם ארה"ב.

בפגישת קלינטון־אסד בז'נבה סוכם על הקמת ערוץ דו צדדי לבדוק בחינה מחדש של יחסי וואש־ינגטון־דמשק. מאומה לא אירע מאז ינואר. כדאי להזכיר כיצד התפעל קלינטון מהצהרותיו של אסד בתום אותה פגישה וקרא לי־שראל למצוא להן תגובה חיובית. שגרירים ערבים אמרו לאמריק־אים כי היה עליהם לצבוט עצמם כדי להאמין שאכן אוזניהם שומ־עות את המנהיג הסורי הנוקשה מדבר על "יחסי שלום נורמליים" ועל "הולכה אסטרטגית לשלום". על פי מידע המצוי בידי האמריק־אים, הזה אסד לרווק קלות את רגליהם של ארגוני הסירוב הקי־צוניים האף אחר שנים מפעילי החיזבאללה. בהולכת המדינה היה מי שסבר שהתקשורת ביחסה של סוריה לסחר הסמים מצדיק את הוצאתה מהרשימה.

התלהבותו של קלינטון לשמור על מעמדה המועדף של סין מלמ־דת, שגם הממשל הליברלי הזה מוכן לכבוש את הנדמות המוס־ריות שלו בתנאי שהדבר מבטיח פרנסה ודולרים. הממשלה הקומ־וניסטית בבייג'ינג יכולה ללמוד מיחסם של הגורים ליהודים כיצד לשפר את יחסה למיליוני אזרחיה הנוצרים. הפובליציסט הסובדין ג'ורג' ויל כתב השבוע שארה"ב אינה יכולה להרשות לעצמה את המותרות של מדיניות חוץ מוסר־לית (מוסריסטית) המכוונת אך ורק להעניק לאמריקאים תחושה של צדקות. הוא מציין שסין אף אינה מעמידה פנים שהיא מבינה לתנאים האמריקאים בתחום זכו־יות האדם ומציע לשפר את המצב באמצעות העמקת קשריה עם עו־לם העסקים האמריקאי.

אותם שמרנים – בתקשורת, ב־חוגי היהודים ובקונגרס – התנפלו על קלינטון בעזוז שיסב בהתיבונו של הנשיא הסורי. סוריה לא תציע לארה"ב בעשור הקרוב פרויקט טלקומוניקציה (90 מיליארד דו־לר) ועסקה לרכישת 800 מטוסים אזרחיים (40 מיליארד). אין בכוחה לאיים בגירושם של 170 אלף עובדים אמריקאים למובטלים הנוכ־לים. אבל שמעון פרס אמר בשבוע שעבר לאמריקאים שאם יתמוטט השנה, ייכנס התהליך לקיפאון של שנת בחירות. אם העבודה תישאר בשלטון, עלול הנו"מ עם סוריה להסתבך עם הדיון הקשה והרב הרגשות על ירושלים.

כריסטופר ישוב בשבוע הבא לדלג בין ירושלים לדמשק, וכבו־תגיד, יבקש להעמיק ציפיות. אכן, כל עוד אין הממשל מציג בדיווח סכינה ופאותות בעורק הסורי־אמ־ריקאי, אין מקום לציפיות שזה יתיר את הסבך הסורי־ישראלי. ואולי דווקא עם גבור השמועות על פרישתו הקרובה, יחליט כריס־טופר למתוח את קשתו של מזכיר המדינה האמריקאי.

אם אתה שייך לעולם העסקים של ישראל
אולם העסקים של ישראל רוצה אותך.

ארועים, תערוכות וימי עיון הם חלק חשוב ומשמעותי בעולם העסקים אשר הופך להיות, בדיוק כמוך, מתוחכם יותר מדי יום. הדר דימול אולם העסקים של ישראל, מציע לך אכסניה מכובדת ואלגנטית לכל ארוע עסקי אשר תרצה לערוך.

נשמח לסייר איתך במקום ולהעמיד בפניך את שלל האפשרויות לעריכת ארוע עסקי מוצלח.

● תערוכות ● ימי עיון ● קונגרסים ● ועידות ● סדנאות

מרכז ארועים הדר דימול ● אולם העסקים של ישראל
רח' ז'בוטינסקי 1, רמת-גן, טל. 03-5759512/3/4 פקס. 03-7512123

פרסום אורן

שרק לא יחשבו שהשלום הוא פרי מזימה בינלאומית

מאת אלוף בן

ממשלת רבין מתקרבת למחצית כהונתה ועדיין מתלבטת ביחסיה עם הציבור היהודי בארצות הברית. חילופי השלטון בישראל ותהליך השלום הותירו את היהדות המאורגנת במבוכה: הכוח היהודי שוב אינו נדרש, כמו בימי יצחק שמיר, לעוט על גבעת הקפיטול כדי לסכל את מזימות הממשל של ג'ורג' בוש, ושוב אי אפשר להקים קול צעקה בכל הזדמנות – "נו, נו, פי־אל־או". למבוכה תרמו דבריו של יצחק רבין, שהבהיר עם כניסתו לתפקיד כי בכוונתו לפעול בערוצים ישירים אל הממשל האמריקאי בלי תיווך השדולה היהודית, ויותר מכך הצהרותיו של סגן שר החוץ יוסי ביילין על הצורך בחשיבה מחדש על עתיד הסוכנות היהודית והמגביות.

התבטאויות אלה מעידות שגם בירושלים לא יודעים בדיוק כיצד לטפל ביהדות האמריקאית. "אחרי הבחירות בישראל ובארצות הברית התבקש סדר קדימויות חדש, שישמש בסיס לשינוי ערכים, להיערכות ולמעורבות של יהודי ארצות הברית בצורה שונה מבעבר", אומר איתן בנצור, המשנה למנכ"ל משרד החוץ וראש אגף צפון אמריקה במשרד בשש השנים האחרונות. בתפקיד זה אחראי בנצור למערך הנציגויות של ישראל בארצות הברית. קודם לכן היה הקונסול הכללי בלוס אנג'לס. לדבריו, כיום יחסי ישראל וארצות הברית הדוקים ומתאפיינים בכנות ובקרבה, וגם יחסי הקהילה היהודית והממשל טובים ביותר. זהו, לפיכך, המועד הנכון לבחינת סדר הקדימויות.

בנצור אומר ש"אין לפגוע במסגרות ולהחליף תכנים. התכנים עדיין צריכים להיות קשורים בהזדהות עם ישראל ובתמיכה בה". הוא מזהיר מפני ניסיונות להציב תכנים חדשים לפני הקהילה היהודית באמריקה, המתייחסים לימים שאחרי השגת השלום ועיצוב המזרח התיכון החדש. "קריאה ליהדות ארצות הברית לעסוק באנטיזורסלי, או ביעדים שטרם הגיע זמנם, רק יכולה להחליש בשלב זה את הזיקה שאנו כה חרדים לקיומה. אם אומרים ליהודי לעסוק בתכנים שלא קשורים בישראל, הוא יכול להחליט שהוא בן חורין לבחור את עיסוקו, והוא יעסוק במוזיאון המקומי או בספורט, וזה יכול להגביר את התרחקות משפחתו ממסגרות יהודיות וישראליות".

בשנה שעברה מינה שר החוץ, שמעון פרס, את בנצור ליו"ר משותף של ועדה לבדיקת יחסי ישראל והתפוצות, לצד איש הסוכנות אברי גורדון (גורדון התפטר החודש מכהונתו כיו"ר הוועדה עקב מאבקי כוח בסוכנות). בכינוס הראשון של הוועדה, שהשתתפו בו ראשי משרד החוץ והסוכנות היהודית, אמר בנצור כי "צריך להוריד את עצמנו מלהקדים את המאוחר, במובן זה שאנו מטילים על יהדות ארצות הברית מטלות שכוחן יפה לימים יבואו, בטרם מכבות הגלמת". בנצור הציע באותו מעמד, שהממשלה תעביר ליהדות האמריקאית מסר ברור: את מחויבותה ועניינה הכן בתהליך השלום. "היה צריך ליצור את הקונצנזוס המעודכן, שתהליך המדיני אינו פרי מזימה בינלאומית שממשל בוש היה ממניעיה הגדולים, כדי להוריד את ישראל מבכסיה, אלא שזו בחירה מרצון ואין ממנה דרך חזרה".

השבוע אמר בנצור, כי הסקר שנערך באחרונה בקרב יהודי ארצות הברית מלמד שמדיניות הממשלה הצליחה: 83% מהנשאלים תומכים בתהליך השלום, ורק 5% מתנגדים. 78% תומכים בהסכם קהיר לעומת 9% המתנגדים לו. 62% תומכים בהסכם שלום "אמיתי" עם סוריה על בסיס שטחים תמורת שלום. בנצור נוטה לקבל את ממצאי הסקר ואומר שהוא נערך בידי חברת הסקרים שעובדת גם בשביל הבית הלבן של ביל קלינטון.

בנצור אומר שמדיניות השלום של הממשלה צריכה להתקבל ביהדות האמריקאית כמשקפת את הקונצנזוס הלאומי בישראל, וכבסיס המעודכן להזדהות של הקהילה היהודית. אלא שתהליך השלום רחוק מלהיות בסיס ההסכמה הלאומית. להיפך, זהו הגורם העיקרי למחלוקת הפנימית בישראל. ובמקביל לפעולות ההסברה הרגילות של הממשלה, פועלים גורמים שונים בליכוד לגיוס תמיכתם של הארגונים היהודיים בארצות הברית. תומכי הליכוד הקימו שדולה משלהם בקונגרס, העוקבת אחר התנהגותו של אש"ף ומנסה לשכנע את חברי הקונגרס שלא יתמכו בשיגור חיילים אמריקאים לגולן. כמה מעוזריו לשעבר של שמיר מפיצים בקונגרס מידע על הסיוע של סוריה לסחר בסמים ולזיופי דולרים.

בנצור סבור שאסור להפוך את גבעת הקפיטול לשלוחה של גבעת רם. "רבים מאתנו גרסו שיש לעודד פלורליזם גם בתוך יהדות ארצות הברית, בכל הנוגע לתהליך השלום. אני חושב שזה משגה, וזה מעציב שאנו מחצינים את המחלוקת הפנימית ומעתיקים את זירת הוויכוח לארצות הברית, ובכך זורעים מחלוקת ומחלישים את המסד הארגוני־המוסדי בתוך יהדות ארצות הברית. אם יש ליהדות ארצות הברית ספקות, לגיטימי שהם יעלו ויתבררו, אבל בפניית היהדות אלינו – ולא בהפיכת ארצות הברית להמשכה של זירת הוויכוח הפנים־ישראלית".

תצלום: מייק קרצמן

ראש אגף צפון אמריקה במשרד החוץ, איתן בנצור, מזהיר שאין להציב לפני הקהילה היהודית בארצות הברית תכנים חדשים המתייחסים לימים שאחרי השגת השלום. "אם אומרים ליהודי לעסוק בתכנים שלא קשורים בישראל, הוא יכול לעסוק במוזיאון המקומי או בספורט"

אתה קורא לאופוזיציה לנהוג איפוק ולשמור את עמדותיה בתוך ישראל?

"צריך לנהוג בזהירות מופלגת בכל הנוגע ליהודי ארצות הברית, ולהיות מודעים למחיר של יהדות מפולגת, שגם נתפסת ככזאת בעיני הממשל והמערכת הפוליטית האמריקאיים. יהדות שנתפסת כמי שלא מזוהה עם מדיניות ישראל, או עם חלקים ממנה, יוצרת מצב שבו מעמד ישראל בוואשינגטון נחלש".

אם כך, אולי צריכה הממשלה הנוכחית לפעול כדי להחליף מנהיגים יהודים, שמונו בימי הממשלה הקודמת ונתפסים כמזוהים עם עמדותיה – למשל, מנכ"ל ועידת הנשיאים, מלקולם הונליין?

"אני נגד התערבות, ואני חושב שאם נצליח להשריש את הנאמנות לקונצנזוס הלאומי המעודכן – של ישראל בעיצומו של תהליך שלום, החותרת לשלום מלא ומקיף – זה ינטרל את הסוגיה הפרסונלית. אני מאמין שהארגונים היהודיים מצמיחים מנהיגות, ומה שקובע ומכריע הוא מידת ההזדהות והזיקה לממשלת ישראל. מלאכתם נהיית הרבה יותר קלה כשממשלת ישראל משדרת תחילה לשלום מתוך הבנה נרחבת עם הממשל האמריקאי. כי עיקר הבלבול של יהדות ארצות הברית בא לביטוי כשיש מחלוקת, ואף התנגשות, בין ממשלת ישראל לבין הממשל האמריקאי, וידענו מצבים כאלה בעבר הלא רחוק. במאבקה בממשל בוש בעניין הערבויות נקראה יהדות ארצות הברית לעשות פעולה שחרגה מהקונצנזוס הלאומי והזמינה את ההתנגשות, ששילמנו בגינה מחיר כבד".

בנצור אומר כי עדיין לא הגיעה השעה לפרק את המגביות הכוללות, אבל הוא מסכים לטענה, שהשמיע ביילין, כי יש להשקיע חלק גדול יותר מהכנסות המגביות בחיזוק החינוך היהודי בארצות הברית. "אל מול האוכלוסייה המשתנה של ארצות הברית והגידול במספרם של אלה, שספק אם ידעו את יוסף ואינם אמונים על החינוך היהודי־ציוני של ערכי התנ"ך, שהיו ביסוד התמיכה האמריקאית המאמצה בישראל".

ההכרה בצורך לרענן את הקשרים עם יהודי אמריקה הבשילה באחרונה לכדי כמה יוזמות פעולה. בחודש הבא יכנס נשיא המדינה, עזר ויצמן, מפגש בביתו בירושלים עם מנהיגי הקהילה היהודית בארצות הברית, בניסיון לבסס עמם דיאלוג שבמרכזו מדיניות השלום. בנצור מקווה, שהכנס יאפשר לשני הצדדים להציג את ציפיותיהם, בסביבה ממלכתית ולא פוליטית, ולהגיע להסכמה על יסודות הקשר המחודש – "מתוך שימת לב מרבית לבעיותיה הייחודיות של יהדות ארצות הברית, ההתבוללות והנידוף, ומצדנו, הציפייה להגדלת קצב העלייה, שמירת הזיקה לישראל, לימוד העברית, ומעל לכל, ההכרה שאנו נתונים בתהליך שלום מתוך בחירה".

הצעה אחרת להגברת הזיקה של יהודי ארצות הברית לישראל תוצג בשבוע הבא בכנס הקונסולים הכלליים של ישראל בצפון אמריקה. על פי ההצעה, הקהילות היהודיות יקימו קרנות להשקעות במפעלים ישראליים ויסייעו בקידום מכירות של מוצרים ישראליים בארצות הברית. ההשקעות לא יבואו במקום כספי המגבית, אלא נוסף עליהם, ויכוונו להקמת מפעלים חדשים ולהשקעה במפעלים קיימים. נציגי הקהילה המשקיעה יישבו במועצת המנהלים של המפעל, כדי להגביר את זיקתם לחברה ולכלכלה בישראל, ובמקביל יישאו באחריות לשיווק המוצרים במרחב פעולתה של הקהילה בארצות הברית. "ההצעה משלבת מעורבות עם סיכוי לרווחים. הזרמת כסף טוב, כדי להפיק כסף יותר טוב".

אינך חושש שהביורוקרטיה הישראלית, אימת המשקיעים הזרים, תעמיד קשיים על מימוש הרעיון ותפגע במוטיבציה של אותם יהודים?

"התנאי להצלחה הוא התגברות על כל תחלואי הביורוקרטיה הידועים, הכרה בצורך להגדלת התשתית, והיכולת להתעלות בסוגיה זו במדינה שקיימת בה אבטלה של 200–250 אלף איש".

אם ייפסק הסגנון החרד"לי

מאת אבירמה גולן

השבוע נערכו שני כינוסי חירום של רבנים העומדים בראש אולפנות ומוסדות תורניים לבנות דתיות. סיבת האזעקה: השירות הלאומי לבנות עובר בימים אלה שינוי. למתבונן מן החוץ מדובר בשינוי זעיר: משרד החינוך הפקיע את הסמכות הבלעדית למיון ולשיבוץ של בנות דתיות מכל הארץ מן האגודה להתנדבות בעם. הוא העביר אותה, בעקבות מכרז שנערך על פי חוק, לכמה גופים אחרים, שבראש כולם עומדים אנשי חינוך ואנשי כיפה סרוגה, וחלק מן הסמכויות נותרו בידי האגודה. בתוך המפד"ל השינוי הזה מחולל סערה.

את האגודה להסדרת השירות הלאומי יסדו צעירי המפד"ל לפני 20 שנה. תחילת המעשה בכוונות טובות, ברוח ההשתלבות בעשייה הציונית. אף שפסק הלכה מטעם הרבנות הראשית אסר על בנות דתיות להתגייס לצה"ל, הרגישו העסקנים הצעירים – ובראשם שאול יהלום, אז יו"ר המשמרת הצעירה של המפלגה – שיהיה זה נכון למצוא לבנות הדתיות־הלאומיות, בוגרות "בני עקיבא", אפיק מקביל לשירות הצבאי.

אמנם חוק השירות הלאומי מ–53' מחייב כל בת שאינה מתגייסת לצה"ל לשרת שירות לאומי באחד המוסדות החיוניים בקהילה – בתי חולים, עיירות פיתוח ושכונות מצוקה, אך החוק לא נאכף. ויתרה מזו, ב–73' הוכנס בו תיקון שקבע כי ביצועו לא יחול אלא לאחר שהממשלה תחליט על הדבר, וכך יכלו הח"כים החרדים בוועדת העבודה והרווחה לטרפד כוונות לאוכפו. בנסיבות אלה החליטו יהלום וחבריו שהמפד"ל תיזום מסגרת שירות לאומי משלה.

בניגוד לשירות הצבאי, מוגדר השירות הלאומי התנדבות, ולפיכך אינו כופה על הבת הדתית מסגרת האסורה על פי ההלכה. להלכה, יכולה כל בת דתית המשרתת שירות לאומי לטעון בכל זמן נתון כי עיסוקיה במסגרת השירות הלאומי עומדים בניגוד למצפונה ובניגוד לאורח חייה הדתי, ולעזוב את השירות. למעשה, האפשרות הזאת לא נוצלה. להלכה גם יכול הרב הראשי לישראל לטעון שעבודה בבתי חולים או במשטרה מדרדרת בנות לחיים של הפקרות, ובנות השירות הלאומי יוכלו להישמע להוראתו ולעבור לתחום אחר, אפשרות שאינה נתונה לחיילות.

היום מתרפקים במפד"ל על זיכרון ימיה הראשונים של האגודה להתנדבות בעם. במחזור הראשון התגייסו 50 בנות. הן באו לבית "המזרחי" בקסטל, בתל אביב, התגודדו בביישנות ובהתרגשות במסדרונות, ועד מהרה שובצו במקומות עבודה חיוניים. כעבור שנים אחדות כבר הצטרפו מאות בנות לשירות הלאומי – מפעל שעליו היתה גאוותה של המפד"ל. בוגרות "בני עקיבא", ששנים אחדות לפני כן עוד התלבטו אם להתגייס או להצהיר, מצאו להן בית בטוח.

בשנים האחרונות הקיף השירות הלאומי כ–4,000 בנות. השיטה השתכללה והאפשרויות גדלו. גופים מאורגנים, כמו חברת המתנ"סים והחברה להגנת הטבע, פתחו את שעריהם לפני בנות השירות הלאומי, והיום, לצד מורות־חיילות דתיות המשרתות בצה"ל משרתות בנות השירות הלאומי – לפעמים בחדרים סמוכים ובעבודה זהה. עם השנים הלכה וגדלה גם האגודה להתנדבות בעם, והמפד"ל מודים היום שהיא שורש הבעיה. "אנחנו משלמים מחיר מאוחר, ובכבד מרי, על השגיאות שלנו עשו שנים", אומר שאול יהלום. יהלום ובכירים אחרים במפד"ל מגדירים במלים חריפות את מה שבינם לבין עצמם זוכה להתייחסות נועמת.

לאחר שהתמנה יהלום לתפקיד יועץ לשר־החינוך (זבולון המר), התפטר מתפקידו כיו"ר האגודה להתנדבות בעם בנימוק של ניגוד אינטרסים, ומונה במקומו עורך הדין רב פרומן ועד לפני חודשים אחדים הוא עדיין עמד בראש האגודה. פרומן, אומרים במפד"ל באותה לשון זהירה, הוא איש קשה מאוד, שניהל את העניינים באגודה ביד רמה, לא תמיד לשביעות רצונם של האחראים עליו.

בשנים האחרונות האווירה באגודה מתוחה ועכורה, אומרים במפד"ל. למעשה מדובר במציאות המוכרת יותר, שנחשפה בדו"ח מיוחד של מבקרת המדינה שהוגש לפני חצי שנה. נוסף על ניהול כושל ומה שהוגדר דמי־נסיעות מופרזות של פרומן בתעולה המצומצמת, מצאה הביקורת גם שחיתות. פרומן שילם משכורת ליועץ משפטי – שלא היה אלא פרומן עצמו. בתקופת ניהולו של פרומן שכנו משרדי האגודה סמוך למשרדו הפרטי, והיה חשש של ניגוד אינטרסים. שלא לציטוט אומרים אישים במפד"ל, כי אחד מסעיפי הדו"ח, בטרם פורסם, הולך בפירוש על פיטוריו המיידיים של פרומן. מן הדו"ח שפורסם הושמט הסעיף הזה, אך פרומן התבקש בעל פה, בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים, להתפטר.

לאחר שהופקעה מגוף של המפד"ל הסמכות הבלעדית למיון ולשיבוץ בנות דתיות בשירות לאומי, מביעים שם חשש מהתרת רסן תורנית. אבל יותר משעסקני המפלגה מודאגים מכך, הם חוששים שעל הכשרת הבנות יופקדו אנשים שלא יחדירו בהן את ערכי ארץ ישראל השלמה

פרומן לא נענה מיד לבקשה, אך בסופו של תהליך מייגע, לאחר שחברי הנהלה יצאו למאבק בשיטות הניהול שלו, הוא פינה את מקומו לרב צפניה דרורי, רבה של קרית שמונה וראש ישיבת ההסדר בעיר. הרב דרורי, אומר שאול יהלום, נחשב בציבור הדתי־הלאומי לאישיות נערצת ובעלת סמכות. ודווקא עכשיו, כשסוף־סוף נפתרה הבעיה באגודה להתנדבות בעם, היא מוצאת את עצמה מחוץ למשחק.

תצלום: עם 77

הכנה לשירות לאומי. אפשר לחשוב שנוציא את הבנות לשמד, אומרים בגופים שזכו במכרז

הצרה התרגשה על האגודה מבית. המתיחות שנוצרה עקב ניהולו של פרומן הביאה לכך שפא"י (פועלי אגודת ישראל), שבנותיה בוגרות תנועת הנוער "עזרא", הקימה אגודה משלה – "עמינדב". האגודה להתנדבות נלחמה באגודת עמינדב עד חורמה, ולא בחלה באמצעים. עמינדב עתרה לבג"ץ נגד האגודה ומשרד החינוך ותבעה לבטל את ההגמוניה של האגודה להתנדבות ולפתוח את השירות הלאומי למכרז. פרקליטות המדינה התחייבה להוציא מכרז.

האגודה להתנדבות לא ניגשה משום מה למכרז, ולעומת זאת ניגשו תחת קורת גג אחת חמישה גופים, כולם בעלי ניסיון רב בחינוך ובהפעלת מתנדבים ובעלי תשתית ארגונית. לפני שבועיים התקבלה ההחלטה: חמשת הגופים יקבלו מכסה של כ–3,000 בנות, ואילו האגודה להתנדבות (בלא מכרז, על פי החלטת משרד החינוך) ועמינדב יקבלו, יחד, כ–600 בנות בלבד. "אמונה" ועוד גופים אחרים מפנים את יתר הבנות.

הקבוצה שזכתה במכרז מורכבת מהחברה למתנ"סים, אמי"ת, מעל"ה, גשר והמדרשה לתורה ועבודה בכפר עציון. החברה למתנ"סים אמורה לספק שירותים בעיקר בתחום הרווחה, אמי"ת – רשת גדולה של בתי ספר ממלכתיים־דתיים – תטפל בהפקת התשלומים, ומעל"ה (מכון רעיוני חינוכי הקשור במפד"ל) וגשר (האגודה לקירוב לבבות בין חילוניים לדתיים) יתרמו מניסיונם העשיר בהשתלמויות ובהכשרה.

לכאורה, אין למפד"ל סיבה להתרעם על הפתרון הזה. האנשים העומדים בראשי הגופים מוכרים היטב כאנשי חינוך דתיים: ד"ר דניאל טרופר מגשר הוא גם רב, יוחנן בן יעקב מכפר עציון היה מזכ"ל "בני עקיבא", וגם ד"ר אמנון שפירא ממעל"ה היה מזכ"ל "בני עקיבא". אף על פי כן, הטענה העיקרית של המפד"ל, ושל ראשי האולפנות, כלפי חמשת הגופים היא שהאנשים העומדים בראשיהם אינם רבנים ואין להם סמכות רבנית.

"אילו הם היו מעמידים בראשם את הרב עמיטל או הרב ליכטנשטיין", אומר יהלום, "לא היינו מתקוממים. התדמית של האגודה היום היא תורנית, וכך אנחנו רוצים לשמור אותה, למען הבנות". אל הטענה הזאת מצרף יהלום את החשש שריבוי הגופים יזרע בלבול ומבוכה בקרב הבנות. לפיכך החליטו ראשי האולפנות לרכז את תלמידותיהם אך ורק במסגרת האגודה להתנדבות בעם ועמינדב.

יהלום אינו מסכים להגדרה, המשתמעת מאזכור שמותיהם של יהודה עמיטל ואהרן ליכטנשטיין, כאילו התנגדותו לחמשת הארגונים נובעת לאו דווקא מן העניין התורני, אלא מכך שרובם מזוהים עם תנועת מימד, המייצגת עמדה פוליטית יונית. אלא שמתחת לפני השטח, לא לציטוט ולא לייחוס, אלה הדברים הנשמעים במפד"ל. יותר משעסקניה מודאגים מהתרת הרסן התורנית, הם מודאגים מכך שההשתלמויות ינוהלו בידי אנשים שלא יחדירו בבנות את ערכי ארץ ישראל השלמה.

יש במפד"ל האומרים את הדברים ללא כחל וסרק: האגודה להתנדבות בעם, הקשורה בטבורה הדוק אל "מרכז הרב", צריכה להמשיך לנהל את הדברים בסגנון החרד"לי (חרדי־לאומי). על העניין הזה אומרים ראשי הגופים שזכו במכרז, כי יש כאן ליבוי יצרים שלא לצורך. אפשר לחשוב שאנחנו נוציא את הבנות לשמד – הם אומרים, ומוסיפים שגם אצלם בהנהלה יישבו רבנים.

דומה שהמפד"ל חוששת מאובדן מעוז פוליטי נוסף לטובת תנועה דתית המקורבת לשמאל. הדברים התחדדו עכשיו, לאחר שהפועל המזרחי הצטמק בהסתדרות והמפד"ל מאבדת את שליטתה במועצות הדתיות, והאחרונה גם במועצת המ"ד (שהקימה המפד"ל).

המ"ד, שתפקידה לגונן על החינוך הממלכתי־דתי, הוקמה מתוך הנחה שלנצח יהיה שר החינוך מפא"יניק חילוני ושר הדתות איש המפד"ל, והברית ההיסטורית תימשך. הוסכם שהרכב המ"ד ייקבע במשותף על ידי שר החינוך ושר הדתות. השבוע נבחרה מועצת המ"ד חדשה ורוב חבריה מזוהים עם תנועת מימד.

זעקת אנשי האולפנות אמנם חוללה סערה, אך האולפנות מפנות לשירות הלאומי כמה מאות בנות בלבד. רוב בנות השירות הלאומי באות מכל גוני הקשת של החינוך הממלכתי־דתי. זבולון המר וחנן פורת מנסים היום להגיע למה שמוגדר במפד"ל "הידברות עם כל הגופים העוסקים בשירות הלאומי". ד"ר דב גולדברגר, מנכ"ל חברת המתנ"סים והיו"ר המנוי של חמשת הגופים, אומר שהכל פתוחים להידברות ואין להם כל עניין במאבק. אלא שדומה שמדובר כאן במאבק הישרדות פוליטי של המפד"ל, וגם כל בעלי הכוונות הטובות מודעים לכך.

תצלום: איי־פי

על סיפון אוניית הצי השחור. הציוד לקוי וחלקי ומאלץ את החיילים לעבוד קשה יותר תמורת שכר זעום

קטן, מדולדל ונכא רוח

מאת שרון שדה

אוקראינה טוענת לחזקה על הצי הרוסי המשייט בים השחור, שכרבע מאנשיו הם אוקראינים. אך בחינה של מצבו מעוררת תמיהה על להיטות זו

המאבק בין רוסיה ובין אוקראינה על השליטה בחצי האי קרים תואר בשבועות האחרונים בכותרות פסימיות במדורי החוץ של כלי התקשורת. הדי הוויכוחים וניצוצות ההתלקחות הצפויה אמנם נראים ונשמעים מאיימים, אך להערכתו של ד"ר מתי מייזל, חוקר בכיר במכון לחקר רוסיה ומזרח אירופה באוניברסיטת תל אביב, המאבק בין שתי המדינות יידעך כשם שעלה על פני השטח. מדי פעם בפעם, הוא אומר, עולות התנצחויות לטונים צורמים. אבל אחר כך הן שוככות, כמו במעין ריטואל. ההתנגשות המזוינת נמנעת בסופו של דבר. גם הפעם, הוא מעריך, יסתיים הדבר בלא כלום.

דוקטרינת ההגנה החדשה של הפדרציה הרוסית, שאושרה בשלהי השנה שעברה, יש בה כדי להבהיר את הרקע להחרפת הסכסוך בחצי האי קרים. על פי "מיליטרי טכנולוג'י", מורכבת הדוקטרינה מארבעה חלקים: כל הטריטוריות של ברית המועצות לשעבר הן אזורים בעלי עניין לרוסיה; האופציה הגרעינית לא ננטשה, ורוסיה עדיין זכאית להשתמש בה בעת הצורך; יכוננו יחידות פריסה מהירה והכוחות האסטרטגיים יאוחדו תחת פיקוד משותף.

המאבק על חצי האי קשור איפוא קשר הדוק במחויבות הרוסים להגן על בני עמם החיים מחוץ לתחומי רוסיה. בחצי האי הם רוב התושבים. עם זאת, נראה כי המניע העיקרי להפגנת הכוח הצבאית של רוסיה באזור הוא היסטורי. עד היום מתקשים הרוסים, כמדומה, להשלים עם החלטתו של ניקיטה חרושצ'וב להעניק את קרים לאוקראינה במתנה, ב–1954.

השליטה בחצי האי קרים חשובה לרוסים מעוד סיבה: במעגן של האי עוגן צי הים השחור של רוסיה. לרוסים אין מעגנים נוספים באזור זה של הים השחור; המעגנים האחרים נמצאים באזורים מרוחקים. לאוקראינים, לעומת זאת, יש חלופות למעגן זה. נוכחותו של צי הים השחור של רוסיה בחצי האי קרים מגבירה את המתח באזור. אוקראינה, המבקשת לחזק את צבאה האוטונומי, טוענת לחזקה על אניות צי הים השחור, אשר כרבע מאנשיהן הם בני העם האוקראיני, המשרתים למעשה אינטרסים לא להם. אמנם שתי המדינות חתמו על הסכם לניהול משותף של הצי, הקובע כי באופן פורמלי הוא יהיה כפוף למשרדי ההגנה שלהן אך שדרת הפיקוד שלו תישאר בידיים רוסיות.

ואולם ההסכם לא הרגיע את הרוחות. יש באוקראינה הרואים בו הסכם מפלה, ונוכחותו המסיבית של צי הים השחור בחצי האי קרים היא לצנינים בעיניהם. הם מתקשים להבין מדוע יכלו להקים לעצמם חילות יבשה ואוויר מרשימים, המסוגלים להתחרות באלה של הרוסים, ואילו חיל הים ראוי לשמו נשאר מחוץ להישג ידם. אך בחינה של הצי הרוסי בים השחור מעוררת תמיהה על להיטות האוקראינים לקבלו לידיהם.

שכן הקיצוצים התקציביים והמוסדים וההסכמים לצמצום תפוצת הנשק הגרעיני עשו בו שמות.

על פי כתב העת "מיליטרי טכנולוג'י", כחמישית מחיילי הצבא הרוסי, המונה כשני מיליון חיילים סדירים, משרתים בצי רוסיה – 420 אלף חיילים סדירים (מתוכם 65 אלף אנשי האווירייה הימית) ועוד כחצי מיליון אנשי מילואים. מלבד מלחים וקציני ים, כולל הצי אגף אווירי גדול וכן כוחות קרקע, יחידות נ"מ ויחידות אבטחת חופים.

כ–200 אוניות יש בצי, מרביתן ספינות שירות בעלות חשיבות משנית, וכמה עשרות צוללות, מקצתן גרעיניות. הוא מחולק לארבעה ציים, אשר פרוסים בכעשרים בסיסים ימיים – שני ציים ראשיים, הפרוסים באוקיינוס השקט ובים הצפוני, ושני ציים משניים המשייטים בים הבאלטי ובים השחור.

עקב הקיצוצים הוקטנו הציים, ורבות מאוניותיהם הושבתו. שורר קיצוב חמור באספקה ובחלפים, וציוד יקר מושבת. הצי מתמודד עם קשיים המאפיינים מדינות מתפתחות: מחסור בדלק וברכיבים בסיסיים וציוד לקוי וחלקי, המאלץ את החיילים לעבוד קשה יותר תמורת שכר זעום. בקרב החיילים שוררת אווירת דמורליזציה, המולידה חוסר משמעת.

בשל הקיצוצים גם הוחלט להשאיר בשירות מבצעי רק נושאת מטוסים אחת, "אדמירל קוזנצוב", שטרם הושקה, ולהקפיא את בנייתן של השתיים האחרות, אף על פי שכמעט הסתיימה. מנושאות המטוסים קצרות המסלולים נותרה רק אחת, ועל שירותיה של נושאת מסוקים הוחלט לוותר כליל.

קיצוצים חדים צפויים גם בכלי הטיס של הצי. הכוח האווירי שלו כולל היום כ–1,650 מטוסים ומסוקים, אך בהדרגה הוא יקטן למחצית מגודלו. במסגרת הצמצומים הוחלט גם על הקפאת ארבע תוכניות פיתוח והצטיידות במטוסים.

כאמור, גם ההסכמים הבין מעצמתיים לצמצום תפוצת הנשק הגרעיני ולהקטנת הכוחות הלא קונוונציונליים החלישו את הצי של רוסיה. כלי הנשק הגרעיניים הטקטיים שהוצבו על הספינות הרוסיות הוסרו, ורובם נמצאים בעיצומו של תהליך פירוק או אפסון. עם ביצוע ההסכמים יקטן גם מספר הצוללות. מתוך 51 הצוללות הגרעיניות, המצוידות בטילים בין יבשתיים, יישארו עד תחילת העשור הבא, עם יישום הסכמי סטארט 1 וסטארט 2, 12 בלבד. משיקולים תקציביים, יקטן צי הצוללות שאינו כלול בהסכמים הבין מעצמתיים בתוך שנים אחדות מ–171 צוללות לכ–85. עם זאת, תיתוסף לו משפחה חדשה של צוללות מונעות דיזל.

ואולם גם לאחר קריסת בריה"מ ותחילת יישום ההסכמים לצמצום תפוצת הנשק הגרעיני נותרה הזרוע הימית של רוסיה בעלת עוצמה אדירה. להערכת מומחים במערב, הצי הרוסי נופל בחשיבותו רק מצי ארה"ב. פריסתו בימים ובאוקיינוסים המקיפים את רוסיה משפרת את עליונותה הצבאית על פני מדינות האזור.

מחפשים את הרווח במלון אי המטמון

מאת אורי ניר

אם בעבר היו ההימורים הממוסדים בארה"ב נחלתם של עשירים, היום הם מושכים את כל שכבות האוכלוסייה, וגם הגיל. בלאס וגאס מוצעות חופשות הימורים לכל המשפחה, שמורות אינדיאניות מפעילות בתי קזינו. הנזק החברתי, אומרים המומחים, הוא עצום

ואשינגטון

ד"ר ואלרי לורנץ נחרדה כששמעה על הצעת החוק להקמת קזינו בישראל. "אל תחזרו על הטעויות שלנו", היא אמרה, "הנזק החברתי של הימורים ממוסדים עולה על התועלת הכלכלית הגלומה בהם". ד"ר לורנץ, פסיכולוגית קלינית העומדת בראש "המרכז למהמרים קומפולסיוויים" לגמילה מהימורים שבעיר בולטימור, משתייכת לקבוצה של פסיכולוגים ופעילי ציבור המוטרדים בתעשיית ההימורים האמריקאית.

בעשור האחרון חלה בענף ההימורים בארה"ב תמורה גדולה. בתי קזינו ומרוצי סוסים אינם עוד נחלתם של עשירים לובשי חליפות מהודרות. עכשיו הם מושכים אמריקאים מכל שכבות האוכלוסייה, מכל שכבות הגיל. תעשיית ההימורים מתפשטת הן מבחינה גיאוגרפית הן מבחינה דמוגרפית, והיא היתה לתעשיית בידור רווחית יותר מתעשיית הקולנוע האמריקאית ולמוקד משיכה תיירותי המתחרה בכוח המשיכה של "דיסני וורלד". חופשות לכל המשפחה, שבמרכזן הימורים (או "משחקים" – gaming ולא gambling – כפי שנהוג עכשיו לומר כאן, כדי להימנע מן הנימה השלילית), היו לעניין שבשגרה.

בירת ההימורים לאס־וגאס שינתה תדמית בשנים האחרונות, כדי לקלוט משפחות עם ילדים ולהציע להם תעסוקה "רכה" יותר מן הרולטה וה"בלאק ג'ק". בשנה שעברה הוקמו בה שלושה בתי מלון ענקיים, המוסיפים 10,000 חדרים ואטרקציות קיטשיות לעיר המטורפת הזאת. מלון לוקסור החדש נבנה בסגנון פרעוני: פירמידה של שלושים קומות, שבחזיתה רפליקה ענקית של הספינקס, ובתוכה עובר "נילוס" מלאכותי. מלון אי המטמון נבנה על לגונה, שמתנהלים בה קרבות בין שודדי ים בכל שעה וחצי. במלון מיראז', שנבנה בסגנון פולינזי, יש הר געש מלאכותי המתפרץ בכל רבע שעה.

אבל פריחתה של לאס־וגאס היא רק חלק מן התופעה. תעשיית ההימורים האמריקאית מתפשטת בכל הכיוונים: מרוצי סוסים, ספינות קזינו בנהרות הגדולים של ארה"ב ובקרבת חופיה; בתי קזינו בשמורות אינדיאניות; מפעלי הגרלות ב־37 מתוך חמישים מדינות הברית; משחקי "בינגו", ועוד. המספרים מדהימים. ב־1992 (השנה האחרונה שיש עליה נתונים סטטיסטיים) הוציאו האמריקאים 330 מיליארד דולר על הימורים חוקיים מסוג זה, והפסידו כמעט עשירית מהסכום. כמובן, אין דרך לאמוד את ממדי ההימורים הלא חוקיים, אך ידוע שהם מתנהלים בהיקף נרחב, בעיקר בקרב בני נוער. כספי הפסד אלה משמנים את גלגליהם של עסקי ההימורים.

הגידול העצום בתעשייה זו נובע מדינמיקה של ביקוש והיצע. בציבור יש ביקוש גדול להימורים מסוגים שונים, והוא הולך וגדל ככל שגדל ההיצע. אבל ההיצע גדל לא רק בגלל הביקוש להמר, אלא בעיקר בגלל הביקוש למצוא חלופות למסים. כספי ההימורים, התברר בשנים האחרונות, הם חלופה מצוינת לתקבולים ממסים, והואיל ומשלמי המסים אף פעם אינם רוצים לשלם יותר, הם נוטים לתמוך בגיוס כספים למטרות ציבור מהימורים.

השיטה הקלאסית היא מפעלי פיס בחסות הממשלות השונות, המציעים פרסים ענקיים (לפעמים יותר ממאה מיליון דולר). זו אינה שיטה חדשה: כל הקולוניות המקוריות של אמריקה הנהיגו מפעלי פיס במאה ה־18 וגייסו באמצעותם כספים למימון פרויקטים גדולים, כגון הקמת אוניברסיטאות (הרווארד, ייל, דארטמות, קולומביה, פרינסטון).

בשנים האחרונות התפתחה שיטה חדשה לניצול כספי הימורים למטרות פיתוח. היא מתמקדת במיעוט האינדיאני של ארה"ב. חקיקה מאמצע שנות ה־80 מעניקה לאינדיאנים זכות להקים בתי קזינו בשמורות שלהם, כדי לספק מקומות עבודה למובטלים (אתר קזינו בשמורה האינדיאנית לדיארד שבמדינת קונטיקט מעסיק לא פחות מ־8,200 עובדים), וכדי להעניק להם מקור הכנסה לשיקום ופיתוח חברתי. 88 שבטים אינדיאניים ב־19 ממדינות הברית קיבלו אישורים להפעלת בתי קזינו בשמונה השנים האחרונות, והם מפעילים יותר מ־150 בתי קזינו ומרכזי הימורים. בתי ספר, מרכזים קהילתיים ומוסדות ציבור אחרים הוקמו בשמורות האינדיאניות מכספי ההימורים, לרווחת התושבים.

אך אליה וקוץ בה: עם השיקום והפיתוח חלה עלייה תלולה בשיעור האינדיאנים המכורים להימורים. המגמה המדאיגה הזאת ניכרת לא רק בקרב האינדיאנים, אלא בקרב כלל האוכלוסייה. ככל שמבוגרים רבים יותר ממגזרים נחשפים לעסקי ההימורים. ד"ר לורנץ מן המרכז למחקר ולגמילה מהתמכרות להימורים בבולטימור אומרת, כי בעשרים השנים שהיא מטפלת במהמרים קומפולסיוויים, גדל מספר המטופלים בשיעור המקביל לגידול בהיקף עסקי ההימורים באמריקה. "אנחנו רואים גידול כזה בערים ובאזורים שמקימים בהם קזינו", היא אומרת.

כיום פועלים בתי קזינו בתחומיהן של שלוש מדינות בארה"ב – נוואדה, ניו ג'רסי ולואיזיאנה – ובאזורים אקס־טריטוריאליים, כגון ספינות הימורים בנהרות או מול החוף, בשמורות אינדיאניות הנחשבות שטחים עצמאיים שאינם כפופים לשלטון המדינה, אלא ישירות לממשל הפדרלי. ב־1992 הגיע היקף ההימורים בבתי קזינו בארה"ב ל־253 מיליארד דולר. הרווחים (כספים שהמהמרים הפסידו) הגיעו לכ־10 מיליארד. כ־90% מן ההימורים נעשו בבתי הקזינו של לאס־וגאס ואטלנטיק סיטי.

ככל שעסקי ההימורים נעשים ממוסדים יותר, לגיטימיים יותר – הן מבחינת החוק והן מבחינת ההתייחסות הציבורית – ככל שהם הופכים לעממיים ונגישים לציבור הרחב, כך מתרבים גידולי הפרא בדמותם של מהמרים קומפולסיוויים, מכורים, אומרת לורנץ. "האנשים בעלי הסיכויים הסבירים ביותר להפוך למהמרים קומפולסיוויים הם בני העשירונים הנמוכים, מעוטי ההשכלה, אלה שיש להם הכי פחות כסף להפסיד. ככל שגדלה הנגישות של בני המגזרים האלה להימורים, כך גדל מספר המכורים מביניהם".

מדאיג במיוחד המצב בקרב בני הנוער. מחקרים מראים כי כ־7% מבני הנוער בארה"ב (בני פחות מ־18) הם מהמרים קומפולסיוויים (לעומת 3%–5% בקרב מבוגרים), ובגלל החוק המגביל את גיל ההשתתפות בהימורים ממוסדים, הם עוסקים בהימורים לא חוקיים. יתר על כן, המחקרים מלמדים כי ההתמכרות להימורים מתחילה בגיל צעיר. 96% מן המבוגרים שהוגדרו "מהמרים קומפולסיוויים" במחקר שנערך באחרונה בניו ג'רסי אמרו כי התחילו להמר כשהיו בני 14 או אף קודם לכן.

מהמר קומפולסיווי (או "פתולוגי"), על פי המדריך הדיאגנוסטי של אגודת הפסיכיאטרים האמריקאית, הוא אדם שניכרים בו לפחות חמישה מהסימנים הבאים: עיסוק אינטנסיווי בהימורים; הצורך להמר על סכומי כסף הולכים וגדלים, כדי להפיק את ההנאה הרצויה; ניסיונות כושלים, חוזרים ונשנים, להפסיק את ההרגל או להפחית את העיסוק בו; הימור כדרך לברוח מהמציאות או לשכך רגשות קשים של דיכאון וכד'; רצון לחזור ולהמר מיד אחרי הפסד, כדי "לאזן" אותו; שקרים לבני המשפחה ולאנשים קרובים אחרים, כדי להסתיר את ממדי ההתמכרות; גיוס כספים להימורים בדרכים לא חוקיות; נכונות להקריב קריירה או חיי משפחה למען העיסוק בהימורים; הסתמכות על אחרים לגיוס כספי הימורים.

מהמר קומפולסיווי הוא זה המאבד את שליטתו העצמית כדי להמר או בגלל ההתמכרות שלו להימורים. המניע העיקרי שלו להמר אינו הרצון להרוויח כסף אלא תחושת ההתלהבות שבעצם ההימור. זרימת האדרנלין הכרוכה בסיכון מעניקה למהמר, לדברי מומחים, תחושת "טריפ" עזה יותר מסמים כמו קוקאין. ההתמכרות להימורים אינה כרוכה אמנם בשינויים פיסיולוגיים, כמו ההתמכרות לסמים ולאלכוהול, אבל יש מתאם גבוה בינה לבין חוליים שונים (מחלות לב, כיב קיבה, מיגרנות).

בדרך כלל המהמרים הקומפולסיוויים הם אינטליגנטים מהממוצע, תחרותיים ואינדיווידואליסטים. לכן, אומרת ד"ר לורנץ, קל יחסית לטפל בהם טיפול פסיכולוגי רגיל, בדפוס של מטפל מול מטופל, אולם קשה להם לתפקד בתרפיה קבוצתית. בארצות הברית יש כ־800 סניפים של קבוצות תמיכה למהמרים, "מהמרים אנונימיים", שנוסדו בעקבות הצלחתה של "אלכוהוליסטים אנונימיים". מהמרים רבים שהסתבכו בפלילים עקב התמכרותם נשלחים לשיקום בקבוצות כאלה כחלק מן העונש הנגזר עליהם בבית המשפט. ממצא מעניין שד"ר לורנץ מצביעה עליו הוא כי כשליש מן המשתתפים בקבוצות התמיכה האלה באמריקה הם יהודים.

בחודש יולי תתכנס הוועידה השמינית לחקר התנהגות בהימורים, בחסות המועצה הלאומית האמריקאית לבעיית ההימורים, ארגון שמושבו בניו יורק ומטרתו לקדם את המחקר והטיפול במהמרים ובבני משפחותיהם. השנה יוצא הארגון בקריאה לממשל הפדרלי, למושלי המדינות וגם לתעשיית ההימורים בארה"ב, להירתם לגיבושה של מדיניות מרוכזת לטיפול בהתמכרות להימורים ולמניעתה.

רוב המדינות בארה"ב המנהיגות מפעלי הגרלות נהנות מכספי הימורים, אומרים חברי המועצה, אבל רק 13 מהן מקצות כספים למחקר, למניעה ולטיפול במהמרים קומפולסיוויים. בעלי בתי ההימורים בוודאי נהנים מתקבולי ההימורים. לפיכך, טוענים חברי המועצה, *עליהם להפנות חלק מתקבולים* האלה למימון מניעה וטיפול במהמרים פתולוגיים. גם ואשינגטון, לדבריהם, חייבת להתערב במישור הפדרלי ולכונן מדיניות־על מתואמת למלחמה בתופעה ההולכת ומתפשטת.

השלב הבא בהתפשטות עסקי ההימורים בארה"ב עשוי להיות פתיחתם של ערוצי טלוויזיה בכבלים להימורים. התפתחות כזאת תביא את הקזינו לביתו של כל אזרח אמריקאי כמעט. אפשרות זו היא כמובן הסיוט הגדול ביותר של מתנגדי ההימורים בארה"ב, הטוענים כי זה מרשם להפיכתה לאומה של מהמרים פתולוגיים. "מלווה אותנו תחושה של תסכול מתמיד", אומרת ד"ר לורנץ, "אנחנו יודעים שאנו מנהלים מלחמת מאסף, אבל אנחנו חייבים לשים גבולות להתפשטות המכרסמת הזאת".

לאס וגאס. מחקרים מראים כי כ־7% מבני הנוער בארה"ב מכורים להימורים

זהב שחור סביב בקתות הטיט

מאת ג'ולדין ברוקס

וול סטריט ג'ורנל

מציאת נפט באדמתם לא רק שלא הביאה לבני אוגוני שבניגריה רווחה כלכלית, אלא גם עשתה אותם מושא לדיכוי

קפור, ניגריה

לילה אחד בינואר, לפני עלות השחר, יצאה גרייס זורבידום מבקתת הטיט שלה ובידה מנורת נפט. בחשיכה לא יכלה לראות את הגזול שורם מסדק בצינור הנפט העובר ליד כפר מגוריה הזעיר. כאשר הניחה את המנורה על הארץ אפפו אותה הלהבות. זורבידום, שעדיין סובלת כאבים, שוכבת על רצפת העפר בבקתה של מרפא מסורתי המטפל בכוויות שלה בדיות העשויות מעלים. היא אומרת שחברת "של פטרוליאום דוולופמנט", שבבעלותה הצינור, לא התעניינה אף פעם בשלומה ולא הציעה לממן את הטיפול הרפואי בה. "אני מקללת את היום ש"של" מצאה נפט באדמה שלנו", אמרה זורבידום, איכרה שאדמתה מספיקה בקושי לפרנסתה ולפרנסת שמונת ילדיה.

בחברת "רויאל דאץ'/של" בלונדון אומרים, כי פרטי התאונה ידועים להם רק "במעורפל". אבל התאונה היא רק אחד מסקרים רבים המדגישים כיצד פגעה נוכחות החברה, בשילוב עם עשרות שנות הזנחה של השלטון הצבאי בניגריה, באוכלוסייה המקומית. עכשיו הוחרפו המתחים בזכל עד כדי כך ש"של" נאלצה להפסיק את פעולותיה באזור. פעולות מחאה, ובהן הפגנות של איכרים בלתי חמושים, דוכאו באלימות על ידי הצבא לבקשת "של". "ל"של" יש אחריות ברורה להבטיח את שלום עובדיה ואת האינטרסים של שותפיה", אמר דובר של החברה, אריק ניקסון.

ולממשל, כך נראה, יש עניין ברור להבטיח את האינטרסים של החברה. 80% מהכנסותיה של ממשלת ניגריה באות לה מהנפט, ומחצית מהכנסות אלו מקורן בנפט שמייצרת "של". ב־1993 הפיקה ניגריה בממוצע קרוב לשני מיליוני חביות ביום. "של" מנהלת מפעל משותף שבו יש לה 30%, לממשלת ניגריה – 55%, לחברת "אלף אקיטן" הצרפתית – 10% ול"אגיפ פראנסה" 5%.

זורבידום היא בת אוגוני, קבוצה לאומית של חצי מיליון איש, רובם חקלאים ודייגים, החיה בעמק החוף הבצתי של ניגריה. יחידת "רויאל דאץ'/של" מצאה נפט באדמות אוגוני ב־1958, ועל פי כמה הערכות הפיקה מאז נפט בשווי של כ־30 מיליארד דולר. אבל בני אוגוני הם עניים מרודים אפילו על פי אמות המידה של אפריקה, רובם חיים בבקתות טיט שתקרתן עשויה עלי דקל ומגדלים בסמוכה. אף על פי שבאזור אוגוני, המשתרע על 1,050 קמ"ר, יש 96 בארות נפט, שני בתי זיקוק, תשלובת פטרוכימית ומפעל דשנים, בית החולים היחיד באזור הוא בניין מלט שהקמתו לא הושלמה, ובתי הספר הממשלתיים פועלים לעתים נדירות.

באחרונה גם הקשתה הממשלה על זרים לבקר באדמות אוגוני. באפריל סירבה לתת אשרות למשלחת לאיסוף עובדות מ"ארגון העמים והלא מיוצגים" שמקום מושבו בהולנד. ואז הקימה מחסומי דרכים ברחבי התבל כדי לבדוק נוסעים מערביים.

מאז 1982 העבירה הממשלה, על פי ההשערה, רק 1.5% מהכנסות הנפט שלה חזרה לקהילות שהנפט מופק בהן. לנוכח מחית הרווח הגוברת העלו השלטונות את השיעור ל־3% ב־1992, אבל ככל הנראה גם כסף זה לא הגיע לקהילות האוגוני. בשנה שעברה אירגנו בני אוגוני את מחאותיהם הראשונות נגד "של" והממשלה. "של" טוענת כי "כל הליכי רכישת האדמה בוצעו. ההסכמות שהושגו והתבססו על פיצוי מלא". אבל האוגוני ממשיכים למחות, וההסגנה באפריל 1993 ירו אנשי צבא ניגריים לתוך ההמון. אדם אחד נהרג ואשה נפצעה. בעקבות זאת הוחרפו המחאות וכמותן תגובות המשטר וחברת "של".

בינואר השנה הבהירה "של" כי עובדיה לא ייכנסו עוד לאזור. הצבא שלח לכפרי אוגוני חיילים, ואלה הסתערו על הכפרים בטענה שהם מוקמים התפרצויות של חיכוכים בין אוגוני לקבוצות לאומיות אחרות. לדברי האוגוני הפשיטות הן עונש מהממשלה. הצבא קיבל פקודה להשתמש בסכסוכי קרקע שוליים כאמתלה להריסת כפרים עד היסוד.

חלק מן הפשיטות האלה ביצעה יחידה מסילת־אימה בשם המשטרה הניידת, שכינויה הוא "להרוג וללכת". תושבי כפרים שמצאו מקלט בעיירה סמוכה סיפרו על חיילים לבושי מדים היורים בלי הבחנה. ילדה בת 10, חבולה קשות, אמרה כי חבורת חיילים אנסו אותה. שלושה ימים לאחר האונס היו עיניה מוצפות דם והאזור סביבן אדום ונפוח. "היא אומרת שהחיילים ניסו לעקור את עיניה", אמרה האם, "כדי שלא תוכל לזהות אותם".

אריק ניקסון אומר ש"של" מגנה מקרים שנעשה בהם שימוש ב"יד קשה". לדבריו, "של" חשה אהדה לרבות מהקובלנות של האנשים באזורים מייצרי הנפט בניגריה, המאמינים כי אינם מקבלים חלק הוגן מהכנסות הנפט". אבל, אמר, כיוון שהממשלה אינה מטה להם אוזן קשבת, הם פונים נגד "של".

לקבוצת מחברות הנפט יש שם רע בעולם השלישי, אך רובן מנסות בשנים האחרונות לצמצם נזקים סביבתיים ולטפח יחסים טובים עם הקהילות שהן פועלות בקרבתן. "במשך שנים קיים נוהג שעל פיו נותנים למקומיים מה שהם רוצים כחלק מהמחיר הכרוך בעשיית העסקים", אמר יועץ קידוח מיוסטון הנמצא כעת בניגריה.

אופי מעשיה של חברת "של" בניגריה גם עומד בניגוד בוטה לפעולותיה במדינות מערביות. אחת מפרסומות החברה מראה עמק יפה בוולס לאחר הנחת צינור נפט. "של", נאמר בפרסומת, התייעצה עם תושבים, גרמה נזק סביבתי מזערי וביצעה שיקום מלא של האזור. אבל סיור של שלושה ימים באוגוני גילה סביבה הרוסה. במקומות רבים הסימן היחיד למאה ה־20 הוא רשת של צינורות נפט ותחנות שאיבה בדלתת הניגר; רשת זו, לו היתה משתרעת בקו אחד, *היתה מגיעה מלונדון לניו יורק.* לפחות בארבעה מקומות נוזל נפט מצינורות מפוצצים. סמוך ליישוב אבובו, למשל, לא נוקה עדיין כתם בן 20 שנה. בינתיים הגשם שוטף את הנפט לנהרות ולנחלים.

העונה היבשה מביאה סכנה מיידית יותר – שריפת נפט. האיכרים באוגוני שאינם יכולים להרשות לעצמם קניית דשנים נהגו לשרוף בבעלי דגן שלא נקצרו כדי להעשיר את האדמה. אבל עכשיו, כשצינורות נפט חוצים שדות ועוקפים כפרים, מעטים מקבלים עליהם את הסיכון.

ב"של", הפועלת ממשרד מפואר ותשלובות מגורים בפורט הרקורט הסמוכה, אומרים כי מאז 1985 הוציאה החברה יותר משני מיליוני דולרים על פרויקטים קהילתיים לאוגוני. אבל יש החולקים על כך. "הקמת כמה חדרי כיתות באיכות ירודה ובאר או שתיים היא תרומה זעומה מאוד לאחר 36 שנים באזור", אומרת האחות מיאלה מקארון, אשת הקשר בניגריה לארגון הקתולי "רשת אמונה וצדק אפריקה". "של" מיאנה לעשות אפילו מחוות קטנות", אומרת אחות אירופית העובדת עם בני האוגוני. הסגל במרפאה ביקש מהחברה להרחיב את משטח המשת על דרך של שדה נפט כדי שהחולים לא יצטרכו לדרוש בבוץ. להפתעתה, סירב נציג החברה. "הוא אמר שהדרכים מיועדות לשרת את הבארות". מקארון חוששת כי השלטונות יוליכו לשים קץ למחאות במבצע צבאי מקיף.

מודפס באישור וול סטריט ג'ורנל, דאו ג'ונס (C) 1994

קוז'אק, בנטם והבוס

ביקשתי לראיין קצין צבא ניגרי, כדי לברר מה גרסת הצבא על אירוע אלים, והנה לפתע אני היא הנענה על שאלות. חיילים לקחו אותי לבניין בלי שם בפורט הרקורט, מטה המשטרה החשאית הידועה בשם שירותי הביטחון הממלכתיים, אר אס אס. "בשביל מי את מרגלת?" גבה איש גבה קומה. חוקרי לא הציגו את עצמם לפני, כך שהמצאתי להם שמות. לגבוה קראתי קוז'אק, לאדם קטן ושמן בעל הבעות של תלמיד תיכון המשוקץ איש גסטפו קראתי בנטם (איש קטן קומה, תוקפן וזכוקן) ואת מי שנראה כממונה עליהם כיניתי הבוס.

קוז'אק דיפדף בדרכון שלי ובדק את האשרות לקרואטיה ולאפגניסטן. "את הלכת לאן שיש צרות", אמר. הסברתי שכסכתבת זרה, כתיבה על צרות היא העבודה שלי. "העבודה שלך", אמר בנימה מתחרית. "כתיבה על צרות, או גרימת צרות?"

צילמו אותי בפרופיל. איש לא קרא לי את זכויותיי או האשים אותי בדבר מה, אבל שוטרת חיפשה אצלי בכוח את הרשימות שסירבתי למסור. "צבודתי", אמר בנטם בנימה מלודרמטית. "תרשי לי להזכיר לך שהיו לך 38 שנים של חיים טובים. יש לך בעל. אל תסכני עכשיו את הכל".

הסיכון, כפי שאני רואה זאת, נשקף לאנשים ששמותיהם מופיעים ברשימותיי, שרובם לא ביקשו ממני להתדפק על דלתם ולשאול אותם שאלות. "את אזרחות צרפתייה, לא כך?" שאל אותי לפתע הבוס, מחזיק בידיו את הדרכון האוסטרלי ואת הגרין קארד האמריקאי שלי. כל אותו אחר הצהריים התעלמו מבקשותיי להתקשר לנציגות האוסטרלית בלאגוס. "את אזרחית צרפתייה שנשלחה לבדוק את מתקני הנפט שלנו לשם חבלה". הוא לא ציפה לתשובה ויצא. שמעתי את מכוניתו מתנענת והבנתי שאבלה כאן את הלילה. שלוש נורות בהקו מעלי. "אפשר לכבות את האור?" שאלתי את הסוהרת. "אפשר, אבל היתושים יהיו גרועים יותר", ענתה. ליגיונות יתושים הידועים כמפיצי מלריה כבר חגו סביבנו.

למחרת הופיעה סוהרת חדשה, שהציגה עצמה כחסידה של המטיף הטלוויזיוני ג'ימי סוואגרט. כל אימת שהחוקרים עזבו את החדר היא חייכה חיוך קורן ופתחה בדרשה על אש הגיהנום ופגיעותן המיוחדת של נשים לשטן. נאבקתי במתברן כדי שלא לשמוע אותה, אבל לפתע הגיע אלי משפט אחד שלה. "אל תפחדי כשבאשיים אותך באשמת שקר", אמרה וציטטה מהברית החדשה, "כי האמת תוציא אותך לחופשי".

רציתי להאמין בכך ומילאתי טופס שנתנו לי החוקרים. רשמתי שם כל מקום מגורים שגרתי בו, כל עבודה וכל קרוב משפחה. לפתע, בעמוד מספר 20, מצאתי שאלה שלא יכולתי לענות עליה: "איזה טווח שכר תרצה לתפקיד זה" הבנתי שחוקרי השתמשו בטופס קבלה לעבודה של האר אס אס. איכשהו ארגון המבגלה והסכנות כזאת נראה פחות מפחיד.

בבוקר למחרת לא בא איש לחקור אותי. קרוב לצהריים נכנס השוטר הבה שאבוא. המכונית שנסענו בה עצרה ליד בניין ממשלתי גדול. נכנסנו לחדר וקירות בעיניצי הגירה. בנטם השליך על השולחן שקית נייר והכתב שעל שניהם היתה חותמת "סודי". קראתי את האותיות ההפוכות והבנתי שזה צו לגירושי המיידי "מסיבות ביטחון". מאוחר בלילה מילא פקיד הגירה בלאגוס את הטפסים לגירושי וכתב בתקפה "זהו הר" במקום "גירוש". פקידת הגירה שליוותה אותי למושב במטוס שפניו מיועדות לאמסטרדם שאלה מה קרה בפורט הרקורט. סיפרתי לה. היא חיבקה אותי לפרידה. "ניגרים", נאנחה, "לא לומדים לעולם".

סליחה, אבל הבאנו את האור

מאת אורבאן לנר

וול סטריט ג'ורנל

יפאן המסכנה. בשנה אחת ראש ממשלה צעיר, רפורמיסט, זוכה בתשואות מן אסיה בשל התנצלותו על מלחמת העולם השנייה. בשנה שלאחריה מעלה את חמתה של אסיה איש בא בימים, שהיה בעבר איש צבא ונעשה שר המשפטים, בהכריזו כי "אונס נאנקינג" לא היה ולא נברא (כך מכנים הטבח, העינויים ומעשי האונס שעשו היפאנים בעיר הסינית בשנת 1937: נרצחו אז 150,000 בני אדם לפחות). לא חשוב עד כמה יפאן מודה ומשתדלת, נראה שאין היא יכולה להשאיר מאחוריה את המלחמה שהסתיימה לפני 50 שנה. ואולי לא השתדלה די.

אמנם ראש הממשלה הקודם, מוריהירו הוסוקאווה, השמיע בשנה שעברה את ההתנצלות הגלויה ביותר עד כה מצד יפאן הרשמית על תוקפנותה באסיה במלחמת העולם השנייה. אבל אסיאתים רבים עדיין חשים, ובצדק, כי בהתנצלויות המשמעות ביפאן יש הסתייגות לא מוצהרת. דבריו הבוטים של שר המשפטים לשעבר, שיגאטו נאגאנו, מוכיחים להם כי ביטויי החרטה של יפאן נאמרים בעצם בלב ולב.

זאת הסיבה שפיטוריו של נאגאנו בידי ראש הממשלה החדש, טסוטומו האטה, ב־7 במאי – אין די בהם לגרום לנושא המלחמה להיעלם. שכן הבעיה אינה הערכי לאומנים המעטים יוזמת החיילים הוקנים המכחישים את מעשי הזוועה של יפאן בנאנקינג. הבעיה היא מספרם הרב של יפאנים מתונים והגונים, שעדיין מאמינים כי אין חשיבות למעשיה של יפאן במלחמת העולם השנייה: כוונותיה היו טהורות.

במלים אחרות, כדי להשאיר את המלחמה מאחור פעם אחת ולתמיד, על יפאן להתמודד עם המיתוס האמיתי, שעל פיו היא רק ניסתה לשחרר את שכנותיה האסיאתיות מהקולוניאליזם המערבי כדי שכל האסיאתים יוכלו לחיות בהרמוניה ובשגשוג. את המיתוס הזה קשה למחות, שכן יפאנים רבים באותה תקופה האמינו בו.

יפאן פלשה בשנות ה־30 לסין, ואחר כך, בשנות ה־40, למדינות אחרות בדרום מזרח אסיה משיקולים מעשיים של אינטרס לאומי. המדינה היתה זקוקה לשווקים ולמשאבים של אסיה כי השפל הכלכלי בעולם, מדיניות מכסי המגן וגזענות אנטי יפאנית תקעו את כלכלתה. הרחבת האימפריה היפאנית באסיה נראתה כפתרון היחיד. את האינטרסים הללו הלבישה יפאן בלבוש מוסרי, וכך הפכה בעיני עצמה ל"אור של מזרח אסיה רבתי", למדינה המשחררת את אחיה האסיאתים מכבלי הדיכוי המערבי ומביאה להם את הציוויליזציה והתיעוש.

זאת, כמובן, היתה הונאה עצמית. למנהיגי יפאן לא היתה שום כוונה לשחרר את אסיה מהקולוניאליזם. מטרתם היתה להמיר את הקולוניאליזם המערבי בקולוניאליזם יפאני. כל יפאני שבוחן את מעשיה של יפאן בעבר, כאשר פלשה לקוריאה, לטייוואן ולמנצ'וריה, יודע זאת בבירור. יפאן לא שיחררה את המדינות הללו. היא כבשה אותן כקולוניזטורית.

רבים מהאסיאתים שתחילה קיבלו בברכה את רעיון "אזור השגשוג המשותף של מזרח אסיה רבתי", שהציעה יפאן, התפכחו אחר כך. המנהיג הבורמזי בה מאו, שטען בעת בטוקיו כי "דמי האסיאתי קרא תמיד לאסיאתים אחרים", הפך במקרה הטוב למבקר חריף של "האכזריות, השחצנות והיומרות הגזעיות היפאניות".

יפאנים משכילים טוענים היום לפעמים, שרק אילוצי המלחמה כפו על יפאן להתייחס לאסיאתים אחרים כאל נחותים. ג'ון דאואר, פרופסור במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס, עושה לבחון את הטיעון הזה בספרו "מלחמה ללא רחמים: גזע וכוח במלחמה באוקיינוס השקט", שיצא לאור ב־1986 בהוצאת פנתיאון. על פי מסמכי ממשלה יפאניים מתקופת המלחמה – בהם מחקר רשמי נרחב מ־1942–1943 ששמו "חקירת המדיניות הגלובלית מסביב לגרעין של גזע יאמאטו" (היפאנים) – דאואר קובע כי "כוונתה של יפאן היתה לכונן שליטת קבע על כל הגזעים והעמים האחרים באסיה – בהתאם לצרכיהם (של היפאנים), ועל פי מה שראוי לגורלם כגזע עליון". תוכנית "אזור השגשוג המשותף של מזרח אסיה רבתי" לא התכוונה לתת שוויון זכויות לאסיאתים אחרים.

הספר משכנע במיוחד הואיל ודאואר נעדר משוא פנים. כשמועלית בו ביקורת, היא מופנית נגד הגזענות האמריקאית כלפי יפאן יותר מאשר נגד הגזענות היפאנית כלפי אסיה. היקפה ועומקה של הגזענות הלבנה עשויים להפתיע את אנשי המערב, אך רוב המשכילים שבהם יודעים היום שהיא קיימת. בניגוד לכך נראה שיפאנים מעטים בלבד מודים ברגשות הבוז שהיו לרבים מהוריהם וסביהם כלפי האסיאתים.

אין המדובר רק בספרי לימוד, המשליקים והמסייחים מציאות היסטורית לא נעימה באמצעות ביטויים נקיים כגון "התקדמות" במקום מלים נכונות מבחינה היסטורית כגון "פלישה". הדבר בא לביטוי באופן שבו פקידים יפאנים מנסחים את "התנצלויות" התקופתיות לפני אסיה. ההתנצלויות מתמקדות תמיד בסבל שיפאן גרמה באסיה. הווריאציות היחידות הן מידת הכנות וגילוי הלב בתיאור הסבל. לעתים נדירות יש בהתנצלויות כדי לומר דבר מה על כוונותיה של יפאן. מהמלים "אנחנו מצטערים על הדברים הרעים שעשינו באסיה", שמשמיעים פקידים יפאנים, משתמע, לתגובות מניטית, ההמשך הלא מבוטא במלים: "אבל רק ניסינו לשחרר את אסיה".

ייתכן שהאמת טמון בבירור, כי מתי, ראה את ההתנצלויות היפאניות יהיה בעיני אי אילו יפאנים לא הוגן. אבל בלי ספק אין הגונה בארמירה, שפקידים יפאנים משקיעים רק מאמץ מועט בחינוך האזרחים במדינה בנושא כוונותיה האמיתיות של יפאן באסיה בשנות ה־30 וה־40. האסיאתים היו צריכים לרצות שיפאן תחנך את אזרחיה, יותר מאשר שתתנצל לפניהם.

ערב יום השנה ה־50 לפלישת יפאן לפרל הרבור אמר נשיא ארצות הברית לשעבר ג'ורג' בוש: "מלחמה היא גיהנום ודבר איום, אבל אין לדרוש התנצלות". בוש אולי הרחיק לכת. אסיאתים רבים רוצים שיפאן תתנצל, וקשה למתוח עליהם ביקורת בשל כך. אבל התנצלות היא חסרת משמעות, אם אינה אלא סתם מלים. אם יכשירו היפאנים לומר שהם מצטערים, אבל חושבים שהיתה להם הצדקה – תהיה בכך סיבה לאסיה לחשוש שהיפאנים לא למדו דבר מהעבר וכי הם עלולים באחד הימים לחזור עליו. רק לנוכח מודעות עצמית יפאנית תוכל אסיה להסכים עם התפקיד הפוליטי החשוב שיפאן רוצה היום למלא באסיה, ובצדק.

תצלום ארכיון

חיילים יפאנים במלחמת העולם ה־2. לא התנצלויות מגומגמות לפני עמי אסיה יעזרו ליפאן להשאיר את המלחמה מאחור, אלא התמודדות עם המיתוס, שלפיו רק ניסתה לשחרר מהקולוניאליזם המערבי

כותב המאמר הוא עורך אסיאן וול סטריט ג'ורנל. מודפס באישור וול סטריט ג'ורנל, דאו ג'ונס (C) 1994

هكذا من الأصل

צל החוק טוב מהחוק

מאת מרדכי רביד

בעת, כששקעו ענני האבק של ניצחון "חיים ורשיש" בהסתדרות, ואחרי ששמענו שחיים רמון מוכן לחקיקה בנוסח "הפשרה של שוחט", או "הפשרה של דרעי", יש לחזור ולבחון אם דרושה חקיקה גורפת בתחום הבריאות, או שמא די בכמה תיקונים.

צלו של החוק, שהיה תלוי מעל למערכת הבריאות כחרב דמוקלס בשלוש השנים האחרונות, חולל שינויים משמעותיים במערכת הבריאות. ההערכות לחוק שימשה מאיץ לתחרות בין הקופות: המבוטח הפך מנטל ללקוח שמתפנים ביוקרה, וכל קופות החולים שיפרו את השירות. החשש שהחוק, במתכונתו המוצעת, יחנוק את התחרות ויגרום לירידה חדה במוטיווציה של נותני השירותים להשתפר.

האלמנט החשוב ביותר בחוק, חובת הביטוח לכל, אינו שנוי במחלוקת. לעניין זה אין צורך בחוק, ודי בתקנה שתאכוף ביטוח לכל. אמצעי האכיפה הם בעיה בפני עצמה. מי שאין לו תיק בביטוח הלאומי ואינו משלם מסים, לא יאותר גם לצורך גביית הביטוח. כיום, כאשר קופות החולים גובות אותו בעצמן, מי שאינו משלם אינו מקבל שירות. אם תחול חובת מתן השירות ללא קשר לתשלום, תיווצר בעיה לקופות החולים, האמורות, לפי הצעות הפשרה, לגבות חלק מן התשלומים.

הצעות הפשרה האלה מבטלות את המניע להתייעלות מערכת הגבייה, שהרי כל מנגנוני הגבייה יישארו על כנם. יהיה אפוא מנגנון גבייה כפול, בלתי יעיל וחסר אמצעי בקרה הדדיים בין הקופות לבין המוסד לביטוח לאומי. זהו מרכול ביורוקרטי שאין בו כל הגיון, וכל כולו נועד לשמור על תפקוד לשכת המס ההסתדרותית. אם עושים פשרה, הרי עדיף להשאיר את גביית דמי הביטוח בידי קופות החולים עצמן, ולא להתחלק עם צד שלישי כלשהו.

בימה

חוק הבריאות הממלכתית במתכונתו הנוכחית יחנוק את התחרות ויוריד את המוטיווציה של הקופות להשתפר

על אף האובייקטיביות והיעילות של המוסד לביטוח לאומי, גביית הביטוח כמס היא הלאמת שירותי הבריאות לכל דבר, על כל ההסדרות המעשיים והפוטנציאליים הכרוכים בה. החיסרון המעשי הגדול ביותר הוא מרשד חלק ניכר מן התחרות בין הקופות.

ההתחשבנות לפי קריטריונים של גיל, מרחק ממרכז הארץ ומצב כלכלי בעייתית מאוד. אין הסכמה בדבר דרכי התרגום של הפרמטרים הדמוגרפיים ללשון הקצאת כספים. שינוי קל בקריטריונים יכול לחולל שינויים ניכרים בתקצוב היחסי של הקופות. כך ניתן בידי משרד הבריאות כוח להעלות או להוריד את יכולתן של הקופות השונות לעמוד בהתחייבויותיהן כלפי המבוטחים. היות שהקריטריונים הם שרירותיים מעצם מהותם, יהיה קשה מאוד לבקרם באופן אובייקטיווי. זהו פתח להתדיינות אין סופית ולסכסוכים שלא לעניין. הדבר גם יעניק לשלטון עוצמה שכיום אינה בידיו, וספק רב אם היא צריכה להיות בידיו.

גם הבטחת מעבר חופשי של מבוטחים מקופה לקופה ללא כל אפשרות סירוב הגבלה היא תמריץ שלילי לנותני השירותים. כיום משתדלת כל קופה לתת שירות טוב כדי למשוך מבוטחים; מבוטח חולה מאוד אינו יכול להחליף קופה, ולכן האחריות לטיפול בו מוטלת כולה על הקופה שאליה הוא שייך. כאשר הכל יהיה פתוח לפני כולם, יוכלו נותני שירות למיניהם לעודד בעקיפין חולים קשים לעבור לקופה אחרת על ידי שלא יתאמצו במיוחד לטפל בהם בצורה מיטבית.

שום פיקוח של משרד בריאות אינו יכול לבוא במקום תחרות חופשית. אוזלת ידו היא מן המפורסמות. די אם נזכיר את השררה לסמנות, הפרסומת עצמית של שירותי רפואה, הפיקוח על תרופות והטיפול בתלונות.

אין הבראה באמצעות חוק. תהליכי ההבראה במוסדות כלכליים השרויים בקשיים נעשים על ידי שינוי פילוסופיית הניהול, לפי כללי השוק החופשי ובתמיכת הציבור באמצעות מימון ביניים או סיוע ממשלתי. השינויים שיש לבצע בעקרונות הניהול של הקופה אינם כלולים בחוק ואינם יכולים להיות כלולים בשום חוק. עצמאות, הן מן ההסתדרות והן מן הממשלה, היא התנאי הראשון להבראה. אם תחליף הקופה אדון אחד (ההסתדרות) באדון אחר (הממשלה) שוב לא תהיה לה כל מוטיווציה להתייעל.

עקרונות החוק אלא שהחוק בגרסתו הנוכחית סוטה מהם סטייה גדולה. למעשה, צפויה לנו הלאמת שירותים, דיכוי התחרות, מרכול ביורוקרטי של גבייה כפולה ומנגנון פיקוח שיתפח ויתבע תקציב נוסף. טוב יעשה רמון אם יוותר על הישג מהיר באמצעות חקיקה חפוזה, ויתבע עיבוד נוסף של החוק לאור עקרונות כלכליים ומתוך עידוד התחרות.

הכותב הוא פרופסור לרפואה פנימית באוניברסיטת תל אביב

מדע/ צפריר רינת

זהותו המפוקפקת של החלקיק

הנויטרינו, אחד מחלקיקי היסוד של החומר, נותר מסתורי. המסה שלו אינה ידועה וייתכן שהוא מחליף את זהותו

הכנס הבין לאומי ה-16 בפיסיקה ובאסטרופיסיקה של נייטרינים, חלקיקי היסוד החמקניים, ייפתח מחר באילת וישתתפו בו למעלה מ-300 מבכירי המדענים בארץ ובעולם בתחומי הפיסיקה, האסטרופיסיקה והקוסמולוגיה. בין המשתתפים יהיו שלושה חתני פרס נובל בפיסיקה פרופ' סמואל טינג שגילה את הקווארק הקסום, אחד מחלקיקי היסוד של הטבע, פרופ' לאון לדרמן שגילה את הקווארק התחתון, ופרופ' שלדון גלשו שהביא את היסודות למודל הסטנדרטי של חלקיקי היסוד בטבע.

בכנס ידונו בהרחבה על גילוי הקווארק העליון המשלים את גילוי חלקיקי היסוד של הטבע ועל עדויות חדשות המאשרות את תמונת המפץ הגדול של בריאת היקום. יושבי ראש הוועדה המארגנת של הכנס הם הפרופסורים גד עילם ואהרן דר מהטכניון.

קיומם של הנויטרינים נחזה לפני למעלה משישים שנה, אך אף שכל היקום כנראה מלא בהם (כ-340 נויטרינים לסמ"ק) תכונותיהם הבסיסיות עדיין אינן מוכרות דיין. בשנות העשרים התגלה בניסוי במעבדות קמברידג' שבאנגליה, כי האנרגיה של אלקטרונים הנפלטים בהתפרקויות בטא רדיואקטיביות של אטומים אינה קבועה כמתחייב מחוק שימור האנרגיה, אלא משתנה מהתפרקות להתפרקות. בעקבות ניסויים אלה העלה הפיסיקאי נילס בוהר, שפיענח את מבנה האטום, את ההשערה שהטבע אינו מקיים את חוק שימור האנרגיה.

הפיסיקאי השווייצי וולפגנג פאולי לא שכבע שחוק שימור האנרגיה אינו תקף ובמקום לזנוח אותו העלה בשנות השלושים רעיון בדבר קיומו של חלקיק חמקני חסר מסה ומטען ובעל אינטראקציה חלשה בלבד, הנפלט בהתפרקויות רדיואקטיביות ונושא עמו את האנרגיה החסרה. פאולי קרא לחלקיק זה נויטרינו. הוא לא העז לפרסם את הרעיון שלו בכתב עת מדעי ורק הזכיר אותו בהתכתבויות. מי שהזכיר אותו במפורש היה הפיסיקאי אנריקו פרמי, ממציא הכור הגרעיני, שפירסם ב-1934 את התיאוריה שלו בדבר התפרקויות גרעיניות מסוג בטא והזכיר בה את הנויטרינו.

גילוי הנויטרינו בניסויות התאפשר רק לאחר גילוי תגובת השרשרת הגרעינית שהובילה לפיתוחם של פצצת האטום וכורים גרעיניים. תגובת שרשרת זו גורמת שחרור אנרגיה המלווה בשטפים גדולים של נויטרינים. בשנת 1953 הצליחו שני פיסיקאים, שעבדו במעבדה הלאומית של ארצות הברית בלוס אלמוס, לעלות על עקבותיהם של הנויטרינים. ביוני 1956, לאחר שווידאו את גילוי החלקיקים, הודיעו על כך לפאולי שחזה את קיומם 25 שנה קודם לכן.

בשנות השישים הצליחו הפיסיקאים להוכיח שקיימים שני סוגים של נויטרינים. האחד נוצר בעת התפרקותם של חלקיקים הנקראים מזונים למיואונים ונויטרינים (המיואון הוא חלקיק דמוי אלקטרון אבל כבד ממנו פי 200) והאחר – נויטרינים שהם בני זוגם של אלקטרונים. בשנות השבעים התברר שיש סוג נוסף של נויטרינו לאחר שהפיסיקאי האמריקאי מרטין פרל גילה חלקיק נוסף דמוי אלקטרון, הטאון, הכבד מאלקטרון פי עשרת אלפים, ועדויות לקיומו של נויטרינו שהוא בן זוגו של הטאון.

לאחר שפותחו כורים ומאיצי חלקיקים המהווים מקורות רבי עוצמה של נויטרינים הפכו חלקיקים אלה לכלי חשוב בחקר מבנה החלקיקים היסודיים והאינטראקציות שלהם. ההוכחות החותכות ביותר על נכונות התיאוריה הסטנדרטית שאיחדה את הכוח האלקטרומגנטי עם הכוח החלש (שניים מבין ארבעת הכוחות בטבע) התקבלו מניסויים בעזרת נויטרינים. עם זאת, למרות ההתקדמות הרבה בחקר חלקיקים אלה, נותרו התכונות הבסיסיות שלהם, כגון מהי המסה שלהם והאם הם מתחלפים ביניהם והופכים מנויטרינו מסוג אחד לנויטרינו מסוג אחר, בלתי ידועות, ורק בדיקת נוספת של התיאוריה הסטנדרטית ותכונות הנויטרינים שייעשו באמצעים קוסמולוגיים ואסטרופיסיים עשויות לפתור תעלומות אלה.

חלק מגלאי אופטי של נויטרינים הממוקם בקרקעית הים

הנויטרינים שהתגלו עד היום מגיעים ממקורות שונים. חלקם באים מכורים וממאיצים ואחרים נוצרו בהתנגשויות של חלקיקי הקרינה הקוסמית באטמוספירה של כדור הארץ. נויטרינים אחרים נוצרים בעת הבעירה הגרעינית בשמש, ובעת התפוצצות הסופרנובה (כוכב ענק שהתפוצץ) בענן מגלן הגדול בפברואר 1987. בכל המקרים האלה של גילוי נויטרינים התגלתה אמנם התאמה איכותית לצפוי על פי התיאוריה הסטנדרטית, אבל התגלו גם סתירות ניכרות ולא מובנות.

בגלל האינטראקציה החלשה של הנויטרינים, גלאי הנויטרינים, שמקורם בשמש, בקרינה הקוסמית ובמקורות אסטרופיסיקליים אחרים – הם אדירי ממדים ומוטמנים עמוק מתחת לאדמה, במכרות עמוקים, במעמקי אגמים ובמנהרות תחת הרים גבוהים. מעטה האדמה, הקרח או המים, מסנן את החלקיקים בעלי האינטראקציה החזקה יותר מזו של הנויטרינים. האינטראקציה החלשה שלהם גורמת לכך שרק כמות זעירה של הנויטרינים העוברים דרך הגלאים משאירים את עקבותיהם.

בניסויים שהתבצעו בגלאים התגלה שהיחס בין כמות הנויטרינים מטיפוס המיואון לבין כמות הנויטרינים מטיפוס האלקטרון שונה מהיחס שהיה צפוי בנוגע לנויטרינים הנוצרים באטמוספירה על ידי חלקיקי הקרינה הקוסמית. בכמה ניסויים יקרים המדענים אמורים לבדוק אם אי התאמה זו היא אמיתית ואם מקורה בחילופי זהות של הנויטרינים. חילופים כאלה אפשריים אם מסת הנויטרינים שונה מאפס והם אינם חלקיקים בעלי זהות טהורה. חשיבותם של חילופי זהות כאלה בכך שהם יאפשרו לקבוע את המסות הבלתי ידועות של הנויטרינו ויהוו הוכחה שהמודל הסטנדרטי של החלקיקים אינו שלם. על פי מודל זה המסות של שלושת הסוגים של חלקיקי הנויטרינו שווה לאפס ואין ביניהם חילופי זהות.

הנויטרינים הנוצרים בעת הבעירה הגרעינית בגרעין השמש התגלו עד עתה בארבעה גלאים תת קרקעיים. בשניים מהגלאים התגלה, להפתעת המדענים, שכמות הנויטרינים האנרגטיים יותר היתה קטנה מהצפוי. שני גלאים נוספים ברוסיה ובמנהרה מתחת להר גראן סאסו באיטליה קלטו אחר נויטרינים שמקורם בשמש. בתצפיות בגלאי האיטלקי השתתפה גם קבוצה ישראלית ממכון ויצמן בראשות פרופ' ישראל דוסטרובסקי.

בשני גלאים אלה, שקלטו בעיקר את כל הנויטרינים המגיעים מהשמש ולא רק אלה האנרגטיים בלבד, התברר שהכמות הכוללת של הנויטרינים מהשמש דומה לתחזית, אך ייתכן שכמות החלקיקים האנרגטיים שביניהם קטנה מהמצופה.

התצפיות בארבעת גלאי הנויטרינים שמקורם בשמש אישרו שהיא מפיקה את האנרגיה שלה בשרשרת ריאקציות גרעיניות המתרחשות סמוך למרכזה, כפי ששיער הפיסיקאי האנס בטה כבר ב-1938. התיאוריה של בטה שוכללה על ידי הפיסיקאי ג'ון באוקל, שישתתף גם הוא בכנס הנויטרינים באילת, ועל ידי עמיתיו. באוקל טוען כי הנתונים מארבעת הגלאים מצביעים על חוסר של נויטרינים אנרגטיים מהשמש.

החוסר של הנויטרינים האנרגטיים מהשמש זכה במרוצת השנים לכינוי "בעיית הנויטרינים של השמש". עד היום לא ברור למדענים, אף שעסקו אלפי חוקרים בנושא, אם מקור הבעיה בכך שהם אינם מבינים לחלוטין את השמש או את תכונות הנויטרינים, או שאולי חלק מהניסויים שערכו אינם מדויקים.

בטה ובאוקל טוענים כי תוצאות הניסויים מוכיחים שהמודל הסטנדרטי של האינטראקציות החלשות אינו נותן תיאור מדויק של הנויטרינים והאינטראקציות שלהם. יש פיסיקאים הסבורים שהנויטרינים משנים את זהותם בשמש או במעופם מהשמש לכדור הארץ לנויטרינים שהגלאים הנוכחיים אינם מסוגלים להבחין בהם. פרופ' דר ופרופ' גיורא שביב מהטכניון טוענים שהמסקנות של באוקל ובטה אינן נכונות. לדעתם, המודל המקובל של יצירת אנרגיה בשמש אינו מדויק דיו. גם חלק מתוצאות הניסויים אינו מדויק, ולדעת השניים, אין חוסר אמיתי של נויטרינים מהשמש. הוויכוח בין באוקל לשביב ודר יידון בהרחבה בכנס באילת.

עד כה הנויטרינים היחידים שמקורם מחוץ לשמש אשר התגלו הם אלה שנפלטו בזמן התפוצצות הסופר-נובה בענן מגלן הגדול. נויטרינים אלה נפלטים מתוך הכוכבים שלא כמו האור הנפלט מהמעטפת שלהם, והם נושאים מידע על המתרחש בתוך הכוכב, שלא ניתן להשיגו באמצעים אחרים. פיתוחם של גלאי נויטרינים חדשים יאפשר פיענוח חידות אסטרופיסיקליות כמו מהו המנגנון המדויק של התפוצצות סופר-נובה האמורה להתרחש בגלקסיה שלנו בעתיד הלא רחוק, ותספק נתונים על תכונות הנויטרינים שלא ניתן לקבל מניסויים ארציים.

כל זה יתאפשר אם אכן תתרחש בגלקסיה שלנו התפוצצות סופר-נובה בעתיד הלא רחוק. שכיחות תופעה זו היא לפי ההערכות אחת למאה שנה בממוצע, אולם כבר למעלה מ-300 שנה לא אירעה בגלקסיה שלנו התפוצצות כזו. המנגנון של התפוצצויות סופר-נובה נחקר בישראל בין היתר על ידי פרופ' ולמן בוקת מהאוניברסיטה העברית ועמיתיו ועל ידי פרופ' שמואל נוסינוב מאוניברסיטת תל אביב.

לדברי פרופ' דר, לנויטרינים תפקיד מרכזי בשניות הראשונות לאחר הבריאה, בעיקר בעת הסינתזה של היסודות הקלים. אם הנויטרינים מאסיביים דיים כפי שהחוקרים משערים, שככל הנראה הם מילאו חלק חשוב ביצירת גלקסיות, צבירי גלקסיות וצבירי על של גלקסיות והם מהווים כיום את עיקר המסה הנסתרת של היקום.

הנויטרינים משמשים גם כגשש חשוב במחקר בהבהרת תופעות אסטרופיסיקליות כמו התפרצויות קרני גמא, מקור הקרניים הקוסמיות, ומבנה מעטפת הסילונים האדירים שפולטים מרכזי גלקסיות אקטיביות. בנושאים אלה עוסקים כיום בין היתר האסטרופיסיקאים צבי פירן ואבישי דקל מהאוניברסיטה העברית, ד"ר דן מעוז מאוניברסיטת תל אביב וד"ר שמואל רחוטה מהטכניון.

אין קדושה בקברים

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

מקובץ מאמרים שיצא באחרונה עולה כי חז"ל, בניגוד לחוגים החרדיים בימינו, התירו להעביר עצמות מתים ממקומם

בימינו מקובל על מגזרים שלמים בציבור הדתי החרדי שאין מפנים קברים משום זלזול בכבוד המת, וטעם זה הוא המביא להתגשויות תכופות בין הארכיאולוגים החופרים קברים לבין אנשי "אתרא קדישא", עמותה שקיבלה על עצמה לדאוג לכבודם של המתים, כאשר מדובר בקברים של יהודים מימי עבר רחוקים.

אבל מתברר שדווקא בתקופת המשנה נקבע שכל הקברים ניתנים לפינוי פרט לקבר המלך וקבר הנביא. רבי עקיבא אף הרחיק לכת וגרס שגם קבר המלך וקבר הנביא אפשר לפנותם. דיון בפרשה זו וברבות אחרות אפשר למצוא בקובץ מאמרים שראה אור באחרונה על ידי מחלקת ההוצאה לאור שליד "יד יצחק בן־צבי" – שכותרתו מעידה על תוכנו: "קברים ונוהגי קבורה בארץ ישראל בעת העתיקה".

ניתוח ארכיטקטוני

בין 13 המאמרים, שנקבצו בספר המחזיק יותר מ-250 עמודים וכולל ציורים ואיורים, המעניינים יותר הם אלה העוסקים בבעיות כלליות, כמו מאמרו של ניסן רובין, "הקבורה השנייה בא"י בתקופת המשנה והתלמוד", ומאמרו של זאב וייס, "מיקום בתי הקברות היהודיים בגליל בתקופת המשנה והתלמוד". עיקרו של המאמר הזה הוא ניתוח ארכיטקטוני של מבנה הקברים בהשוואה בין המקורות התלמודיים לבין התגליות הארכיאולוגיות בשטח.

גם מחקרו של מאיר בר־אילן, "הקבורה בנחלת אבות בין היהודים בעת העתיקה", עוסק בבעיית הקבורה במרומה הרחבה יותר, לרבות השלכותיה התרבותיות.

בר־אילן נזקק גם לספרות המקרא, לספרות החיצונית וכמובן לאוצר ספרות המשנה והתלמוד, כדי לתת רקע נאמן לאורחות הקבורה במסורת ישראל.

אם מאמרים אלה עוסקים בקבורה משנית, דהיינו בליקוט העצמות, הרי מאמרו של יוסי פטריק דן ב"קבורה ראשונה על פי מקורות חז"ל". ברשימתו דן פטריק במבחר מונחים הנזכרים במקורות. תרומתו של המאמר בהכנסת סדר ובביאורים שנותן המחבר למונחים המפוזרים בספרות חז"ל העוסקה למקור המונח, למשמעותו ולניסיון לזהותו בממצאים הארכיאולוגיים של הקברים.

מאמר אחר באותו הקובץ, "מנהגי קבורה ושונות תרבותית בכנען של תקופת הברונזה המאוחרת", פרי עטה של ריקה גונן, עוסק במנהגי הקבורה בעת העתיקה בארץ לפני כיבושה בידי שבטי ישראל. . מאמר העוסק באותו נושא, אך מתקופה הפרה־היסטורית, מביא יצחק גלעד במאמר "מתים ומנהגי קבורה בארץ ישראל בתקופת האבן הקדומה". מרדכי היימן פותח לפנינו אשנב לאחת מצורות הקבורה האופייניות לאזורים נרחבים במזרח התיכון. הכוונה לרגמי אבן, הצפים לעיני המטייל בנגב בראש כל הר וגבעה. אלה עוררו את תשומת לבם של ראשוני חוקרי הנגב, אך רק עתה זכו למחקר מעמיק יותר המלווה בעבודת שדה מתאימה ובחשיפתם של כמה רגמים.

רחל הכלילי מחזירה אותנו לעולם האקטואליה הפוליטית ומדווחת על חפירותיה באתר הקבורה הגדול ביריחו. בחפירותיה במקום חשפה הכלילי גם מבחר של ארונות עץ שנשמרו היטב הודות לאקלים היבש באזור. במאמרה, המלווה בעשרות ציורים ושרטוטים, מתארת הכלילי את מלאכת בנייתם של ארונות העץ ומנתחת את מורשת הקבורה בשלהי ימי הבית השני.

רגישות ציבורית

נושא הקבורה והקברים בעת העתיקה אינו יורד מסדר יומו של הציבור הישראלי בשל המלחמות המתמשכות, הרשות לנקרים, בין חוגים חרדיים לבין הארכיאולוגים. חשיפתם ולימודם של הקברים הם מאושיות המחקר הארכיאולוגי בכל מקום בעולם, אך חשיבותם בארץ ישראל, הדלה בממצאים כתובים, רבה אף יותר. מצד שני, אפשר להבין את רגישותם של חוגים רבים בציבור הישראלי להעברת עצמותיהם של נפטרים. הניסיון מלמד כי אפשר להגיע לפשרות משמעותיות בנושא רווי מתח זה.

אנופלס בנגב

הגשם הרב שירד בישראל ב-1992 גרם, בין השאר, הצפת נחלים בנגב והיקוות ריכוזי מים. עם התוצאות של היקוות זו נמנות התרבותם של חרקים למיניהם והופעת ארבעה מינים של יתושי אנופלס, מעבירי הטפיל הגורם למחלת המלריה.

בגיליון חודש אפריל של Israel Journal Of Medical Sciences מדווחים שלושה מדענים ממשרד הבריאות ומהמשרד לאיכות הסביבה ומרצו מהמכללה לרפואה וטרינרית באוניברסיטת אילינוי שבארצות הברית על הימצאותם של ארבעת מיני האנופלס בנחלים פורה והרדוף שבנגב. המדענים התעניינו במיוחד בהימצאותם של זחלים רבים מהמינים אנופלס פארואנסיס ואנופלס שאנגרבי. הפארואנסיס נמצא בעיקר באפריקה ונחשב למעביר מלריה בקניה ובמצרים. בישראל הוא לא נראה כמעט מאז סוף שנות החמישים, אז היה אחראי לכל הנראה להתפרצות פתאומית של מלריה באזור מישור החוף הדרומי.

המין אנופלס שאנגרבי נחשב למעביר העיקרי של מלריה בישראל. פעולות נמרצות להשמדתו הביאו לירידה ניכרת במספר היתושים ובאתרי הקינון. בסוף שנות השישים הוא נמצא שוב, הפעם באזור רמת הגולן, ומאז התרבה בהדרגה, אם כי לא התפשט אל האזורים הדרומיים של ישראל. זאת הפעם הראשונה שהוא נמצא באזורים צחיחים למחצה. מיד לאחר שהתגלתה בנגב, ננקטו פעולות לחיסול האוכלוסיה החדשה.

נוכחותם של מיני אנופלס גם בחלקיה הדרומיים של ישראל מחייבת, לדעת המדענים, פיקוח צמוד ופעולה רצופה לחיסול אוכלוסיות היתושים. עם זאת, לדברי החוקרים העוסקים בנושא המלריה, הגורמים העיקריים למקרים של מחלה זו בישראל הם תיירים ישראלים שחזרו מאזורים נגועים במלריה, או הגעתם של עולים שחלו במחלה בארצות מוצאם.

במאמר מערכת אחר שהתפרסם בגיליון נבחנת האפשרות של חזרת המלריה לישראל כמחלה שכיחה. מחבר המאמר, אלי שוורץ מהמרכז הרפואי למטיילים בבית החולים משגב לדך, כותב שלמעשה נעלמה מחלת המלריה מישראל, אך יתושי האנופלס עדיין נמצאים בארץ. על פי ההערכות יש בישראל 16 מינים של אנופלס, שחלקם מסוגלים להעביר את המחלה. רוב היתושים נמצאים בצפון, אך בגלל שינויי האקלים יש התפשטות של כמה מהמינים לאזורים דרומיים יותר.

המלריה מועברת לבני האדם באמצעות הטפיל פלסמודיום, ובעיקר באמצעות המין פלסמודיום פלציפרום. הטפיל הזה נמצא בבלוטות הרוק של האנופלס וחודר אל מחזור הדם של בני אדם בעת עקיצתו של היתוש. הוא עובר אל הכבד, פוגע בתאים ועובר מעגל חיים נוסף עד שלב זה הוא מתרבה ברבייה אל־מינית. משלב זה ואילך חלק מהטפילים יעברו חלוקה לתאי מין ויתחילו בהתרבות מינית. לשלב זה יש חשיבות מכרעת ורק באמצעותו יכול הפלסמודיום להמשיך במעגל ההתרבות שלו לאחר שיתושים בלעו אותו. בתוך הקיבה של היתוש מתחברים תאי המין הזכריים והנקביים של הטפיל ויוצרים טפילים שמקצתם מגיעים אל בלוטות הרוק של היתוש ומשם אל האדם.

שני תנאים דרושים כדי לאפשר את התפשטות המלריה: מאגר של טפילים באוכלוסיה אנושית ויתושי אנופלס המעבירים את הטפיל. בישראל נמצא מאגר הטפילים הפוטנציאלי באוכלוסיות של מהגרים מארצות כמו אתיופיה. במבצע משה בשנים 1980–1989 היו 62% מעולי אתיופיה נגועים במלריה, בעיקר זו הנגרמת על ידי פלסמודיום פלציפרום. טיפול שיטתי בעולים הביא להיעלמות המלריה. בגל העלייה השני מאתיופיה נמצא מספר קטן של חולי מלריה.

המקור השני של מלריה מחוץ לישראל הוא התיירים הישראלים המטיילים באזורים הנגועים במחלה. בין השנים 1987–1992 התגלו כשלושים מקרים של מלריה בכל שנה בקרב תיירים אלה. מדובר במספר קטן יחסית של חולים, אולם כיוון שלא היו מחוסנים בפני המחלה סבלו רובם ממלריה חריפה.

לדעת שוורץ, כיום אין סכנה של התפשטות המלריה בישראל, בעיקר כיוון שהמאגר של נשאי הטפיל מוסיף להיות קטן. עם זאת, מדגיש שוורץ, אבחון וטיפול בחולים וחיסול אוכלוסיות האנופלס צריכים להימשך.

פורל מחוסן

בשנת 1985 פגעה בבריכות הדגים בישראל, שבהן גדלים דגי פורל האמנון, מחלה זיהומית ממקור בלתי ידוע, שהתפשטה במהירות וגרמה נזקים כבדים. המחלה הביאה להמתתה של 50%–60% מדגי הפורל האמנון, ב-1989 גרמה המחלה נזק של כשלושה מיליון דולר למגדלים. הפגיעות הקשות ביותר היו בבריכות שהפורלים והאמנונים גדלים בהן בצפיפות: בחלק מבריכות אלה יש 30 אלף דגים בכל בריכה.

חוקרי האוניברסיטה העברית פרופ' הלל ברקוביאר וד"ר אבי הלדר, שניהם מהפקולטה לחקלאות, החלו חוקרים בסיועם של מגדלי הדגים בקיבוצי הצפון את המחלה שפגעה בדגים. הסברה הראשונית היתה כי הדגים מתים כתוצאה ממצב דחק הגורם את התפתחות המחלה הידועה "דלקת מוגלתית של המוח", שסימניה הבולטים הם איבוד יכולת כיוון התנועה והתגלגלות העיניים. דגי הפורל אותם מגדלים בגוש־דן, שוחים בדרך כלל נגד הזרם, אך לאחר שחלו החלו לשחות עם הזרם או ששחו על גבם. גורם המחלה לא התגלה.

רק לאחר סדרת ניסויים התברר שגורם המחלה הוא חיידק סטרפטוקוקוס. אפיון גנטי קבע שמדובר בשני מינים חדשים של חיידק זה: סטרפטוקוקוס שילואי וסטרפטוקוקוס דיפאטיל. חיידקים אלה נמצאים רק בדגים ואינם פוגעים בבני אדם או ביונקים כמו עכברים וארנבות.

החוקרים הצליחו לשחזר את המחלה במעבדה ולאחר מכן לפתח לה חיסון באמצעות הטכניקה החיסונית הקלאסית. הם החדירו לדגי הפורל חיסון המורכב מחיידק מומת שאינו פוגע בדג אבל מעורר אותו ליצור נוגדנים. לאחר שלושה שבועות הדביקו את הדגים בחיידקים אלימים פעילים וגילו שהדגים התחסנו. דגים מבקרת ביקורת, שהודבקו בחיידקים בלי שקיבלו חיסון, מתו כולם.

החיסון שפיתחו החוקרים יעיל לשישה חודשים ומתאים לזמן הדרוש לגידול הפורל. דג זה מגיע למשקל של 30 גרם בגיל שלושה חודשים ואז ניתן לו החיסון. כעבור ארבעה חודשים נוספים הוא מגיע למשקל של 500 גרם, ואז המגדלים משווקים אותו.

עד היום חוסנו כמיליון דגי פורל. בעזרת החיסון שפותח באוניברסיטה העברית. בעת מבצע החיסון שחל השנה חוסנו בכל יום כ-30 אלף דגים באמצעות מכונת חיסון מיוחדת שהובאה מדנמרק ונורווגיה, שם הן משמשות את הדייגים המקומיים.

החיסון נעשה באמצעות הזרקה. הדגים מובאים לאמבטיות, ובהן חומר הרדמה שבו רופאי שיניים משתמשים לשם הרדמה מקומית. הדגים מורדמים לדקות אחדות ומוכנסים אל המכונה כשבטנם מכוונת אל מזרקים שבאופן אוטומטי מזריקים לגופם את החיסון. לאחר ביצוע החיסון ירדה תמותת הפורלים ל-5% וחוות הדגים של קיבוץ דן הצליחה לגדל 100 טון דגי פורל יותר מאשר בשנה שקדמה לביצוע החיסון. תוצאת לוואי של החיסון היתה הפסקת השימוש באנטיביוטיקה שעשויה להזיק לאדם האוכל את דגי הפורל.

במקרה של דגי האמנון פיתוח החיסון הוא אתגר מורכב יותר, מאחר שדג זה מותקף על ידי שני מיני החיידקים. גורם נוסף המקשה על פעולת החיסון יעילה לאמנון הוא תקופת הגידול של דג זה, המתפרשת על ארבע עונות. החוקרים כבר הצליחו לתת לדגי אמנון חיסון הדומה לזה הניתן לפורלים בתחנה הניסויית בגנוסר ועד שנה הוא התגלה כיעיל, אבל עדיין צריך להמתין עד שהחיסון יבוא כדי לבדוק את יעילותו המלאה. דג האמנון נמצא בתרדמה בעונת החורף, ועדיין לא ברור אם החיסון הניסויי שלו נפגע כתוצאה מתרדמה זו. אם יש פגיעה בחיסון, יהפוך החיסון לבלתי יעיל ויהיה צורך למצוא דרך לשחזר מחדש את פעילותו.

75 שנות הארץ / 29 במאי

1932

שרות האויר רמלה־קהיר

מודיעים לנו, שהאוירונים מארץ־ישראל לקהיר יצאו מרמלה לא בכל יום א', כפי שהודענו בגליון יום ו', כי אם בכל יום שבת.

1939

דבר הספר הלבן

– היה ילד יהודי טוב, ואל תבקיע לגדולה. קטן היה כל ימיך!

1972

סרבן הגיוס

מאת סופרו הצבאי של "הארץ"

סרבן הגיוס גיורא נוימן נאות, בלחץ הוריו ופרקליטו, להגיע לפשרות עם שלטונות צה"ל: כתחליף לשירות צבאי הוא מוכן לשרות של שלוש שנים, ללא תשלום, במשק בתחומי הקו הירוק, או לעבוד אותה תקופה וללא תשלום בבית חולים בישראל. ...בתשובת שלטונות צה"ל נדחתה הצעת הפשרה של גיורא. ...הוריו של נוימן מסרו כי לאחרונה התירו להם לבקר את בנם בכלא אחת לשבוע. קודם לכן הותר להם לבקר אצלו רק פעם אחת בתקופת מעצר (35 יום).

1975

שובתי קצא"א

מאת עמוס הדר

הסיכסוך בין עובדי מחלקת הים בנמל הנפט באשקלון והנהלת קצא"א לבש אתמול מימד חדש, בעקבות תלונת הנהלת קצא"א למשטרה לפיה השתלטו השובתים על ארבע סירות שהן רכוש החברה, ויצאו עימן ללב ים, וכן בעקבות צו בית הדין המצווה על המשטרה להביא את ארבעת חברי ועד העובדים של מחלקת הים. ...לסופר "הארץ" נודע כי אין בכוונת המשטרה לפתוח במרדף בלב ים אחר השובתים המצויים בסירות, אלא להמתין עד שחלק מהם ירדו לחוף – ולעצור אותם.

טלוויזיה

מאת דורון רוזנבלום

...עד שלא יקום עורך נוסף... אין לצפות לשינוי מהותי בטלוויזיה הישראלית, כפי שהתרגלנו לראותה בתוך נוסחאותיה ומוסכמותיה. כמו בתחומים רבים בחיינו, גם כאן, בסופו של דבר, "סטאטוס־קוו" היא הסיסמה.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין והמובאים כלשונם בעת הפרסום

קורבת: יעל ארנבר

הבימה

הקאמרי של תל אביב חיפה

בית ליסין

האופרה הישראלית ת"א

תיאטרון באר שבע

הקשר

גלריה

התעמלות בוקר

1. מהו אוקטורון?
2. את מי ניצחה מנצ'סטר יונייטד היום לפני 26 שנה, והפכה לקבוצה האנגלית הראשונה שזכתה בגביע אירופה?

(תשובות בעמ' 6ג)

מה מוזר בתמונה הזאת?

שום דבר, כך מתברר: בסרטים רבים שיוצאים הקיץ מהוליווד יש פער גילים עצום בין בני הזוג הקולנועיים, וזה לא מפתיע, כי הוליווד היא תעשייה שמנוהלת על ידי גברים ולכן מעלה את הפנטסיות שלהם על המסך

מאת ג'נט ראוף
ניו יורק טיימס

פול ניומן כבר לא רוצה שיראו בו סמל מין. הוא כבר בן 69, וחושב שזה לא מכובד להגות נער השעשועים של עוד דור של נשים". אבל יש מעט מאוד סיכויים שהמשאלה שלו תתגשם. אחת הסיבות היא העיניים שלו, שאפילו מאחורי משקפיים הן עדיין בצבע כחול עמוק; סיבה שנייה היא השילוב של שניות הצניעות, גוף מחוטב ושיער מכסיף של סנאטור.

רק לפני חמש שנים הופיע ניומן בסרט "בלייז" בתפקיד המושל השתיין והענבן ארל לונג מלואיזיאנה. לוליטה דווידוביץ', אז בת 28, שיחקה את בלייז סטאר, חשפנית ועזת לשון שאל בין ידועותיה הוא מונק. ניומן מופיע ללא חולצה בסרט החדש "The Hudsucker Proxy", שפתח את פסטיבל הסרטים בקאן (הדעה הכללית היתה שהוא נראה די טוב). בסרט שיעלה בארצות הברית בספטמבר הקרוב, "Nobody's Fool", המבוסס על רומן מאת ריצ'רד רוסו, ניומן מגלם תפקיד של איש מבוגר המושך את תשומת לבה של אשה צעירה ממנו, בת 36 (מלאני גריפית).

אף על פי שניומן נשבע שהוא רוצה שאנשים יפסיקו להתייחס אליו כאל סמל מין, הוא טוען שכוכבים נאחזים בדימוי שלהם כבעלי קסם מיני ומסרבים להיפרד ממנו. כוכבים גברים ממשיכים לקבל תפקידים רומנטיים בעוד שבנות זוגם נעשות יותר ויותר צעירות. הקיץ הזה בלבד ייחשף הקהל לזוגות כמו ג'ק ניקולסון (57) ומישל פייפר (37) בסרט "זאב"; וורן בייטי (57) ואנט בנינג (36), שהם זוג נשוי במציאות, בסרט "פרשיית אהבה"; ניק נולטה (53) וג'וליה רוברטס (27) ב"I Love Trouble"; ברוס ויליס (39) וג'יין מארץ' (21) ב"צבע הלילה"; קירק דגלאס (75) ואוליביה ד'אבו (23) ב"Greedy"; וארמין מילר שטאהל (64) ודיאבו ב"In the Last Good Time", סרט על סטוץ אחרון של גבר זקן.

הפער בגילאים על המסך הגדול אינו עניין חדש, אבל כמעט שלא גורר תגובה. מה שמדהים הוא שמומחים עכשוויים מתברר שצלצלי השלדון בקולנוע משקפים את המציאות. התבוננות החצה תרבותית. "יש שלב שבו גברים מאבדים את הקסם שלהם בעיני נשים, אבל הוא מגיע ממש כשהם כבר בכיסא גלגלים בבית אבות סיעודי", אומר דייוויד מ' באום, פסיכולוג התפתחותי מאוניברסיטת מישיגן.

היתה רק תקופה אחת בהוליווד שבה הדינמיקה פעלה אחרת. במשך מלחמת העולם השנייה ואחריה שלטו נשים במסך הגדול, ואי לכך הותר להן להתחבר לצד בני זוגן הקולנועיים. ב־1942 שיחקה קתרין הפבורן (אז בת 35) ב"אשת השנה" לצד ספנסר טרייסי (אז בן 44). הם הופיעו זה לצד זה בתשעה סרטים, האחרון ב־1967. "בשנות הארבעים והחמישים", אומר בוב בלאבאן, שכיים את "Last Good Time", "כל מי שעברה את גיל 18 רצתה להיות אשה ולא נערה. זה לא שינה בת כמה ברברה סטיינוויק באמת היתה, היא תמיד נראתה בת 38".

היום הקערה התהפכה על פיה, לטובת השחקנים הגברים. "עכשיו נשים רוצות להיראות בנות 15, וזו משימה הרבה יותר קשה מאשר להיראות בת 38", אומר בלאבאן. מאחר שהן נכשלות במשימה, מחליפים אותן במודלים צעירים יותר. דוגמה טובה לכך היתה בסעודה שערך מכון הקולנוע האמריקאי לכבוד ג'ק ניקולסון. סביב השולחן ישבו בנות זוג קולנועיות של ניקולסון בעבר: שירלי מקליין, שר, פיי דנאווי וקנדיס ברגן. הצעירה שבהן היתה בת 48. מישל פייפר, בת זוגו בסרט החדש, צעירה ממנו בעשרים שנה.

פער הגילים הגדול הוא כל כך שכיח שכמעט מרהיב אותנו לראות בני זוג שהם בערך בני אותו גיל. ב"גברת דאוטפייר" משחק רובין ויליאמס (43) לצד סאלי פילד (48). ב"מאווריק" משחקים מל גיבסון (38) וג'ודי פוסטר (32). סרטים שהופכים את המצב, כדי להתמקד בגברים צעירים ונשים מבוגרות – כמו "הבוגר", עם דסטין הופמן, שהיה בן 30, ואן בנקרופט שהיתה בסך הכל בת 36, או "Garding Tess" עם ניקולאס קייג' (30) ושירלי מקליין (60) – כמעט תמיד מתמקדים במערכות שבגיזוג.

בכירים בהוליווד, רובם גברים, לא מתקשים כלל לדמיין גבר בגיל העמידה בגיבור רומנטי. מתברר שגם לנשים אין בעיה לעשות את זה. הן יגידו, "אני אוהבת גברים יותר מבוגרים", כשהן נאבקות למראה אבותני הופקינס או שון קונרי.

ד"ר באום טוען שליחוק גברים מבוגרים מול נשים צעירות הוא ישים כלכלית מבחינת הוליווד. "אנחנו מדברים כאן על דמויות שמעוררות את המניעים הפסיכולוגיים של בני האדם", הוא אומר. "לא הוליווד ולא חברות הפרסום מביעות את החברה שלנו. להפך, הן פשוט מנצלות את התשוקות שיש לנו ממילא. בכל פעם שהוליווד מזווגת את רוברט רדפורד עם דמי מור, היא פשוט משקפת את המניעים הפסיכולוגיים העמוק הנטוע בכולנו".

הלן פישר, אנתרופולוגית ממוזיאון הטבע בניו יורק ומחברת הספר "אנטומיה של אהבה: היסטוריה של מונוגמיה, ניאוף וגירושים", טוענת שהמניע הוא ביולוגי. האשה הפוריה מחברת את עצמה להריסון פורד או קלינט איסטווד – גבר בעל מעמד, שיגן עליה ועל ילדיה. "הוליווד פשוט מתאימה את עצמה להתנהגות שקיימת כבר ארבעה מיליון שנה", אומרת ד"ר פישר. "מנקודת מבט דארוויניסטית, מה שהם עושים, אם כי לפעמים בהגזמה מסוימת, הוא הגיוני לחלוטין".

"לנעור בגברים על כך שהם מייחסים חשיבות רבה כל כך ליופי, לנעורים ולנאמנות הוא כמו לבוא בטענה נגד אוכלי בשר המעדיפים הלבנים מן הזה", קבע ד"ר באום.

למשמע התיאוריות שלו שאלה מוניקה ויסי, עובדת בחברת ההפקה "הדודלברט" של גולדי הון, "לא בא לך להעיף לו סטירה?" אנתיה זילברט, המנהלת את החברה, אומרת, "זה לא מפתיע אותי שתעשייה המנוהלת בעיקר על ידי גברים מעלה בעיקר פנטסיות גבריות על המסך".

בעונה הקרובה נצפה במה שד"ר באום מכנה "המניעים הפסיכולוגיים העמוק הנטוע בכולנו". ניק נולטה וג'וליה רוברטס הם שני עיתונאים יריבים שנשלחו לאותה משימה בסרט "I Love Trouble". בתרשומי הקידום לסרט עושים עניין רב מהפרשי הגילים בין שתי הדמויות. דמותו של נולטה בסרט מסמלת יותר מכל את הגבר הפטסדרגיש, מאותם גברים הנהנים ממרטיני, קציץ בשר ופירה ותיאוריות של ג'די סיינפלד.

עוד סרט מדובר, "זאב", מציג את ג'ק ניקולסון בן ה־57 כגבר מקריח, מכריס רביישן. בליל ירח מלא, שערותיו, יחד עם העלילה, מתעבות, הבטן שלו משתטחת, הדיוור שלו אחר מישל פייפר מתהדק וסייייו להצליח גדלים והולכים.

וישנו גם "Last Good Time", המגולל את סיפורו של גבר בן 70, שמנהל רומן קצר שמקים אותו לתחייה עם אשה בת 20. "בסדיבית התעלפות", מספר הבמאי, בלאבאן, "אנחנו לא סוגרים את הדלת ומיד חוזרים לידה. לא שמדובר כאן בסצינה כמו ב'אינסטינקט בסיסי', אבל אנחנו בהחלט מראים שיש לאנשים האלה חיי מין".

יש מקרים שגם אם הגבר נמצא בכיסא גלגלים, הוא יכול להיות גיבור רומנטי. בסרט "Greedy" קירק דגלאס בן ה־75 מגלם זקן היושב בכיסא גלגלים אבל זה לא מונע מהתסריט לאפשר לו ללבוש בגד ים בלבד, לשחות, לרדוף אחר "האחות" ולתפוס אותה.

"רק הצעירות מאוד לא יראו בשון קונרי או בפול ניומן סמל מין", אומר ד"ר באום. "תראו כמה מעלות יש להם: הם נראים בריאים ומלאי חיוניות, יש להם ניסיון, חוכמה, ביטחון, אבל הם לא יהירים, יש להם מעמד".

בניגוד אליהן, אומר מייקל קנינגהאם, פסיכולוג מאוניברסיטת לואיסוויל בקנטקי, "גברים נמשכים אל נשים שנראות די צעירות, חסרות אונים, בוגרות מבחינה מינית ורירהוותיות".

אולי זאת הסיבה שעלילת הסרט "מאהב אחד יותר מדי" היא אפשרית, למרות פער הגילים העצום בין השחקנים. כל האורחים בבית האהובה בקריביים חושבים בטעות שקתרין הייגל בת ה־15 היא המאהבת של ג'ראר דפארדייה בן ה־44, שמגלם בעצם את אביה. איש אינו מטיל ספק בכך שאיש בגילו של דפארדייה יכול למשוך את תשומת לבה של נערה יפה במהות, אף על פי שהוא נראה לפעמים כמו מקפד מוהלך על שתיים.

ב"צבע הלילה" ברוס ויליס משודך לשחקנית שזה עתה סיימה את שנות העשרה שלה. ויליס מגלם פסיכיאטר, ג'יין מארץ' היא המטופלת. ב־1988, בסרט "פאנץ' ליין", סאלי פילד היתה מושא אהבתו של טום הנקס. אבל בסרט החדש "Forrest Gump" פילד, בת 47, משחקת את אמו של הנקס (38), אף על פי שבשום אופן לא היתה יכולה להיות אמו. לפעמים היא מבוגרת יתר. ב־1959, בסרט "מזימות בינלאומיות", הציב אלפרד היצ'קוק את קלרה הורוביל בתפקיד אמו של קרי גרנט תוך התעלמות מופגנת מהעובדה שהורוביל היתה צעירה מגרנט בכמה חודשים. מה שברור הוא שהוליווד קבעה ששיער שיבה וקמטי צחוק הם מושכים אצל גברים, והופכים נשים לאמהיות.

"הוליווד", אומר המפיק דייוויד בראון, מחבר "מדריך בראון להכספה", "היא נטולת ערכים מלבד הרצון להרוויח. אם ליהוק גברים היא מביא כסף לקופות, זה כל מה שהיינו רואים בקולנוע".

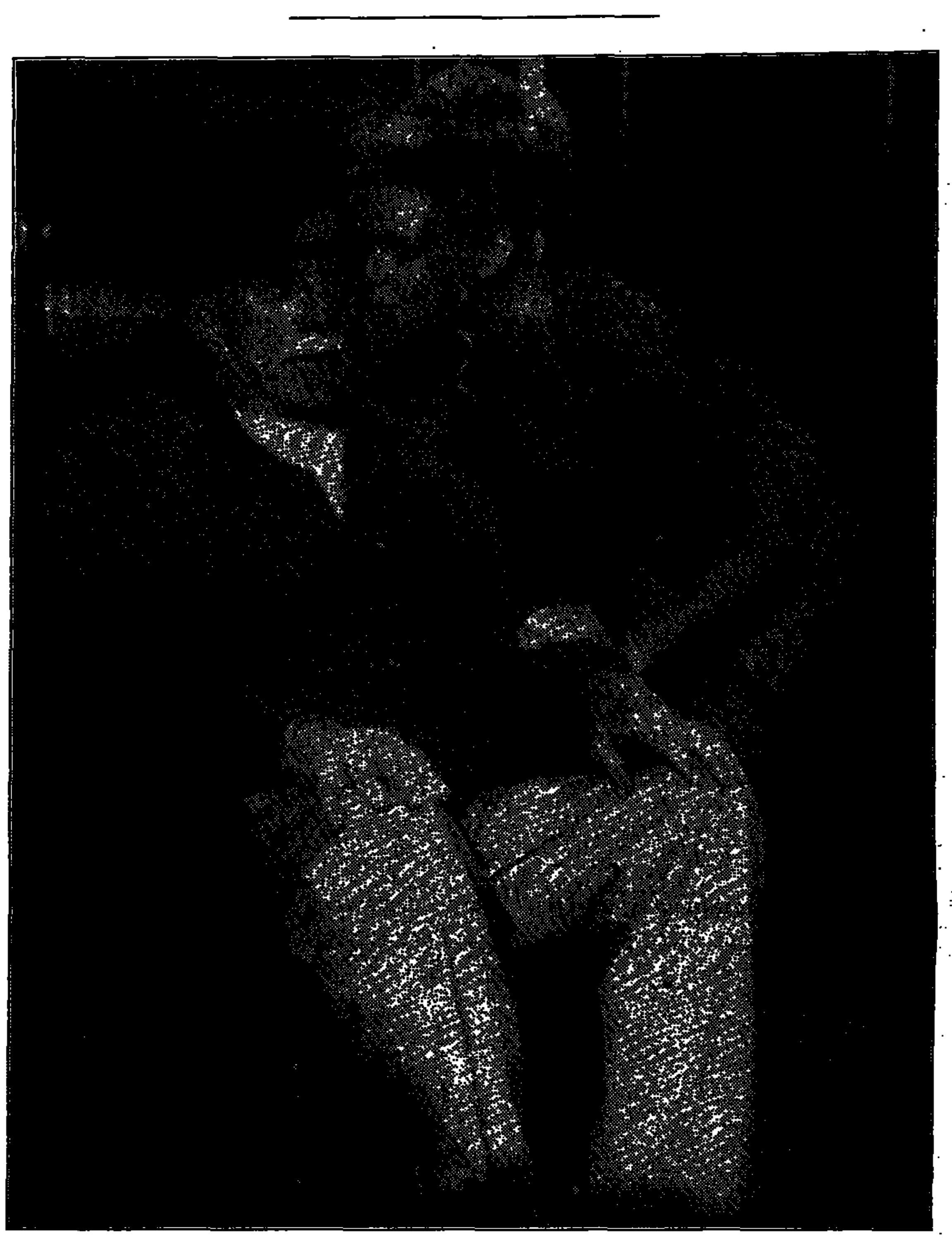

קירק דגלאס (75) ואוליביה ד'אבו (23). אפילו בכיסא גלגלים

סרטים חדשים / רוני פרצ'ק

קליפורניה

מסעם של שני זוגות מצורה ארצות הברית לקליפורניה שבמערב. צלמת ונוער המתכוונים להוציא ספר על רוצחים סדרתיים, מצרפים למכוניתם זוג צעירים רדומים וחסרי השכלה שיתחלקו עמם בהוצאות הדרך ויתלוו אליהם לביקורים באתרים שבהם התבצעו מעשי רצח. הם יוצאים לדרך, מתנתקים מן הנדרש הזמן ויוצאים בעין חלל מבודד היחום, שבו מתמוססים הגבולות הדקיקים שבין המעטפות התרבותית לבין המקריות לבחירה, ומתגבהת הקירבה המאיימת שבין שפיות לטירוף. דייוויד דוכובני, הזכור כפראנוסטסטים מ"טווין פיקס" הוא הסופר, ובת זוגו היא מישל פורבס הכהונית, שחקנית שאינה מוכרת עדיין. בני הזוג השני הם ג'ולייט לואיס ("פסגת הפחד", "בעלים ונשים") ובראד פיט (תלמה ולואיז), "גנבי ומגני המשי", שסוף סוף הגה את הסף שבין הבורדוליין לפסיכופת. זהו סרטו הראשון כבמאי של דומיניק סינה, ממקימי מחלקת הווידאו־מוסיקה באולפני פרמאונט, ומי שצילם וידאו קליפים בין השאר עבור דייוויד בואי, סטינג ו"פליטווד מק".

פשע אילם

בסמוך ליציאת "עדה באפלה", שם הפכה מרלין סטו מעיוורת לרואה ובו בזמן גם למטרה של רוצח סדרתי, יוצא סרטו של רוברט גרינוולד שבו בעשיית מרלי מטלין החירשת ("ילדים הורגים לאלוהים") גם היא למטרה לרצח. לדבריו של גרינוולד, הסרט מעניק ממד נוסף למשחק החתול והעכברה: מה אם הקורבן אינו יכול לשמוע את מתקיפו, ומה אם אינו יודע אם קול פסיעותיו שלו אינו מסגיר אותו. עוד משתתפים רייבי סוויני ומרטין שין.

זקנים חסרי מנוח

וולטר מתאו וג'ק למון, בפעם השביעית יחד על המסך, מגלמים זוג אלמנים קשישים הדרים בעיירה נידחת, רוטנים ללא הרף ומתגרים זה בזה כילדים. החורף הגיע עם השלג הכבד, ובתוכנית הרייג הבנויים על הקרח מוטבים איזקין תעלולים, וגם ההרדיה והג המולד, המובטים כלבם של הבודדים. אבל החורף הזה יהיה שונה: הכל בשל אן מרגרט אהובת השיער, שתגיע אל העיירה כרוח סערה, תפיח בשניים רוח קרב ותרגבולים ומקץ תלאות רבות אף תפיים ביניהם. ביים דונלד פטרי.

פסטיבל ישראל: מכירת שיא – עד כה נמכרו 110 אלף כרטיסים

הופעת תיאטרון "הבל" התבררה כהצלחה גדולה

את השבוע השני מסיים פסטיבל ישראל עם מכירה של כ־110 אלף כרטיסים, בהשוואה לכ־85 אלף שנמכרו בכל הפסטיבל בשנה החולפת.

אחד משיאי הפסטיבל השבוע היתה הופעת להקת תיאטרון "הבל" עם "דוקטור פאוסט מדליק את האורות" בבימויו של רוברט וילסון. ההצגה הצילה במידה רבה את עליבותו של הזיצע התיאטרלי בפסטיבל, והבחירה בתיאטרון הזה התבררה כיהיר מוצלחת.

עם זאת, ההצגה הראשונה שהועלתה בסוף השבוע כמעט התבטלה. אנשי "הבל" הריצו את הנהלת הפסטיבל בדרישות שונות ומשונות הקשורות להפעלת ההפקה המסובכת. המסך, בסופו של דבר, עלה באיחור של כחצי שעה.

●

ביום חמישי הגיעה מקייב להקת המחול האוקראינית "וירסקי". "הופענו בבית האופרה של קייב לפני קהל שאינו אמון על סוג זה של תרבות", אמר שר התרבות האוקראיני, יורי סרג'וק, במסיבת עיתונאים, "ובכל זאת התקבלנו בחמימות רבה".

הלהקה, שמגישה סדרת מחולות אוקראיניים מסורתיים, נוסדה ב־1937 על ידי שני כוריאוגרפים – ניקולאי בולוטוב ופול וירסקי, שהעניק את שמו ללהקה. את רקדניה מכשירה להקת הבלט בבית ספר מיוחד משלה.

הפסטיבל עושה מאמצים זה שש שנים להבאת הלהקה לירושלים, "אבל המצב הפוליטי לא איפשר זאת", אמר יורי שרבס, שגריר אוקראינה בישראל, תוך שהוא מציין כי זו להקת הדגל של אוקראינה והיא זו שמסמלת את פתיחת יחסי התרבות בין שני העמים. "אנחנו מוכים לביקורי גומלין מי ישראל", הוסיף.

בביקורה בפסטיבל יש בכוונתה להוסיף לרפרטואר הקבוע שלה ריקודים יהודיים.

●

שיטה מקורית לעידוד היצירה הישראלית הומצאה בפסטיבל: בקבוק יין ענק המכיל חמישה ליטר קברנה סוביניון של כרמל מזרחי מבציר 1989 הוצב בפאייה של תיאטרון ירושלים. על הבקבוק חתומים אורחי הפסטיבל החשובים ובהם שמעון פרס, אברהם שוחט ואמנון רובינשטיין. הבקבוק יימכר בסיום הפסטיבל במכירה פומבית שהכנסותיה מיועדות לעידוד היצירה המקורית בפסטיבל.

ציפי שוחט

היום בפסטיבל ישראל

◆ "דוקטור פאוסט מדליק את האורות" – תיאטרון "הבל". מאת גרטרוד שטיין. במאי: רוברט וילסון. מוסיקה: הנס פטר קון. תיאטרון טוטאלי המשלב משחק, מוסיקה ותנועה, בפרשנות חדשנית למיתוס פאוסט של גתה. אנגלית ללא תרגום. תיאטרון שרובר, 20:30. כשעה וחצי (ללא הפסקה).

◆ רביעיית רוסיה. שמואל אשכנזי, כינור; מתיאס טאקה, כינור; ריצ'רד יאנג, ויולה; מרק ג'ונסון, צ'לו. מיצירות מוצרט, לוטוסלבסקי ורוואל. אולם הנרי קראון, 20:00. כשעה וחצי, כולל הפסקה.

◆ להקת וירסקי. להקת המחול הלאומית של אוקראינה במחולות מסורתיים. בנייני האומה, 20:30. כשעתיים וחצי, כולל הפסקה.

◆ פסה בירה. משורר, נגר ושחקן נפוליטני, המשלב שירים נפוליטניים עם גישה מוסיקלית בת זמננו. מרכז ז'ראר בכר, 20:30.

◆ ז'אן קלוד מאריה בחליל פאן. עם ז'אן דאי בעוגב. כנסיית הדורמיציון, 20:30. כשעה ו־45 דקות, כולל הפסקה.

◆ "היפהפייה הנרדמת" – הבלט הלאומי של קנדה. כוריאוגרפיה: רודולף נורייב; על פי הכוריאוגרפיה המקורית של מריוס פטיפה, למוסיקה של צ'ייקובסקי. התיאטרון הרומי בקיסריה, 20:30.

◆ קלם קלמפסון. עם ג'ואל קלמפסון; תופים: רוני ליהי; קלידים: רוב ברנס; בס: בריאן האן; שירה. אולם רבקה קראון, 21:00.

◆ מועדון הג'ז בתיאטרון ירושלים. החל מ־23:00.

180 סרטים מרחבי העולם ישתתפו בפסטיבל סרטי הסטודנטים החמישי

היום נפתח בסינמטק תל אביב הפסטיבל הבינלאומי החמישי לסרטי סטודנטים, שיימשך עד 4 ביוני. מאז 1986 מתקיים הפסטיבל אחת לשנתיים בקמפוס של אוניברסיטת תל אביב ובסינמטק תל אביב; השנה הסרטים יוקרנו רק בסינמטק. בפסטיבל הקודם, ב־1992, השתתפו סרטים מ־58 בתי ספר לקולנוע מ־32 מדינות, והוקרנו במסגרתו כ־150 סרטים. השנה יוצגו בו כ־180 סרטים מ־60 בתי ספר.

בראש ובראשונה, פסטיבל סרטי הסטודנטים הוא הזדמנות לצפות בסרטיהם של יוצרים צעירים מרחבי העולם, שחלקם ספגינים מיומנות מרשימה. אחרים מציגים סרטים שנראים כמו תרגילים. הפסטיבל מתקיים בין שני הקצוות האלה, ומעורר את שאלת הגבול שבין סרטי סטודנטים לסרטים של בוגרים, ואת השאלה ברבר משמעות ההפקה והיצירה במסגרת לימודית.

את הציפיות, שתמיד מלוות צפייה בסרטי סטודנטים, סיכם ראש החוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב, ג'אד נאמן, בדברי הפתיחה שרשם בקטלוג: "פני הקולנוע הבא עיד הם כרמות הנפש הצעירה, תופשייה לכאורה מן המסורות והאיסורים של האוסכלות, האסתטיקות והמעורבות התרבותית. אולם לא כך הם פני הדברים שכן פעמים רבות עולה כוח המסורת על כוחם של היוצרים ורק יחיד סגולה מבין האחרים בפנס הקסם הקולנוע רושמים באור ובתנועה רישום יחיד ומיוחד".

פסטיבל סרטי הסטודנטים של תל אביב הוכר כאחד הפסטיבלים הרשמיים של הארגון הבינלאומי של בתי הספר לקולנוע, Cilect. משתתפים בו בתי ספר לקולנוע מכל העולם, בין השאר מגרמניה, הודו, סינגפור, מכסיקו, סלובניה, סלובקיה, קובה, קרואטיה, יפאן ורוסיה. מישראל משתתפים אוניברסיטת תל אביב, קמרה אובסקורה ובית הספר לקולנוע בירושלים.

בין אורחי הפסטיבל יהיו הצלמים תיאו אנגלופולוס ("קריאת העורב") ופרדריק אלמס ("קטיפה כחולה"), מנהלת פסטיבל אוברהאוזן לסרטים קצרים, אנג'לה הארט, והמפיק מייק רוזנברג. מנהלי הפסטיבל הם יוסי דרורי ואנני ברמן, ומפיקה אלכסנדרה סלנצ'אר, בתקציב של 250 אלף דולר.

בקטגוריית סרט העלילה יינתנו שלושה פרסים, בין 2,500 ל־4,000 דולר. עוד יוענקו פרסים לסרט תעודה, סרט ניסיוני וסרט אנימציה, לצלם ולבית הספר. שני פרסים יוענקו השנה לראשונה: הפרס לסרט הישראלי הטוב ביותר ופרס הקהל.

הצלמים האורחים יעבירו סדנאות וכיתות אמן בנושא הצילום בקולנוע, באולפנים של החוג לקולנוע. הסטודנטים יקבלו ביקורת שתתייחס לאור ולתנועת המצלמה בעבודתם.

חומר הגלם שיצולם בסדנאות יישלח למעבדות באותו היום, וישמש להדגמה בכיתת האמן שלמחרת. כן יתקיים סימפוזיון בנושא הצילום בקולנוע בהנחיית פרופ' אמן שפירו מבחלקת הקולנוע של אוניברסיטת סיראקוז בארצות הברית.

במקום יוקם גם אולפן טלוויזיה מיוחד, שיפיק מגזין יומי. יום נוסף בפסטיבל יוקדש לאיכות הסביבה.

רוני פרצ'ק

הצעת היום / נירה רוסו

פנקייקס גדולים עם תותי עץ

עכשיו בדיוק לב העונה, ואם אין לכם תותי עץ, הפיכו לפנקייקס שלכם כף או שתיים של אוכמניות משומרות, ריבת אוכמניות או שימורי מלית אוכמניות, שהאמה שמה על עוגות הגבינה.

חשוב: בלילת פנקייק מערבבים עד־כה מועט. את הבלילה יוצקים במרכז המחבת, והיא מתפשטת בעצמה לפנקייק גדול ועגול.

חומרים:

1/2 כוס תותי עץ חתוכים וללא גבעולים	
2 כוסות קמח	
2 ביצים	
1.5 כוסות חלב (או מעט יותר)	
1 כפית אבקת אפייה	
6 כפות שמן	
1/4 כפית סודה לשתייה	

הכנה:

1. מערבבים את כל החומרים, למעט תותי העץ, ערבוב קצר בבלנדר, במעבד מזון או בקערה. מוסיפים את התותים לתערובת בסוף כדי שלא ייטעבו בלהב המעבד. אם התערובת סמיכה מדי, מוסיפים עוד קצת חלב.
2. משמנים מחבת טובה, של "טולתפון" או מברזל יצוק, ומחממים היטב.
3. ממלאים מצקת מרק כדי 2/3 מתכולתה ויוצקים למרכז המחבת לפנקייק בקוטר של כשמונה ס"מ. ממתינים עד שיעלו בועות הבועות, הופכים את הפנקייק זה על זה ומגישים עם חמאה נמסה.

הסינית הצהובה
כמו שבמזרח יודעים לפנק
• אוכל סיני מקורי חפרים דים־סאם (בהזמנה מראש)
• מנות מיוחדות - שרימפס במנגו, עוף ברוטב צדפות ועוד...
• אירועים עד 60 איש • ארוחות עסקיות
תחנת דלק פז, כביש עוקף רמלה. טל: 08-233149, 08-254444

המרלו הידידותי של כרמל מזרחי

יין

דניאל רוגוב

מרלו היה כאן ומתמיד ענב בעייתי, המגיע לפסגת שלמותו במקומות מועטים מאוד, במיוחד בשאטו פטרוס. יינות שאטו פטרוס, המבוססים על 95% ענבי מרלו, הם ללא עוררין אלופי אזור פומ־רול בבורדו. יינות מרלו של קליפורניה, צ'ילה ואוסטרליה טובים בהחלט, אבל רק לעתים נדירות הם מגיעים לרמת הקברנה סוביניון של אותם מקו־מות. רק במדינת וושינגטון בארצות הברית מתחי־לים כמה מיינות המרלו להתקרב לרמת הצטיינות מעוררת קנאה.

ב־1988 הוציאו יקבי רמת הגולן לשוק את היין הראשון שלהם מזן זה, וכל אחת משנות הבציר מאז הבהירה שמרלו עשוי להפוך לאחד מסיפורי ההצל־חה האמיתיים של ישראל. היינות הארומטיים־כהים, עם גוון סגול במקצת, מצטיינים בבוקה עשיר בני־חוחות פרי מתובלים, במיוחד ריח שזיפים, דובדבני בר ופטל. היינות – מעוגלים, תואמים ועם איזון טוב בין טאנין וחומצה – מלאי גוף אבל קלים לשתייה. היקב המקומי הנוסף שמייצר יין מרלו הוא ברקן. המרלו הראשון – ועד כה היחידי – שנתנו לנו ברקן, מבציר 1991, לא היה מרגש כלל.

לפני שבועיים הצטרפה כרמל מזרחי למועדון והסירה את הלוט מעל המרלו הראשון שלה. יין זה, מ־1992, שונה אמנם מאוד מזה של רמת הגולן, אבל אין ספק שהוא ימצא קהל אוהד. היין של כרמל יוצר על טהרת ענבי מרלו ויושן בחביות אלון צרפתי בין שמונה לתשעה חודשים. במהלך הבשלה הועבר היין מדי פעם לחביות נקיות, תהליך המכונה "שקיה", ומיועד להיפטר מכל חלקיק מוצק שנותר מתהליך התסיסה.

התוצאה היא מרלו חלק, קל ופריי, דומה ליינות ונטו ופריולי באיטליה. הבוקה, בעיקר של דובדבנים ושזיפים, מכיל גם רמז נעים לתיבול, והיין עצמו חלק וראוי מאוד לשתייה, למרות גילו הרך. אם היה עלי לסכם את תחושתי לגבי יין זה במלה אחת, הייתי אומר שהוא "ידידותי". הגרסה של כרמל מזרחי מרוככת ומודרכת פחות מזו של יקבי רמת הגולן; אין בכך משום מחמאה ולא משום עלבון, שכן, למרות ההבדלים, מדובר בשני יינות עשויים היטב. הייתי מציע לאוהבי המרלו לפתוח במקביל בקבוק של כרמל ובקבוק של גולן כדי לערוך השוו־אה ולקבוע איזה מהשניים מתאים יותר לטעמם.

אני נוהג לאכול עם המרלו מאכלי בקר, כבש, ברווז ואווז. אני אוהב את היין גם עם גבינות כמו קממבר ובריה. היין של כרמל עולה 35–40 שקל לבקבוק, היין של גולן עולה כ־40–45 שקל. אוהבי היין הטוב לא יחששו שהמחיר גבוה מדי.

כמה מלים על סולפיטים

כמה קוראים שאלו באחרונה על הוספת סולפי־טים ליין. אני מניח שעניינם התעורר בגלל דיווחים בעיתונות האמריקאית שסולפיטים ביין עלולים לסכן את הבריאות. אין זה סוד מדוע מוסיפים סול־פיטים ליינות מזה 150 שנה ויותר. בעת הבציר מכוסה כל ענב בשמרי בר. השמרים האלה אמנם מתסיסים את מיץ הענבים והופכים אותו ליין, אבל כמעט לא אפשרי, בעיקר באקלים חם, לדעת מה בדיוק תהיה השפעתם. כמה מהם מסוגלים להפוך גם את הסוכרים שבענבים ליין מהירה; אחרים חלשים כל כך עד שאין בכוחם להפוך את כל הסוכר שבענ־בים לאלכוהול והם מותירים ביין המוגמר סוכר לא רצוי.

תוספת סולפיטים בכמויות קטנות לתירוש הור־גת את שמרי הבר. היום, רק יינים אמיצים במיוחד ינסו להסתמך על שמרי בר להכנת היין. במקום זאת, הורגים את שמרי הבר באמצעות סולפיטים ואז מוסיפים שמרים מלאכותיים, שיוצרו במעבדה. יש יינים המוסיפים סולפיטים ליין גם סמוך לביקבוק, כדי למנוע תסיסה נוספת בבקבוק.

בארצות הברית נדרשים עכשיו היקבים לציין על התווית אם היין מכיל סולפיטים, אבל רופאים מומ־חים רבים מסכימים שאין זו אלא היענות לתגובה המוגזמת של האמריקאים לכל דבר העלול, לדעתם, להיות מסוכן לבריאות. מחקר שפורסם לא מכבר המכון הלאומי לבריאות הציבור, בבתסדה, מרילנד – מוסד יוקרתי לכל הדעות – אומר שלמרות שסול־פיטים עלולים לגרום למיגרנות לאנשים האלרגיים להם, רק 0.1% מהאוכלוסיה מפתחים אלרגיה כזאת. מחקרים אחרים מצביעים על כך שתוספת הסולפי־טים בה קטנה (בין 20 ל־150 חלקים למיליון), שאם שותים כמויות סבירות, רק הרגישים ביותר בין האלרגים לסולפיטים יגיבו להם בכלל.

היום בטלוויזיה / טל ניב

בית האמיצים

"היפים והאמיצים", ערוץ 2, 16:00

הפרק הראשון של "היפים והאמיצים" מוכיח את תקפות האימרה הקלאסית: השועל יודע הרבה דברים, הקיפוד – דבר אחד גדול. התסריטאי של אופרת הסבון הזאת יודע דבר אחד גדול: לא משנה כמה דמויות מצטופפות באולפן ואיזה אי־רוע גורלי מתרחש, אסור שיחלפו עשר דקות בלי שסוער־שיער ינשק בלונדינית.

"היפים והאמיצים" מתרחשת בבוורלי הילס ועוקבת אחר כמה משפחות, על רקע תעשיית האופנה שם. משפחת פורסטר חולשת על בית אופנה ענקי: האב אריק נשוי באומללות לסטפני חדת הלשון, ולהם ארבעה ילדים. הבן הבכור רידג', סוער־שיער וצח שיניים, רוחש טינה לאביו ובוז לאמו. בפרק הראשון מודגם הקונפליקט הא־דיפלי הזה כאשר הבן מותח ביקורת על תצוגת הסתיו של בית האופנה ותולה מבט ניצחון באמו – כשהוא מציג לפניה את אשתו לעתיד.

אנטיתזה למשפחת היפים המסוכסכת היא משפחת האמיצים. אלה הם בני לוגן, אם וארבעת ילדיה – פחות עשירים, אבל הרבה יותר מלוכ־דים. הבושה מתוודע לבת הביישנית קיטי, לבת הזיבנית ברוק ולאחיהן סטורם.

התסריטאי לא מבזבז זמן, ובתוך 30 דקות עוברים שני אירועים מסעירים על שתי המשפ־חות. ברוק בת העניים כמעט נחטפת בידי שני חוליגנים; רידג' הפליבולסיטי מציע נישואין לב־תריידורה הבתולה של עורך מגזין אופנה ידוע, כדי להרגיז את אביה. בין ניסיון החטיפה להצעת הנישואים ספרתי 11 דמויות, שכולן קשורות זו בזו בסוג קשר שכל צופה מבינה: תשוקה ונקמה.

וכאן, בשפע העלילתי והרגשי הזה, טמון הפר־דוקס של אופרות הסבון: מסובכות ככל שיהיו, קל מאוד לעקוב אחרי הנעשה בהן, בעיקר מפני שי־כולת הקליטה והפענוח של הדמויות עומדת ביחס הפוך למורכבות העלילה. לא זאת בלבד שכל אחת מהן מתנהגת רוב הזמן כמי שאינה מסוגלת למצוא את ישבנה בחושכה, הן מצוידות בסוג תגובה אחד בלבד לכל מצב, מפתיע ככל שיהיה. הדמות הבכיינית לעולם תהיה נתונה בסערת רגשות שתחנוק את גרונה; הדמות המניפולטי־בית תישיר מבט בסיום כל סצינה ותלחש באר־סיות, "הקרב עוד לא נגמר, ידידי"; וכן הלאה.

הסיבה השנייה שאופרת הסבון הדרומה היא הז'אנר הקליט ביותר בצפייה, אחרי לוחות המשד־רים, היא הקצב האטי שבו מוסרות הדמויות מידע זו לזו. ב"צעירים חסרי מנוח" למשל, המשודרת בכבלים פעמיים מדי יום, אפשר למצוא כמעט בכל פרק את המשפט, "בעוד דקות ספורות ישפ־טו אותי על רצח בעלי ג'ורג' שאני יודעת מי רצח אותו אבל בכל זאת האשמתי את מאהבי התמים".

בערוץ 2 הואילו להסתפק בשלושה פרקים בש־בוע של "היפים והאמיצים" ולכן גם החזרות המ־תישות ביותר לא יתגרו בסבלנותו של הצופה.

בפרק הראשון מודגם עיקרון החזרה בצורתו הגבישית, הקומית והמטבחת ביותר. כאמור, שני גברים מסתוריים תוקפים את ברוק מבית האמי־צים, וכשהיא מספרת על החוויה הטראומטית לאה־בה השוטר הוא עונה מיד: "יש לך זכות מלאה לתעב את כל הגברים, אבל זכרי שאני אוהב אותך". שתיים־שלוש סצינות לאחר מכן, בתחנת המשטרה, היא מעלעלת באלבום קלסתרונים ומ־ספרת שוב לאהובה כיצד ניצלה בנס מהחטיפה. "יש לך זכות מלאה לתעב את כל הגברים", הוא עונה, "אבל זכרי – אני אוהב אותך". כשהזוג חוזר הביתה, אחיה המסוחרר של ברוק תובע שתספר לו מה קרה. כשהיא מתחילה הוא חושק את לסתו־תיו הרבועות ואומר משהו שאפשר לתרגמו (בי־חופשיות) כ"תחזיקו אותי, תחזיקו אותי". כשהוא גומר להתנשף בזעם מבהיר השוטר בתקיפות אמפתית: "יש לך זכות לכעוס, אבל זכור שגם אני (הפסקה לאוויר) אוהב אותה".

ועם כל כך הרבה אהבה, ברור שברוק תמצא עצמה חיש קל בזרועות מישהו שאוהב אותה פחות. מישהו ממשפחת היפים אלמנטרי.

הבן היחיד בכיתה לבלט קלאסי

אבינועם סילברמן, בן 16 וחצי, הזוכה במקום הראשון בתחרות מיה ארבטובה, מעדיף תפקידים גבריים ואנרגטיים ומעריץ את ברישניקוב. בעתיד, הוא אומר, אולי יעבור לריקוד מודרני

מאת יעל אפרתי

לאבינועם סילברמן כבר אין ספקות: הוא רוצה להיות רקדן. חמשת השופטים בתחרות מיה ארבטובה, שראו אותו בקטעים מתוך "היפהפייה הנרדמת" ו"אגם הברבורים", העניקו לו פה אחד את הפרס הראשון.

התחרות, המקבצת תלמידי בלט קלאסי מצטיינים מרחבי האר־ץ, מתקיימת זו השנה החמישית. לפני שנתיים זכה סילברמן, אז בן 14.5, בפרס עידוד. ה־יום, אחרי עבודה מאומצת במיוחד, סילברמן עומד, כך נראה, לפני תפנית מקצועית חשו־בה. בראשית יולי ייסע לשוודיה, לבית הספר לבלט של הלהקה הל־אומית הקבית (שמע־לה בימים אלה בישראל את "היפהפייה הנרד־מת" במסגרת פסטיבל ישראל), שם יעבור קו־רס קיץ שהוא גם מבחן כניסה למוסד היוקרתי.

סילברמן, תלמיד ב־בית הספר של האקד־מיה למחול בירושלים, אומר שמדובר בהחל־טות גורליות מבחינתו. "הנסיעה לתקופה ארו־כה כרוכה בהתמודדו־יות רבות, ואני די חושש", הוא אומר, "אבל אני יודע שבחו"ל יש לי סיכויים לרקוד במקומות מצויינים. ויו־תר מכל דבר אחר, אני אוהב לרקוד". החלום הגדול שלו הוא לרקוד בלהקת הבלט של ניו יורק, שבמסגרת בית הספר שלה למד במשך חמישה שבועות לפני שנתיים.

סילברמן התחיל לע־סוק בבלט כשהיה בן 10. עד אז עסק בהת־עמלות קרקע ומכשי־רים, אבל לדבריו, נמאס לו. הוא נרשם ל־לימודים בבית מחול לבנים בקונסרבטוריון "הסדנה" בירושלים. בתחילת השנה היו בכי־תה שבעה בנים; בסופה מצא סילברמן את עצמו בכיתה שכולה בנות. "יכול להיות שהבנים לא אהבו את זה מספיק, אבל ברור לי שרובם עזבו כי היה נורא קשה לשמוע כל הזמן שאנח־נו המוצאים בגרביונים". גם במגמת המחול של האקדמיה הוא הבן היחיד.

סדר היום שלו עמוס: לימודי מחול ולי־מודים עיוניים באקדמיה עד 15:00, שיעו־רים אצל הפרימה בלרינה נינה טימופייבה עד 18:00, ופעמיים בשבוע תרגול אצל פרופ' אלכסנדר ליפשיץ, עד שעות הערב המאוחרות.

על טימופייבה, שרקדה יותר משלושים שנה בבולשוי ועכשיו היא מנהלת את להק־ת הבלט של האקדמיה, מדבר סילברמן בהערכה: "יש בה נוקשות והיא דורשת מאיתנו הרבה, אבל אני אוהב את הסגנון הרוסי בבלט ומאמין שהוא מאפשר תוצ־את טובות". טימופייבה הכינה אותו לתח־רות מיה ארבטובה האחרונה.

הוא נמשך בעיקר לתפקידים גבריים, אנרגטיים ורבי הבעה – "דון קישוט" ו"שודד הים", למשל. ברישניקוב, בעיניו, הוא הגדול מכולם. לגבי הבחירה, הבחירה כל כך, בבלט קלאסי הוא אומר, "עוד לא החלטתי איזה רקדן אהיה. כרגע אני מתר־כז בקלאסי, וזה ממלא אותי, אבל אני לא פוסל אפשרויות אחרות. אני מאמין שאסור לרקדן להיתקע בתחום אחד – הוא חייב לדעת להשתנות ולרקוד סגנונות מגוונים. אני אוהב מאוד מחול מודרני, ואם כל התוכניות הגדולות בחו"ל לא יתממשו, אשמח מאוד לרקוד בבת שבע".

תשובות:
1. בריתעזובת שהוא שמינית־שחור.
2. את בנפיקה, בתוצאה 1–4.

גלריה

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 לקום עם מוסיקה. שעה שנייה. קטעי מוסיקה תזמורתיים מאת גלינקה, בריג, סיבליוס, אלבר, ביזה, סמטנה, ברהמס, הודינג, פורה, שנייה ובטהובן
08.05 לקום עם מוסיקה. מוצרט: דיברטימנטו, ק. 253 ... פילהרמונית ... [illegible]
19.05 צלילים בין ערביים. ...
20.00 בימת שיר
20.05 מפסטיבל ישראל – ירושלים תשנ"ד. שידור חי מאולם הנרי קראון בירושלים. רביעיית הזמיר. מוצרט: רביעיה מס' 21 ... לוטוסלבסקי: רביעיה. ראוול: רביעיה במז'ור
23.00 צלילים לסיומו של יום
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה. באך: סימפוניה, מתוך קנטטה מס' 169. הנדל: "הוקיקה והמזיר", קונצ'רטו בפה־מז'ור לעוגב ולתז. ק.פ.ע. באך: פרידסונטה ... 3/31
10.00 מבולוני: שלושה שירים. שומאן: חמישיה במי־במול מז'ור לפסנתר ולכלי קשת, אופ. 44. ברהמס: קונצ'רטו מס' 2 בסי־במול מז'ור לפסנתר ולתז. אופ. 83. רסמייר: רשמים מברזיל. מיה: "סקאראמוש". קרטנס: קונצ'רטו מס' 3 בסי־מינור לכינור ולתז. אופ. 61. גלאזונוב: קטעים מתוך הבלט "רמונדה", אופ. 57
13.57 בימת שיר
14.06 מוסיקה לשעת צהריים
16.00 מוסיקה ליום ראשון. לאטוס מבניסיקו ל־6 קולות. ... "תפילות ערבית של המזרח", ... "מיסה סולמניס" – הקלטה ראשונה
18.00 מבולוני ההקלטות. אורי מירז – אבוב; שרה יטבסקיסל. מוצרט ... מס' 4, ק. 13. שומאן: 5 רומנסות, אופ. 94 ...
12.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון
13.00 תוכניות בשבלית הבורסוית
14.05 בראש צעיר
15.00 סיפור לגן ולגדולים גם
15.30 מוסיקה אהובה
16.05 מורשת שעון הזהב
17.05 מבין בשידור חי מפסטיבל ישראל. יובל מסקין
18.05 מבחת ערב. אקטואליה ומוזיקה
20.00 מבט לחדשות
20.50 אחר כשבוע

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 חובה, בני הגדול (ש.ח)
09.05 שוחה, חיסכון והשקעה, רון תרמר
10.05 סלוויה. משה סימנר
11.05 היים. בריאות, רוחה ומאכר

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 ענייני אחר. דליה יאירי
09.05 עשר עד עשר. מיכאל/ מנור
10.05 הכול דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רבעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 בכל הבטא. ענת דרורב
17.05 חמש אחרי החדשות. צבי לידר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחר על אחר. משדר ספורט
23.05 אהבה עבריית. מיכאל מנור
01.05 לתוך הלילה. מנחם ברנין

רשת ג'

06.06 עם לאט
07.05 מעודב ישראלי
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר. אדרנה יקיר
11.05 כל יום הוא יום יפה. עם יוסי מאח
12.05 אהבה עצמית. גיל קופר
13.05 להלה. שוש עטרי
14.05 הרש, הרש ומהורש
15.00 הולה דודי. דידי הררי
16.05 קשמת הלהיטים
17.05 מקום בצמרת. נועם גילאור
20.05 מש '94
21.05 כחול המדרת. שעה עם אמן
22.05 שיר לאחות. מנחם פרי
23.05 ערב קלמסמן – במסגרת מפסטיבל ישראל. שידור ישיר מ"הבית האדום"

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אנציקלופדיה משודרת. צרכים ותמיכות ביהדות. הכוחים והעם. מרצה: ד"ר ישראל קנול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר תו"ש. רזרון בשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 יוצאים מהשוק. נויה עינב
10.05 ושלו. סיון רחרון
10.49 בילוי היום. בוא פינגו
11.05 נבון לעכשיו. קובי מידן
13.00 בהדרי היום. יומן לסיכום החדשות
13.15 משהו לצהריים. אורלי יניב
14.05 העולם שמח. אברי גלעד
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי ותמר לבראב
17.00 ערב טוב ישראל. ברקאי ולבראב
18.05 שעה קלה על כלכלה. עם בכני רבנגר
18.45 חמש עשרה קטנות. צבא וביטחון
19.05 המוסיקה במקום. מייר הפירנטן
20.00 מבט לחדשות
20.30 פסק זמן מוסיקלי
21.05 צ'ק 5. טל ברמן
22.05 קול הבא הזה. רני קרפל
24.05–25.05 היום שהיה. ירון וילנסקי
24.00 יומן הצות
24.10 יומן מפסטיבל ישראל
24.15 ציפורי לילה משודרות. ברקן דייבר
02.00 לא רוצים לישון. מוסיקה

גלגל"צ

07.05 מרינה בדרך. אמיר אחר
09.05 תשע בכיכר. טומי קדיש
11.05 שמש. אלי ישראלי
13.05 מיצג אורה. ארי שגאי
14.05 בצריה. נויה עינב
15.05 שבוע וזב. רזני לנץ
16.05 הכם בבכים. רון לוינטל
18.05 בגלגלצ. לאה שי
20.05 דרייב אין. נתב רביד
22.05 לילה טוב. רוני כגור
22.05 אשיר לאל. שירי מסורת
23.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון (ש.ח)

קולנוע

תל אביב

גורדון המתחדש – האשה שלא תיאמן. 18.30, 22.00. אצין הדרי. 20.00
הסיר 1 – בהדה קטן. 14.10, 16.45, 19.25, 21.55
ק הסיר 2 – בית הרוחות. 14.20, 16.55, 19.35, 22.00
נת – ארץ צללים. 16.50, 19.20, 21.50
דיזנגוף 1 – לבן – שלושה הצבעים. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 2 – רומיאו בן זונה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 3 – הפיתוי הכי יפה של חיי. 13.05, 15.10, 21.50. המסכתה. 11.00, 19.30
דקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 22.00
הוד 2 – ללא פחד. 16.45, 19.30, 22.00
הוד 3 – מקס ומוריס. 17.00, 19.30, 21.45
הוד 4 – תיק שקנאי. 16.45, 19.30, 22.00
הקולנוע – חג שמחת המול. 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – אבניי. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – משע אילס. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.25, 21.55
חן 5 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
מילה 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 3 – הצמלכות. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – קליפורניה. 12.15, 14.20, 17.00, 19.40, 22.00
לב 2 – קיקה. 12.00, 14.15, 16.50, 19.30, 21.50
לב 3 – שלום לסילבים. 14.00, 19.00, 21.40. מצגגם. 12.00, 17.00
לב 4 – עידום. 12.00, 17.00, 19.40, 22.00. מצגגם. 14.15
מוזיאון – האשה שיצרה שמן שמחה. 17.00, 19.45, 22.00
מקסים – עידן התמימות. 19.15, 21.40
סינמטק – אורלנדו. 17.30
צפון – ברכה – עולם מושלם. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 1 – אבניי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב־אור 3 – בהדה קטן. 16.30, 19.15, 21.50
רב־אור 4 – עידן התמימות. 16.55, 19.15, 21.50
רב־אור 5 – שארית היום. 16.55, 19.15, 21.50
שחף 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
שחף 2 – מקס ומוריס. 17.30, 20.00, 22.00
תל־אביב 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
תל־אביב 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

ירושלים

אור – אורלנדו. 17.00, 19.30, 21.45
האשה שיצרה שמן שמחה. 17.00, 19.30, 21.45
ג"ל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 13.30, 17.00, 20.00, 22.00
ג"ל 2 – וקנים חסרי מנוח. 13.30, 17.00, 19.45, 22.00
ג"ל 3 – תיק שקנאי. 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
ג"ל 4 – רשימת שינדלר. 13.30, 17.00, 20.30
ג"ל 5 – מקס ומוריס. 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג"ל 6 – הצמלכות. 13.30, 17.00, 19.30, 21.45
ג"ל 7 – קליפורניה. 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 8 – בשם האב. 13.30, 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – אבניי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – התפרנים מכבלרי הילס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – ארץ הצללים. 16.40, 19.15, 21.50
חן 5 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – קיקה. 16.50, 19.25, 21.50
חן 7 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
רון 1 – המשע אילס. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ירו – שלושה הצבעים – לבן. 19.00, 21.30

חיפה

מוריה – קליפורניה. 19.30, 21.30
סינמה קפה עממי 1 – האשה שיצרה שמן שמחה. 19.00. תיק שקנאי. 21.15
סינמה קפה עממי 2 – תיק שקנאי. 21.15. התפרנים מבבלרי הילס. 19.00
עצמון 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 2 – העיתון. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 3 – ללא פחד. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 4 – ברכה – עולם מושלם. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 5 – הצמלכות. 16.30, 19.00, 21.15
פנורמה 1 – בשם האב. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
פנורמה 3 – לבן. 16.40, 19.00, 21.30
רב אור 1 – אבניי. 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 2 – מכתב אחר יותר מדי. 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 3 – קיקה. 19.00, 21.20
אורלי – ארץ הצללים. 18.45, 21.15

רמת גן

רב גת 1 – עידה באופלה. 16.40, 19.00, 21.20
רב גת 2 – רק עד אחר לרצח. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 1 – מכתב אחר יותר מדי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 2 – משע אילס. 16.30, 19.00, 21.20
רב מור 3 – ארץ הצללים. 16.30, 18.55, 21.25
רב מור 4 – עידה באופלה. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 5 – אבניי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 6 – פילדלפיה. 16.30, 18.50, 21.20
רב מור 7 – בכוונת זדון. 16.30, 19.00, 21.20

אור־יהודה

ג"ל 1 – מקס ומוריס. 17.00, 19.30, 21.45
ג"ל 2 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
ג"ל 4 – שארית היום. 17.00, 19.30, 21.45

אשדוד

רון 1 – המסכתה. 19.30, 21.30
רון 2 – רומיאו בן זונה. 19.30, 21.30
ג"ל 1 – התפרנים מבבלרי הילס. 17.30, 19.45, 22.00
ג"ל 2 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 3 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 4 – מקס ומוריס. 17.30, 19.45, 22.00
ג"ל 5 – ללא פחד. 17.00, 19.30, 22.00

אשקלון

חן 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 3 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – רק עד אחר לרצח. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – שארית היום. 17.00, 19.20, 21.50

באר־שבע

רב נגב 1 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 4 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 21.50

בת־ים

חן 1 – מקס ומוריס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
חן 5 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 7 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

דניאל – ברכה – עולם מושלם. 19.15, 21.30
אבדיה – ללא פחד. 19.30, 21.45
סטודיו 1 – בכוונת זדון. 19.30, 22.00
סטודיו 2 – שארית היום. 19.30, 22.00
סטאר 1 – קיקה. 19.30, 21.50
סטאר 2 – וקנים חסרי מנוח. 19.40, 21.50
סטאר 3 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 19.40, 21.50

חדרה

לב 1 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
לב 2 – עידום. 17.00, 19.40, 22.00
לב 3 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.40, 22.00
לב 4 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 19.40, 21.50

חולון

גל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 20.00, 22.00
גל 2 – מקס ומוריס. 17.30, 20.00, 22.00
גל 3 – עידה באופלה. 16.45, 19.30, 22.00
גל 4 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.45, 22.00
גל 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30

כפר־סבא

ג"ל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 2 – בשם האב. 16.45, 19.20, 22.00
ג"ל 3 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 4 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 5 – התפרנים מבבלרי הילס. 17.00, 19.30
ג"ל 6 – קיקה. 22.00
ג"ל 6 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 7 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 22.00

מגדל העמק

רב חן 1 – התפרנים מבבלרי הילס. 19.00, 21.30
רב חן 2 – מכתב אחר יותר מדי. 19.00, 21.30
רב חן 3 – כחול. 19.00, 21.30

נס־ציונה

ג"ל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 2 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 4 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00

כרמיאל

סינמה 1 – תמונות קצרות. 19.00, 21.30

סינמה

סינמה 2 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
סינמה 3 – כחול. 19.00, 21.30

נהריה

הוד – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00

נצרת־עילית

ג"ל 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.15, 21.45
ג"ל 2 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 3 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 4 – רומיאו בן זונה. 17.00, 19.15, 22.00
ג"ל 5 – התפרנים מבבלרי הילס. 17.00, 19.15, 21.45
ג"ל 6 – מקס ומוריס. 20.00, 22.00
ג"ל 7 – סוד הגן הנעלם. 17.00, 19.15, 21.45

נתניה

ג"ל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג"ל 2 – קליפורניה. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 3 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 4 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג"ל 5 – העיתון. 17.00, 19.45, 22.00
חן 1 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – משע אילס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – אבניי. 17.00, 19.30, 21.50

פתח־תקוה

היכל 1 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
היכל 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
היכל 3 – וקנים חסרי מנוח. 17.00, 19.30, 22.00
רון 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
רון 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
רון 3 – מקס ומוריס. 17.30, 20.00, 22.00

קרית־מלאכי

הקריה – על קרקע בוערת. 19.30, 21.30
היכל התרבות – רשימת שינדלר. 21.00

קריות

קריון 1 – ברכה. 16.45, 19.00, 21.30. סוד הגן הנעלם. 16.45
קריון 2 – העיתון. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – בשם האב. 19.00, 21.30. בבי ראוספייד. 16.45
קריון 4 – מקס ומוריס. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – הצמלכות. 19.00, 21.30. ספר הג'ונגל. 16.45
קריון 7 – ללא פחד. 19.00, 21.30
קריון 8 – וקנים חסרי מנוח. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 9 – רשימת שינדלר. 17.45, 21.15. תראו מי שמדבר עכשיו. 16.45

ראשון־לציון

הזהב 1 – וקנים חסרי מנוח. 16.45, 19.30, 22.00
הזהב 2 – העיתון. 16.45, 19.45, 22.00
הזהב 3 – בשם האב. 16.45, 19.30, 22.00
חן 1 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – אבניי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – משע אילס. 17.00, 19.30, 21.50
עצמון – בהדה קטן. 19.30, 21.45
סטאר 1 – התפרנים מבבלרי הילס. 19.45, 22.00
סטאר 2 – קיקה. 19.30, 22.00
סטאר 3 – פילדלפיה. 19.25, 22.00
סטאר 4 – שלושה הצבעים – לבן. 19.25, 22.00. בהדה קטן. 19.25
ראשון – יחסים כשתגים. 19.30, 21.45
רון 1 – רק עד אחר לרצח. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – ארבע חתונות ולוויה. 17.00, 19.15, 21.45
רון 3 – בית הרוחות. 17.00, 19.15, 21.30

רחובות

חן 1 – ארץ הצללים. 19.15, 21.55
חן 2 – תמונות קצרות. 18.00, 21.30
חן 3 – עידה באופלה. 19.20, 21.45
חן 4 – פילדלפיה. 19.10, 21.45

רמת־השרון

כוכב – גבורת ראוספייד. 19.15, 21.40

ר"ג־גבעתיים

אמות 1 – עידה באופלה. 17.00, 19.30, 21.50
אמות 2 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
אמות 3 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
רבכון 1 – אבניי. 17.00, 19.30, 21.50
רבכון 2 – ארץ צללים. 16.45, 19.20, 21.50
רבכון 3 – מכתב אחר יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
רבכון 4 – בשם האב. 16.30, 19.10, 21.50
שבים – רשימת שינדלר. 19.50

רעננה

פארק – שלושה הצבעים – לבן. 19.30, 21.30
פארק 1 – מכתב אחר יותר מדי. 19.30, 21.45
פארק 2 – משע אילס. 19.30, 21.50
פארק 3 – האקרה מת מבמוק 33 ושליש. 19.30, 21.30
פארק 4 – פילדלפיה. 19.30, 21.30
פארק 5 – ארץ הצללים. 19.30, 22.00

הצגות חדשות / ציפי שוחט

חקירה הוזרת בדבר מותו המוזר של אנרכיסט מפוקפק

המטורף (שמואל וילוזני): "צריך למוטט, להרוס, מלמעלה עד למטה, את המפלצת, שפה קוראים לה מדינה קפיטליסטית ושם קוראים לה מדינה ובאיזה מקום אחר קוראים לה המדינה הסוציאליסטית, ובסך הכל זה אותו הסיפור, הסיפור הזה שווה לתחתית".

העיתונאית (חגית דסברג): "ראיתם בסך הכל משהו חוליגאני בריון! מנאטי! מה שאתה רוצה לעשות זה מעשה הבלה! אני לא מרשה לך!"

מטורף מגיע לתחנת משטרה במילאנו בעת חקירה מסובכת על מותו של אנרכיסט, שהתאבד או נרצח. המטורף לובש את זהות השופט החוקר, ותושף – תוך סדרת תעלולים – את השחיתות והצביעות של משטרת איטליה, שהיא, לפי המחזאי דריו פו, סמל לשלטון בכלל. העיתונאית שמגיעה בסוף ההצגה אמורה לחשוף את פרשת מותו של האנרכיסט. האם היא תצטרף למתנה של החוקר המתחזה, או למתנה השני? דריו פו מציע שתי אפשרויות.

המחזה כתוב כפארסה מסורתית בהשפעת הקומדיה דל'ארטה והתיאטרון האילם, והוא נע בשני עורצים: האחד, סאטירה פוליטית חברתית, שנכתבה על רקע פרשה אמיתית באיטליה בסוף שנות השבעים, והשני, שימוש בעולם התיאטרון באמצעות האנרכיסט המתחזה עצמו, שחולה במחלת ההיסטריומניה – מחלה של שחקנים שמחליפים תפקידים.

בשנות ה־80 הועלה המחזה בהבימה, בבימויו של מיקי גורביץ'. בהפקה המעולית עכשיו היורד הבמאי אילן רונן את ההקבלה שבין הצד הפוליטי לבין ההתרחשות התיאטרלית, שבודקת ושוברת את כללי התיאטרון.

מחזה מאת דריו פו; תרגום: נסים אלוני; בימוי: אילן רונן; תפאורה: אדריאן וקסן; תלבושות: ענת מסנר. שחקנים: שמואל וילוזני, חגית דסברג, א.י.ש חזן, אבי פניני, רחוח צפריר ורפי תבור. הצגות ראשונות החלו השבוע.

הכפיל

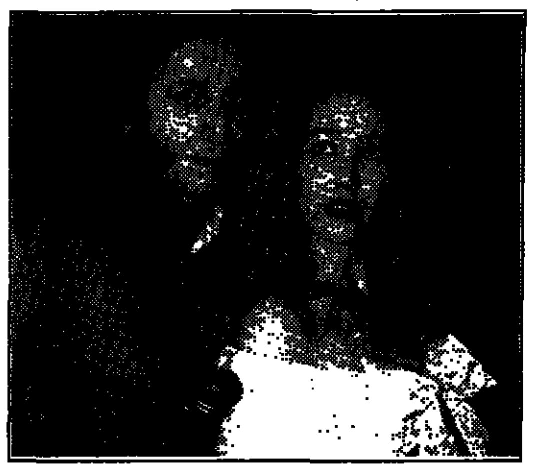

הרופא (אהרון אלמוג, לא בתמונה): "אז למה אתה לא מבקר בתיאטרון?"

יקוב גוליאדקין (מוני מושונוב, משמאל): "אני אדם חופשי. עצמאי. לא תלוי באף אחד. לא עושה מה שכולם עושים. אני גם יוצא לטייל, אבל אני הולך בנתיב שלי. לפעמים יש לי מיצוצים בשיניים".

הרופא: "מה הקשר לביקור בתיאטרון?"

גוליאדקין: "אני לא רוצה לבקר בתיאטרון, מובן? אני לא מעוניין לעמוד במראייה עם נשים מסורבטות ובעלים נפרחים ולהשתתף בשיחות המפוחלצות".

בליל סערה פוגש יקוב גוליאדקין אדם הדומה לו בכל – הכפיל. גוליאדקין הוא פקיד קטן ומבולבל המעביד את חייו בחרדה תמידית. המפגש עם כפילו – ספק הזוי, ספק אמיתי – משנה את חייו: החברה המקיפה אותו מאירה פנים לכפיל הצעיר המרושע ומעריצה אותו על פניו. מי הוא יקוב גוליאדקין ומיהו הכפיל? האם זו מציאות או דמיון?

"הכפיל" של דוסטויבסקי הוא צאצא של "החוטם" של גוגול, שהיה הראשון שהשתמש בדימוי הכפיל בספרות הרוסית. ב"החוטם" אפו של הגיבור בורח ממנו כדי לחיות חיים עצמאיים. ערנה מו"א עיבדה את "הכפיל" לבמת תיאטרון חיפה.

בימוי: נולה צילטון; תפאורה: מרים גורצקי; שחקנים: מוני מושונוב, אלכס מונטה, אהרון אלמוג, יצחק קלוגר, יהויכים פרידלנדר, יותם יני, רפאלה מילר ודוד בבר. הצגה ראשונה ב־28 במאי.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
תוכנית הקונצרטים השבועית
מספרי הטלפון שלנו:
תל־אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
לורנס פוסטר, מנצח
ודים רפין, כנר
בתוכנית:
ינעם ליף: סקרצות וסרנדות
ויניאבסקי: קונצ'רטו לכינור מס' 2
ראוול: פבן לנסיכה שהלכה לעולמה
ראוול: אלבורדה דל גרציוזו
ראוול: רפסודיה ספרדית
ראוול: בולרו
קונצרט מס' 10
ת"א, סדרה א', יום ג', 31.5.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרת ב', יום ד', 1.6.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ג', יום ה', 2.6.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ח', מוצ"ש, 4.6.94, 21:00, היכל התרבות

הלן מירן. הפנים האלה מוסתות אינסוף הבעות

היא עוד תמשיך

הלן מירן, שמגלמת את פקד ג'יין טניסון ב"החשוד העיקרי", הפכה לאשה הבולטת ביותר בטלוויזיה הציבורית הבריטית בעשור האחרון. בשנה הבאה תופק סדרה רביעית

ניוזוויק

מתצית מהומן היא נראית תשושה ומותשת. היא לועסת מסטיק בפראות של מעשן לשעבר, ברגעים של ריכוז ומצוקה היא מושכת בשיערה. היא בוטה ותו־קפנית כלפי העוזר החדש, חסרת רחמים כלפי הפצרותיו של מאהב לשעבר, שוחה בפוליטיקה הפני־מית הגברית בעבודה, ומביטה ללא ניד עפעף בגופתו המפוחמת של נער שעסק בזנות. אין עוד גיבורה בטלוויזיה שכל כך לא מבקשת להיות נאהבת כמו פקד ג'יין טניסון, כוכבת "החשוד ה־עיקרי" של ערוץ הטלוויזיה הצי־בורי הבריטי (פי־בי־אס), אבל הצופים אינם יכולים להתנתק ממנה ומבקשים עוד ועוד.

כשהמצלמה עוברת על פניה של הלן מירן בת ה־47, השחקנית שמגלמת את טניסון, אסור למצ־מץ מחשש להפסיד מידע חיוני. הפנים האלה מוסתות אינסוף הב־עות, בעיני התכלת שלה מרצדות אינטליגנציה, שנינות ופגיעות. נוהגה רזי במיניות מובנת מא־ליה, חיה ונושמת. אין פלא שהב־לשית האובססיבית, השאפתנית והאנושית הזו הפכה לאשה הבול־טת ביותר של פי־בי־אס בעשור האחרון. לידה נראות מרבית גי־בורות הטלוויזיה סטריליות כמו פרסומת, שטוחות כמו קריקטורה.

"החשוד העיקרי", הסדרה שזכתה בשיעורי הצפייה הגבוהים ביותר לתוכנית מסתורין של פי־בי־אס, לא איבדה מאום מהאינט־נסיביות המושחלת והמתוספסת שלה גם אחרי שלוש סדרות. בגר־סה המקורית של הסופרת לינדה לה פלאנט טניסון היתה הרבה יותר מתוסכלת. היא מנותנת לרא־שונה על חקירת רצח, ניסתה למ־צוא רוצח סדרתי, והדבבר באבקה בשנאת הנשים העמוקה של רשת "הבחורים הוותיקים" ב־משטרת לונדון. בחלק השני הפ־כה החקירה של רצח סטון חומר נפץ גזעני מורכבת עוד יותר, כי אשר נודע לעמיתיה על פרשת האהבה שלה עם בלש שחור יפה תואר.

בסדרה השלישית, שגם אותה כתבה לה פלאנט, היא הועברה למחלק המוסר של סוהו, שם שקעה בעולמם של זונות ממין זכר בגיל העשרה, רשתות פדופילים, והומופוביה ושחיתות משטרתית. בתוך כל אלה היא מגלה שהיא בהריון. בימתונה של טניסון, לאר־תה, מקצועיותה מלאת הלהט מבי־שילים מסדרה לסדרה.

המשולדיות של "החשוד ה־עיקרי" (בשנה הבאה תופק סדרה רביעית) גידונה גם את הסקרנות של הוליווד. "יוניברסל" עוברת על גרסה אמריקאית, שמתרחשת בסיאטל. התסריטאי הוא תום טו־פור, שמסתייע בלה פלאנט. אף על פי שעדיין לא נבחרה שחקנית לגילום טניסון, דבר אחד ברור: מירן תצטרך לפנות את מקומה לכוכבת אמריקאית רווחית יותר. זהו אנטי־קליימקס קולע למדי בקריירה של מירן – העובדה שנ־פסלה לגילום התפקיד שהביא לה את פרסומה הגדול ביותר באמרי־קה.

היא משחקת על הבמה, בקול־נוע ובטלוויזיה מאז גיל 18. בק־רב עמיתיה היא נחשבת לאחד הכישרונות הגדולים של דורה, אבל מעולם לא רדפה אחר התהי־לה בעקשנות שג'יין טניסון מבי־אה עמה לחקירותיה.

קרוב לוודאי שהעובדה שהיא תמיד מתפשטת על המסך לא עזרה. הוליווד מסמנת את הפנטסיה ששחקנית בריטית בעלת הכשרה קלאסית היא יותר "ליידי" ממקבילתה האמריקאית.

מירן ניקבה בתמורה את התד־מית הזו כשהופיעה ללא בגדים בסוגות סרטים הכוללים את "קליגולה" (1980), "הטבח, הגנב, אשתו והמאהב" (1989) ו"האי של פסקלי" (1988). ההופעות האלה הפכו אותה לאלילה ארוטית בד־עיר־אנפין של עולם הסרטים האמנותיים.

מירן, המודעת היטב למוניטין שלה כבעלה פרועה על המסך, אינה מתרגשת: "זהו דפאודייה זה הרגם הגדול שלי", היא אומ־רת. "הוא מוריד את מכנסיו בכל הזדמנות. מה הרעש? אלה הח־יים".

כאשר היתה בת 28 ויכלה לגי־בש את המוניטין שלה כשחקנית ב"רויאל שקספיר קומפני" או לי־היענות לקריאת הסירנות של הוליווד, היא יצאה להופיע במשך שנה בכפרים אפריקאיים עם להקת התיאטרון הניסיוני של פיטר ברוק. היא מסרבת להינשא, והיו לה פרשיות אהבה שזכו לפרסום רב – עם נסיך רוסי, צלם אופנה (ג'יימס וודג), שחקן צעיר ולא מוכר (אז) בשם ליאם ניסן, אותו פגשה במהלך הפקת "אקסקליבר", וג'ון לינץ', הכוכב האירי הצעיר בסרט "קאל" (1984), האהוב עליה מכל סרטיה.

בעשר השנים האחרונות חיה מירן עם הבמאי האמריקאי טיילור הקפורד ("קצין וג'נטלמן"), אותו פגשה כשביים אותה בסרט "לילות לבנים". היא מחלקת את זמנה בין לונדון – שם היא משחקת כעת ב"חודש בכפר" של טורגנייב הזוכה לביקורות נלהבות – ולוס אנג'לס, שם היא נשארת בבית עם הכלבים ואינה מודאגת יותר מדי מכך שהתפקידים הע־סיסיים המועטים בסרטים לנשים בשלות ניתנים לשחקניות בשם קלוז או פייפר.

כאשר כתבה לה פלאנט את תפקידה של טניסון, היא ביססה את הדמות על בלשית אמיתית, אשה דקה ועם זאת בעלת משקל רב. מירן מטילה אותו משקל. "היא לא כבדה מבחינה גופנית, אבל בתוכה יש לה כוח בלתי רגיל", אומרת לה פלאנט. "יש בה סוג של שקט מרוכז, מתח ואינט־ליגנציה רבים בפניה. בפעם הרא־שונה שנפגשנו היה לה שיער בלונדי עד הכתפיים. היא ראתה את המבט על פני ואמרה, 'אל תדאגי, השיער יורד'. מיד הבנתי שמצאתי מכרה זהב".

מירן ניגשה ל"החשוד העיקרי 3" בחשש. "לא רציתי להישאר תקועה באותה דמות לנצח נצ־חים, וזה היה די קשה לוותר עליה. אבל יש לי תחושה חזקה שלא מיציתי את הדמות. היא עוד תמשיך". כמו מירן עצמה: היא זכתה בשלושה פרסי אוסקר בריטיים כתור שחקנית הטלוויזיה ה־טובה ביותר, אבל היא עדיין לא חושבת שיש לה קריירה בהולה. "אני הצעתי את המיטה שלי ואני שוכבת בה", היא אומרת, "בהחלט בנחת".

התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
תזמורת "אטלס קאמרטה"
תזמורת מקצועית של עולים חדשים
מייסדת ומנהלת אמנותית: פרופ' דליה אטלס
סדרת קונצרטים חגיגיים לכבוד הטכניון במלאת 70 שנה להיווסדו
קונצרט
מיצירות צ'ייקובסקי
מנצחת: פרופ' דליה אטלס
סולנית: נטשה טדסון - פסנתר
בתוכנית:
סימפוניה מס' 1 אופ' 13
קונצ'רטו לפסנתר מס' 1 אופ' 23
כרטיסים: תזמורת הטכניון, טל 04-292735, טלפקס. 04-231595
הקונצרט יתקיים ביום ג' 31.5.94, בשעה 20:00, באולם צ'רצ'יל בטכניון

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
קונצרט מיוחד
עם ה"קינגס סינגרס"
קארל דיוויס, מנצח
מוצ"ש, 18 ביוני 1994, בשעה 21:00
היכל התרבות, תל־אביב
רוסיני: "הספר מסיביליה", פתיחה
4 מדריגלים צרפתיים ואנגלים
פורה: פאבאן
4 שירי־עם צרפתיים ואנגלים
מוצרט: "נישואי פיגרו", פתיחה
וולטון: פאסאד, סויטה מס' 1
5 משירי ה"חיפושיות"

אוסקר/קוקוס

מכתבים למערכת הארץ

המחמאות מבוססות

בתגובה על "בן פורת מחמיאה לליבאי" מאת צבי זרחיה ("הארץ", כלכלה, מדור "שלישיקה", 20.5)

צבי זרחיה כותב כי מבקרת המדינה, מרים בן פורת, החמיאה לשר המשפטים כשהרגישה כי משרדו יישם חלק ניכר ממסקנאי הביקורת. ברצוני להבהיר כי מחמאותיה של מרים בן פורת התבססו על עובדות.

שר המשפטים הביא את הדו"ח מבקרת המדינה לפני אגף התקציבים של משרד האוצר וקיבל סיוע תקציבי כדי לתקן את המצב מיסודו בנושאים אלה:

● בתגובה לביקורת על כך שאין גובים קנסות ביעילות ואין מעקב אמין ויעיל אחר הגבייה הקים שר המשפטים את המרכז לגביית קנסות בהנהלת בתי המשפט. מחלקת החקיקה הכינה הצעת חוק להקמת המרכז והוא כבר החל לפעול.

● בתגובה לביקורת שמתחה מבקרת המדינה על הפיגורים המצטברים בלשכות רשם המשכנתאות, שהיו כפופים בעבר להנהלת בתי המשפט, הוקם במשרד המשפטים אגף חדש לרישום משכנתאות. במסגרת האגף הוקמו חמש לשכות חדשות לרישום המשכנתאות באמצעות מחשב והרישומים כולם עודכנו.

אתי אשור
דוברת משרד המשפטים

היכן הפתיחות שביהדות?

בתגובה על "תיבת פנדורה מחוץ לארון" מאת הרב נפתלי רוטנברג ("הארץ", במה, 19.5)

עם כל הכבוד ללמדנותו של הרב רוטנברג, נראה שאינו מודע לשתי נקודות חשובות.

ראשית, כ־10% מהגברים הם הומוסקסואלים, והדבר נכון בין שהתופעה מותרת וידועה ובין שהיא אסורה ומוכחשת, כמו, למשל, בחברה הדתית ובמסורות הלימוד שלה. היחס השונה לתופעה אינו משנה את מספר ההומוסקסואלים, אלא את איכות חייהם שלהם: האם יחיו חיים מלאים ומספקים ככל האדם, או חיי סודיות וייאוש.

שנית, יפה שדאג הקב"ה ליישובו של עולם בימים של תמותת תינוקות גבוהה ואוכלוסיה מעטה יחסית בעולם. אך כיום, בסוף המאה ה־20, אחת הבעיות החמורות העומדות בפני האנושות היא דווקא אכלוס יתר, או "פיצוץ אוכלוסין". מצוות פרו ורבו תורמת לבעיה, לא לפתרון. מה קרה לגמישות שבה אהבנו ביהדות?

מרים מגר
ירושלים

מפרשת נחלאות ועד דו"ח מבקרת המדינה

הצטערתי לקרוא את תגובתו של שמעון פרס על דו"ח מבקרת המדינה. פרס אמר, כי גם פוליטיקאים הם בני אדם ויש להם חולשות אנושיות.

בשנות השישים, כאשר התגלתה "פרשת נחלאות" (בכירים במדינה והסוכנות קיבלו אדמות חקלאיות בתנאים מפליגים), אמר לוי אשכול: "לא תחסום שור בדישו". חבל שמאז לא השתנו אמות המידה המוסריות של מנהיגינו.

אלישבע איתן
מבשרת ירושלים

ההצהרה הושמעה לפני הבחירות

בתגובה על מכתב למערכת "ההסתדרות מתעלמת" ("הארץ", 20.5)

ברצוני להבהיר, כי הצהרתו של אליהו רייף בדבר מערכת היחסים של הסתדרות הגמלאים עם חיים רמון, אם "ייבחר למזכ"ל, נאמרה לפני הבחירות במסיבת עיתונאים של מפלגת העבודה, בתוקף תפקידו של רייף כיו"ר מטה הגמלאים בעבודה בבחירות להסתדרות. מה שנאמר, כתגובה בעיצומה של מערכת הבחירות, התייחס להתבטאויות של רמון כפי שצוטטו בכלי התקשורת, ולא הוכחשו, והיה בהן כדי לפגוע במעמדם העתידי של הגמלאים ובהסתדרות הגמלאים כארגון יציג של כלל גמלאי ישראל.

רייף איננו "איש מנגנון שהוצנח על ידי ההסתדרות לניהול הסתדרות הגמלאים", כפי שיצחק פרי כותב במכתבו, אלא נבחר לתפקיד יו"ר הסתדרות הגמלאים בוועידה כללית נבחרת, שהתקיימה בדצמבר 93' לאחר בחירות דמוקרטיות שנערכו ביוני 93' והשתתפו בהן כ־160 אלף גמלאים.

כמו כן, הקביעה כי "הגמלאים הם פלח מבוטל בהסתדרות, שאין מתייחסים אליו כלל" היא מופרכת. להסתדרות הגמלאים הישגים מקצועיים, חברתיים ותרבותיים. בין השאר הושגה לגמלאים מערכת הנחות במיסוי ממלכתי, מוניציפלי והסתדרותי, והופרדה ההכנסה שלהם מפנסיה מן ההכנסה שלהם מביטוח לאומי לצורכי מיסוי. ההסתדרות פעלה ליוזמה תחיקתית למען הגמלאים בכנסת וגם דאגה לשמירה על יציבותן האקטוארית של קרנות הפנסיה.

שמואל מולר
דובר הסתדרות הגמלאים

ההערה החשובה של השופט חשין

בתגובה על שיחה עם יו"ר התאחדות בעלי הבתים, אבי רוזן ("הארץ", כלכלה, 19.5)

הראיון עם אבי רוזן לוקה באי דיוקים מופלגים וב"שכחה" מרעה. בהתייחסותו לצו על תנאי שהוציא בג"ץ נגד שר השיכון העלים רוזן את העובדה החשובה שהצעת חוק של משרד השיכון, שהיתה ברוח הדרישות של בעלי הבתים, בוטלה ברגע האחרון. ממשרד השיכון נדרש רק שיסביר בתוך 60 יום את מניעיו ואת הסיבה להצעתו להקים ועדה שתבדוק את חוק הגנת הדייר.

כמו כן לא הזכיר את הערתו החשובה של השופט מישאל חשין באותו מעמד, שהוא דווקא מבין את היסוסיו של שר הבינוי והשיכון, משום שעליו מוטלת האחריות לדאוג לגורלו של ציבור גדול שעלול להיפגע ושרכושו עלול לרדת לטמיון. השופט חשין הוסיף שמדיניות כלכלית וחברתית של ממשלה חייבת להישקל שוב ושוב על פי עקרונות הצדק הבסיסיים.

יוסי יהל
יו"ר הארגון להגנת הדייר

גם הבריגדה זכאית למוזיאון

יוצאי הבריגדה היהודית, שאני נמנה עמם, עינם אינה צרה בבנייה של בית הפלמ"ח במרכז תל אביב. יחידה חשובה זו אכן זכאית לבית משלה. אבל גם מתנדבי היישוב לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה זכאים לכך. 30 אלף מתנדבי היישוב העברי עשו זאת בהנהגת המוסדות היהודית ועל פי צו מצפונם. הם שירתו ביחידות הצבא הבריטי ולחמו בגרמניה הנאצית. מתוכם הוקמה גם החטיבה היהודית הלוחמת בכוח צו ראש ממשלת בריטניה סר וינסטון צ'רצ'יל. וכך סיכם צ'רצ'יל את הקמת הבריגדה היהודית: "העם הזה, אשר איבד שישה מיליון איש, זכאי להכרה וליחידה שתילחם בנאצים על סמליה ודגלה הלאומיים".

לאחר תום הקרבות ראו החיילים האלה את ייעודם בהצלת יהודי השואה. עם הקמת צה"ל השתבצו כולם בכוח מאומן ביחידות הצבא ולחמו במלחמת השחרור.

ציבור זה זכאי שיוקם בית־מוזיאון אשר ינציח את הפרק המפואר הזה בהיסטוריה של היישוב העברי.

צבי לוי
תל אביב

והשכנים סובלים

למרבה הצער, אין שום רשות, ממשלתית או מקומית, הקובעת תקנים או אמות מידה להקמתם ולהפעלתם של מעונות ילדים. לפיכך אין מי שיחייב את בעל המעון להפחית את הרעש, לא להפריע לחיי השכנים, להגביל את מספר הילדים שבמעון ועוד. גם העירייה, שתפקידה לשמור על זכויות האזרחים, אינה פועלת.

על כל קבוצת שכנים הסובלת הטרדות להתארגן ולפנות למערכת המשפטית בדרישה שייקבעו קריטריונים וחוקים להקמת מעונות ילדים. אכיפת החוקים תוטל על המשטרה, כנהוג, ולא על הרשויות המקומיות המשתמטות ממילוי תפקידן.

מי בלום
בני ברק

עד שתסתיים בניית הגשר

בנסיעותי התכופות לירושלים אני נדהם פעם אחר פעם בראותי את טור המכוניות הנוסעות מירושלים ומחכות לפנות שמאלה לכיוון בית שמש. אמנם באחרונה החלו לבנות גשר עילי כדי לפתור את הבעיה הזאת, אולם בינתיים התאונות ממשיכות להתרחש ולגבות מחיר גבוה של קורבנות.

ביום שישי, 13 במאי, הייתי עד לתוצאות של תאונה שהתרחשה שם. כמה מכוניות של מגן דוד אדום ושל המשטרה התנוססו בשטח, וטור מכוניות באורך של קילומטר השתרע מכיוון תל אביב עד הצומת, שהיה חסום לנסיעה כמובן. אני מציע לבנות מערכות רמזורים "חכמות" וניידות ולהתקין אותן בצמתים מסוכנים באופן זמני, עד שהבעיה תיפתר כראוי.

בנימין שרון
רחובות

בתי חולים

תל אביב – רמב"ם־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, אורתופדית, נשים, א.א.ג); ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 08.00); סופרפארם, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6415730; בני, דיזנגוף 174, 5222386; סופרפארם ב', אוסישקין 1, רמת אביב, 6417117
ירושלים – שטראוס א', אביגדור 3, 706660
חיפה – תיכון, תיכון 22, 231985
באר שבע – ירושלים, הרצל 34, 277054
רמת גן – עליה, קריניצי 2, 6722840
חולון – אהרון, הסוקו 52, 889153
בת ים – בני בת ים, הנביאים 3, 5515671
נתניה – הרמה, הרצל 24, 822243
רחובות – לאומית, השופטים 8, 451321
הוד השרון – מגריאל, דרך מגריאל 54, 915567

עזרה ראשונה

מד"א – עזרה ראשונה ונפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111. ילדים ונוער 8961113 חיפה 672222/3 נתניה 625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988410 כפר סבא 974555 חדרה 333453

ענוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לאנשי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-526727 בימים א'-ה' מ־09.00–15.00
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'-ה' 08.00–22.00. שיחות ברוסית ביום ד' 18.00–22.00
יד שרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 815501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'-ה' מ־09.00–14.00
אזן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון הורים הארצי. טל' 03-621515
אמבודסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד, טל' 02-256099
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה לאוכלוסייה ההומוסקסואלית. א'-ה' 19.30–23.30, טל' 03-292797
מרכז סיוע לנפגעות אונס (24 שעות ביממה), תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ג' ו־ה' בשעות 18.00–22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, מגדי 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, משפחות, בנגב. טל' 07-74907 בימים א'-ד' מ־08.30–12.00, בימים א'-ה' מ־16.00–19.00
ויצו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
קו חירום לנשים במצוקה 09-505720
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א'-ה', 09.00–14.00, 03-5421791
מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים" א' ו־ה' 11.00–13.00, ב' ו־ד' 16.00–18.00 טל' 03-5220031

מג"ש – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע. בימים א'-ה' מ־09.00–14.00 ש"ר ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הוועד למלחמה באיידס הסברה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו־ה' מ־19.30–22.30 טל' 5660380, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר־שבע טל' 239094. בימים א'-ה' מ־09.00–14.00

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים וחולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפולי בית בביה"ח איכילוב ת"א, טל' 6974628, 6974627
מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6. בימים א'-ה' מ־19.00–24.00. בימי שישי מ־15.00 עד 24.00. בשבת מ־08.00–24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 22.00–16.00

24 שעות

דין השמל ירושלים 518188; תל אביב 5633777; חיפה 647647
מודיעין אגד 03-5375555, 02-3045555, 04-5495555
מודיעין דן 03-6394444
נמלי תעופה, טיסות: 03-9731111, אנגלית 03-9731122
רכבות: מועדים ודמי נסיעה, טלפונים 04-383133, 03-5652208
תחזית מזג האוויר 03-9668855

כבלים

הום סינמה (42)

ג'יי הגדול מבולגה 13.30, 02.00
השמש של לורנצו 21.30, 23.35
מרדף טשקנט 11.30, 17.30
קלפור של וויין 09.30, 19.30
על עכברים ואנשים 15.30
שומר הראש 04.00

הום סינמה (43)

אהבה על קו רץ 21.30, 24.30
בסודנה 14.30
הבלתי נסלחת 02.30
המצות נאה לך 10.30, 16.30
סינגלס 08.30, 18.30
פרשיה 20.30, 22.30

הום סינמה (44)

בדרך לממנת 21.00, 23.00
ממבו קינג 12.45, 01.00
ממור ימי 03.00
משחקים מפריזים 14.45
מכיקרים 10.30, 16.45
צעיר לנצח 08.30, 19.00

הארץ ממליץ

◆ קיקה. סרטו החדש של פדרו אלמודובאר הוא הבאה מהוללת. העלילה המופרכת כמכוון מאכלסת אוסף נפלא של טיפוסים קיצוניים, שכל אחד מהם בא ממסורת ז'אנרית אחרת, ויחד הם מצטרפים למציאות אנושית שנונה ומורכבת, שנעה בהרורות מתוחה בין המלודרמטי, הקומי, המרגש והמרתק. ויקטוריה אבריל מדהימה באחד התפקידים הראשיים. לב, תל אביב; חן, ירושלים; רב אור, חיפה

10.05 התחלים הספורטאים. פרק 8 (ש.ח)
10.30 שיגעון הבדורסל. פרק 5 (ש.ח)
11.05 כדורגל הולנד 90210. פרק 95 (ש.ח)
12.00 שנות הקסם. פרק 84 (ש.ח)
12.30 הרפתקאות בארץ אבודה. פרק 17
13.00 קלפור של ביקס. פרק אחרון
13.30 המעון של בוילו
14.05 מגזיקו. פרק 15
14.30 איק והחתול. פרק 8
15.05 כיצי הבובה. פרק 1
15.30 אחזי כס. פרק 20
16.00 מקס גליק. פרק 23
16.30 הטייה השחור. פרק 5
16.50 אולק וד. האנימטורים המקסה
17.30 המעון של בוילו (ש.ח)
18.00 גינת החצוצות (ש.ח)
18.05 התחלים הספורטאים. פרק 8 (ש.ח)
18.30 שיגעון הבדורסל. פרק 5 (ש.ח)
19.00 קרובים רחוקים מאוד
19.35 עכברים לשלטון
20.00 אחוזת הבאנים

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אנציקלופדיה פתוחה. תרבות האמנות
11.00 עולמם של הכרישים. הכרישים על אי שודדי הים (ש.ח)
12.00 בעקבות ההרפתקה. הגיית מעבר דרייק (ש.ח)
13.00 דיסקברי. שורשים. עשות דייגים
13.30 דיסקברי. שבטים שואים. פרק 7
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 הכרישים על אי שודדי הים (ש.ח)
17.00 הגיית מעבר דרייק (ש.ח)
18.00 מאסטרו. ויוולדי והמאה ה־18
18.50 אמנות המאה ה־20. סוריאליזם
19.30 ציור בשנות ה־80
20.00 מכוניות קלאסיות. ליד המכוניות
20.30 דיסקברי. על גג העולם. נרכזה
21.00 גוף בריא. מבוין לענייני בריאות
21.30 דיסקברי. אוויר, אור ומטושה
22.00 דיסקברי. מעבר ל־2000. פרק 313
23.00 דיסקברי. שורשים. עשות דייגים
23.30 דיסקברי. שבטים שואים (ש.ח)
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

21.10 "מסיגור ולא קדוש". אנגליה 82'. בריטניה 1986: מסיגור חוזר לאנגליה לאחר שלקנות באפריקה. הבישוף של לונדון מטיל עליו לצאת לפרברי השני כדי להביל את הבשורה והעומות של הבנצרות. עם מייקל פאלין, מגי סמית ודנהולם אליוט. 92 ד'
22.45 "סיקורות". ארה"ב 88'. בשנת 1943 עתק יולין את ביתו ומתגייס לצבא. הוא לומד דברים חדשים על עצמו ומתאהב לראשונה. עם פטוח בהרדיק וכריסטופר רוק. בבמוי מייק ניקולס. 102 ד'
24.20 "בוקר טוב וייטנאם". ארה"ב 87'
02.20 "צריק המלה". ארה"ב 87'. 92 ד'

הצגה שניה (06)

20.30 יומני כרמל
20.35 קח ותגע. אי הגב שלי
21.00 האהבה לשבק
21.30 "הכוכבים מביטים מטה". אנגליה 39'. מאבקים של כורי הפחם והולשים לשיפור תנאי העבודה הקשים מפריצים אחד מהם לנסות להיבחר לפרלמנט. עם מייקל רדגרייב, מרגרט לוקווד, אמלין ויליאמס. בבמוי: קרול ריד
23.05 בוסטון
23.35 משפחת אדמס
24.00 "מבוי סתום". אנגליה 66'. 105 ד'

ספורט (05)

16.00 הוקי קרח מליגת ה־NHL
16.45 ליגת ה־NBA. משחק הפלייאוף
19.30 משחק הכוכבים של מג'יק ג'ונסון
20.45 היום הבינלאומי
21.30 כדורגל מליגה הארגנטינאית
22.30 מגזין יומי לקראת גביע העולם
24.15 כדורעף. סיכום השבוע השלישי בליגה העולמית

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצוירים
09.30 המעון של בוילו (ש.ח)

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 פיף ותלתול
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 פיזוס שידורי הבוקר
08.05 שעת כושר
08.15 חברה. סיפורים מהודים. יום בחייה של בתי קונגולה; אבי, קלודיה
08.50 אנגלית
09.00 תכנת המקרא. בסוד העניינים 20. צבעים
09.15 יהדות. קשת וענן. בעל המגרון
09.40 הגיל הרך. פרפר נחמד. איפה קבר
10.00 משהו אמנותי לגב. תקום מוקם
10.10 טלטקסט
10.15 קשר משפחתי. בגירות בישראל המשפטתן
10.45 צער גידול בנות. גלאי נוסע להוליווד
11.10 בעין מתמטית. העשרה מתמטית
11.30 אנגלית
11.40 אנגלית
12.00 מדעי החיים. תהליכי חיים בטבע. תאים חיים
12.15 מתמטיקה. טריגונומטריה
12.30 מתמטיקה לבגרות. סטטיסטיקה
12.55 צרפתית
13.10 מוסיקה. תוק תנו
14.00 רחוב סומסום. קטעי מובא כדור
14.30 בממלכות הים עם דלפי. פרק 18. הסוסן הבלתי נראה
15.00 מסבים
15.35 קשון פלאנט. בגבי הפיורדים
16.00 חדשות
16.15 השה חיי. באשקלון. חלק ב'
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.35 תוסס. מבזק לצעירים
18.15 חדשות באנגלית
18.30 רזמה מחוץ. תוכנית לענייני הכרה והחינוך
18.45 היהודים המצטנים
19.00 חדשות בערבית
19.30 ערב ראשון. עמוס ארגל
20.00 מבט שבעות
21.00 מוקדים בשמות. יגאל שילון
21.30 מבט שני. מסמכים חדשים שהתגלו במוסקבה שופכים אור חדש על בית הדרושות למות שותקו הצפנים בשואה
23.00 חדשות
23.10 נקודת תורפה. דרמה מתח בלשית. החשוד, בן הגר השמל של המלשינה, את עולם העסקים (שידורי הבבא באנגלית. עם ריצ'רד הרינג ושום וילקינסון. פרק 2
24.00 מוסיקי של מקום. מבט אל ראש הנקרה

ערוץ 2 (22)

14.00 טלטשת. עידן אלתרמן וצבי גרייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא. סיכה ומסובב
15.01 אמת או חובה. המפי המושלם
15.30 שיפי הג'ורג'. מרדה מבוירית
16.00 מיפים המשפיצים. אחורת כבון הרשה על ויוים התכנותיהם של מסמר משפחות בכדורלי חילם, תוך כדי מאבק להוליך, עושר וכוח בתעשיית המשפה העילית בארה"ב
17.00 חדשות
17.05 רגע. רגע מבטת שיריים ורגע כוכב הוליווד
17.30 מוקש – אלופים על המש. אורך צ'יבלין ובנות מבחים צעירים. אורח: מתן ברנר
18.01 חלום עליכם. עודי היימן. ילדים מגשימים חלומות
18.30 חוף פרדיים
19.00 סטרק. שעשועון עם אפי אבני
19.30 מי הבוס
20.00 חדשות
20.30 בשידור חוזר. רפי גינת
21.30 בשידור חי. רן שילון מארח
23.00 בשידור חוזר. המשך
23.30 חדשות
23.35 משחק כדורסל מליגת ה־NBA

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי
09.00 מגנונות. תוכנית אירוח
09.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1067 (ש.ח)
10.30 אורחים בסלון
11.00 אבא המאמץ
11.30 אנסנבלה. פרק 67 (ש.ח)
12.15 המסכה של מסקאלי
12.40 פלקון קרסט. פרק 22 (ש.ח)
13.35 יציאת הרום קרבנים רחוקים מאוד, תחילה (ש.ח)
15.00 חוד מיון
15.50 רצח במשיבת קלטוס
16.40 כוח מגורים לסבתא
17.05 רדיו סינמטי חדש
17.30 מסיבת המכבה
18.20 שכנים, שכנים. פרק 541
18.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1068
19.30 שידור מקומי
20.00 אנסנבלה. פרק 68
20.50 פלקון קרסט. פרק 23
21.40 חשופי על הבר
22.05 מעשה בגירה. מיני־סדרה. חלק אחרון
23.50 המשתף של בקי תומפס
24.20 דנוק לאתמול
01.05 קלאוס

סרטים (04)

10.30 "עיירה קטנה בטקסס". ארה"ב 76'. עם טימותי בוטומס וסוזן ג'ורג'
12.05 "אהבה במלכודת". ארה"ב 85'. בבמוי גלן ג'ורדן. 92 ד'
13.40 "כישוף שנלבי". ארה"ב 91'. בבמוי מרטין קמפבל. 92 ד'
15.15 "שעשועי". ארה"ב 78'
17.35 "הטאוכות הגוזל". פרק שני
19.30 "עונת בדידות". ארה"ב 90'. שרידות דרייק מכינה כתבה על גינוד מלונה בן העיר, אך איש אינו מוכן לשתף פעולה. אחרי לשעבר שומר אור חדש על הפרשה. עם רוברט ג'קמן וכסיסי קייר. בבמוי ג'ייסון קייר. 94 ד'

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות